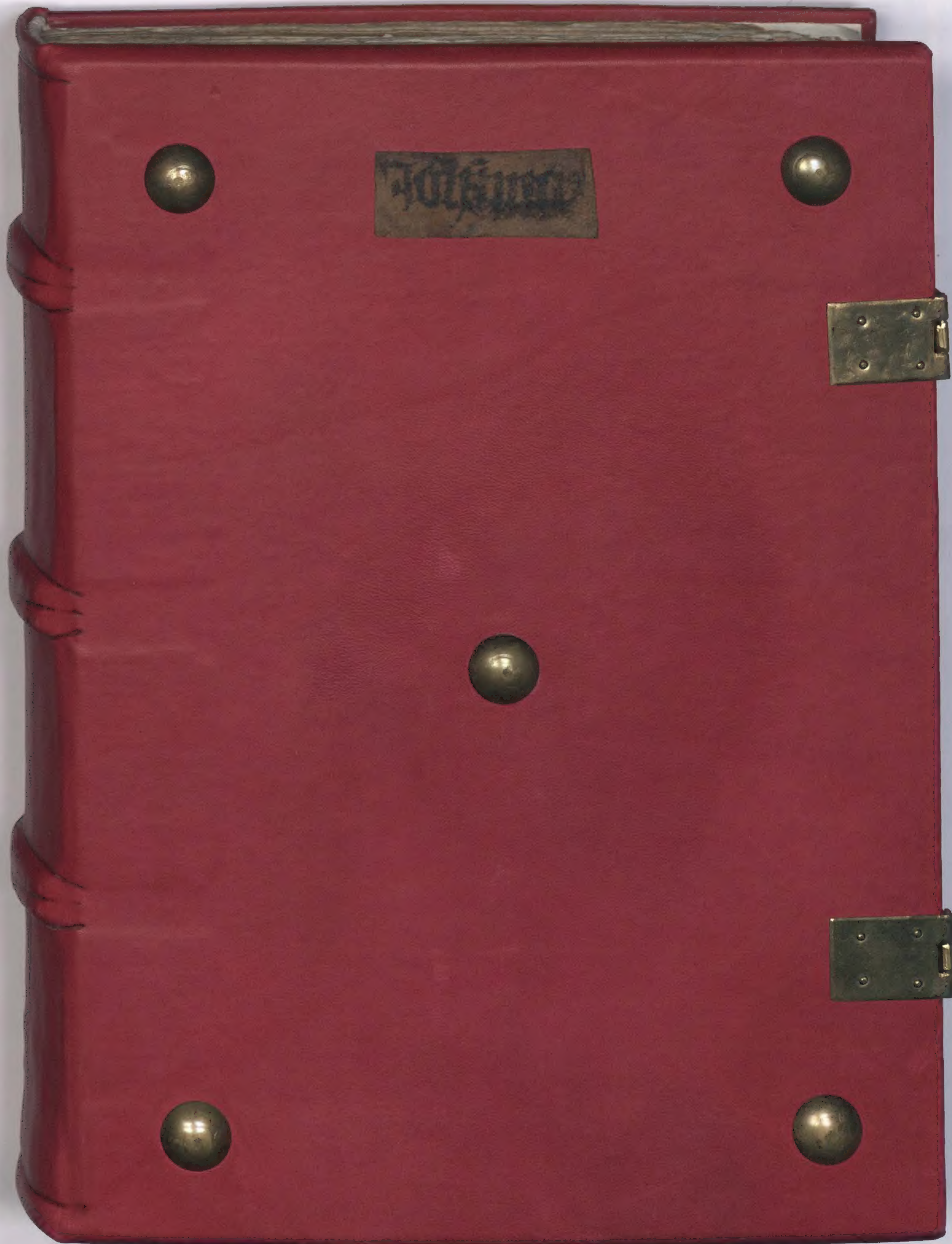

I

Liber Magri Andree Grzimala Venalis p duobus flor.

813

[illegible] c honestach viro dno m xxvi
Amplissimo [illegible] dno & fautori suo [illegible]

[illegible]

Sahutare [illegible] premissa circa lume nostri [illegible]
[illegible] latoris [illegible] ad nos [illegible]
Regis [illegible] solempnitate [illegible]
[illegible] ad nos [illegible]
[illegible] ipsi se gaudeant [illegible]
[illegible] fideli [illegible] complacendi [illegible]
[illegible] solempnitate [illegible] nostri [illegible]
Johannem [illegible] Serenissimi
[illegible] Regis Polonie [illegible] ostenso[r]es
Rogamus [illegible] quatenus [illegible]
[illegible] certum [illegible]
[illegible] in Clonow in [illegible]
[illegible] per [illegible] Henricho [illegible]
[illegible] dno [illegible] Nicolai [illegible]
[illegible] ~~[illegible]~~
[illegible] placati [illegible] de [illegible]
[illegible] plures [illegible] non [illegible]
[illegible] nobis ut [illegible]
[illegible] supplicacionis [illegible] ut [illegible]
possit [illegible]
[illegible]
[illegible] fideles [illegible]
[illegible] domo [illegible] personaliter [illegible]

[illegible] rustici [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] le [illegible]

305

Hic continentur libri medicinales infrascripti
Johannitius in x folijs primis et medio.
Liber afforismorum ypocratis.
Liber vrinarum theophili
liber pronosticorum ypocratis
liber philareti de pulsuum negotio.
Liber tegni Galieni de egris et sanis.
Liber de rerum proprietatibus
Liber dictus circainstans plateary
Item Introductio ad Iudicia astronomie quantum spectat ad medicum
Item versus Egidy de vrinis.
Item liber de Regimine dominorum Aristotelis ad Alexandrum

Iste liber legatus est per magistrum Johannem de osswyanczym sacre theologie professorem pro artistarum libraria

Tractatus varij in Medicina
Joannicij Theophili
Philareti et aliorum

Assit in principio sancta Maria mea.

Medicina dividitur in duas partes in theoricam et practicam. quarum theorica
dividitur in tria, id est in contemplationem naturalium et non naturalium et eorum que sunt contra
naturam. Ex quibus sanitatis et egritudinis et neutralitatis scientia procedit. Nam
ex cursu naturalium rerum humores crescunt et ex qua occasione et signo egritudo sanatur.
Res non naturales sunt vii. scilicet elementa. commixtiones. compositiones. membra. virtutes. operationes
et spiritus. Et alii addiderunt his alias quatuor scilicet etates colores figuras distantias inter masculum
et feminam. Elementa sunt quatuor ignis/aer/terra/aqua/ Ignis est calidus et siccus/
Aer calidus et humidus/ Aqua frigida et humida/ Terra frigida et sicca/ Commixtiones
autem sunt ix. octo inequales et una equalis. De inequalibus vero quatuor sunt simplices hec
est calidum humidum frigidum et siccum. et quatuor composite hec est c. et h. calidum et s.
f. et humidum f. et siccum. Equalis vero est quando cum moderatione medium ducitur. Compositiones
autem sunt quatuor. Sanguis flegma colera rubea et colera nigra. Sanguis
calidus et humidus. Flegma est frigidum et humidum. Colera rubea calida et sicca.
Colera nigra frigida et sicca. Flegmatis autem sunt v modi. est flegma salsum
calidius et siccius ceteris. mixtum colerico. Est et dulce pertinens ad caliditatem et humiditatem
mixtum sanguini. Est et acidum pertinens ad frigiditatem et siccitatem mixtum melancolico. Est
autem et vitreum quod nascitur ex nimia frigiditate et coagulatione. sicut in senibus naturali calore
destitutis. et est frigidum et humidum. Illud vero saporem non habet sed quantum retinet frigiditatem
et humectationem. Colera rubea v. modis constat. Est colera rubea clara naturaliter
et similiter cuius origo ab epate est. Citrina quoque est cuius exordium est ex effusione aquosi
flegmatis. et colere rubee. Sed sequitur hic minus est calida et est colera rubea. similis meditullio
ovorum quod nascitur ex admixtione flegmatis coagulati et colere rubee clare que est minus
calida. Quartus modus est colera viridis quemadmodum prassinum cuius origo est magis a stomaco.
Est et colera viridis quemadmodum eris erugo et huius certa in modum veneni. Nascitur
ex nimia adustione utriusque quod quantum calorem [illegible] malitiam sic. Colera nigra duobus
modis constat uno modo est naturalis in modum fecis sanguinis et eius turbationis et cognoscitur
esse ex coloribus nigris. cum inferius vel superius exmanat et ita modo naturaliter est frigidus
et siccus. Et est alio modo ex naturalem causa et origo eiusdem est de adustione colerice
commixtionis et sic naturaliter appellatur niger et est calidior et levior [illegible] huius mixte in-
perium et qualitatem precedentes. et [illegible] Membrorum modi sunt quatuor. Eorum enim
quedam sunt principalia et sunt fundamentum vel materia. et sunt quatuor cerebrum cor epar et
testiculi. et sunt alia quedam que principalibus deserviunt ut sunt nervi cerebro ministrant
arterie cordi et vene que deserviunt epati et vasa que testiculos spermati ministrant. Sunt etiam de
membris alia quedam continentia substantia eadem eadem membra regimine. et eorum qualitas constat
ut sunt ossa et cartilagines et membrana que sunt inter eorum et carnem. et musculi pinguedo
et caro. alia sunt que quasi omnia veniunt cum principiis suis et vigore a principalibus funda-
mentis ut est stomachus et vene et intestina omnique lacerti. hec est lingua quasi virtute appetitiva a-
bundant et mundantur et operantur suos actus secundum naturam. Sunt et alias virtutes quasi
deferentes a principalibus fundamentis de quibus principalibus constat sunt mista cum
voluntario motu. Virtutes itaque trina sunt species. Est enim virtus naturalis est spiritualis est
et animalis. Virtus scilicet per quod naturalis una est que ministrat. alia cui ministratur. Que naturalis est ministrat

[illegible] resultat exacte [illegible]

[illegible]

[...]nis generatio non pascit modo nutrit. Virtus autem que ministrat aliis appetit, retinet, digerit et expellit que deserviunt pascenti virtuti quemadmodum pascentes virtus membris et generanti virtuti enim deserviunt alie due: una que immutat cibum, altera que informat quod ab eo differt. Illa prior virtus immutat et ministrat virtuti generanti sine aliqua informatione. Secunda vero immutat et ministrat virtuti generanti cum informatione. Sed operationes informative virtutis v sunt: assimilativa, concavativa, perforabilis, aspera et lenis. De virtute spirituali duo procedunt: unum operativum et ab hoc aliud operatum. Operativa vero virtus est que cor dilatat et venas et arterias aperit et iterum constringit. Ab operata nascuntur hec: ira, indignatio, victoria, dominatio, astutia, sollicitudo. Animata virtus tria complectitur: est enim una virtus animalis que ordinat, discernit et componit. Secunda que movetur voluntario motu. Tertia sensibilis vocatur. De ordinativa, discretiva et compositiva virtute hec procedunt: fantasia procedit in fronte, cogitatio vel ratio in medio cerebro, memoria in occipicio. Virtus vero voluntarie mobilis lacertos quibus certa membra moventur movet. Virtus atque sensibilis constat in visu, auditu, gustu, odoratu et tactu. Operationes duobus modis fiunt. Sunt operationes quarum unaquaque singularis per se unum est perficit ut est cum appetitus per caliditatem et siccitatem. Retentio per frigiditatem et siccitatem. Digestio per caliditatem et humiditatem. Expulsio per id quod est frigidum et humidum. Sunt et composite que a duabus componuntur ut est desiderium et expulsio. Nam desiderium duplici virtute componitur: quarum una est que appetit, altera que sentit sed cum mansione sentit. Expulsio vero duplici virtute vel amplius componitur: una que expellit, alia que sentit, alia que appetit. Spiritus tres sunt: primus naturalis sumit principium ab epate, secundus vitalis a corde, tertius est animalis a cerebro. Horum vero primus in venas que pulsu carent totumque diffunditur corpus. Secundus in arterias, tertius in nervos dirigitur. Que in septima rerum naturalium parte in ipsum cognoscuntur.

Quatuor sunt etates: adolescentia, iuventus, senectus et senium. Adolescentia complexionis videlicet calide et humide in qua crescit et augetur corpus usque ad vicesimum quintum vel xxx annum. Huic iuventus subsequitur que calida est et sicca, perfecta sine diminutione virium corporis, consummatur quadragesimo xxxv° et xl anno finitur. Huic succedit senectus frigida et sicca in qua quidem minui et decrescere corpus incipit, tamen virtus non deficit. Quinquagesimo vel lx° perficitur anno. Huic succedit senium cum collectione flegmatici humoris frigidum humidumque in quo virtutis apparet defectus, quod suos annos vite termino metitur.

Color cutis duobus modis fit: aut cum interiora manifestant aut cum exteriora deducunt. Ab interioribus autem accidit duobus modis: vel ex habitudine seu ab inequalitate humorum. Ab equalitate ille est qui compositus est ex albedine et rubore. Ab inequalitate procedunt niger, rubeus, citrinus, glaucus et albus color. Color namque rubeus et niger et citrinus significant calorem dominantem corpori. Citrinus solus significat coleram rubeam, niger vero solus coleram nigram, rubeus solus habundantiam sanguinis. Albus namque et glaucus habundantiam frigiditatis. Sed glaucus ex melancolia, albus ex flegmate. Sunt cause que designant ab exterioribus; nempe colores adveniunt sic: ex frigore scilicet, ex calore, ex laboribus et ex aliis multis accidentibus. Sunt et alii spirituales colores: aut ex timore, aut ex ira, aut ex tristitia vel ex alio modo nobis accidunt.

Capillorum colores sunt iiii: niger, rubeus, glaucus, canities. Niger magis ex habundantia colerice incensionis vel adustione multa sanguinis. Rubeus ex infrigidatione colere non adusti; item semper fiunt capilli rubei. Glaucus ex habundantia melancolica. Canities vero ex nimia defectione naturalis caloris et ex effectu putridi flegmatis. Sed plurimum

fit in membris. ¶ Oculorum tunice sunt vii. et humores iii. Prima tunica dicitur retina. 2a
ii. Secunda scliros. Quarta aranea. Quinta uvea. Sexta cornea. Septima coniunctiva.
Primus humor vitreus. Secundus cristallinus. Tertius albugineus. ¶ Oculorum colores sunt
iiii or scilicet niger, subalbidus, varius et glaucus. Nigredo fit ex defectu visibilis spiritus vel ex oper-
cubatione ipsius aut ex parvitate cristallini humoris vel quia profundius residet vitreus cristal-
linus humor aut ex humoris habundantia l. est simul albuginei aut ex perturbatione
ipsius aut ex habundantia qualitatis vitrea humoris. Subalbedo fit ex vii rebus
superioribus contrariis v. ex habundantia spiritus visibilis vel claritate ipsius aut ex habun-
dantia cristallini humoris vel quia plenius residet vitreus cristallinus humor aut ex minori quantitate
albuginei humoris et claritate ipsius et defectione qualitatis predicti humoris. Varius vero
color et glaucus fit si res conveniunt que accidunt nigredini et subalbedini. Varius ergo
color sunt spiritus visibilis magis habundans et sic nigrescit in sua glaucitudine.
¶ Modi qualitatis sunt v. scilicet multitudo nimia et extenuata materies. Synchesis et squaliditas.
habundantia carnis fit ex habundantia caloris et humoris. Extenuata materies fit
ex caliditate et nimia siccitate. Synthesis fit ex frigiditate et siccitate. Squaliditas
nempe fit ex frigiditate et nimia siccitate aut simul vel per primeas. Equalitas
itaque fit ex humore equalitate. h. scilicet corporis forme. ¶ Masculus et femina differunt
quia hic calidior sicciorque est. Illa enim frigidior et humidior. ¶ Aeris mutatio fit v. modis
ex anni temporibus et ex ortu stellarum et ex occasu ventis terris et earum fumositate.
¶ Anni tempora sunt iiii or. ver equale, estas calida et sicca. Autumnus frigidus et siccus.
hyemps frigida et humida. Ex stellis immutatur aeris natura. Nam cum appropinquat sol stellis
vel ipse illi fit calidior aer et quando ab eo se separantibus frigiditas aeris augetur. ¶ Venti
sunt iiii or scilicet subsolanus, favonius, septentrio, auster. Quorum duorum unus habet virtutem frigidam
et siccam, alter calidam et humidam. Ceteri duo equalis virtutis sunt. Quorum unum v. subsolano
caliditas et siccitas, alteri vero v. favonio frigiditas et humiditas attribuuntur. Sed auster
paulo calidior et humidior. Septentrio vero frigidior et siccior. ¶ Terrarum modi sunt
quatuor: altitudo, profunditas, vicinitas montium et maris, et caliditas locorum seu ter-
rarum. Quibus terre a se differunt altitudine et profunditate. Quia frigiditatem altitu-
do, profunditas huic loco caliditatem reddit. Propinquitate montium evenit hoc: quia si fuerint
ipsa apud meridiana terra erit frigida. Nam calidis montes meridiani obstant ventis
septentrionalibus frigidis eam exponunt flantibus. Si vero septentrion montes huic superiori
tie contraria erit. Maris vicinitas quando meridies calidam et siccam. Septentrion frigidam et
siccam terram prebet. Preterea terre sunt naturam se differunt. Nam si terra fuerit petrosa frigi-
da et sicca. Si vero pinguis et crassa calida et humida, lutea frigida et humida erit. ¶ Immu-
tatur quoque aer fumositate modi paludum sive putredine aliquorum unde fuit morbi ad
postea hominibus. ¶ Exercitium immutat corpus quia quod equale est equale calorem prestat. Sed
non amplius fit magis calefacit. Sed postea infrigidat et desiccat. ¶ Ociositate
corpus immutatur quia si inequalis est frigidius et humectationem inequalem habet. Si vero equalis
equalem. ¶ Balnea vel dulcis aqua sunt aut non dulcis. Sed dulcis aqua balneum
remollit calidum calefacit, frigidum infrigidat. Non dulcis aqua non balneum desiccat corpus
quia si ex aqua salsa et amara sive sulfurea fuerit calefacit et siccat. Si vero de aluminosa
et gipsea infrigidat et desiccat. ¶ Ciborum modi ii sunt. Est enim cibus qui bonum et
est qui malum gignit humorem. Bonus autem est qui bonos gignit humores et est
qui sanguinem bonum creat et equalem in commixtione et operatione ut est panis mundus et caro

animalis agni et yrcorum (?) Malus autem humor opatur ut panis optimus non recens
et uaccina et ircina et bouina. Humana uetulla caro pecora bonum malum quam sunt
ue ciceri cibum. Duo sunt tamen grauis aut genus et caro porcina bouina. Leuis autem
pullorum uel piscium caro. Mediocrium et magis mollium et minus paguri et squamosorum
est et oleris genus et malum humorem generat colera rubea ut est nasturcium. Sinapis et allium
et sunt que generant melancolia ut lens. caulis. et caro caprina uetus et bubulina. Et
sunt que generant flegma ut est caro porcellorum et agnorum et atriplex et portulaca. Frigida
et aquosi cibi gignunt flegma et coleram nigram. Cibus uero calidus leuis coleram
rubeam gignit et utrumque malus est. Modi potationum sunt tres. Est potus qui nichil
aliud quam potus ut aqua. Et est potus et cibus ut uinum. Est etiam alius potus duobus
modis superioribus permixtus ut est potus qui datur contra aliquem morbi initium ut mellicratum
uel codion. Cibus huius uero utilitas est quod reparat nutrimenta corporis de toto egeriae (?).
Potus uero hanc utilitatem prestat quod reportat cibum per corpus. Sed illius potus utilitas
ante potionem diximus precipue corporis naturam ad se conuertit. Sompnus inmutat
corporis naturam. Primum quod infrigidat exteriora calefacit interiora quod si quis longius fuerit infri
gidat et humectat uel uigiliis quorum immutat corporis in extrinsecus calefaciunt interius autem
infrigidant et desiccant. Coitus autem si prestat corpori debilitat corpus et minuit nature
uirtutem ideo quod infrigidat. Intoxicat uero ex multa conuulsione corporis calefaciat.
Sunt quedam accidentia anime que faciunt intra corpus sicut ea que commouent calorem ab inte
riori parte ad superiorem cutis aut impetuose ut ira aut leniter cum suauitate ut dilectio.
Sunt quedam accidentia que ad se caliditatem reuocant et celant aut impetuose ut terror uel
timor aut leniter ut angustia et sunt que commouent naturalem uirtutem intus et extra ut est
tristitia. Febris est calor innaturalis et inimicus super gradiens naturalem procedens a corde mar
terias (?) suo per loco affectum quod sunt tria genera. Unum uero dicitur effimera. Aliud dicitur
quod putredine et putrida nuncupatur. Tertium solida ledit membra et ipsa est ethica. Effimera
autem in uno ab accidenti occasione nascitur putrida quorum a precedentibus et cetera quedam simplices
atque singulares sunt. iiii. Primus qui fit de putredine sanguinis communiter utrique parte
interiorem et exteriorem ut est sinocus. Secundus fit cole et ut tertiana. Tertius ex putre
dine flegmatis ut est cottidianus. Quartus uero est qui fit ex putredine melancolie
qui intermissis duobus diebus affligit infirmat et dicitur quartana. Modi preterea
febrium ex putredine sunt iiii. Est febris que cottidie minuitur et que augetur
donec recedat et que in eodem statu permanet donec cum recedat. Continua febris de
putredine uenarum fit declinans extra uenas in aliquibus partibus corporis. Eripsis
in febribus fit ex infusione et superfluitate putredinis in sensibilibus membris morantis
infrigidans. Ideo iperipulacos (?) nullis febribus fit que latent ancelin (?) quod extra uenas sunt. Apostemata
infra vii modi sunt simplices autem cum sunt ex sanguine et dicuntur flegmones. Aut ex colera ru
bea et dicuntur erisipile aut ex flegmate quod est congelatum et dicuntur timie aut ex colera
nigra et dicitur cancer. Flegmonum ex sanguine signa hec sunt rubor durities pulsus do
lor calor et timor. Ex colera rubea flegmonum signa hec sunt calor rubor mixtus colori
citrino magnitudine doloris et uelox augmentatio. Ex flegmate flegmonis signa hec sunt
albedo mollities ut si digitum expresseris quasi signum foraminis facit et est sine dolore. Hec
sunt signa flegmonis ex colera nigra nigredo durities cum rigidine absque sensu. In humana
corpore una que res naturis intemperamento existentes sanitatem continet sed si quis temperit

naturam facit sanitatem si supra naturam diminuit aut facit egritudinem aut neutrum. ¶ Genera
autem egritudinum tria sunt: est in similibus, officialibus, universalis. Est egritudo similibus membris con-
tingens que similia sortiuntur notabilia per eas passiones ut caput totum vel oculi vel colli
que est quedam egritudo que accidit officialibus membris sicut sunt pedes, manus, digiti, dentes
etc. que nomina sumunt ex sibi accidenti infirmitate ut est coriza, podagra etc. et est tertia uni-
versalis egritudo que sentitur super simplicibus omnibus ut est membrorum senectus. ¶ Egritudines igitur
que prius sunt similium similitudines octo sunt: quattuor simplices, id est calida, humida, frigida et
sicca. Item ex eisdem inter se coniunctis quattuor composite: frigida et humida, frigida et sicca, calida
et humida, calida et sicca. ¶ Harum octo per singulas duo modi sunt: aut enim sunt equalitate sim-
pliciter aut ex humoris alicuius admixtione. ¶ Per equalitatem vero simplicem contingit infirmitas
que sensibus accidit membris igitur causa dicitur. ¶ Egritudo calida que ex humore accidit est febris
ex putredine sicut superius diximus. ¶ Egritudo frigida que sine humore accidit ut est
paralisis que fit in toto corpore aut in parte. ¶ Modus simplex humidi morbi que fit per se
non indigens alicuius humoris humectatione est frigidum [illegible] ac nativum atque [illegible]
[illegible] qui [illegible] inflata [illegible] naturalis corporis. ¶ Morbus
vero humidus est alius trahens humorem ut in ydropisis. Morbus siccus est sine humore
ut spasmus qui fit ex inanitione. Morbus siccus humore est cancer siccus et durus. ¶ Morbi
in officialibus membris sunt quattuor: primus qui accidit in plasmate et forma et in quantitate
membrorum et in numerali numero superfluitatis et membrorum positione. ¶ Morbi officialium in
forma [illegible] sunt [illegible] membri inconvenientia est recta creatio tortuositas in [illegible]
[illegible] ut si manuum pedum nec [illegible] carne repleatur. In poris ut est corporum strictura aut
largitas, in asperitate ut est gutturis vel pulmonis asperitas, [illegible] in lenitate velut
[illegible] lenitas. ¶ Morbi in quantitate membrorum duobus modis fiunt: aut ex augmento
aut ex diminutione. Secundum augmentum quidem aut extra [illegible] ut [illegible] amplius
quam decet, sic invenimus fieri in magno capite et lingua grossa, aut ex [illegible]
et [illegible] ut [illegible] capitis stomachi et [illegible]. ¶ Morbi in numero membrorum duobus modis
sunt: aut ex augmento aut ex diminutione. Secundum augmentum [illegible] aut [illegible] nature ut sit su-
perfluus digitus aut extra naturam si lubrici [illegible] [illegible]. Secundum diminu-
tionem vero aut universaliter ut omnium ablatio digitorum aut particulariter ut est unius. ¶ In
positione membrorum morbi fiunt aut per membri motionem de loco suo aut ex [illegible]
[illegible] in membris [illegible] sunt digiti et labia que conglutinantur vel adherent et non separantur aut
que separantur et non conglutinantur. Per separationem adherentis membri universaliter fit aut in similibus
et similibus aut in officialibus [illegible] membris ut in ossibus [illegible] nervis [illegible]
[illegible] Quod si mollibus [illegible] dicitur. Si [illegible] ex recenti tempore plaga dicitur
[illegible] plaga [illegible] vocatur. Quod si venis arteriis nervis accidit, atque
alio nomine [illegible]. Si autem venis [illegible] sine [illegible] nominatur. Si vero
[illegible] dicitur. Que si [illegible] plaga [illegible] vocatur. In officialibus vero
[illegible] separatio ut ablatio manuum vel pedum. ¶ Corporis qualitates tres sunt: sani-
tas, egritudo et neutrum. Sanitas est temperamentum [illegible] naturales secundum cursum nature. Infirmitas
vero est intemperantia extra cursum nature unde fit lesio [illegible]. Neutrum vero est quod neque
sanum neque infirmum est. Per neutralis qualitas tribus modis constat ut si in uno corpore
conveniant simul sanitas et infirmitas in diversis membris ut est in corpore ceci et claudi [illegible]

in corpore semus [illegible] pes unum mensis remanet et non male fiat et patiatur. Et si corpus hominis
in horis sanum fuit aliis vero infirmum. ut eorum qui estate infirmantur et hyeme sanantur
quoniam frigidioris nature sunt hyeme infirmantur. estate sani sunt. In iuventute autem et
senectute infirmi et qui humide naturam habent. in pueritia sunt. in iuventute autem et senectute
infirmi sunt. Quoniam vero sicca in pueritia sani sunt in iuventute in senectute infirmi. ¶ In tribus
rebus inveniuntur sanitas et infirmitas et neutrum aut in corpore in quo tunc qualitatum
imaginem recipit. aut in occasionibus facientibus illas et conservantibus aut in significationibus eas significantibus
¶ Occasionis vero sunt duo genera quorum naturale. aliud autem est extra naturale. Extra occasionis autem naturales
aut faciunt sanitatem. aut conservant. Et occasiones conservantes pertinent ad sanitatem. facientes
non pertinent ad infirmitatem. Occasiones quorum contra naturam procedunt. alie pertinent
ad infirmitatem. alie ad neutrum. Sed extra occasiones faciunt infirmitatem. custodiunt
et vero easdem infirmitates conservantes. ille vero que pertinent non ad sanitatem nec ad infir-
mitatem custodiunt neutrum atque constituunt. ¶ Omnium occasionum societate habitum consanitate
et infirmitate sex vero sunt. Quorum unus aer est qui humanum corpus circumdat. cibus et potus
motus et requies. Sompnus et vigilie. inanitio et repletio et accidentia anime. Que omnia
si recta mensuratione fiant. in qualitate quantitate opere tempore ordine custodiunt sani-
tatem ab accidentibus. Quod si contra hoc aliquid factum fuerit. accidunt infirmitates et
permanent. Modi occasionum infirmitatem facientium iii sunt. una alie vocantur primitive id est
extrinsece accidunt corpori ut est calor et frigus. Sunt et antecedentes que admonentur intrinsecus
in corpore. ut repletio et inanitio. Sunt et alia que vocantur continua que tenent [illegible] ad est
infirmitas et his habentibus abest infirmitas ut est putredo in febribus. ¶ Egritudinum
secundum aliam divisionem modi sunt duo. aut continue aut [illegible]. Que continue accidunt que accu-
ratur aut necesse fuit. accidentia non ut [illegible] consimilis morbus. deceptio et [illegible] res no-
cive et alia superius memorata que ut [illegible] sunt. Ut sociata sanitati et infirmitati. Que
non que sunt egritudines aut sunt in consimilibus membris et [illegible] servat egritudinem. aut in offi-
cialibus membris aut in divisione continua. Modi morborum ex caliditate procedentium. vii. sunt.
primus aut ex commotione spiritus ut ira aut ex commotione corporis ut labor. Secundus autem
ut est [illegible] caliditatis cum effectu. ut [illegible] ad solem. Tertius ut ex caliditate corpori
advenienti cum [illegible] quanto recipit caliditatem ex luce. vel [illegible] acuminum [illegible] fit
ex inclusione pororum ut ex frigiditate hyemis. Quintus ex putredine ut in febribus.
¶ Occasiones ~~[illegible]~~ morborum frigidorum [illegible] sunt. prima occasio. occasio in sibilis
frigiditatis cum effectu ut frigiditas nivis. Secunda si frigiditas [illegible] advenientis humano
corpori fortior. Tertia est exhabundantia corpori ciborum corpori advenientem atque et
extinguente naturalem calorem. Quarta ex paucitate ciborum unde calor naturalis extinguitur. Quinta
exhabundantia frigidi humoris. obturatio pororum unde naturalis calor minuitur. Sexta ex dissolu-
tione [illegible] corporis et ad dissolvendum et evacuandum naturalem calorem. Septima ex commotione et
exercitio nimio unde fit ultra dissolutio humorum et evacuatio et sudorum inde accidentium
corporis. Octava non fit ex [illegible] et ociositate multa. ¶ Siccorum morborum occasiones sunt
iiii. prima occasio est occasio alicuius siccitatis. visibilis ac manifeste cum effectu ut venenum sic-
citas. Secunda non ex advenientia rei in corpore. in fortitudine ut acetum. sal sinapis
Tertia paucitas cibi et potus. Quarta commotio nimia et exercitium. ¶ Occasiones vero humidorum
morborum iiii. sunt prima ut occursus rei afferentis humorem cum effectu ut balneum. Secunda
ut introgressio rei afferentis humorem cum virtute in corpore ut recentes pisces. Tertia ut

Sacietas cibi et potus. Quarta sicut vices et ocium. Modi autem morborum ex inequali ma-
licia alicuius humoris declinantium accidunt in membra sunt .iiii. scilicet Primus est virtus membri
impellentis et debilitas membri sustinentis. Secundus multitudo humoris. Tertius debilitas
virtutis retentive. Quartus largitas meatuum pororum. Capitulum Causa egritudinis in figuratione
et superuenit membro simile membrum naturale .v. modis. aut contingit nimio motu aut in tempore
nativitatis. aut cum constringitur fascia aut est malo et interueniente in nutrimento suo ex ali-
qua infirmitate adueniente in prioribus temporibus. vel postea si membrum receptionis nutrimenti
debilitatur aliquid consimile membro fit ex habundantia spermatis. aut ex paruitate et inconueni-
entia qualitatis spermatis ut si fuerit calidum et pingue. vel aquosum et tenue. Cum
non nascatur infans debilitatur in eo aliquid membrum si egritudinis fuerit in eo. Propter mala egestione
v. supinus. aut super genua ponitur Cum quando fascia constringitur. ex conuenienti constrictione
impleatur debilitatem. Cum vero non inuenitur male et conueniente lac accipiendo et sugge-
rendo debilitatur. Si vero temporibus vel postea infirmitate accedente egritudinis malicia
cum simili membro superuenit. exemplum in morbo et si passus fuerit ex aliquo accidenti sine
debilitate seu vlcus. vel apostema superuenit egritudo consimile membrum naturale nimis
v. n. aut obstetricem si culpam habuit cum tenuit. in etate vel paruulus ambulans ad si
congruum tempus ex modico si confecta et collisa membra ignorantur obliuiscitur. et constituitur
Secundum firmo si ea commouit a modico corporea antequam consolidatur et firma sit. Exstracta
ut si super umbilicum membri que inferiore et concauitatis corpora aut extuberatione. vel si sanguis
malus et accidat ut fiat fumus. aut ex malo humore qui accidit lesis sui ex prauitate
tate humoris et qualitatis accidit Capitulum Constrictio pororum in occasionibus fit aut ex constrictione
attenuatoria. aut ex tenuositate sui exsiccatione Constrictio vero fit aut ex inuenietate
virtutis retinentis. aut ex debilitate virtutis impellentis aut ex habundantia frigoris
comprimentis. aliquam partem loci. aut ex habundantia constrictionis comprimentis aliquam partem loci ut
ex habundantia siccitatis ut sepe euenit in siccata constricta Ex viscositate si constringitur
pori ut si accidit aliquid apostema et fiat viscositas aut lipus euenit aliud nimis. Exsiccata
vero est accidit aliquid in poris ut humor sui lapis seu coagulatus sanguis. aut aliquid lacrimatus
in eis ut superflua caro et scabies Capitulum Largitas quorum pororum iiii. modis fit. aut ex multa
commotione impellentis virtutis. aut debilitatione retinentis. aut ex habundantia caloris
et humoris aut ex medicaminis aperientibus Capitulum Lenitas accidit .ii. modis mollis aut tenuis
aut teporis. Primo modo ex humore nitroso vel sed foris vero ex cera liquefacta et vngento Capitulum Asper-
tas vero similiter .ii. modis .i. tenuis et foris. intus namque ex superfluo et acuto humore foris
vero ex fumo et puluere Superfluitas membrorum nimium accidit .iii. modis. nam superfluitas
si fuerit naturalis oritur ex superfluo humore naturali et bono. et ex habundantia formatiue vir-
tutis et si fuerit extra naturam aliorum causa est ex humore non naturali et inconuenienti aut ex
habundantia virtutis Capitulum Diminutio membrorum nimio. iii. vel alis modis fit aut exterius
aut interius. interius per diminutionem humoris. Exterius ex combustione ignis. aut ex
frigore siue malicie siue putredine. Puluis autem accidit. aut ex potione mortificante
membrum et putrefaciente aut ex defectione et retentione illius humoris qui redditur Capitulum Magnitudo
membrorum vero modis fit aut ex multitudine naturalis humoris. aut ex habundantia virtutis
aut ex commutatione utrorumque Capitulum Paruitas vero fit similiter in modis aut ex minoratione naturalis
humoris. aut ex debilitate naturalis virtutis siue ex infirmitate exteriori. ut est malis
et combustio ignis siue ex frigore nimis Capitulum Remotio membri de suo loco .ii. modis fit
autem ex commotione naturali humoris. voluntaria aut ex humore insano constituti

dissolucio mbr[orum] et lubricum fatiet. ¶ Membri vel ossis egritudo quarta nota et nunc similiter
modis aut ex iunctura in qua non convenit separacio. aut ex separatione que non convenit conti-
tio. Si ex emotione que fiunt sine separatione fit ex humore acuto pacientis aut
acuti vulneris. aut ex spasmo. Si que fiunt ex separatione que non convenit continuatio. aut fit
ex grosso et viscoso humore paciens aut ex acuti vulneris. aut ex spasmo. ¶ Separacio membri
viis occasionibus fit aut intrinsecus aut extrinsecus. Intrinsecus vero fit. aut ex humore acuto
et mordenti. aut ex ventositate premente et dilatante. aut dissipante. Extrinsecus vero fit aut ex
fissura. et fatigatione. aut exercitio nimio. aut malicione ut ensis. aut que distendit
ut funis. aut que contundit ut lapis. ¶ Signa signorum tria sunt. alia enim significant sanitatem
alia egritudinem. alia neutrum quarum signorum unumquodque genus in duo partitur. Sunt enim que
significant de membris officialibus. Sunt et que significant de consimilibus membris consimilium. Primum signo-
rum duo sunt modi. alie enim sunt substanciales. alie accidentales. Substanciales ut est calor frigi-
ditas. siccitas humiditas. accidentales autem quam significant per tactum ut durum et molle. quedam
per visum ut colorem. quedam per operationes ut sunt operationes plene et perfecte. Signorum egri-
tudinis membrorum officialium due sunt species. substancialia et accidentalia. Substanciales signa
modis sunt. artes. modus. mis. posse. accidentales similiter significationes modis sunt bonum
malum. perfectum. imperfectum. ¶ Signa signorum preteritorum sunt quia nescta sunt que signo
preterita rem que iam fuit. et dicitur cogitativa. vel agnita. ut inferes corpus humanum
agnoscitur quare fuit percussus. Alia significat presentia et cognoscitur per signa velut
cum invenimus pulsus magnus. et citus intelligimus et signa calorem superante. Sunt
et alia que significant futurum et antecedunt agnita ut est in dimino labium obliquum citari cum
sit plurimus nominatum acute qui postquam accessit nocte preciso significativa. Sunt
preterea signa et accia distat quam et dimisio cum augmento macula que simul quatuor earum
signorum et accia dictat quam et divisio cum augmento materia que simul quaque earum
dimisionum structuri volumus. in qua habent similitudinem. Sed infirmo que sunt accia medico
aut signorum accia vel significativa. tria sunt. aliud. enim operativa inter que mutata sicut
aut signorum cetera vel significativa. in sunt. aliud exiens a corpore ut vi-
mi digestio. Aliud aut corporis qualitas. vel secreta. ¶ Aliud exiens a corpore ut vi-
na ingeri. ¶ Partis operativa mutata triplex est. aut cum est ex toto sit indigestio
aut ex parte sic oculorum obtusitas vel tarda digestio aut de qualitate in qualitate
velut de bonitate in fumosa vel acuta sit quasi multa vel ligna oculis apparuit
¶ Corporis qualitas significatio modis fit aut duobus per visum sic ictericia onco-
phea. in egritudo lingue et similia aut per odoratum ut alicuius fetorem vel per saporem ut
potus vel lutea et similia aut per gustum salsum. amarum vel acidum. aut per tactum
ut molle et durum. Exiens a corpore significativa signorum est sonitu. alia sine sonitu est
sonitu ut oris ructus. vel molestiorum rugitus aut per anum ventris. est non que est sine
sonitu in mali triplex alia quantitate. ut hectica. alia qualitate ut urina nigra. alia
utroque ut sanguinis fluxus. ¶ Membrorum mutatorum significatio bifaria dividitur
intrinsecus intelligitur et extrinsecus. modum. Alia cum immutatione operative virtutis in
membro. Alia ab exeuntibus a corpore. Alia ex colore membro pertinenti. Alia ex
proprio loco. Alia ex minimali remotione de loco. Alia ex patientis morbo. Extrinsecus morbi
in. aut per visum ut nigrum et album. aut per tactum ut durum et molle. calidum et
frigidum. aut per utrumque ut magnum et parvum et plus et minus. ¶ Occasiones egri-
tudinum in sunt nec mutatio. officialium membrorum infirmitas superfluitas mixture separacio operacio

medicina triplicem habet effectum. aut enim custodit sanitatem secundum similitudinem suam. aut
facit ex infirmitate. aut egro convalescentium. convalescentium est triplex egritudo. perfecti incipientes
infirmari reversi. Infirmari parati. supradictam aut conpetenti moderatione regimus.
Incipientibus infirmari conplectione contraria adhibemus aut cum solum habitudinem destruimus
aut vero refectionem reparando fit. ut quorum contraria exhibi opponimus refectionem alii infan-
tes. alii senes. alii ex infirmitate convalescentes. ¶ Omnis medicina aut universalis
aut particularis. Universalis ut predictum est ordinato particularis per quam triplex fit tri-
plex. alia enim in consimilibus membris. alia in officialibus. alia in utrisque. separatione
assimilata membra mutata reddimus sue similitudini et in sua qualitate stare col-
ligendo conposuimus. Cotana si preter modum ampliata fuerint ad suum modum constringimus et
quiete mensuram minuimus contrarium. In largis autem similiter addito contrario causam nimium patium
accidentis. Foramina strictoria suo modo si defectum contemptione incitantur constringimus. fo-
mentis et cataplasmate mollimus. Quod si expulsione defectionem dilatetur et con-
fortamus. Si de asperitate mollitione. Si de lenitate summe titanem. Si de constrictione solutione
ea vero que et naturali fuerint mutata positione suo loco restituimus. Si de apostemate
apostema maturando sanamus. Si de membris nervis eam aut aptorio medicamine. aut
cirurgia ablinguimus. Si de qualibus nascentia ipsum delemus. Si de lenitate asperitate et
si de asperitate lenitate. Superfluitatem minuimus aut tollimus expectare ut scropulas. aut
extorto ut cancri. Separationem minuimus si ex habitudinem destructionis fuit. nomini etate
Si ex forma inpinitia cum sanamus perpetuo membrorum motibus et fomentis ad modum
agitamus. Magnitudinem ubi experimento et quiete minuimus mutatione de loco suo
reddimus loco quod motus aut non separatum iungimus. aut unita separamus ¶ Necessaria ad
separatorum iunctam minus sunt separata iungere. unita custodire. ne resolvantur defendere
naturam loci custodire ¶ Omnis medicina aut corpori intus quod autem dicimus temperata exhibitio
aut potio aut sirurgia operatio mediante. aut intus. aut foris. intus ut ea que ore na-
ribus auribus sive ano. vel in urina inmittuntur. foras ut epitimata. cataplasmata
et alia similia que foris operantur. Medicine interioris operatio intus dividitur aut solvit
ut farmacia. aut constringit. ut cotana aut mutat qualitatem ut aqua frigida in febri-
bus. cuius autem effectus quadruplex est. Aut enim minuit habitudinem ut farmacia aut
replet inopiam ut carne et sanguinem. aut constringit solutum ut sapor. aut mutat
qualitatem ut aqua frigida in febribus. Cirurgia duplex est. aut in carne aut in
osse. In carne ut incidere. suere quam ure. In osse ut solidare. et in loco reddere. Superum
correctio in motibus fit. qualitatis quantitatis. temporis. ordinis boni. mali ne distructio

Vita brevis. ars vero longa. tempus autem acutum. experimentum vero fallax. Iudicium autem
difficile. oportet autem non solum se ipsum prebere que oportet facientem. sed et egrotantem. et pre-
sentes. et ea que exterius. In perturbationibus ventris et vomitibus que sponte fiunt
si qualia oportet purgari purgentur et confert. et bene ferunt. Si vero non contrarium
Sic et inanitio si qualia oportet fieri fiat. et confert et bene ferunt. Si non
contrarium ¶ Considerare igitur oportet et tempus et regionem. et etatem. et egritudines. in quibus
oportet fieri aut non ¶ In exercitativis ad summum bone habitudines fallaces sunt. si in
ultimo sunt. non enim possunt manere in eodem neque quiescere. Cum vero non quiescunt nequaquam
ad melius accipere relinquitur igitur ad peius. Horum igitur causa bonam habitudinem solvere confert non tarde
ut rursus principium nutrimenti recipiat corpus neque contentiones ad ultimum ducere
fallax enim est. Sed qualis natura fuerit sustinere ad hoc ducere. Similiter vero et inanitiones ad ultimum

Incipit liber amphorismorum

existentes fallaces sunt. Item repletiones in ultimo existentes fallaces. Tenues et certe diete et in diuturnis semper passionibus et in acutis egritudinibus quibus non convenit difficiles. Et iterum ad ultimum tenuitatis que adveniunt diete difficiles. Etenim repletiones in ultimo existentes difficiles. In tenuibus dietis peccant egrotantes unde magis leduntur. Omne enim malum quod fit magnum fit magis in tenuibus quam in grossis dietis. Propter hoc et ultime fallaces sunt valde certe et constitute diete. Unde peritia difficilis fit. Propter hoc quoque tenues et certe diete fallaces amplius grossioribus. Quando vero egritudines ultime tunc ad perfectionem sunt potentes quod secundum artem est egritudo continuos et ultimos labores habet et ultimo tenuissima dieta necesse est uti. Ubi vero non, non sed convenit grossius reficere, tantum subtrahere quantumcumque egritudo mollior ultimis fuerit. Quando steterit egritudo, tunc et tenuissima dieta necesse est uti. Contemplari autem oportet et egrotantem si sufficit dieta ad statum egritudinis et utrum prius ille deficiat aut obtineat. Quibus ergo continuo est status, continuo et tenuius reficiendum. Quibus vero postea status, ad illud et ante illud parum auferendum; prius vero uberius reficiendum ut sufficiat egrotanti. In paroxismis vero subtrahere oportet. Apponere enim lesio est. Et quecumque secundum circuitus exacerbantur, in exacerbationibus subtrahere oportet. Exacerbationes vero et constitutiones declarant egritudines et tempora anni et circuituum ad invicem incrementa sive cotidie sive tertiane sive diutius. Et per ea que apparent. Et ex apparentibus ut in pleuriticis sputum si continuo appareat in initio abbreviat, si vero posterius appareat prolongat. Et urine et egestiones et sudores et difficiles et bonas et longas et breves egritudines apparentia declarant. Senes ieiunium facillime ferunt, secundo consistentes, minime iuvenes, omnium vero minime pueri, et horum qui inter ipsos sunt alacriores existentes. Que crescunt plurimum habent innatum calorem, plurimo ergo egent nutrimento; si vero non, corpus consumitur. Senibus vero parvus calor est, propter hoc ergo egent nutrimento paucis fomitibus indigent; a multis enim extinguuntur. Propter hoc et febres senibus non similiter sunt acute; frigidum enim habent corpus. Ventres hyeme et vere calidissimi natura et somni longissimi. In his igitur horis et oblationes plures dande. Est enim innatus calor multus, nutrimento ergo ampliori indiget. Signum etates et athlete. Humida dieta omnibus febricitantibus confert, maxime pueris et aliis sic assuetis dieta. Quibus aut semel aut bis aut amplius aut minus et secundum partes dandum, et aliquid dandum tempori et regioni et etati et consuetudini. Estate et autumpno cibos gravissime ferunt, hyeme vero facillime, vere secundo. His qui in circuitibus exacerbantur nichil dare neque cogere, sed auferre ex appositione ante crisim. Que iudicantur et que iudicata sunt equaliter non movere neque novum facere neque farmaciis neque aliis provocationibus, sed sinere. Que oportet ducere quo maxime vergit natura per convenientes regiones digesta medicari et movere, non cruda neque in principiis, si non turgeat; multa vero non turgent. Egestiones non multitudine considerare, sed si qualia oportet egerantur, et confert et bene ferunt. Et ubi oportet usque ad defectionem ducere, et hoc facere si sufficiat egrotans. In acutis passionibus raro et in principiis farmaciis uti, et hoc prius bene diiudicantes facere. Si qualia oportet purgari purgentur, et confert et bene ferunt; contraria vero importune.

[illegible] 2 In quo morbo somnus laborem facit, mortale. Si vero somnus iuvat, non mortale. Somnus et vigilie utraque mediocritatem excedentia malum. Neque satietas neque fames neque aliud nichil bonum quod magis nature sit. Labores spontanei nuntiant morbos. Quicumque dolentes aliquam partem corporis plurimum dolores non sentiunt, his mens egrotat. Que in multo tempore extenuantur corpora tarde reficere oportet, que vero in modico, modice. Si ex egritudine

cibum accipientes quando non condelectatur significat quod ampliori cibo corpus utitur. Si vero non accipi-
ente hoc fit, significat quod inanitione indiget. Corpora oportet ubi quis vult purgare fluxa facere.
¶ Non pura corpora quantumcumque nutries magis lederes. Facile est repleri potu quam cibo. Que
relinquuntur in morbis post crisim recidivationem facere consueverunt. Quibus crisis fit hiis nox difficilis
ante accessum, subsequens vero levior ut in pluribus. In ventris vero fluxibus mutationes
egestionum iuvant, si non ad mala transmutantur. Ubi fauces egrotant aut pustule in
corpore nascuntur, et considerare egestiones oportet. Si enim colerice fuerint corpus egrotat. Si vero
similes sanis, tutum est corpus nutrire. Ubi indigentia non oportet laborare. Ubi cibus preter
naturam intrat, hic egritudines facit. Manifestat vero salutio eorum que nutriunt corpus
cito et velociter et velociores secessus fiunt. Acutorum morborum non omnino certe pronun-
ciationes neque sanitatis neque mortis. Quibuscumque in iuvenibus existentibus ventres humidi
sunt, senectutibus ventres humidi desiccantur. Quibuscumque in iuvenibus ventres sicci, hiis
senioribus fieri humectantur. Indigentiam repletio solvit. Ex replecione que egritudines
fiunt evacuatio sanat, et quecumque ab evacuatione plenitudo et aliorum contrariis. Acute autem
egritudines in .xiiii. diebus indicantur. Septimane quarta est indicativa. Alterius ebdomade
octava principium. Contemplativa vero undecima. Hec enim est quarta secunde ebdomade. Contemplativa
rursus septima decima. Hec enim est quarta a quarta decima. Septima vero ab undecima.
¶ Estive quartane ut multum fiunt breves, autumpnales vero longe et maxime que ad hye-
mem coniunguntur. Febrem in spasmo est melius fieri quam spasmum in febre. Non secundum rationem
alleviatis non oportet credere neque valde vereri mala que fiunt irrationabiliter. Multa enim
talium incerta, et non valde permanere neque morari consueverunt. Febricitantibus non
omnino in superficie et nichil minuere corpus aut contabescere magis eo secundum rationem fit ma-
lum est. Hoc enim longitudinem egritudinis significat, hoc vero imbecillitatem. Incipientibus morbis
siquid videtur movendum move. In statu autem silentium habere melius est. Circa principium et finem
omnia imbecilliora, circa statum omnia ~~fortiora~~ fortiora sunt. Fortitudine vero reficienti
nichil addere corpus malum est. Plerumque omnes male habentes secundum principia quidem bene re-
ficientes et nichil addentes in fine rursus absumuntur. Secundum vero principia abstinentes
fortiter, postremo vero bene reficientes melius conveniunt. In omni egritudine confortari
mentem et bene se habere ad oblationes bonum est, contrarium vero malum. In morbis minus
periclitantur egrotantes quorum proprie nature et etatis et habitudinis temporis egritudo magis
est quam quibus non similis secundum aliquid horum est. In omnibus morbis circa umbi-
licum et pectines spissitudinem habere melius est, subtilem vero et tenue et tabescentem malum. Aptum
vero hiis ad inferiores purgationes. Sana habentes corpora farmaciis purgati exsolvuntur
celeriter, quemadmodum malo cibo utentes. Bene corpora habentes farmacie utiliter officiale est quam
deterior et cibus et potus. Delectabilior autem melioribus, quod delectabilius autem magis appe-
tendus est. Senes iuvenibus plerumque egrotant minus. Que vero hiis cronice egri-
tudines fiunt, multotiens commoriuntur. Branci et corize valde senibus non ma-
turantur. Qui exsolvuntur frequenter et fortiter sine manifesta occasione repente moriuntur
magis gracilibus. Epilenticorum in iuvenibus alterationes mutationes maxime etatis et
temporum et locorum et dietarum fiunt. Duorum dolorum qui simul fiunt non secundum eundem
locum vehementior obscurat alterum. Circa generationes saniei dolores et febres accidunt
magis quam facta sanie. In omni motu corporis cum ceperit quis dolere requiescere
statim remedium. ¶ Assueti assuetos labores ferre, et si fuerint imbecilles aut senes,
insuetis et fortibus et iuvenibus facilius ferunt. Ex multo tempore assueta et si sint deteriora

insuetis minus molestare consueverunt. Oportet quod ad consueta transmutare. Secundum multum et
repente evacuare aut replere aut calefacere aut infrigidare qualiter quomodo-
libet corpus movere fallax est et omne nimium inimicum. Paulatim vero tutum et aliter ex alio
transire ad aliud non oportet multum et exprimere(?). Quicumque ventres humidos habent iuve-
nes quidem existentes melius transmutant siccos habentibus in senectute vero deterius commu-
tant. Siccantur enim ut in pluribus senescentibus. In magnitudine vero corporis iuve-
nescere non ~~deterius commutat. Siccantur enim ut in pluribus senescentibus~~ quod decens et si
insuave est. Senectute vero inutile et peius minoribus est.

Mutationes temporum maxime generant morbos et in temporibus magne mu-
tationes frigiditatis aut caloris. Alia secundum rationem sic. Naturarum quidem hec ad
estatem hec vero ad hyemem bene aut male nate sunt. Egritudinum alie ad
alias bene et male nate sunt. Et etates quedam ad regiones et tempora et dietas.
In temporibus quando eadem die aliquando quidem estus aliquando vero frigus fit autumpnales expectare oportet
egritudines. Austrini gravantur auditum caliginosi capitis gravativi pigri dissolutivi.
Quando isti prevaluerint talia in morbis patiuntur. Si vero boreas fuerit tusses fauces
asperitates duri ventres disurie horripilationes dolores lateris et pectoris. Quando iste prevalet talia in
morbis etiam oportet expectare. Quando estas fit similis veri sudores in febribus multos
expectare oportet. In siccitatibus temporibus febres acute fiunt. Et si quidem tempus amplius talis
annus existens quale constitutionem fecit ut in pluribus et egritudines tales expectare oportet.
In ordinatis vero temporibus si tempestive tempora se reddiderint boni status et maxime bone
terminationis fiunt egritudines. In inordinatis vero temporibus maxime et inordinate
et difficiles terminationes. In autumpno acutissime egritudines et maxime morta-
les et ut in pluribus. Ver vero sanissimum est et minime mortiferum. Autumpnus vero
ptisicis malus est. De temporibus vero si quidem hyems sicca et borealis fiat ver vero
pluviosum et australe necesse est in estate febres acutas et obtalmias et dissinterias fieri
... et autumnum ... Si vero australis hyems et pluviosa et tranquilla fiat
maxime ... Si vero ... ad ver ... aborti-
ver vero siccum et boreale ... quod ... ad ver ... aborti-
... Si vero genuerint inbecilles et morbidos ... parum ut aut statim vel ...
Si vero ... Aliis quod in ... Senioribus
aut ... et morbidi ... Si vero estas sicca et borealis fiat autumpnus vero
vero ... celeriter dissolventes. Si vero estas sicca et borealis fiat autumpnus vero
pluviosus et australis capitis dolores in hyeme et tusses et branci et coryze ... vero et
ptisis. Si vero borealis fuerit et ... humidis ... et mulieribus ... in ...
... Si vero ... obtalmie ... et febres acute ... quandoque vero et talia. Estu-
vero ... pluvialibus ... et minus mortifere. Egri-
tudines vero in pluvialibus ... febres longe ... et
putredines ... epilepsie et apoplexie et ... In siccis vero ... vel ptisis
obtalmie ... difficultates ... et parum ... et ...
Cotidiane vero constitutiones boreales quidem corpora constringunt fortiora ... mobilia
et ... colorata ... et audientia ... et ... et oculos ... et ... et
dolores ... est magis ... Australes vero dissolvunt corpora et ...
et capitis gravitates et graves auditus et vertigines
et ... Secundum tempora veris quidem et ... estatis ... et ... etatibus
et bene ... et sani ... magis. Estate vero et autumpno ... ad ... quidem ... reliqua vero

in autumpno et hyeme medie etatis. Egritudines autem quidem in omnibus fiunt temporibus maxime vero quedam secundum aliqua tempora et fiunt et acuuntur. Vere siquidem maniaci et melancolie et epilentie et sanguinis fluxus et squinantie et corize et branci et tusses et lepre et alphi et inpetigines ulcerosi plurimi et pustule et artetice. Estate vero quedam horum et febres continue et causon et tertiane plurime et vomitus et diarrie et oculorum et aurium dolores et oris ulcerationes et putredines pudendorum et sudationes. Autumpno vero et estivorum multa et febres quartane et erratice et splenes et ydropes et ptisis et stranguirie et lienterie et sciatice et squinantie et asmata et yleos et epilensie et manie et melancolie. Hyeme vero pleureticie et peripleumonie corize branci tusses dolores pectoris lateris et lumborum capitis vertigines et apoplexie. In etatibus vero talia accidunt. Parvis quidem et nuper genitis pustule ulcerationes oris vomitus tusses vigilie timores umbilici inflammationes aurium humiditates. Cum vero dentes producunt gingivarum pruritus febres spasmi diarrie et maxime cum producunt dentes caninos et pinguissimis puerorum et duros ventres habentibus. Senioribus vero factis parastimia spondilium secundum collum intus impulsiones asmata lithiasis lumbrici rotundi ascarides acrocordines satiriasis scrophule et alie pustule. Senioribus vero et ad iuventutem accedentibus et harum multa et febres diuturne magis et ex naribus sanguinis fluxus. Plurime autem pueris passiones terminantur. Hee quidem in xl diebus, hee vero in vii mensibus, hee vero in vii annis, hee vero et ad iuventutem accedentibus. Que vero permanent pueris et non absolvuntur circa iuventutem aut feminis circa menstruorum eruptionem veterascere consueverunt. Adolescentibus vero sanguinis sputa ptisis febres acute epilensie et alie egritudines maxime vero supradicte. Ultra vero hanc etatem asmata pleuresis peripleumonie litargie frenesis causon diarrie dissinterie articulorum dolores nefresis vertigines apoplexie cachexie pruritus corporis totius vigilie melancolie ventris humiditates oculorum et narium humiditates hebetudo oculorum glaucosis gravitas auditus.

Pregnantes purgare si convenit a quarto mense usque ad vii mensem minus has; iuniora vero et seniora vereri oportet. In farmaciis talia conducere ex corpore qualia et spontanea venientia et utilia sunt, que vero contrarie venientia cessare. Si qualia oportet purgari purgentur confert et bene ferunt, si non contrarie. Purgare quidem estate superiora, hyeme vero inferiora. Sub cane et ante canem molestie sunt purgationes. Graciles et faciles vomitus purgare superius timentes hyemem; difficile vero vomentes et medie carnosos inferius timentes estatem. Ptisicos vero vomentes ad superiores farmacias. Melancolicos vero inferius et ultimos eadem ratione contraria apponentes. Medicari in valde acutis si materia fluat eadem die; differre enim in talibus malum est. Quibus dolores torciones et circa umbilicum et lumborum dolor non solutus neque a farmacia neque aliter in siccam ydropem firmatur. Quibus ventres lenes in hyeme superius medicari malum. Ad elleborum hiis qui non facile superius purgantur ante bibitionem plenitudine corpora humectare. Cum bibit quis elleborum ad motiones quidem corporum magis ducere, ad sompnos vero et immobilitates minus. Declarat autem navigatio quoniam motus corpora turbat. Cum volueris magis ducere elleborum move corpus, cum vero stare sompnum fac et noli movere. Elleborus periculosus est carnes sanas habentibus, spasmum enim facit. Non febricitanti fastidium abstinentia cordis morsus tenebrositas et os amaricatum sursum farmacia indigere significat.

vero inferius hoc inferius farmacis indigere significat. Quibus in farmatiis non
sitientes cum purgantur non quiescant quousque sitiant. Non febricitantibus existentibus
si fiat strophus et genuum gravitas et lumborum dolor deorsum farmacia indigere fell
significat. Egestiones nigre velut quales sanguis sponte advenientes et cum febre et sine febre
et quecumque colores peiores fuerint magis malum. Cum farmaco vero melior. et quanto colores
plures fuerint non malum. Egritudinibus autem quibuscumque incipientibus si fel nigrum aut sur-
sum aut deorsum exierit mortale. Quibuscumque egritudinibus acutis aut multa temporis
aut abortu vel aliter extenuatis si fel nigrum aut quale sanguinis sanguis inferius exierit
sequenti die extimo moriuntur. Dissinteria si a felle nigro incohaverit mortale est. Sanguis sursum
quamquam qualis est malum fluit deorsum bonum. Si vero in egestiones. si dissinteria detento ut multi
vel carnes egerantur mortale. Quibus autem in febribus sanguis fluit multitudine undique
in reclinationibus ventres hiis humectantur. Quibus fellee egestiones surditate super-
veniente desistunt et quibuscumque surditas fellea supervenientibus desistunt. Quibus in febribus
sextanis existentibus rigores fiunt difficiles et male determinabiles. Quibuscumque parum
fiunt si hora dimiserit febris in alterum eadem hora si accipiat difficile. Labori-
osis febribus in articulis et circa maxillas maxime apostases fiunt. Quibuscumque relevatis
ex morbo si aliquid doluerit ibi apostases fiunt. Si vero et prius doluit aliquid cum egritudine
illic confirmatur egritudo. Si a febre habito tumore non existente in faucibus suffocatio repente
supervenerit mortale. Si a febre habito collum convertatur ut vix deglutire possit tumore non
existente in collo mortale. Sudores febricitantibus si ceperint tertiam et quintam et septimam
et nonam et undecimam et quartamdecimam et septimamdecimam et vicesimam primam et vicesimam quartam
et vicesimam septimam et tricesimam primam et tricesimam quartam et tricesimam sep-
timam et quadragesimam. hii duo sudores iudicant egritudinem. Non vero ita non fiunt
dolorem significant et longitudinem egritudinis et convalescentie. Frigidi sudores cum acuta
febre facti mortale cum molliori vero longitudinem egritudinis significant. et ubi
in corpore sudor toto mutationes et si corpus infrigidatur aut statim calefacit aut color
alius ex alio fit longitudinem egritudinis significant. Sudor multus ex sompno sine causa
manifesta cum factus significat corpus quod plurimo cibo utitur. Si vero cibum non accipienti
hoc fiat scire quod evacuatione indiget. Sudor multus frigidus et calidus superfluens
frigidus maiorem egritudinem calidus minorem significat. Febres quecumque non intermittentes
diatriis fortiores fiunt et periculose. Quocumque modo intermittunt significat quod non periculose.
Quibuscumque febres longe sunt his tubercula in articulis et dolores fiunt. Quibuscumque ex
febribus aut pustule aut in articulis dolores sic plurimum cibis utuntur. Si rigor
inciderit febri non desinente iam debili existenti mortale. Excreationes in febribus si
non desinentibus livide et sanguinee et fetide et fellee omnes male. Egestiones vero bone
et secundum secessum et secundum urinam. Si vero minime exeunt per loca hec malum. In non desinentibus
febribus si que exterius frigida fiunt et intus non ardeant et sitim habeant mortale. In non
desinenti vero febre si labium aut oculus aut supercilium aut nasus detorqueatur
aut non videat aut non audiat iam debili existente corpore hoc fiat prope mors est. In feb-
re non desinente dispnia supervenit et dissipientia mortale. In febribus apostema non solutum
ad primas iudicationes longitudinem morbi significat. Quibuscumque in febribus aut in aliis egri-
tudinibus voluntarie oculi lacrimantur nihil inconveniens. Quibuscumque non secundum voluntatem inconve-
niens. Quibus in dentibus in febribus viscositates fiunt fortiores et diuturniores fiunt

febres. Quibus plerumque pulsus sunt fortes et modice perseverant in febribus in crisibus non valde
laterales sunt. In laboriosis vero febribus omnes male exceptis effimeris. Febricitanti
sudor superveniens non deficiente febre malum, prolongatur morbus enim et humorem plu-
rimum significat. A spasmo aut tetano habito febris superveniens solvit egritudinem. A causon-
tico rigore superveniente solutio fit. Tertiana nunquam indicatur in vii periodis longissima. Quibus
autem in febribus aures surdescunt, sanguis ex naribus fluens aut venter fluat solvit
egritudinem. Frenesis in pauperibus indicatur difficultas ... et amica concretionis. Febricitantem
diebus febris non dimiserit reiterari consuevit. Quibus autem in febribus vel citrini colores
superveniunt ante vii dies malum. Quibus autem in febribus cotidie rigores fiunt cotidie
solvuntur febres. Quibus autem in febribus vii aut ix aut xi aut xiiii yctericia super-
venit bona si dextrum ypocondrium durum fiat, si vero non bonum. In febribus acutis circa
ventrem estuatio forte et cordis morsus malum. In febribus oculorum timores aut spasmi
malum. In febribus sputi offensiones malum spasmum enim significat. In febribus acutis spasmi
et circa viscera dolores fortes malum. Quibus urine crasse et globose pauce non sine febribus
multitudo exiens tenuis urine iuvat. Maxime vero talia veniunt quibus ex principio
aut celerius ypostases fiunt. Quibus in febribus urine turbate velud subiugalis, his capitis
dolores aut adsunt aut aderunt. Quibus vii indicatur, his nebulam habet die quarta
urina rubeam et alia secundum rationem. Quibus urine limpide aut albe male, maxime
vero in freneticis et nefreneticis si apparet. Quibus ypocondria suspensa sub-
rugientia, lumbi dolore superveniente ventres horum humectantur, nisi ventositates ex-
pellant aut urine multitudo veniat in febribus vero hec fiunt. Quibus spes est ad articulos
apostasim fieri exiet ab apostasi urina crassa et multa et alba fiens velud in laboriosis febribus
si a quarta die incipit fieri. Si vero ex naribus sanguis fluat et valde celeriter solvitur.
Si sanguinem aut saniem mingit renum aut vesice ulcerationem significat. Quibus in urina
pingui existente carnea modica ut pili exeunt his ex renibus egeruntur. Quibus in urina pingui
existente furfurea mingunt his vesica scabiosa. Quibus ex sponte sanguinem mingunt, his
de renibus vene rupturam significat. Quibus in urinis arenosa subsident, his vesica aut
renes laborant. Si sanguinem mingit et grumos et stranguriam habent et dolor incidit in
pectine et sub ventre et pecten circa vesicam dolorem significat. Si sanguinem et pus mingat
et squamas et odor gravis sit vesice ulcerationem significat. Quibus in uretra pustule nascuntur
sanie facta et erupta solvuntur. Urina nocte multa facta modicum secessum significat et e contrario.

.P. quinta particula.

Spasmus ex elleboro mortale. In vulnere spasmus ...
superveniens mortale est. Sanguine multo fluente spasmus innatus aut
singultus ... malum. Inmoderata purgatione spasmus innatus aut singultus malum.
Si inebriatus aliquis repente sit sine voce, spasmo innato moritur, si non febris acceperit
aut ad horam veniens secundum quam crapule solvuntur loquetur. Sunt qui a tetano apprehenduntur
in iiii diebus pereunt. Si vero hos effugerint sani fiunt. Epilempsie quibus ante pubertatem nascuntur
mutationem habent. Quibus autem post xxv annos fiunt plerumque commoriuntur. A spasmo et a causon-
tico febris superveniens acuta solutio fit. Quicumque pleuretici facti non purgantur in xiiii
diebus his in empimam transit. Ptisis fit maxime in etatibus ab xviii et x anno usque
~~ad xxx usque ad quinquaginta~~ ... non sunt aut ... aut numquam ... Quicumque
effugiunt ad pulmonem eis convertitur et in vii diebus moriuntur. Si vero non effugiunt empici
fiunt. Qui a ptisi molestantur si sputum quodcumque exspuunt grave fetet super carbones.

effluxa et pili a capite fluunt mortale est. Quibuscumque ptisicis si defluunt capilli et diarria
superveniente moriuntur. Quicumque spumosum sanguinem expuunt, hiis ex pulmone educto fit.
a ptisi habito supervenientes diarria mortale. Quicumque ex plenitudine empici fiunt si purgentur
in xl diebus a qua die ruptura fuerit solvitur, si vero non, in ptisim transeunt. Calidum nocet
hiis frequenter utentibus carnium effeminationem, nervorum impotentiam, mentis stuporem, sanguinis
fluxum, defectionem, hiis quibus sequitur mors. Frigidum vero spasmos et tetanos et nigredines et
rigores febriles. Frigidum inimicum est ossibus dentibus nervis cerebro spinali medulle.
Calidum vero utile et amicum. Quecumque infrigidata sunt calefacere oportet exceptis quecumque sanguinem
manare faciunt est. Ulcerum quod est frigidum mordax, cutis indurat, dolorem sine sanie facit,
nigredines rigores febriles spasmos tetanos frigora febrilia. Est autem ubi in tetano
sine vulnere iuveni bene carnoso estate media frigide aque multa infusio caloris revocationem
facit, calor vero hiis solvit. Calidum saniem faciens non in omni vulnere maximum signum ad securitatem,
cutem mollit, attenuat, sine dolore rigorum spasmorum tetanorum mitigatorium est. Eorum
vero que in capite gravedinem capitis solvit. Plurimum vero differt et confert mollium
fractis, magis vero denudatis, hiis autem maxime in capite vulnera habentibus. Et quecumque
a frigiditate moriuntur aut ulcerantur et herpetibus comedentibus, ani posteriori vel loci matricis calidum
quidem amicum et iudicans, frigidum vero adversum et occidens. In hiis autem oportet frigido uti unde sanguis
fluere facit, non super ea sed circa ea loca. Et quecumque flegmones aut inflammationes incum-
bentes aut flammagiones. Cum vero coloris rubicundi et erisipila non ulcerata, quoniam ulcerata nocet.
Frigida velut nix aut cristallus pectori inimica, tusses commovent, catarros et
sanguinem fluere faciunt. In articulis tumores et dolores sine ulceratione et podagras
et spasmos hiis plurima aqua frigida multa infusa refrigerat et attenuat et dolorem
solvit. Stupor enim mediocris dolorem minuit. Aqua que cito calefit et cito infrigidatur
levissima. Quibuscumque bibendi desiderium noctu valde sitientibus, si super dormierint bonum.
Muliebria educit extremitatibus calefactio. Multotiens vero et ad alia utilis esset, sed capitis
gravedinem facit. Mulier in utero habens flebotomata abortit, et magis cum maior est
fetus. Mulieri in utero habenti ab aliqua acuta egritudine accipi mortale. Mulieri sanguinem
vomenti menstruis erumpentibus solutio fit. Mulieri menstruis deficientibus sanguinem ex naribus
fluere bonum. Mulieri in utero si multum venter fluat periculum abortiendi. Mulieri que amittit
molestatur ac difficulter concipit sternutatio superveniens bonum. Mulieri si menstrua
sine colore proprio et non secundum se semper fiant purgationem indigere significat. Si subito mamille
graciles fiunt abortit. Mulieri in utero habenti si altera mamilla gracilis fiat, gemminos habens
alterum abortiet. Si quidem dextra masculum. Si vero sinistra feminam. Si mulier
que neque gravida neque peperit lac habet, huic menstrua defecerunt. ~~Si mulier que neque~~ Mulieribus
quibus ad mamillas sanguis congregatur maniam significat. Mulierem si vis scire si conceperit
quando dormitura est mellicratum da ei bibere et si quidem torsionem circa umbilicum habuerit concepit, si vero non, non.
Mulier si quidem masculum concepit bene colorata est, si vero feminam discolorata. Mulieri pregnanti
si erisipila in matrice fiat mortale. Que preter naturam graciles existentes concipiunt abortiunt
quousque consistant. Mulieri mediocriter corpore vel quibus alia corporis parte si concepit bonum est.
Quecumque non moderate corporis existentes abortiunt secundo mense vel tertio sine occasione manifesta,
hiis cotiledones mucilagine plene fiunt et non possunt retinere pre gravedine fetum
sed abrumpuntur. Que preter naturam crasse existentes non concipiunt, hiis pinguedo os matricis
obstruit et priusquam extenuentur non concipiunt. Si naribus mulieris posita lanugine fiat nocte etc.

conceptum fieri. Fetus mares quidem dextris, femine vero in sinistris magis. Ad precipitandas secundinas sternutationem apponens comprimentes nares et os. Mulieri in utero habenti si vis menstrua retinere, ventosam maiorem ad mamillas appone. Pregnantes utero habent eius os clausum. Mulieri in utero habenti lac ex mamillis multum defluens debile significat fetum. Si vero ubera dura fuerint fetum significat fortiorem? Que corruptura sunt fetus, his ubera gracilia fiunt. Si vero iterum dura fiant, dolor erit in mamillis aut in coxis aut in genibus aut in oculis et non corrumpet. Quibuscumque os matricis durum, et his necesse est os matricis claudi. Quecumque in utero habentes a febribus accipiuntur et fortiter calefiunt sine occasione manifesta, generant difficulter et periculose aut abortientes periclitantur. In muliebri fluxu spasmus et animi defectio si supervenerit malum. Menstruis pluribus supervenientibus egritudines accidunt et non venientibus a matrice accidunt egritudines. In ano flegmone patienti et matrice flegmone habente stranguria supervenit, et in renibus saniem habentibus stranguria accidit. In epate vero flegmone patiente singultus supervenit. Mulier si non conceperit, nec autem scire si conciperet, circumvolutam vestimentis suffumiga deorsum, et si videtur odor transire per corpus ad os et nares, cognosce quoniam ea non per se non generandum. Mulieri in utero habenti si purgationes exeunt, impossibile est fetum sanum esse. Si mulieri purgationes non exeunt neque rigore neque febre superveniente, annorexie ei accidunt, reputa hanc in ventre habere. Quecumque frigidas et densas matrices habent non concipiunt. Et quecumque madidas habent matrices non concipiunt, extinguitur enim in eis semen corruptum. Et quecumque non exsiccatas supercalentes matrices habent, humidum? frangitur. Similiter autem et in masculis: aut enim propter raritatem corporis spiritus effertur ut non mittat semen, aut propter densitatem humidum deforis non exit, aut propter frigiditatem non calefit, id est ut congregetur ad locum suum, aut propter caliditatem idem hoc fit. Lac dare capite dolentibus malum. Malum vero et febricitantibus et quibus ypocondria sublata murmurant et siticulosis. Malum vero et quibus fellee egestiones et in acutis febribus et quibus sanguinis multi egestio facta est. Convenit ergo ptisicis non valde febricitantibus; dare vero et in febribus longis nullo predictorum signorum presente ultra rationem tabescentibus. Quibuscumque tumores in vulneribus apparent non valde spasmantur neque insaniunt; his vero non apparentibus repente, quibus quidem a retro spasmus aut tetanus fiunt, quibus vero in anteriori parte mania et dolor lateris acutus aut empima aut dissinteria, si rubei fuerint tumores. Si vulneribus malis et fortibus existentibus tumor non apparet, magnum malum est. Laxa bona sunt, cruda mala. Posteriori a capite dolentia incisione recta vena iuvat. Rigores quidem magis mulieribus ex lumbis magis et per dorsum ad caput, et viris vero magis quam in posteriori parte corporis velud cubitorum et femorum. Rarum et cutem raram primo vero declarat? Quartanis detenti non valde a spasmis apprehenduntur. Si vero apprehenduntur prius et sic supervenerit quartana, liberantur. Quibus cutis extenditur et sicca est, sine sudore moriuntur. Quibus vero relaxata et rara, cum sudore moriuntur. Ictericiis non valde inflati fiunt. [illegible]

In diuturnis lienteriis eructuatio acida superveniens prius non existens signum bonum est. Quibus nares humecte natura et semen humide sanius egrotant. Quibus non contraria salubrius. In longis dissinteriis abhominatio malum et cum febre peius. Circumlineata circa? ulcera mala. Dolor et in lateribus et in pectoribus et aliis partibus si multum differt addiscendum. Nefretica et circa vesicam dolores laboriose sanantur in senibus. Dolores et tumores secundum ventrem existentes superficiales leviores, non superficiales vero fortiores. Ydropicis quod nascuntur ulcera in corpore non facile sanantur.

Late pustule nō valde pruriginose. Capiti dolenti et ex dolore fames accidat aut
sanguinis effusio per nares aut per aures aut per os soluit egritudinem
Melancolias et nefreticas emorroide innate bonum. Emorroidas sanare [illegible]
sicca sunt. Periculum ydropem fieri aut ptisim aut maniam. [illegible] habito [illegible] super-
veniens soluit. ab ydrope habito si venas incidere aqua fluere cito. Diarria diu-
tina habito spontaneus vomitus superveniens soluit diarriam. Pleureticis habito aut pe-
ripleumonia diarria superveniens malum. In oculis patienti diarriis accipi bonum
Vulnera mala aut cerebrum aut cor aut diafragma aut intestinum aliquid gracilium aut
vesice aut epar mortale. Quando malum fuit os aut cartilago aut [illegible] aut maxille
[illegible] neque crescunt neque conglutinantur. Si in ventre sanguis effunditur [illegible]
[illegible] in [illegible] [illegible] varicibus aut emorroidibus [illegible] maniam solo
Quibus dolores in [illegible] membris [illegible] flebotomia solum. Si timor et pu-
sillanimitas multum tempus [illegible] melancolie [illegible]. In [illegible] si [illegible] aliquid [illegible]
nō conglutinatur. Cuspila [illegible] bonum [illegible] bona. Quibus
[illegible] fuit [illegible] soluit. Quicumque empima aut ydropicianeunt aut
incidunt [illegible] effluere [illegible] aut [illegible] omnes periunt. Eunuchi neque podagrici
neque calui fiunt. Mulier nō podagrizat [illegible] ei. Puer neque non
podagrizat [illegible] Dolores oculorum meri potus aut lavacrum aut [illegible] aut
farmacia aut flebotomia soluit. [illegible] maxime [illegible] [illegible]
[illegible] nō valde [illegible] fuit. Quicumque calui [illegible] varices magne nō
nascuntur. Quibus nō caluis existentibus varices magne [illegible] capillati fiunt
ydropicis [illegible] superveniens malum. [illegible] flebotomia
solum. In [illegible] malis nona [illegible] fieri [illegible] bonum. [illegible]
[illegible] morbi. Quibuscumque [illegible] [illegible] si [illegible] melius et [illegible]
[illegible] si [illegible] vero multum tempus [illegible]. Spasmus fit [illegible] aut [illegible]
[illegible] singultus. Quibuscumque dolor fit [illegible] procedunt. [illegible] febribus superveniens
dolorem soluit. Quibuscumque fames [illegible] in corpore manifestatur [illegible]
[illegible] aut [illegible] nō manifestatur [illegible] fiat mala. Quicumque [illegible]
[illegible] capitis [illegible] superveniens [illegible]. [illegible] in [illegible] et [illegible]
Quibuscumque [illegible] [illegible] dolor in [illegible] diebus [illegible] febre superveniente
[illegible] fuit aut [illegible] tempus [illegible] est
[illegible] fieri [illegible]. Quibuscumque flebotomia aut farmacia [illegible]
vero flebotomari vel farmaciam [illegible]. Pleureticis [illegible] superveniens
bonum. Quicumque podagrice egritudines [illegible] dies [illegible]. Quibuscumque [illegible]
[illegible] dolorem [illegible] in capite [illegible] fuit [illegible] febris
accipiat. [illegible] oculorum [illegible]. Si in quo albi apparet [illegible]
palpebris [illegible] aut farmacie potione malum signum et mortale
valde [illegible] fit [illegible] molestie. In acutis
passionibus cum febre [illegible] malum. Podagra et [illegible]
[illegible] fiunt aut [illegible] et [illegible] non in pluribus
In melancolicis egritudinibus ad [illegible] periculose fiunt eruptiones aut apoplexiam
corporis aut spasmum aut maniam aut [illegible] significat. Apoplexia vero
maxime fiunt etatibus a xl. annis usque lx. Si omentum [illegible] et [illegible] fieri.
Quibuscumque [illegible] molestat [illegible] et [illegible] [illegible]

Quibus asthmatica molestat urina reddita foras. his tales ac talis erunt et lividitas
sui mat[illegible] Democritus [illegible] optima practica.

.1. In acutis morbis frigiditas extremitatum malum, in molli egrotanti circa malum
In nomine singultus et oculi rubei malum. In sudore rigor non bonum. In mania dissi-
ntia aut [illegible] aut extasis bonum. In egritudine diuturna abstinentia et colerice
egestiones malum. Ex multa potione rigor et desipientia malum. In [illegible] nomine
et singultus spasmus desipientia malum In vomitibus fortibus spasmus aut [illegible]
malum In plagis in capite stupor aut desipientia malum. In plenitate [illegible]
ma malum In sanguinis sputo saniei sputum malum In saniei sputo ptisis et fluxus
malum In [illegible] spasmus aut desipientia malum. In ossis [illegible] erisipila malum
In erisipila putredo aut sanies mala In [illegible] tremor malum. In forti pulsu
in vulneribus emorroidia malum. In dolore [illegible] saniei malum
In colerico secessu [illegible] malum. [illegible] desipientia capitis [illegible]
accepit malum. In flegmatic[illegible] spasmus malum In forti dolore [illegible]
frigiditas extremitatum malum In [illegible] superveniens ab [illegible]
[illegible] os aut [illegible] fuit in corpore non auget. Si albo flegmate
[illegible] fortis solvit egritudinem. Quibus cum spumose egestiones in diarria
[illegible] a capite flegma [illegible] Quibus [illegible] in febribus in urinis [illegible]
fuit longam egritudinem significat. Quibus [illegible] fuit [illegible] vero
tenues acutam egritudinem significat. Quibus [illegible] fuit. [illegible] in
corpore [illegible] Quibus [illegible] in urinis [illegible] nefretica significat et
longam egritudinem et forte. Quibus vero pinguis [illegible] et conglobata. his
nefretica significat. et acutam egritudinem forte Quibus [illegible] nefretice [illegible]
[illegible] significationes mala [illegible] et dolores acuti [illegible] et multos [illegible]
[illegible] loca fuit [illegible] Quibus [illegible] sanguinem [illegible]
[illegible] febre [illegible] a [illegible] ex febre [illegible] vero [illegible] et [illegible]
tibus [illegible] in [illegible] in [illegible] diebus xx vel sanie [illegible]
[illegible] [illegible] et [illegible] et dolor [illegible] et [illegible] et in-
[illegible] vesica [illegible] significat [illegible]
aut apoplexie [illegible] aliquod corporis. aut melancolie [illegible] fiet [illegible]
[illegible] singultus [illegible] non bonum Si febris non acuta [illegible] multa in
capite [illegible] febris [illegible] non fit [illegible]
aut [illegible] sanies [illegible] et alba [illegible] Si non [illegible]
[illegible] in capite [illegible] sanies [illegible] et alba [illegible]
[illegible] In [illegible] sanies est. Si [illegible] non [illegible]
dolores [illegible] et [illegible] flebotomia. [illegible]
[illegible] et [illegible] flebotomia solvit. In [illegible]
vero vena [illegible] bonum [illegible] tumor et rubor in pectore super-
venientes bonum. foras [illegible] Quibus dolor [illegible] fit in cerebro in
[illegible] diebus [illegible] Si non [illegible] a capite [illegible]
cerebro aut [illegible] est in capite [illegible] omnem [illegible]
foras. [illegible] quoniam [illegible] Quibus [illegible] dolor. his febris

supponentes soluit dolorem. Quibuscumque in febre quomodo sanguinem aufert ex venis, hos oportet flebotomare in ventre. Quibuscumque inter venas et ventrem flegma concluditur et dolorem prestat non habens exitum in neutrum ventrem, his secundum venas in vesicam conversa flegmate hoc solutio morbi fit. Quibuscumque epar aqua repletum sit et in omentum erumpit, his venter aqua repletur, moriuntur. Anxietates oscitationes rigores vinum temperate bibitum soluit egritudinem. Quibuscumque in uretra nascuntur pustule, facta supuratione et erupta soluit dolorem. Quibuscumque cerebrum motum fuerit ab aliqua occasione necesse est fieri sine voce statim. Corporibus humiditas habentibus carnes quomodo famem adhibere; fames enim siccat corpora. Si ex febre habita tumore non existente in collo et suffocatio repente invaserit et deglutire non possit, mortale.

Incipit liber urinarum

De urinarum differentia negotium multi veterum medicorum aggressi sunt describere. Horum primus omnium Ypocras Cous et libris Themisonis(?) post vero tempora Galienus mirabilis medicus et aggressus est et scripsit. Deinde post hec magnus medicus scripsit. Hii non minus laudibus digni, quia primi studuerunt invenire aliquid utile inventis. Nullus tamen veterum perfectam et non diminutam fecit doctrinam. Primum Ypocras de urinis exponens et aliud alibi interserens sine se(?) scripsit et genera et species et differentias causarum et ex eis cognitiones futuris in dispositionibus preter naturam et in sanis corporibus et in acutis egritudinibus minus sufficientem doctrinam reliquit similiter. Alii et post eum Galienus in tractatu suo perfecte componens et docens multa interterminata et obscura reliquit secundum genera et species et differentias. Consequenter autem hiis Magnus magnus medicus qui a nobis incipiens non relinquens ipse de eis agere et secundum divisionem incipientes et differentias causarum et species describens et pronostica signa que ex eis sunt, aut tacta sicut multa preterminantes et perfecte et ipse difficilem tradidit, ut multa autem absque quam postea medici et nullo modo solutionem volentes invenire cognoscunt aperte aliam doctrinam, et non frustra hiis qui didicerunt oblivionem et antiquitate exemplis manuum oblatis et vos et intellectum. Nam minime apta inspectio materia nec apparentes patientes locos cognoscere quomodo dispositi sunt et secundum qualitatem omnium corporum singulorum aut secundum nimium dispositi sunt aut ex naturali constitutione vel preter naturam dispositi. Et hii non singulorum utique quomodolibet secundum proprium opus impedire anima non fallere urinarum diligentes inspectores et cetera.

Igitur oportunum nobis et tenerimus volentes tractare theoricam nostrum adiutorem et docere clerici(?) in huius doctrina ut inveniamus non diminutam et determinatam habere perfecte. Oportet ergo nos diffinire primo quid est ipsa urina. Debemus manifestare locum in quo nascitur, deinde locum in quo discernitur. Et deinde sic inspicere doctrinam secundum genera et species et differentias causarum quid sit urina. Et cetera.

Urina ergo est colamentum sanguinis. Hanc alii autem superfluitatem sero similiter vocaverunt. Alii autem aquositatem putredinis sanguinis. De nobis autem nulla est contrarietas. Nascitur igitur urina in ramosa vena et sima epatis ex compassione in qua sanguinem faciens mixtum opus suum perficit. Est autem genus eius talis: sanguinem generans et separans in eo facta, quod superfluum leve est et superiora petens, quod est

colata superfluitas naturalis est esse. Accipit illud follis scilicet pars alterius plurimum meatus posita
supra epar. Secundum autem et velut fecem sanguinis trahens splen per suum meatum. Re-
linquitur ergo aquosa superfluitas cum sanguine. Hanc accipientes renes per medias venas
vel superfluitatem novam formant illud in urine constitutionem. Dicat autem aliquis unde
non quod follis receptaculo et splene eximiis spatiis accipientibus sanguinis super-
fluitatem non et labi ipse posita acceperunt aquosam superfluitatem. Et dicimus quod maioris
necessitate hoc natura retinuit. Nam ramosa vena que sanguinem operatur in summis epatis
posita defert per ramos suos quasi venas meseraicas spatiis explicatam per quosdam
meatus angustos et rotundos. Sanguinem vero secundum constitutionem pinguem existentem et non valere
angustias suas impedimento magis et alius opus fuit ad esse quod aquosa superfluitate
ut subtilitate aquose superfluitatis facile quod trahitur sanguinem ad illam venam.
Cum autem impellitur eadem superfluitas ad ramum illius vene cum adiceret supra
aliquis usque ad renes per ipsum et per meatus lumborum et dextri et sinistri [illegible]
[illegible] posita in pollutos [illegible] per poros aquosa vena lumbi huius superfluitate
[illegible] sic formantes illam et in urine [illegible] transmutantes per urinales meatus trans-
mittitur ad urine receptaculum scilicet [illegible] et [illegible] sanguis [illegible]
[illegible] quam et eius superfluitas talis fiat. Si non secundum aliquem tantum sanguinem
operationis virtutis impedita [illegible] sunt [illegible]. Hec fit aquosa superfluitas quam
urinam vocamus. [illegible] aliquando [illegible] urine et albe apparet. Aliquando pingues
et albe in colore sanguine [illegible] et in [illegible] sanguinis operante digestione [illegible]
[illegible] aliquando autem et super [illegible] et velut [illegible] sanguine talis eius super-
fluitas fiat. Itaque per hoc causa et urina secundum [illegible] immutatur. De urina [illegible]

Diximus igitur de eo que est secundum naturam urina que est expurgatione
sanguinis facta et qualem oportet esse et diximus bonam urinam que
et secundum naturam existens nominatur ut [illegible] hanc autem [illegible]
non secundum naturam reperiemus. Ergo eam que secundum naturam diffinitio talis
urina bona est sic dicitur [illegible] alba et plana et equalis et postasim [illegible]
[illegible] complet sua mediocritate et colore oportunis quibus diffinitio diffinitur
[illegible] urina est bona [illegible] mediocris et postasis vero alba et plana et equalis
urina [illegible] colore vero subalbirufa et rubei [illegible] principalis [illegible] et ipse
[illegible] [illegible] rufa et subrubea bona dicitur esse. Magnus vero
[illegible] et subrufa [illegible] extemperantia [illegible] secundum aliquid [illegible]
[illegible] habundat aut minus [illegible] hanc non secundum naturam dicimus de coloribus ergo
et postasibus non [illegible] dicit [illegible] predictis [illegible] secundum ergo
[illegible] dicit de effusione quoniam omnis urina secundum [illegible] ipsa effusio est. Subtilis enim
urine [illegible] hanc [illegible] [illegible] medicorum effusionem
vocaverunt [illegible] effusio [illegible] ipsius autem effusionis [illegible] due sunt
et [illegible] [illegible] autem [illegible] secundum naturam et non [illegible]
Subtilis vero effusio aut [illegible] tenuis et manet aut [illegible] tenuis et fit
[illegible] et pinguis [illegible] [illegible] respectu [illegible]
et [illegible] digestionis principium [illegible]
pinguis [illegible] aut [illegible] pinguis et manet sic aut [illegible]

pinguis. i(n) elixione uero fit tenuis. et monstrat per ciborum interpositionem humoris
etiam nihil. Prima vero turbacionem quam teriari. Pinguis vero operationis digestionem
reclin pre. Jungamus igitur colori album et determinamus que ex ipsis sunt complexionis
signa et in sanis hominibus et quomodolibet egrotantibus. Et quoniam albus color prece-
dit alios colores et tenuis effusio in effusione qualitatis exponamus primus tenuem
et albam effusionem. de tenui et albo colore.

de tenui seu alba in albo colore. t.

Tenuis ergo et alba sua urine multa significat. Urina enim tenuis nimis
cum alba veniens in sanis hominibus multitudinem potationem significat. et
largo cibo et inquiete si est nimis gracile et leve. Urina talis veniens in pueris
mala. nam aquose urine in pueris pessime. Urina talis veniens significat
[illegible] in senectute quod est secundum naturam significat et debilitatem ex diminu-
tione virtutis [illegible] egritudine lenet. Urina tenuis
egritudine que appellata est a sapientibus medicorum egritudine [illegible] vel lamata
et alba [illegible] et similiter significat quam sapientes medicorum [illegible]
notantes. et [illegible] sapientum maxime in urinis diarria. Alii autem non
[illegible] talis urina veniens. Uri-
na [illegible] amplissimus debilitate significat. Plurimus [illegible]
na tenuis et alba in febribus [illegible] tenues et albe [illegible]
Et inea que secundum naturam frigidiori [illegible] temperantia [illegible]
Et [illegible] venis [illegible] Ut [illegible] et in contrarijs [illegible] urine
tenues et albe. et in [illegible] habitantes [illegible] Urine tenues et albe
[illegible] colla. et capud et [illegible] stotolini et hipocondria significat. [illegible] autem
[illegible] in [illegible] tempore et in [illegible] multum [illegible]
[illegible] corpus plenus albo urat. Urina [illegible] in febribus tenuis
[illegible] significat corpus [illegible] febris [illegible] significat [illegible]
et alba in fine [illegible] valde acuitatem febris [illegible] febre. frenesim significat.
[illegible] Urina similiter veniens in [illegible] febre. frenesim significat.
[illegible] Urina non colorata [illegible]
Nam [illegible] febrem [illegible] rubei fellis. [illegible] urina non colorata [illegible]
[illegible] excellit locum capitis occupaverit. et liquefiet [illegible]
cerebri locum flegmone [illegible] in [illegible] frenesim [illegible]
et [illegible] frenesis [illegible] aliquid [illegible] pro naves. aut
[illegible] sudore multum in capite [illegible] Urina talis et alba veniente [illegible] significat
Si vero urina talis [illegible] et frenesis permaneat [illegible] moriet. Tempus
[illegible] dolor [illegible] et [illegible] oppilaci
aut omnis. aut quedam de coloribus.

de coloribus.

Est igitur de coloribus primum albus. et huius latitudo in eo [illegible] cristallinus cum
[illegible] et aqua purissima. alba [illegible] non omnia
[illegible] aut huius coloris lactis vel [illegible] tenuior
[illegible] cornee [illegible] [illegible]
[illegible] nella [illegible] alba. [illegible] vero
[illegible] Hij ergo colores albi secundum qualitatem [illegible] Si vero
[illegible] recipiat aliquam fellis. alba urina. secundum [illegible] palida
fit. [illegible] carnis Si vero permaneat [illegible] aliqua decoctio [illegible]
[illegible] pallidi [illegible] colore significat [illegible]
aquosam urinam [illegible] Pt. [illegible] autem ponit [illegible] acerba

veneti tenui ut supra dictum est secundum iuniores erithron autem tenui subrubeum sunt medio-
cre rubeum quod assimulatur uno croco dicitur epyricon secundum quod a baquolo sanguine est ex
albo colore specialiter veniente et a tinctura flammeum ponitur. Sunt vero
secundum Gallienum. [illegible] tactilis. Supposite vero propositione sub propositione [illegible]
non omnis sub contineret arbitrarii. Alii autem proponunt. alii supponunt. Fuit non
sic ipse primus [illegible] et sine dolo. Nam tenuior sed autem remissior non est sanguis
sed niger. Inopon autem ut [illegible] nimium. aut sub perfundior et spumeus sanguis
sic est color epatis. Kianos vero est ut putrefactus sanguis extra ille rubeo et super
adustus et colorem accipiens ut granum et ut [illegible] nunc. Regula autem quia
non colorum est secundum Gallienum talis albo splendidus adveniens et in nigrum plurimum
mutans kianos facit. Fuscus vero ex albo et nigro quibus iuncte sit sic. [illegible]
[illegible] claro vero. ut ceruleus iuvenis et in genere lucidus. aut in eo [illegible]
[illegible] et smaragdinus. viridis omnia clara [illegible] magis et minus. Hec autem
a colore plurimo sunt sunt. Plenius vero perfundius est flavo ut prasina et que sunt
ex [illegible] plagis corporum et que ex expulsacionibus [illegible] colores. Hec autem aut
a frigore sunt. aut a plaga post hec vero magis indicans alia que frigiditate
alia calore. Si enim ex nimio est precedente significat calorem. Si vero ex nimio
frigiditatem. Est autem super illa omnium clara colorum et latitudinem suis multa. secundum
magis et minus. Multa enim nigra. alia sunt intensiora et dissimilia et de coloribus
que sufficientes doctrina collecta disciplinis antiquorum philosophorum et medicorum. Horum locorum
qui possunt [illegible] effusione et [illegible] et que ex super ligata sunt sine in [illegible]
corporibus precedens sermo docebit. Nunc autem de coloribus docentes ponemus ab albo
mundissimo distantia et lacteum et glaucum et caropos vero non aliquid colorum
[illegible] permittimus tenui effusione [illegible] et ea et [illegible] significat exponimus
de tenui lactea. In principio febrium hec veniens mala urina. In terminacionibus
vero si multa secundum significat tenuis glauca et caropos. Cum igitur tenuis
sit indigesta est manifestum est ex [illegible] si nos sapientibus [illegible] colores. autem
hec qui convenientes ei qui sunt premium albo et ipsam indigestionem significant. Non
enim colorata sunt ab aliqua inbecillitate nullius coloris. ~~autem hec que convenientes~~
tenuis est sine coloribus consistens indigestionem significat. Tenuis subpallida
et pallida principium digestionis hec urina significat. Nam [illegible] difficiliorem
nullus color non potuit densare colorem non quali faciliorem in principio digesti-
ones mutavit. Tenuis subrufa et rufa hec melior prioris. Significat enim
hec urina naturalem calorem quasi similem eo ex plurimo colorem urine gessit. Cum non
non potuit et materiam [illegible] notamus et fuit indigestam. Urina talis ne-
[illegible] in [illegible] quemadmodum [illegible] Alto tenuis que
ut ponebat sed [illegible] et xantos et tales secundum [illegible]
colores [illegible] non solum [illegible] naturaliter extiterunt. Sed et materie indigentia tenuitatem
Absolute enim aliquis adolescentie secundum etatem propter indigestam materie urine
apparent [illegible] autem xante eo ex [illegible] calor que [illegible]
[illegible] filius [illegible] quia multo calore [illegible] mutatur sanguis et
maxime [illegible] [illegible] ymo. Inquo et etiam plurimum [illegible] Et cum.

corporis urina quante sint post hec tria et mighii. et sedimento et labia rubeas urinas
demonstrant. Post de complexionibus que tenues sunt cum quibus coloribus possunt componi
subsequantur et tria sint. Reliquum et inscriptione per manifestationem eas exponimus
sic tenuis alba. tenuis lactea. tenuis glauca. tenuis caropos. tenuis subpallida. tenuis pallida
tenuis subrubea. tenuis ypostaticos. tenuis xantos. Quoniam autem omnes complexiones tenues sunt quibus
coloribus possit coniungi subsequenter scriamus. et quod significent dicemus. et inscriptione eas exponemus.
Et incipiamus ad complexiones pinguis sunt. et dicamus quibus coloribus possit coniungi
pinguis alba. talis complexio constat. et monstrat crudis humoribus plenum habundantiam
inualis et dividos ascitas flegmatis ut est vitreum flegma et salsum. et sine asperitate
huius urina pinguis multa et alba nomines. liberat apostemata in artubus nata. huius
qui dolebat eos. et huius qui quotannis in egritudine laboriosa erat. et huius
qui diu fuerit in multitudine pinguium humorum pinguis lactea v[illegible]
Et hec constat et si intime talis venit lectualiter vesice. aut renum significat
pinguis caropos. hec complexio constat. et si inturbata manet demonstrat
malos humores multos in corpore et si non turbata hec urine sunt alios
sonnicalium. demonstrat capitis dolorem. aut splenem. aut significat futuram
et ideo autem apparet si fuerit cum hiis et residentes manifestant extremo ignem
probatur calefacit in ampullis in superficie demonstrat. aliter autem circa sed pinguis
existens. si accidit tenebrose in febribus hec loquitur multitudo urine tenuis solvem
febris significat etc.
Talis constat pinguis subrubea ypostatica. hec dum in morbis egritudines declarat
et sanabiles. talis constat pinguis declarat multum sanguineum humorem et in acutis
et sanabiles. talis constat pinguis declarat multum sanguineum humorem et in acutis
que est continuum in sinochis et in acutis febribus. talis paulatim mota pigra
significat. Sed aut hec urina in talibus febribus violenta mota cum sui dicit. et ea
pinis dolorem. et colli. et ypocondriarum. scilicet fore autem septimo die significat
Et hec constat. et si venerit in febribus cum ardore capitis dolere et corolore fit
estimi. talis constat et in ardenti superveniens laborem in. cum ethicus [illegible] fit in
significat. Demonibus non supervenies quibus ex multo tempore. calores fuerit. a mal
significat. Intime vero tales sunt in hectica sunt consumptione vesica ut in epilentibus significat. Intime vero tales fit in hectica sint conti-
nuatur pinguis nervosa. Talis constat. et intime hec supervenies urine significat
pinguis livida. Talis urina in febribus non residens paracusticum significat.
autem et alind in febribus cum caulon. talis in apparens litargiam. et fuerit significat
pinguis nigra a.
Et ea complexio constat et declarat purgationem melancolici humoris in accessi
natura quartanarum. et solutione melancholice et per frigiditatem venimus tales
et per combustionem sanguinis. a talibus vero cum declarata sua significat colores
tales sunt sicut quoniam non est vero quod tres differunt inter urine pinguiores
complicare sunt fore sicut. Quoniam in natura quando sedimen non sit mansum in Quartanaris solutio melancholico
cum a lectum namque sine urina fit sedimen manifestum in Quartanariis solutio melancolico
humore per urinas exeunte urine apparet pinguiores et nigre. Sed et dum egritudo
melancolice solvitur. et per urinas exit cum que fiat melancolia. Quoniam non melan
colicus humor terrenus et pinguis et niger est. per hoc urinas facit pinguiores. Sed et
que quadam tectione lasse sunt sunt. quoniam de priorem a dulcitate puliscere sunt. vero per ea. que

in ualde est humiditatem exeuntis adustio. Et frigiditas malice deliat materiam
natura constrictionis. Significat autem tales urine in febribus spasmum ex siccitate.
Significat autem tales urine et aliud significat autem et aliud. talis autem nemiens
urina in febribus super ciatis concretore in hyeme mali ne sit ea mortem significat
In febribus enim acutis talem nomientes solutionem capitis et colli et dorsi et
suspirio male semper post excretionem de complexionibus que termino sibe extalibus co-
loribus possunt constare diximus plenius et signa eorum diximus. et causas propter quas sta
sunt manifestauimus et in tertia parte exposuimus sed in quarto in suo opponentes
et coniungentes eos qui in expositione colores conuenire conuenientes superplenius et
signa eorum diximus et causas eorum enarrauimus. Reliquum ut et predictiones
eas exponamus. Dicimus ergo de mediocri substantia dicere et manifestare cum
quibus coloribus possit conuenire. Et ut secundum naturam substantiam est sed igitur substantiam ut
dicit galienus mixtionem subrufi et subrubei consistunt. Magnus uero rufum
et subrubeum. Nos autem modos tales et tantos replicare nolentes. Tamen aristotiles
pretermissa complemus conuenientem quia mixtionem mediocris substantie coniungentes
consulteramus ita. Cum mediocri substantia non possit aliquis color conuenire preter
subruffo et subrubeo. et in mediis finibus rufi ut sit manifestum pro. Reliquum
et indefinite exponamus. et circa mediocris substantie colores subrufum. rubeum
subrubeum. De pallida placida. porro pes. per subrubea. per rubea. per inopes. per
chanos per uiridis. per nigra &c. ¶
Quam sic conuenientes exposuerimus. et conuenientem ordinem urine que supra
sunt enarrauimus et in tertia parte manifestauimus et clara omnibus dicte-
rii. fuerint. Superfluas dimittentes et bona hypostasis et que absque sine
albus fuerimus. et hypostasis de sicca aut qua uolumus possit pro. et qua particulariter et
modo sine remissione. et qua sicca aut qua ad lunaticam conuenientes et componere et hypostasim et sub-
tiliores etc. et qua ad lunaticam conuenientes sic componere. et hypostasim et sub
coloribus mixti ut postremum terminum assignemus. inuenerimus. primum nunc nam
enim dicere debemus sed commixtionis nichil pretermittamus de bona hypostasi
nam dicere.
Incipiamus igitur primum bone hypostasis dicere exponenem. Neque autem superfluis
hypocrate hac distinctione et neque adiectionem neque ablationem aliquid faciamus
Hypocrate hac distinctione et neque adiectionem neque ablationem aliquid faciamus
hypocras. ut et destruas non secundum naturam et est dicto sapientis hypocratis dicit que hypostasis
sic est diffinitio hypocratis. ¶
Urina autem bona est quarto albo hypostasis fundo et lenis et equalis secundum
omne tempus ita nisi et sapientes et amici hippocratis et dicatis consilium
diffinitionem particulariter comprimentes et secundum naturam dicere et colorem que particulariora. Nos
autem ab eo predicta apponamus. ut omnes aphorismos line non aliquid sane gra-
dum auctorum intellectus non preterea diffinitionem audientes. et que in specie summum
expositorem oportet. Est ergo prefata diffinitio eius qui secundum naturam nunc talis quam ut habe-
Urina bona est que habet albam hypostasim fundo et lenis et equalis. ¶ Urina
per omne tempus secundum naturam non mutata et colorem oportunum subrufo et
rufo et parum aliquando participans ruboris. Et quia diffinitio ista significat
inspiciens urina secundum hypostasim et colorem substantiam. et tempus. dicamus autem nunc
de primo de eo quale oporteat esse. quod significat alba hypostasis connumerata et equalis
Hec ergo secundum naturam est hypostasis. habet album colorem. et inferiorem locum possidet
et est lenis et indiuisa et equalis et continua. In multos dies talis permanens
sed omnino est tempore esse seruatum. Rursum ergo in specie in. huius quam et secundum
naturam consideranda que componentem sunt delectis et coloribus fecimus. sic et non omnia

ypostasi componentes exponamus sequamus. Consideramus ergo ... dicitur quod dividatur
ypostasis omnium ulendum quod est equale et est secundum naturam manentibus inequale sit quarta
quod si alba ypostasis contima et equalis.
Huiusmodi informitatem digestionis minutus significat. non enim potuit digere
omnia naturam. sed reliquit unum indigestum eo quod omnibus diebus digestio non sit
equalis. Sed aliquando digestum secundum. aliquando non indigestum similiter. igitur contimus
et contimus ut sit quedam duo. sed ut non sit ypostasis contima neque equalis quod
sic alba ypostasis et non contima et inequalis.
Hec post minus digesta est. ut retinentibus digestionem diebus. non
solum enim equale simile. sed et leue. ut non sit contimus sed distincta. In radice
autem contimum secundum. spes maioris pinguis. et non diminuendo illud esse
equale propter hanc causam relictum secundum absque diebus minus digestum. immo. Contimus
aut inferius in principio quod coadiutum est. Quando si est alba ypostasis non contima et
Isto secundum non leue sed diminutum. equale non totale. Equalis
inequalis. eo quod melius sit spes. et non posse a natura diaforesim sed ut sit di-
gestus. si urinus aut est urina non contima et inequalis. Est melior
priore. non enim cotidie dissipatur quemadmodum equalis. Sed alium quod dissipatur
alii non non. peccatum declarat minorem et semper diminuentem contimantem. Sed
alii non non. peccatum declarat ... exemplo reliquentis pulsus. Si enim deficiens pulsus semper
aut obstinatus in exemplo reliquentis pulsus. Si enim deficiens pulsus ...
ad menses duos et permanet. magis malum est. quam cotidie permutari. Sed non
inequale est. sed melius est diminuto inequale diminutio equali quod et semper est accidens
... et reliquas complexione tanta sufficiat. et equale eneorema.
Isto quod secundum album quod recalescit ut sit in medio quod vocatur eneorema potest
eneoreste quod est perfecte. Isto vero et contimum et equale sed medioris indi-
gestum est. Natura enim valuit natura digere. ut inferiorem accipet locum. hoc enim
sed pretio alicuius spes madenie. elevauit illud et media regione quod significat
alba nubes. et contima et equalis.
Si vero spes fuit. impellit secundum. et super media fert regionem occupans
tridie superficiem et vocatur. nubes quod a metaphora nubium ea nubes que
superiora occupavit alba contentus inferiorem spumosos colores sunt res
significat. et alteri si inferius contima alba est urina nubes spumosas habet.
... valde significat cum textus respondimus totus. Si vero inferioribus ... in-
mala valde significat cum ... Si ... non fuit
gras nubes habens inequalitatem significat tradimenti. Si ... non fuit
spes inferiorem accipiat locum. et dominat perfectam digestionem quod est secundum naturam ypo-
stasis. Itaque quodque enormitate dicitur sive totas et de ypostasi et de nube dicitur
et arbitrii oportet. hic enim differentia ... locorum diximus. itaque manifestum est quoniam
ex loco amplius maius diximus. quam ... figuratorum. permutatur ergo albus
color ex ypostasi et sic magis. hoc vale malum. sed si fuit ... in nube mi-
nus malum. Si vero in ypostasi perforim malum ... et malbo. Si enim
alba et contima et equalis fuit ypostasis. Si non nubes minus bonum. Si vero
eneorema maximum est. et magis bonum quam inequale sic quod maior est decoctiorum
significat ... inequalitatem ... naturali loco. Est deinde ... sufficienter tracta
sunt. Quoniam autem diximus tempore et ... et loco et ... ut apponamus de colore
Erat autem secundum naturam color sed ... albus ... non sit albus. sed magis
aut lividus. aut pallidus. aut subrubeus. et aut rubeus quod significat ...

secundum intelligendum est de tribus locis

Subrubea ergo sub aquoso sit sanguineus vel supra dicitur et significat in-
digestionem sed non mortem. Rubeum non tantum absolute sanguinem significat di-
gestionem et significat fuit motum. neque habitudinem sive neque indigentiam sine
periculo maxime. Citrinum quia neque subrubeum accedit perfectum magis familiare [illegible]
[illegible] materie aquosi sanguineus pro omni complexionis sanguinem ut amice coequales perfectum
non accedit. Citrinum vero indigestionem significat et [illegible] et tempus [illegible]
est [illegible] cancuit humor et [illegible] sanguine fuit. Flegma et liquor [illegible] non
[illegible] sanguine vel colera rubea et melancolicus humor. [illegible] vero sanguineus
in medio amborum est. Ergo subrubea apparet urina significat ab aquoso [illegible]
habere colorem. Aquositas enim prior perfectio est sanguinei et perfecta indigestionis
significat. Non enim perfectum appositum inter aquosum sanguineum colorem [illegible] igitur quam
neque [illegible] digestis est. Indiget enim natura tempore ad digestionem. aquosi [illegible]
non secundum et [illegible] in vii die significat. [illegible] in iiii die [illegible] inferre
habere urinam rubeam. et alia digestionis signa vii die manifesta est quam [illegible]
motionibus. Quod ergo significat subrubeum et rubeum quod significat secundum

Frigiditatem et mortificationem [illegible] manantium est dicere et alias. In
acutis in febribus urina livida [illegible] habens [illegible]
die non sine periculo est [illegible] colorem plumbi et [illegible]
tionem quod significat duobus modis secundum.

Sub [illegible] urina [illegible] in febre [illegible] urina [illegible]
[illegible] [illegible] sanguinis
plus [illegible] et [illegible] quod significat [illegible] secundum
[illegible] non [illegible] significat frigiditatem. [illegible] colorem. [illegible]

[illegible] [illegible] manifestum est quia a colore
[illegible] albus color bone [illegible] esse signum. [illegible]
[illegible] albus color [illegible] artifice. quasi [illegible] bona
sit et non sit [illegible] et [illegible] humor albus in sedimine [illegible] et post albus [illegible]
artifice quasi [illegible] bona sit [illegible] odore [illegible] fetido. [illegible] et
[illegible] vel [illegible] aut [illegible] aut aliqua [illegible]
evacuationis. [illegible] sanguinem [illegible] aut
[illegible] aut vesice ulcerationem significat et [illegible] in
urinali [illegible] [illegible] sanguis [illegible] et [illegible] fit. [illegible]
[illegible] per eandem viam evacuata [illegible] Non enim [illegible] non humor [illegible]
[illegible] sedimenis [illegible] ipsum [illegible] humo-
nis [illegible] dissolutum [illegible] [illegible] [illegible] ut non
recipiat artifex colorem. [illegible] albas [illegible] et [illegible]
[illegible] sanguine et [illegible] et squamas et odor gravis [illegible]
aut vesice ulcerationem significat. [illegible] et arenosa [illegible] sedimina
vesica aut [illegible] significat et [illegible] sanguinem [illegible]
vel vesice ulcerationem significat [illegible] non recipiat artifex in-
[illegible] sediminis [illegible] [illegible] et [illegible]
[illegible] sediminis [illegible] colorem et [illegible] et tempus
[illegible] est ut [illegible] in [illegible] in descriptione [illegible] alba

ypostasis contima et equalis, alba que contima inequalis, alba que incontima, alba
inequalis, alba que non contima inequalis, alba que contima equalis, alba que contima et inequalis,
non contima et equalis, non contima et inequalis, alba que non est inequalis.

Hec sunt iiii descriptiones differentie sedimenis. Cum autem secundum tres dixerimus
hic locos quemadmodum apparuit secundum materiam, aut cum inferiore
loco habet et ypostasis nominatur, aut medio et eneorima dicitur, sublimis
et nefeli vocatur, et causas omnium partes quas ipse accepimus locos et significationes
eorum diximus, et in descriptione eius qui inferiorem locum accepit ypostasis,
duas exposuimus ad eundem modum et in media ypostasi que eneorima vocatur
faciamus et eius differentias in descriptione ita dicimus: album eneorima vocatur
contimum et equale, album eneorima contimum inequale, album eneorima
non contimum et inequale, album eneorima non contimum equale, album eneorima
non est contimum et inequale. Iste et eius differentie sunt eneorimatis quas in descriptione
exposuimus, partes vero eorum cuius significata unius superius differentie quod sedimenti
Secundum tertiam vero differentiam sedimenis superiorem loci urine tenere que et nubes
nominatur et eius differentias in descriptione exponamus et quod significet subsequenti oratione
tractamus et significata eius non pretermittamus. Est quidem eius descriptio sic: alba nubes
contima est equalis, alba nubes que inequalis, alba nubes que equalis, alba nubes
non que inequalis, alba nubes que equalis, alba nubes non que inequalis, album ene-
orima contimum et equale, non que et equale, non que et inequale.

Et de copulationibus que differentiarum cum ypostasis hec diximus [illegible]
intermittentes et in descriptione exposuimus. Cum autem humiditas corporis
ex aliis ossibus a membris exspirationibus et humidis et corruptis,
firmis partibus humida non corpora constituentia sunt humores et superfluitates
et quidem quod exprimere humoribus per urinas exeunt sufficienter exposuimus.
Dicamus igitur quod non ex ipsis firmis partibus corporis inveniuntur plurima et non
minus humiditas de nimio tertius fiat. Et cum et caro firmiores partium molliores
que sunt et significent in olei speciem aut aliam aliquam formam assimulantur.
Cum autem pinguedo et caro molliora firmarum partium sint et humidiora,
Primum quod resolvit febris pinguedo est ut omnium firmarum partium sublimi-
orum, deinde carnes, pinguedine vero liquefacta in olei speciem et assimilatur
color. Et quoniam carnes non simul resolvuntur, propter hec mediam principium resolutionis et
accidentium et statum [illegible] tempus eius cognoscitur, quod sunt autem sic differentie
oleaginarum urinarum.

Principium quidem oleaginarum urinarum olei colorem habentes illi aut ut
apparentes sunt ut oleum. Status vero si oleagine que olei colorem
habentes principium liquefactionis decrescentes quasi aquose apparent. Que
vero apparet ut oleum [illegible] augmento sunt [illegible] olei ad
[illegible], oleagine vero status quod instanti fuit [illegible] urine et in colore et
substantia velut oleum sit. Urina in febribus oleagina sub magna [illegible]
expositione [illegible] et mortem significat. Cum autem pinguedo [illegible]
[illegible] Et plures [illegible] cum secundum limbos [illegible] et qui

operit eos et cum limbos pinguedine eo quod si adest propter urinales meatus sit
si non longe ab illis ypostases aut ut ait Ysaac in urinis dixit et scripsit etc in
amplioribus ambitu pingue secundum et multum ipsius nebulosa significat
manifestum aut cum limbos et pinguedine resoluta. et aliter urina in
calidis pingue ypostasim ipsius mortem significat. Urine febrium nec semper
si tale fuerit paraplegiam significat. Et de oleaginis quod urinis ex liquefactione
pinguedinis fuerit sufficiunt ea que dicta sunt. Quid significent petaloydes
et ypostases.

ч Quoniam que solite corporis partes sunt in se ipsis et longitudinem et lati-
tudinem et profunditatem. Quaecumque quidem in superficie cadunt quasi quan-
titatem petala cum in urinis apparentia velut talia sunt tenuissimarum. Petaloydes
sunt ex his que similia sunt petalis per extremitates vel decoctis fiunt. Secundum super-
dictum modum et ex illis determinatur. Si enim fuit febris et urina pe-
taloydes subitas simul totum putrescit corpus. Si vero non sit febris significat velut
passionem scilicet et indigestionem determinant. Si enim cum indigestione totius
corporis malum sit vero digestio velut sit malum. quod significat furfuree
ч Quoniam non febris occupat et secundum profunditatem vadit ypostasis
ipsarum ypostases furfuree fuerit et grossiores petaloydibus sunt
tales urina que contrariis ypostasibus secundum eundem modum significant et
velut passionem esse et totius corporis malum. Si enim adsit febris totius
corporis malum. Si vero non velut malum et significat indigestum sit totius
corporis. Si vero digeste velut sit ypostases dicuntur. Quid circa urina
pingui crinoidea quoniam ipsius velut stabit. Quid significent cri-
noydes. Sed urina

ſ Si vero occupat febris secundum corporis tres dimensiones i. per longitudinem
et profunditatem et latitudinem. Sicut furfurei eis grossiora sunt et vocantur
crimnoides. Dicas autem si tale fieri si aliquis fabricat mole ut erit molate
magis grossiores partes fuerit operit tales grossiores partes fuerint crimnoides no-
minantur. Et his que et quae in urinis sunt apparent denominatione posita erunt
fuit huius crimnoides urine aut per liquefactionem solaris vehementer. aut propter
exustionem sanguinis. Et significat albe fuerint solitorum est passio. Si vero rubee
sanguinis quae adustum dicunt ypostases in febribus acutis urina colerica crimnoides
et albas habent ypostases multe. et alie. In febribus continuis urina colerica
crimnoides ypostases habens albis solutis consistentibus ...
in febribus enecorruna crimnoidem habens continuam significat. et de ...
ubi quod de ypostasibus quam in urinis fiunt et apparent sufficiunt quae dicta sunt de

ϝ Fetida vero urina quid significet. Fetida urina.
Urina mali odoris et mortalis humorum putredinem significat. et maxime
in febribus aquosa et alba urina gallus encorruna fetida i. in illam
paracopim sequitur et aliter urina in febribus acutis pinguis magis
et fetida nichil mali velut habet mortem significat. Et aliter urina odore
habens gravem liquefactionem significat. Significat vero et putredinem et mortificationem ne-
cessario. Et de his quae in urinis sufficiant que dicta sunt. Secundum pinguedinem ... pingui

sub citrinum aut primo et tenuis et pinguis et coloribus et quod significent cum complexione tenuis et compositis essentiam et secundum cum oppositis coloribus et quod significent horum singulum apponamus et primum secundum subalbam et pinguem manifestum est quod indigestione esse scilicet aut ex habundantia pinguium et crudorum humorum. Sed hec et tenuis alba secundum convenientiam non potest. Iungamus igitur ipsam pinguem essentiam hospitali et subrubeo colore et rubeo. In copulationibus vero huius indigestionis significationes colores convenire non possunt complexione. Incipiamus igitur complexionem facere cum rubeo colore. Cum autem hec ab aliquo sanguine sit hic non expresso. Oportet autem cognoscere quod quanta colores quanti substantie essentie ipsius et hospitalibus impleri. Secundum pingue subrubeum complexione pinguis

6 Hec complexio constat quamdiu sanguis dominus est et significat fortitudinem egritudinis velut si sit et urina subrubea et hospitalis subrubea et citrina etc. Secundum pingue rubeum et pinguior alba. Secundum pingue nigrum cum pingui substantia etc.

Et hec complexio constat et significat multitudinem sanguinis et ex alba et secundum ... sit similiter aut et coloribus convenientibus pingui alba et secundum ... significata declarat superfluitatis et indigestionis excepta mediocritate ... secundum ... coloribus scilicet cum rufo et subrufo et ... sicut digestionem et in alba et in secundum et in colore. Et de urinarum disciplina et secundum genera et species et differentias convenienter exposuimus. Aureus color et subrubeus.

Incipit liber pronosticorum

Omnis qui medicine artis studio seu gloriam seu delectabiles amicorum copias consequi desiderat adeo prudentiam regulis suam muniat ut in singulis egritudinibus futura presentia et preterita cognoscat. Et eger videbit quod de se ipse eger minime percipit. Si enim per eum se cognoscit totum se credulus illi committit. Eximius medicus laudabilis existit. Et actor futurum in singulis perpendat quamvis omnes curare minime possit. Quod si posset non tamen futuri cognitor sed divinus nobilior potentie foret. Cum quidam intra occulte egritudinis vim repente mori contingit. Alius vero medicine apparatus invenit et inopem dictam vite gaudet. Inter artifices sit unus ceteris qui egritudinem bene perpendit. Est et quarta celeste inopiis ipsum medicine convenire oportet etsi tanta sit prudentia admirabilis est in multis stupendia. Simulque alius est ut ... in ... vel ... aut competenti ammonitio tollerabilius fiat. ... Alius vero pronunciet sanitatem ... in aliquo mereatur.

Oportet ergo de solutarum et acutarum passionum fieri. Primo enim in facie egri prognosticabis utrum sano similis sit. Aut etsi sibi sano similis sit et opertunum est. Si contrarium pessimum est. Si nasus acutus, oculi concavi, tempora plana, aures frigide et contracte, et pulpe aurium inverse, et cutis frontis dura et tensa, totius faciei lividus color sive viridis seu niger aut pallidus sive plumbeus. Que si sic fuerint in principio egritudinis oportet perquirere an vigilias pertulerint aut ventris fluxum solutum aut ieiunii per laborem afflicti sunt. Et si aliquid horum cognoveris predicta minus periculosa videbis. Si

Quod si die ac nocte preteritis que tempus crisis sustinuit non multum periculosum
et si sine egritudo tardissima fuerit que precessit liberare non minus periculosus
Omnia que inspectu sunt est eorum post pacies et eorum oculos. et n. si lumen effugiunt
voluntate lacrimas effundunt aut sive tempus inoffocatos permanent. aut
alter oculus alio minor apparuerit. et alba eorum in sanguinea mutata
fuerint. aut tempus vene nigrius vel pallidius quam fuerit et lippitudines
habundaverint. et instabiles et tumidi fuerint eorum minus exstitit. aut minus
multum dilicuimo. et tota facies horribilis tibi apparuerit. hec omnia pericu-
losa et mortalia intelligebis ~ ~ v v ¶

Si non nisi horum cognitis mortis signum speciebus

Oportet etiam inspicere quid de oculis in sompno appareat. Si alba enim
sola intrantur sub extillis palpebris nec toto. aut [illegible] sine per
cataracten precesserit. neque ex consuetudine hoc evenit mortis signa
timebis. et si palpebre inuse fuerint aut livide. sive labia fuerint sic. aut
nares distorte. horum signis sive labia sive supradictis mortem proxima indicant.

Iacere primum est egrum invenimus in recto. aut dextro latere. aut in sinistro et
manus et pedes et [illegible] non [illegible] spasmo distincta. et totum corpus in singulis
ponere flexibile et minime rigidum. Sic enim iacere sanus est familiare
et amica et iacet in medium sane melius est quod non est egrum corpore supino iacere
signum [illegible] brachiis rigidis et pedibus et si reperit se a capite lecti
ad pedes iactantis pessimum signum est non dubitabis. et si pedes intectos
et repertos invenis. et inordinate cum labore extendere atque pedes iactantur
pessimum est et angustie signum. ~ v v v ¶

Egrum si iacuit ore aperto et apto ore pedibusque tortis. aut si
supra ventrem preter solitum iacuit malum est. et alienationem aut
dolorem ventris signat. et si agravatis egritudinis repente surgere studet
in omni acuta egritudine malum est in peripleumonia pessimum. stridere dentes
in febribus preter solitum nec a puero mortem vel magnam signat. Sed si acciderit est
insania mortis nimia sentitur. Si in egro corpore sit antea vel carbunculus sive
precesserit sive egritudinis supervenerit opus est attendere. Quod si desiccatus
fuerit et colorem mutaverit. aut citrinum. vel lividum prodierit mortem dicit proxi-
mam. [illegible] mobilitates signa sic [illegible]. In febre acuta in peripleu-
monia. et frenesi et in dolore capitis Si manus ad faciem tulerit tamquam
quolibet portiunculas. vel quasi aliquid colligendo. hac illac abstergit. vel de vesti-
bus quasi pilos evulsit vel cum festucas de pariete decerpserit pessimum
est et mortale. Spiritus si frequens sit dolorem et suffocationem signat. in sine quam si
superdiafragma. Sed si magnus et cum intermissione est alienationem significat.
Et si iterum per os et per nares frigidus exierit mortale est. Spiritus non bene
[illegible] ordine cognoscitur et hec evitare salutem [illegible] in acute
egritudine. que est febre est cum [illegible]. Sudores boni et lau-
dabiles [illegible] in omni acuta egritudine qui in certis diebus fit et egrum liberat
[illegible] est bonus qui fit in toto corpore et egro [illegible] leviorem et fortiorem efficiunt
Qui vero [illegible] sive est inutilis. Frigidus autem malus peior si in
cervice et capite solo. qui quidem in acuta febre mortem significat. Sudores
vero prolixitatem egritudinis significat. [illegible] vero si sit dolor fuerit

si molles sint si bene compositi sunt et non bonum est vel erit. Si vero fervescentes
aut dolentes vel contracta spasmo distincte aut inequales sint dissimiles in simul
solicitandum est. Si enim in aliqua parte pulsus erit magnus agonia sive
alienationem significat. Insuper in egritudine oculi sunt intuendi quia
si velociter mobiles apparuerint maniam signat acuta imminente passione
collectis si autem hypocondriis quiescere vel dolore molli est et absque tumore
ac vel complectitur. Si vero maliciam eorum sunt que in similitudine est melior quam
intercipitur que collectis sint in principio citam mortem non minantur et usque in
diem vicesimum permansit neque febris recedit neque dolor recedat. in prius conver-
titur. Docet autem sine acute egritudinem intra vii dies sanguinis effusione
ex naribus et aliis suppuratione preoccupatum est aut cum dolor assit frontis et
stomachi quod si ad fluxum sanguinis fluxus ex naribus amittabis. Iuvenibus enim quibus
etas in et v annos est apostemata molli sine dolore et sub tactu inictabili
que egritudinem dominia inprecedens cum saepius quod si usque sexagesimum
sic manserit febre non desistente propriis moriuntur et quod apostema est ventris
adeste modo dimidiabitur. Cum dolore apostema vero solidum horrendum est
et mortiferum signum. Quod autem molle sine dolore sub tactu est sine tardius apostema
vero est ventris minus colligitur humoris quam ex in hypocondriis nimie cum
qui sub umbilico ove et longanonibus signum est sanguinis effusio
existimata prius in predicatis locis. Omne apostema dominium in predictis locis ipsius
oportet ergo est actuum intus quam corrumperentur secundum hec disciplina
quomodo et quidem extra et intus et intus et pacuum laudabile. Quod vero spacio
sic et minime acutum pessimum. Extra autem quam intus erupuerunt. Signa que
apparuerint pessimum. Cum vero non intus signum optima et minus malum. Puto
autem ea laudat que alba est et equalior per totum neque sufficit inequale. neque
mali odoris. Cum vero contraria pessima ea

Omnium vero corpus in acuta egritudine malum. Infestatur enim febre
gravitudine et dolore cum sive aut ex sudore et alius et ab epate
gravitudine et dolore cum sive aut ex sudore et aliis lightat expeditum inflatione et ventris
consumpte aut ex sudore et aliis signat expeditum inflatione et ventris
dimensa effusione non tamen cum dextrum doloris. seu ventris timo
Si vero origo est ab epate. sic cum tussicula precaturam pervenit. et pectus tenuit
et non egestione nisi modicum est in angustia et sic ventre apostemata sunt
non continuo extra maniaca. Pedes quoque veluti fugientia et si caput. et si pedum
plante et manuum frigide sunt dolet usque et alia et mandibule calumit
mala est. autem ex toto egrum calere et molle. ac suave quemadmodum esse sic bonum
est moderate. et non laboriose. et non repente eundem latum commutare. et si sibi
levius accidit gravius vero si fuerit manus et circa pontetiola horrendo
est. Quod si livor admixtus viridi unguibus digitisque assumunt mortem ad
est. Quod si livor admixtus licet si non significat licet cetera corrumpu
nescire non dubitabis ac si color si vigens signat licet ceterorum corrupcionem
erit speciei locorum non tenuit. Post omnia signa permittere quia si ceteri sufficiente
modo et una bona signum adfuerit. Summum tibi permittit cum quolibet extre
mori apostemate et futuram salutem. Si pallore predictis locis picta non tenuit
si testes et virga ubi solitum gravati minimus apparuerit ut nimium doloris

ante mortis adventum praenuntiat. Somnus ut moris est quemadmodum et naturale
ut noctem non effugiat et diem non impediat laudabilis est. Contrarius non
nihil minus est. amissus vero si mane usque ad tertiam remittit pessimum est aut
ad torminum. aut cum doloris magnitudinem significat aut alienationem
Secessus egestio similiter exhibitam neque liquida omnino sed mitta et in hora
solita signum est etiam si sit borborigmatis cum salubritate. liquida non bona est
si sine [illegible] fuit vero mordicantes manavit. Si enim frequenter
manat egrum maximo labore ac vigiliis afficit et in vehementi advenit
utile est sed secundum quantitatem assumptorum evenire et hoc aucteret in die
in nocte vero semel. etiam hoc proximam aut solito more contingeret
Utile est appropinquante iam termino id stercus tenuari et colore flavescens
fieri. non in solidum consolidari bonum est et si lumbricos admixtos habuit
In omni acuta egritudine ventrem non ut plenum sed natum tractari. et
ad tenuem sed carnosum [illegible] bonum est. aquosum vero stercus et liquidum
sit album aut nimis citrinum vel spumosum malum est. Sic medium et viscosum
leve sit album seu citrinum vel spumosum malum est et pessimum vero et mortis
signum nigrum viscosum et fetidum ac nitidum. Varium vero productionem
egritudinis significat. neque minus est signum mortis quam ex lotium intestinorum
profert et colorem peiorem sine [illegible]. cotidie et colores istos simul [illegible]
mie. Ventositas sine sono laudabilior est quam vero cum sonitu melior est
quam inclusior. Pingitur tamen ante aut dolore laborantem. nisi sit vel intra [illegible]
dolor hypocondriis hac proprietate fit si recens et sine dolore fuit. si in-
gens supervenit. et egestione vel urina erumpit solvitur aliquando [illegible]
nova transmutatur. Urina est laudabilis quae ypostasim albam. subsistentem
et equalem. et optimam atque levem habuit. Que permanens usque in finem
talis erit. Est enim fidelis nuntia salutis et brevitatem egritudinis significat
quae sine ypostasi [illegible] sine ea fuit diuturnitatem egritudinis significat
neque [illegible] fidelis est. Urina rubea minus est fidelis quae ypostasi simili diuturnitatem
egritudinis [illegible] die. Est tamen nuntia vera et fidelis superante
salutis. Sed citrine urine ypostasis furfurea fuit mala est. Pessima vero
si squamosa. alba vero et liquida. et lenis mala peior tamen quam [illegible] et furfu-
rea nebula petens in urina. Si alba bona. nigra vero mala dum urina rubea
et clara fuit modicam egritudinem significat [illegible] ergo est [illegible]
Urina mortis significativa. fidelis aquosa. et fetens aut nigra et sine
subtilis [illegible] pessima est [illegible] non aquosa malum. Urina
clara et [illegible] et [illegible] cum signis aliis bonis. [illegible] est [illegible]
futurum [illegible] mane tela. si [illegible] urina in
[illegible] est. Significat enim [illegible] et ordinem [illegible] non
negligere vero [illegible] aut medium tenentem locum [illegible] et colore. Hec enim
est medium [illegible] colore. et laudabilis est. Suprema vero et nigra nim-
[illegible] est timendum est ne [illegible] est alienam
[illegible] [illegible] et flegma admixtum coloribus fuit neque
nimis viscosus. Quanto vero a simplicitate remotior. tanto [illegible]
Vomitus si sit ut [illegible] porri. aut viridis aut plumbeus. aut [illegible]

malus est. Si omnibus hiis infectus fuit morietur quamvis etc. Omnis
odor malus in quocumque nomine est malus. Sputum in omni egritudine
acuta pulmonis. seu coste. nasale est. Melior. si faciale sit. sit habere. si subru-
beum. et sano sputo admixtum Si vero tardum in exordiis principio et rubeum
aut citrinum est laboriosa tussis neque sano sputo admixtum. malum similiter et
rubeum. eius molestum. album viscosum et globosum inutile. Viride spumosum
malum et si nigrum erit mortale Si pulmone calefiens sonuit. non tamen
quamquam exiverit malum ¶ Sternutatio est in reumate in omni egritudine pul-
monis. et coste malum sine. in alia sternutatio prestat. sed cerebrina fit est
tandem malum est. Sternutatio in omni acuta egritudine sine reumate bonum
est. Sputum vel sanguineum clarum in pulmonis vulneratione in principio nullo
dolore curatum. salutem signat si cum istis in diem septimum. aut amplius id sputum
maneat suspectum est. omne sputum perseverante dolore malum est. Sputum
vero nigrum pessimum est. omne sputum cum doloris diminutione bonum est omnis
dolor pectorum locorum si super vomente sputo. vel egestione ventris. vel
flebotomo adhibito vel quibus cum perfecti medicamine non fuit diminutus
post putrefactionem ibi fiat futurum denuntiat ¶
P
Pervero colerica cum sputo iuncta. et sine sputo mala est. Si tamen
a die vii quiescit. mortem nequaquam in quarta decima die pronunciabis. Non
signum quodlibet aliud spectat salutis adeo consideranus. quod hic est. et solum
et constancia est. et ipse bonus. et facilis expectatio putredinis. cum tussi. et
equalitas totius corporis in multitudine coloris et mollitudinis. neque sinet
et urina. et stercus. et sudor. et somnus bene se habent. quo melius bene se habentia melius
sunt pollicentia. Ex quibus si defuerint plurima post diem quartum deci-
mum mortem futuram pronunciabis et certum quod est mortis nuntium. hoc est
et debilitas. spiritus anxius. magnus anhelitus. dolor permanens. Expectatio cum
laboriosa perseverans corporis et coloris inequalitas. ventris et laterum
dolor vel calor magnus. Si horum et manuum et pedum. frigidior et
urina. et stercus. et sudor. et somnus ut diximus minantia. hec signa si predicte
putrefactionis colerice putredinis supervenerint mortem futuram. ante enim
diem non dubitabis vel in nono. vel in undecimo expectat consideratione
sputum dicens esse mortale alia multa mortalia signa cognoscens pronosti-
corum rectitudinem in ostensione apparentis. ¶
A
Apostemata quedam in vicinio quedam in angelismo. quedam sunt. ruptam
differt oportet ergo medicum diem principii. non ignorare. et in quo certius
primum sunt tale vel fugere. vel per infirmum cognosce. et qui et quod
cepit in eo loco dolere et punctiones. scitque si vii. sunt prima collectio
vidicativa. Ex quo compunctura est dicere erunt initia hec quod eruptiones ex primordio
in predicta tempora. et si collectio in uno latere contingit aut in ambobus evenit
ventris perscrutabis et si in altero magis calorem dicit iacere super alterum vero cibus
et si ponis malo sentiat interrogabis. ex quo apostema in uno latere et
non in ambobus indicabis Ex signis hiis quantum curata pulcherrima concreti. Febris
erit vehemens. si in die modica in nocte non maior vehemens. et sudor
multus. et in consequendo talis. pueros et oculos reduces. atque in eorum angulis

rubor · et ea que sunt ex strictura et digitorum calefacta · Amplius tamen incertitudine sanita-
tatibus et pectoribus fiunt et recedunt minuuntur apostematum fastidium perveniunt et
per corporis vesice nascitur et non moriuntur. alii empici fiunt in quibus hec signa
sunt quorum non velociter empici sunt. velociter autem quibus in principio aliquis tormentat cum
siccitatibus. an que sit frequens et sputum cum tussi intensitate. et velociter est quando
ceperit dolor amplius fiat. et in talibus rupturam ad vicesimum diem expectabis
et quos febris in die ruptionis dimiserit eos evasuros pronunciabis. et incipit
cibos appetere neque sitire. et modice atque quietum est quod egreditur per inferius et quod spuitur album
est et leve et per totum equale et sine labore cum modica tussi. et hii in brevi
sanantur. ex hoc sunt qui contrariis signis signis superius habebimus .. ¶

Quibus autem febris ante apostemata rupta non cessat et quasi sintoma primo
invadit et albescunt sua et fastidio ibi et egestio molle et summo ex
ractionis. sincope et vitro et flegmati admixtum atque spumosum sit. hiis
signis prenarratis probatis non dubitabis quoniam non quamvis cor et non
omnia sunt cor quorum moriuntur. hii in intervallis sic. ut tamen difficile
exitum conspicietur. hii tamen sanandi tuo medico persuadentur. Quibus peripleu-
monicis post aurem et iuxta a. apostema cogitur pure tamen efficit et si
ceperit fistula patet. et sic evadit. unde est cum vita diligenter considerare
curia et secundum hec precepta prenoscere. Cum febris permanserit neque dolor
minuitur. et sputum inconveniens. et egestio colerica non est neque liquida uri-
na modica cum ypostasi pessima. et alia omnia signa boni sunt nociva. con-
siderare ut dicimus apostema expectabis fieri. Defertur in aliud hoc aposte-
ma sicut quibus dolor atque calor sub ypocondriis et incessanter sub aliqua cu-
mulatione sicut apostema super aurem est nascitur. Apostema inveniens [illegible]
peripleumonicis salutem pronunciat in ypocondriis [illegible] spiratio. omnibus
malis mutatur sicut signis et calore pronunciatur. Si quid renuit non et
ut oportet neque in urina ypostasis. timendum est a malo cum apostema super-
venerit. periculum. quod apostema si evanuerit. atque et sputum purgatum non
evenerit. neque febris recesserit malum est. et est [illegible] mortis pronunciat [illegible]
tibus pluries [illegible] peripleumonia collectione reponuntur
Alii vero aliis collectionibus magis. Circuitus febribus existentibus si do-
lor a lumbis et febribus remote ad diafragmate conscendit mortale est.
Urine cum signis consimilibus ex earum pluralitate vel paucitate indicabis vesica
dolens atque rigida. febribus non deficientibus malum pronunciat. magis cum
continue steterit. Et si supervenerit urina qualis prius est cum ypostasi sedimine dolor
Si vero urina [illegible] non fuit et vesica non mollescit neque febris recedit
mors in primo periodo aderit. hec autem morbi species. pueris amplius a septimo
anno usque ad quintumdecimum evenit et hec ¶

In febribus id firmius est quibus tam adiungi. Quibus tamen vero ad mortem
in quibus febribus cuncta signa boni pervenerint et species mali in principio non habuit
in die quarta aut ante prius finitus indicabis. In quibus vero febribus si signa
sunt mala pronunciant neque boni species ulla affuit. quidem in die iiii. vel ante
morientur. Primus periodus est in quarto. Secundus in septimo
tertius in undecimo. Quartus in xiiii. Quintus in xvii. [illegible] magi-
simo [illegible] periodi autem augmentato recedit in acuta [illegible]
usque ad vicesimum neque est computari [illegible] modo dierum quemadmodum neque

anni ad quorum formam septimanas in .iii. xx. dierum spatio terminamus
debuit hanc augmentationem. eueniunt. primo periodus in uicesimum diem. Deinde
in quadragesimum. Tercius in sexagesimum. In quibus nascitudinibus de-
terminatis causa est prognostica. Et nullus initio latentia eorum. cum
principia consula sunt. Ideo cautus inuigilandum est. et singulis quaternis
diebus studiosius inueniendum est. Quod si febris aut uno aut nunquam fallis
separat ante luce est. Quae uero in breui finiuntur facilius cognoscuntur.
Differentia enim illarum euidentissima est. Euasuris quidem spiritus suauis. neque dolor
aliquis minuitur et dormiunt noctibus naturalis. et alia signa aliqua boni ut diximus
ordinis. Morituris spiritus anxius ebetatus dolor. et uigilia et instantia et omnia
signa pessima. in malis [illegible] consuetudinis quod acuitas temporum usque in statum. an sunt
ut supra diximus. Secundum quod inuenerimus. et in periculosis et non periculosis
causis eius. Si dolor in capite acutissimus cum febre sint. et signum aliquod
mali apparuit mors cito aderit et si aliud signum mali non affuerit. et dolor
uicesimo die permanserit. nec febris abierit sanguinem de naribus
exspectabis. aut aliquod apostema in inferioribus corporis. Si dolor adhuc recens
sanguinem de naribus exspectabis. aut apostema aliquod sperabis magis tamen dolorem
frontis ac temporum non relinquente. aut sanguinem plurimum in illis qui sunt
minus .xxx. v. annorum apostema uero magis in his qui sunt amplioris etatis
Auris uero dolor acutus cum acuta febre permanente. malum est. Exspec-
tabis enim alienationem. et mortem quod graue est et molestum. Iuue-
nes uero citius capiuntur a principio bene omnia perstruantur et afferre
signa inuenies. Iuuenes qui sunt in hac passione in septima die
et senes perimit. Senes non tardius quia febres et alienatio minus in eis quam
in iuuenibus contingit. Aures enim cito [illegible]. et Primo contingit Iuuenum
tamen etate nascitudo [illegible]. et senuit. Iuuenes uero antequam erumpatur aposte-
ma perimit. et si erupit. et signum aliquod boni apparuerit aliquid sperabis bonum
Apostema in gutture cum acuta febre malum est. et si aliud mali signum
ex his predictis uisum fuerit mortale est. Squinantia pessima et cito mortifera
que in gutture non apparet. nec constat in ceruice [illegible] tumore dolore tamen
acutissimo est et spiritu ortomne. Quod mali speciei in prima die suffocat
aut secunda. aut tercia. aut quarta. alia uero species est et in gutture apostema ru-
bet. et ipsa mortifera est peior tamen. Tercia uero est que tumescit rubet
ceruicibus [illegible] est. et nisi tumor ad interiora reuerterit omnis locus
dici non relinquitur et si delirius tamen non ipsa die tercia [illegible] apostema aliud
rubente tumore est. Alio [illegible] neque putredinem patiens [illegible] uel
ad medicum delectio. si dolor minuitur recipiens mortis uel curationis permiserit
labor est bonum est cum tumore et rubore foris [illegible]. Quod apostema
sine pulmone [illegible] lapsa fuerit [illegible] et [illegible] reddit. Una timida
et rubente [illegible] timendum est quia uel [illegible] sequitur uel sanguinis
[illegible] laborabis igitur ad aliam curam [illegible] et [illegible] in dilationem
[illegible] et amplius crescit et [illegible] et quia [illegible] scabiatur
[illegible] pue totum corpus [illegible] [illegible] tempore [illegible] et

suffocationis timore minime derelinquuntur. ¶ Quorum febris si modicum
lenierit vero signum fiendi egritudinis habuit. neque de febris defectus
more ... fuerit. ratione egritudinis existentibus. ¶ Quibus febris
permanet. neque gravante labore. neque dolore aliquo molestante multo tempore
apostema futurum est in articulis. inferior tamen. prius in multis diebus
xx. post febrem hoc tamen apostema minus evenit illis quorum etas inferior
est a tricesimo anno quibus etas plurior fiet apostema febrile. ma-
nentibus febribus vero morantibus vagantibus quartane solent fieri
et maxime tamen et autumpnum. et sic illis quos diximus apostema oritur sic
qui tricesimum v. anni pervenerint. quartanarius efficitur. omne aposte-
ma magis in hieme quam in ceteris evenit temporibus. et amplius mo-
ratur et si sanatur non recuperatur. ¶ Quibus assidue febris non mortifere dicitur
in capite dolores. et parentes non se putent tam propria multas aliquas
angustias velociter. et si dolor in talibus supervenerit rubeam coleram vomitus
spasmus. et si frigus adfuerit et ypocondriis frigidus fuerit et tremore
et sitim permittit spasmus. et si aliquis que assimilatur redierit. ¶ Quibus
dolor a principio febris in capite est. in quarta die et in quinta dolor
augetur et in septima evadit. ¶ Quibus vero in die tertia ceperit crescit
usque in quintam et sanatur in nona vel undecima. ¶ Fit enim ut contingat in
quinta quarum urina posita similis est quam in quinta decima die liberatur
¶ Quod diximus tertianarius evenit. equaliter viris et mulieribus
iunioribus evenit quam in febribus [illegible]. et in eius quos tertia
dies. In febribus si est dolor capitis. neque ante oculos [illegible]
apparentibus. et velut lampadibus. et ypocondria dextra sive sinistra
sit [illegible] tertiam sine dolore. [illegible] est. de infantia
pueris in acuta febre spasmus oritur. maxime si vero constipati sunt
et vigilent et expavescant. et modo citrini modo rubei modo lividi modo vi-
rides fiant. quod evenit pueris in vii annos. maioribus vero. et iuve-
nibus spasmus non contingit in febribus nisi magnis existentibus infirmi-
tatibus. ut [illegible] ergo [illegible] et multo studio pervenies et
evasuros. sive pueros sive iuvenes discernas. ut in qualibet egritu-
dine te negligeret officias honeste quorum alii salutem sunt consequenti alii
mortem consimiliter. et [illegible] et in plurima valitudine. omnes ut
diximus significationes oportet demonstrare et [illegible] atque [illegible]
conferre. quantum [illegible] ac spatiis fiet. et [illegible] doctrina de
acutis passionibus vero non est in [illegible] passionibus. ut longis [illegible]
[illegible] et similibus [illegible] non [illegible]. de et tempus [illegible] mor-
bos [illegible] omnes valitudines posse evenire omnibus temporibus
[illegible] tamen magis evenire et quare signa mala sunt. malas esse
¶ Quare vero bona [illegible] ad hec significationes quas diximus medio
[illegible] et septentrione et [illegible] nec aliqua [illegible] de [illegible]-
bet [illegible] quam [illegible] signorum [illegible] sicut
[illegible] [illegible]. neque vel de ad alias egritudines.

n[otandum] p[rimo] libri pulsuum

et ad alias perceptiones distincte atque terminatur ut nunc dicemus. modo que
exposite sunt corde percipietur.

Intentione huius insipienti constructe de pulsuum negotio compendiose
exponere prohemium. et dicere primum quid est pulsus. et quid arteria. et qui dicuntur
arterie. et ubi oriuntur. Incipiendum est ergo primo a pulsu. Primo est pulsus.
Pulsus est motus cordis et arteriarum qui secundum diastolem et sistolem fit
et infrigidationem innati caloris. et egestionem fumosam superfluitatum
que non sine efficientia pulsuum fit. Virtus faciens motionem. Vitalis
in ducatu. et instrumentum obediens. quod est arteria corpus oblongum
et rotundum instar canalis duabus tunicis consistens. a corde incipiens et
in omne corpus diffusum aerem et spiritum vitalem continens. unde dicitur
arteria a parteropin. i. servare aerem vitalem.

Est vero a sinistra auricula cordis que dicitur adorti oritur que
extenditur amplificatur et hoc quod recessit fit principaliora. et dividitur
simul dextra et sinistra in manus et caput. et que ad caput fertur
fac arterias quas dicunt parotide. Que vero in dextra et sinistra [illegible]
fertur tendit ad brachia et cubitos et usque ad extremos manuum
digitos. Interea vero hic plenius conscriptis exponere cognitiones in-
tacionum ad pulsuum cognitionem et causas quotiens mutatur pulsus.
Complexiones aliis que secundum naturam. et que contra naturam sunt velut etatibus
virorum et mulierum etatibus et aliis contingentibus sexus. i. virorum quod mares
fere vero sexu et horum ipsorum virorum quod calidiores sunt [illegible] vero
fere frigidiores. et sunt que gracilioris nature. sunt vero pingues et carnosi. et
viri quod mulieribus omnibus sunt calidiores et fortiores secundum naturam
sunt a [illegible] quam mulieres pulsus velociores et vehementiores. Mulierum vero fri-
giditate tardiores et leniores. Similiter vero horum. Dico autem viris et mulie-
ribus contraria est sexus et pulsus in calidiori quod maiores et velociores
sunt calide. i. velocitate mobile. In frigidioribus vero minores et tardiores
frigidus enim tarde mobile [illegible] non invenitur velut graci-
les et carnosi. Pinguibus vero [illegible] tactui pulsus. In pinguibus
vero et carnosis. [illegible] considerandum est ad contingentia velut regiones
tempora. i. etates particulares constitutiones. et est dicere quod in temporibus
anni [illegible] existentibus. ut estate autumno hieme. [illegible] temperata sunt
duo. ver et autumnus. distemperata vero hiemps et estas. In vere igitur
[illegible] et autumno. pulsus et magni et fortes valde. propter temperamentum qualitatis
[illegible] qui secundum etates proportionaliter sunt in estate velociores. et [illegible]
[illegible] etate [illegible] hoc fit propter continentis nos
[illegible] aeris caliditatem. In hieme vero rariores et tardiores pulsus
[illegible] propter continentis aeris frigiditatem aut constrictionem. Similiter autem et in una
quaque regione [illegible] pulsus mutantur calidiori sunt quod magni et ve-
lociores fiunt pulsus. frigidiori [illegible] et de etatibus. Si igitur etates
differentes sunt et pulsus erunt differenter movebuntur. Puerorum siquidem pulsus

velociores sunt et leves et spissi. Secundum magnitudinem vero et fortitudinem medii
et velociores quam qui secundum suam habitudinem mediis naturalis calor. Spissi vero propter habi-
tantes medios secundum quantitatem qualitatem. leves vero in pueritia sunt medii,
virtutes omnis. n. quia leves exsiccabilitate virtutum suo. Secundum vero
eius tardiores et rariores quantum ad pueros preterea quam medii et intensa calidi-
tate et frigiditate augmentatorum non magni, et fortissimum eorum fortes
mediis magis virtutes sunt. Pulsus autem temporis qualitas commutat et ste-
et pulsus. Pulsus enim potentius est genere commutat quantitatem ad speciem eius et in
In pregnantibus vero mulieribus pulsus prius sunt et spissi et velociores prius
quam eo quod gravatur virtus ex fetu. Spissi vero et velociores propter inducente ne-
cessitatem pregnantis et fetus. In sompno non fiunt pulsus minores et
leniores. a ramibus est alii quam ubi calore ingrediente ad profundum
In superveniente vero ex causis ad superveniencia permutantur et pulsus
Pulsus autem et inequalibus. Ut qui secundum naturam naturalis patitur. aut secundum spem.
alicuius principalis partis aut ab aliqua causa faciente et gravante eum. Vomatur
agatur ad eam. quando natura. sunt non sunt gignalia. balnea abi multa nimi poto
Similiter et anxius quam preter naturam. sunt in malis agitationibus accidentibus
Similiter autem preterea oportet considerare. Faciendum enim quam quod secundum
naturam et que non secundum naturam sed inmoderate fiant in id quod preter naturam est inter
pulsus que sunt observanda in cognitione pulsus.

Cum igitur ad egrotum ingrediens quem numquam vidisti attente
primo quod si masculus aut femina sit. et si masculus consi-
dera pulsum masculi. Si vero fuerit femine. Deinde naturam laborantis
et etatem eius. et post tempus anni et regionem et tempus omnia
et directius quale pulsum oportuit habere laborantem qui sanus erat tunc cognosces
et directius quale pulsum ... magnitudinem preter naturam fieri quilibet pulsus. Cognos-
ces diligenter magnitudinem preter naturam fieri quilibet pulsus. Cognoscere
genera pulsuum. x.

Est primum genus pulsuum secundum quantitatem divisionum fit. Primum
genus pulsuum consideratur in longitudine profunditate et latitudine
que nominatur ut sit augmentatur per tres divisiones in descendentes medio
Secundum ergo quantitatem motionis arterie diastolis et sistolis
de magnis. in qua consideratur velox et tardus et mediocris. Tertium genus pulsuum secundum
tenorem virtutis in quo consideratur fortis et debilis et mediocris. frequenter
cum accipientes magnitudine facit naturalis. Hi enim duo dicuntur causa tunc
magis fit ... Quartum genus pulsuum secundum consistentiam corporis
dico in arterie corporis in quo consideratur durus et mollis et mediocris.
Quintum genus pulsuum secundum quantitatem quietis in quo consideratur spissus et
rarus et mediocris. brevis enim est quies facit spissum longa vero rarum
Sextum vero genus pulsuum propter equalitatem et inequalitatem in quo consideratur
et in uno pulsu et in pluribus. Primo quod ut inequalitatem quod non in pluribus
fit de consistentia inequalitas. Sed non inequalitas alia et inordinatio
ut in omnibus. aut cum cadit unus pulsus. aut incidit. aut non cadit

40

nitur. percussio aut magis debet gravata et afflicta virtute ab aliqua causa. Septimum genus pulsuum est secundum ordinem et inordinationem. In aliis enim equali a pulsu equali fit inequalis. et inequalis per periodos inordinatus fit et e converso. Iterum constituitur secundum unam percussionem. et secundum reditiones plures. Octavum genus pulsuum per plenum et vacuum sumitur et per arterie significationem omne enim vas. aut plenum aut vacuum est. Nonum genus pulsuum secundum concordiam inequalitatis mensuratur processus temporis unum cognoscuntur deficientes et manentes. Decimum genus pulsuum per calorem est qui redditur processu corporis arterie. In primo constituitur qualitas supposite materie corporis percussum velut distemperata et mortua. dictis igitur .x. generibus pulsuum dicamus breviter paucas causas et differentias eorum. Siquis enim addiscere differentias eorum pervenire voluerit sciat quod .xxi. libri sunt de pulsuum negotio. Ergo vero longitudinem preveniens in paucis capitulis paucas questiones distinctas et causas pulsuum nihilominus dicam quam causam pulsant arterie.

Et sunt motus pulsus secundum naturam calor cordis et omnibus arteriis [illegible] quid differt saltus a pulsu quoniam saltus est preter naturam [illegible] fit. et in omni corpore. pulsus vero in [illegible] virtutis fit. movetur et [illegible]. Quid differt magnus pulsus ab alto.

Quoniam magnus est per tres dimensiones constituitur. Validus vero secundum motionem. tenorem .i. virtutis significat. Quid differt spissus a veloce secundum quantum et distinctum [illegible] pulsus enim densus et continuus velox vero distat velut [illegible] aliquis velociter. et [illegible]. Quid differt rarus pulsus a tardo. quoniam rarus [illegible] magis virtute fit [illegible] enim pulsus [illegible]. Quot differentie sunt in diastole pulsus [illegible] velocitas. [illegible]. duritia. mollities. Quot sunt [illegible] pulsus pulsus .i. [illegible] [illegible] indicat [illegible]. Intellectus [illegible]. Quot sunt efficacie [illegible] pulsuum .i. [illegible] faciens et movens corpus [illegible]. et [illegible] quam [illegible] et movet. Quot modis constituitur motus vel inmoveratur pulsus quadruplicatur. Secundum magnitudinem per [illegible] secundum velocitatem vel spissitudinem. Quid differt inequalis ab inordinato. Quoniam inequalis est in uno pulsu constituitur et in pluribus. aut enim per unam diastolem et sistolem aut secundum plura [illegible] [illegible] consistens inequalitas in mutatione pulsus non conservata. Inordinatus vero fit secundum [illegible]. Quomodo differunt deficientes pulsus ab manentibus. quia pulsus deficientes [illegible] virtute fiunt. gravata enim et deficiente virtute deficientes fiunt. Manentes vero fiunt pugnante virtute et resistente. Continet enim [illegible] [illegible] volens repellere contrarium et [illegible] [illegible] esse deficientes ab manentibus. Quid differt spasmosus a [illegible]. quoniam in spasmo [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] vero [illegible] dextra et sinistra. Quando sunt fluctuantes pulsus ex habundantia.

contenti magis humoris refrigerantis corporis arterie sic inimicis solacia contrarias. Quid differt cessans pulsus ab inpulsante sed que capitum de in anima defficit diastolem facit motiones ut cessans sensu salitur pedibus macie. Hoc vero fit coacta virtute et gravata ab aliqua causa tribulante eam. Hic vero pulsans fit secundum carteum per plurima percussionem. Hoc vero fit per diminutam corporis arterie. Repercutiente vero causa virtus continente molenter spiritu mixta venit percussio : ut in mente malleus. Quid differt vermiculosus a formicante quia vermiculosus quidem plerumque continetur et venit ad vacuus et manifestam habet magis inequalitatem. Formicans vero non continuata iam virtute et dissoluta et debilita fit et mortem significat et hec nobis sufficiant ad plurima. Expliciat a ventris corporis cor: poribus et reliquiis et causis eorum. A v ¶

Tres sunt omnes doctrine que ordine habentur. Prima quidem ex finis notione que per dissolutionem fit. Secunda vero que ex compositione secundum dissolutionem inventorum. Tertia vero ex termini dissolutione. Quam nos nunc instituimus. Appellare autem licet huiusmodi doctrinam non solum termini dissolutionem sed et apertionem ut quidam nominaverunt, aut resolutionem aut divisionem, ut quidam ad explicationem aut expositionem ut alii. Conati sunt ergo quidam a explicatione a expositione ut alii. Conati sunt ergo quidam ex Herophili eius doctrinam facere quemadmodum et a dicitis (?) Herophiliani conati sunt. Et cuius quidem secundum compositionem et ipsi eius filii et quidam ei assistentium et Athenaeus Attalensis. Nullus tamen ante nos scripsit eam que a termini notione incipit. Ex qua artes omnes constituuntur secundum rationem sed aliam aliter. Quoniam diffinitivam facimus doctrinam que qualiter reliquis ab ea que secundum dissolutionem fit et dignitate et ratione tamen habundat ad apprehensionem totius artis et memoriam eorum que secundum partem. Facile enim memorabilia sunt satis ex termini dissolutione omnia eo quod continentur in se totius artis capitula. Et optime tamen quidem et solum quidam nominant generalia diminuentes hic quidem notiones appellant. Illi quidem ab accidentibus differunt in eo quod hic non ab essentia ipsa constituit. Quare vero secundum partem tractatus universe medicinalis speculationis in multis nobis aliis scripta sunt negotiis. Et merito expedit uti ad tres doctrinas. Propterea nunc a diffinitiva incipiemus tamen adhuc apponentes quod sola capitula et valde conclusiones secundum eam explicationem demonstratorum dixit etc. et diffinitione medicine.

Medicina est scientia sanorum et egrorum et neutrorum. Dico ergo neutrum quidem. Et non oportet ante te ostendere sanum autem et egrum et neutrum triplicatur unumquodque dictum. Hoc quidem ut corpus hoc vero ut causa hoc vero ut signum. Et enim susceptibile corporis sanitatis et efficiens vero conservans causam et vere declaramus signum. Omnia autem hec vocant Greci sana. Secundum vero eundem modum et egra et suscepta egritudinem corpora et efficientes et conservantes egritudinem causas et denuntiantia signa et neutra secundum eandem rationem et corpora et causas et signa et

et est secundum primam quidem rationem scientia sanatiuarum causarum medicinalis. post illam autem
et aliarum et sic consequenter. Tertio vero neutrarum. Et post hec corporum
primum quidem et hec sanorum. deinde egrorum. deinde neutrorum. et eligimus non
secundum eandem rationem. In actionibus vero simus quam corporum compositio ex
signis manifesta est. Post hec vero et earum causarum inventio. Sed quoniam
et causas et [illegible] et susceptiuum dupliciter unumquodque dicitur
hoc quidem simpliciter hoc vero ut nunc. Sciendum utrumque scientiam esse medicinale
et ipsum ideo simpliciter dupliciter dicitur. hoc vero ut semper et hoc ut multum. et
horum utrorumque scientia est medicinalis. Neutrum vero et causa et signum. et corpus
et quod simpliciter dicitur et quod ut nunc. triplicater unumquodque dicitur. hoc quidem eo quod neutri
contrariorum participet. hoc vero eo quod utrisque. hoc autem eo quod aliquando quidem dicitur. hoc
aliquando vero non. hoc horum vero ipsorum hoc secundum duos modos dicitur. Aliquando
quidem est participando neutro contrariorum equaliter. Aliquando vero
amplius altero. Est autem de toto sermonis dubitatio querentium secundum locutionem
quid et ipsum oportet determinare. In eo enim quod dicit medicinam scientiam esse
[illegible] et neutrorum significatur. quod et dicitur partium significationem
sanorum egrorum. et [illegible] qualium. Sed omnium quidem incomprehensibile et impossibile. Quare
[illegible] vero [illegible] et artificiale. Qualium non et artificiale similiter et sufficiens
et ad omnes artis partes. Sed et communi omnis in medicina
[illegible]. Incipiamus igitur a corporibus. primum qualia sana vel egra et
neutra. communiter existentia preter hec non eligentes et causas orationem
perficiamus. de sano corpore.

Sanum est simpliciter corpus quod ex nativitate in
simplicibus et primis particulis commensurabile non [illegible] compositis
organicis. Sanum vero ut nunc est corpus quod hoc pluribus sanum
est. Est autem et hoc quod sanum est tempus eucraton et quo equale non
secundum optimam [illegible] et [illegible]. Sed secundum [illegible] tempus existentia
semper tale est eucraton et maxime commensurabile ut multum
non est quod optima compositione defectum est non tamen multum.
de egro corpore.

Egrum vero corpus est ex nativitone aut distemperatum in simplicibus et
similibus partibus aut incommensurale organicis aut utrisque. Egrum
vero est corpus ut nunc tempus in quo dicitur tale existere. manifestum
est quod secundum quod dicitur tempus egrum aut distemperatum est in similes
habentibus partes aut inequale organicis aut utrisque. Et semper
egrum quod est quod ex nativitate aut distemperatum latet existens similibus
particulis. aut omnibus aut quibusdam. aut etiam maxime
organicis inequale. Similiter non in eius aut omnibus

aut quibusdam aut maxime sit cor · epar · et testiculi dicimus..
Quali multum egri est corpus ab hiis quod est malicia declinatum
medium vero in medio constitutum de neutro corpore.
Quoniam autem et neutrum corpus dicebatur tripliciter · hoc quidem eo
quod neutrum extremarum dispositionum participet · hoc vero utrumque · hoc autem
aliquando quidem hac · aliquando non hac · secundum primum quidem significatum
neutrum erit corpus medium existens sanissimi corporis et egerrimi
et huius hoc quidem simpliciter tale quod in egritudine ita constitutum est · hoc vero
non quod ex impleta tempore est medium nec existit · et sanissimi corporis
et egerrimi [illegible] non quod simpliciter quidem est semper tale quod in omnibus
etatibus tale permanet hoc vero non multum · et mutationes quasdam
Secundum vero secundum significatum neutrum erit quod accipiens
corpus contrariis simul dispositionibus · participans ex egritudine quidem
secundum unam partem · aut secundum duas differentes · secundum unam quidem
si secundum quod alteram oppositionem cuiusvis fuerit · efficaciorum qualitatum
aut secundum materialium quod · sicut est formacione · aut magnitudine · aut
numero particularum · aut positione lapsum aut eciam simul iis quecumque connexum
omnibus · aut quibusdam. In illis vero recipiens · in differentibus vero
temporalibus particulis · et secundum omnes positiones potest aliquid horum
participare simul et semper quod tale secundum omnes etates manens
simile. Et multum non est quod et permutatur secundum aliquid · ita vero et quod
non neutrum erit corpus secundum significatum · hoc autem eo quod secundum unam partem
hoc quidem sana hoc vero non est · inherentem ei aut secundum differentes partes..
Secundum tertium vero significatum · hoc ~~autem eo quod secundum unam~~ parte
neutrum erit corpus quod quidem nec sanum nec egrum in parte sit quoniam
admodum in aliquibus inciderit pueris existentibus · senes existentibus ado
lescentibus [illegible] aut eciam in uno non tempore ita neutrum nec quandoque
non contingat consistere per latitudinem vero contingat. Primus quidem optimum non
simpliciter dicitur. Sanum ergo · et egrum et neutrum corporis quotiens dicitur
et unumquodque est sufficienter determinatum est. Tenendum vero de
inceps et de sanis et egris · et neutris signis..
Sunt autem et horum sana quidem que accipiunt presentis sanitatis sunt demonstrativa
et future pronostica · et rememorativa. ~~Egra vero et presentis~~
~~sanitatis sunt egritudinis~~ secundum vero hoc et neutrum et quod neutrum
dispositionum demonstrativa et pronostica et rememorativa. Et secundum
aliquas quidem sanam secundum aliquas vero egram declarativa dispositionem · et hec neutra
secundum tempora [illegible] sanis et egris applicatur autem alia omnia hoc signa
antiquis medicis pronostica · et si presentium aut futurorum declarant
et naturas multa quecumque et demonstrativorum et pronosticorum · mi
nori vero rememorativa existentibus corporis sanis · huius quidem sim
pliciter · huius vero non · quod et sana dicimus simpliciter sanorum corporum

optimum simpliciter est difficile. Sed quidem semper erit talia. Hoc vero est multum semper quod sunt optima sine compositione. Vero vero multum in quibus ab hac non multum recedunt. Cognitiones vero eorum et ab huiusmodi recedentibus secundum se eorum ratione oportet fieri. Et ab his qui continue sunt contrariter effectibus et talibus. Sic ipse qui accidentia notavimus optime temperantie signa [illegible]

Signa quidem ipsa eorum que in optima compositione temperantiam similes quidem partes sunt in caliditate et frigiditate. Et sicca et humida. Organicarum vero in quantitate et qualitate componentium ea. Et adhuc informatione et positione particularum unicuique et totius organi.

Ab hiis vero que contactu sequuntur similes quidem partes habentia equalitatem quidem ad tactum mediocritatem et mollitiei mediocritas. Quantum vero ad visum bonus color et secundum lenitatem mediocritas. Eorum vero effecta perfectio quidem et virtutem eorum nominamus. Eorum vero que secundum instrumenta equalitate et pulchritudine omnis corporis organicorum. Amplius et inherentium et effectuum virtute oportune est compositis corporis temperantia signa hec sunt. Designamus eorum que ab optima compositione recedunt.

Eorum vero que recedunt quidem ab hac sana non sunt. Sed que in similes partes habentium lapsa sunt in temperantia simplicium quodam lapsu. Sed neque in organicorum partium aliquod et hoc aut omnium aut aliquorum. Unum autem lapsum enim sine quidem virtute eorum complent. Temperantia in habentibus similes partes. In his vero et formatio et magnitudo et positio in organicis. Utrisque vero que. Unitas quidem et continuatem eorum nominamus. In his ipsius generibus et egrorum corporum et neutrum secundum singulum egri figuratum. Terminus vero utrisque distantia est operationum sensibilis lesio. Optimi vero resistentia compositionis corpora brevis. Lesio sunt quedam et ipsa secundum veritatem non tamen est sensibile. Sed dicitur ea magis et minus in operationibus et est aliis repugnans. Simpliciter vero egra corpora determinata sunt. Eo quod facilius ab egris aliis nuntiantur et eo quod multum aliquod secundum virtutem operationum derelinquuntur.

Sunt vero horum utrorumque in medio neutra et que sunt dicuntur que oportet latitudine. Sed dividitur totius latitudo in tres partes latitudinis habentes et ipsam multam. Quarum quidem prima erit sanorum corporum. Secunda vero neutrorum. Tertia egrorum. Quibus et determinate sunt iam ignorantia corporum lesionibus sensibilibus operationum determinata. Dolentia ergo et quorum motiones sunt derelinquentes aut odio que perventi manifestos sunt terminos. Utrique vero infirmitatis operationes habentes in maximis quidem distantibus finale discernuntur. Eorum numero non ambigua et propter hoc sunt quod sed lesione. Neutro vero quorum participationis consistit dispositionem quia et ipsa neutrum dicitur nominari. Omnibus his sensu iudicatis non secundum ipsam vero naturam particularis non in sempiterne

passionibus incipere. Cognita et signa ergo eorum que sanant corpora. Sic egrotiua
et sanorum existentium quantitate differentie differunt ponentibus nobis extre-
minos terminos contrarios alterutrum optimam compositionem et unum
secundum extremum considerantibus. Ut si hoc memoria sint que probatum cor-
pora. Principium enim optime compositionis sanabilis ut si hoc memoria sint que
probatur corpora principium enim optime compositionis sanum et ut ab hac
longius ita egrotatiua principium egri. Prioris non medium equaliter ab
utroque abest apparens neutrum erit. Optime uero compositionis corporis
dicte sunt cognitiones. Deficientium uero ab ea equalia unius quidem genera
et magis et minus diuidi ponentibus et separantibus in tres latitudines.
Signa igitur corporis simpliciter dicemus et sanis et egris et re-
liqua due latitudines manifeste. Sed ergo quod deinde est primus mo-
ponere compositionis rationem secundum uero speciem non dicetur de membris
nobis sunt particulis. Conueniet autem sunt earum differentie omnes. Quedam
enim earum principalia sunt. Quedam uero ab illis exorte sunt. Quedam
neque alias gubernant neque ab aliis gubernantur, earum innatas habentes regentes
eas uirtutes. Quedam uero et innatas simul et insufficientes principalibus.
Que sunt cerebrum, cor, epar, testiculi. Ab illis uero exorta sunt et
et alie famulantur. Ciprium et spinalis medulla cerebro, cordi arterie,
uene epati. Seminalia uero uasa testiculis. Ipsa uero se ipsa
regentia cartilago, ossium coniunctio, membrana, glandula, pinguedo, caro.
Alie uero omnes partes que sine sunt similes sunt ipsius regimini arterie et
uene et anima indigent. Capillorum uero et ungium nec regimini aliquo
sed genere sola. Hec quidem partium differentie. Signa non omnium eadem dicentes.
Principium a cerebro incipiamus nobis. Sunt uero v. innata genera cognitionis
eius. Unum quod totius capitis dispositio. Secundum uero sensibilium operationum
natura. Et tertium et quartum operationum que sunt principalium. Quintum naturam
aliud quod nimis omnibus ab ipsis que contrarie sunt ei accidunt alterationes. ¶
Totius quidem capitis dispositionem ex magnitudine et figura eius
accipere et capillorum. Partium uero earum per se singula compositionis.
Paruum signum est magnum capud non omnino bone compositionis signum.
Si enim propter uehementiam fortis et quia nutrit materiam multam
et bonam operantis, bonum signum. Si uero propter solum materie multitu-
dinem non bonum. Determinanda ergo ea et figura et sine ab eo nata
sunt. Si et collum forte est et alie ossibus operium dispositum est et si unus
solum est omne plenum est et minimum. Figura capitis uelut si intelligas speram
perfectam ceream extenditur parte fenici pressam. Hec est ... talis quibus
ut quere secundum speram posteriora leui et anteriora retractiora et
quoque opposita parte. Si uero secundum occipitum eminentia minor fit aliquo
consistit et neruos et collum et ossibus aliis. Secundum naturam signa se ha-
bentibus infirmum principium. In pluribus uero secundum occipitium contingentiam.

imbecillitatis eorum que dicta sunt signa et iam valde notabile. Econtrario vero secundum occipitium collecta caput. Forte non existit in tanto magno malo detrimentum. In pluribus vero et hoc bona signa facit partes salutis bonum signum. Quemadmodum quidam medicorum posteriorum determinant formam habere laudabilem simillimam. Ex prima vero est principium partis et per illam omnium secundum totum animal fluunt actiones nervorum. Ipsa vero posterior pars secundum se in omnibus paucorum sensibilium participat, multorum vero operationum. Dico autem anime sensibilium quod plurimorum, paucorum vero operationum. Itaque et bene disposite partis signa vero omnium dicam.

Hec vero et in anterioribus partibus capitis eorum que secundum figuram determinata sunt. Signa que posterius sunt ad pravitatem et magnitudinem eius respicientibus et figuram et que in ipsis sensibus visui et gustui odoratui accidunt cum sint cognitiones et iudicium sibi attestantur et a principio natali principii virtuti et motio. Et principium habens quod abest principalium tamen operationum virtutes et motiva existentium principii solius secundum ipsum cognitionis. Voco autem principales operationes eas que a solo principio sunt. Facilis ergo intellectus subtilis signum, cognitionis tarditas vero intellectus pinguis ingenii. Facilitas vero addiscendi est mollis et memoria permanens. Signum vero difficultas addiscendi duri, oblivio vero fluentis et bene mobilis. In opinionibus calide manentis non frigidi. Mollis vero mutabilis inveniendi sicut quia cognitionum que ex principio sunt tactis. Unum quod naturali, alterum vero extrinsecus accidentium. Sunt autem communia de corporibus tactis. Nam si cerebrum existit secundum nimiam qualitatem, omnia que sunt dicta habebit cum non superfluitate. Atque per palatum ac aures ac nares expurgatur, et hoc habebit moderate et non secreta. Non quia quod extrinsecus calefaciat et infrigidat et siccat et humectat. Calidi capilli in infantibus quidem existentibus subrufi, pueris non subrubei, perfectis vero sunt rubei. Medii vero existentes quam non crispos et simplicium neque calvi fiunt. Frigidis vero oportet que dicta sunt et que dicte sunt cognitiones sunt in bene temperatis habitationibus. Quemadmodum non secundum capillos sunt in regionibus eius sed in humidiori temperantia proportione habent temperantie eorum que secundum cerebrum. Si vero calidius fuerit temperato cerebrum secundum alterum vero oppositum eventum. Signa autem plurima sunt calidius fortiora omnia que dicta sunt fient signa. Breviter non existente superhabundantia signa. Communis vero hoc non in omnibus dicta sunt in pluribus eorum que in omnibus distemperantiis dicte sunt cognitionum.

Principes vero signa eius que in cerebro caliditatis. Insuper que prius dicta sunt rubicundiora omnia que est caput et que in oculis vene sensibiles sunt

lior natur citius incipit nascere. multum quoque crescunt. hii calidioribus
temperatis. nigri et fortes. et ipsi fiunt non multum ut calidioribus
sicut rubei. quoque primum. tamen nigri esse. accedentibus vero etatibus
calvi fiunt et magis plurimum calidi. Superfluitates vero secundum
palatum. et nares et oculos et aures breves et digeste. quia sunt qui
in eis perfecti. sani sunt. Repleto vero aliquo capite [illegible] cum
et maxime eis qui negligenter dietam observant. Et tale accidit plu-
rima quoque si non indigesta fiunt superflua replentur aut et gravatur
caput excalefacientibus cibis et potibus et odoribus [illegible] actionibus
omnibus in quibus est et etiam eos aer [illegible] aut magis sunt [illegible]
calida sunt calida natura. et humecta brevibus somnis [illegible] temperantie
conveniet. ad hoc ne perimat ipsi fiant.

Frigidioris autem complexionis cerebri cognitiones superflua plura secundum
[illegible] et capilli [illegible] et [illegible] et post
multum tempus nascentes [illegible] et [illegible]. et tale [illegible]
[illegible] et secundum tempus [illegible] catarrus et tussis [illegible]
[illegible]. neque tam [illegible] calida sunt que est caput. neque aspiciunt rubea et
oculorum vene [illegible] et [illegible] quod [illegible] sunt

Siccioris vero cerebri complexiones non superfluum [illegible]
et [illegible] perfecte vigilantes non sunt et [illegible] capillos
[illegible] et [illegible] nati [illegible] magis quam [illegible] calvi
vero fiunt [illegible]

Humidioris vero et capilli plani et non cito fiunt calvi et sensus
hebetes sunt et superfluitatum multitudo. Hec autem simplicis distem-
perantie.

Composite vero calida et sicca. prima quoque si [illegible] habundantie
non sunt et [illegible] sensibus et vigilantibus et calvi fiunt cito primum
generatio capillorum cito [illegible] est et plurima. et magis capilli
[illegible] sunt et calidi cum [illegible] capitis. et rubidi usque ad [illegible] tempora

Si vero humiditas accedit caliditati pari [illegible] sunt [illegible]
utrisque medietatem bonus color et caliditas et in oculis vene magne
et superfluitates plurime mediocriter digeste. et capilli recti. et sub-
rubei. et non calvi fiunt tale repletur et gravatur caput a calefacientibus.
Si vero humectent multo magis [illegible] habundantiam habent
superfluitatum. Frigiditas vero ad plurimum humiditatis et siccitatis venit
[illegible] caput et superfluitatibus plenum et tale [illegible]
[illegible]. Dolor vero eis semper [illegible]. [illegible] vero [illegible]
[illegible]. neque [illegible] possunt usque [illegible] et ad somnum convertentes se [illegible]
[illegible] et graviter [illegible] et vigilantes. et fantasias vident
et [illegible] imperfecta. Si vero multum sit temperato calidus cerebri parum non
humidus [illegible] tale [illegible] cognitiones [illegible] aut [illegible]
humiditatis cognitiones [illegible] et si multo [illegible] sit [illegible] paulo

vero sic calidus manifeste quidem crescunt et vehementes humiditates leves
vero calidas cognitiones. Communis vero signum ideo est in memoria secundum
complexionis distemperantiis. ¶

Frigide vero et sicce complexionis cerebri frigidum et sine colore perficiunt
caput quantum impossibile est. Semper enim oppressi memoria et imperfecti
pro determinationes conservare quantum [illegible] cito alterant
quod contra illud statim vero huius complexionis fit venis et oculos sunt et a frigidis cito
cito leduntur. Ideo et inequaliter siccam sunt. Aliquando longius capite et non super-
fluunt superfluitates. Aliquando vero catarrus et coryza in principio cum siccas cito
consumuntur sensus vero eius in principio quod perfecte precedentis vero emaciantur
capitis. Et ut breviter dicam cito senes et capud omnis sunt. Ideo et canescunt
citius capilli vero eius nati sunt quod nonnunquam exiles et rubei accidunt vero
tempore durante quod amplius frigiditate quam siccitate non calvi fiunt
plurimum. Contra vero si accidit siccitate quidem amplius quam humiditate
frigiditatem non caliditate. Post hoc calvi fiunt. ¶

Humide vero et frigide complexionis cerebri graviter dormientes faciunt
et somnolentos in malis sensibus et male patientes a frigore
repletos capud et male patientes [illegible] quod tonitruum neque calvi fiunt
huius signa igitur sunt signa capitis quod in cerebro complexionis. Aliis vero tentionis
ad iuvamentum quorum organum sensus sicut cognitiones tradiderit sufficiet non
tantum in oculis dicere. ¶

Quorum congestibus [illegible] manifeste sunt calidi oculi et moventur velocius
et frequenter et venas latas habent oculi omnes secundum hoc. Frigidi vero
contra aut sunt contrarii. ¶

Humidi quidem molles sunt et multe humiditatis secundum sicci non
similiter et aridi quod leduntur quod assimilantur calidis male. Inmoderati vero
contrariis mediocris usus. Et sicut communi modum cognitione complexionis
omnes partes membri oportet. ¶

Magnitudo vero oculorum cum proportione quod et operationum virtute
multitudinem spiritus visibilis contra [illegible] fit sunt ostendi. Parve vero. Sic
sunt multa quidem secundum sed non contrarium declaratur ¶

Parvitas non oculorum cum proportione quidem et virtute operationum prava
quidem sed contrarium demonstrat substantiam equalem sit sunt. Cum non proportione
parvitas et virtus operationum prava simul et mutile est substantiam
corporis. Color vero quod sunt secundum colores sic oportet determinari ¶

Glauci quod oculi splendentes humiditate prava et non multa sunt
splendorem fiunt [illegible] vero contrarius. Medii vero secundum
medietas cum glaucus ergo colorem per magnitudinem aut splen-
dorem cristallinus aut in intimo positione aut per [illegible]
[illegible] qui est secundum pupillam parvitate et puritate. Sic omnibus quidem
simul convenientibus glaucissimi. Si vero sit quod contra adsunt sed non
quod [illegible] in glaucitate consistit ¶

Niger vero oculus aut propter pravitatem cristallinorum aut propter magnitudinem positionis. aut quia splendidus et intuens pars non est. aut quoniam subtile humidum amplius ad substantiam quam in parva est. aut propter earum coruscum. aut propter omnia predicta et fieri secundum magis et minus mixtis quemadmodum prius dictum est. Conspicabile igitur humidum aquosum et amplius secundum humidiorem demonstrat oculum quemadmodum et si spissius et minus fiat siccior. Cristallinus vero siquidem durius fit. siccitatem operatur oculum. Si vero mollius humidiorem. Ita vero quod aliquid superaddat temperantie. secundum talis siccioris. Si vero deficiat contrarium ...

Cordis autem et ipsius complexiones dicantur. prius quidem commemorantibus nobis quod unaquaque parte que calidiore aut sicciore aut frigidiore aut humidiore secundum ipsa statim ut diximus, non ad aliud aliquid comparantes. Quantum enim cor fiat quando natura frigidissimum multo calidius est quam cerebro calidissimo ...

Calidioris igitur ut ad spiritum modum cordis signa ... magnitudo respirationis. et pulsus velocitas et frequentia est et audacia. et actiones impigrum.

Si vero adiunctum veniat calitas fuerit et maxima conficientia est ... et pilosus eius pectus et que circa ypocondria sunt proxima. In plurimis vero et totum corpus calidum ... maxime ... opere ... dicentur autem paulo posterius totius corporis cognitiones et cum pectoris latitudo caliditatis cognitio. quod et si alii maxime cerebrum ... Cum autem spinalis medulle magnitudo proportionalis ... plurimi tanta sunt spondilia sed magnitudines quarum spinalis medulla. Itaque et spina tota proportionalis est illi. ... vero torax ad posteriorem partem. secundum longitudinem quod medium equaliter ... latitudine non est quod ... proporcio ... spondiliorum eius ... medullam illam. Cum vero cordis caliditas ... agitatur et dilatabit ... proportionaliter ... caliditatis ... et si ... capite torax latus fuerit maxime fit cognitio ... cor calidum. Cum vero in magno ... maxime ... et signum cordis frigidioris. Si vero proportionis sit cum capite aliis signis ... ut ... quantitate nichil acceptum ... frigidiori corde pulsus minores ... non tamen tardiores ... aut ... rariores. ... vero siquidem tanto minor torax quanto cor frigidius proportionalis pulsibus. Si vero minor fuerit secundum quantitatem frigiditatis non minorem tamen sed tantum tardiorem ... natura. tales timidi et ... et ... eius pectus ... est. de paruitate ... determinandum ut prius dictum est. Secundum vero et ... corporis qualitate ... aliquid ...

Sicut vero cor pulsus ... duriores ... ad ... iracundie ... et difficile placabilem ut ... et totum corpus.

Licet sint opar contra operentur ¶

Humidioris vero cordis signa pulsus molles consuetudo
fiale mollis adna & fiale placabiles & totius corporis humus
humidum si eu q̃ secundum operte ĩ operetur siccitas vero primam
qualitatum distemperantie cordis sic lite ¶

Calidi quidem & sicca cordis pulsus magnus & durus & velox et
spissi & sp̃s magni & veloces & frequentes & multo magis ad
velocitatem addit q frequentia non existente sed cordis pectora toracis
circum hispidissimum secundum pectus sed & ypocondrium. audaces vero
parata & animosi & veloces & carentes moribus & cum furiosi et
articulos placabiles de totius vero corporis causa. ad hoc aptitudine
proportionabiliter. sive q̃ sunt dicta prius determinanda ¶

Si vero siccitas obtinuerit caliditate pilosi que magis sunt
sive qui prius dicti sunt. & parati ad actiones vel minus illis. non
enim ferociores similiter enim parati pulsus vero magis & molles
& velociores & frequentes. & spes sunt se toracem quoque proportionaliter cordi
secundum contrarie firma pulsibus minores vero consistentie tanto velocior
& frequentior presens quanto & minor. ambulationem vero secundum tractum ex
conversione facta & maxime sed secundum humiditatem. accidit. sed prius fiet
quod dictum est. ad hoc ad pulsatas extremas accumpos & particulariter
meis sanguinem mouent & respirationes maiores. & velocitates
inspirationibus & impulsibus sistole velox ¶

Humidioris vero & frigidioris cordis signa pulsus molles et
consuetudo timidi. & formidolosi & pigri. sunt vero & mansueti
pilis sine secundum pectora & minime irascuntur & minia si para
Similiter vero est torace & totum corpus sicut prius dicta sunt similiter dictum
minimum ¶

Frigidum vero & siccum cor pulsus quidem duros operatur & parvos quidem
vero semper proportionaliter frigiditas corporis parvum operantem
et vero minor ira & tardum nimium non iracundi omnino sicut dicti
tamen ad alios uti memoriam sunt non & non pilosi pectora omnino
maxime. de paruitate vero corporis totius & toracis frigiditate
aliter determinandum. unum omnium in omnibus sive que dicta sunt illud amicus
virtutes quodque de moribus autem aut secundum aliquam aliam scripturam
sit ordine ad agnitionem vero non per omnes aut prius moribus
explanatur exactius sed pro naturalibus unicuique dictum est ¶

Ex partis calidi cognitiones vero ambulatio vera colerica
inuidia. In tempore vero augmentative etatis & magna. calidior
dior est longioris & fortior magnitudo corporis. nisi ea q̃ sunt
dum cor pura efficiuntur. tonsilitis cor que secundum ypocondrium
& venerem frigidioris etatis cognitiones ¶

Frigidioris vero angustia venarum flegma plurimum sanguis fri-
gidior et universalis corporis habitudo frigidior nisi ea que circa cor
calida sunt mutant pilos ypocondria et venas. ¶
Sicci vero sanguis spissior et paucior et vene dure. et universalis
corporis habitudo siccior. ¶
Humidioris vero epatis sanguis quidem plurimus. et [illegible] ve-
ne vero molliores ita vero et universalis corporis nisi ea que circa
cor contraria operentur. ¶
Calidi simul et sicci signa epatis pilosissimum ypocondrium. San-
guis spissior et paucior amara colera plurima. Circa vero ang-
[illegible] vero etate integra venarum amplitudo. et durities. ita
vero et universalis corporis caliditas siccitate [illegible] per tempus [illegible]
post eo epate prevalente frigiditate. quemadmodum et frigiditas caliditate
Siccitate vero non prevalente ad summum a corde humori sed adiuva [illegible]
non est ab epate humiditas cor aut dominatur magis humiditate ab ea que incom-
mutatur siccitate quia siccitas [illegible]. minus vero a caliditate amplius
autem minus frigiditate. Facile enim [illegible] sicut quam eo epate prevalent
qualitatum. Ambarum ergo quando si in epate convenerit principiorum vero in
omnes totum [illegible] corpus contrarias disponentur. dicentur autem cor paulo
posterius cognitiones. ¶
Humidum et calidum epar [illegible] quod calido et sicco ea que circa ypocondrium
operantur pilosa. Plurimum vero sanguinem et venas magnas
et [illegible] et calida sunt ea que circa cor contrarie operentur. Humido
amplius universaliter qualitatibus [illegible] ab eo [illegible] et
[illegible] acutissime et putrefactionibus [illegible]. [illegible]
si plurimum augeatur humidus. paululum vero calida. [illegible] vero equalis [illegible]
humidus. plurimum vero [illegible] minime cacochimia fiunt [illegible]. et [illegible]
Humidum vero et frigidum epar [illegible] pilis [illegible] ypocondria [illegible]
vero epar magis flegmaticas venarum gracilitate. et universale
corpus simile. humidus. nisi ea que cordis calida ad que [illegible]
Frigidum vero et siccum epar pau- ¶
ci sanguinis et gracilium venarum efficit corpus et frigidum. et ypo-
condrium nudum [illegible] cor [illegible] testiculorum signa.
Testiculorum vero [illegible] calida que venerea maxime est et generativa
masculorum et [illegible] pubescunt genitalia [illegible]. et frigida vero est
contrario [illegible] seminis [illegible] vero et
pauca seminis et mediocriter [illegible] testiculorum signa.
Calida vero et sicca [illegible] seminis est magis [illegible]
genitalibus et [illegible] animal ex principio. [illegible] et pubescunt
citissime [illegible] genitalibus et in omnibus [illegible]
que usque ad medium coxe [illegible] a
[illegible] testiculorum signa.

Convenientes non caliditate et humiditate pilosi quidem similiter
his sunt qui sunt de [illegible] nulla senectutis vero magis non corrupti sunt
vero magis aliis sufficiunt neque sine lesione magis vene
plenitudine. Si non satis utraque augeantur et humidi et calidi, non sine lesione
abstinent accidentibus [illegible] et sic. text. sig. v.

Si vero sit humidi et frigidi secundum complexionem sunt [illegible] in contrario
[illegible] et carne [illegible] incipiunt. et neque vehementes ad operationes
sunt [illegible] neque [illegible] eius [illegible] germinis. et [illegible]
[illegible] et non [illegible] sic et [illegible] testicula [illegible] sig. 3. v.

Sicca et frigida [illegible] similis quod plurimum ei quod [illegible] est [illegible]
non ei [illegible] et omnibus exiguum. [illegible] totius corporis

Totius non corporis habitudines [illegible] sunt [illegible] et [illegible] assimilantur
[illegible] et [illegible] non similiter [illegible] [illegible]
[illegible] qualitatum quas et [illegible] totius vero cor-
poris habitudo [illegible] maxime [illegible] [illegible] prima [illegible]
[illegible] hec omnibus ossibus [illegible]. [illegible] carnee
exemplici et prima carne et [illegible] ambo hec [illegible] sunt. [illegible]
cum [illegible] hec sunt [illegible] ad eos non [illegible].
[illegible] quidem [illegible] sunt non [illegible] [illegible] ad [illegible]
[illegible]. et horum [illegible] cognitiones [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] formatas et corporis qualitatum cognitionem
[illegible] vero et [illegible] secundum bene temperatum [illegible] tempi. [illegible]
[illegible] exponat [illegible] [illegible] cognitiones [illegible] secundum
colorem sunt et in mollitie et duritia [illegible]. Si vero ut bene tem-
peratum est [illegible] ipse bene temperate [illegible] neque [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] plurimum neque. [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] signa. [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible]

Competentes [illegible] cognitiones secundum totius [illegible] signa
animalis habitudinem. color quidem ex rubeo et albo [illegible]
capilli vero rubei et [illegible] [illegible] [illegible] mediocritas
vero [illegible] [illegible] et qualitate medium cum [illegible] est
hoc corpus omnium superfluitatum. et ut dicunt. et intelligatur [illegible]
[illegible] cum [illegible] corpus ad hoc [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible] carnem habens et paucam carnem et [illegible] et molle et pilosum
et medium. [illegible] [illegible]. [illegible] qualiter [illegible] [illegible] ad [illegible] [illegible]
mediocritatem [illegible]. [illegible] [illegible]. [illegible] neque molle [illegible]
neque [illegible]. neque [illegible] [illegible]. [illegible] ergo neque pilosum neque [illegible]
[illegible] neque [illegible] aut aliquam aliam [illegible] [illegible].

Que vero temperate humidiora quam sunt non tamen humidiora aut
sicciora secundum carnem tegni a superficie a[illegible] apparet quam et [illegible]
calidiora tamen quanto sunt secundum calidum calidiora et pinguedinis
habent [illegible] color non rubea et nigriores capilli [illegible]

Frigidioris corporis caliditas signa sunt pilosum pingue frigidum
tangentibus color vero corporis et capillis magis rubeus [illegible] non
frigiditate existente [illegible] quantum vero est et [illegible]
et [illegible] mediocres [illegible] colonis. Sed sicc [illegible]

Secca vero corporis gracilior et siccior secundum temperata tanto quanto
siccior alia similiter vero [illegible]

At humida vero alia quam sicca magis carnea vero et
mollior et secundum complexionem [illegible] qualitatum que sunt [illegible]
composita cognitionem formant habent [illegible]

Calida quidem et sicca corpora pilosior et calidior et durior et minus
pinguius et gracilius et nigri capilli. Si vero amplius non
[illegible] calefactum et nigri est est [illegible]

Humida vero et calida mollior et calidior et multo carnalior
optima est inequalitatem activi [illegible] utrique qualitates [illegible]
[illegible] pilositas [illegible] [illegible] caro [illegible] non
[illegible] temperato [illegible] et magis carnosi pilositas vero in medio et
tangentibus non [illegible] calidiores nigri non sunt capilli et caro [illegible]
Si non [illegible] quod sit calidior multo vero humidior mollior [illegible]
caro multa et color commixtus ex rubeo et albo et tangentibus paulatim
calidioris [illegible] non est [illegible] secundum complexionem [illegible] semper [illegible]
qualitatis [illegible] signa [illegible]

Frigida vero et humida corpora paulatim quod [illegible] augmentatis
[illegible] et alba et mollia et [illegible] et pinguia Si vero
amplius alia secundum proportionem augmentationes qualitatum
color vero capillis magis [illegible] et [illegible]
augmentis [illegible] Si vero inequaliter augmentatio sit qualitatum [illegible]
[illegible] magis augmentatur [illegible] signa [illegible]

Si vero frigidum [illegible] equaliter augmentetur natura dura et [illegible]
[illegible] corpus et non pilosum et tangentibus frigidum pinguia
vero sicca [illegible] et gracilibus existentibus [illegible]
capilli vero et color proportionabiliter [illegible] frigiditatis
[illegible] vero calida et sicca [illegible] tempore [illegible]
[illegible] frigidum et siccum [illegible] et dura et
melancolica [illegible] simul et pilosa [illegible] vero [illegible]
[illegible] qualitatum [illegible] non a mediocri [illegible]
[illegible] mediocris non [illegible] in omnibus [illegible]

dicta eius cognitio siccos sicce frigidos frigescentes a caliditate asperitate
Hec vero excalefactionibus audiunt et leniunt et difficile mobilis fiat sicci-
tate. Consequuntur vero et si sit ad invicem omnes musculi. amicus similis
tum sunt. similiter consequitur in omnibus quantitate inclusorum ossium
aliquando enim gracilior videtur esse propter existens gracilior quantum musculo-
los sed propter angustiam ossium talis apparens. Similiter autem et spissior esse
videtur multotiens non propter altitudinem ossium sed propter carnis multitu-
dinem que acta et immunita et durior et mollior. Durum sicut siccior humidior
apparet propter figuram sic pauca et dura siccior. Si vero multa et mollis
humidior. Similiter non et medie regiones similes partes habitudinis corporum
aut ampliorem humiditatem aut minorem misce ipsis continentes et ad spissio-
rem humorem demonstrat. partes habitudinis quedam propter interminor et amplior
est humiditas. Dicta non in spissior et similiter minor. Ipsas tamen soliditas partes
corporis non soliditas corporis partes nec solidas et primas sed in alimen-
tum possibile est humiores facere. Qualiter autem si plus habeat quis eas propter aero
siccam. Eas non continentes regiones sicut replete humiditate aut calidi
non est ipsum multiplicandum similes partes habitudinum ex appositione in principalium [...]
Communis non et sic vero omnium partium et precedentium et ossium carnium
doctrina non non quoniam dicamus et dicti ventris cognitio.

Ventris cognitio. Nam quibus siccioris veloces siticulosi sunt
et parvus sufficit eis potus et gravantur amplior et fluctuationes
est et natat super eis absque gravitate siccioribus humorum [...]
Humidioris vero ventris si neque siticulosi sunt et ampliorem
humiditatem non moleste ferunt absque gravitate humidioribus. Calidior
ventris cognitio.

Calidior vero ventre digerit quidem melius [...]
appetitus [...] et magis calidiore dura natura et difficile mutabilia
corrumpuntur in eo. facile enim mutabilium gravatur vero calidis cibos ex
[...] neque astringentis multum nocet secundum moderatum vel nimium.

Frigidioris vero ventris appetere quod bonus digere non nocet et hic
ventris cognitiones bonas. et maxime que sunt mutabiles. difficile
et frigidi ciborum sunt. accessit enim acetosus pravum et acetum eructus
est. Sic vero et gaudent quod frigidis. Secundum autem talis immoderatum [...]
ita vero et excessus ei actionibus frigidis. non fiet dominia dispositio
quemadmodum neque calidis calidior. Ex egritudinibus enim nimiis dubitat
sive differunt a naturalibus vel et compositiones non similia quemadmodum naturales
Dominium complexionem illo in ventre distemperantie per simplicium cog-
noscet propositionem diligenter. Ideo oportet adhibere mentem. Simul
que dicta sunt distemperantia ea ab his que [...] non sola enim venter siccitas
et non siccitas [...] et frigidum et calidum potum desiderans sicut ea que circa
thoracem. et cor et epar. et pulmonem de pulmonis caliditate [...]

Sed propter hoc caliditate siccitates inspirant amplius et effu-
fflat longius et leniunt. Secundum toracem cannia propter venie
secundum ypocondria colorem patitur. et siquis bibentes non stati
quiescunt. et frigidius pectus sistit cor magis secundum quia nimis fu
calidius. refrigerat autem eos. et frigidius aer inspiratur. medius illorum
existentes siccitates. de frigiditate pulmonis

Ita non et contrariis sentes a frigida inspiratione sensibiliter ledi mittuntur
et maxime hec cognitio in pulmone frigiditatis. quemadmodum
autem frigidam inspirationem sentiunt manifeste lesionem. et infrigida-
tionem. ita calidus est eis amicus. sed et flegmaticus superfluitates
loquentes et cum tussi exprimunt de siccitate humiditate pulmonis.

Siccitates vero pulmonis sic superfluitate sunt et prime flegmate
quemadmodum obstruunt humiditates quod operantur et raucam vocem [illegible]
autem eis superfluitates. maior et acutior [illegible] voce [illegible]. de magni-
tudine vel parvitate

Quomodo ipsa magnitudo vocis a caliditate fit. quemadmodum
neque et parvitas a frigiditate fit [illegible] quod amplitudine [illegible]
arterie. et exsufflatione vehementiori. Parvitas vero que se[illegible]
[illegible] neque semper neque principaliter. sed [illegible] naturalibus
supervenientibus consequitur vocis magnitudo et parvitas. Cum [illegible]
organa propter [illegible] sunt talia. talis consequitur vox. et [illegible] terra
est ex voce aliquis [illegible] collige[illegible]

Etenim lenis vox lenitate [illegible] arterie sequitur et aspera asperitate
lenitas ergo arterie contemperantia [illegible] sequitur. asperitas
[illegible] inequalitas [illegible] secundum dimi-
nutionem [illegible]. corpus arterie [illegible] operatur [illegible]. et [illegible] siccitas. [illegible]
non dispersit eius humiditas [illegible] lenitate et [illegible] voc[illegible]

Ad eminentiam vero modo neque acuta [illegible] vox [illegible] angustia [illegible]
neque gravius [illegible] latitudine [illegible] angustia [illegible]
[illegible] filia [illegible]. Amplitudo vero caliditas proportionaliter non
naturalibus. differentias vocis que secundum passionem [illegible]. Cognoscentes
existentes [illegible] omnibus in [illegible] de voce suffi-
cienter determinatum est. Alie vero partes [illegible]
que [illegible] sunt non [illegible] sunt [illegible] temperantie et [illegible]
eius. et [illegible]. et [illegible] cognoscere. amplius et [illegible]
[illegible] potentiam [illegible]. [illegible] autem [illegible] causa [illegible]
[illegible] organicarum partium [illegible]

Qualitates igitur cognitiones et species [illegible]. [illegible]
magnitudinem aut [illegible]. aut [illegible] positionem
[illegible] sunt. [illegible] cadunt [illegible] cognoscit [illegible]

Foris non que non cadunt sub sensu sed que difficilia ad cognoscendum sunt
non nota sunt. capiens non magnitudine et figura et ex habitu manifesta
est et propinqua dextra est. Secundum hoc vero et toracis ita vero et circa sub
has plagas. aut humeros aut brachia aut cubitos. aut lumbos manus
amplexion animam. aut pectus non difficilia membra cognoscere. sive
secundum plasmationem ipsius sit aliquod talium sive secundum magnitudinem
sive secundum numerum. aut coordinationem componentium ea. manifeste vero
operationes immo quoque lesiones. Cum vero que intra corpus sunt non
omnia cognoscere possibilia videntur sicut etiam ita renum et rotundum
et pensum nostri ypocondrium medii ut manifeste apparere sub cute propter
pinguia. et videntibus et tangentibus. Pulmo medii et vesica etiam exposita
et renes. ita ut si aliquando careant ad digestionem urinarum tumor
apparuerit. Semper manifeste non tamen quam in iliis manifeste cognitionem
tradit nichil autem tempore cum oportet. possibile est virtutem et vicium
earum. et sicut sub disciplina dictum. sed sub quecumque quantum civitate
videtur secta acuitate ex parte de Rufino operatur.
Video quidem enim et multos graciles habentes venas latentes sub colore
non nimium sub corpore et sic parum amplius medici. et magis sub
inflacione et spissa et glutinosa. hos quos videt quasi patientem
impositos et suspectos sub certam ypocondrium sentientes in primo. hos
non cum extensione quadam tolerent. Inanis quoque conveniens est et renes est epar
et angustum. alienum non medii flegma non totius sub humidum. non neque
non secrevit coleram pallidam. Cognoscere quoque oportet et egestiones eius
notare et nimium sincerum fellis. Cognoscere quoque ex ligno fellis
et eminentem porrum et non parvam partem impulsionem ventris naturalem
in ubi sicut apparet animalibus ex quibus manifestum est quod tremoris
assiduis habere proficere ad cognitionem. contractionis apparentium
nervorum. et operacionum et utilitatis in libris. Universaliter quoque cognitio est
nunc sic dictum est. nec lapsorum corporum manifestationibus et operacionum
est. et operacionum et utilitatum invectionibus. Proprium est autem de omnibus
separatim in aliis negociis de quibus in fine totius oportet dicere
gratia cognoscendi amatores discere. Praemissi quorum desiderant aut aliter
ex quo maxime negocio eligere oportebat. sed de hiis sufficienter.
Quecumque in prima ergo sunt corpora cognoscere oportet et hoc
sensibus quorum subiecta mutatione est secundum naturam
qualitatis in magnitudine. et colore et figura. et in positione
et secundum duriciam et mollitiem et caliditatem et frigiditatem differenciam
Non non universaliter est dicere lesionibus operacionum aut consti-
tucionis. aut doloribus. aut timoribus preter naturam per-
dere quibusdam his enim. aut omnibus. Secundum preter non

[illegible] ... dispositionibus aut dissipiente quibus an con
[illegible] ... aut apparentium [illegible]
[illegible] aut secundum [illegible] ...

Capitis uero que secundum eorum discrasiam qualitates et membris [illegible]
hoc et passibus operum et actionis accidentibus [illegible]
calidis et febribus et infrigidationibus et in colore [illegible]
et doloribus et circa ipsum et circa actiones.

Capitis uero que secundum opus eius extrinsecus indiget. et [illegible]
et concoctione in naturalem decorationem. et ad hoc sunt que sunt
secundum digestionem animae [illegible] que superfluitate egestionis [illegible]
[illegible] et ponderosus secundum ipsum et tumoribus et doloribus sunt in [illegible]
eius operatis sed secundum passiones quaecumque sunt alie discrasiae species
et tussis de lesione stomachi.

Ita uero secundum uentris et digestionem. et orexim similiter aut
sitis operationis aut superfluorum egestionibus pertinentibus. Similiter
uero et singultibus et eructationibus. et nauseis et uomitibus
ipsis eorum que nocent secundum tumoribus doloribus tussibus [illegible]
doloribus [illegible] et eorum que corrumpunt difficile opere cognoscere [illegible]

Secundo secundum uenam arteriam egritudines [illegible] et [illegible]
tussis et secundum hoc. dolor et sputa et nocumentum lesionis in [illegible]
proportionaliter uero et in omnibus aliis partibus extrinsecus
et dolore et lesione operationum amplius et egestionum sufficientes cogni-
tiones erunt. Commemorantur quod que preter naturam et flegmonem
et inflationibus et erisipilis est inspiciendum. dolore uero secundum
que membris locatur et concoctione et fractura et lesione. [illegible]
uero sunt caliditate et frigiditate et siccitate et humiditate. uero
aut opacitate aut leui an mediocriter an omnino non fit. Cetera
uero egestiuntur hoc quod ut particulare eorum que fiunt. Sed uero
ut ipsis [illegible] per naturam ostensionem [illegible] [illegible] facit [illegible]
aut de his omnibus amplius in particularium sermonum negotio. [illegible]
[illegible] et [illegible] aut perfecte assignare [illegible]
que incepit non perfecerunt ueteres. Egrotantium de corporum ex
illo negotio dicere oportet cognitiones egrotantium uero et sanatorum
existenti facultate et [illegible] signa [illegible] in medio
secundum [illegible] eorum sunt. [illegible] sanis et egrotantibus accidit secundum
naturam [illegible] omnia sanio [illegible] preter naturam non egrotantibus [illegible]
egrotantis. et medio uero [illegible] declarantia egritudinem [illegible]
quod existentia eorum sunt secundum naturam [illegible] temporum [illegible]
[illegible] uero extremis que preter naturam quod [illegible] minora [illegible]
[illegible] et preter hoc et dispositiones [illegible] egrotantium [illegible]

neutre neutrorum sunt. et declarativa non ipsa signa. primo significativa
sanitates designat. Deinde egritudines. et sunt causae signa
prima habitudinis. et medio quae quod iam existentem dispositionem
demonstrant neutra. In eo vero quod fugit demonstrant egritudinem causae
neutras. Ratione et quia in medio dicentibus apparent signa salutis
dicunt quae sana eo quod futuram sanitatem denuntiat. Dicatur vero et
egra in quantum existentes egritudines ostendit. et manifestum quod
utroque sunt declarativa sed dicitur neutra secundum [illegible] aliquid significatorum
neutrorum voce. Respicit vero [illegible] causae signa tres hoc [illegible]
in differentiis [illegible]. et sana et egra. et neutra dici. Deinde aliquid
non significativum [illegible] qualitatibus ex egritudinibus. [illegible]. omnis neutra
[illegible] arbitror et ea quae in senectute. hec igitur [illegible] omnia simplices
causae melius et voce. Neque vero preter sanis [illegible]
sanorum causae cognitione et [illegible] ea [illegible] manifestativa [illegible]
[illegible] cognitione [illegible] dicit [illegible]
sunt egritudinis signa et [illegible].

Quae vero egritudinis [illegible] [illegible] sunt dupliciter
[illegible] earum differentia aggrediamur [illegible] quantitatis aut
temporibus non ipsis [illegible] [illegible]. [illegible] aliter
[illegible]. velut [illegible] [illegible] [illegible]. aut [illegible]. aut quae non [illegible]
consuetum tempus fit. aut non [illegible] consuetum [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] esse [illegible] [illegible]. [illegible]. [illegible]. itaque et
[illegible] [illegible] indigentia et [illegible] [illegible]. [illegible] colo-
ris. [illegible] [illegible]. a tempore [illegible]. et [illegible] et
[illegible] sanis. aut non in tempore consueto. [illegible] non et [illegible]
[illegible] ampliori aut minori. [illegible]. [illegible] concupiscentia et
[illegible] plures quam oportet. aut pauciores [illegible] ad modum
[illegible] tempore [illegible]. aut [illegible] aut [illegible]. [illegible] autem
[illegible] [illegible]. [illegible] ampliori. [illegible] minori [illegible]. Hec vero et
[illegible]. [illegible] aut potius non [illegible] [illegible] sanis [illegible]
[illegible] et sunt egritudinis [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] fantasticam [illegible]. quam
[illegible]. audit. et odorat. et [illegible] [illegible] et [illegible]
et [illegible] [illegible] natum sunt [illegible] aucta [illegible] non minuta
[illegible] temporum [illegible]. aut quantitatibus permutata. et corporis
[illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] et [illegible] et albior [illegible] [illegible]-
[illegible] [illegible]. et [illegible]. et [illegible] plures. aut pauciores
[illegible] Ita et [illegible] [illegible] [illegible] palati. aut [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] quantitate aut qualitate aut temporibus permutata. [illegible] igitur modo

omnes corporis egri qui secundum naturam sunt.

Operatio vero in ventre que secundum aliquod intestinorum aut in digesti-
onibus aut in hiis que eiciuntur aut in egestione aut aliquo alio mo-
do sunt corporis egri et corporis qui preter naturam unde non egrotare
videtur esse aut admodum non gravari capite aut dolentes aut inequales
aut non sunt hoc ad consueta operationes impedimentum et egritudinis ter-
minus (?) ille est mentalibus dispositionibus et propterea ad aliam causam dispo-
sitionem ... egrotum et neutrum omnis ad hoc propter magis est cum secretis
facilius quam inde oriuntur aut egra est aut neutra dispositio
singulari earum que dicte sunt. Ita vero et aliquid secundum sensus non incedens
magis est et amplius distinguitur secundum toto corpore preter naturam
sunt et secundum egritudinum signa quandoque tamen sunt. Primum et non
consuetas ... actionibus impedire sufficientia. Talia vero sunt
secundum gustum quod aut salse aut amare aut alicuius alterius qualitatis
manifestatio est in gingivis et labiis omnibus aut que sine accepto
cibi saliva eis videtur talis. Secundum odoratum vero quando aliquid sentiunt
mali qualitatem odoratu nullo presente ... et afferentes plura et
distincta ... similia sentimus ... nobis
nullius odoris aut fetoris alicuius sit nullo presente fetido. Secundum
auditum vero sonitus et ... corporis qui preter naturam sunt. Amodo
et secundum visum ... aut apparere videntur nigra et alba et rubea et
viridia ... vero ...
... preter ... omnia videntur. Secundum motum vero quanto
inequalitas que aut ... aut gravitas aut ... aut
... aut dolens dispositio apparet secundum totam habitudinem. Item vero
... pruritus aut ... aut ... aut gravitas
... et ... dispositionem ... ex ...
... egritudines.

Qui ... vero iam egrotantibus sunt signa. Sed quidem
sanitatem demonstrantia. Sed vero mortem ... priora. Alia
vero corporis que ... vero ... dum. Accipiuntur vero
universaliter quidem ... ex operationum virtute et ... Secundum
partem vero ... que secundum partem operationibus quorum ... sunt ... sunt
primum ... Secundum vero corporis qui ... nata sunt et iterum
... principium vero quedam supplementa re-
cipientium. ... vero ... que ... sunt ... est ad
cognitionem. Secundum ... vero et ... erit aliquid ...
... et ... ex ... et ... dispositionis
... vero ... digestionis et ...
... in eis ... signa. Item vero ... non demonstrantia

ei semper aut naturam superare materiam · aut materiam naturam
an ventris. Sana igitur signa dicentur superante natura · Signa vero
superata. Venter vero in egritudinibus purgans minime ad digestionis
signa saniorum sunt quemadmodum indigestionis est · neque digestionis
vero · neque indigestionem manifeste · indicativa [illegible] venter et
sunt · Renes vero et vesica non [illegible]. Sed nunc non [illegible]
[illegible] quemadmodum tenuitati digiti · tuber non sunt et cutice super-
fluitates · Dictum est autem de omnibus in libro de crisibus · Signa vero longa-
que decubuisse. De causis. Salubribus
Quoniam vero quae hac linea convenit salubre esse [illegible]
conveniunt. Primum de linea [illegible] sermo erit. Cum vero et habere
[illegible] hoc esse sanitates [illegible] [illegible]
[illegible] Cum igitur sit non unum sanum corpus sed plura quemadmodum
prius determinatum est secundum omnia ei conservativa [illegible] et omnis [illegible]
ad aliud. Initius igitur principium. Sed ab optima compositione
corporis sanitatis conservatrice quae dicuntur salubres [illegible] vero
[illegible] ipsius demonstrat. Si enim esset impassibile et insolubile
corpus et semper maneret optima compositio nihil indigeret
arte custodiente ipsum. Quoniam vero [illegible] et corrumpitur et
[illegible] non solum quia sicut a principio constitutum [illegible] secundum hoc
indiget [illegible] motus alterantis corpus [illegible]
[illegible] habebit. Hoc est [illegible] causa quae [illegible] et corporis
[illegible] non corrigentia [illegible] existente. [illegible] vero
[illegible] correctiones [illegible] sensus [illegible]
non [illegible] a [illegible] malo applicata sunt a medicis [illegible]
[illegible] consistentiam alterat quod corpus [illegible] ex necessitate. Dico
autem ex necessitate quod [illegible] impossibile ipsum non [illegible]
ex necessitate non [illegible] · nam semper [illegible] et [illegible]
et bibere et vigilare et dormire [illegible] gladiis et bestiis [illegible]
[illegible] in [illegible] quemque [illegible] corpus [illegible] · circa
[illegible] non [illegible]. Quot quidem [illegible] alterationem corporis [illegible]
[illegible] ipsi cor ad genus earum salubrium [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] · [illegible] [illegible] · ex
[illegible] · et [illegible] · et secundum partem [illegible] et vigilia
et [illegible] · [illegible] · et retinere
[illegible] · ex animi passionibus. Si autem [illegible] omnibus necesse est
corporis dispositionem [illegible] · [illegible] · quae aut calefacit · aut
[illegible] aut [illegible] · aut [illegible] · aut secundum complexionem

hoc ad partes. ita uero et exclusio et consuetudine mittere per [illegible]
per eandem rationem. et exclusa offeruntur. quae egestionem aut re-
tinent. omnia uero sunt que manifeste. hec uero per medias alias
causas alterant corpus et corruptio salutis et septum est de eis que secundum
singula in alia [illegible] in negotio. Quoniam omnia nunc dicta genera salubrium causa-
rum in quibus sunt et competenti usu sunt causae conseruantes. et salubres prestan-
tes. preuenientes uero a temperantia eorum constituuntur. ita quod et hoc in
uniuersum est quod non est alius causa certa quam horum. Sanas uero alias uero
esse arbitrato sed certe ad aliquid autem. quod sanas. aliquando uero causae
sunt. Cum sanitatem indiget motus exigitur quod sanat. quos uero corpu-
sculi. ut gignalium. Alii uero et maiora et periculosa et aliis nominibus
Quamuis cum hec indigentia corporum adducatur et competenti
qualitate et quantitate salubres sunt. inconsequenter uero indigenti omnino
abiactum aut non incompetenti usu causa est tam et qualitas hec
considerationes et salubres et egre qualitas et quantitas et quod omnino
et cum tempus uehiculo alterum aliquod de bonis contrarium maxime in his
que tamen sunt non bonum dicere est. Si cum indiget corpus tali et tantum aliquo
manifestum quod per tempus oportunum offert. et quo tempore est corpore
[illegible] et mutabile amor corporis et indiget secundum [illegible]
alias attenuatum alias amminatum. sed non est quod genus tantum in his
que certa sunt corpus ad doctrinam ratio plurimum est [illegible] uitam per eum que a
et tamen. Cum autem in hiis considerationibus et aliae causae salubri-
um est [illegible] nobis est [illegible] Primus repetamus cum perfecte
igitur compositionis corporis hec sunt. Cum uero sit bene temperatum
sunt continentes conuenit temperantiam et aliorum per eam recipiendi non
dicamus conuenientis et motionis et somni et uigiliae et aliorum
et egestionem. Cum uero si distemperati sunt continentes in tantum temperan-
tias minimum oportet inequalitatem et eualia corporalitate consequenter
uero contemperantie incontinentie quod est neque frigere per frigus
neque siccare per estum singularis uero quod primum incipiunt dolere
corpus et deficere statim In aliis uero digestionibus perfectis et egestionem
mediis secundum quantitatem et qualitatem equat uero quoddam motu
in hiis ordinis digestionis. ita ut [illegible] non indigeat quantitate
in ostendens mediocri. optima cum uero quod appetit cum et digerere
bene potest. uero et somni quantitate uero ipsa mediocriter sine que optima
[illegible] et [illegible] statim [illegible] non amplius indiget corpus
et cum eis [illegible] indigestionibus [illegible] incipit [illegible]
et [illegible] a toto corpore. has omnium temperantia [illegible] Cum
uero totum corpus post [illegible] salubris [illegible]
abstinentie manifestum uero quod aliud tempus oportet [illegible] omni anime

passionibus ire et tristicie et furoris et timoris et invidie et solicitudinis. exiccant enim et [illegible] mutare corpora [illegible] secundum

Exercitor vero secundum [illegible] [illegible] multis usus [illegible] [illegible] consistentia [illegible] [illegible] non [illegible] tantis. ut in [illegible] neque [illegible] [illegible]. et levior [illegible] [illegible] [illegible] et melius [illegible] [illegible] non usus [illegible] [illegible] medium [illegible] corpus [illegible] [illegible] omni corpus neque super repletum. in indigens. neque super [illegible] neque super calefactum. aut [illegible] a humectatum [illegible] Si vero [illegible] aliud [illegible] esto [illegible]. melius vero calefiet magis quia [illegible] corporum [illegible] [illegible] [illegible]

Qualitates vero singulorum corporum que data sunt eligere [illegible] que [illegible] optime corporis oportet [illegible] quod in quibus omnes partes corporis [illegible] et non [illegible] [illegible] [illegible] non [illegible] [illegible] vero que comeduntur et bibuntur [illegible] [illegible] non maxime [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] vero et in aliis. Si vero aliis optima [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et conservantes. sanitatem [illegible] secundum [illegible] [illegible] plurimis vero [illegible] [illegible] corporibus [illegible] [illegible] singulis [illegible]. [illegible] igitur [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] non permutare [illegible] formam [illegible] salubrium [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] vero corpora que ad optimam [illegible] [illegible] vero [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et corporis et totius [illegible] ab illa permutatur. [illegible] [illegible] corpora [illegible] indigent [illegible] [illegible] vero [illegible] et [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] in reliquis tribus complexionibus.

[illegible] vero et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] virtutes corporum [illegible] [illegible] [illegible] et indigentia et vigilia et omnes anime passiones [illegible] [illegible] [illegible] vero [illegible]. Ita vero et [illegible] et [illegible] [illegible] et [illegible] et [illegible] et [illegible] [illegible] in omnibus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] aliquis [illegible] et virtutes salubribus causis [illegible] similes similiter [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quale accepit. [illegible] vero [illegible] et [illegible] ad melius [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] salubrium [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] vero [illegible] ab altera [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] optima [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] corrigit [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] medius [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] studio [illegible] [illegible] in melius. non [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] vero [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et ne [illegible] [illegible] tali tali addito [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] addito [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] restaurat [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et sic [illegible] [illegible] non [illegible] tali [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] restaurat

conveniebat eis magis forsitan primum et [illegible] et in naturali
corrigere notam. Cum ad totum corpus similitudines referentes non
ad eas que secundum speciem sunt dictas. Oportet quidem sanos existentes
servantes omnes notabimus sanas et servando salutem ad melius ducit
totam habitudinem sanitatis corporis excellentem. Oportet autem [illegible]
consistentiam facultatem [illegible] similium differentiam habentibus omnibus
partibus corporis similiter et permanens dissimilium non solum per
enim necesse quod aliquid [illegible] operatio [illegible] caput non calidum et
membra [illegible] singula. Per unum vero et aliorum unaquaque pars
aut humidior aut frigidior aut siccior aut calidior [illegible] preter moderatum
propter incompositionem membra omnis non [illegible] excedimus [illegible]
[illegible] partes corporis non similia [illegible] aut siccabimus aut
ad aliorum facultatem [illegible] non dici [illegible] de salubritate
organicorum non est salubris secundum [illegible] et [illegible] corporis
[illegible] differentiam. Alie siquidem sunt salubres et plasmationem
[illegible] aliquo non est [illegible] magnitudine aut numero aut positione
[illegible] plasmationem non plures [illegible] Per enim figure partis et si alie
[illegible] constructio
[illegible] asperitatem aut lenitatem que est aliquid [illegible] pars
corporis siquidem [illegible] patiens sanorum corporum habebit [illegible] non
[illegible] Si non sit [illegible] nocuit [illegible] Per unum quod
[illegible] superfluitas et defectus ad eandem [illegible] primo vero
defectus aut [illegible] aut [illegible] et [illegible] in
nobis [illegible] Reliquum non [illegible] est [illegible] omnis [illegible]
[illegible] in quo et [illegible] sunt [illegible] Prima quidem optima
Secunda vero [illegible] et [illegible] adhuc [illegible] corporis
Et tertia egrorum [illegible] secundum naturam fit. Innata vero
fit iam egrotatis [illegible] Oportet ergo permanere secundum
figuram quemadmodum [illegible] natura
[illegible] plasmationem et [illegible] ad [illegible]
[illegible] et [illegible] ad [illegible]
[illegible] non [illegible] et [illegible] quidem [illegible] permanere
[illegible] ad hoc [illegible] vero non [illegible]
[illegible] magna non [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] maiora quam [illegible] et [illegible] [illegible]
[illegible] nata est [illegible] maiores vero [illegible] partes [illegible]
[illegible] moderata et cum aliis [illegible] nata [illegible]
ad [illegible] trahere plurimum sanguinem [illegible] parvam [illegible]

exiamigna huius generis nō impedit correctio. Amcep alennine
pauco impedit. Est tamē hoc aliqui facit permanē illos sana ca
lidate. omni aut corp̄ ie ñ sparcor medic nō multer. Ex corp̄
nō habundat secundum naturam. aliis car et salubris. Considerat autē
nō in quibus p̄ole Junctis inp̄ole apparet ēius p̄ocium tempe
ra te ⁊ corp̄ secundum proem peccatū correctio manifesta ē
v ono vel ita plures peccata p̄ellā colere ēē pre unā quē
admodū incitē humorē p̄ma simul ⁊ rotunditū ⁊ b sub p̄ma
pellit peccatū. n. in eo ⁊ magnitudo ⁊ plasmatio. ⁊ pro p̄ nō
⁊ una frigidior hōc nud q̄ b naturā sunt impedit. Cum autem
subitoq̄ respirat repleto inter ventre panniola ⁊ interna
⁊ nō tardi consilia est nunc ⁊ inde. alius vero euthalis sequitur
post angustia valere cōtinue fiat humidis salubris eā ē timida
extenuās dicta. Reliquorum ad hoc genus n̄ qui omnino nō. ex
virginibus ē soluto communitatis quam forsitan aliquis nō comitat
p̄ſte sanis in ēē. alii ēē eni per passione nefricis silem subi
tatione fratrum ex omnibus comitis lapsum. Sin n. in q̄ omnis sublim
lesio terciās egritudinis a sanitate si b qualitate dispositionis magis
agnoscitur cum nō semper, eorum passionis accipi coagma. nullo
operamas lapis opacitatis universa h h. quē est sublimior q̄ luna
b se aactactū hac ad manifestos ñ ēē lasubres cōrē denucipo
peritus. ad tale incipientes que. terciana sunt h. p q omnes
medici pone similiter nō. Cum alie quē sunt salubres iam
fiē distrahere dic nō eius quē ad hoc sit quemadmodū ⁊ sunt. P h
q̄ clame. hic quē impendere actus sint pro. hec nō insalubri
prime nō enim meāntie pre sola sint veri nō medio esse in
p̄uidas ⁊ cum ēē liquide tranū. ⁊ explicite fuerunt nō excidere
b corpus p̄hibere sit. cum ne q̄ ad hoc fit et iā fecit ē sanare oportet
sicut neo p̄hibere sit. q̄ hic ēē dispositione in qua nata est.
vel alterata noiāt q̄ fit sepe eā penis. sed neo iā egritudo
cuiusque dispositione apud principaliter. q̄ b nam operatio leditur
sanat quā ⁊ inpositum d. ℂ
Quinta nō nunc quē hic modo ⁊ maxe que inventis est ēē
egritudinis causa ñ ēē ei q̄ solucionem ⁊ cum. h. n. hic omnis
primates salubres ēē b nō pre ex singulis generantis. cāe igitur
dispositionum frigida eā q̄ aqua ⁊ sic nō calida. ⁊ in aliis pro
ualitate. Sic enim conuenientem ēē est simul. conuenientem vero est
sanum naturam. nam ē omnis conuenientia ab immoderato secundum
temperamentum accidit. Quintum nō q̄ secundum virtute nō secundum
operationem. calefaciens. ⁊ infrigidans ⁊ quicquid q. humo

accipiendū ē. dico aūt secundū veritatē q essentialiter ē. iꝰ est
vt di. secundū apparitionē .pº. q secundū presentē sensū hꝰ ē mʳ
essentialiter eo nō existēs sic. Quomodo ergo oportet
cognoscere eū. negotio de simplicibꝰ farmacis dē ē. Ad di-
uersionē nō salubriū erit quidē eadem eius adīū secundū egri-
tudinē sīt salubres ratione occursū. quia id q secundū appari-
tionē determinatur ab eo q secundū veritate. Quecūq nō sunt ad eū
q ad hoc sit. ipsa eadem. Et adhuc si quā inuenit esse sunt
enī. si ī qualibꝰ infirmitatibꝰ preuentis accipiendi sensibile tenuissimis
medicinalibꝰ ē. alteratio et euacuatio. Alteratio quidē et cessatē sanitatē
putredinē manite seu. euacuatio nō totā ex corpore contento
secundum. Sed dicā quāqꝰ spēs alterationis digestē quā aqua de
celis contingit facere scientes in illis et salamus ia cognitionē
ē salubriū. euacuationes nō. p flenbotomiā dint et respin-
secundū curtē sunt amplius p contrariā detractionē et diuinationē
ad alia. Sicut enī genitus est et misit mouē et emoroidas agente
et p nares. et palat purgare. Sed et hoc materias quibꝰ
in tempore et quantitate et modo vniuscuiusq oblatis euacuationes sit. Secundum
hanc partē artis inuenimus salubria. Et scripta ē diu-
ersitas inter a poeticas negotio. Secundū nō omnē medici
et in aliis vtilibꝰ distralis nō q sumēs precepta est scēte. Omnia
quilibet erit cū absolute prius dein venire ad illa q circa est
illa egritudine. salubriū erit inuentores fuerunt. Secundū nō
dispositas distinctas ex simplicibꝰ compositis. ostendet salubria
precepta et si quātalibus nō proportionale magnitudinē distinctē
ad illā quemes medicamē trenne. uehir. si ā accidit vt
si datē quis minus s calidius quā decoctio aliā ab eo q s naturā
sunt nō s lectꝰ ē oportet q salubriter eū medicinalibꝰ distemperatis
frigiditē ex. qd minus. frigidiorē nō [illegible]. Si g et ipsi patienti fuit ad
ductas huius medicamē. metis sit sicꝰ. et huiꝰ inquietū ma-
nibꝰ propter paucas patientis Inp frmdi nō potuit q parte. Et
considerare oportet sic esse salubriter. Et nō cōtra exclinauit per-
manū. Si igitur calidiꝰ ē oportet moderato. nō tanto sensus
sit quanto indiget passio calidiꝰ. Sed si super me adponit
[illegible] positionē uero id dico vehementis. Si uero frigidiꝰ non
simpliciter oportet tanto facere illud frigidū. Sed nam consideratur
prius. Si enī patientis et nō preueniet olfit ad q si medicinarum
curatiui nō quā s speciam superaūit. Si nō superauerit sit.
sensibile. preueniet olfit p ad plurimū sed nō. et insimul caus

et in delicatis parvulis et leprosis sicut consideravimus
experientia quia loci patientis manifeste invenimus salubrius est sed
non complasmatione nec per pulverem quoniam superfluas humiditates habent
commixtas. ad aliud autem nullum sunt necessaria ad principalia que fecerunt
superfluos incarnativos. provocabimus ergo eos ad ista principaliora
invenimus nec per fasciationem cum distantia preparatorum est sanatio
ipsa enim dicta aliarum etc. ¶

Solutionis vero continuitatis que in nervis et in venis et arteriis
sanatio et in organicis quidem partibus impossibilis. ¶
non omnino impossibilis. Patet in quibusdam partibus in carnosis conglutinandis
sanandum est nec differt utrum si absolverimus nominetur [illegible] autem
cum qui magis fuerit ulterius et adducatur distantia particularis complasmationis
conveniens est ut non [illegible] per numerum [illegible] cum
[illegible] distantia et [illegible] tales conglutinatur ergo distantia
et cum que [illegible] reddit autem interim non oportet quod
primum si [illegible] est conducere medium distantia secundum non [illegible]
[illegible] sunt. et tertium est [illegible] inter labia
[illegible]. et quintum ipsum partes [illegible] sana [illegible]. primum quod
et secundum quod aliquando [illegible] est tertium [illegible]
quod distantia fuit [illegible] primum
[illegible] aliquando octavum. aliquando quintum. aliquando in medio distantia
conglutinandorum [illegible] numerum. In posteriori per
[illegible] custodia ad [illegible] non [illegible]
[illegible] et contraria [illegible] apta [illegible] non
[illegible] sana [illegible]. [illegible] distantia [illegible] est
[illegible] colonis [illegible] corpus [illegible]
[illegible] non [illegible] [illegible]
[illegible] quod in [illegible] dicimus [illegible]
non ad [illegible] colonis [illegible] est oratione etc.

Fractura quidem est mollis continuitatis [illegible]. Insanabilis non
[illegible] in plena consideratione. [illegible] non [illegible].
[illegible] non [illegible]. Prima igitur consideratio. [illegible]
[illegible] est [illegible]. [illegible] non [illegible]
[illegible] per [illegible] ligamentum [illegible] non [illegible]
[illegible] et [illegible] ad alia [illegible] non [illegible]
[illegible]. mollis non et [illegible] et [illegible]
[illegible] non [illegible] passionis [illegible] sine [illegible]
[illegible] ossibus [illegible] curationis duplex. [illegible]

collisionis. Ulcera uero interius que sunt in corporibus sicut quibusdam colicis
melancolicis. Sanantur superioribus dictis exsiccativis ut dictum est.
Cancrena enim et hec emanat et corpore sed non si fiat spiritualium
membrorum esse opus oportet simplicitate ad potionem [illegible] [illegible]
[illegible] non sed et quantitate et qualitate medicina est. [illegible]
[illegible] [illegible] indiget calem et tamen insufficientem [illegible] esse
[illegible] cum equali temperato fiat potus. Cum uero particularis sit perfo-
ratiua fracti ossis. attendere eius oportet multitudinem et
quantitatem. et ita facere [illegible] adductiuem uel magis [illegible]
tatem. quam autem item [illegible] facultates [illegible] dicta sunt.

N [illegible] uero et tonitruos [illegible] est pro plurimum [illegible] et propter
id quod communi [illegible] principium [illegible] [illegible] adnotare et [illegible]
et maxime cum [illegible] eius perforatione. Hec igitur per-
forare oportet. et [illegible] substantiam separari [illegible] potest
ad [illegible] ad perforare [illegible]. [illegible] est autem de hoc [illegible]
[illegible] facultates [illegible] in simplicibus [illegible] [illegible] dispositionibus
[illegible] [illegible] forma [illegible] [illegible] [illegible] uero [illegible] in
[illegible] prima quidem [illegible] qua non [illegible] [illegible] ulterius
[illegible] [illegible] [illegible] dicta sicut tale [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] in quo [illegible] est [illegible] et [illegible] [illegible]
passione. [illegible] indiget et [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] non [illegible] [illegible] indiget. [illegible] non [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] et quod oportet [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] media enim [illegible] [illegible] labiorum [illegible] [illegible]
[illegible] distantia. [illegible] uero [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] non [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] facere [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] non [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] est. [illegible] enim [illegible] [illegible] [illegible] et callosa [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] non [illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible] in [illegible] [illegible] [illegible] et quidem [illegible] [illegible]
aut [illegible] aut [illegible] aut [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] fiat [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] quidem sufficienter.

A d [illegible] uero que est [illegible] plasmationem [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] principium [illegible] [illegible]
est et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

prole figura plimat. ptam corrige. horum no a convenerint ne
quaquam. Intercus no. do. pe sit cinam ad convenientem adducere
secundo. Si vero fractum no recte solidatum permanet alic
membr. iniagium. Si adhuc recens post consolidat frangere oportet
et plasmare consolidum esse deinde post fieri a v.

Est aut et entraxis colli. genus egritudinum. Et qualis agglu
tinosas strap pigmulis. humoribus una quidem et eandem imita
tione sunt curativa. passionum cutraxi. etc. no lumbricos
roptica et melicera. farmaca. Et no extiterit duro calo
belis cetelarino fore sunt que habent duritie correptione
ex humidis et pigmulis dilatationibus. etiam no evacuaverint expiccat
Tunc no colliquatur et vesica impleta quidem propalpom. evacua
tio no facere circa premitionem enim. Omnis no a preter
naturam in parte generatur humidis. eius inpartita evacuatione amalo
modum in putredinibus. et immoderata evacuatio inmoderata eget
replo. Et quemadmodum maligne est venas membrana nec est
icare et intestinum. et arteriam tracheam. et plene putredo. aut
sanguinis continuo perfecte evacuationis indiget. amplificare vero
abi et post adhuc recentas secundum evacuationem correcte. Contingit
igitur impletione et terare comiter cum tussibus quod evacuato. et a far
macis extenuandis. Contingit no secundum epar. aut venas aut
arterias. aut lumbos. aut renes. aut pectore. Si renas quidem ab
extenuantibus vehementer pectore vero a thenabus et apiosis
Contingit et secundum stadium unde pronunc. Contingit no putredone
perforatione. Contingit absentemasione. et cancrum aut farmaca
caustica. Ita no et alii quidem secundum concavitatem naturalem hoc modo
vacue. Uno no capitulo horum quidem a genere sunt preter naturam
missus cum prole contentum. Intercus enim cum abscisa est hypsilim
cuato. Intercus no samaepram secundum parere quod alia corpora
accipiunt spe plima no experimentalibus a v.

Quecumque no aliqua facta sunt preter naturam eis adducendum et
convenientis lenitate secundum ossa quare inveniente. Secundum no
...arteriam et ligam lenientem persimilem sine memori
nature et glutinosa. Contingit no leni preter naturam sunt. cum
...natura eis adducendum et alterare. prius sufficientie ...
et perlevare vasum. Contingit no contractos et angustationes ...
... alias ... continuum ... olfensum et aut
intractans ... et ... et ...
... inflationibus et sitatanes immoderatis adhuc in ...

inter contrarium corporum sequitur plenum ea que secundum hunc quemadmodum
et tumoribus quibus est cor et intentum corporum. Si vero [illegible]
corpore que secundum hunc complectitur et ostensiones [illegible] naturas.
Inhibet enim manifeste ut in hoc exemplo fecimus [illegible]
amplius enim de omnibus mesaraicis [illegible]. Dubitavit igitur [illegible]
[illegible] multitudine similiter [illegible] ut [illegible]
[illegible] non magna [illegible] et [illegible]
Repletionem non [illegible] quemadmodum in [illegible]
[illegible] convenientes non et alia minora
[illegible] secundum [illegible] non [illegible] apparere
[illegible] in eas que
in medio regiones [illegible] aut [illegible] aliquem [illegible]
passione [illegible] quidem consideratione [illegible] ut vero
manifestius [illegible] Cum passio erat vero
[illegible] et [illegible] evacuari
[illegible] per ipsa patiente [illegible] aut [illegible]
[illegible] aut [illegible] aliqua [illegible] aut [illegible] omnia
[illegible] vero que patiuntur [illegible] evacuabitur [illegible] manifeste et
sensibiliter [illegible] non [illegible] oportunius. Si igitur [illegible]
corporis [illegible] non [illegible] patiente [illegible] evacuare. Si
[illegible] sensibiliter evacuantium [illegible]
[illegible] per dolore amplius. Si autem [illegible]
[illegible] amplius [illegible]
[illegible]. Si non [illegible] corporis [illegible]
non recipiet plenum [illegible] corporis. Ad [illegible] igitur [illegible] evacuare
[illegible] ad alias [illegible] regiones [illegible]
[illegible] patiente [illegible] non patiente [illegible]
[illegible] evacuatio [illegible] repellere
non [illegible] et [illegible] apponimus. [illegible]
[illegible] ad [illegible] et repellere [illegible] enim [illegible] super
[illegible] ordine et [illegible] naturali [illegible]
[illegible]. Si ergo [illegible] habeat. [illegible] non
aliquo [illegible] quod [illegible] aut [illegible]
[illegible] ergo et non [illegible]
que in medio regiones [illegible] ad [illegible]
evacuandi [illegible] per patiente [illegible]
[illegible] in [illegible]. [illegible] non [illegible]
[illegible] mesaraicas regiones [illegible]

Epithimata diaforetica. Sed quando diaforetica omnia calefaciunt
sunt. Siquidem non oleo est opus modico quoniam innotuimus sunt calida
observandum in eis omnia ne nimis calida et maxime si in
superficie fuerit calidus et patiatur. Dolebit enim non parum si simul patiatur
et mordeatur et omnis dolor excitat. Mediocre enim humidum calo
in eodem invenio et magis. Si fuerit fit et cum sufficiente est diafor
sim in superficie. Si et non vehementes sit diaforeticum. Si vero
causa in superficie sit sine passione olei exigatur in profundo non
sit evacuatione indigens intendere et virtute oportet diafor cum
summa caliditatem. Quinquesit [illegible] principia ad profundum
conveniat. Non tamen lenire aliquando tanquam in superficie quod contingit
quando non passum itaque et non indigentium utique accidunt ad calidorem
simul et acutorum medicamentum usum. Et quod in superficie sustinentia
et que in profundo indigentia. Hec igitur [illegible] accipiamus [illegible]
sione. Deinde non attendamus si est aliquid ad evacuationem et
secundum aliud adhuc est non parum. Neque enim quod patiuntur inquam
est superfluitas et commatis quemadmodum rara et laxa et mollia
secundum naturam fuerit. Preterea non stricta et spissa et dura. Propterea
quod facile evacuantur. Alteratis autem indigent evacuationis
alius quod sunt [illegible]. Si vero et secundum naturam posita sunt
[illegible]. Amplius quod magis hec [illegible] altera alia
patientis. Alia vero a [illegible] et post supponat enim si
[illegible] accidit in epate est [illegible] in angustiis fi
[illegible] calor constrictione humoribus aut glutinosis aut spissis
aut [illegible] igitur [illegible] et [illegible] spissitudinem
et plurimum et glutinositatem tenuem [illegible]. Propterea non [illegible]
[illegible] et [illegible] secundum ut in aliis [illegible]. Si et [illegible]
evacuatio amplissime cum sunt secundum epar vene [illegible]
et plurime fuerit non [illegible] et [illegible] vero
[illegible]. Itaque iam tibi [illegible] constrictio
[illegible] evacuatur [illegible] [illegible]
[illegible] humorum constricti [illegible] secundum eas que in minimis venas
[illegible] non [illegible] venam [illegible] secundum eas que in media
venas. Aliam non minus que [illegible] sunt [illegible] ab epate
[illegible] principio [illegible]. Cum non enim [illegible]
plurime [illegible] natura [illegible] vene
[illegible] est. Eo si [illegible] etiam cataplas
[illegible] operationem et
[illegible] omnes [illegible] venas [illegible]

aliquid siccitatem memoramus. Et quia in plurimis est. Preterea [illegible]
secundum superius dictum sic dicatur ab aliis alia esse separata quia
aer quidem est medius non superius dictum et fumacius salsa fit et [illegible]
Insuper in his duas qualitates et intentas et fortius [illegible]
[illegible] quidem per naturam in parte aliquas [illegible]
humorum per naturam considerandum igitur nobis in hoc [illegible] aliquid
permutatis qualitate immutat sic secundum accidens [illegible]
aut infrigidatum. Si non maxime calefactum [illegible] fit et ex hoc
eius distemperantia sanatos parte sanat relinquimus aliud.
Dicebamus non unas [illegible] qualitate [illegible] medii
temperantiam eius dominis [illegible] est inquam in omni [illegible] et cal[idi]
manentem infrigidantes. Igitur hoc [illegible] necesse sentire eam que
secundum naturam est [illegible] eius [illegible] quietum ab eo quod secundum
naturam est frigidius aut calidius aut infrigidantes [illegible] non
cognoscentes modum eius que secundum naturam caliditatis. Ita neque in
frigidius [illegible] calefaciamus non cognoscentes [illegible] modum eius que secundum
naturam frigidius non potest [illegible] calefacientes convenienter
non restituere calefacientes.

Quoniam non diximus sufficienter de eo quod est calidum temperatum
ad eam quod secundum [illegible] non secundum naturam se [illegible]
non [illegible] quibus quidem deficiat [illegible]
[illegible] necesse est [illegible] secundum quod paulo ante [illegible]
[illegible] non [illegible] per [illegible] aut per
ignem aut per [illegible] causas cum hac [illegible] fere omnia
possibile [illegible] gignere vero non omnia potest [illegible] oste-
sum est [illegible] non [illegible] non potest gignere [illegible] tamen potest
[illegible] aliquid et molle parte [illegible] secundum [illegible]
locum differre [illegible] et carne [illegible] secundum locum [illegible]
[illegible] aut [illegible] tempus [illegible]
[illegible] transmutat secundum principia [illegible] magis [illegible]
secundum non quamcumque partem perditam neque eandem [illegible] neque
simile [illegible] possumus. Tertia [illegible] alias compositione
[illegible] Propterea non [illegible]
totum [illegible] non [illegible] preter naturam [illegible] est [illegible] con-
[illegible] Finaliter cum [illegible] hoc [illegible] naturam [illegible]
[illegible] est [illegible] et ablatio [illegible] ~~[illegible]~~ [illegible]
transpositio [illegible] [illegible] totius [illegible]
[illegible] et [illegible] ab eo quod naturam [illegible]

cuius aut genus medicaminum · ablatio vero et purgatio quidem aut enim
genus in medicamentibus · [illegible] vero purgatio · in [illegible] hemorroidalibus
G. neque medico nichil alterum · neque formam medicaminum alteram
secundum genus · sed adversitatem · ad hoc genus venimus [illegible]
quod [illegible] rectum est [illegible] que per positionem lapsa sunt · [illegible]
[illegible] et intestinum · et ossa sit unum quod [illegible] talibus
aut pullulare · sed non operationem aut impetum continuus [illegible]
[illegible] · hinc quidem contraria talibus et in contrarium pullulare · hinc
si fiat solidum generatis ex quibus non aliquis facultatibus
ea que secundum parte invenitur · tertia parte facultatis negotium
declaratum est

Dehinc vero ad genus secundum per orationem accipienda
dicatur aut est [illegible] necessario est et hoc secundum magni
tudinem dicta · prima quidem secundum [illegible] hominis · secundum autem
[illegible] · Tertia vero [illegible] · Primum igitur genus [illegible]
est negotio [illegible] non [illegible] est · Secundum vero
[illegible] · Tertium [illegible] in humoribus vero ma
[illegible] · [illegible] quos neque glutinosos oportet esse
neque [illegible] neque aquosos neque multos · neque [illegible] calidos aut
frigidos neque [illegible] neque [illegible] aut venenosos [illegible]
[illegible] augmentatur vero aut quidem
ab [illegible] ea que eos [illegible] · primum est vero [illegible] sibi [illegible]
quod secundum corporis [illegible] · Interius vero est et in [illegible]
[illegible] alteratio et evacuatio alteratur [illegible] aut digesti corporis
ab ipso aut aquis [illegible] formatis in quibus [illegible] · et [illegible]
[illegible] · [illegible] farmacia recipientes media · [illegible]
vero [illegible] farmacis · et purgationibus · et [illegible]
[illegible] et [illegible] · [illegible] hoc communiter evacuationes [illegible]
in loco in quo [illegible] accipiunt [illegible] in [illegible]
[illegible] · [illegible] tertium et quartum maxime [illegible]
[illegible] et [illegible] laboribus [illegible]
[illegible] in primis [illegible] · [illegible] vero
[illegible] · [illegible] vero secundum totum [illegible]
[illegible] · et que secundum caput aut [illegible] aut [illegible] · [illegible]
[illegible] cum [illegible] · [illegible] vero secundum [illegible] · aut [illegible]
[illegible] vero [illegible] ad ea que longissime est
[illegible] salubres ·
[illegible] · [illegible] vero [illegible] · in

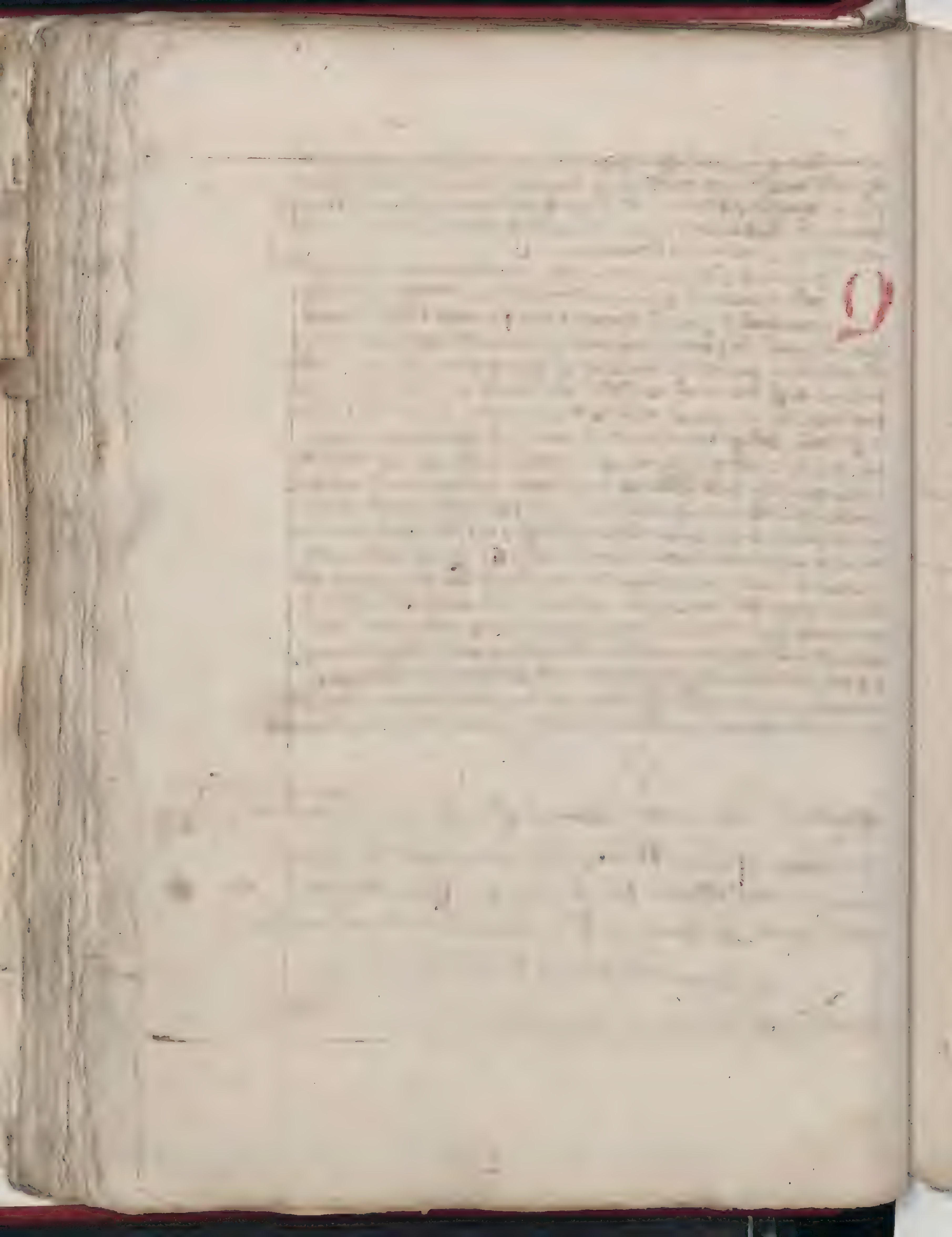
commiscetur post quam aliquis non appetitur cibum omnis quae sunt multum sapidi et necligentes ... per inventionem dietam in nocte neque plurimum tempus quiescentes. Dixit etiam in aliis adversus eos plenitudinis qui quae ... cibi resumpta et non emittentes in ... rentibus et corpore et seminibus.

Quales non est superior dispositio et sibi maxime causa ... nam teneret. Et hic quod maiorem facultatem habet quae temperatum est per capiti dicat et non. Si ergo dispositio est talis homines quorum si prima sanguinis et ex eo ... appellantur. ... et ... ipse calor parvos sentiores ... et propter has et virtutes eorum ... minores. Et propter has totum corpus fit ex salubre ... est corrigentes ... uno quod capitulo ... ut ... volens ... diligentia operantur. Secundum ... non minime ... motionibus et cibis et potibus et sompnus ... non ... ones ... et ... et sanatio ... meliores ... et ... ... non in principio quod ... et bene digestiones et non ... postea vero magis ... potius vero ... Etas non ... media ... et liquida ad ... non ... in ... neque aliam ... qualitatem neque sapidam neque amaram neque dulcedinem. Dixit ... ut ... facultate ... non potest omnia particularia ... rememorari capitula. In aliis enim negotiis ... et ... quot sunt et qualia ... meis.

Explicit liber titulo Johannicius ... super Tegni Galieni finitus et conscriptus per manus Jo. de ... in ... Anno domini m ccc lxxviii ... in sancti die Leonardi ...

Heu male finivi quia scribere non bene scivi

Explicit explaisit ... explanarsit

IIII

Incepi nomine domini amen · Nota hic capitulum iii tractatus secundi de pace subsequentis capitulum ii de cibo

De cibo vero et potu patet quoniam per debitam mensuram cibi et potus subtilior humidum
spirituale et calor moueat sicitatem intencior effectus non inueniens in quod agat
ad subtilem humiditatem se conuertit in quam agendo in temmat vel consumit et econtra si
ad sibi tantam humiditatem habitas nimis intendit et calor naturalis qui debilitat
cibus vel potu sunt innatam humiditas nimis intendit et calor naturalis qui debilitat
quod non sufficiat ad digestionem sit tunc calor qui pars tamen aliquid resoluit ex illo sic
pessimo cibo sumpto illud autem resolutum cum sit fumositas grossa et indigesta pe-
netrat cerebrum et penetrando eius meningas seu tunicas grauiter eas ledit et aliud eminencia
vel aliam capitis passionem pessimam excitat dicat · aliud est radices neruorum subtiliter illi fumo
sicud maliciosi tangit et suo acumine suo fumositate ad intima ipsorum neruorum penetrans
spiritum alium ibi existentem impedit atque ledit unde et sensum et vonitus omnium perturbat et sanguinem
racionis instrumentum citum consilio perueniat ut patet ebriis motum et voluntarium sepius retardat
vel penitus destruit ut patet in memoriis et impaciencia ut inde virtus corporis regitiua
alta est et in neruis et musculis aliqui unum sibi membrum ex illis sic despicit rege et exige sana
quit et intendit sed quo naturaliter ille acutus fumus et resultat virtute naturalem omnis compresus
membra debilia deprimit mortem et generat · unde exulto duplici motu quo uno scilicet ele-
natur et alio deprimente membrorum tremor sepius generatur et tantum nisa totaliter virtute re-
gitiua mors vel paralisis in talibus deinde et ideo optimum est consilium sapientis qui dicit Abste-
neas in multis escis infirmitatibus omnibus et est Item ideo ma-
xime nocitiuus inquit super omnem escam quia in multis escis infirmitatibus nascitur ... Nam in sompno remittuntur virtutes et
sic generat in corpore sompnus temporatus · Nam in sompno remittuntur virtutes et
actiones alie et interius naturales intenduntur unde clausis portis exterioris calor extra-
sensu conforteris multos humores adducit quos quietem nec digerere potest nec consumere et tunc finaliter
de tanta superfluitate quia non potest vel expelle se nitro mors et suffocatio sic est unde sepius
in tormentabus fumo accepto mediatur et est diminutis in vigilantibus aut nimis · talia
qua operatur etiam nimia sic et humore et spiritum consumpto sed et mors etiam quantum Item
causam rationis suffocationis est in nimis repletis et autem ratio destructionis est in ieiunantibus
super vires et nimium maritis Et qui nimis exercitat se per nimium caloris inflammationem
humores nimis consumuntur se destruunt et se consumit · In nimis vero quiescentibus cum est
omnia quae in ipsis magna et innotata humiditatis acterio et nulla superfluitatis euaporatio nec
spiritum subtiliatio et ideo nitro humiditas superflua disponit ad putrefactionem et corruptionem In alio
modis inferiunt qualitates elementares in suis naturalibus effectibus impediuntur sicut patet in talibus
supradictis quas de nobis constat in pantegni et in quinto amplior exposicio et epitom
maxima licentiae copulamus sed de hijs super sedeamus et ideo ad describendas qualitates
humorum qui ex his qualitatibus componuntur manus apponamus ex quibus constituitur omne
corpus quod spiritu sensibili vel viti animatur c v C

Et ignis humor quecumque ubi actiua liquita ex quatuor elementorum elementorum qualitatum
humores quecumque ubi actiua ... conformae
per digestionem in aliis corporis generata apta virtuti mentis et eorum actiones conformae
naturalis vel actiuitatis impediunt · Nam humor est corporis inde principium et primum ac-
principium racione intuiti in suis peragendis actionibus inclinacionem · Dicitur autem humores eo
ubi dicitur si dicitur constantinus vocat reliquorum filij · eo quod unde principaliter corpora ex eorum originaliter co-
sunt qualitatem · Dicuntur autem iiij humores s. sanguis flemma colera et melancolia · in quibus respon-
dent qualitates elementorum quorum filij compositi inueniuntur · hij
membrorum principium simpliciorum · qui nisi respectu elementorum quorum filij compositi inueniuntur · hij
in sibi humores inequalitate et qualitate equalitatem proporcione debita obseruantes omnia corpora
sanguine gratia perficiunt et nutriunt ac custodiunt in debita consilia sanitatis sic econtra
eorum inqualitate sunt inferentes infirmitatem generant et mouent · Sunt autem hij · hij vero
hij ad corporis constitucionem ad ipsius regimen et conseruationem optime deputatorum in corpore restam atque
Item dicit Galienus super amphorismos · corpus non liberatur sanguini ut patet in ulceribus et sputis et humidum

Nota qui...
Nota quod...
Nota quod hora...
Nota quod pro... rectificatio...
Nota quod ... legitur...
Nota quod in... ieiunantibus...
Nota quod mortem ...
Nota quod ... sanat...
Nota ... sanat ... et ...
Nota ... ...

39

alteracionem siue destruccionem in caliditate et eciam corrupcionem. Et ex superfluitate nimia siccitatis et exsiccacione
consumpta est. Ergo quod per superfluum in corpore reperitur, et mala alteracio in bonam transmutatur
et per quam corrupcioni aliqualiter obuiatur, necessaria fuit mixtio humorum plurima ut corpus animale
in uigore ipsius medii incolume conseruetur. Forma autem humorum generacio sic habet fieri: re-
cepto enim cibo in loco decoctionis, scilicet in stomacho, subtilior eius pars et liquidior, que apud medicos pasma-
zia uocatur, per quasdam uenas ad epar trahitur, et ibi per caloris naturalis actionem in quatuor humo-
res transmutatur, quorum generatio in epate simpliciter incipit, sed non similiter finitur. Primo nam-
que caloris actio quod frigidum est et humidum in naturam fleumatis conuertit. Secundo quod calidum et humidum est in naturam san-
guinis. Tercio quod calidum et siccum in naturam colere constringit. Quarto quod frigidum et siccum in substanciam melancolie co-
ponit. Talis enim est processus. Primo liquatur, generatur fleuma tanquam humor semicoctus. Secundo sanguis
qui decoctus est perfecte. Tercio colera que decoctum temperamentum excedit. Ultimo melancolia que pars fecior et quorum
fex inter ceteros procedit. Unde talis ordo, ut dicit Auicenna, quod contrarium est et recepta est generatio ut de aere
fit ignis et econuerso. Humorum autem generacio quieta est et uera, sed non recepta. De fleumate enim per decoctionem
fit sanguis sed non econuerso. Similiter de sanguine fit colera per calorem modicum siccantem humorem et
substanciam, sed non econuerso. Simili modo per adustionem ex colera fit melancolia et non econuerso sicut actor
ingniatorum ... ex musto ut dicit Constantinus. Nam feruente musto in uase generatur quedam spuma superficiem
petens, et quasi subtilis terrea ad fundum descendens, et alia est aquosa, sed et quasi integra substancia in uase est
magis debilis et minus calida et quanto magis antiquatur tanto magis fit calida. Propter suas aquositatis
resolucionem, quanto est nimis purior, quanto cocta est completa, sic in humoribus est, pars leuior superius
petens scilicet colera, alia uero uelud fex deorsum tendens scilicet melancolia, alia uero in medietate manens
scilicet fleuma. Quarta uero sanguis in sua puritate permanens ab aliis humoribus sic permixtus. Unde ex sedibus
permixtionis speciem narrat et colorem. Nam per admixtionem colere apparet rufus, a melancolia ni-
ger, a fleumate aquosus et spumosus etc. ¶

Sanguis ut dicit Ysidorus a greco nomen sumpsit eo quod sustentetur, uigeat et uiuat, id est curam
conseruet. Nam sanctitur confirmatur. Dicitur autem sanguis dum est in corpore; effusus uero di-
citur cruor, eo quod effusus in cruento corruat. Alii autem uocant sanguinem a suauitate eo quod gustu et
tactu sit suauis. Non enim est sanguis purus et integer nisi in membris nondum plena sanguine
minima etate. Unde et in membris tenerior est ex defectu. Ipse autem sanguis cum possibilis est in genas latare
mulieribus mos est unde et hodie uestes et pingi flores portant super mortuos animositatem
mortem dum erant in suo sanguine representantes. Hec usque Ysidorus libro xi capitulo. Sanguis autem secundum
Constantinum inter omnes humores laudabilior et amicabilior est, quia ipse est equale et perfectam decoctionem
sic effectus calor temperatus ex mixtione calida et aerea ad corporis nutrimentum est. De sanguine secundum eundem
Constantinum alius naturalis, alius innaturalis. Naturalis autem alius est in corde, alius in uenis. Qui
uero est in arteriis calidior et subtilior est, rubicundior, clarior, et in sapore dulcior alio tamen
sanguine amarior est in sapore. Et tamen calidior propter cordis et sue uicinitatis subtilior propter
calor cordis subtiliatiue et rarificatiue et quia in ... propter ... arteriarum facile
possit in alia membra labi. Clarior autem est propter cognitum calorem. Sanguis uero in uenis contentus est
rubeus et ... mediocriter grossus et subtilis, mediocris in sapore et ualde dulcis, qui multo caret
odore, cito coagulatur cum exierit. Unde talis ... temperate. Si non fuerit subalbis
aquosus, non bonus odoris nec dulcis saporis, commixtionem alterius humoris ipsum ...
... est in ... Iam enim regnat in sanguine innaturalis qui sic dicitur uel quia aliena generatione
est ut in leprosis corruptus, autem ipse ... est ... et ...
cum quo est commixtus. ... autem colere uel alterius ... humoris mixtum est primo sanguine
ipsum inficit et in sue qualitatis similitudinem ipsum trahit. Hec usque Constantinus Pantegni xxiiii c.
Has sanguinis proprietates ponit Aristoteles in libro animalium iii, dicit enim: Omne animal habens sanguinem
habet epar et cor. Non omnia animalia carentia sanguine sunt minoris corporis et animalia
habentia sanguinem et est ... dicitur caro. Sanguis exit in illa mortua fuit siue corrupta.

Item notandum alii bone dispositionis est sanguis mediocris quia non nimis multus sit sed sit [illegible]
nonnumquam nec nimis parva sit corporis [illegible] quia animalia minus [illegible] corporis sit [illegible]
sanguinis quia quanto augmentatur pinguedo tanto minoratur sanguis. Item omne corpus
sanguineum putrescit cito et maxime propter ossa. Homo enim habet sanguinem subtilem valde respectu
aliorum animalium quorum sanguis nigrior et spissior sanguine hominis et maxime [illegible]
et [illegible] et sanguis in inferiori parte corporis spissior est et nigrior est quam in superiori. Item
sanguis in generatione naturali est cum egritudinis qui attenuatur et fit aquosus et propter hoc forsan
[illegible] homo sanguinem [illegible] est ut puto propter [illegible] liquidi sanguinis habundantia
aqua [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] aquosas [illegible] [illegible] et eas
expellit [illegible]. Item cum homo [illegible] ex sanguine in maiori modo [illegible] [illegible]
quia [illegible] [illegible] ad interiora [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] purgat
actiones [illegible] [illegible] ad interiora extremitas corporis pallida remanet
et exanguis et propter hoc forte accidit quod si cor [illegible] [illegible] non exit in [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]. Item dicit ibidem quod si sanguis fuit bene coctus et digestus [illegible] [illegible]
ex eo [illegible] et [illegible] forsan quod [illegible] [illegible] propter decoctionem coagulatur et [illegible] [illegible]
et pinguedine [illegible]. Item cum [illegible] sanguis [illegible] non [illegible] et [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] et [illegible]. Item cum [illegible] sanguis in [illegible] membro non [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] li. [illegible]. Item dicit ibidem li. [illegible]. [illegible]
[illegible] sanguis ex quo patet quod sanguis est [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sanguinem. Item
est [illegible] sanguis [illegible] [illegible] quod est animal carens sanguine [illegible] [illegible] quod [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] in [illegible] et [illegible] qui carnibus [illegible] et sanguine [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] propter hoc si animal non [illegible] isto [illegible] efficitur [illegible] et male dispositionis
et [illegible] [illegible] [illegible] et fiet bone dispositionis et qui [illegible] [illegible] et fiet bone dispositionis
[illegible] talis [illegible] [illegible] et si ille sanguis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] clarius et bonus est corpus
sanum et si malus erit corpore infirmum. Item sanguis coagulatur [illegible] propter [illegible]
[illegible] unde omne animal [illegible] [illegible] sanguinem et liquide [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] meliore [illegible]. Sanguis enim [illegible] [illegible] et [illegible] et [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] est. Item omne animal carens sanguine est [illegible] [illegible]
animali [illegible] sanguine et propter hoc [illegible] [illegible] sanguine et [illegible] et leve [illegible] [illegible] [illegible]
propter timorem. Item sanguis [illegible] [illegible] [illegible] et coagulatur sanguis omnium animalium
aliorum. Sanguis enim animalium coagulatur [illegible] [illegible] et [illegible] preter cervi et leporis
et [illegible] [illegible] [illegible] quorum sanguis non coagulatur ut [illegible] sanguis [illegible] [illegible]
dicit [illegible] li. [illegible] xii. [illegible] est coagulationis et velocius et [illegible] forsan propter [illegible] caloris
et siccitatis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] unde de quota [illegible] dicit quod [illegible]
sanguinem [illegible] [illegible]. Item idem li. xiii. sanguis parte dextra calidior est
[illegible] [illegible] et ideo propter [illegible] caloris sanguinis in parte illa manus dextre [illegible]
[illegible] ad operandum [illegible] quam sinistra. Unde dicit [illegible] li. [illegible] [illegible] [illegible] movet
dextram quam sinistram et si [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] movet [illegible] dextrum quod facit [illegible] sanguinis [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] li. [illegible] quod sanguis [illegible] et [illegible] est in [illegible] [illegible]
[illegible] unde et cor [illegible] est ad sanguinem [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] et in nullo membro est sanguis [illegible] nisi in corde [illegible]
et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ad alia loca corporis et non venit [illegible] [illegible]
ad cor quoniam [illegible] est et principium sanguinis membrum primum recipiens sanguinem [illegible]

manifestatur ex anathomia et visu [illegible]. quia prima radix cordis apparet sanguinea
unde dicit aristoteles. Cor est primum sanguinis receptaculum et ideo in medio positum est et est similitudine
tanquam ancilla et attentio ad omnia alia membra totius animalis a quo procedit motus
et vita totius animalis et ideo cor est in omnibus habentibus sanguinem. in nullo
[illegible] sanguis est et non epar. omnia [illegible] dicit aristoteles libro xiii. primus [illegible]
alio modo [illegible] medicorum. sed de ista controversia [illegible] ad nos aut
[illegible] vel opinio non descendit quo ad intentionem. ¶ Propterea quod autem
sentencie breviter recollige quod sanguis naturalis est et primum et calidus et humidus
[illegible] alio membris virtutis naturalis confortativus. Prestat autem [illegible] continuus
et immutet [illegible] corporis [illegible] cordis et spirituum conservatur. [illegible]
amoris [illegible] corporis ipsius coloratus. Sanus et
temperatus sanitatis conservatus. corruptus corruptionis inductivus. Ut patet
in lepra. que est sanguinis corruptio [illegible] et cum aliis humoribus admixtus. Inductiva
vero est temporatus [illegible] coloris oculorum [illegible]. Ubi dicit quod sanguis
columbe vel [illegible] de ala dextra extractus oculis cadens [illegible] maculas
abstergit oculorum. Sanguinis omnis calidus est [illegible] et dissolutivus. sicut ibidem
dicitur [illegible] in tractatu de pannis et maculis oculorum in fine.

Sunt etiam sanguinis quedam proprietates minus laudabiles aliquando dicte. ¶ Sanguis
[illegible] natura est [illegible] corruptus fuerit citius est nocivior
et graviores infert corporis passiones. nam aliorum humorum malicia sanguinis admixta
propter amicabilitatem eius ad naturam non se in subito manifestat et ideo cor lesione [illegible] natu-
ram [illegible] latere [illegible] malum est non [illegible] ut patet in febribus continuis
et aliis [illegible] rubea vel adusta sanguinem admixta non in [illegible]
[illegible] vel media medicina [illegible]. ut dicit [illegible] ¶ Item sanguis si fuerit
[illegible] in hominibus generat passiones [illegible] medicine [illegible]
[illegible] ubi patet in sanguinis [illegible] qui [illegible]
et [illegible] in mulieribus [illegible] si ultra debitum retineatur pessimas
[illegible] et [illegible] passiones. Unde [illegible] spiritualium suffocationem [illegible]
[illegible] causa passionum. Quando ille sanguis corruptus nimis diu retentus
ad [illegible] corporis regiones [illegible] ¶ Talis ex [illegible]
[illegible] remedium est talis sanguinis corrupti contra naturam
[illegible] sanguis [illegible] corruptus [illegible]
[illegible] qui [illegible] abiicere [illegible] ¶ Item ut dicit [illegible]. li. x.
c. y. sanguis menstrualis [illegible] non germinant arbores [illegible]
[illegible] corpore [illegible]
[illegible] nec [illegible]
[illegible] Ut [illegible] sanguis [illegible]
[illegible] maior in corde [illegible] generat et ideo [illegible] in
[illegible] recolligitur tanquam [illegible] aqua. Pro debito [illegible] corpus [illegible]
[illegible] et [illegible] ad [illegible] disponit et [illegible]. Unde
dicit aristoteles li. ix. [illegible] in fine [illegible] in mulieribus [illegible] et ideo [illegible]
[illegible] sanguis [illegible]. Prima [illegible] dicit [illegible] li. xvi. sanguis menstrualis
non [illegible] temporis [illegible] in maiori parte [illegible] [illegible] et [illegible]

vel quia corpora aliorum sunt tunc frigidiora qui in illo tempore est ... et
talem inveniunt sanguinem et etiam excessus superfluitatis menstrualis que si tunc ex
pellit talis evacuatio laudabilis est et naturalis quia si extra tempus vel per superfluitatem
sanguinis vel per acuitatem materie vel per debilitatem expulsive virtutis et continen
tis molestias molestas et periculosas corpori in talibus accidunt quod quidem generaliter ...
a xiiii anno usque ad l. quia iuvenculis meat sanguis aug... et certis terminis. al...
autem anno tantea sanguinis minoratur et frigescit corpus et calor deficitur vel
depellit. unde iste due etates a tali inimicia sunt immunes. scilicet longevus vetula
et iuvencule puelle. retinet tamen natura sanguinem menstrualem post mulierum impregnatio
nem ad nutrimentum fetus et conceptus conservationem. unde ait li. xv. menstruum est sanguis non
purus sed indiget digestione operatur. sic sanguis autem est spermatibus et
animali. unde mulier post conceptionem frequenter patitur fluxum menstrualem solet
facere abortivum quia tunc debilitatur fetus aut movetur et hoc per meatuum distractionem.
unde retentio sanguinis menstrualis signum est impregnationis corpus ... [illegible] autem
superfluit de sanguine menstruali ascendit ad mamillas. et inde lac generatur
mater enim lactis est sanguis excoctus in mamillis ut dicit ar. li. xvi. et com...
lac ... est sanguis digestus non corruptus. unde ... et fluxus sanguinis menstrualis
actualiter sic in corpore antiqua mulier impregnetur. sicut dicit ari. li. xv. quod quam...
sicut arborem primo florere quam fructum facere. unde qui venit talis fluxus mulier
accidit in etate sine etate et in illis gentibus. ¶ Viri vero et animalia non pati
untur talem fluxum quia talis superfluitas ... in pilis ut dicit ari.
¶ In dictis autem nimis expertis et sepius monentis non multum nisi ... sed
que ... et ... sanguinis. ... tales ... digerunt ¶ ...
sanguis talis frigidus vel ... hora nona ... non ... ad
... carni ... si ... invenit
ad ... et ... passionem ... ima
... patitur. ... bona ... non ...
et ... sanguinis ... simul ...
... ad ... stomachi appetitus enim ... generat
unde et omnia talia corpora sunt maximis morbis aggravata. ¶

Flegma secundum Johannicium est humor sanguinis actione caloris imperfecte ex frigida et
humida materia generatus ut ait dicit li. ... Flegma est alia superfluitas que
non digeritur totaliter. cum est materia sanguinis et flegmatis si sufficerent sanguinem
decoctionem maiorem vel minorem. unde de flegmate fit sanguis per ampliorem
caloris actionem ... non tamen est ... sanguis in flegma nunquam transmutatur
sicut colera nunquam in melancoliam sed non est ut dicit avicenna. Est autem flegma liqui
naliter frigidum humidum et insipidum quam natura mandat per membra ad nutrimentum
et ... corporis membra ... est aliud naturale ... ali
innaturale. Naturale autem est frigidum et humidum in colore albo in ... . In ...
... vel totaliter insipidum incipit cum quidem ... est calore ...
sic ... in sanguinem transmutetur et fit completa transmutatio corporis ...

Illa enim quidquid [illegible] sit grossum et insipidum [illegible] calorem [illegible]
eius forme et saporis sanguinis [illegible] est dulcis [illegible] subsequentem sibi parum [illegible]
et dicitur esse dulce. Unde propter vicinitatem et similitudinem quam habet cum sanguine indiget
eo omnia membra corporis et ideo natura provida fecit illud cum sanguine per venas totius
corporis transire propter necessitatem et [illegible] propter utilitatem. Nam ut dicit Constantinus deficiente
sanguine calor digerit flegma quod [illegible] membra reficit et nutrit. Unde
[illegible] est flegma colera et melancolia [illegible] non possunt ut ex eis
fiat sanguis cuius virtute vigent et nutriuntur membra corporis universa. Est etiam eius
presentia cum sanguine necessaria ut eius scilicet sanguinis fervor temperet et liquiditate flegmatis
[illegible] sanguinis in corpore conservetur et sic facilius et expeditius ad singula membra
[illegible] sanguinis [illegible] membrorum et alie partes [illegible]
[illegible] humectentur ne ex calore motus vel [illegible] calido [illegible]
aliquo alio officio retardentur aut siccitate [illegible] impediantur. ¶ Flegmatis
autem naturalis [illegible] est enim [illegible] melancolie
[illegible] non propter colere rubee infectionem dulce [illegible]
[illegible] Unde sic dicitur propter caloris [illegible] assimilationem [illegible]
omnis [illegible] est compactius et [illegible] ad digerendum
et in sanguinem convertendum. Hic humor si corruptus fuerit diversas generat
in corpore infirmitates [illegible] ut dicit [illegible] cognoscitur per signa.
Nam [illegible] flegmaticus est in corpore [illegible] et tardus et [illegible]
[illegible] carne mollis et fluidus [illegible] colore [illegible]
[illegible] plenus [illegible]
[illegible] saporem in ore sentit [illegible] humoris ad
[illegible] mollis grossus [illegible]
[illegible] pinguis et grossa in [illegible]
[illegible] plana [illegible]
[illegible] in aquis frigidis [illegible]
[illegible] morbum [illegible] fatigari
[illegible] temporis qualitates [illegible]
[illegible] hiemali [illegible]
[illegible] ut dicit [illegible] super [illegible]
¶ Humiditate
Colera [illegible] est [illegible] in humore colerico [illegible]
calor [illegible] excedit. Colera alia naturalis alia innaturalis [illegible]
[illegible] calida et sicca [illegible] in colore rubea
[illegible] saporem amara [illegible] acumine [illegible]
[illegible] amarior [illegible]
[illegible] colore [illegible] amarior [illegible]
[illegible] cum sanguine [illegible]
[illegible] cum sanguine [illegible] propter necessitatem et
[illegible] sanguinem [illegible] sanguinem
[illegible] ad membra [illegible] in hoc sanguine [illegible] colera
[illegible] ad interiora corporis [illegible]
[illegible]

[illegible] de amaritudine [illegible]
passionis [illegible]

et innaturalis [illegible] enim fuit per inviscationem totius corporis et per incineracionem
[illegible] stomachum et intestina [illegible] et pungendo [illegible]
[illegible] se habent. Ideo enim sepe accidit torsio et ventris [illegible] et colica
passio per viam opilationis que est in [illegible] et intestina [illegible] colon [illegible]
aliquando [illegible] sibi commixtio cum colera rubea fluxit aquosa generatur colera citrina que
citrinus est minus calida et nociva. Vitellina fuit [illegible] grossioris et spissioris
[illegible] in colera vitellina [illegible] Due species sunt note. Tercia species est colera que
dicitur prassina in colore viridis et amara acuta sicut [illegible] que vocatur prassium
vel marrubium vel porrus [illegible] nascitur autem in stomacho illorum qui [illegible]
[illegible] herbis nimis calidis ut porris cepis alleis nasturcio [illegible] et [illegible]
[illegible] herbis viridis et [illegible] in colore [illegible] et sic [illegible]
est [illegible] aut [illegible] generatur [illegible] colera vitellina que nimis adusta
cum [illegible] adustio [illegible] nigredinem [illegible] mixta [illegible]
viriditas introducitur. Eruginosa vero colera est quarta species que per adustionem
adustionem generatur [illegible] quando [illegible] tunc
declinat color eius ad albedinem qualis est color eris [illegible] calor in humido
corporis primo nigredinem efficit deinde [illegible] humiditate albor [illegible]
[illegible] concretum [illegible]
[illegible] in humido [illegible] albedinem [illegible] nigredinem operatum
[illegible] in omnibus aliis peior est et venenosior eius venenosa qualitas pessi-
mas et mortiferas inducit in corpore passiones [illegible] et [illegible] tangere.
Et cum [illegible] humor [illegible] colera naturalis non [illegible] nec est aliorum humorum
[illegible] digestiones [illegible] putredines [illegible] corporis in
[illegible]
[illegible] et [illegible] ad [illegible] ad appetitum [illegible]
[illegible] appetitum [illegible]
et [illegible] ad [illegible] nigredinem [illegible]
[illegible] in colore [illegible] colerica [illegible] animo
[illegible] impetuosi in corpore longi tenues et macilenti
[illegible] in omnibus [illegible] pulsus fortis et
velocis [illegible] urina [illegible] et [illegible] in colore [illegible] et clara
[illegible] colera si in aliqua parte corporis fuit corrupta [illegible] inferet corpori
passiones quarum [illegible] signa sicut dicit Constantinus in pantegni li. ix. c. ii. [illegible]
[illegible] colera corrupta [illegible] vel citrina et [illegible]
Urina [illegible] non [illegible] in ore et [illegible] amara et [illegible]
[illegible] stomachi et mordicatio [illegible]
cum vomitu [illegible] lingue [illegible]
et [illegible]
[illegible] aspectu pulsus [illegible] urina rubea et [illegible]
capitis [illegible] horribiles [illegible] in sompniis [illegible]
[illegible] de igne fulgure et [illegible]

[illegible] calor [illegible] [illegible]

Melancolia est humor spissus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] frigidus et siccus.
a melancolia [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] colera [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
autem melancolie alia naturalis alia innaturalis. Naturalis est frigida et sicca et fit in sanguine
sicut fex in vino hec generatur [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] inter dulcedinem
et ponticitatem existit [illegible] [illegible] melancolia in duas partes hec dividitur quarum
una remanet cum sanguine potest [illegible] ad membra cum [illegible] et nutrit sunt
[illegible] ut cum sanguine misceretur ut [illegible] sanguinem ad membra [illegible]
[illegible] Iuvat etiam sanguinem et inspissat cum nec [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] Alia vero pars transmittitur ad splenem propter nutritionem et [illegible]
[illegible] Necesse enim fuit [illegible] propter mundificationem [illegible] et propter nutrimentum
[illegible] splenis. Iuvamentum non est et [illegible] in os stomachi ut [illegible] [illegible]
[illegible] et inspisset et [illegible] [illegible] et sic excitet famem et appetitum
[illegible] [illegible] illud autem est melancolia que est superfluum sanguinem transmittitur
ad splenem et a splene [illegible] et illud quo non indiget splen ad suum nutrimentum
et sic colera rubea iuvat stomachum ad expellendam superfluitatem inferius. Sic me-
lancolia iuvat virtutem appetitivam [illegible] [illegible] fex sanguinis [illegible] quam
colera vel flegma [illegible] et separatur a sanguine sic [illegible] [illegible]
sine [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] nec [illegible] propter
eius viscositatem. [illegible] [illegible] non colera propter [illegible] et ideo fex colera vel
flegma [illegible] non vocatur. Melancolia non naturalis non est admodum [illegible] sine
[illegible] et [illegible] sed per modum adustionis et [illegible] et hoc accidit
[illegible] [illegible] cum calor nimius in [illegible] flegma [illegible] [illegible] et
[illegible] nimiam [illegible] adustam convertit et si fuerit humor primo
[illegible] et aquosus [illegible] [illegible] [illegible] et si fuerit grossus [illegible] ad [illegible]
[illegible] vel ponticitatem. Si vero contingat [illegible] vel [illegible] [illegible] fit [illegible]
cum [illegible] dulcedine [illegible] [illegible] melancolia naturalis [illegible] illa adustio sine
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et cum cadit in superficiem terre ebullit [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] fugiunt propter [illegible] [illegible] et illa [illegible]
[illegible] [illegible] deterior est. [illegible] melancolia [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] cadens super
terram [illegible] ebullit. [illegible] in membra penetrat [illegible] maliciosa et venenosa
[illegible] [illegible] prima. [illegible] colera [illegible] [illegible] et [illegible] ac mortale
[illegible] [illegible] morbos inducit incurabiles. [illegible] cancer [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] per adustionem nimiam [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible]
melancolia [illegible] et pessima [illegible] et cum [illegible] [illegible] generatur
sanguis ex sanguine [illegible] generatur colera et ex colera [illegible] melancolia [illegible]
[illegible] humorem [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] na-
[illegible] humor [illegible] [illegible] humor pessimus [illegible] [illegible]

[illegible] super .v. c. [illegible] [illegible] [illegible] in aliquo [illegible] sicut [illegible] sine [illegible]
calor cuius materia in nigredinem vel livorem conversa ad duritiem lapidis
sonat et tristitiam secundum humoris qualitatem patiens quo est timidus sine causa. Sine causa
timor alicuius amoris sine causa passio eius est melancholia. Sine omnis hac passione
timores sine causa sunt timidi sopor atque tristes et hoc quia melancholicus vapor cor con-
stringere. Unde sic tristes interrogati quid timeant vel propter quid doleant non sunt
non sunt qui respondeant. ¶ Alii cum sibi mortem imminere in proximo putant. Alii
inimicitias alicuius formidant. Alii mortem diligunt et desiderant. Unde Galienus in libro
passionum. Non est mirum si patiens coleram nigram vel melancolias suspi-
cionem patiatur et semper in corde obscuritatem metuit et timet. Unde et aliqui dicunt
quod est fumus melancolicus opprimit cerebrum et necesse est ut patiens timeat quia tamen cum tenebrositas
[illegible] et conturbat cerebrum et conturbat ea et ipsum passiva et in corde tri-
stitia vel [illegible] accidunt communibus omnibus melancolicis passionibus. ¶ Item ma-
nie et melancolie dispositionem et quando tales debilitati gaudent et rident et de-
non omnes placent atque dolent. ¶ Item tales permaneant tacent quod oportet loquendum
et in [illegible] loquuntur quod oportet tacendum. ¶ Item alii putant se esse vas fictile et
ideo timent tangi ne frangantur. ¶ Item quidam putant se pugno
tenere mundum totum et omnia in manibus continere et ideo manus ad usum non extendunt
timent quod si manus extenderent totus mundus deficeret et periret. ¶ Item quidam pu-
tant angelum tenere mundum et per [illegible] nolle suos dimittere cadere et ideo manus
extendunt et [illegible] nasci mundum corruere sustinent et multum [illegible] qui
manus et [illegible] [illegible] a medicis [illegible]. ¶ Item aliqui metuunt quod caput non
habeant vel si putent se sine capite putant aliud esse plumbeum vel aliquid
aliter [illegible]. ¶ Item alii audientes gallos cantare in [illegible] [illegible]
et se [illegible] et [illegible] se esse gallos [illegible] et [illegible] clamantes [illegible] in
clamando vel [illegible]. ¶ Item alii in suspicionem pessimam [illegible]
[illegible] et amicos [illegible] et [illegible] [illegible] quos [illegible] et
[illegible]. Has et multas alias mirabiles [illegible] melancolicas passiones
refert Galienus et alii. Et multi alii auctores quas [illegible] longum esset singula
enarrare et hoc [illegible] ad [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
ad [illegible] [illegible] melancolicus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] pena [illegible] [illegible] passionibus [illegible] Nabuchodonosor qui per
dicitur in hystoriis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] .vii. annorum spacio
se putabat [illegible] de melancholia et de aliis humoribus naturalibus et non naturalibus [illegible]
[illegible] [illegible] dixisse [illegible] sufficiant. ¶
Postquam auxiliante deo tractatum est de divinis nominibus ex angelorum spiritualium
natura de homine et eius proprietatibus accidentalibus [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] ad [illegible] [illegible] [illegible] nos [illegible] manus apponamus ut [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] possimus eligere [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible]

pereat sensibus intellectui subicitur ut dicit Aug. et ideo usque initia sua et causas
ipsi operantes sunt opus in suo breui compendio interserere. Homines uel per
similitudinem parata corporalium intellectum spiritualem et multitudinem fabule in diui-
nis rebus intelligere ualeamus. [illegible] in mundi [illegible] est. ¶
Mundus itaque ut dicit Macrobius dicitur triplici modo. nam mundus dicitur
diuinus intellectualis mundus siue archetypus incorporeus insensibilis et eternus
ad cuius exemplar mundus sensibilis est factus sic dicit Boetius tu cuncta superno
ducis ab exemplo pulchrum pulcherrimus ipse mundum mente gerens. Filius [illegible]
et ¶ Secundo modo dicitur mundus omnia corpora que celi ambitu continentur ut celum in quo
sidera lucent ignis quo alia calent aer in quo omnia uiuunt et spirant et uigent
aqua que terre latera circumcingit. Terra que omnia inferiora sustinet atque nutrit
ex quo dicitur mundus proprium sensibilis est. Tercio dicitur homo minor mundus quia totius
mundi ymaginem in se representat. Est inter primus mundus existens in diuina mente
eternaliter preformatus. Secundus mundus preteritus est diuina bonitate et preteritum
et originem ex nullo creatus. Tercius uero qui est preteritus siue qui est creatus eius simi-
litudinem in se gerit. De primo autem mundo et secundo in presenti dicendum est. Secundum
de mundo sensibili dicendum est quod mundus quod ut dicit Macrobius est uniuersitas creaturarum
conglobata in spere modum nam mundana superficies sperica et circularis sicut spere et
figura nec fuit ut dicit Marcianus alia figura mundo [illegible] congrua forma
sic orbicularis et rotunda et hoc propter uniuersitatis perfectionem et propter diuinam quam habet in esse
eterno cum suo opifice qui fine caret et principio [illegible]. Mundum autem
[illegible] totum philosophi in duas partes diuiserunt quarum nobilior et simplicior pars
superior et ethera a circulo lune se extendens usque ad planetarum regionem. Altera
pars est inferior [illegible] que a lunari globo incipit et usque ad centrum terre [illegible]
se protendit. [illegible] mundum inferiorem [illegible] maius. Mundus [illegible]
est circulus ex iiii^or elementis ex [illegible] totius in spere modum conglobatis terram in medio
undique [illegible] diuinus celi [illegible]. ¶ Ad [illegible] mundi compositionem
[illegible] diuina uirtus primordialem materiam [illegible] in [illegible] massa ex [illegible]
[illegible] iiii^or elementa [illegible] in illa massa ylem.
a Platone in Tymeo est uocata ex qua diuina sapientia omnia et elementata composuit
et [illegible] qualitatibus in regionibus ordinauit. Primo uero [illegible]
[illegible] quod in illa materia calidum fuit et siccum cessit in naturam ignis quem ratione
sue leuitatis diuina sapientia superius collocauit. quod uero frigidum et siccum in summo fuit
cessit in naturam terre quam sua ponderositate et compacto inferius posuit. quod autem
calidum fuit et humidum in naturam aeris cessit. Quod uero frigidum et humidum in naturam
aque conuertit. et hec duo elementa secundum maiorem uel minorem leuitatem et grauitatem
[illegible] in medio ignis et terre collocauit. unde ista naturam primam phylosophi
[illegible] potuit [illegible] sic [illegible] yle materia prima sine [illegible]
sine quantitate sine colore sine [illegible] sine loco sine tempore [illegible] aliquam [illegible]
[illegible] nulla [illegible] uerba [illegible] tamen sic exponit quod dicit fuisse sui

quantitate non quia sunt determinate quantitatis quo ad nos sicut patet. Sed in nichilo quod excedit aliorum bonorum quantitatem. Ideo et sine qualitate dicitur quia non sunt aliqua spiritualiter denominari non enim non enim primo calida quam frigida nec [illegible] et sic de aliis. Item sine colore dicitur quia non sunt aliquo colore imaginatum ab aliquo. Item sine tempore fuit quia non decurrit tempora [illegible] quam si materia est creata sunt et fit. quia non sunt determinatum locum plus sursum quam deorsum nec plus in latum quam in longum. inter aliqua secundum est et multa quia nulla sed naturalis precessit creata hoc aliquid est secundum quamque ut principium nunc interiorum aut sunt alia materia omnia. Sed prima materia que ad omnem [illegible] et qualitatum sui susceptibilis que est sub diversis speciebus et formis conservatur. Permanet enim sed non quo ad suam incorporea quantitas [illegible] quo ad qualitates transmutabiles dicit quod ista materia que nunc per rarefactionem manet sub forma ignis et est sub igne statim per condensationem induet formam aeris. Remanet sub specie aeris que prius sub specie ignea fuit ignis ex quo patet quod prima materia ex qua naturaliter mundus constat insensibilibus et incorporeis est et aqua omnia naturalia manent et in qua redeunt tanquam ad matrem. Mundus est ita compositus multis compositas a contrario est compositus et tamen unus est omnis. Mundus enim unus est unus et non plures mundi et hoc propter naturam unius [illegible] ut dicit Plato [illegible] pat enim tota natura sua [illegible] ibi dicit [illegible] de mundi eternitate [illegible] ergo ex quo sic fabricatus non est divisus sed [illegible] quamvis in partibus inveniatur contrarietas quo ad aliqua repugnancia. Sicut enim in cithara invenitur in suo toto convenientia quasi quedam musica armonia. quamvis in aliquibus eius partibus qualitates repugnantes aliqua pati dissimilitudinem videantur. Item corpus [illegible] augustinus [illegible] aut mundus est quo ad suam [illegible] non habet speciem et figuram [illegible] quo ad suam et naturam. Item idem [illegible] augustinus et dicit glossa ubi celum et terra transibit [illegible] [illegible] mundus ratione sue mutationis est sicut [illegible] admirandum [illegible] nobilitatem et forme virtutem et actualitatem ac per quam perfectionis et generationis [illegible] mundi opifex deus super omnia est laudandus. Nulla enim est tam [illegible] infima [illegible] mundi machina [illegible] sine [illegible] que tamen [illegible] [illegible] in presente et informa non reducatur [illegible] Item [illegible] et informa [illegible] est [illegible] armonia [illegible] Item illa [illegible] que secundum naturam prior est et simplicior atque nobilior uniformem habet inclinationem et appetitum ad nobiliorem forme susceptionem et que spiritualior est magis inclinatur ad formam spiritualiorem. Unde sicut celestis simplicior est et nobiliorem [illegible] recipit formam quam elementa et [illegible] celestis nobilior est et simplicior [illegible] [illegible] est in sole quam in luna [illegible] in mercurio vel in marte. [illegible] enim [illegible] nobilior est in igne quam materia vel in aere. Unde grossior est in in terra quam in aliis. nam ibi sunt plures partes in congregatione. secundum [illegible] unde [illegible] terre fuit [illegible] prima materia unius [illegible] prior est in una parte quam in alia. [illegible] in primo [illegible] [illegible] ignis [illegible] sunt nobiliores [illegible].

et partes terre sensibiles sunt grossiores spissiores et maiores. Cum enim partes mun-
dorum sint ab alia secundum quod precedentiores sunt puriores vel nobiliores forme
miscent simpliciora vel puriora et secundum quod eius est in elementis eius est et [illegible]
Nobilior igitur materia mundi [illegible] nobiliori indiget forma et ideo debet [illegible]
materia secundum quod exigit ipsa forma. Qualis de terra dicitur fieri ignis [illegible] ut
nil fuit grossities subtilietur et [illegible] et spiritualior et simplicior forma
ignea induatur et [illegible] dicitur [illegible] et ut [illegible] forme [illegible] ipsa
in partes. Considerat itaque mundi [illegible] quod sunt partes digniores et etiam
[illegible] nobiliores et ideo partes mundi superior reputantur dignior quam [illegible]
est purior et forma est pulchrior et virtus amplior in superioribus invenitur. Tanto enim
mundus in omnibus pulchrior est et decentior redditur quanto deformis pars mundi in-
ferior superioris pulchritudine decorari [illegible] insignitur. Sed dicit Augustinus quedam
perfectionis caritatis et virtutis que in superioribus [illegible] percellit ad perfectionem inferio-
rum decorationem [illegible] se extendit quod et videtur infima pars mundi [illegible]
amisisse [illegible] gratia et virtute. Non enim [illegible] est admiranda
hec [illegible] fecunditas in productione herbarum florum et fructuum in [illegible]
[illegible] et reptilium in natura productione metallorum gemmarum et lapidum. Quam
sit admiranda celi claritas cum diuturnitate suorum orbium [illegible] et quamvis
mundus tot laudibus [illegible] sit sine virtutibus [illegible] insigniter multis [illegible]
[illegible] et [illegible] miserabiliter [illegible] ad eius partem inferiorem undique est [illegible]
Nam mundus [illegible] quamvis videatur ... [illegible] et mictor [illegible] est spiritu et
anime [illegible] est [illegible] in [illegible] et penarum. Nam
mundus est locus [illegible] et transgressionis incolarum et [illegible] et
[illegible] et fugationis [illegible] et confusionis [illegible] et mutationis
[illegible] et [illegible] et corruptionis [illegible] et [illegible] violentie
et [illegible] et deceptionis. In mundo nihil aliud invenitur
quam vanitas [illegible] cupiditas [illegible] et [illegible]
[illegible] notos allicit et diligit ignotos abicit et [illegible] mundus [illegible]
[illegible] paucis [illegible] amatores suos decipit et fallit nam [illegible]
[illegible] ad [illegible] [illegible] [illegible] ad modum umbre [illegible]
[illegible] suos sequaces fugere [illegible] et [illegible]
[illegible] magis [illegible] et honoribus [illegible] extollit in fine magis [illegible] et
[illegible] et ut [illegible] fugere est [illegible] si non [illegible]
in ergo calamitatibus [illegible] quid aliud quam [illegible] clamat. [illegible]
[illegible] mundi in generali dicta sufficiant [illegible] ¶

Nunc [illegible] eius partes de celo et eius [illegible] admirate manu
[illegible] Nam celo [illegible] angelorum et hominum [illegible] locus est et [illegible]
[illegible] [illegible] celum autem [illegible] traditiones [illegible] est [illegible] aliud [illegible]
[illegible] celum autem visibile est multiplex sicut [illegible] glo. super Deut. [illegible] celum [illegible]
[illegible] [illegible] aereum [illegible] ethereum [illegible] olimpium [illegible] igneum [illegible] firmamentum [illegible] aqueum

empireum celum scilicet angelorum et celum [illegible]. Item aereum vocatur medium aeris inter-
ciu quod a [illegible] exceptis aque et terre non proximum est auferri. Unde illa
pars aeris purior et ab inferioribus qualibus in proximior propter sui puritatem
et simplicitatem sive nam superius celi nomine nuncupatur sic dicit super
[illegible] Volucres celi que dederunt illud. Item celum ethereum secundum quosdam
vocatur supremum aeris interstitium ex immediatione sphere ignis et quietis
et dicitur ethereum propter illud medium inter ignem et aerem continuum ab igne est
illuminationis et splendoris receptiuum. ethos enim grece splendor dicitur
latine ut dicit ysid. Celum non igneum secundum quosdam vocatur centrum
spere ignis propter ipsius ignis puritatem. subtilitatem et summam qua habet
preceteris elementis actualitatem et propter alias qualitates nobiles celestibus
coniunctas ex vicinitate orbis planetarum [illegible] dicit super locum
illud Job. intueri celum et contemplari ethereum et hoc nomine etiam in
telligitur tota regio a luna usque ad stellas fixas. in qua sunt orbes
et circuli vii. planetarum [illegible] infra proximo titulo et etiam quod super [illegible]
sentiat. martianus. alexander. Hic ordinat vii. celos dicens primum
celum est luminis continui uniforme et non motum scilicet celum empireum. Secundum
est dicit continuum luminis uniforme et motum scilicet aqueum sive cristallinum
tertium luminis continui non per omnem partem luminosum uniforme
et motum. Ut celum stellatum. Quartum est receptiuum luminis sine
calore scilicet olimpium. Quintum est receptiuum luminis cum calore scilicet celum igneum
Sextum est receptiuum luminis coniunctum cum parte superiori et dicitur celum
ethereum. Septimum est receptiuum luminis quietum cum parte inferiori scilicet
aereum [illegible] Vocatur olimpium regionem orbium planetarum quia illud
spatium est quietum et lucidum. firmamentum autem vocat celum. [illegible]
philosophos et [illegible] propter quod sunt corpora siderum et stellarum
Istarum philosophi non ponunt nisi solum celum unum. ymo ut dicit basilius in
exameron [illegible] linguas suas corroderent quam plures esse
celos consentirent illud autem celum scilicet firmamentum. sic dicit [illegible]
li. secundo. de celo. Celum inquit est elementum quintum ab elementis ge-
nerabilibus distinctum [illegible] ac dissolubile neque [illegible] est. [illegible]
[illegible] posset. [illegible] leve quod forsan [illegible] quia si esset
[illegible] oppositum [illegible] incideret in ipsum corruptio
[illegible] nec particulariter. Ymo scilicet dicit [illegible] creator posuit eum
[illegible] generationis et corruptionis et ideo [illegible]
[illegible] et incorruptibile ne conquererent generationis et corruptionis [illegible]
[illegible] alique nisi [illegible] Est autem celum illud ingenitum et [illegible]
[illegible] motus est circularis supra medium scilicet super axem qui [illegible] fixus
immobilis inter duos polos. scilicet meridionalem et septentrionalem [illegible]
et illud celum est [illegible] quo ad dimisionem et [illegible] extremum [illegible].

semper eterni est quo ad motum. Primo enim a motore est mobile primo. Nam a deo qui
excelsus et gloriosus multa. Sunt usque autem mille ex tali elemento
vocant autem polos duas stellas in summis celi extremitatibus in ipsius
medio fixas et inferius collocatas quarum una est superius posita in medio
celi ad septentrionalem et dicitur polus articus. Alia opposita est ad meri-
diem et dicitur polus antarticus quasi contra polum articum posita. Inter istos
duos polos qui mouent duas sui continuitates celum obliquo modo ab ori-
ente usque ad occidentem et ab occidente usque iterum ad orientem et hoc semper
uniformiter sic rota modo circa axem. Unde axem vocat Aristoteles quandam
lineam intellectualem porrectam a polo usque ad polum diametraliter et excelsius
est cuius medium totius ambitus celi centraliter constituit. Post hec dicit ...
dictus celi natura dicit mihi ... secundum nonam translacionem. Celum
igitur est unum compositum in suo quanto continet primam aquam et celum
vocatur quod est ultimus maximus totius ... et sequitur. Unde non sunt
neque fuerunt nec erunt celi multi. Celum enim est unum perfectum completum
cui non est simile neque est locus extra celum neque corpus nec vacuum nec
plenitudo nec tempus quod est numerus motus. Unde illic est vita firma ...
... ultimum et est sempiterna que nec deficit nec finitur et illa est uita e-
terna. Unde idem dicit: Celum nec fabricatum est neque generatum ...
est eius motus est equalis in quo non est diuersitas et est motus eius singularis et
circularis cuius motor est spiritus qui mouet illud sua voluntate et continuat
radius celi cum radio ignis et ... est ... ad utilitatem ...
... permanenciam vite. Firmamentum itaque vocatur celum quod solidum
est et firmum et tamen ... Unde ... firmitatis
sive permanencia incorruptibilis et immutabilis tam in sua quam in forma. Est
autem forma eius sperica et concaua et ... quo ad nos et conuexa quo ad
ea que sunt supra celum. Eius motus naturaliter circulariter est et modo obliquo et con-
tinue ab oriente in occidentem. Voluitur secum et continuat motum simpli-
citer et uniformiter infra diei et noctis spatium ... usque ad
ignis regionem. Unde orbes vij planetarum secum rapit et ... se-
cundum que subiecta est ut dicit Rabanus. Virtuti eius motus obedit cor-
pus uniforme et ... Virtus eius motiua licet ...
super corpora ... extendit se usque ad huiusmodi inferiora ... Unde et
igne superior est ...
aerem usque ad aerem et ... usque ad aquas ...
in parte maxima facit exundare ...
... motum celi ... uno modo ... uno ordine ipsum imitantes
... maior et ... et leuius et purius obedit magis
et quod minus est talis ... tardius et obedit minus. Tria ... celesti ... et

motui non obedit ut ab eo incipiat localem motionem quamvis ad productionem
sui esse species individuas incipiat in impressiones. Hoc igitur firmamentum
sicut dicit Albertus Rabi quo ad motum ipsum uniformem ordinatum
et imperturbatum omnium tamen motuum velocissimum. Unde nec per velocitatem
motus eius machina dissolvitur vel retardatur ordinato motu planetarum
et sic motus eius impetu motu octavo moveatur motu contrario secum
quod licet in partibus movet situm tamen in toto nec situm mutat. neque va-
riat neque locum observatis in circuitionibus et quasi circulariter fluctuantibus. Cete-
rum cum suis orbibus ordinis sui tenore salvo in puncto nulla te-
mus declinans. Unde motus celi est totius temporis primum signum et motus
et regula omnium motuum aliorum. ¶ Est etiam firmamentum mediante motu
suo generationis et corruptionis in mundo inferiori principium efficiens
cuius ratio est ubi dicit Albumasar quia firmamentum suis lineis virtutem gene-
rationis efficientem ad terram tamquam ad suum centrum dirigit et declinat et
radios suos in terre superficie aggregat maxime et coadunat sicut
ostenditur in scientia perspectiva. Omne enim corpus sphericum concavum et luminosum
interiorum ex quolibet puncto sui dirigit unam lineam radiosam in centrum alicuius corp-
oris luminosi scilicet ad superficiem illius centri et quanto quelibet linea radio-
sa est vicinior alteri linee exeunti ad superficiem centri tanto ex unione
unius ad aliam est fortior ad impressionem in centro efficiendam suam ex quo in-
est quod cum corpus celi sit sphericum concavum et luminosum et terra ad magnitudinem
celi non obtineat nisi vicem puncti cum sit centrum mundi necessario fit
maxima aggregatio celestium radiorum ex quorum virtute et contactu fit maxime
generatio et productio rerum generabilium in terra que est centrum ipsius firmamenti
et quamvis celum sit principium generationis tamen non recipit generationem
ullam nec corruptionem nec diminutionem nec augmentum nam celum in sua
substantia habet simplicitatem uniformitatem et puritatem nullam habens
contrarium oppositum dicitur nec contrarietatem et ideo nullam habet ex se potentiam
ad corruptibilitatem. Unde secundum argumentum Aristotelis in primo libro de celo et mundo omne
quod corrumpitur est ex contrariis celo autem nihil inest contrarium quare celum non
corrumpitur eternum est quamvis uniforme et simplex sit uniforme. Habet tamen accidentaliter
inter se plures orbes et circulos in situ et in magnitudine longitudinis
et latitudinis differentes per diversas mansiones quibus in eis diriguntur motus
ut dicit Aristoteles in libro de causis elementorum et alias nam si semper unam differentiam
et mensuram reciperet mundus inferior influentiam radiorum periret animalium
mortalium et genus omnium inferiorum et ideo necesse fuit motum celi esse obliquum
ut per elevationem et depressionem orbium nunc calor nunc frigus materie
generaretur. Unde si directe celum moveretur quo ad nostrum situm nimia vel calore
vel frigore in mundo generabilia consumerentur ut dicit Aristoteles nec solum ad tendentiam

Nota de celo [illegible]
Nota de statu celi [illegible]
Nota quod celum [illegible] causa est sine anima
Nota quod celum [illegible]
Nota de effectu
Nota de [illegible]
Nota de [illegible]
Nota quod [illegible]
Nota [illegible]
Nota de [illegible]
Nota [illegible]

medio purus et incorruptibilis ex parte sui. Sextum est pulchritudo et clari-
tas ex parte forme. Dicit Aristoteles in libro de celo et mundo. celum ex sui natura
splendidum est. Dicitur in parabolis eius est dicta. nam intellectus est maior aggre-
gatio quam in aliis partibus ipsius celi. Unde ex parte forme habet rotunditatem
cum convexitate concavitatem et claritatem diaphanitatis sive transparentiam. Et propter
sphericitatem uniformitatem in toto. Sed in partibus dissimilitudinem [illegible] occu-
orbium et motum diversorum planetarum sicut sapientes [illegible] et armo-
nicam [illegible]. Unde mathematici [illegible] impulsum et motum propter orbium
efficitur. Ponitur ille qui [illegible] [illegible] temperamentis equale. Nonum est
et [illegible]. Propter hoc dicit in libro de celo et mundo. infima. quia celum motus sui ga-
mmitate inflammat aliud super quod movetur. Unde et ex commotione celi ignitur
motus enim causat calorem. Unde dicitur [illegible] [illegible] ex commotione
fit calor et ex quiete frigiditas. Et ideo calor materiam emollit et dissolvit
frigiditas non aggregat et constringit. Unde [illegible] [illegible] motum celi
vicinius [illegible] ceteris partibus mundi inferioris sunt calidiores et
patet in igne et in aere. In tertio autem [illegible] in aqua est motus debilitatus
et ideo in ea est frigiditas sed non in ultimo. In quarto autem scilicet terra propter
maximam elongationem a motu celi fit caliditas in ultimo propter caloris absentiam
et omnium [illegible] et ideo terra permanet quiescens et perhennis ut non
moveatur sicut dicit Aristoteles. Ibidem Decimum est nobilitas vero celi attenditur in ipsius
simplicitate puritate perpetuitate informe claritate diaphanitate sive perspicuitate
et in sua orbicularitate et in motu uniformitate velocitate et in situ
eius sublimitate quia quidem ad [illegible] a centro terre maxime distat et mira
qualitate quantitate quia eius magnitudo inmagine rationis nisi a su-
perio in primo quod omnia inferiora sibi subdita regulat ordinat et mon-
strat et quod super omnia mirabile est. Omnia inferiora celum ordinat et
[illegible] et tamen a nullo inferiori se aliquam immutationem recipit nec [illegible]
[illegible] dissimile [illegible] virtute aliqua ipsi celi corpus se conformat.

Septimum celum est aqueum sive cristallinum quod est [illegible]

Aqueus pono super firmamentum divinitas post formationem aquas enim
esse super celos collocatas scriptura divine auctoritas nobis tradit quia
sunt levigate et subtilitate et in natura celeste sunt [illegible] et ideo permanent
ibi fixe. Beda vero dicit quod aque ille celestes non vaporales. Sed
[illegible] virtute omnia super firmamentum sunt suspense et hoc modo
ad imperium firmamenti moderationem vel ad caloris [illegible] quod eius velocissimo
motu repressionem oportet enim sit beda et celum ignee sic [illegible] posuerunt
Unde dicit beda Celum est stabilis et ignee nature rotundum a centro terre
equalibus spaciis collocatum et ideo forte beda videbatur quod ideo sunt ante
ibi esse aquas ut calor ille celestis ad temperantiam [illegible] et
[illegible] in flammationem [illegible] in inferiori dissentiorum non [illegible]
ex frigiditate enim naturali illarum aquarum super firmamentum [illegible]

Posuit dicunt aliqui stellam [illegible] et frigidam [illegible] illa qua hic ratione [illegible]
ille cum firmamento [illegible] dicit [illegible] firmamentum [illegible] aquarum
[illegible] Ptholomeus [illegible] magis [illegible] et
vicinum [illegible] qualiter istud possit fieri rationabiliter non est persipicuum
[illegible] cum [illegible] ratione utriusque qualitatis sue scilicet humiditatis
et frigiditatis. [illegible] ignee [illegible] sit [illegible] non est bene liquidum philosophis
[illegible] qualiter [illegible] tam [illegible] possit [illegible] aut contraria
aliqualiter [illegible] Job xxxviii qui facit concordiam in sublimibus
[illegible] Io. alio modo [illegible] qui [illegible]
[illegible] et arbitror [illegible] Dicit enim Alexander
et [illegible] ille qui super celos [illegible] non [illegible] frigide [illegible]
[illegible] conservare et [illegible] iste enim [illegible] et inter se
[illegible] contrarietatem et sibi invicem repugnantes [illegible] ordina-
tione [illegible] ille super firmamentum sunt sub nobilissima [illegible] ordine
divine collocate [illegible] maxime sunt [illegible] et hoc quere
est nature [illegible] perspicuitatis et transparentie [illegible] principaliter et similiter
[illegible] in [illegible] ratione [illegible] convenientiam et cum celo empireo et
etiam cum firmamento et ideo posuit deus aquas inferius [illegible] ratione frigidi-
tatis et humiditatis cum aliis [illegible] ad generationem et corruptionem
[illegible] posuit [illegible] ratione [illegible] nostri [illegible]
[illegible] Et ideo dicitur celum [illegible] aqueum et cristallinum ratione
[illegible] et perspicuitatis. Est enim perspicuum ad modum cristalli a su-
periori celo scilicet ab empireo lucem vel luminositatem plenitudine reci-
piens et receptam ad inferius celum effundens et [illegible] et ideo dicitur celum
[illegible] mobile et [illegible] Cristallinum vero quia [illegible] in summo di-
citur cristallinus [illegible] uniforme est [illegible] et perspicuum [illegible]
[illegible] ad modum aque [illegible] stabilitate et mobilitate movetur
et illud [illegible] celum [illegible] et illud [illegible] sibi magis
est propinquum [illegible] illud [illegible] inferiora [illegible] inferiorum mobilium
[illegible] est [illegible] ut dicit Alexander.

Celum empireum est primum et summum celum locus angelorum
et regio et habitaculum hominum beatorum et dicitur empireum igneum quod est
igneus [illegible] totum igneum. Hic dicitur non ab ardore sed potius a nimio
splendore ut dicit [illegible] illud enim celum summe lucidum [illegible]
lucem et splendorem est super celum cristallinum [illegible] propinquum et proximum
Est autem celum natura uniforme sine stellis et [illegible] forme. Ut dicit
Damascenus Io. autem [illegible] ut [illegible] spiritualium et corporalium sit [illegible]
[illegible] est [illegible] quieta et immotum. Unde illud celum non est
motum propter consummationem operis omnis [illegible] ut dicit Alexander.

ad complementum omnium in hoc tempore secundum determinatam formam ad medium
Est autem hoc spacium infimo scilicet celum empireum et ultimum corpus scilicet formam supremum
et infimum esse dicitur immobile et quietum. istius celi speciositatem describit Rabanus
dicens quibus Basilius in exameron dicens hic celum empireum est corpus primum
non simpliciter sed corporalium sive mundanorum quia subtilissimum. Primum mundi
firmamentum quantitate maximum qualitate simplicissimum situ superius
locali situ supremum quia ascensus et motus ampliatorem spiritum et corporum
visibilium et invisibilium continens de lumine spirituali. licet enim dicatur sic corporum
tamen spiritualium est sedes in celo quod ibi lucet potissime. Hinc Grecis et apud
quos dicitur spiritualior sedes dei quia in corpore mundi speculum celi pulcherrimum est
et hic tamen et medio divina virtus manifestius operatur.

Ether grece dicitur splendor latine et vocatur ether secundum Ysidorum. Superior
regio supremi interstitii aeris et ignis ubi est perpetuus splendor
luminis sive lucis. Anaxagoras autem dicit nomen etheris esse nomen
ignis et hoc putavit ubi dicit Aristoteles quod ipsius inflammationem a causa concomitatur
locata eorum motus. Unde secundum ipsum Anaxagoram omne inflammabile et
inflammatum vocatur hoc nomine. Martianus autem dicit quod ether est locus ab
inferiori mundo separatus immiscibilis respectu inferiorum et patitur nulla
variatione. In ethere ubi est dies perpetuus nox durans umbra
terre non lucerdit neque inmiscere quod tamen ad aliud locum umbra terre que noctis
causa est in ethere non attendit secundum Aristotelem. In ipsis in ethere ether nichil aliud
est quam sit celum nec est ex elementis iiii. compositum enim supra sunt orbem globum
et nec est levior aliquo inferiori elementorum. Unde ether nec est gravis
nec levis neque rarum neque densum nec per alterius corporis penetrationem
similiter. Ratione enim etheris nulla ingreditur corruptio vel alteratio vel
vel partialis quod ei accidet si ex elementis compositum aut originem contraxisset
Anaxagoras tamen dicit quod ether est aer inflammatus et dicit quod aer descendit
inferius et inferius occultatur. unde propter sui subtilitatem nunc sursum nunc deorsum
sic [illegible] unde terremotus contingunt et [illegible] ethera [illegible]
occultatum. Sed dicit Aristoteles quod secundum est error quoniam subtile non descendit
deorsum et quod si descendens est in medio opacum non lucet. Secundum Marcianum ipse
ether etheris subsphera celi perambiens totum mundi circulum et refulget
Continet autem in se orbes vii planetarum qui moventur contra motum firmamenti
Inferior itaque pars etheris velocitate sui motus inflammat inferiorem
partem [illegible] clarius ex illa inflammatione gignitur sphera ignis. Sicut dicit in libro de
celo et mundo. Inde est enim sic ignita non ignem nec inflammatum
ipse ether quia ab inferioribus non recipit aliquam immutacionem quamvis
inferiora ab ipso immutentur. Sequitur nunc de spera sive ambitu celi et cetera.

Spera celi ut dicit ysidorus est species quedam in rotundum formata cuius
in medio centrum terre equis spatiis undique conclusa vel inclusa. hanc
speram nec finem nec principium habere philosophi asserunt ideo quia per
sui circulum nisi incipiat et ubi finiat non facile apprehenditur nec enim
aliqua figura celo convenientior quam spera cum per sui ipsius simplicitatem
tum per capacitatem tum et per uniformitatem super quo in 9 alias agimus
et orbicularis superficies celestis corporis in quo stelle fixe continentur et hec spera
duobus polis revolvitur quorum unus est septentrionalis qui numquam
nobis occidit et dicitur polus articus vel borealis. alter polus est antarti-
cus seu australis qui numquam a nobis videtur vel propter nimiam a nobis
elongationem vel forte propter terre interpositionem inter istos duos polos quasi
inter duas mundi extremitates spera celi volvitur et movetur et cum ipsa motu
stelle in eo site ab oriente in occidentem et iterum ab occidente in orientem mo-
tu diurno et nocturno xxiiii horis spacio existente tantalis celitur
Spera celi circuit et mille adventibus cuius principium cursus planete occurrunt
et cuius impetum moderaretur mundi machina solveretur et ideo super alias agimus.
Orbes planetarum sunt subiecti se invicem intelligentias per quos plane-
te motu alieno incedentes rapidi firmamenti obviant et eius velocitatem
reprimunt et retardant. Volvitur autem ista spera in polos obliquos medium circa
axem. Est autem axis quedam linea intellectualis que recte per mediam pilam
spere tendens inter duos polos se extendit circa quam celi ambitus quasi rota
circa axem circulariter se revolvit. cardines autem celi sunt extreme partes axis
quibus innititur ipse polus et sunt cardines dicti quia sicut cardo hostium in polorum
commotionibus revolvuntur. Vel sunt isti cardines. convexa vel convexiora ut dicit
ysidorus spere vero celestis medietas est omnis pars. Vel que a nobis totaliter
videtur si per aetherem nostrum illius pars quanta putatur unde et circulus qui dicitur
orizon. i. finitor circulus nuncupatur ut dicit ysidorus. Recollige quod licet corpo-
ralis sit spera celi et tamen sua linea variatur ad centrum. i. usque ad terram subtilia-
tur. conferentia est a centro terre remotissima et ideo illa quodam modo sunt nobis
propter summam distantiam videntur et lingua omnium inferiorum generatum omnium
inferiorum est ordinatam informatam generationis et vegetationis effectiva subi-
ectarum rerum et prima activa actum. Racionem motus sui molestia planetas sibi
obviantes per se efficit harmoniam est preclarissima. Racionem sic dicit aristoteles in ii. de
celo et mundo ex coordinato spere motu et cursu planetarum celestium exoriuntur mo-
bilitatem. i. armoniam ut magis impulsu ipsorum orbium efficiatur sonus ille
et acuta omnium generibus temperatas effectus continuos naturae et similes. Propter
non audimus celestem et illius soni excellentem armoniam illa auribus non audimus
sic movere solem non possumus intueri quamvis clarissimo moveatur Racionem

intra se distincti aliquo modo nisi situ ..

Circuli celi sunt plures quorum duo sunt visibiles scilicet galaxias et zodiacus
alii sunt invisibiles scilicet circulus equinoctialis dividens duo circulos
tangentes zodiacum manente vel in libra alius est circulus solsticialis estivalis
eo quod sole in eo existente fit solsticium estivale. Iste circulus tangit
zodiacum in cancro et est quinque inter lineas habitationis et dicitur alius est paralellus
sub circulo septentrionali sive arctico et est quinque simplex inter lineas et sub lineas habitabiles. Circu-
lus qui est ex parte contraria alterius habitationis zodiacum tangit in capricorno et
dicitur circulus solsticialis hyemalis eo quod sole existente in eo fit solsticium hye-
male alius est paralellus sive circulus antarcticus sive australis vel
australis oppositus arctico paralello. Dicuntur autem hii quattuor circuli paralelli quia
circuli eque distantes a parte que est inter eos et sole quia equaliter sibi invicem
distant ab invicem paralelli. Sunt preter hos duo circuli qui dicuntur coluri eo
quod sunt semper? qui incipit a polo semper? per cancrum et capricornum
circulariter procedens iterum redit ad locum principii. Alius est colurus austra-
lis per libram manente similiter redit ad locum principii et dicitur colurus
quasi colli cauda ... qui erigit caudam arcum
facit in parte et semper oriens? in parte est circulus et orizon
qui finit visus quia circulo quo celum et terram videntur. Iste copulare est
et circulus meridianus designans illam partem zodiaci in qua sol ...
equaliter distat inter orientem et occidentem et isti duo circuli non
sunt in sphera quia secundum diversos situs et aspectus variantur huic vero.

Galaxias est circulus celestis qui dicitur circulus
celi pulchrior et candidior ceteris per medium celi incipiens
ab oriente vel ad septentrionem per cancrum et capricornum procedens iterum
ad punctum suum dicitur autem lacteus circulus qui inter omnes circulos celestes
nobiliorem habet claritatem. Unde et denocte navigantes et itinerantes dirigit
et duxit decentes? quanto autem aura nocturna est serenior et frigidior
tanto melius galaxie est manifestior. Secundum opinionem quorundam vulgi
galaxias dicitur vestigium solis quod post se relinquit. Sol quidem erat in illo
circulo. Sed Aristoteles dicit esse falsum quia si esset galaxias combustione talis
solis oporteret quod sic impressio esset in aliis. In quibus erat sol cum aliis stellis
mobilibus et hoc videmus esse falsum quia transeundo annos zodiaci ubi sol
inflammavit apparuit sic dicit ille. Methodorus Anaxagoras et democritus
dixerunt galaxiam esse reflexionem luminis ad aerem sicut in
speculo. Sed hoc est falsum ut dicit Aristoteles videtur quia si hoc esset permutaretur
sicut est permutatio lune. Hoc autem est falsum quia videmus galaxiam semper
in eodem loco nec recedit ab eo dicit ergo Aristoteles ... orbi est
inflammatur et habitus et in locis ubi videtur galaxias sunt stelle multe parve

et minoris et in illis relucet fulgor ille et ideo apparet locus ille magis ra-
diosus nec recedit ab uno loco sibi (?) [illegible] in [illegible] meliorum
2 capitulum secundum

Zodiacus est circulus obliquus in xij partes divisus equales que
in signa a philosophis sunt vocata. nobis autem significat media pars
celi et planete [illegible]. Dividitur igitur in xij signa. xij scilicet spacia equaliter
distincta et stellis notabilibus ab astrologis denotata unumquodque autem signum
in xxx dividitur gradus. vel gradus lx dividitur minuta. iv. sed secunda.
et xx. sed faciunt minutam unum. lx minuta gradum unum. et xxx gradus
signum unum. Dicuntur autem signa ista propriis nominibus appellata sicut Aries.
Taurus et sic de aliis et vocantur animalia non quia animalia sunt de celo col-
locata sed quia in suis effectibus animalium talium proprietates aliquas repre-
sentant. Et post dicitur Inter ista xij signa iiij sunt cardinalia scilicet
[illegible] scilicet cancer in estate capricornus in yeme aries et libra in medio prima duo
dicuntur signa solsticialia quia in cancro existens sol ulterius ad nos non
accedit in capricorno remotius non recedit. In primo sunt longissimi
dies et breves noctes In secundo econverso. In aliis vero duobus fit equinoctium in
ariete fit vernale. In libra vero fit equinoctium autumpnale et tunc utroque
tempore dies noctibus sunt equales. In istis etiam signis tria sunt ignea
scilicet aries leo et sagittarius. tria vero sunt terrea. scilicet taurus virgo capricornus
et tria sunt aerea. scilicet gemini. libra. aquarius. et tria aquatica. scilicet scorpio. cancer.
pisces. Et inter ista que sunt ignea et aerea sunt calida et masculina et
diurna. Que vero sunt aquatica et terrea sunt frigida et feminina et nocturna
Inter ista etiam iiij sunt mobilia scilicet que dicuntur cardinalia. scilicet aries. cancer. libra. capri-
cornus quia in eis initiatur tempus. et quatuor sunt fixa in quibus figitur
ipsum tempus scilicet taurus. leo scorpius. aquarius. Et iiij sunt que in medio
[illegible] convalent (?). scilicet gemini. virgo sagittarius. ~~Et iiij sunt~~. pisces. Et
dicuntur ista signa domus quia domicilia sunt et [illegible] planetarum. et [illegible]
[illegible] domibus [illegible] domus triplicitatis quedam exaltacionis Nam
ista signa que concordant in una natura faciunt triplicitatem et eodem nomine
nuncupantur et sic in iiij partibus celi ordinantur. Nam in oriente
sunt ignea. aries leo sagittarius. terrea sunt taurus virgo capri-
cornus in austro aerea sunt. libra gemini et aquarius in occidente aqua-
tica sunt cancer pisces. scorpio in septentrione. et inter illa triplicis domi-
natores sunt in suis effectibus orientales occidentales et septentrionales
australibus et in eis nobiliores planete dominantur. Nam triplicitatis
orientalis que est prima sunt solem de die et lunam de nocte et saturnus participat
cum eis die et nocte. Triplicitatis ergo occidentalis sunt saturnum mercurium et
Jovem. Triplicitatis septentrionalis sunt venerem. lunam et martem. australis vero

vel saturnum mercurium et iovem. Omnia predicta signa domus exaltacionum que planete
sunt maiori vel minori exaltantur in signorum gradibus plurimis et diversis
omnes operantur. Nam sol habet recipit suam et exaltacionem in xviij gradi-
bus arietis et casum in eodem gradu. Venus habet gloriam suam in piscibus
xxvij gradibus et casum suum tristiciam suam in eodem simili casu signum opposita
scilicet virginis. Mercurius exaltatur in virgine xv gradibus et cadit in piscibus
gradibus totidem. Luna exaltatur in thauro tribus gradibus et totidem ca-
dit in scorpione. Saturnus exaltatur in libra xxj gradu et cadit totidem
in ariete. Mars exaltatur in capricorno gradibus xxviij et totidem in cancro.
Jupiter exaltatur et caput draconis in geminis gradibus tribus et cadit
in sagittario totidem. Cauda exaltatur in sagittario tribus gradibus et
cadit in geminis. Preter ista unumquodque signum dividitur in tres partes que facies
nuncupantur quarum prima est a primo gradu arietis et durat usque ad decem
secunda durat usque ad xx. tercia usque ad xxx. Prima facies est martis
secunda solis tercia veneris. Prima facies tauri est mercurii secunda lune
tercia saturni. Prima geminorum est Jovis secunda martis tercia solis.
Prima cancri est veneris secunda mercurii tercia lune. Prima facies le-
onis est saturni secunda Jovis. Tercia martis. Prima virginis et solis. secunda
veneris tercia mercurii. Prima libre est lune secunda saturni. Tercia Jovis.
Prima scorpionis est martis secunda solis tercia veneris. Prima sagittarii est
mercurii secunda lune tercia saturni. Prima capricorni est Jovis secunda martis
tercia solis. Prima aquarii est veneris secunda mercurii tercia lune. Prima piscium
est saturni secunda Jovis tercia martis. Planeta igitur existens in domo propria habet
v. fortitudines in gradu exaltacionis habet iiij in domo triplicitatis
habet tres in facie unam aut duas et qui magis habuerint inter planetas
minus multis prevalet in fortitudine. Et quilibet planeta forcior est in domo propria
quam in aliena et propter fortitudinem signi in quo est fortificatur et exaltatur
debilitatur sic fortis nunc forcior est in quo forti quam in debili. Et ideo
astrologi in iudiciis suis non debent negligere considerare domos altitudinis
vel assisu signorum et planetarum dignitates ut signum per cetera principatur
et dominium in domibus angularibus vel succedentibus angulis cadentibus
quietant in medietate debilis domini. Item quedam signa domus angulares
habent signa cardinalia scilicet quatuor scilicet cancer libra capricornus et aries.
Succedentes vero domus succedentes angulis scilicet taurus qui succedit arieti
et leo qui cancro et scorpius qui libre et aquarius qui succedit capricorno.
Cadentes vero dicuntur domus cadentes ab angulis scilicet gemini virgo sagit-
tarius pisces ubi patet in figura immediate. Sed sciendum istorum signorum ortus
et occasus opponentes conditiones aspectibus divisa et contraria accidunt
in hoc mundo. Nam sicut dicit idem auctor ista a libro vj. ... et coniunctionibus
debilitati signo malivolo accidente et forti planeta bono est bono

aspectu in ipso ascendente qualiter forti et bone. Dicit dispositionis in
suo genere et contrario. Domus item anguli prima domus est orientalis et signi
arietis. domus x celi linee septentrionalis est cancer. angulus vero
occidentalis est libra. et angulus terre est capricornus. hec signa. in mo(do)
angularia maxime sunt virtutis et orientale plus quam occidentale et sep-
tentrionale plus quam australe. Unde angulus terre est tristis. alias minus forte
sed sicut dicit auctor domus succedentes sunt medie essentie et virtutis
scilicet signum ab ascendente scilicet v tamen et secundum ii. v. viii et xi. inter hec signa
sive domos. viii signum peioris est operationis et significationis et ideo
vocatur ab astrologis domus mortis. Reliqua autem signa sive domus
cadentes scilicet iii. v. vi. ix. xii. sunt debilioris essentie. essentie et peioris
signis et maxime vi et xii. et simul ideo est ut dicit auctor quod in vi
domo vel signo gaudet mars et ideo vocatur domus infirmitatis et
debilitatis omnium rerum et in illo signo est gaudium martis et in xii gaudium
saturni et ideo vocatur domus inimicitie tristitie et laboris. Signa etiam
sive domos dicuntur invicem se aspicere et sunt tres aspectus principales. scilicet
sextilis. tercius et quartus. Sextilis aspectus dicitur quando aliquis planeta in
aliquo signo ab ascendente aspicit tertium ante et tertium post se et hoc est a iii
vel tertio. Si aliquis planeta fuerit in signo arietis aspicit illum qui est in
capite geminorum ante se et cum qui in initio est aquarii post se quod est signum
xi. Et hoc notatur sextilis eo quod teneat quartam partem celi. scilicet gradus
lx. et talis aspectus est laudabilis bonus et fortunatus. Est enim signum di-
lectionis medie secundum astrologos ut dicit auctor superius. Tercius aspectus
est a quinto signo et non est gradus planeta que fuerit in initio arietis aspicit
cum qui fuerit in leone ante se et cum qui est in sagittario post se quod est signum
nonum. Et dicitur trinus quia continet terciam partem celi. scilicet c. et xx gra-
dus et hoc aspectus est optimus quod est in benigno parte amicitie ut dicit auctor.
Quartus aspectus est a quarto signo et xc. gradus planeta que fuerit in
initio arietis aspicit illum qui est in capite cancri ante se et eum qui est
in capite capricorni post se quod est signum x et hic aspectus dicitur quartus quia
quartam partem celi continet vel nonagesima gradus et hic aspectus est malus quia
in illo signo non est et medio et inimicitie et imperfecte ut dicit auctor prius.
Coniunctio non et oppositio non sunt aspectus quamvis non dicunt aspectus absolute quando vero
septimum signum recipit vii ut aries libram dicitur aspectus oppositionis et est pessimus quod
signum est parte inimicitie et precedit martis si aspectus fuerit martis sicut
solis. Coniunctio vero planeta quando convenit cum planeta in eodem signo.
ascendente vel in signo ubi quincto ante vel retro tunc dicatur coniunctio et
hec potest esse bona si planete fuerint boni et econverso mala. Si planete fuerint

nali sic dicitur autem et hic omnia pateant in figura quam ponit auctor ¶

Naturam autem signorum per ordinem recolligamus ex signo arietis exordium sumentes. Aries quidem est orientale signum sic dictum quia sicut aries in iacendo a parte [illegible] una equaliter mutat ita sol existens in illa parte zodiaci que dicitur aries facit equinoctium et equales facit dies artificiales cum noctibus et sic dicitur [illegible]. Aries est signum masculinum diurnum [illegible] domus martis in xix. gradu eius est exaltatio solis dominus eius sol de die de nocte vero iupiter et saturnus participat eis. Cuius prima triplicitas prima est facies eius martis. secunda solis. tertia veneris. De corpore hominis dicitur capiti et faciei et multos facit in corpore capillos corporis cum facie obliquum oculos graciles aures breves collum longum domus est mite et naturalis hominis qui sic [illegible] ab inferiori parte terre ad superiora ascendit et a tenebris ad lucem vadit sic natus de tenebris egreditur et in illo signi [illegible] ad lucem et [illegible] inoccultat et sic [illegible] abhominaliter in [illegible] de motibus altiorum. Interea in quo vel quarto gradu arietis occumbente oritur [illegible] Inx. gradu eius stella que dicitur [illegible] et [illegible] et serenat aerem in xxv. gradu occidunt pliades etc. Quando autem sol vel luna vel aliquis planetarum invenitur. i. vel. ii. vel iii. gradu arietis erit imbitus et ventus [illegible] et tempestas in gradu [illegible] vel xxx erit magnus calor. Taurus [illegible]. est signum terreum femininum [illegible] nocturnum domus veneris. [illegible] exaltatio lune in quarto gradu eius domus eius de die est venus in nocte luna et mars participat cum eis de triplicitate. [illegible] facies est mercurii [illegible] lune. Tertia saturni. De corpore hominis dicitur collo et gutturi. Dicitur facit amplum et [illegible] nasum dat [illegible] et longum amplas nares. oculos grandes capillos [illegible] et nigros collum gracile [illegible] hominem honeste [illegible] et tamen [illegible] domus est [illegible] et [illegible] et [illegible] et ideo dicitur Taurus quia taurus [illegible] terram [illegible] et locupletat [illegible] quando sol est in tauro terra est [illegible] et [illegible] agricultura [illegible] In primo gradu tauri oritur [illegible] In [illegible] occidit et mutat aer In viii. oriuntur pliades et [illegible] In [illegible] omnibus et [illegible] aerem Geminum [illegible] aereum masculinum mediocre diurnum domus mercurii exaltatio caude draconis [illegible] gradu eius dominus eius in die est Saturnus in nocte mercurius Iupiter participat cum eis de triplicitate. Cuius prima facies est iovis secunda martis Tertia solis in corpore hominis dicitur humeris brachiis

IIIIE

maribus mediocre existit [illegible] bonum [illegible] et conveniens
Cum crescit mercurius sic facit [illegible] dispositionem bonam et subtile
habet [illegible] cognitionis et comprehensionis consilium et ingenio
[illegible] epistolas componere. [illegible] albumasar gradu geminorum
[illegible] variat et mutatur aer et post [illegible]
[illegible] xxvi et [illegible] gemini [illegible] secundum poetas [illegible]
[illegible] fuerunt castor et pollux fratres gemini et [illegible] fortissimum [illegible]
[illegible] in geminis [illegible] in illa parte celi [illegible]
[illegible] inferiora [illegible] bella [illegible]
[illegible] castor [illegible]
Pollux [illegible] illum [illegible] quia [illegible]
[illegible] noctes [illegible] illius [illegible]
[illegible] Alia pars anterior [illegible] et ascendit [illegible] pro
[illegible] inferiores [illegible] Cancer
est signum aquaticum femininum [illegible] noctem [illegible] domus lune exaltatio
Jovis in xv gradu domus eius [illegible] in nocte mars
et luna participat cum eis de triplicitate [illegible] prima facies
eius est veneris secunda martis tertia lune super [illegible] super
pectus costas et pulmonem et habet in corde [illegible] Ista autem [illegible]
[illegible] hominem [illegible]
[illegible] et [illegible] et omnium
que [illegible] super terram [illegible] et [illegible]
[illegible] albumazar [illegible] gradu cancri [illegible]
[illegible] capricornus [illegible] aer in x gradu [illegible] et
mutatur aer in caliditate. In xxix gradu [illegible] camelia(?)
et [illegible] plenius apparet et fit magna perturbatio [illegible]
[illegible] cancer [illegible]
illam partem zodiaci que vocatur cancer [illegible] in omni
gradu [illegible] tunc et sol [illegible]
[illegible] in terra quod non potest plus [illegible] et tunc [illegible]
[illegible] descendendo per signa [illegible] ad capricornum. Signum leonis
[illegible] est signum igneum masculinum [illegible] domus
solis et illius exaltatio. [illegible] in die [illegible] de nocte et jupiter
participat cum eis de triplicitate [illegible] prima facies est saturni secunda
jovis 3a martis. In hoc [illegible] cordis [illegible]
[illegible] magnum [illegible]
[illegible] nomen [illegible]
[illegible] albumazar in iiii gradu leonis aquarius
[illegible] et fit [illegible] In xxix gradu oritur et occ[illegible]
[illegible] capricornus [illegible] aliud signum [illegible] leo fortissimum [illegible]

[illegible marginal notes]

et maxime calidus partes corporis pectoris et partibus anteriorum sic sol
intrans illam partem signi aeris iudicia imprimit quod intime
quanto ab illo signo exit ut dictum est. Virgo est signum mediocre
nocturnum domus mercurii prima et est exaltatio mercurii prima in
xv° gradu cuius dominus est venus in nocte luna et mars participat
cum eis de triplicitate et prima facies eius est sol. Secunda venus tertia
mercurii ex parte hominis habet in parte ventris et intestina et signa
pulchritudinis faciunt pulchriores oculos faciemque decoram et mitigat vo-
luntatem domus et infirmitates servorum ancillarum et bestiarum ...
significat et mutationem de loco ad locum et hoc signum dicitur virgo
quia virgo sterilis est et sine fructu et sic sol intrans illam partem
zodiaci que dicitur virgo pro suo calore humorem consumit et sic terram
a fructu sterilem facit. Libra septembris est signum aereum masculinum
diurnum domus veneris prima exaltatio saturni in xxi gradu dominus
eius venus de die saturnus de nocte mercurius et iupiter participant
cum eis de triplicitate et prima facies eius est lune secunda saturni tertia
iovis. De corpore hominis regit inferiora ventris intestina et umbi-
licum domus est ... et nuptiarum et coniunctionis ... et rapine ...
album in ... gradu libre ... oritur ... et calefit aer in xxii ...
corona oritur et fit maxima ... aeris xxiii in oritur ...
et fit maior ... aeris et post oritur virgo. Dicitur autem hoc signum libra
a similitudine ponderantis quia sol existens in illa parte celi que dicitur
libra dies et noctes similes efficit et equales ut dictum est. Scorpio
october signum aqueum frigidum ... et nocturnum domus prima mar-
tis nullius exaltatio. Dominus eius in die venus in nocte mars et luna
participat cum eis de triplicitate et quarta prima facies est martis secunda solis
quarta veneris. Ex parte hominis ... genitalia ...
... facit ... et ... capillos multos oculos ...
... longa pedes magnos et leves facit homines ...
... . Domus dicitur mortis et timoris ... et ...
... et coniunctionis belli ... ingenii ... album in ...
gradu scorpionis stelle ... oritur et fit magna ... aeris
tempestas et post oritur ... gradu ... occidit pliades et fit
aeris serenitas. Dicitur autem signum illud scorpio quia scorpio est animal
valde pungitivum in cauda ... sol existens in illa parte zodiaci que dicitur
scorpio cum est ... corporis ... quia omne
... calefactum ... aer ... in frigiditate
accedit et pungit corpora ut dictum est. Sagittarius november est signum
igneum masculinum mediocre diurnum exaltatio cauda in iii gradu
cuius dominus est ... sol in nocte ... participat cum eis de
triplicitate et prima. Prima facies eius est mercurii secunda lune ...

[illegible] recipit hominis aspicit femora . longas facit coxas et curvas
faciem oblongam et motu levis homines facit pulchriores retro quam
ante capillos dat subtiles ventrem magnum et timorem facit homines — *No. de sap.*
[illegible] . Unde dicitur domus iccirco fidei sapientie et magisterii et ho-
noris cognitionem sapientie astrorum et divinationis sompniorum. De hoc
dicit albumasar in .9. gradu sagittarii oritur plyades statum occidens et oritur
caput scorpii et sic nascitur sub eis acris [illegible] .9. gradus occidit et mu-
tatur. Dicitur autem sagittarius illud signum quia sicut sagittarius emittit
sagittam sol existens in illa parte zodiaci ad nos emittit grandines — *No. de signis ... et cet.*
pluvias atque nives. Capricornus signum mulare est signum terreum frigidum
et instabile nocturnum saturni primum domicilium contrarius martis est — *No. de vita mutacionum.*
in xxviii gradu eius. Dies eius est dies veneris in nocte luna
et mars participat. Capricornus est triplicitatis [illegible] prima facies est iovis secunda
martis tertia solis. In corpore hominis regit genua subtilia [illegible]
[illegible] corpus hominem facit [illegible] et [illegible] domus vocatur dominii
et honoris regis et regni glorie et imperii et [illegible]
Dicit albumasar in [illegible] gradu capricorni oritur canis in xxx gradu — *No. ambitiosos honores appetentes.*
occidit caput [illegible] et oritur caput capricorni. Dicitur capricornus
quia caper est animal cornibus petens superiora solem existens
in illa parte zodiaci facit solstitium hyemale et tunc incipit ascendere
ad signa [illegible] arietis et [illegible] capricornus. Aquarius [illegible] signum est mas-
culinum [illegible] diurnum domicilium saturni. Nullius est exaltatio. Dies eius — *No. de amicis et avaros.*
est in die saturnus in nocte mercurius et iupiter participat cum eis de
triplicitate [illegible] prima facies eius veneris secunda mercurii tertia lune
[illegible] hominis usque ad cavillam pedis facit homines glori-
antes nulla [illegible] pulchram facit faciem et colorem [illegible] et tibias facit
[illegible] domus vocatur amicitie [illegible] et fortune [illegible] — *No. de ... amicitie.*
[illegible] pedes. De hoc albumasar in [illegible] gradu signi aquarii
oritur leo in [illegible] gradu stella regia et lampades occidunt et [illegible] — *No. de ... [illegible]*
[illegible] post capricornum et oritur caput capricorni et aquarii. Dicitur illud signum
aquarius secundum fabulas poetarum [illegible] aquam [illegible] — *No. de ... [illegible]*
tenet [illegible] et [illegible] sol est in aquario [illegible] tempore [illegible]
[illegible] aquas multas emittit et tunc pluvie plus quam in
alio tempore [illegible] Pisces. Signum piscium [illegible] est signum aqueum
frigidum mediocre nocturnum domicilium iovis [illegible] exaltatio veneris in
xxvii gradu eius. Dies eius in die [illegible] in nocte mars et luna — *No. de [illegible]*
participat cum eis de triplicitate [illegible] prima facies eius est saturni secunda iovis
tertia martis. De corpore hominis regit pedes [illegible] pectus
[illegible] caput. florere barbam et [illegible] facit homines [illegible]
[illegible] Dicitur autem illud signum [illegible] — *No. [illegible]*
[illegible] et omnes bestie que [illegible] et significat labor [illegible]

lamentacionis et tristicie Saturni domus et solicitudinis melancolie et carceris
et hoc aliud in x. gradu signi positum oritur Geminis in xv gradu ...
i. Libra oritur In xx. gradu oritur Cancer In xxiiii gradu orizonti
equatur oriens dicitur autem aliud signum positum ex eo et aut temporis
generatur positum et coruscacio quia calore solis alterante humores dissol-
uente solet tunc ... clima ... Has itaque xii
signorum celi proprietates et occultas virtutes secundum astrologorum indicium hinc
hinc opusculo interserui estimans utile esse legentibus eorum no-
mina inscripta tenere et propter intencionem quod de eis senserunt antiqui
et quare eis talia nomina imposuerunt astrologi sedulo inspectores qui
secundum istorum xii signorum sunt communiter ortus et occasus et aspectus
varios mirandos actione debent in istis inferioribus innuebant
Corpora omnia immutat et alterat licet inferiora et in eis suas fa-
ciunt impressiones Pars autem zodiaci signa mouet et sustinet
planete qui dicuntur stelle erratice certis ubi dicuntur secta spaciis
distincta ab inuicem et diffinita quasi dicuntur stelle erratice certis ubi dicuntur
spacia spaciis distincta ab inuicem et diffinita quia dicuntur errantia non
quia errent cum certissimum habeant motum et discursum sed ideo errare dicuntur
quia contra firmamentum cursum suum agere videntur et de motu
planetarum et ipsorum situ effectu aliqua tenenda sunt dicta tam in
generali quam in speciali etc. ¶

Moventur autem omnes planete duplici motu scilicet motu naturali et
proprio scilicet ab oriente in occidentem contra motum firmamenti et motu alie-
no scilicet ab oriente in occidentem et hoc raptu firmamenti cuius
violencia singulis diebus ab ortu ad occasum rapiuntur. In motu autem
naturali quo mouentur contra firmamentum quedam celerius quedam tardius et hoc
propter circulorum suorum diuersam quantitatem Nam Saturnus moratur in quolibet
signo per xxx. menses et complet cursum suum in triginta annis Jupiter moratur
in quolibet per annum unum et xii annis complet cursum suum. Mars mo-
ratur in quolibet signo xlv. diebus et perficit cursum suum in duobus annis.
Sol autem moratur in quolibet xxx. diebus et x horis et semisse et complet cur-
sum suum in trecentis lxv. diebus et sex horis et complet cursum suum
Mercurius ccc xxxviii diebus. Venus moratur in quolibet signo xxix diebus
et complet cursum in ccc. xlviii diebus. Luna moratur in quolibet signo
~~xxv diebus et complet cursum in ccc xlviii~~ duobus diebus et dimidio et
vi. horis et bisse vnius et complet cursum suum a puncto usque ad punctum
in xxvii diebus et viii horis. Stellarum autem vii stellarum ingressum et
progressum per xii signa et egressum ab eisdem variatur et disponitur omnia
que in hoc mundo inferiori generantur et corrumpuntur. Unde in hanc sen-
tenciam philosophus libro sic c. v. ¶ Stellarum fere motum ad similitudinem spere

Nota ... illos ... quando ... dicuntur ... sunt

Nota quod superiora et superlunaria ... ascensionibus

De diuersa motu planetarum

Nota de tempore ... lune et primo mense

Nota quod ... planetarum ... corrumpunt ...

et sic celum elementa in se continet vel circumvolvit, et terram fixam in eius
medio nec declinantem ad sinistram vel ad dexteram et ponit alia ele-
menta mobilia et sic tamen per motum vii planetarum et omnes stelle
alie cooperantur planetis in suis operationibus. Unde et corpus plane-
tarum simile est lapidi magneti et ferro quia sicut trahit ferrum ad se, ita
omnia que circa super terram a motu planetarum efficitur aptatio
et destructio. Sic motibus et operationibus planetarum diversificatur aut
corporum operatio secundum diversitatem climatum. Aliter enim operantur circa ethiopes et aliter
circa sclavos. Unde sic dicit ... c. iiii. Retentio est planetarum quando
in ... signis que sunt pluviosa fiunt, coniuncti in signis aquaticis
in revolutione anni significat multitudinem pluviarum. Si in igne-
is siccitatem et famem ex excessu caloris et siccitatis. Si in aereis
multitudinem ventorum. Si in signis frigidis gravitatem frigoris
et temperamentum caloris. Et ut dicit in eodem iiii. c. dicitur quod effectus signorum
inveniuntur in operibus sive in bono sive in malo. Quod si fuerint
boni planete bonum portendunt. Si fuerint mali contrarium. Item ut
tradit ... planetarum quidam sunt malivoli diurni ponderosi frigidi
et sicci scilicet saturnus. Quidam boni masculini diurni temperate calidi
et humidi sicut Jupiter. Mars vero masculinus nocturnus calorem et siccitatem
generat. Sol masculinus calorem et siccitatem operatur. Venus feminina
nocturna inter caliditatem et humiditatem mediocris. Mercurius vero
temperatus est nec diurnus nec masculinus nec femininus unde cui
se vertit se ad naturam illius cui coniungitur ... cum bonis bonus et cum
malis vel mediocribus similis efficitur. Luna vero est planeta
femininus nocturnus frigidus et humidus cum excessu. Et secundum
astrologos planete aliqui in suis effectibus sunt boni sicut Jupiter
et Venus nulli enim nocent ... quam suos ... non suos adiuvant
et curant ... Alii sunt scilicet mars et saturnus ... non suis
semper obsunt ... Alii vero mediocres scilicet sol luna
mercurius. Et secundum suas bona ... scilicet ... nec bonum
nec malum et maxime secundum quod bonis planetis vel malis in diversis
signorum domibus coniunguntur. Et secundum cum bonis bona ... cum
aliis vero mala ut sepius operantur. Hii vii planete maxima
sunt in generatione tam hominum quam animalium ... Unde secundum
astrologos et secundum Galienum et alios peritos medicos Saturnus materiam
in matrice frigiditate sua et siccitate coagulat et condensat. Jupiter in
secundo mense spiritum et membra ... Tercio mense mars ... ub...
ac sanguinem et humores ... et ordinat et componit. Sol
in quarto mense vitalem calorem et spiritum ... et cordi tribuit.
Venus in quinto mense organa sensibilia et officialia membra

Nota de ... [illegible]

Nota de celestibus bonis et malis quomodo movent ad bonum vel ad malum

Nota de ... bona et mala

Nota de bonitate et malitia

Nota de effectu in bono et in medio

Nota de ... bonorum

Nota de ... [illegible]

Nota quod ... [illegible]

Nota de ... bonorum et malorum planetarum

Nota quod saturnus ordinat [illegible] et ingeniat linguam.

Nota quod hec est operatio [illegible] planetarum circa [illegible] et specialiter in mense.

Nota quod singuli planete singulas domos habent sive officia.

Nota de officio et potestate planetarum.

Alia de officio luminarium.

Nota de officio legati vel subdelegati.

Nota quod planete in omni [illegible] sunt [illegible] habeat esse non in terra sed in celo.

Nota de [illegible] dicitur equans ad se.

Nota de motu centri planete [illegible].

aures scilicet et nasum et huiusmodi perficit et disponit. Mercurius vero in mense vi omnia corporis
foramina et porosa membra ut linguam et nares aperit. Luna autem in
mense vij suis humiditatibus membra humidat et dilinguit et ideo tunc fetus
nascitur vivus et salubris. Si vero nasci distulerit usque ad octavum
mensem fetus tunc moritur et hoc [illegible] prima vice saturnus tunc iterum regnat quia
[illegible] quantitate sua frigida scilicet et sicca fetum mortificat et astringit. In nono
autem mense regnat iupiter qui fetum calore non temperato removet
et constituit. unde fetus tunc nascens vitalis est. Similiter nascens in principio
x. mensis perfectus est salubris et vitalis quia tunc iterum regnat mars
qui calore et siccitate membra nascentis roborat. unde fetus caloris et
siccitatis virtute egrediens iam robustus. Istas et multas alias habent
planete in corporibus inferioribus operationes tam visibiles quam spirituales. maxime
quando in suis domiciliis dominantur. Singuli enim planete habent
domos ut dicit albumasar. Nam domus saturni prima et secunda est
capricornus scilicet et aquarius. domus iovis piscis sagittarius. domus martis
aries et scorpius. domus mercurii virgo et gemini. domus solis
leo. domus lune cancer. In hiis duabus domibus sive signis vij
planete dominantur et per eas diversis motibus vagantes nunc deprimuntur
nunc exaltantur. In hiis autem signis moventur planete duplici motu
scilicet accidentali ab oriente ad occidentem rapti firmamenti et motu naturali
et hic motus est duplex scilicet primus et secundus. Primus motus est circulus quem
facit planeta in suo circulo et metas et terminos numquam excedit suis
motus est quem facit sub zodiaco et sunt ad zodiacum semper in equali
tempore et per equale spatium transit. Primus autem motus planete est
proprius in circulo qui dicitur ecentricus sic dictus eo quod non habeat terram
pro centro sicut zodiacus habet terram pro centro. unde circulus planete
dicitur ecentricus cuius superficies non per centrum terre transeat et terram in duabus
medietatibus dividat equaliter cum sic tamen hoc quod centrum terre et circulus
circulus ecentricus est duplex scilicet differens et equans. Nam planetis
assignantur iij circuli ut dicit ptolomeus scilicet equans differens et circulus
differens est circulus planete per cuius circumferentiam semper movetur
epiciclus ipsius planete dictus ab differendo quia defert circulum epi-
cicli. Circulus equans dicitur [illegible] centrum [illegible] motum centri epicicli plane-
te uniformiter et dicitur equans quia in illo tenet equaliter plane-
ta cursum suum. Epiciclus est quidam parvus circulus quem describit pla-
neta motu corporis sui per cuius circumferentiam motu corporis planete in superiori parte
Nam epicicli movetur ab occidente in orientem in inferiori vero parte
movetur ab oriente versus occidentem et ideo patet quod sol et alii planete
in suis circulis moventur et primo uniformiter quamvis in diversis
diversimode moveantur. In istis itaque circulis diversis triplex motus
planetarum est ab astrologis sapientissime deprehensus motus scilicet centri

stacionarius et retrogradus directus est quando movetur contra a principio
signi versus finem. retrogradus vero quando eius tendit a fine
signi versus principium. stacionarius est qui stat quasi in medio ita quod nec
principio signi videtur accedere nec fini. Fit autem directio semper in parte
epicicli superiori retrogradacio semper in parte inferiori stacio
vero fit in medio eius dimensionis ut a philosophis dicitur. Assignatur
ista tamen retrogradacio solum in v planetis licet [illegible] non autem in sole
nec in luna. non autem sol nec luna retrogradiuntur quamvis in epy-
ciclo moveantur. Et licet ideo non dicunt aliqui quia radii solares sunt
causa istius retrogradacionis. Nam virtute radiorum solarium aliquos illos re-
pellunt et faciunt retrogrados quosdam eos attrahunt et sic eos quasi
stare cogunt sic dicit Alpetragius alii autem causam assignant colorum sed hoc non
sufficit. Recolligere igitur oportet quod planete sive stelle erratice
per suos orbes sic stent sicut virtute et effectu ab invicem differentes.
sic dicit Abraham in libro de nativitatibus [illegible]. Sunt autem stelle causa dominatrices
in mutacione omnium generabilium generacionis et corruptibilium corrupcionis. Sunt etiam
diversitate sui motus in superiori celestis corporis retardacione serenitatis
et tempestatis et [illegible] [illegible] [illegible] magnitudine. [illegible]
et restitutus [illegible]. Sunt autem et suarum qualitatum et virtutum ad in-
vicem participantes. Nam ut dicit Beda quando aliquis planeta
alterius circulum ingreditur aliquo participat eius qualitate et virtute
[illegible] et [illegible] et [illegible] suarum qualitatum et effectuum
permutacione. Nam bonitas benivole stelle per presenciam male
[illegible] et eius malignitas malivole per presenciam benivole [illegible]
[illegible] ut dicit Al. et Tholomeus. Sunt et insuper [illegible] ordinata
[illegible] et [illegible] morum et [illegible] circulorum suorum
[illegible] [illegible] [illegible]. Sic dicit in li. de [illegible]
ut dicit [illegible] inter [illegible] saturni et lune omnes [illegible] musice
[illegible] cum sole [illegible] sunt [illegible] [illegible]
et [illegible] solis [illegible] [illegible] quando sunt alteros cir-
culos [illegible] [illegible] sunt sui circulus [illegible]

Saturnus est [illegible] [illegible] ab [illegible]
[illegible] [illegible] morti [illegible] ut dicit [illegible] et [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] a filio suo [illegible]
[illegible] fuisse et [illegible] in mare proiecta venerem creavit.
Est [illegible] saturnus planeta malivolus frigidus et siccus nocturnus
ponderosus et [illegible] [illegible] depingitur [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] elongacione
[illegible] [illegible] xxx annos [illegible] [illegible] [illegible] plus nocet retro-
grado quia [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] fingitur habere
[illegible] [illegible] colore [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] duas

Nota de bonis [illegible] [illegible] et in bona [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Nota de differencia [illegible] [illegible] et [illegible]. Nota [illegible] [illegible] et [illegible]

Nota de causa re- [illegible] [illegible]

Nota de actibus bonis et malis

Nota de [illegible] [illegible]

Nota de [illegible] [illegible]

Nota [illegible] [illegible] et mala

Nota de [illegible] [illegible] [illegible]

Nota de [illegible]

Nota de [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Nota de [illegible]

Nota de [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible]

Nota [illegible] [illegible] [illegible]

Nota [illegible] [illegible]

habet qualitates mortales s. frigiditatem et siccitatem et ideo fetus
sub ipso dominio natus et conceptus qualitates [illegible] ptholomeus in libro
astrorum dicit homines esse fuscum turpis [illegible] opinione [illegible] quare esse
raro hilarem seu ridentem unde dicit idem ptholomeus [illegible] vaga-
[illegible] in calcanea sepius patiuntur [illegible] sunt
eo et timidi in capillis et in toto corpore aspera inculta turpia. et fe-
tida non abhorrent vestimenta alia diligunt [illegible] et inmunda res
diligunt [illegible] in eorum complexione humor colericus
dominatur ex hoc saturno dicit ptholomeus sub saturno sunt. cap-
ricornus et aquarius eius dominium est in libra sed in ariete regimi
[illegible] sub eo continetur [illegible] et locus frigidus
et siccus in medicinis significat merorem et tristiciam color eius est niger
et plumbeus [illegible] circulum Jovis minoratur
malicia eius et mutat colorem ex vicinitate illius [illegible] naturalis
sic plumbeus [illegible] Jovis cum coniungitur efficitur candidus atque clarus
ut dicit ptholomeus. Jupiter qui secundum errorem gentilium et fictiones
poetarum summus deus fuit primus planeta est benivolus calidus et humi-
dus diurnus masculinus in suis qualitatibus temperatus. Jovis co-
lor est argenteus candidus clarus ac blandus et ideo in circulo Jovis cam-
pos felicitatis antiqui posuerunt. Ut dicit marcianus iste Jovis cir-
culus saturni circulo medius est coniunctus et ideo propter altitudinem circuli
sui xii annis perficit cursum suum [illegible] regnum malicia saturni
quam de Jupiter in superiori parte circuli sui circulo saturni est coniunctus
et ideo fingitur a poetis patrem suum a regno expulisse ut dicit mar-
cianus [illegible] potentia sua [illegible] Saturni maliciam valens [illegible]
victus planetis bonis bonas et [illegible]
inferioribus elementis et ideo dicunt astrologi quod in corpore hominis
cooperatur ad pulchritudinem et honestatem. pulcrum enim dat colorem mixtum
ex rubore et candore pulchros dat oculos et pulchros dentes
pulchros crines barbam [illegible] ut dicit ptholomeus [illegible] enim
aeri et sanguini atque sanguinee complexioni de hoc dicit ptholo-
sub Jove sunt Sagittarius et piscis et super domus eius regnum
in cancro et in capricorno [illegible] sub Jove sunt
[illegible] operum [illegible] astrologi significat
pietatem et [illegible] apparet [illegible] signi-
ficat [illegible] reverentiam et honestatem fidem et disciplinam et
-tinet ad salvacionem [illegible] signorum [illegible] bonitatem et
significat in eis bonum [illegible]
ad [illegible] Jove significat servitutem paupertatem et tristiciam
ex parte [illegible]

Nota quod mala [illegible]
Nota de effectu Saturni
Nota quod [illegible]
Nota de [illegible] felicitatis
Nota [illegible]

obscure pestilentie et nubes . i. xiiij c .

Mars tenens belli auctoritatem nuncupatur. Est enim planeta calidus et siccus masculinus nocturnus. Unde facit colere et igni et colerice complexioni et disponit ad audaciam et animositatem et appetitum vindicte. Ideo quasi deus bellorum vocabatur. In medio locatur inter Iovem et precedit Venerem et ideo continet stelle rubicunde circa ... cuius motivitas temperatum procedit cum fulgoribus et malinus sicut ignis ut dicit Marcianus. Unde et maiorem habet calorem quam alii planete ut dicit ibidem. Hic planeta secundum Ptolomeum disponit in homine ex parte corporis ad longitudinem et gracilitatem et sic vene calide et sicce ... sed hoc est in iuventute. Item in senectute ex calore consumitur et siccitate contingit disponit ad siccitatem. Ex parte mentis disponit ad mobilitatem et levitatem animi et animositatem et alias colericas passiones disponit et inclinat ad igneas operationes sicut ad ferrarios et fabrarios sicut etiam ad terrarum cultores et magnorum ponderum portatores et insuper etiam ad artes leviores sicut cum illis qui sunt oratores equitatores et cambitores et argenti tractatores scriptores et argenti tractatores ... ut dicit Albumazar super Ptolomeum. Et sub hoc planeta continentur hec signa Scorpius et Aries et sunt domus eius. Regnat in Capricorno sed in Cancro est debilis ... ipse coniunctus planetis ... ira et celeritate et furore et est rubeus ... et colericus ... in quolibet signo xl. diebus et xxii. una hora et duobus annis complet cursum suum.

Venus qui est Lucifer dicitur planeta est feminina benivolus feminine ... in suis qualitatibus sed in colore et ... temperatus. Hic planeta excedit solus zodiacum in duabus partibus ut dicit Beda et est secundus Venus quia sua caliditate calida et humida dicitur neque amoris excitationem ut dicit Ysidorus semper ... solem vel precedendo et tunc dicitur Lucifer vel sequendo et dicitur tunc vesper ut dicit Beda colore candido et fulgentem electrum lumine ut dicit Marcianus. Inter ... radians fulget unde et Iubar dicitur eo quod iubar radiorum luminis a se emittit et ... umbram facit ... In eodem signo cum sole ... ostendit quia Venus est ... inferior tunc est ... ut dicit Marcianus ... semper ... ut dicit Marcianus ... ut dicit Ptolomeus ex parte corporis disponit ad pulchritudinem et ...

De marte.

Nota de eius po ...

Nota quod ... et malitiosos ...

Nota ... et ...

Nota de ... instabilitatem

Nota ... et ...

Nota de ... et ...

Nota de ... et ...

Nota ...

in odium inguinum et in capite. sub hac sunt cantores et musicarum
amatores et sponsarum confectores amiciciarum et textrices mulierum
ministeriorum. ut ait misael et dicit ptholomeus. sub venere inquid sunt libid[inosi]
et tamen est hic eius domus et regnat in piscibus et in virgine
detrimentum patitur et cadit. ipsa continet iram et amorem et amicitiam
et peregrinos et [illegible] et gaudium et est [illegible] et moratur in quolibet
signo xxj. et ix. diebus et complet circulum suum in ccxlviij diebus.

De Mercurio.

Mercurius secundum misael est planeta.
temperatus nocturnus modo masculinus modo femininus
ut cum se vertat ad naturam illius cum quo adiungitur. unde est bonus
cum malis vel mediocribus mediocris masculinus efficitur cum in superiori
parte sui circuli mutet qualitates suas cum qualitatibus
veneris et ideo fingitur a poetis quod cum eis sua fornicatur ubi dicit ovidius
et dicitur [illegible] quia medius est inter venerem et solem unde in superiori
parte sui circuli coniungitur cum venere. In inferiori vero coniungitur cum
sole circuitus et lune in superiori parte sui intrat circulum veneris
In inferiori vero parte circulum intrat solis. Quando est in superiori
parte sui circuli medius videtur et minus a sole obumbratur. aliquando est
ante solis ortum. aliquando post occasum splendet et ideo ab aliquibus
vesperus nuncupatur. augustinus dicit quia [illegible] unde lucanus loquens de mer
curio dicit quod deus [illegible] aquarum dicitur et a poetis deus eloquentie
et sapientie unde s. [illegible]. Mercurius facit studiosos et [illegible]
tores. disponit [illegible] et [illegible] ad [illegible] et [illegible] calculi et compu
tationis et ideo dicitur fuisse deus mercatorum quia mercatoribus com
putationis scientia necessaria est et dicitur fuisse deus palestre ubi dicit quod [illegible]
quia cum sole luctatur quasi nolens eum separari sed iuxta solem graditur
nunquam plus distans quam per xxx gradus. cum raro videtur quia
semper fere sub radiis solaribus occultatur et ideo [illegible] cum
solis fulgore extinguitur et propter suam celeritatem cursus deorum
in fabulis nuncupatur quia modo est cum sole modo ante modo post. graditur
cum sole et invenit radiis solaribus proximus stare videtur et dicitur
stationarius quando autem sic movetur retrogradus non dicitur [illegible] secundum
ptholomeum. Sub mercurio sunt gemini et virgo et regnat in
virgine sed in piscibus patitur. abscedit cum sole semper mora
tur uno signo ante aut uno post. sub mercurio continetur scrip
tura negociatores [illegible] et significat [illegible] et sapientiam et est
[illegible] est [illegible] et cum malis malus moratur in unoquoque
signo xxviij diebus et vj horis et in ccc et xxxviij diebus
complet cursum suum [illegible]

Sol secundum ysidorum. vocatur solus lucendo dicitur eo quod sic fons totus lumi[nis]
cum radio serenus superiora et inferiora illustrantur

Et anima solis [illegible] planeta formatur vel ex sole sic
permutatione aliquando fit malus · malivolus durior callidior
ille. Sol enim omnia vivificat et rebus omnibus speciem et formam
administrat. Item ut dicit idem. sol omnibus luminaribus celi maior
in quantitate et magnitudine et claritate unde magis calidus quam [illegible]
est luna maior est et potentia et efficacia multiplicitate maior etiam
est in motus uniformitate quia semper movetur diverso motu in
circulo proprio sub zodiaco medio semper tenens locum. transit enim
recte circulus per mediam lineam zodiaci cuius metas et terminos
non transcendit. Sol et ideo eius motus in circulo suo proprio est uniformis
in quantum [illegible] aliorum motui dissimilis. alia obliquat circulus quorum
solus sic et zodiacus distinguitur per xii spatia sive signa quorum
quodlibet continet xxx · gradus · et quilibet gradus xl · minuta · et quodlibet
minutum xl · secunda · et quando sol recedit de uno puncto sui circuli et
revertitur in eundem · transit per xii · signa et iste transitus circulus
anni vocatur in die naturali perfecte transit gradum unum prout computant
alii. sed transit minuta viii · secunda ita quod de illo lx · minuto re
manet ii · secunda imperfecta unum tamen deficit quod in uno die naturali non
perficit gradum unum sol igitur motu suo ordinato et perturbato
mundum ordinat et perficit universa. Unde Ambrosius in exameron sic nobis
describit virtutes ipsius solis. dicens sol est oculus mundi iocundi
tas diei pulchritudo celi mensura temporum virtus et vigor omnium
nascentium dominus planetarum decor et perfectio omnium stellarum. Idem
dicit Macrobius. Sol inquantum est fons vite [illegible] rationis
principium lucis [illegible] nec [illegible] fulgor olimpi moderator
firmamenti ideo enim movetur contra firmamentum ut moderet
et temperet motum suum ideo dicatur splendor olimpi quia ut dicit
Macrobius in libro [illegible] dicto fuit plato cum quare lumine eius a
sole dicit enim plato in thimeo [illegible] deus [illegible] auctor lucis
clarissimam quam solem vocamus cuius splendore celum et infra omnia
illustrantur et [illegible] omnium animantium et [illegible] dicit
[illegible] sol [illegible] habet lumen [illegible] stelle vero et luna. Unde [illegible]
[illegible] a [illegible] speciem ei appositam illuminatur ideo dicit [illegible]
quod sol in medio signifer [illegible] radios [illegible]
ambiens superiora et inferiora illustrat. [illegible] autem solis [illegible]
dicit beatus Dionysius in li. de di. no. c. v. Sic sensibilium [illegible] et
qualitates multas et ~~multas~~ qualitates multas [illegible] et
[illegible] ipse sol unus est et uniformis [illegible] illuminans
[illegible] renovat nutrit custodit perficit et [illegible] et [illegible]
[illegible] fiat augent mutat collocat [illegible] et [illegible]
[illegible] omnia. unde ex his verbis manifestatur potentia ipsius solis.

Nota quod [illegible]
quando est malus
[illegible] malus

Nota de [illegible]

Nota de maiori[illegible]
[illegible]

Nota de [illegible]

Nota quod sol in [illegible] ordinate
movetur [illegible]
aliorum [illegible]
[illegible]

Nota de [illegible]
[illegible] gradus [illegible]
[illegible]

Nota quod [illegible]
[illegible]

Nota quod [illegible]
[illegible]

Nota quod [illegible]
[illegible]

Nota de [illegible]

Nota quod [illegible]

nisi vel et in suo medio eius sed circa suam summam simplicitatem. Non enim habet extra limitibus vel ex contrariis principiis operibus sicut haec inferiora elementa vel elementata sed omnimodam habet simplicitatem et ideo habet spe-cialem nobilitatem, preeminentiam et incorruptibilitatem quia corpus ex contrariis principiis non est compositionis ut dicit Aristoteles. Et ex hac simplicitate summa habet per sequens summam lenitatem nam primum mobile compactum est principium et causa generationis et ex hac lenitate habet corpus solare ad motum habilitatem. Lenia enim adme-ta sunt firalia quia maxime sunt agilitatis ex hac autem sua subtilitate et mobilitate summa habet actualitatem et virtutem quia quanto res est simplicior tanto ad diversos actus naturaliter est potentior et ideo quemadmodum enim dicit Dionysius quod sol uniformis et lux illuminans etc. Item virtutem suam illuminativam quia in suo lumine in aqua dicit quod dicitur omnis lumine vel per terram vel per lunam nobis interpositam abstrahit auferri medietas habet et virtutem renovativam. Nam poros terrae aperit et virtutem latentem in radicibus ad actum provocat et terrae superficiem herbis et floribus et foliis renovat et revestit per sublimationem et cum virtutes solaris ad penetrandum ad interiora terrae hyemali in tempore priusquam ab antiquo tempore anni sui quibus invenit et pulchritudinem renovavit. Item virtutem habet nutritivam quia ad interiora radicum et seminum solaris radius submittit calorem unde humiditatem dissolvit et eius sua actu actiua quod fenum et ra-dix est simile et illa humiditatem actualiter et illud in nutrimentum rei renascentis convertit. Item virtutem habet multiplicem conservativam et salvativam. Nam etiam contrarietatem et mutuam repugnantiam quam habent inter ad invicem se destruerent nisi per virtutis coelestis in fluentiam conciliarentur et sic in debito salvarentur ut dicit Albertus. Item virtutem habet perfectivam quia calor elementorum incipit agere in generatione calor solaris perficit et producit ad debitum complementum alterius. Item virtutem habet distinctivam. Nam colores et varia species etc. quae in tenebris sunt confusae per plenariam solaris lucem agnoscuntur et abinvicem discernuntur et abinvicem distinguuntur. Item virtutem habet unitivam et hoc per se et per accidens. Per se quia unit et conciliat et concordat planetas in suis circulis. Conciliat et unit contraria elementa. Unde per maximum sol medius est inter planetas quia ad armoniam coelestem perficiendam hoc facit sol in suo circulo quod facit media cordula et musico instrumento per accidens et unit homo genera licet et dissolvit et discernit secundum enim naturam in qua agit nunc aggregat nunc dissolvit. Item virtutem habet fecundativam. Sicut enim generant et varias species procreat istius inferioris sic enim generat hominem et sol ut dicit quod nec fecundaret neque crescat nisi solaris radius non attingat. Item virtutem habet conservativam sicut enim solis albedo rei super nostram

Nota de sole ... vel terre ... anime

Nota quod ...

Nota de ...

Nota ...

Nota de renovatione ... per ...

... de medio anni ...

Nota ...

Nota ...

Nota ...

Nota ...

oriente ventos alium fervore excitant (?) et cum ad medium celi augmentantur et in eius declinatione cum ad occasum properat eius elongatione debilitantur corpora in suis virtutibus et quasi in sompnum resolvuntur ubi et in historia que aperit in ortu solis qui in occasu marcescunt quos etiam dicunt ut dicit Alexander. Item virtutem habet temporum mutationis, ordinationis et distinctionis, quia descendendo per signa australia septentrionalia efficit dies breviores, ascendendo vero per signa septentrionalia efficit longiores [illegible] [illegible] dicit quia sol lucens super terram diem facit et secundum diversitatem dispositionis solis dies diversam immutationem recipit. Nam si rubens in mane deinde lucet in tempore hore tertie, fervet in meridie et pallet in vespere. Unde et iiii equos fingunt habuisse quorum primus fuit erithreus id est rubens, secundus acteon id est splendens, tertius lampus id est ardens, quartus philogeus id est amans terram ut dicit Beda. Sol si fuerit maculosus vel sub nube latens pluviosum diem presagit; si [illegible] pallescat tempestuosum. Si non cavus in medio [illegible] [illegible] in medio fulgens radios emittat ventos austri et tempestatem designat humidam et nebulosam. Si pallidus decadat in nubes nigras ventum aquilonem pronuntiat ut dicit Beda. Item virtutem habet inferiorum et formationis. Nam ut dicit [illegible] secundum eius elongationem et appropinquationem tales homines et animalium corpora nigore et calore disponuntur. Unde dicit [illegible] solis constellatione homines pulchriores et agiles et in saltibus cum [illegible] [illegible] depingere a facie [illegible] [illegible] pulchriores [illegible] [illegible]. Ptolomeus. Sol facit hominem corpulentum faciei pulchrum et colorem et magnorum oculorum et habilitat ad omnia opera [illegible] in exaltatione sua, si vero in casu ad omnia opera [illegible] habilitat et disponit. Item virtutem habet purificationis radiorum et lucis diffusione [illegible] aerem quem disgregat et consumit vaporem inficientem aerem ac dispergit et fugat auram pestilentem. Item cum [illegible] calens virtutem habet calefactivam inflammativam et [illegible] [illegible] radiorum et corporum [illegible] [illegible] maxime si [illegible] corpus [illegible] fuit et politum ubi [illegible]. Item virtutem habet attractivam calore cum suo attrahit humores et vapores et facit [illegible] eos in nubes et sic [illegible] resolvuntur [illegible] [illegible] maris [illegible] [illegible] [illegible] aquis [illegible] et sic attracta [illegible] vapore [illegible] [illegible]

Nota de [illegible] [illegible]

Nota quod [illegible] [illegible]

Nota [illegible]

Nota [illegible]

Nota [illegible]

extremitatem que fit per nimiam actionem vaporis ex forti impressione
caloris radiorum in extremitate lune in extremitate nubis ut dicit al[illegible]
¶ Iste significationes sic inveniuntur quod parte perfectior quando nichil per terram
ubi non potest attingere virtus solis et ideo dicitur perfectio in [illegible] libro
[illegible] sole et leo et est domus eius regnat in ariete et in libra
[illegible] vel sub ipso continentur species lucis fortuna et [illegible] et significat
[illegible] et animam et est color eius albus et rubeus et [illegible] et complet
[illegible] suum diebus [illegible] et xlvi et vi horis unde inter omnes planetas
maxime disponit animalia ad animationem et [illegible]
¶ Iste cum sit maxime quantitatis et velocissimi motus sue velocitatis
et magnitudinis est occultata. Cum enim sit decies maior terra [illegible]
ut dicit [illegible] propter altitudinem sui situs nisi [illegible] [illegible]
incomparabiliter maior sit quam appareat patet ex hoc quod maior videtur in
suo ortu et occasu quando a nobis maxime elongatur quam in puncto
meridiei quando nobis maxime appropinquat. Unde patet quod [illegible]
[illegible] et hoc [illegible] in [illegible] motu qui
movetur velocius quam [illegible] et cum motu in [illegible] non [illegible]
[illegible] claritatis intentionem et excessum sic eius quantitas sic et
motus velocitas [illegible] [illegible]
solis [illegible] sufficiant [illegible]

Luna dicitur quasi luminum una vel principalis et maxima post solem
[illegible] in magnitudine et pulchritudine et [illegible]
dicit [illegible] Luna enim ut dicit Marcianus est decor noctis
[illegible] humoris ministra dominatrix maris et [illegible]
[illegible] emula [illegible] solis [illegible] luminis [illegible] non [illegible]
a plenitudine solis mutuatur et acquirit quantum [illegible] appropinquat
vel elongatur a sole formam suscipit et figuram [illegible] luna
proprio lumine et a [illegible] plenitudine solis luminis recipit
unde dicit [illegible] quod luna semper in medietate sui a sole illuminatur
et lumen receptum reflectit in terram. Nam enim habet
[illegible] quia [illegible] colore caret [illegible] recipit ab alio
et quando soli plus appropinquat tanto plus de suo lumine [illegible]
ex parte terre sed claritatem quam perdit ex parte inferiori nullo modo
perdit ex parte celi immo tanto plus ex parte superiori illuminatur
unde quando soli coniungitur [illegible] lune ad terram dirigitur [illegible]
celi in plena illuminatione permanet et persistit et econverso quando soli
opponatur tota ad terram et nichil ad celum illuminatur ut dicit
[illegible] et [illegible] luna est huius forme sine [illegible]
[illegible] sui luminis ostendit ad terram quia nunc arcualem nunc [illegible]
[illegible] hominibus se ostendit nunc monoydes nunc [illegible]
modo nunc amphicirtos nunc panselenos monoydes [illegible] que est

la

propter cornua. dicotomos dicitur quando per medium secta que est
vii. amphicirtos est quando de sua plena rotunditate est dubia
scilicet quando est xi vel xii. panselenos est quando ex toto est plena scilicet quando est
xiiii. Item luna triplices habet situs est proxima quando est cum sole scilicet in con-
iunctione quando accenditur. alia altera quando recedit a sole vel quando ad
solem revertitur. alia in plena oppositione quando scilicet totaliter soli opponitur
Quando autem recedit a sole primo apparet corniculata ad modum arcus
cornibus semper versus. versus ortum quando vero iterum appropinquat
ad coniunctionem recipit eandem formam sed versus semper cornibus
ad occidentem in parte autem aversa a sole semper apparet vacua. Sed in
parte autem solem versa luce repleta. Item luna est omnium humorum
augmentativa quia per occultam naturam humorum fluxus et refluxus aug-
mentantur. Unde in eius detrimento in ossibus medulle. cerebella in
capitibus et humores in corporibus diminuuntur et in eius incremento
multiplicantur. Unde eius defectum omnia patiuntur et eius incrementum [illegible]
[illegible] est detrimentum ut dicit [illegible]. Item aquarum maris est activa
sicut enim adamas trahit ferrum post se. sic luna movet et trahit post
se occeanum. Unde in suo ortu intumescit mare et crescit ex parte
orientali et decrescit ex parte occidentali. Et econverso quando est in occasu crescit mare
ex parte occidentis et decrescit ex parte orientis. Et quia luna plus vel minus
recipit in lumine sic plus vel minus in suo fluxu se extendit vel
retrahit ipsum mare. Ut dicit [illegible]. [illegible]. Occeanus
in incremento lune retinet modum illum [illegible] sic crescentibus lune fit
copiosior [illegible] et in lumine [illegible] minuitur et sic descendit usque ad
diem vii. die et in xiiii die est iterum plenus in lumine. Unde
in novilunio semper est mare plenissimum et in plenilunio. Item
luna est roris mater et nutrix. Ut enim dicit [illegible] humiditatis aeris
[illegible] et aeris [illegible] in [illegible] superficie rorem gignit
manifeste enim videmus quod quando luna est [illegible] tempore serenior
[illegible] roris super terram se ostendit. Item luna inter
planetas est brevissimo tempore suum cursum complens [illegible]
enim habet circulum et ideo minus spatium xxviii. dierum per ea signa zodi-
aci evagatur ut dicit [illegible]. Unde de luna sic dicit [illegible]. Luna est
[illegible] et est domus eius regnat in cancro [illegible] et in libra
[illegible] est et est planeta [illegible] cum [illegible]
feminine nocturne moratur autem in quolibet signo duobus diebus et
vi horis et [illegible] et in xxviii diebus complet cursum suum. Item luna
inter omnes stellas erraticas est magis [illegible] et in [illegible]
[illegible] stellarum. [illegible] [illegible] circulus [illegible] [illegible]
[illegible] autem [illegible] evagatur et [illegible] circuit per circulos
[illegible] inferiores et luna [illegible] circulos [illegible] superiores [illegible]
luna [illegible] velud [illegible] corona [illegible] que est sub

Nota de 4or quibus
[illegible]. Nota de
luna est
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
Nota [illegible]
[illegible]
Nota de [illegible]
[illegible]
Nota de [illegible]
[illegible]
Nota [illegible]
[illegible]
Nota de [illegible]
[illegible]
Nota de [illegible]
inter planetas
Nota de [illegible]
[illegible]

sole tunc habent coronam usque terram ... qui vero dicitur est
circula ut dicit beda. Item quando luna recto diametro inter nos
et solem est interposita. Solet fieri eclipsis vel defectus solis. Ista autem
defectio numquam potest accidere secundum ma[gistrum] nisi in coniunctione solis et lune quando
de novo ascendendo ipsa coniunctio in linea ecliptica celebratur. Hoc
semper est quando sol est in capite draconis et luna in cauda vel
econverso. Unde albu[masar] in libro de motibus planetarum: Si luna inter nos et
solem obviat defectum radiorum solis nobis facit in capite vel in cau-
da draconis coniuncta sit cauda draconis que caput post sequitur.
Item luna per interpositionem tumoris terre inter se et solem
defectus sui luminis est passa unde mar[cianus] in libro astrologie. Sic dicit luna
ascendens vel descendens in solarem lineam incidit. Sic fuerit
... quando opposito soli est subiecta obscuritati solis terre facit.
Sed istum defectum non singulis mensibus facit non semper est eadem
linea que inter solem et terram diametraliter est opposita solari corpori
se opponit. Iste vero defectus fit lune cum luna soli totaliter sit opposita
scilicet quando est xv. Si enim tunc fuit sol directe sub terra emittit solarem radium
tumoris terre in lineam sibi oppositam quam si corpus lune invenit propter
umbram terre interpositam inter se et solem a suo lumine tunc privatur. Quia
ergo singulis mensibus luna plena non fit in linea ecliptica similiter
interpositio. Ideo singulis mensibus luna que est extra obscuritatis et
obumbrationis inde contentiva et hec opposita corporis qualitatis a naturaliter
est obscura eius lumine ex se non habeat sed a sole vel ut dicunt alii
illa obscuritas est ex umbra terre ex aqua quadam macula que resultat
in corpore lunari que ipsius lune in parte offuscat et hec fit maxime
quando ad terram appropinquat ex eius vicinitate et nebulositate. Quia ...
sensus accedit oculos ut dicit mar[cianus] quando vero ad altiores circu-
los clarior munda et nullis maculis obnoxia esse videtur ut dicit
mar[cianus]. Item luna est mutationis temporum significativa.
Unde ut dicit beda luna si in principio rubeat ut aurum ventos ostendit.
Si in summo eius cornu maculis ambustis nigrescit pluviosum
mensis exordium portendit. Si vero nigrescit in medio plenilunium
serenum portendit. Cum enim in nocturna navigatione ... ad
remos ibi tempestas futura erit. ut dicit id. beda. Item lune
motus armonia est soni gravissimi omnium ut dicit mar[cianus]. Motus
enim lune sic gravis sonus sicut in spera celesti est acutus ...
... enim sono ... motus orbium ... ut
dicit sic ... Item luna ... fecunditatis terre seminibus multum
prestat enim seminibus que ... corpore lune ...
ut dicit ... et ideo a fabulis dicitur proserpina ... seminum pro-
creatur in terra que dicitur esse dea agrorum sic etiam dicitur diana

1. Siluarum dea et nemorum que feris et nocte pascentibus in ne-
moribus et saltibus suum beneficium administrat et ideo gentiles nocturne
dicunt lunam deam venatorum quia venatores sunt insidiis. propter quod dianam cum arcu
depingebant eo quod venatores arcubus utebantur. Item luna est sic-
cita et humida et ex vicinitate solaris caloris receptiva
Nam operatione solis et siccitatis temperatur humiditatis sue
excessus ne singulis mensibus in suo decursu ad terram ... ge-
neraret ut dicit mar. In luna ut dicit albu. est aeris moderatrix motu
enim suo continuo aerem rarificat et exalat. quod si non esset motus
sperie lune aer ex nocturna vaporum congelatione ... inficeretur
et corruptione non modicam generaret. Item luna secundum astrologos inter
planetas est que dispositionem hominis corporis maxime permutat. Nam
ut dicit ptolomeus in li. de iudiciis astrorum Publica communis egritudo
amissio. timor et dampnum et omnis est humani corporis mutationem
lunaris virtus potissime operatur et hoc accidit tum propter motum suum velocita-
tem tum propter ipsius ad nos vicinitatem propter occultam sibi naturaliter insitam
unde morborum mutationem medicus perfecte non discernit qui lunares
effectus in corporibus non cognoscit. Unde ypo. in primo prognosticorum de luna
loquens ait est quoddam celeste signum in quo oportet medicum providere
eius providentia est mirabilis et stupenda. Et gal. in quarto de die-
bus criticis dicit non certam quod non fallit attendat medicus quam docent
astrologi egiptiorum qui per coniunctionem corporis lunaris cum stellis for-
tunatis fiunt egritudines terribiles ad bonum exitum ... que
si ad malum et ideo cautius et perfectius medicus secundum doctrinam ypocratis
aspicere debet primam lunam et quando est plena luminis quia tunc crescunt
humores in hominibus et medulle et sic ... in mari et in
omnibus rebus humidis. Dicendo igitur infirmus in lecto cadit necesse
medicus videre luna tunc operatur ex coniunctione tunc cum cadit infir-
mitas quousque veniat ad proximos quadrantes. in plenilunio et tunc
si fuerit cum malo planeta aut in malo signo et aspexerit domum
domini martis qui est signum ... dicitur aspexerit martem qui dicitur
domus signum scorpionis tunc de morte timendum est. Si non fuerit
cum bono planeta et in bona domo sive signo et aspexerit dominum
domus vite s. martem qui est dominus arietis sive primi signi de medi-
cina speranda est. et sic de aliis videndum est. ut patet in li. ypo-
cratis dicto expositionis de ... infirmitatis per lunam.

Habet autem luna quasdam proprietates
omnes laudabiles tam per se quam ... Habet enim
substantialem ... cum non habeat sicut alii planete lumen
a se ipsa. Habet enim maximam multiplicitatem quam nullum sidus ... in
... per omnes partes ... sic luna ... etiam annua-
lis stellis et noctuis in nobilitate. Nam ut dicit ptolomeus

Nota quod certa ... auctoritate et ... similiter recipit ...
Nota de ...
Nota de effectu ... et ...
Nota de ...
Nota attendenda est ... doctrina ...
Nota de ... et bonis et malis
Nota de luna ...
Nota quod mala ...
Nota de luna ... familia et ...
Nota quod ...
Nota quod ... et amicos

Luna est planeta qui malus malivolus. Luna enim super posita inter nos et solem aufert a nobis solis lumen claritatem. Luna et quando incidit umbram terre perdit lumen suum et suam patitur deformitatem et debilitatem propter propinquitatem quam habet cum aere et terra ab umbra terre vel ab infecto aere contrahit maculam et deformitatem. Et dicitur mas. Luna et quanto plus recedit a sole tanto plus recipit de lumine versus terram et minorem versus celum optinet claritatem et quanto plus accedit et crescit versus terram plus decrescit et deficit in lumine versus celum multipliciter etiam habet effectum malum. Nam ut dicit commentator. Una efficit hominem mutabilem et inmutabilem de loco ad locum discurrere. Efficit enim lunam in oculis male dispositum et inordinatum. Efficit enim in homine unum oculum altero maiorem aut facit strabonem cum sunt orbium in uno oculorum. Et subdit homo incipit compluere lunari constellacione dum sunt gutta in oculo non cerebrit et hoc forsan accidit propter excellentiam lunaris humiditatis oculorum humores ad aliquam peregrinam qualitatem disponentis dicit et in libro pro mustalactis. c. v. eclipsis lune maxime in hyeme. Si fuerit in signis frigidis excellentiam significat frigiditatis et nimie congelacionis in terra et in terra et in aere et in aquis. Si fuerit in signis aquaticis nimium fragit habundanciam pluviarum. Si vero in signis aereis pluvium tempestatum prenosticat et ventorum per eam dicit ptolomeus et albumasar. Et luna existens in isto signo fallendens maiorem designat elevationem et ablacionem sedem perdens et ponens. Dicit et in quarto in ix. et eius ripam ampliat et fugam et mutabilitatem in ipso significat et qui tunc incipit repugnare cito deponet. In xii. autem impedimentum rixam divicias et carcerem et proprie amicorum. In aliis autem aliis domibus illius signis bonum efficit et prenoscit magis si planetis bonis fuerit sociata. Secundum naturam etatem lune moventur menstruales humores in mulieribus et cerebella in animalibus et similiter passiones. Corpora lunari in corporibus operantur. Et proficimus et adnectas hoc diffinitionibus lune et aliorum planetarum dicta sufficiant. Et cetera nunc unum aliud et cetera.

Sunt autem due stelle que non sunt planete sed cum eis et esse dicuntur inter planetas scilicet caput draconis et cauda que moventur contra firmamentum et contra sequuntur cursum firmamenti unde a leone transit in cancrum et a cancro in geminos et sic de aliis motus autem in quolibet signo draconis xviii mensibus anno et dimidio scilicet caput et cauda. Et in xviii anno complent circulum suum et si caput est in aliquo signo opposito erit cauda et econtrario ut si caput est in cancro semper erit cauda et cauda in capricorno. Et si caput fuit in leone semper erit in aquario

Nota quare amore mutuamur.
Nota quod malos creandos
Nota de prosperitate mutanda
Nota quod expulsa infirmitas vel impedimenta eius
Nota de infirmitate oculorum spiritualium et eius causa
Nota quod pigritia et pigros
Nota quod lubricos et lunaticos
Nota quod gloriam mutant
Nota quod malos amicos.
Nota de divisione cursus dierum lune et caude draconis.
Nota de anno et equalitate.
Nota de generatione et morte.

& cauda in aquario. Sic de aliis & ideo per aspectum oppositionis cauda
est totaliter venosa. Habet autem caput exaltationem suam in tribus
gradibus geminorum, casum vero in sagittario gradibus totidem;
e contrario autem cauda habet exaltationem in tribus gradibus sagittarii et
casum in tribus gradibus geminorum. Est autem hic advertendum
quod quotiens luna coniungitur capiti vel caude circa propre gradum coniunctionis a xii gradibus vel infra semper est eclipsis futura maior
vel minor secundum quod capiti vel caude magis vel minus accedit ad gradum
coniunctionis. Et hoc potissime habet locum in eclipsi solis. Eodem modo
de eclipsi lune hic tenendum est. Similiter si luna venerit cum cauda
in aliquo signo et sol fuerit cum capite in signo opposito et capite
erit tunc eclipsis lune et si in eodem gradu sint prope xii gradibus
vel infra. Si debet de eclipsi videre in quibus debet fieri
solis et lune quo ad idem signum eundem gradum et minutum et idem
signum. In oppositione vero contrarium signum semper et similiter gradus idem
minutum et idem. Hic apparet quod quotiens luna iungatur singulis mensibus soli et opponatur, non tamen semper eclipsim facit quia non semper
in linea ecliptica se coniungunt quia non semper accedit luna in coniunctione
in eodem gradu nec etiam semper capiti vel caude in coniunctione
vel oppositione solis et lune contingit.

Cometa est stella quedam flammis crinita ut dicit Beda repente nascens regni mutationem aut pestilentiam aut bella aut ventos aut estus significans. Quinque sunt erratice stelle que iuxta motum planetarum. Aliqua permanet immobiles. Semper autem apparent ut dicit Albertus in parte determinata in celo non enim vagantur per diversas partes zodiaci sed videtur in circulo lacteo sive in galaxia et sequuntur radios versus septentrionem numquam versus occidentem. Unde in parte occidentali non videntur brevi enim spatio solent apparere scilicet per viii dies aut lxx diebus ut dicit Beda. Quibus autem stellis nascitur cometa sive de planetis sit quod semper in firmamento appareat et in parte septentrionali ut dictum est. Ex quo patet quod stella que apparuit in ortu quod non fuit cometa quia movebatur ab oriente ad meridiem versus occasum et non solet facere motus cometarum ut dicit Crisostomus.

Stelle autem dicuntur quamvis cum corpore moveantur semper tamen stare videntur ut dicit glossa. Et dicitur stella quasi a consideratione quia in eis magis consideratione ... ... oppositionem aliquam stella
... ... in firmamento sicut ... ...
... quo ad aliqua et maxime quo ad maiora.

ut dicit ysid. et alfraganus. Stella est lumen aggregatum in uno orbe
unde quanto maior est aggregatio luminis in substantia stellarum corporis tanto maior
est quantitas pulchritudinis claritatis et amplioris virtutis ac etiam
vigoris quam ab eodem stelle sive ex diversa lucis vehementia eo quod sunt lu
minosa corpora. Solacium contra nocturnas tenebras mortalibus distribuunt
mundi superficiem decorantia. Ab his enim a quo recipiunt lumen
prout possunt suppleant, emissione radiorum continua aerem deter
purgant quorum virtute auferunt a mundo inferiori corruptionem pestilentie
exempla. Stellarum virtute exhalant et ad concordiam revocant
sibi invicem contraria elementa. Ac sempiterno fulgore illuminant
et omnia suo calore salvant et refovent universa. Nam secundum platonem
ut dicit beda stelle sunt ignee nature sed etiam cum suo ornatu esse
igneum multi antiqui posuerunt. Aristoteles autem et alii philosophi qui ponunt
celum esse quinte nature et quintam essentiam ab elementis multum distinctam. Dicunt
stellas non esse calidas nec calidas qualitate seu substantia sed neque
calidum sed tantummodo sunt calidae effective motu enim suo continuo et sem
piterno inflammant. ut dicit commentator. et sic in istis inferioribus subiectis
inducunt calorem vel algorem rigiditatem vero mollitiem et cetera accidentia
inclusa sibi corporibus. Sunt inducte virtutem caloris per se unde sunt stelle
… nam purissime et simplicis nature ac incorruptibiles quo ad
formam. Et sunt lucidissime et quo ad figuram sphericae et rotunde quo ad
… non … quo ad superficiem plane nullatenus aspere
vel angulose. quo ad situm sunt altissime. quo ad motum velocissime
quo ad quantitatem quantum maxime quamvis propter sui distantiam videantur
esse parve. quo ad immutabilitatem … qui stellas …
suo situ. quo ad … et effectum stelle sunt magis inter corpora
virtuose. Nam stelle sunt inferiorum generative et immutative. Stelle enim
radiorum suorum emissione tenebras noctis illuminant. Et licet suis
in suis orbibus uniformiter compleant in solio presentia a quo re
cipiunt lumen sui … occultationem in suo ortu et occasu aerem in
immutant. Que nunc tempestates generant nunc serenitates generant
et prenuntiant ut dicit beda coloris varietate et radiorum scintillatione.
Nunc … multorum eventuum … sunt prenuntiative
Sunt et navigantibus … et … in medio maris …
ut stelle ad invicem … sunt quedam maioris luminis et pul
chritudinis sunt … ut patet in pliadibus et in … galaxie
et quamvis tamen ostendant pulchritudinem … vicinitate quia
… sunt quedam … in celo appareant singule …
tamen … non apparent singulariter pulchre …
mar- quia … fulgor omnium … refulgentia alteri
mutuo … unde quod unicuique deest … alia suppleat
ut magis excellat in claritate. Item stelle propter sui distantiam

Capitulum de stellarum nominibus … et effectibus

sunt hominibus videntur sive magnitudinis earum hoc. nam ut dicit
albumasar quando super centrum capitis, magis mane tanto splen-
-dent et minoris quantitatis esse videntur nostris aspectibus, ma-
-iore de eo quanto plus elongatur in suo orizonte. modo secundum [illegible]
sunt in occasu tanto nostris oculis videntur equaliter et magis
magne et maiores videntur et inequaliter in occasu quam in ortu
ut dicit [illegible] aut aliquid [illegible] et super verticem capitis
nam quando [illegible] et medium et super caput nostrum semper enim
[illegible] super caput est forte radius et ut [illegible] super [illegible]
de terra ascendentes [illegible] radiorum ad oculum [illegible] et non
[illegible] et ideo oculus [illegible] [illegible] alpetragius [illegible]
[illegible] est in aere albedo radio estimat oculus corpus splendens
[illegible] sic dicit algazel talis visus decipitur sicut quando [illegible]
[illegible] alius oculo sine obstaculo [illegible] aspiciente
[illegible] ymaginem non videt et [illegible] deceptus oculus
[illegible] [illegible] non est. [illegible]
[illegible] [illegible] ante in [illegible] de obscuritate [illegible] [illegible]
[illegible]. Item stelle sunt secundum mar. In concentus sunt armonice
[illegible] omnis [illegible] toni musica [illegible] inter sidera in [illegible]
[illegible] gravitas inferior [illegible] melodia [illegible]
[illegible] [illegible] acuitas [illegible] sonum graviorem
inferiorem sicut dicit mar. Unde [illegible] in li. de ce. et mu. stelle [illegible]
[illegible] corpore celi in [illegible] [illegible] sunt splendide [illegible] et [illegible]
[illegible] [illegible] omnes stelle habent lumen [illegible]
lunam [illegible] quamvis stelle [illegible] sunt luminose ad [illegible]
tamen [illegible] [illegible] ab ipso sole. Item stelle
[illegible] sive virtutes et [illegible] [illegible] una auget
[illegible] alterius et bonitas unius [illegible] bonitatem alte-
-rius sicut dicit in li. de [illegible] planetarum. Item stelle [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] et in [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] hoc [illegible] stelle non
[illegible] [illegible] sunt alique per quas [illegible] [illegible] vel
[illegible] [illegible] [illegible]. Item stelle [illegible] ut dicit mar
[illegible] [illegible] occidunt. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] pariter [illegible] [illegible] [illegible] varietas [illegible]
[illegible] accidit [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] vel [illegible] sive [illegible] [illegible] in quibus
[illegible] videntur. Nam [illegible] [illegible] vel [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] temporibus vel [illegible] vel [illegible]. Item
stelle sunt [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible]. Nam sicut dicit in li. de [illegible] [illegible] elementorum

Nota quod stelle [illegible] [illegible] [illegible]

Nota quod [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Nota de [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] festucam [illegible]

Nota de [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Nota de armonia [illegible] [illegible]

Nota [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Nota de [illegible] [illegible]

Nota quod [illegible] [illegible] [illegible]

Nota [illegible] [illegible]

Nota [illegible] [illegible] [illegible]

Nota quod omnia sunt disposita in uel et in terra ordinatione.

Nota quod terrena etiam disposita et ordinata sunt celestia.

Nota de ierarchia et dispositione angelica et humana.

Nota quod ultimus finis omnibus absconditus.

Nota de bona regione.

Nota quod polus qui est nobis non est supra nos.

Nota quod certitudinaliter ascendit.

Nota quod dicitur vera per dicta duo polos sunt aclia et complanata.

Nota quod vidit aere certe sine cantu.

Nota de causa et de planete.

Nota quod omnia sunt tempore transeunt.

Nota de bona regione.

Nota quod sufficit et certa est certa.

ar. ali. permutatio temporis non est nisi per permutationem stellarum in signis dimensio super climatum vii nisi permutatione lune per singulis xxviii diebus aut experimentum sicut longe singulas mercurii et veneris in omnibus x mensibus vel minus illo aut per permutationem solis in quolibet anno aut experimentum martis in duobus annis aut Jovis in xii aut saturni in xxx aut experimentum et permutatione eclipsis ad explicationem in ducentis et l annis aut per permutationem stellarum fixarum orbis permutationem cum in c annis uno gradu quod accidit permutatio omnibus xxxvi milibus annis magnus qui est ultimus omnium rerum hunc usque ar. in celo h. ¶ Inde autem circumspectis naturalis motus annis finis est et stelle omnes omniaque sidera a planetis hic accepto loco ad eundem revertantur. hic autem et philosophi volunt postquam per xxxvi milia facta contingunt etc. ¶ Sed autem super hoc divinum per hoc certitudinaliter tenendum est. prorsus non est difinire quis ultimus finis est. hic cum solus novit temporum conditor qui movet et tempora continet in sua potestate.

De quo vide [illegible].

Polus ut dicit zetecta est stella permaxima aqua terra polo celi superior est dicit vero. ¶ Duplex autem est polus scilicet articus sive borealis qui semper nobis pollet et refulget nobis quia nunquam occidit quia super nos existit. Unde polus a pollendo est dictus quia ceteris minus pollet. Alius polus dicitur antarticus et australis polo artico oppositus qui nobis semper est invisibilis. Inter istos duos polos qui sunt inter duos mundi extremos vertices semper volvitur firmamentum. hii duo poli nunquam moventur de uno loco circulariter tamen in spera breviter circulo existentes. ¶ Axis autem a polo ad polum per medium centri terre existit et quia totum firmamentum in perpetuum rapitur et movetur. hic autem axis non est materialis sed potius linea quedam intellectualis que a polo usque ad polum in eo diametro sicut linea a puncto usque ad punctum est tracta in ea et qua terra est in eius medium semper protenditur. ¶ Polus igitur est stella quo in eius raptibus volvitur firmamentum quo ad situm altissima quo ad motum velocissima quo ad aspectum minima quamvis sit in se valde magna quo ad effectum validissima quia per eius aspectum solis discernuntur situs et termini aliorum siderum et celestium circulorum. Unde hec stella ab astrologis potissime intuetur. Est igitur stella ista brevissima ceteris et altissima propter nimiam elongationem et distantiam a nostro situ. est sive magnitudine occultata propter sui sublimitatem. est hominibus in aspectum certificata et ideo vocatur stella maris quia navigantibus et celestium navigationem habentibus in mari est doctrina certa sive medium terre

[illegible] est [illegible] [illegible] sibi [illegible] ab aliis stellis
est distincta ad orientem polus arcticus est vocata ut dicit beda. — *De Arcturo.*

Arcturus est signum a vii stellis situs in axe mundi [illegible] — *Nota de [illegible]*
constitutum ut dicit glosa. Sitis vii stellarum circulus qui in modum [illegible]
plaustri vertitur latini cum septentrione nominaverunt. Septen — *Nota [illegible] vel*
triones non autem [illegible] axis vicinitas facit eo quod stelle iste — *[illegible]*
axi et polo et stelle [illegible] sint vicine. Dicitur autem iste circulus — *[illegible]*
arctophylax eo quod arcton et helicen [illegible] Boetum
antiqui dixerunt eo quod plaustro [illegible] spectatur multis
stellis inter quas est arturus qui est [illegible] post caudam maioris
urse positus. Unde ab hac stella tota constellatio illa arcturus est — *Nota [illegible] vel*
vocata ut dicit glosa super Job. Et [illegible] dicatur arcturus ab [illegible] dictus — *[illegible]*
quia ex parte prima surgat frigus propter elongationem a calore solis. — *[illegible]*
frigore vero porro terre artantur et constringuntur. Apparent autem vii — *Nota de [illegible]*
stelle [illegible] et [illegible] forme quarum iiii [illegible] in modum — *[illegible]*
quadranguli alternis lateribus ordinantur. Tres vero sequentes in — *Nota de [illegible]*
modum [illegible] dispositionem locantur autem sub polo et axe — *[illegible]*
ubi semper circumeunt polum tanquam currus. Et dicit glosa semper — *Nota de [illegible]*
ille stelle vertuntur [illegible] ursa et [illegible] et ideo ille circulus
maior ursa vocatur ut dicit magister. Semper vertitur et numquam ad
yma demergitur. Et dicit glosa quando [illegible] stellas elevat [illegible] ad — *Nota de [illegible]*
yma declinat et [illegible] erigit tria ad yma deprimit — *[illegible]*
et demergit. Et dicit glosa. Inter omnes circulos superiores circulus
arcturi est altior quia polo vicinior [illegible] aspectui nostro maior se offert — *[illegible]*
Nunquam est hora noctis qui videri possit nisi forsan eius aspectus
nebulis vel nubibus intercipiatur. Inter medias stellas arturi
draco ad modum fluminis labitur dicit magister. Hyemali tempore — *Nota [illegible]*
in oriente suo maxime [illegible] forte — *[illegible]*
[illegible] et terre [illegible] pronunciat ut dicit magister.

Orion est astrum tempore hyemali exortum aquarum et tem — *Nota de [illegible] vel [illegible]*
pestatum excitativum. Est autem orion nubilosus ventorum et
tempestatum generativus et est orion ab ortu et inundatione
aquarum orion dictus ut dicit glosa. In suo autem ortu tempestates
[illegible] acrem [illegible] ad modum armati [illegible] et [illegible] — *Nota de [illegible]*
[illegible] dispositione et fere per latitudinem [illegible] signorum
[illegible] longitudine ut dicit magister. Maxime fulget in [illegible] etiam — *Nota de [illegible]*
ut dicit. Est autem constellatio maxime notabilis et ratione magnitudinis — *[illegible]*
ac pulchritudinis et ratione dispositionis et virtutis ab aliis [illegible] — *[illegible]*
[illegible] se ostendit. Ut dicit magister. Tot [illegible] signorum — *[illegible]*
superficie fulgore suo pulcherrimo clariorem reddit ut dicit
[illegible] et [illegible] in stellarum ordine. [illegible]

mat[illegible] et fulgur Splendebat in armis et splen-
dor in orione ut dicit [illegible] et fulgur serenitatis [illegible]
eius obstinatus [illegible] tempestatis sole [illegible]
orionis [illegible] in geminis omnia germinant et oriunt(ur) [illegible]
recipiunt [illegible] extruit ut dicit [illegible] Constellacio eu-
ius sequitur quedam stella que dicitur canicula que ab astrologis malivola [illegible]
et nociva [illegible] fabulas [illegible] fuisse ut dicit [illegible] pro certo
[illegible] canicula illa nociva [illegible] in leone [illegible] dico canicularis
[illegible] orion ergo in suo ortu primo tem-
pestatis [illegible] sole [illegible] ad [illegible]
[illegible] sole existente in tauro qualiter absconditur sub radiis
solis nec [illegible] manifestat [illegible] claritatem. Cum autem
[illegible] in iulio [illegible] ad geminos [illegible]
[illegible] terra maxima [illegible] distemperanciam aeris quo ad calorem
ut dicit [illegible] ~

Hyades que et [illegible] dicuntur sunt quedam stelle pluviales
in aquarum pluvie multiplicatione ut dicit [illegible]. Nam
cum tempore vapore [illegible] et terra per calorem solaris
[illegible] adaptiora [illegible] qui motu [illegible]
et pluviis resolvuntur et ideo ille stelle dicuntur hyades [illegible]
[illegible] traxisse [illegible]
[illegible] ut dicit [illegible] stelle sicut [illegible]
ut [illegible]
[illegible] ut dicit [illegible] super Job [illegible] quando [illegible]
[illegible] graves tempestates [illegible]
[illegible] pluvias [illegible]
constellacionis [illegible] ordinatas [illegible]
[illegible] aere in ortu suo ut dicit albu(mazar).

Pliades sunt stelle [illegible] vicine [illegible]
[illegible] ut dicit [illegible]. Hyemali tempore [illegible]
[illegible] ab
[illegible]
[illegible] Inter geminos [illegible] ut dicit [illegible] Pliades [illegible]
[illegible] calidas [illegible] pluvi[illegible]
[illegible] tempore [illegible]
[illegible] fuisse [illegible]
[illegible]
[illegible] cum hyadibus et
[illegible] suo [illegible] aerem ~

O[illegible] que [illegible] albu-
[illegible] xxx gradum [illegible] stelle
[illegible] nimia vel [illegible]

[illegible] aeris est periculosum propter excessum distemperantie aeris
in calore unde ypo. in amphorismis. ante caniculam et post caniculam et
sub canicula molestie sunt farmacie i. dies in quibus [illegible] ante ortum
illius stelle et in ortu et post ortum statim periculosum est dare medicinas
laxativas. Causa est quia aer calidus et siccus sole calido signo et ca-
nicula stella et aldebaran in leone cum canicula oritur. Unde exmo-
dica medicina corpus corpus fieret nimis calidum et siccum et febris forsan
sequeretur medicina que evacuaret et [illegible] corporis. [illegible]
eo calore sunt apta [illegible] virtutem. [illegible] sunt
medicine unde et aqua calida repugnat [illegible] calor [illegible]
aeris [illegible] fortis propter [illegible] debilio [illegible]
vel minutione plus debilitatur. Durant autem dies caniculares
a xv. kl. augusti usque ad nonas

Lux ut dicit [illegible] est species prima [illegible] diffinite
[illegible] autem quid sit [illegible] sit [illegible] actione [illegible]
de loquitur auctor. Nam [illegible] lumen [illegible] est corpus nec
accidens [illegible] lumen [illegible] ypostalim [illegible]
non [illegible] autem bene [illegible] ad [illegible] lux [illegible] corpus. [illegible]
simplex in genere corporum [illegible] summe multiplex in efficacia summe mobilis
et absolute penetrationis [illegible] summe [illegible] et summe [illegible] et
[illegible] generans et [illegible] summe [illegible] omnis [illegible] motionis [illegible]
[illegible] et origo summe [illegible] [illegible] summe [illegible]
lux in corporibus est [illegible] quantum [illegible] possibilis [illegible]
[illegible] in [illegible] Est autem [illegible] inter lucem et lumen [illegible]
lumen est quoddam [illegible] a luce [illegible] defluens a [illegible]
[illegible] Lux autem [illegible] forma [illegible] super [illegible] lumen [illegible]
[illegible] cum lux [illegible] nulla esset aliorum accidentium [illegible]
[illegible] perfecte caret [illegible] forma sunt [illegible]
[illegible] in aere esset [illegible] caret [illegible] forma [illegible]
non potest. Prima lux [illegible] lumen [illegible] lux [illegible]
est in oriente [illegible] in occidente et lux [illegible]
[illegible] in occidente. [illegible] non [illegible]
[illegible] aliud agit [illegible] sit [illegible]
Prima [illegible] esset [illegible] aeris [illegible] movetur. aer [illegible]
in [illegible] lucis. [illegible]
[illegible] aeris nec aliorum elementorum. [illegible] lux [illegible]
[illegible] est [illegible] non sit [illegible] aer [illegible]
[illegible] lux [illegible] corpus [illegible]
[illegible] in aere vel cum aliquo corpore [illegible]
[illegible] cum suo [illegible] possit simul esse in eodem loco non est tamen

Right margin: Nota [illegible] [illegible] sub [illegible]

Right margin: Nota de [illegible] [illegible]

Right margin: Nota [illegible]

Left margin: [illegible]

inconveniens nec impossibile lucem esse substantiam corpoream
et esse simul cum aliis corporibus. Videmus enim aquam et cinerem permis-
ceri et multa similia utriusque corporeitate et localitate utrumque singulariter
ab alio distinguente et utrasque partes infra propriam superficiem ab alio
distinguente et utrasque partes infra propriam superficiem continuante; quamvis enim
simul in mixtione ambo permaneant cum aqua in sua corporeitate per unionem
suam cohaerentiam [illegible] et cinis similiter nec per istam mixtionem
et unionem simul sunt duo corpora in uno loco primo quia habet
suum proprium locum et cinis suum. Dico super hoc et in aere vel in quocumque
alio corpore similiter utraque corporeitas et suarum partium similium continuatio
a suo limitatae ad interiora. Aer vel aqua vel cristallus habet suum
locum ipsius superficie ambiente et aliam admixtam sibi corporalem distinguente
quamvis non possent per dimensiones esse in eodem situ partes vel in eodem
primo quod mirabilius est multae luces pariter occurrunt in unum et tamen
unitae commiscentur dum aliqua licet similis forma qua ab alia differt
fiat nulla respectu alterius similis sit vel formalis [illegible] manifeste
docet. Et dicit Dionysius in li. de di. no. c. 2 sicut lumina lampadarum
cum sint in domo una et tota totis sunt quia diligenter tamen singularis
ab invicem discretione unita discretione et unitate discreta. Videmus
enim multis ad unum locum accensis lampadibus mixtum omnium lumina unam
claritatem indistincte relucentem nec potest quis ut arbitror alicuius
corporis ab illis operatione cernere [illegible] simul sunt ab aliis
[illegible] totis quasi totalis invicem contemperatio [illegible]
aut una simul et proprium lumen recedit vel secum ceterorum lumen
auferens aut de suo aliquid eis relinquens. Erat enim omnino et
[illegible] est perfecta unitas [illegible] et nulla parte confusa. Et si alta
et in hoc [illegible] aere quae nihil sunt [illegible]. Hic Dionysius. Multo magis ergo
luminaria simul uniri possunt cum [illegible] substantiali et accidentali
quas deferunt [illegible] accidentibus sine recessu. [illegible]
est [illegible] aqua [illegible] irradiatio [illegible] et illuminatio
aliorum. Semper enim lucet lux in se et tamen non semper illuminat
[illegible] quando invenit corpus [illegible] dispositum et aptum ad illuminationem
ut dicit Augustinus. Substantia enim [illegible] est [illegible] in corpore optime
[illegible] locum et tamen [illegible] non illuminat in tenebris vel in nocte. Sem-
per ergo lux lucet [illegible] et in tenebris [illegible] non semper
illuminat [illegible]. Unde virtutem lucis [illegible] et [illegible] omnis [illegible]
[illegible] cum opera [illegible] lucis [illegible] et motum [illegible] ut dicit
in li. [illegible] et Albu. in li. de iudiciis astrorum oportet
[illegible] stellarum [illegible] de nocte [illegible] et densitatem
aeris distinguit omne corpus [illegible] et tamen certum est lumen stellarum
[illegible] de nocte non [illegible] cum [illegible] lucis est manifesta in

Nota de [illegible] [illegible] bonorum

Nota de [illegible] in propria

Nota quod [illegible] accidit [illegible]

Nota quod [illegible] ab omnibus [illegible]

Nota [illegible] oportet [illegible]

Nota [illegible]

mari quam ivit et rediit. Per applicationem lune ad aliquem [illegible] Lumen
sine illuminante luminoso [illegible] in inferioribus que terre vero actingit lumen
virtus luminis operatur ut patet in mineralibus et in rebus aliis diversam gratia-
tis et diversimode excellenciam suas necessaria est in omni corpore mixto [illegible]
[illegible] in elementaribus omnibus [illegible] ab ultimo celo empireo
usque ad centrum mundi est diffusum quam in sua specie unde est radice ex
complexionis variata tamen secundum diversitatem recipientium. Lumen secun-
dum aliorum corporum superiorum vel inferiorum [illegible] virtus sua diversa
et operationes suas licet non [illegible] quod est presencia lucis in aere. Se-
cundum primum ut dicit Basilius [illegible] et ceteris celestibus iiij. [illegible]
supplevit. Unde sol et [illegible] sua primum lumen [illegible]
conceptionem lucis [illegible] sunt in [illegible] sue de perfectione
ad illuminacionem [illegible] et perfectionem [illegible] actingit
et omnia [illegible] magis et minus perficit et disponit. ¶ Lux quia radius fun-
damentum illuminationis [illegible] quod non generat actualiter ab [illegible]
quo corpus inferioris [illegible] magis [illegible] omnia [illegible] ponit
formalis licet [illegible] et spiritualis. Et non tamen sit [illegible] habens
potiorem partem ex parte. Quia non formalis est habet actu partem
ex partem qua habet in [illegible] potentia habet formam [illegible] ex quo [illegible] est
[illegible] cum lux in genere corporum [illegible] habet de [illegible] et maximum de forma
vicinior est forme quam [illegible] est in [illegible] in prima
ratione [illegible] forme est in omni loco. Nam [illegible] habet ita [illegible]
ad locum [illegible] ad formam suam ut dicit [illegible] forma [illegible] et nobilior
tanto [illegible] suam plus expandit ut dicit Alga[zel]. [illegible] forma lucis
que est nobilissima in genere formarum corporalium maxime [illegible]
[illegible] lucis sufficit esse ad [illegible]
diversi [illegible] nobilitatem que forme [illegible]
ut dicit Alg[azel]. Una quoque est simplex et uniformis in sua essencia
[illegible] diversa sunt luminaria [illegible]
[illegible] in uno actu uniformiter aggregata nec unum lumine [illegible]
[illegible] alterius subtiliter tamquam unum lumen [illegible] Non
ergo [illegible] ponere duo corpora esse simul [illegible]
subtile et formale et quasi complementum [illegible] alterius [illegible]
[illegible] Duo non corpora [illegible] ut esse non possibile quia
[illegible] alterius [illegible] vel [illegible]
[illegible] non glorificata simul esse possunt [illegible] ut dicit Augustinus.
¶ Lux ut dicit Basilius maxime est mobilis [illegible]
movet se et [illegible] lineariter in omnem partem se movendo [illegible]
[illegible] Unde [illegible] de se subito movetur. Lux enim est [illegible] activa
[illegible] sine resistencia [illegible] penetrativa [illegible]

Nota de [illegible]
Nota de [illegible]
Nota [illegible] effectus
Nota de [illegible]
Nota de effectu [illegible]
Nota de [illegible]
Nota [illegible]

Nota quomodo [illegible] [illegible] et dispositivum generativa et conservativa in celis et corporibus mixtis in ter
[illegible] corruptionem et unitatem reductiva radiorum suorum. perfectiva directiva
[illegible] intellectus contractione et reflexione omnium in centro profundissima in ter
Nota de [illegible] celestia vel ab eo dissoluta ut dicit Calcidius super thimeum
[illegible] et [illegible] vite et permanentie [illegible] regitiva est super diversitatem [illegible] in ipsi
[illegible] naturam multiplicativa. Lux enim multiplicat se gignendo et
Nota quomodo per [illegible] Gignit namque lux lucem et lux genita simul gignitur et generat
replet orbem. lucem sibi succedentem et sic in uno instanti unius puncti replet
totum orbem. Item lux est [illegible] et aliorum manifestativa [illegible] per sui
[illegible] [illegible] visibili perceptioni efficacia. et sic dicit augustinus
Nota effectus [illegible] lux tenebras ad [illegible] expellit. memoriam [illegible] [illegible] [illegible] per
claritatem parit omnem speciem. letam reddit [illegible] [illegible] rebus omnibus
formam et decorem tribuit et induit. quia sine luce omnia [illegible]
occulta remanent et ignota. Aufer enim inquit [illegible] lucem et
omnia in tenebris incognita permanebunt. Lux igitur secundum
Ambrosium et [illegible] [illegible] est pulchritudo omnibus [illegible]
[illegible] maxima est [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] laudibus [illegible]
Nota [illegible] [illegible] signum. [illegible] ut dicit [illegible]. [illegible] est angelorum et [illegible] celum que
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] demonstrationum
[illegible] [illegible] lux [illegible] [illegible] [illegible] est luminositatis manifesta
et [illegible] que [illegible] [illegible] [illegible] recepta non [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] lux [illegible] lux [illegible] ad virtutem ut dicit
[illegible] [illegible] alias [illegible] [illegible] [illegible] lux quo
[illegible] [illegible] virtutem et operationem [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] per [illegible] [illegible] nichil est actualiter [illegible]
[illegible] nichil [illegible] in [illegible] [illegible] Splendor est quidam
[illegible] [illegible] alba [illegible]. [illegible] autem a luce [illegible] [illegible]
[illegible]. [illegible] a quo [illegible] est [illegible] [illegible] [illegible] ut dicit
[illegible] quam cito est ignis tam cito est splendor unde si ignis
[illegible] [illegible] et splendor [illegible] [illegible] [illegible] et splendor a luce sine
[illegible] divine [illegible] [illegible] lucis [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] et aliorum manifestatione cum [illegible] multiplicatione ut dicit
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Lumen differt a luce [illegible] [illegible] omne enim lumen
lux est [illegible] [illegible] omnis lux est lumen. Nam lumen est [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] in aere sive in alio dyaphono corpore
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Triplex autem est lumen ut
dicit auctor perspective. scilicet [illegible] fractum et directum. reflexum
Nota de [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] lumine [illegible]
[illegible] [illegible]. [illegible] Aliud est lumen fractum [illegible] [illegible] lumen venit ad cor

densiorem aliquantulum quod non est omnino terminus vel dia-
phanum aliud non tenet iterum medium [illegible] absque [illegible] eo
necessario fractio radii. Tertium lumine est contrarium quod non repellitur
neque invenit [illegible] non inobedientem et transit libere et facit
operationes proprias. Aliud lumine aeris et aliorum corporum transparentium
[illegible] formarum et figurarum declarativum colorum [illegible]
[illegible] et infirmus est lumine [illegible] et molestie
[illegible] a longinquo corpore [illegible] formarum et
specierum in superficie speculi vel pollita corporis [illegible]. Ista lumen
ad superficiem pollitam [illegible] pangens in [illegible] equaliter se reflectit
et omnium [illegible] foris [illegible]. Unde [illegible] est ~~[illegible]~~ [illegible]
in superficie speculi colligat proimaginem et figuram. Lumine est contra
[illegible] qua [illegible]. Ista
enim claritas [illegible] in [illegible] atque pura et [illegible]
[illegible] et obscura. In [illegible] enim [illegible] obstaculum non
invenit. Ideo [illegible] fulgore [illegible]
[illegible] tanto [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
minorat [illegible]
[illegible] non [illegible] reprehensam [illegible]
[illegible]

Radius est quedam luminosa acies [illegible] que
[illegible] lux vel lumine [illegible]
[illegible] perpendicularis et rectus qui acies luminosa [illegible]
[illegible] motu [illegible] aliqua [illegible]
[illegible] acies luminosa [illegible] et aliquod [illegible]
inveniens non [illegible] obliquat motum suum [illegible]
[illegible] radii [illegible] non est [illegible] qui [illegible]
[illegible] vel obliqua [illegible]
[illegible] repulsio vel repulsa radii [illegible]
auctor perspective. Radius itaque [illegible]
[illegible]
[illegible] radium frangi et obliquari [illegible]
[illegible]
[illegible]
formas colores [illegible] in colore [illegible] celestie [illegible]

nichil aliud est vel esse dicitur quam intima actio radiorum in aerem actinam et aquosam ut dictum est in se mediato exhibito semper
motu radiorum et continuo gignit aerem diffusum igni et inflam
mari maxime. et quoniam in loco fractionis radiorum ibi radii
ibi coadunati invicem conculcantur et in hiis tamen aer comburitur
sepe inflammatur ut patet in cristallo vel berillo ex cuius oppositione
contra solares radios stuppa apposita accenditur et igniuntur.

Umbra est obiectio corporis. Ca.

Umbra est obiectio corporis opaci ad lucem. Si vero ad corpus luminosum sit ro
tundum et aliquod corpus opacum quam corpus luminosum aliud equale an
minus. Si equale facit umbram equalem et rotundam et talis
umbra dicitur chilindroydes i. equaliter rotunda. Si minus
sit obstaculo, facit umbram tunc tendentem in lignum ad modum
calati et talis umbra dicitur chalatoydes. Si vero corpus lu
minosum maius sit corpore obiecto facit umbram tendentem in
acutum et ista talis umbra dicitur conoydes a conno parte
ex quo sol sit maior terra ipsa terra facit umbram conoydem.
Contingit igitur quod terra sit opposita soli quod assignato modo in
alto dirigit umbram que lunam attingit et eam in tenebris eclipsim
lune facit. Patet ex quo sol eminentia spere primitur ille tenebre tales
declinant in parte opposita et tunc luna libere apparet et
illuminatur. Si vero luna directe sit opposita soli luna facit
[illegible] et ideo umbram quam terra dirigit et eclipsim par
ticularem facit et talis umbra non sufficit tegere totam terram
[illegible] radiis solis in quibus [illegible] illuminatur et ex tali um
bra [illegible] eclipsis in unius climatis quo illuminato existere
[illegible] umbra non caloris est receptiva splendoris
radiorum [illegible] occultatam [illegible] terre
[illegible] animalium et [illegible] umbram est [illegible]
et terminalium refrigerium [illegible] fundamentum [illegible]
timoris et horroris [illegible] maxima est non sit corpus [illegible]
corporis est representativa corporis motum et quiete [illegible]
[illegible] motu corporis se movet et [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] et [illegible] fugitiva. quanto sol dicitur est
longior et sol in celo [illegible] altior tanto est umbra mensure mi
nor et [illegible] et ideo [illegible] umbra maior. Patet et in
[illegible] quam in [illegible]. Ca.

Tenebra est lucis absentia a [illegible] [illegible] sufficit enim et
tenere oculos ne [illegible] videant sua luce et sic nichil est

pura privato. Tenebrositas autem dicitur aer obscurus vel umbra
corporis ut dicit basilius in exameron et qualitate et [illegible] sua [illegible]
timorem ingerit colorem pulchritudinem tollit. Discretionem minuit. Complexionem mutat etc.

Postquam dicta sunt compendiose complementa et actus de proprietatibus
corporis supremi luminosi scilicet celi et corporis intermedii scilicet perspi-
cui diaphani scilicet aeris et aque. ultimo dicendum est de terra que
corporis est infimi et spissi et opaci et hoc tam in generali quam in speciali. Ter-
re autem infimum et extremum est ipsa terra que a celi terris separatur. De
omnibus aliqua sunt in opusculo inserenda et hoc quo ad eius qualitatem
et quantitatem sic ornatum. Continentur autem in ea omnia quecumque
et mineralia scilicet lapides et metalla. Continet etiam sensibilia scilicet bestias
et iumenta et vegetabilia ut herbas et plantulas et arbores de quibus
omnibus ponenda sunt aliqua in hoc tractatu prout de eis sacra
scriptura mentionem facit in suo loco. Tamen complete autem de
omnibus non est dicendum hic plenissime loqui sufficit et ideo de
paucis hic tractatis maiora maioribus et subalterna subalternis
reservamus. Hic autem in presenti opusculo volumus protestari quod parum
aut nichil de nostro hic apponimus sed auctorum sanctorum et aliquorum
philosophorum dicta quemadmodum in precedentibus fecimus intersecantes
per ordinem terminemus etc.

Terra itaque ut dicit ysidorus libro xiiii. c. 1. est in media mundi regione
posita ab omnibus partibus celi in modum centri equali intervallo separata
que singulari numero totum orbem significat. in plurali vero singulas eius
partes. Est autem terra dicta ut dicit idem a superiori parte qua teritur. Hu-
mus dicitur a mari humido sibi coniungitur. Solum et tellus quod fructus
eius tollimus. Dicitur et ops quod opem fert singulis. Eadem dicitur
arida quod arescit et culta est apta vel quod ab aqua siccitate propria est distincta
et cum humida sit quod ab aqua vicina nomen sortitur sic [illegible] dicit
ysidorus. Proprietates autem terre describit basilius in exameron. Dicit terra in quid
est corpus infimum et medium cuilibet spacii a celo remotum et ideo celi centrum
a sapientibus est notatum. Unde et omnium corporum est corpulentissimum. De grossitie
et simplicitate sua minimum aliorum mundi [illegible] in maximum corpus
sed frigiditatem et siccitatem quiditatis velocius celi minimum quamvis in se
maximum qualitate obstruxit et extense spacium figuratur. Spissa et non

nisi aque continuo commoventur ledit totum quietum licet in lunis [illegible]
suscipiat sepe motum omnium corporum continuum circa ipsam pedes terra stabilem
sedem. Et quod in centro mundi minima est spere et elementorum quod apparet in eo
dicit spacio [illegible] quod dicitur suo quasi infimo parte tangere terram quia
[illegible] magnitudinis et pulchritudinis celi nimium [illegible] terre
dicit sapiens sublimitatis [illegible] quamvis autem terra respectu celestis corporis
sit infima tamen luminarium celestis influentie est potissime susceptiva
et ideo fecundissima est tanquam mater omnium et nutrix et genitrix specierum
maxime [illegible] Cum enim sit celi centrum in omni sui parte absque
[illegible] influentiam et effectum. Unde et [illegible] nobilitate [illegible] in suo sinu
[illegible] metallum et virtute sua quod nobiliores [illegible] spere
aliquas [illegible] celum [illegible] ornatu sunt solis [illegible] stellis
Terra [illegible] ornatu continet et producit vegetabilem sensibilem
et rationabilem [illegible] ut dicit [illegible] ¶ Dicit et [illegible] terra ut [illegible]
[illegible] equilibrata ponderibus [illegible] enim suarum partium [illegible]
ad unum medium [illegible] singularum partium tota terra
centrum [illegible] equaliter [illegible] immobilis [illegible]
[illegible] terra [illegible]
[illegible] corporis [illegible] ponderosa [illegible]
[illegible] terram stabilem tangit [illegible]
[illegible] terra quietatur ¶ [illegible] insignes autem
ipsius terre [illegible] effectus nobiles [illegible] terram [illegible]
et eam diis honoribus antiquitus venerari et colere convenit. De [illegible]
[illegible] de diis gentium et demonibus c. xiii [illegible]
deorum matrem vocaverunt [illegible] terram [illegible] frugalis [illegible]
eo quod omnia alat et nutriat omnia indigentia alimento. Nam terra
mater est fecunditatis quia nullum vegetabile [illegible] nisi in terre [illegible]
[illegible] quanto melior sit terre ope cultura
et corpora et colligunt ope [illegible] invenerunt [illegible] Dea est
et [illegible] quod stat in sua [illegible] herbis et arboribus sic vestita
ut dicit [illegible] Terra enim a vestibus in hieme colore accipit ab estu
in vere et in estate tunc herbis et floribus ornatur et vestitur quibus
in autumpno et in hieme spoliatur. Insignium autem tante fecunditatis
et virtutis terra fuit magna ymago feminea alma mater nuncupata
cum turrita coronata posita super currum leonibus subvecta [illegible]
[illegible] in una manu portabat clavem. In alia tympanum [illegible]
cimbalum [illegible] gladios quos gestabant et
galli [illegible] sedentem [illegible]
Mater [illegible] fuit dea terra eo quod plurima pariat et omnibus mor-
talibus alimentum [illegible] Dicitur autem et mater alma eo quod omnia
alat. Est enim elementorum nutrix. [illegible] ut dicit [illegible] coronam turritam

[Margin notes:] [illegible] communiter — Nota de defectu [illegible] et sine stabili [illegible] — Nota quod terra [illegible] dicitur mater alma

in capite galee pingitur quod omnibus civitatibus in spoliis in signum
in circuitu rotatis ostenditur quod ipsa terra pendet in mobili aere in quo
sustinetur. sedes autem immobilem volubili quod cum omnia moveantur
illa sola dicitur non moveri. Quod autem illi leones subiciuntur mansuetos
ostendit nullum genus esse tam ferum quod in morte non subdi a terra
possit. aut superari quod clavis in manum cingitur ostendit quod terra hyeme
clauditur et vere resolvitur in vere aperitur. Quod autem terre
dicatum galli fuerunt ostendit quia nolentia indiget laborantibus
terre et ideo eam oportet sequi et ad eam descendere ut inde possit fecunda
miciis gratia recipere. Quod autem cymbalis et designat in colendis
agris strepitus. Ferramentorum commercium et ligonum. et ideo eneos
quia terra antiquitus in usibus eneis colebatur priusquam ferri esset
inventum ut dicit ysidorus. quod eius milites cum strictis gladiis finguntur
designat quod pro terra defendenda vel acquirenda sepe bella commit-
tuntur. hiis et aliis multis modis describitur apud poetas sub figmento
fabule. sic ibidem dicit vel recitat alius. quamvis autem terra sit firme
fixa et stabilis secundum se tamen. Fiunt cum inter elementa est passibilis pro-
cessum. Item quamvis sit secundum se frigida quosdam tamen in se gignit
vapores igneos quos emittit ut patet in ethna et vulcano sicut
ibidem dicit ysidorus. Item quamvis terra superficialiter opaca sit nigra
et infecunda interius tamen gignit multa preciosa. Propter vim
enim celestis influentie in passibilibus et in interioribus terre gemme pro-
veniunt et nobilia metalla generantur. unde et terre interiora sub
magna pulchritudine deformitate occultat. Item terra undique
mari cingitur et maris brachiis circumdatur. et praeterea aquarum
rivulos meatus penetratur ne prima siccitas naturalis omnino resol-
vatur pulvis redigatur in pulverem ut dicit beda. Item quamvis
in suo toto sit solida ac substantia eius quasi per se coherens sit rigida
nova tamen per admixtionem aque et aeris fit in aliquibus
partibus rara et porosa cavernosa et spongiosa quibus cavitatibus
vapor ventosus subintrans terre partes commovet et agitat et generat terre
motum. sicut dicit Aristoteles in methaurorum. ventus inquit subintrans in ventre terre
agitatur facit illam agitationem que est terre motus et similiter quando fit
sicut ventus superficialiter consumitur sic aliter motus in aere. Ita fit ventus
impulsus agitationem occultam in terra et est ligatus ita quod
non quiescat donec erumpat. et aliquando auditur vox. Item
ibidem dicit Aristoteles in locis maritimis fit motus maris vehemens et agitatio
in terra. eius in locis multis fit vehemens terre motus sicut accidit
tempore hiemali in quibusdam insulis. incipit enim terra ad simi-
litudinem collis elevari. et tandem scissus est locus ille et exivit ventus fortis qui
destruxit civitatem. cum in ipsis maritimis est et cetera. Item ibidem terre
motum consequitur vel concomitatur tenebrositas regionis sicut absque nube aliquando.

Nota de [illegible] et [illegible] maris.

Nota de [illegible] et [illegible] vel [illegible].

Nota de [illegible] in [illegible].

Nota de [illegible] [illegible].

Nota de terre motu.

Nota [illegible] [illegible] maris.

No. de [illegible] — ad consumptionem terre motus propter vaporem qui [illegible] et antecedit
terremotum signum significans eius esse quod videtur in celo nubes longa
sicut linea recta ante occasum solis [illegible] ibidem. Et accidit quod terre motus
a primo consumptionem plenilunii quia tunc calor non pervenit ad actum ut subti-
liet et consumat vaporem qui est causa terre motus. Item in libro [illegible]
[illegible] terremotus in locis arenosis non fit sed in locis intus caver-
nosis et exterius in superficie duris. Huius causa est quia locus arenosus [illegible] locus in
superficie [illegible] exalat vapor paulatim et non fit tanta aggregatio va-
poris que possit movere terram. Sed locus intus est cavernosus et [illegible]
[illegible] et exterius solidus atque durus aggregatur plurimus vaporis sic agi-
tationem fortis [illegible] terram. In locis ergo [illegible] porosis non
accidit [illegible] terre motus propter vaporis continuam evaporationem nec in locis
valde duris et compactis propter [illegible] [illegible] propter quam illas vapor plurimus
non [illegible] sed accidit in locis intus cavernosis sed duris exterius et com-
pactis. [illegible] Item terra cum sit elementum [illegible] simplex est in
toto et in partibus sed tamen [illegible] qualitate non est in suis partibus uniformis
immo propter aliarum qualitatum [illegible] admixtionem [illegible] et [illegible]
et ideo uniformem non habet dispositionem [illegible] calore [illegible] [illegible] sapore. Ista
diversitas [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
et depressiones nam elevata est [illegible] [illegible]. Omnia ut dicit [illegible] [illegible]
propter radiorum solis fortiorem inflexionem tam in locis depressis quam in aliis
[illegible] [illegible] grossiorem in vallibus quam in [illegible] et ideo maior fit
[illegible] radiorum et [illegible] propter reverberationem aeris [illegible] In
locis [illegible] montuosis a aliis qui aerem habent rariorem propter reverberationem
ad aerem [illegible] In locis non montuosis et aliis qui aerem habent rario-
rem disperguntur radii et non ita [illegible] et ideo minor [illegible] calor.
Item [illegible] vel montium solis [illegible] quia illa terra est [illegible]
[illegible] dispositiva est magis ad susceptionem [illegible] radiorum sola-
rium [illegible] magis [illegible] [illegible] apta frugibus et fructibus
[illegible] Item [illegible] [illegible]. Nam terram [illegible] perflat
[illegible] orientalis temperate calida est et inter humiditatem et siccitatem
[illegible] ut dicit [illegible] et ideo est [illegible] floribus et fructibus et magis co-
[illegible] [illegible] [illegible] Occidentalis autem [illegible] magis [illegible] frigi-
ditati et humiditati et minus est terra temperata et ideo occidentalis
terra minus est [illegible]. [illegible] autem septentrionalis terram [illegible] et
infrigidat [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et calor [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible] ampliatur et [illegible] [illegible] [illegible] australis
quia calidus est et humidus terram quam [illegible] perflat [illegible] calefacit et
[illegible] et [illegible] et ideo [illegible] australis regionis sunt [illegible]
et [illegible] illis qui [illegible] in aquilone et ideo homines tales regionum
non sunt ita animosi sicut dicit alii sicut dicit [illegible]. Item [illegible] quali-

terre situm proprietas elongatio a mari situm et approximatio. nam terra
vicina mari meridionali calidior est et humidior terra que est vicina
aquiloni. Nam vapor calidus et humidus a mari resolutus
calefacit terram que est sibi proxima. mare vero septentrionale eo quod
et ideo mare ponticum dulcius est quam cetera maria secundum magistrum Salinum
quia plus in illo viget frigus et ideo vapor frigidus ab eo re-
solutus terram infrigidat proximam etc. Item variatur ex hominum
exercitio et opere. quanto enim plus foditur et exaratur tanto ei ventus
influit cum singulis partibus amplius permiscetur et sic aptior redditur
et ex ipsa fructus multiplicatur. econtrario quanto non diu occasio diminuitur et que terra
ad perfectionem fructuum redditur minus apta. Item bona terra si rore
fuerit perfusa aut compluta mollificatur impinguatur et melioratur
Si non sabulonosa fuerit aut nimis lapidosa peior efficitur quia amplius
induratur. Patet igitur de monte etc.

Mons est tumor terre in altum se erigens solo petre reliqua
terra tumens unde dicuntur montes eo quod sint super terram alia
eminentes ut dicit Ysidorus. Dicit autem in libro de generationibus elementorum. Credi-
derunt quod terra in principio sue compositionis fuit rotunda et pla-
na ideoque non fuerunt montes nec valles. quia erat sperica in figura sic corpora
superiora. causa montium et vallium causa non est nisi commotio aquarum que
cavaverunt loca rara et sic facti sunt montes partes duriores que non potuerunt
concavari. loca non concava sunt loca marium et fluminum etc. Item ut
dicit in libro methaurorum montes aliquando fiunt quandoque ex vehementi motu
terre unde elevatur terra et fit mons sic ex aqua ductu accidit concava
et profunda et fit vallis. Item ductum maris accessus et recessus
quedam loca cavat quedam extollit. et fiunt montes et quia mare terram
terram cooperuit deinde mollia quedam abrasit et dura reliquit et
in globum loco congessit mollia etiam quedam congestata cum abluta
sunt desiccata sunt et in montes conversa etc. sunt duri solidi et com-
pacti a terra versus celum erecti et tamen cum terra radicati sunt
cuncti. quia tamen sunt intus spongiosi quam et cavernosi et ideo ad se
ratione vacuitatis aquas attrahunt atque sugunt quas postquam
fuerint eorum concavitates replete eas per capita fontium emittunt
et sic causa sempiterni fluxus et origo et principium fluminum ut dicit
Aristoteles. ex quo patet quod montes cavernosi sunt aquarum et fluminum actiac-
tivi et acta actorum continue emissivi. Item montes sunt metallorum
nobilium continui a profundis enim montium venis metalla nobilia
colliguntur. Item montes sunt fructuum et aromatum productivi propter
puritatem enim aeris et ... herbe aromatice producuntur fructus
et dulciores et odorabiles nascuntur quam in vallibus sic ... in-
Item montes sunt altius quam valles radiorum solarium susceptivi et subtiles
per illuminationem diuturnam retentivi. Item montes sunt vaporum et ex
alteratione generativi ex quorum aggregatione nubes in aere generantur

Montanea in tribus ...
No. de ...
No. ...
de monte.
No. de eminenti terra et ...
No. de ...
No. de ...
No. de ... historia

In altissimis tamen montibus non in omni tempore tantum pruine ut
dicit Aristoteles propter aeris subtilitatem et vaporis paucitatem. paruo enim
vapor resoluitur et consumitur antequam ad cacumen montium attingere
videatur. Item montes ventis et turbinibus sunt expositi plus quam
valles et ideo raritate frigiditatis in montibus dominantis sunt niuium
conseruatiui. vapores enim frigiditate in montibus congelantur et constrin-
guntur. et ideo in montibus diutius quam in vallibus commorantur
ut patet in caucaso et in libano et in aliis similibus montibus
qui propter sui altitudinem usque sublimissimis niuibus candidantur. Item montes
sepius patiuntur ictus fulminis et fulgurum quam valles patiantur
ut dicit ysidorus. unde et ceraunii montes a crebris fulminum ictibus nun-
cupantur. pir enim grece ignis dicitur latine ys. et ceraunei montes
a crebris fulminibus sunt dicti. grece ceraunos fulmen dicitur ut dicit
ysidorus. Item montes quia sunt alti et sublimes maxime
conferunt speculatori unde et aduentum hostium inde et procul conspi-
cientium motum attendunt et eminentia procul a remotis et prope
consueuerunt. Item montes qui quo ad naturam et compositionem solidi
sunt et fortes ideo potissime sunt apti castrorum edificationi. unde man-
siones in montibus solent esse ceteris tutiores maxime quia propter mu-
nitionem diruti non possunt faciliter nec propter sui altitudinem ascendi non
possunt faciliter seu ascendi. Item montes qui in herbis fructibus
et pascuis fecundi sunt et uberes ideo conueniunt pascuis omnium animalium
terrestrium. montuosa enim pascua et gramina in montibus crescentia sunt
salubria et nutriunt animalia meliora quam illa que crescunt in vallibus
quamuis sint grossiora et pinguiora. humor enim incorporatus quo nutriuntur
herbe et gramina in montibus subtilior est et purior quam campestris
et ideo calor celestis eius humorem citius digerit et in herbam et gramina
et fructum commutat perfectius et conuertit cum propter ipsius humoris subti-
litatem tum propter existentis ibidem aeris puritatem. Item in montibus sunt
altiores arbores quam in vallibus et fructus sanctiores ideo montes
eligunt alii agrestium habitationi et animalia siluestria mansioni.
propter quod sepe quando persequuntur a venatoribus in valle refugiunt
ad montes et ibi fiunt tute.

Ararat mons est armenie altissimus requieuit ut dicit
ysidorus et usque hodie lignorum arche vestigia in eius excelso montis ver-
tice adhuc apparere dicuntur. aut eidem monti diuersis nominibus
de hoc monte dicit Josephus dicit locus nunquid ubi est archa
armenii egressionem notant. illic enim arche solute reliquias osten-
dunt communiter adhuc ostendunt. hunc enim archam ut dicit idem ho-
die memorant berosius caldeus narrans sic dicit autem et naui
que in armenia venit circa montem cardiorum adhuc aliqua parte
esse et quosdam inde bitumen radere quo maxime vtuntur

ad expiacionem De hoc est monte ... et Jeronimus et egesippus et
manilles damascenus in xc. vj. historiarum li(bro). Ararat est mons excelsus
in armenia amsarie appellatur in quo multitudines confugientes sunt
diluuii tempore liberatos et quidam simul in archa deuectum in summo
venisse summitate lignorum quorum reliquias ubi multo tempore
fas reseruatas armenie. In montes dum ararat propter
altitudinem et fluuium eufratem ... Pen... montes ...
montes fuluit latine dicitur ut dicit ... In montes inter armeniam
et hiberniam incipiunt a portas caspias usque ad fontes iuxta flumen
tigris ortum habet ut dicit ...

[M]ontes bethel sunt in iudea iuxta ierusalem ubi domus
domini fuit sub salomone edificata. Sunt autem montes fertiles
nemorosi arboribus olea ficus et fructibus granatis et herbis
aromaticis ... et ideo sui sapore et ... frequentes alios montes
circumiacentes sunt ...

[C]aucasus est mons orientalis ab india usque ad taurum quorum
... montes alios ... diuersis
nominibus incipientes ut dicit ... ad orientem et ...
surgit sublimitatem propter nimium candorem caucasus nominatur nam lingua
orientali caucasus candor dicitur ... et cum ... montes sunt
... caucasum nominauerunt ... eum apud eos candorem
nix appellatur ut dicitur ...

a) [M]ons ebal est mons transiordanem in quo steterunt ...
post iordanis transitum ad maledicendum illis qui precepta dei
... non seruarent ut patet deut. xxvij. et est mons ut dicit ...
et non ... patiens sepius terre motum ... interpretacio
eius. Nam nec ... interpretatur fuit in mone maledictionis
et ... in quo mala ... ... inprecabant et reputa
batur autem mons ... et abiectionis ... et ... ...
s. ... super montem ebal ad maledicendum populo de
... ...

b) [H]ermon est mons modicus super iordanem situs qui in herbis
et palmis et ... nam ... ... fluentis
iordanis ... ...
copiosa rore perfunditur et ideo ... ... et aque influencia ...
... et insigniter ... ubi ... ... pecora que in templo ...
... ... et ... animalia ... influencia et ...
... montis ... in monte syon ... in atrio templi offe
rebantur ideo dicitur ... hebreos per ... ... hermon descendit
in montem syon. monte hermon ... existit ... et ... valde ...

tur cremato que roe montis. Hermon dicitur descendisse in Syon quia
pinguedines et adipes animalium que in monte palestine ad pabulum
ignis altaris in ierusalem de holocaustis offerebantur et psalmus ex hermoniim
sinum exaltatum interpretatur sic dicit glo. super ps. quare lumen
in altari augebatur quando ignis sacrificiorum tali pabulo fovebatur.

Mons ebron mons est in iudea ut Josue xiiii in qua est sita civitas
famosissima ab eodem montis nomine ebron dicta et vallis
dicitur vallis mambre que ab antiquo tempore ab amicis ... et ...
est posita ut patet in gen. Hermons locus est sollempnis tantum
sanctorum patriarcharum quorum corpora ibidem a mundi principio requiescunt
ut dicitur gen. ibi adam maximus etc. Item alium montem possessionis
in hereditatis possederunt ut patet in Josue xv. c. ubi dicitur delevit
ex eo caleb aliquos enach scilicet sisai et achiman et tholomay etc. Item in
hoc monte tanquam in loco tutiori dominus principium regni david instituit
ut ei et illuc ascenderet post mortem saul ... ibi ...
annorum spacio regnans tandem ad totius regni ... fastigium
assumptus fuit. iste mons ab antiquis dicitur cariatharbe ...
... civitas quatuor corpora nobilissimorum virorum
quatuor ibi requiescunt ut dicit ys. scilicet adam habraham ysaac et iacob.

Montes ethiopie dicuntur ...
quos scripturis mons athlans est. Ethiopia enim ut dicit
ys. li. xiiii. c. iiii. est occiduum montuosa et harenosa in medio
ad orientalem autem plagam deserta que sicut ab occiduo athlantis montis
usque in egipti fines porrigitur et a meridie occiano a septentrione nilo
flumine clauditur huius regionis non montuosa ... et plana plurimas
gentes ... et monstruosa specie horribiles quorum et serpentum referta sunt
multitudine illic cerocta bestia scilicet unicornis illic cameli et pardi illic
basilisci et dracones ingentissimi ex quorum cerebro gemme extrahuntur
iacinctus quoque et crisopassus ibi inveniuntur et cinamomum ibi colligitur.
illic gignuntur bene fere ut dracones rinocerontes et simie et
etiam elephantes hec usque dicitur et ibidem inter garamantes et ethiopes
est fons qui frigescit calore diei et calet frigore noctis contra naturam
aquarum et fontium aliorum.

Ethna mons est in sicilia in qua ex quo erumpit ignis cum sulphure
quasi ... in iehennam ut dicit ys. li. xiiii. c. viii. hic mons ab illa
parte qua flat eurus vel africus habet speluncas plenas sulphure
et usque ad mare deductas que speluncas recipientes in se fluctus ventum
qui agitatus ex sulphure ignem gignit unde et incendium fumosum
ad terram ... monte sepe conspicitur sic dicit ys. In hoc autem
monte sepe dicuntur apparere quedam ... et audiuntur sepius ab incolis terre
... et voces querulose unde a plerisque creditur
quod ibi sunt loca penalia in quibus alique anime puniuntur quod tamen non assero

Modo breuiter quedam moral(ia) de hoc uidetur facere mencione ¶

Mons esau id est qui est mons seir. In hoc monte est ciuitas
ydumea ab eodem dicta uel ab esau filio ysaac qui ciuitatem illam
primus dicitur construxisse ut dicit Jo(hannes) super abdiam nam esau
seir et edom appellatus est de hoc dicit glo(sa). Deut(eronomii) ii. Seir mons
est mons in terra edom in qua habitauit esau in regione gebalena
ubi primo habitabat torrens quem interfecit chodorlaomor Gen. xiiii.
et hic mons est ab esau qui alio nomine dicebatur seir vel pilosus nominatus
pro istum montem habitauerunt primo horrei hoc est statura gigantes et
enormitate corporis horribiles ut dicit glo(sa) super deut. ii. quibus expul-
sis atque deletis habitauerunt ibi filii esau ut dicitur deut. ii. montes istius
terre edom altissimi sunt ita quod in altitudinibus proprie nubes transcen-
dunt. Sunt autem montes illi cauernosi et petrosi et speluncis plene
ut dicit glo. super abdiam in quibus habitant homines in estate quia ibi minimus
est estus solis.

Mons effraym specialiter dicebatur mons in tribu effraym
in quo Josue filius nun accepit suam possessionem ut patet Josue
xix. in qua edificauit ciuitatem thamnathsare in ea inter alios
montes regionis illius montes erat. ut dicit adam erat mons iste
herbis et arboribus insignior et fructibus feracior sicut [illegible]
aspectu pulchrior aere salubrior et nobis bonorum montem [illegible]
feracior et ideo erat locus congruus ut in eo ille qui dominus erat Josue
habitaret ut dicit adam. In eodem monte a septentrionali parte montis
Josue est sepultus ut dicitur Josue xxiiii. Item est mons iste vicinus
sichem que erat ciuitas refugii cum suburbanis suis in monte eff-
raym ut patet Josue xx. ubi sepulta sunt ossa Joseph ut dicitur Jos. ultimo.
In eodem etiam monte reposuit Josue cultros de machieras petrinas
quibus filios israel in heremo circumcidit. ut dicit adam super Jos. super Josue
xx. Item in monte effraym habitauit debbora prophetissa et sedebat sub pal-
ma que erat inter bethel et rama. ut patet iudic. iiii. c. Multos
enim montes particulares dominum colles habet mons effraym i. tribus
effraym. quia tota illius sors fuit plurimum montuosa et in locis
pluribus nemorosa ut patet Josue xvii. b. In eodem monte interfecti
principes madian oreb et zeb quorum capita ad gedeon tradiderunt
filii israel. ut patet iud. vii. ¶ In ramathaim sophim montis
effraym natus fuit samuel propheta i. Reg. i. et ibidem sepultus quia
ab eo in eodem loco saul in regem primus est unctus ut patet
i. Reg. x. a. In eodem in monte samuel mortuus est et sepultus i. Reg. xxv.

Phasga mons est maximus continens in se ¶ xxx. ¶
se multos particulares montes nam in hoc monte sunt abbarim
et nebo qui sunt colles inter quos ascendit moyses ut uideret
terminos terre promissionis antequam moreretur et in valle montis
sepultus est in campestribus moab tumulo [illegible] ut patet deut. xxxiiii.

et dixit vbi sic mons erat intermedius moabitarum et amonitarum et
mediis terram eorum a terra amorreorum quam postea possederunt
ruben et gad et dimidia tribus manasse ut patet in deut. iii. i. ad
eos ultimus autem montis tangunt mare rubrum quod est mare salsum
sic dicit deut. iii. tam in textu quam in glo. unde isti montes diui-
debant terram quam inhabitabant moabite et amonite a terra quam
in possessionem receperant. ab illa sicut vnde vlterius ad verticem eiusdem
montis peruenit moyses et ex illo loco totam terram promissionis
fuit contemplatus ubi et mortuus est et in valle contra montem ubi fue-
runt campestria moab sepultus est et vsque hodie occultatur. super
istum montem phasga ascendit balaam aruspex cum balaac rege mo-
abitarum ut malediceret populo israhelitico cui maledictionem dominus conuertit
in benedictionem. ut dicitur nu. xxiii. ex quo patet quod mons ille fuit mons
diuisionis quia terminos malorum a bonorum terminis diuidebant.
Item mons benedictionis quia inde dominus per balaam benedictionem populo israhelitico con-
ferebat. Item mons fuit speculationis et contemplationis quia in moy-
ses terre promissionis terminos prouidebat scilicet de hoc monte. dicit
jero. in libro de nominibus locorum abarim inquid est mons in quo mortuus
est moyses in terra moab. qui proprio nomine alio phasga a quo tota regio
circumiacens dicitur phasga ut ostenditur ascendentibus de libiada de esse-
bon. et est idem quod et nebo etc.

Phegor est mons siue collis moabitarum et est pars montis phasge
super quem balac duxit balaam ut malediceret israel nu. xxiii.
i. dicit jero. in libro supradicto etc.

Galaad ut dicit jero. mons est ad quem jacob venit ut dicitur ge.
xxxi. quando fugiebat laban. Est autem ut dicit idem ad tergum
phenicis et arabie collibus libani copulatus et extenditur
vsque ultra iordanem in terra quam quondam fuit seon regis amor-
reorum post nos tradidit in sortem ruben et gad et dimidie tribus ma-
nasse in quo monte est ciuitas edificata et eiusdem nomine appellata
a galaad filio machir filii manasse hic inter alios est nobilis-
simus quia mons est pastoralis et velatus est enim fertilissimus in frugibus
in pascuis et in fontibus. Item mons est medele et curationis
resina in galaad inuenitur resina qua curantur. Resina et dicitur gummi mor-
bi plagarum ut dicitur jer. ix. numquid resina non est in galaad etc. Item
mons est federis et reconciliationis quia in monte galaad confederatus
jacob cum laban et ei totaliter reconciliatus quia in monte galaad confe-
deratus est jacob cum laban et ei totaliter reconciliatus ut patet genesis
xxxi. Item mons est testificationis ut patet ibidem dicitur enim appellatum
est nomen eius galaad id est tumulus testis. Item mons fuit lucri lucri
et negotiatorum. Nam in montana galaad negotiatores peregrinus
aromatum cum pariis sepius frequentabant ut patet genesis xxxvii. ut etc.

negociatores venientes de galaad portantes aromata in egiptum etc.

Gebalim ut dicit Jero. est mons ebal ... in respectione ga-
rizim. In istis duobus montibus benedictiones et maledictiones
pronunciate ad bonum legis amatores per maledictiones neveriteret
in tabula decalogi transgressores cum sacerdotibus proclamat benedictiones
et eos invenit conficientes ut mons ille scilicet in veneratione [illegible]
frequentaret [illegible] sacrificij [illegible] unde inter iudeos et samari-
tanos fuit contentio de loco adorationis samaritanis preferentibus monte
garizim quem mentionem [illegible] adorandum quam templum in jerusalem
[illegible] asseruabant ut patet in Joh. iiij. ca. in textu quam in glosa.

Gelboe sunt montes ut dicit Jo.
alienigenarum vi. miliario a scitopoli in quibus est vicus grandis
qui gelboes nuncupatur. In montibus istis periit saul cum
Jonatha filio suo et corruit coram philisteis sicut patet j. Reg. ult.
Ultio [illegible] quos indignatus David propter ruinam ipsi ipsis maledixit et ma-
ledicendo eos infecunditatem et sterilitatem imprecatus sic dicens Gelbo-
[illegible] ij. Reg. c. j. montes inquid [illegible] inquid gelboe ubi
fuerunt ante maledictionem quos atterit maledictioni [illegible]
nec inquid ibi pluvie cestantur.

Golgata ut ait Jo. est mons calvarie in quo salvator noster
fuit crucifixus et corpus eius ostenditur in golgota
ad septentrionalem plagam montis Syon. Dicitur autem locus calvarie
quia ibi capita hominum dampnatorum decollabantur.

Gaas est collis in monte effraym in possessione Josue filij Nun ...
in cuius septentrionali parte eiusdem montis
mortuus fuit et sepultus in ...
ut patet Josue c. ultimo et sepulcrum ostenditur in monte predicto
usque in presentem diem ut dicit Jeronimus in prologo li. de nominibus.

Mons effraim est mons in libro [illegible] contra
septentrionem in xx. ab ... miliario ubi est villa ... que effrata
nuncupatur ut dicit Jero.

Montes israel proprie dicuntur generaliter totius terre promissi-
onis sive fuerint ultra Jordanem sive citra. Sepe tamen
per terram x. tribuum que fuit montuosa specialiter in libro Dan. et
effraym. Nam et x. tribus nomen israel sibi vendicaverunt
sub Jeroboam filio qui fuit de effraym et regnavit primus in samaria
super x. tribus ut dicit Jo. et patet in historia li. iij. Reg. xij. Hij montes
multum erant pascuales uberes fructiferi et frugiferi olivis et
alijs arboribus fructiferis consita erant et medicinalibus herbis et speciebus
aromaticis pleni unde dicitur ys. li. xiiij. c. iij. Samaria regio est
palestine ab oppido quodam nomen accepit ex quo olim erat civitas
regalis in israel que nunc ab augusto sebastia nuncupatur. Hec regio

inde Bethania est et ei contigua via Cariath optima divites est fructibus
fertilis aquis illustris opima balsamis unde sub gratia clementie
modo habet terram melle et lacte fluentem indicabat. Terra enim
montibus propter palmarum habundantiam animalium omnium et pecorum
greges et armenta pascebantur apes etiam innumerabiles mellificium
mellificantes herbarum et florum habundancie dulcedine nutriebantur
fructus et fruges propter aeris temperiem et roris habundantiam valli
ad maturitatem in illis montibus ducebantur aurum vel argentum
et metallorum copia in illis montibus fodiebatur deus enim fon
tes et flumina de venis moncium usque producebat loca nimium vallia
in illis montibus et collibus cultivabantur fere silvestres ut tigrides et leones
in illis nemoribus montuosis conversabantur.

Hyperborei montes dicuntur montes Scithie eo quod ultra eos flat boreas
ut dicit Ysidorus libro xiiij. Sunt autem hii ut creditur ut dicit Orosius terre Scithie
plures locupletes inhabitabiles tamen plures. Terra dicitur in plerisque locis
auro et gemmis montes Scithie affluunt grifonum immanitate
accessus hominum vario et in illis montibus smaragdi sunt optimi
et cristalli purissimi de Scithie montibus transmittuntur sunt quoque
silve altissime ibi maxime que in manibus feris sive pardis tigridibus
et pantheris sunt reple ibi et sunt canes in magnitudine et tam
in medie feritatis ut tauros perimant et leones prosternat ac occidant
et maxime in Albania et Hircania que Scithie sunt regiones que monto
se sunt et plurimum nemorose.

Carmelus est mons Iudee in qua est civitas dicta Carmeli
et est duplex Carmelus unde in superiori parte Iudee de quo
Nabal legitur pavisse greges. i. Regum xxv. Alius est Carme
lus in inferiori parte respiciens mare atque mons fertilis est
in pascuis fructibus et in herbis.

Mons Libani est mons Fenicis altissimus cuius meminerunt
prophete dicens est autem Libanus dictus ut dicit Ysidorus. Libanus
est i. candidacio vocatur quod perpetuis nivibus semper hyeme
et estate candidatur nullo enim tempore in nix totaliter liquefit quam
in aliquo loco prope Galaad tocius Est autem Libanus fluminis et fontis
principium et origo. Ex eius enim radice ut dicit Ieronimus oriuntur duo
fontes sive Ior et Dan qui simul iuncti Iordanem faciunt Libanus
etiam est mons redolencia et summe aromaticitatis. Nam ubi herbe odo
rifere crescunt ibi et arbores thurifere convalescunt quarum gummi
olibanum a medicis nuncupatur ut dicit Ieronimus mons est nivis et fecun
ditatis Nam propter roris habundantiam et plurimam frequentiam herbis
habundat pascuis palmis uberrimis ac fructibus optimis et
omnis et ideo in monte Libani nutriebantur animalia que offerebantur

i templo et in ipsius palaciis ponebat. Item mons erat eminentie et maxime sublimitatis et ratio quia valde super regum omnes tales montes alios regionis altitudinis situ libanus excedebat et ideo venientibus tirum per remota valde maris navigia se navigantium oculis offerebat et quos videbant remigantes peregrinus sua altitudine ostendebat ut dicit idem. Item mons erat delectationis excellentie et sempiterne sanitatis nam quamvis siccitate pereunt in sua superficie nobilitatis tamen abundant manalibus venis aque ut patet in puteis aquarum viventium que iuxta salomonis sententiam currunt solet optime cum impetu de libano emanare ut dicit cant. iiii. quasi puteus aquarum etc. Item mons confidentie et securitatis nam in libano quiescentes tuta sunt a venenosis et serpentibus quos sua aromatica et virtute fugant tam herbe quam arbores ibidem contra venenosa resistentes nam cedri ibi crescentes suo odore fugant omnia venenosa et ibi reptilia venenosa vivere non permittunt ut dicit Jeron. Item mons est pulchritudinis et amenitatis et ratio cedrorum et aliarum virentium arborum mira varietas graminum et herbarum continua viriditas avium silvestrium canora suavitas et rivulorum et fontium multiplicitas libani amenum et odoriferum. Item mons est medicine et sanitatis ibi enim species aromatice a scilicet que sunt contra morbos et infirmitates ibi cedri et palme ibi cipressi et olive quorum remedia et medele ibi cedri et palme et ulmi siliquorum et olive fructus? medelarum infirmitatum incomoda pa- ... et ratio collis proxime medicine. Item mons letitie et iocunditatis et ratio in collibus libani abundant vini optimi et preciosi lectis et salubritatis maxime inductivi. Item mons honorificentie et dignitatis et ratio inter omnes montes arabie phenicis et sirie mons libani in sublimitate et odore et amenitate et aeris salubritate optinet principatum ut dicit ... et Josephus et Jo.

Moria est mons in ierusalem in quo edificata est templum salomonis dicit ... In hoc enim monte emit david aream ornam Jebuseo dedit siclos auri iustissimi ut in eo edificaret altare domino quam primitus qua fecit david per Jebuseo? et pestilentia? r. par. xxi. c. In hoc monte immolavit david domino et oravit et exaudivit illum dominus de celo in igne super altare holocausti. In hoc monte obtulit abraham holocaustum pro ysaac cum dominus ipsum cepit ibi immolari gen. xxii. ut dicit glo. Jo. super illud verbum vade in terram visionis et off. ... Super enim montium et hunc montem dicitur hebrei ... in quo templum postea conditum est in area orna Jebusei quia in hoc monte ... illuminati et lucem ... per ubi est ... et lex ... in spiritu et ...

homines vitare hoc est Jo. in eode loco dormit Jacob dormivit
se 2 angelorum ascendentium p scalam vidisse visionem ut pz gen.
xxviij. ut dicit glo. super illud vere est q aliud n domus dei 2 c.
hic dicat quia fundit templum 2 dei cultum clude suorum. fuit
aut ille locus collis a latere montis syon ubi edificata est postea civi
tas sed unde pz ex predictis q mons moria sive mons visionis 2 re
velationis mons sacrificij 2 orationis sp̄ialis 2 instructionis
mons sanus sive illuminationis mons angelice frequentationis mons
apparitionis dicitur mons vere 2 spiritualis ~ ¶

n Nebo mons est in terra moab in vertice phasga q p eo de
hoc monte vidit moyses terram promissionis 2 ubi mor
tuus est. postquam terram fuerat contemplatus ut dicit
Jeronimus 2 pz hystor. num. xxxj. ~ ~ ¶

iij Mons hor est mons in extremis finibus terre edom in quo
monte mortuus est aaron ambonas dno in ano q̄ xl. p̄ q
egressus est de egipto cum esset annorum c. vigintitrium
num. xxxiij. fuit aut. xxx mansio in qua remanserunt filij
ij postquam egressi sunt de egipto sic dictum num. cxx. Cum
venisset caldea de cades venerunt in monte hor qui est in extremis
finibus terre edom in hoc monte suscepit eleazar filius aaron
primo sacerdotij principatum ~ ¶

iiij Mons oliveti est mons in iudea iuxta iherusalem sic dictus propter
copiam olivarum que in monte illo maxime habundant 2 ideo
ab aug. super Joh. vocatur mons olivarum 2 unctionis
mons. sive mons pinguedinis 2 refectionis mons medicamentis 2
curationis 2 hoc dicit propter olivarum vel olivetum habundanciam quarum
fructus est unctuosus dulcis ut et dicit q olim olive a paradiso
amaritudine surgit in psalmis sive in medicamine valetur 2 in [illegible]
elavit f in hoc monte olivarum radice sive fuit [illegible] qui de
torrens cedron inter eorum ripam 2 montem fuit ortus que dominus orabat
2 quietus quia sepius habundavit unde 2 ibi captus fuit primo tortio
de gessemani deus fuit ut dicit Jo. xix. ubi enim C in pede montis iuxta
torrentem fugat quedam insula dicta gessemani in q ora ad hoc se
tempus erat ut dicit aug. 2 alium ortorum locum dimittit oppositum
descipulus. q aut mons fuit ad pes orientale templi 2 id mane
illuminabatur sole oriente de vespere 2 de nocte illustrabatur ex fulgore
a luminibus templi resplendentes 2 id vero mons sanus dicebatur cum
fer a celo 2 a templo sanie recipiebat cum est q lux materialis
olei sui habundanciam aliis impendebat ut dicit Aug. In hoc monte erat
quedam villa nomine bethphage que sacerdotum erat in eo monte
late erat civitas dicta bethania que fuit civitas marthe lazari

et marie ut dicit glo. super math. xxi. c. de hoc monte dominus ad
celos ascendit et super eundem montem descendens ad iudicium appa
rebit ut patet in act. i. tam in littera quam in glo. In hoc monte
edificavit salamon delubra et excelsa ut patet in iii. reg. x. et ideo vocatur
est mons olivi et appellatus mons offensionis in iiii. reg. xxiii.
c. quia in illis ydolis offendit salamon deum suum.

Olimpus est mons macedonie excelsus nimis ita ut sub illo
nubes esse dicantur. Ut dicit virg. nubes excedit olimpus
quasi olo lampus id est quasi celum. Hic mons macedoniam a tracia dividit
tanta autem sublimitas est mons olimpi quod omnes excedit aeris
tumultus et alias passiones. Unde philosophi ibi ascendentes ut cursus et situs
stellarum inspicerent vivere non poterant nisi secum spongias aqua madidas
ferrent. et sic per earum attractionem aerem redderent grossiorem. Ut dicit
magister in historiis.

Oreb mons est in regione madian ut dicit ios. iuxta arabia
in deserto qui cognominatur desertum quod vocatur pharan et est idem mons
oreb et syna ut dicit ios. In hoc monte multas vidit moyses
visiones ut patet exo. iii. c. vidit rubum ardentem et non combustum et
ibi audivit deum et multa sapientie dona percepit de monte synai dicetur.

Mons parnasus est in thessalia ut dicit
ys. in lib. xiiii. qui mons duos habet vertices
et in celum elevatos in quibus quidem apollo et liber pater
colebantur forte propter locorum amenitatem et arborum ac herbarum
maximam ubertatem.

Riphei montes sunt alpes in capite germanie ut dicit
ys. qui a perpetuo ventorum flatu et tempestatum impetu dicun-
tur riphei. Nam riphe in greco impetus dicitur in latino autem.
alpes vel alpei montes per altos petras collium et aliorum moncium
[illegible] In hiis alpibus sunt perpetue nives frequentes nubes
montium et flumina magnorum capita et origines bestie et fere
silvestres aves multiplices et maxime illic genus volucrum quarum
ale de nocte sunt lucentes ut dicit ys.

Rupes sunt altissimi montes solidissimi et fortes super altitudinem
aliorum montium eminentes tempestatum impetus et ymbrium
fluxus continue recipientes propter quod terra superficialiter dissolvitur
et duriores montes et compactiones impetra quam in mari rupes in
multis aliqua efficiunt. continue autem rupes corpus multum habent
soliditatis et asperitatis. Inter tamen sunt aliqui quorum soliditatem venti hinc inde
diutius attracti et collisi sepe per capita fontium sciderunt et erumpunt
vena est et aque currunt rupium intra et sic aliquam tante fertile montes
continuo molestia rupes quibus concurrunt et prorumpunt solis ambe

I II

ut aquilis et ceteris rupium cacumina propria devenerunt. rupibus etiam maris litora solidantur et ad dimicandum rupis undarum et fluctuum impetus eliduntur. loca munitionibus apta a rupibus inveniuntur. avium et animalium stabula in rupibus consistuntur. nebulis et nubibus capita rupium obvolvuntur in radiis solaribus in ortu solis. Profunditates rupium perfunduntur. rupes etiam dicuntur quia ad perpendendum sunt difficiles. Hinc enim ferri violentia rupes [illegible] perfodiuntur et de profundis rupium venis extracti lapides et metallorum varie species sepius eruuntur. Petre autem in preruptis rupibus eminentes dicuntur scopuli a scopin quod est intendere vel speculari dicuntur quia inde loca remotissima speculantur. Hec mundus [illegible]

Sophara mons est orientis in Iudea capitulum xx. ut dicit Ieronimus in quo habitaverunt filii Iectan filii Heber quos dicit Iosephus venisse deinde Sophora ad quem locum classis Salomonis cum quibusdam quinque [illegible] infra tres dies annos venire consuevit scilicet in Tarsis terra et portus maris unde Salomoni aurum et argentum simias et pavones et dentes elephantinos detulerunt ut patet in iii regum x.

Segor est mons proximus qui et Bala dicitur est iuxta Sodomam ut dicit Ieronimus in qua edificata fuit urbs que ad preces Loth liberata est ubi crescit vinea balsami in signum pristine fertilitatis et poma palmarum eminet a mari mortuo et fuit in eo posita positum presidia romanorum de hac dicitur ysaie xv. et dicitur ibi eglis vitula notabiliter [illegible] consurgens vel consumens qui bis consulta est corruit terre motu que iocunda primaliter a post liberatione non periculis.

Synai est mons orientis est et est in arabia in provincia madian de hoc monte dicit Iosephus in libro n. antiquitatum Syna mons est excelsus et ad pascua ac eius optimas herbas ferens erat quia huius optimo habitare in deum et ideo primitus nemo pascebat oves et pastores illuc ambulare minime presumebant hunc monti appropinquans moyses prodigium vidit scilicet ignem rubum comburentem et eius viriditatem et florem nullatenus depascentem et eius ramos fructiferos nullo modo debastantem quamvis flamma velox et vehemens nimis esset. Unde de illo igne dicit ad moysen loca que est. Item ibidem libro iii. ascendit moyses in Synai qui mons est excelsissimus in illis regionibus et pro altitudine et magnitudine sue et scopulorum precipitie non solum est hominibus inaccessibilis verum etiam cum labore videri potest et aliquorum primo erat dum est omni habitare erat terribilis et

inadibilis circa radices Synai montis Hebrei sua tabernacula
locaverunt et ubi deum viderunt in igne et in nube et ipsum plenaliter lo-
quentem audire meruerunt. Dicitur itaque mons Synai mons divine
visitationis angelice frequentationis mons luminis et inflammationis
mons nubis et caliginis. mons pluvie et roris mons pastus
et refectionis mons sapientie et eruditionis quia de illo monte deus
moysen et populum instruebat et ei legem conferebat. mons ignis
et combustionis quia ignis bona in audita populo promittebat. mons
minarum et comminationis quia timorem aspicientibus inferebat. Sic
mons fulguris et coruscationis. mons tube et clangoris. mons
amicitie et federationis quia mediante lege populum deus sibi con-
iungebat. mons munditie et puritatis. mons letitie et iocunditatis quia
nullus ad montem accedere poterat nisi qui mundus et corde mundus erat
et qui mundus erat coram deo cum letitia comedebat et bibebat
mons clementie et pietatis sive propitiationis. mons sacrificii et
orationis nam ibi deus immolabatur ac precibus moysi et supplicationibus
deum sibi placatum et propitium audiebant.

Syon mons erat in Ierusalem super cuius verticem erat arx sive turris
david ibi posita pro decore et defensione civitatis. In uno autem
latere montis Syon erat templum quasi medium inter superiorem
et inferiorem civitatem ut si [illegible] [illegible] extra templum
et templum cum tota [illegible] civitate. et ideo sepe scriptura vocat
Ierusalem filiam Syon quia sicut filia procedit a matre et subditur ipsi matri. sic
civitas inferior templo fuit subdita atque ancilla. tota autem [illegible]
et nobilitas [illegible] montis. mons Syon. quia non solum civitas superio-
nec in ipsa merita [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] in [illegible] a monte Syon denominatur. Sic dicitur
in consecratione universalis terre mons Syon latera aquilonis civitatis regis magni.
Nam mons iste fuit mons magne altitudinis et sublimitatis
magne fortitudinis et obertatis magne pulchritudinis et amenitatis
maxime [illegible] et securitatis maxime opulentie et lo-
cupletationis [illegible] et [illegible]. mons doctrine et
eruditionis sicut scriptum est. quia de Syon exibit lex. mons
[illegible] et revelationis.

Selmon est mons in Sichem [illegible] [illegible] tribus manasse
[illegible] [illegible] Abimelech qui dimicavit cum Sichimitis ut dicitur
Io. et legitur Iudicum ix mons similitudine arborum densus et
umbrosus [illegible] et Selmon umbra interpretatur. est mons in regione
[illegible] et nimis [illegible] pinguis et pascuosus. Sic dicitur in psalmo nive dealba-
buntur in Selmon mons dei mons pinguis.
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Sophim est mons modin ciuitatis in loco qui madien unde
oriundus fuit Samuel ut dicit Ieronimus fuit autem locus in alto sup
ertalis et graciosus aquis irriguus arboribus [illegible] et [illegible]
[illegible] satis de quo dicatur glosa [illegible] est mons inter montem Thabor
et stagnum Tiberiadis unde et tota illa regio Sarona usque hodie est
vocata ut dicit Ieronimus omnis enim regio a Cesarea Palestina usque ad
oppidum Ioppe Sarona dicitur iuxta montem [illegible] campi sunt fertilissimi
ut dicit glosa super [illegible] tam frugibus quam fructibus [illegible]
[illegible] sequitur [illegible] ¶

Mons Seor de quo dicitur Deut. iiii. c. De pede montis Galaad
qui extenditur per desertum usque trans Iordanem ubi habitauit Seon
rex Amorreorum et tendit in sortem Ruben et Gad dimidie
tribus Manasse ut dicit Ieronimus super Ie. xij. c. in ascende Galaad etc.
quere supra de monte Galaad. ¶

Semeron est mons de quo dicitur ij. paral. xiij. hic est mons in quo
est nunc Sebaste ubi reliquie Io. bap. requiescunt ut dicit Ieronimus
In cuius quidem monte [illegible] edificata Samaria [illegible] et
tota regio postea Samaria est vocata [illegible] ciuitas [illegible] montis
fuit fortissima et ad oppugnandum difficillima unde et reges
Assyriorum miris sumptibus et bellorum maximis apparatibus [illegible]
tribus annis [illegible] obsederunt et [illegible] plenis angustiis [illegible]
ipsi ciuibus preualere potuit [illegible] ut dicit Ieronimus et Iosue et [illegible]
[illegible] expugnasset si ipsius habitatores [illegible] ad [illegible] prouocati
[illegible] plenam [illegible] [illegible] et ipsius [illegible] nullatenus [illegible]
[illegible] montes [illegible] que super de montibus [illegible] et ibi plene [illegible]

Mons Seir de quo sepius habetur in [illegible] ¶
[illegible] in scriptura est idem qui et mons Edom de quo supra sufficien
ter dictum est quere de monte Edom [illegible] ¶

Thabor est mons in medio campo Galilee ut dicit Ieronimus
super Ie. c. xxvi. et est mons mira rotunditate sublimis
distans a Dyocesarea x miliaribus ad orientalem plagam
et fuit in confinio Zabulon Ysachar et Neptalim. Hic mons
inter totius terre promissionis montes maxime est famosus ratione
[illegible] fertilitatis amenitatis fortitudinis et firmitatis [illegible]
[illegible] mons est fertilis vineis oliuis et aliis arboribus
fructiferis [illegible] aer [illegible] est salubris [illegible] [illegible]
temperatus [illegible] ibi arborum [illegible] non
deperdit yeme nec estate comam nec virorem [illegible] ibi [illegible] multa
[illegible] amenitas [illegible]
[illegible] ad [illegible] prouocatur [illegible] in [illegible]

sedant quibus et ideo multi sunt ibi anacorite. quidam locum illum de
pietatibus recta et benedictiones imponentes. Dicit Ieronimus super illum
locum Iosue xiiij q. et celi expansum super montem Thabor. Et sic
omnia a monte istum reddit amenabilem plenarie salvator quem ipse
sua frequentia honoravit. nam in hoc monte docuit orationem quam
predicavit. In hoc monte ... panis primum et tam spiritualem quam corpo
ralibus revelavit et primus ... in superbus coram discipulis suis
se transfigurare voluit et future claritatis gloriam in suo corpore discipulis
revelavit etc.

Ziph mons est squalidus et umbrosus in quo latuit David quando
fugit a facie Saul et est iuxta ... in monte Carmeli in quo
Nabal Carmelitus quondam habitabat qui fuit de stirpe Ca
leph ut dicit Ieronimus. Est autem mons ille multum nemorosus dumis
et arboribus infructuosis ... et saltuosus feris et ... plenus
... et antris plenus et ... cavernosus et ideo fugitivis et latro
nibus congruus est et ignotis transeuntibus periculosus etc.

Collis est tumor terre sive terre eminentia ascendens ad
montis altitudinem non pertingens. collis enim monte est inferior
sed terra altior et dicitur tumulus quasi tumens tellus ut dicit Ysidorus.
Unde ... montium colles dicuntur ... et tam de collibus ad montes
... ascendentes altiores et dicuntur colles a colendo quia sine magno
labore coluntur quam montes ... incoluntur et inhabitantur
plus et soli calori quam ... terra opponitur et ideo fructus
in collibus ad maturitatem citius perveniunt ... ymbre et rore
celesti plus colles quam valles perfruuntur et ideo fructus ...
in collibus ... dulciores et sapidiores inveniuntur. Item mediam
terre superficiem et summam montis altitudinem tenent colles me
dio ... ad ... et ideo aer ... clarior et spissior in colle quam in monte
purior non est et subtilior quam in valle. Vapores enim et nebu
losos recipiunt colles ... et ... ab ... omnibus
quam valles et ideo tam fructus quam ... sunt in collibus salubriora
quam in vallibus et aliis ... meliora ut dicit Con. Item
colles citius recipiunt radiorum solis illuminationem quam valles et
velociorem ... de montibus descendunt torrentes
et rivuli super colles et de collibus diriguntur ad campestria
et ad valles.

Vallis est terra ... in medio collocata
ut dicit Ysidorus. Est autem vallis aquarum et rivulis fontium ...
... receptaculum et ... Unde patet quod valles a rivulis ...

et manipulis mitigatur et ex illorum commixtione in collibus herbis
et fructibus fecundantur frondium et florum decore aeris decoramentum et
et amoenum et collium elongatione obumbratur. In vallibus est etiam maior
radiorum solarium conclusio et contractio ac confluxus et ideo calidiores im-
pressiones in vallibus quam in montibus generantur. Item quia in vallibus aquae quae
in montibus resolvuntur nimis ex earum diffusione loca concava
humectantur ut dicit Macer. Et ideo valles calidae et humidae et
... per experientiam indicantur quarum habitatores calidis et humidis
passionibus saepius molestantur ut dicit Constantinus. Domus et aedificia
in vallibus constituta venti furorem et tempestatum incommoda propellunt
quam in montibus collocata. nam montium obiectu tuentur et a procellarum
immoderato impetu defensantur. terrae motu tamen vallium vario
infestatur. cuius ratio est quia partes terrae in vallibus residentes magis
comprimuntur et ibi in interiora foramina admittuntur et ideo venti illas partes difficilius
penetrant et submovent. Item quia partes illae quae minime sunt concavae po-
rosae minime aperiuntur submotionem ~~propter partes~~ impetu agitantur
Item quia non movetur ut dicit Aristoteles ad valles etiam confluunt sordes et ibi diu
residentur. Item aeris corpulentia valles etiam aquas montes grossis
et fumosis vaporibus obumbrantur et densioribus tenebris obscu-
rantur. Unde partes vallium plus quam montium comprimuntur ad terram
et a caeli conspectu amplius elongantur. Item aquarum multiplici
confluxu et limi adunati obiectu plurimas quasi innatabiles in vallibus
frequentissime coadunant et loca ad transeundum difficilia inveniuntur.
Item ex humoris humiditate carices et graminum in vallibus maxime
inveniuntur salices et aliae infructuosae arbores in vallibus plus quam
in montibus esse denotantur ..

Campus secundum Isidorum est terrae planities nec depressa ut ut vallis
nec erecta sicut montes et ideo quia equis et pedibus campus
est vocatur a campos in graeco quod breve vel aequale dicitur in latino
et est campus locus planus et tensus nec vomere sulcatus nec sentibus
impinguatus seu potius deambulationi seu deductioni quaeque multum
exercitationi et conveniens (?) spatiosa deputatur. locus est communis et planus
omnium aspectibus expositus ... publico aspectu nulli ...
... orum ... allegorationes ..

Ager ut dicit libro xv. dicitur ex eo quod agatur. omnis autem
ager vel a cultura (?) aut est in armis quasi stationalis. aut consitus in
arboribus aptus ad palmas quasi ... paradisus ...
... floribus ... floribus et apibus aptus unde ... antiquos ager
est terra culta. rus vero terra inculta ut silva et pastura ...
... pecori qua ... unde et rusticos vocant. nam agricolarum
hominum sive prima et ... unde et agri dicuntur com-
pascuus quod a dominis agrorum communis pascendi concessus est

relictus sic alluvius dicitur. Ager quem paulatim fluvius in agrum
reddit sic et arcifinius dicitur ager qui certis lineis mensure
non coercetur sed arte finis eius obiectu montium aut arborum et fluminum
sic et novalis ager dicitur primum proscissus sive alterius anni vacuus ut
renovet suas vires. novalia enim semel est fructu exempta et semel
vacua sine fructu permanebunt. Alius est dicitur ager stillicidus quasi
expansus sic dictus eo quod accepta iam exercens sicut exsul eo
quod a consulatu iam destitit. Alius dicitur ager uliginosus id est
semper humidus nam humidus dicitur qui sicut uligo aut est
humor terre nunquam ab ea recedens sicut dicit Ysi. li. xv. c.
xiiii. Ager quoque locus est exercicii laboris et sudoris quia labore
agricole expellitur ligone pervertitur fodientur eneruatur vomere aperitur semine
seritur in estivo tempore rore et imbre perfunditur spinis et
sepibus communitur et munitur hyeme gelu et frigore constringitur
estate estu et caumate uritur sicut uno tempore colitur. In
autumpno collectis fructibus iterato perfunditur novis et sic alternatis
laboribus continue fatigatur.

Predium secundum Ysi. dicitur quasi prandium eo quod sibi apricantibus in
omnibus prandet et est ipse locus in quo apricantibus in medio
agrorum suorum dominium prestat vel dicitur predium eo quod antiquitus
agros quos bello ceperant prede nomine possidebant ut dicit Ysi.

Pratum est cuius herbarum copia armenta tenet et veteres romani nominabant
eo quod sic locus qui primus est paratus quia cultum laborem
non requirit ut dicit Ysi. et ideo talia loca dicuntur prata quia ad fenum
et ad gramina sic parata et ad fenum prata sunt fluminibus simul
et fontibus irrigantur et ideo propter humorem habundant herbarum viridium
incrementum quia multitudine herbis et floribus diversi generis decorantur
et ideo propter viriditatem et varietatem quam ostendunt pulchritudinem prata
reddere dicuntur. prata in suo vigore delectant visum suo odore affi-
ciunt olfactum graminum suorum sapore reficiunt gustum pratorum
herbe et flore mel apibus administrant lactis copiam in armentis
et gregibus generant et augmentant multa curant et contra diversos
morbos remedium prestant.

Desertum est terre spacium sic dictum quia ab hominibus deseritur et fre-
quentia deserit non ab hominibus colitur nec inhabitatur ut dicit
Ysi. et hoc contingit aliquotiens propter sterilitatem propter aeris intemperiem
sive propter aquarum et fontium debilitatem. Dicitur propter hostium vastitatem. Unde
unde desertum est locus spinis et ... arenarum plenum reptilibus
et venenosis animalibus predarum bestiarum et ferarum silvarum domi-
ciliorum latronum et latronum ... terra sitis et ariditatis
terra cibi et caloris. terra vastitatis et horroris. Terra denique et

cruoris et [illegible] Nam in deserto [illegible] sunt deme colles et semite non
sunt certe [illegible] et aliis incomodis permanentibus plurimum periculosi
et omnino deserta ut dicitur quia pro semitis unde loca silvarum et montium
que [illegible] vacua desunt, deserta nuncupantur sicut [illegible] dei deserta
sunt loca prius inhabitata et postea a[illegible] desolata ut dicitur [illegible].

q Heremus autem est quia solitudo apparens non a[illegible] bestiis
habitata unde heremite dicuntur homines desertas solitudines appe-
tentes et se ab aspectu hominum sequestrantes et dicitur heremus
heremus [illegible] [illegible] ablatum [illegible] quia pena ibi [illegible]
[illegible] vel dicitur heremus a [illegible] [illegible] quia dura et compacta
solet esse terra que heremus vel solitudo [illegible] est vocata In
locis autem heremeticis et solitariis fere [illegible] libius [illegible] in locis
[illegible] et silvarum multitudine [illegible] [illegible] [illegible] modulant
[illegible] in [illegible] et [illegible] et [illegible] ferarum multitudine
et animalium frequentia loca vasta quamvis solitaria aliis venatoribus
frequentius ibi in ancupium [illegible] et retia sepius occultantur [illegible]
in locorum venatores pluribus laboribus exponuntur nunc [illegible]
[illegible] nunc nive nunc ymbre perfunditur [illegible] forsitan [illegible]
[illegible] vel venatoribus [illegible] et solo locus heremiticus quamvis [illegible]
[illegible] afflictionis [illegible] et laboris plurimum tamen optinet comoda.

a Antrum ab [illegible] est domus [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible]
tenebris et horroribus est suffusum ut dicitur [illegible] Est enim [illegible] bestiarum
[illegible] mansionum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
et [illegible] aspeculando antrum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
speculanter ut dicitur [illegible] Est autem antrum in estate frigidum in hyeme
vero calidum et [illegible] aliis [illegible] et [illegible] et [illegible]
[illegible] autem et vaporibus aliis [illegible] et corporum.

f Fovea a fodiendo est dicta eo quod sit terra [illegible] et ingenio fo-
dientium perforata in quanto plus in sua superficie terra acu-
mulata erigitur tanto [illegible] amplius perfundatur [illegible]
est et profundior tanto eius [illegible] difficilior et periculosior invenitur
[illegible] casendo facillime ingreditur [illegible] post [illegible]
de facili non [illegible] ut dicitur [illegible] Ideo dicitur [illegible] super [illegible] xix leo
in foveis capitur. Nam [illegible] fovea [illegible] vel [illegible] in eius [illegible]
ponitur eius odore allectus leo foveam [illegible] [illegible] ingreditur [illegible] postquam
enim ingressus [illegible] ne exeat detinetur fovea [illegible]
fovea [illegible] ad modum [illegible] foditur in qua [illegible] ponitur
quemadmodum [illegible] [illegible] [illegible] claudit et [illegible] aperitur
[illegible] ergo leo videt se non posse de prima fovea egredi timens vena-
torum [illegible] [illegible] [illegible] foveam ingreditur et ibi [illegible]
ad [illegible] [illegible] claudit capitur et captivus detinetur ut dicitur [illegible] Fovee
etiam [illegible] sunt et [illegible] quia forsan [illegible] et [illegible] hostibus;

patet in numeri xvj° ubi terra terribiliter aperta et seditiosos cum absorbuit
dimittuntur replentur in illis foveae aquis in quibus pisces et rep-
tilia diversi generis inveniuntur unde et fovea a fovendo vocatur
aquas dicta. Et licet in fovea fovetur et nutriatur aqua interius fluxibiles
tamen statim interius aliquando subintrat, totiens et plurime in eis eru-
punt capita fontium et statim intus aliud aqua unde sursum non et pro-
pria et omnium minutiorum fortitudo et tutela solet fovea quando in
lato et in longo et alto et in profundo ordine congruo est parata. nam
inaccessibilis est locus sic munitus nisi ab aliquo navigio et per talis fo-
vea transeatur ut dicit Isidorus c°

Spelunca est fovea subterranea a speculando dicta quia per sui
latitudinem ad conspiciendum est apta latam enim et aptam habet oppo-
sitionem et maiorem sed in fine sive sine termino habet arctum unde
spelunca locus est subterraneus primo quidem eundo et habitando angustum
dum obscurum et eundo in spelunca tandem dimittitur arctus et hospitando in
angustum si tamen extollens aliquis potest in eis ut dicit Ysidorus. In locis
autem mineralibus ubi effodiuntur lapides et metalla potissime sunt
speluncae quae quidem ratione extractionis lapidum seu metallorum rema-
nent vacuae quibusdam tamen columpnis sive aliis appodiationibus ne
corruant sunt fulcitae saepe tamen vel nimia mole terrae columpnae
illae desuper aggravatae sive aquae interius madefactae vel dissolutae sive fundi
inferioris humore et lapsu corruunt et sic omnia in illis speluncis
existentia obruunt et confundunt. unde in speluncis manere periculosum
est et difficile tamen quia frigidae sunt et humidae obstinate instabiles et tenebrosae
tamen est quia horridae et dire in superficie erantes et in summo erant et
profundae sunt et loca congrua occultationi ferarum habitationi serpentum et
immunditiarum depositioni spurcitiarum et aliorum reptilium mansioni.

Caverna est terra concavata a cavando dicta eo quod pro terrae conca-
venit et perforatur a reptilibus et animalibus vel per partium con-
sumptionem sive evaporationem et electionem sunt datum in cavernis
eisdem animae reptilia et vermes suas faciunt mansiones ad quas
confugiunt quando timent vel vident sibi imminere aliquas ab extrinseco
lesiones. ad cavernas tam lapidum quam arborum quandoque confugiunt
volucres columbae scilicet et etiam quando timent aquilas et accipitres
et venatores. similiter erinacii cuniculi et lepores fugiunt ad
cavernosos lapides quando audiunt canes vel persentiunt venatores.
In cavernis tam terrae quam arborum mellificant saepe apes quarum
volucres latitant. in cavernis colubri et serpentes qui saepe laedunt
et pungunt venenoso morsu homines et bestias ad tales caver-
nas appropinquantes. Terra interius tamen existens cavernosa et spongiosa
patitur saepe motum et agitationem ex vento subintrante poros suos
et replente ex cuius agitatione generatur terrae motus ut dicit ar.

Decrevit autem Ptholomeus et diversi principes per quatuor orbis climata. Et aliter alt-
issimus sermonis opus admirabile dans mundi. non tamen de singulis est
pauca = dicendum sed solummodo de hiis de quibus sacra scriptura legitur inveni-
tur facere mencionem etc. Finis est.

~~Explicit ille liber [illegible] de rebus pronosticacionibus~~ illum

luna in xii diebus signa [illegible]

In cursum lune scire volentes sciat primo quod sol per signa vadat sol
namque quolibet anno percurrit omnia signa morando in quolibet signo
xxx dies. signa vero sunt duodecim scilicet aries. taurus. gemini. cancer.
leo. virgo. libra. scorpius. sagittarius. capricornus. aquarius. pisces. luna vero
in mensibus lunaribus percurrit xii. signa eodem modo ut sol currit ea in
anno set luna in xxv diebus omnia manens in uno quoque duobus diebus
et octo horis. et recedendo per signa venit ad signum vel ad gradum in quo est
sol et tunc necesse cum sole debet esse in combustione ibidem perstat quamdiu sunt
¶ Cum autem separatur a sole dimittit solem a parte occidentis et ibi dicitur nova
quia cum separatur a sole statim incipit renovari. et vadit ab hominibus et cur-
rendo xii signa recipit lumen suum a sole. sicut omnes planete et omnes
stelle et quociens sit combustio sit ante meridiem vel ante media tempora diei. illud est
prima. si autem post meridiem et sequente die sua prima dicitur. et dicitur prima
dies lune. et nota quod luna habet semper initium ab illo signo et ab illo gradu
in quo erat sol. illa hora qua se illi coniunxit et hoc est dictum si luna renovatur
a meridie [illegible] usque in medium mensem a sole et luna habet initium ab illo
signo et sic recedendo signis [illegible] scire in quo signo sit
luna omni die. quia luna est terre proximior planetis. ideo rebus mundi
plus aliis prestat officium suum secundum naturam et complexiones signorum per que
discurrit. bonum enim est statim cognoscere lune quod per hoc possis scire quid
sit bonum incipere vel facere vel non possis et scire quale opus debet esse na-
turis et complexionibus signorum. diligenter considerare ¶ Cum luna fuerit in
ariete signo orientali calido et sicco igneo colerico et masculino
bonum est istis [illegible] ad mercandum qui iter ad illam partem arripe-
re [illegible] complebit bonum est remedium cum igne vel dicitur ignis sit bonum
et sanguinem de brachio minuere balneum intrare et omne opus incipere vel fa-
cere quod vis [illegible] bonum est caput lavare vel radere vel medicari vel ven-
tosas in illo ponere vel sanguinem [illegible] minuere [illegible] domum
vel [illegible] fundare domum [illegible] aliqua [illegible]
[illegible] incipere vel facere que [illegible]
[illegible] medicina non incipiatur ¶ Cum luna est
in ariete que [illegible] signis [illegible]

ab3 ut aries cancer capricornus et ultima pars sagittarii porro vel me
diaz vero de dextri quia aliquis per aliquos suscipit eiciunt et ce
dem cum secundis signis que vocantur cum regnunt ab oriente ¶ Cum
hoc signum surgit ab oriente quod dat calidissima in aere radice
capud quoque dicat ventosas in auribus et circa capitis medelam fieri
prohibet vel vitari. separa et sanguinis minus est si debetur fiat in
dies etiam balneum vale et aries est signum mobile calidum sicce
nature et dat hominem esse mediocris stature et pulcre habere spatu
las strictas et coxas longas et sanguineum colli faciem et pectus mag
num sicale et brachia ... et nitidos capillos ... et pulc
... ventrem et cutem et ... corpus et magnos oculos et os superiores den
tes maiores aliis et dimissos et lenem animum et honeste cunctis. bonum
est facere quod pertinet ad nobilitatem manus ungulas et nova vestimenta
mittere et induere invenire bonum et mulieribus loqui petere dilectionem obvia
re regibus et emere pannum rubeos et omnia ... et eos emptos et esse
belliquosus et rubei coloris et spinas et anullas et aurea. et bonum est
vendere non solum margaritas. et tamen dominum est decapitare nimie et facere
non medicinas ¶ Cum luna fuit in thauro signo feminino meridionali
frigido sicco melancolico terreo vel fixo bonum est seminare arare facere
vineam et arbores plantare quia cito crescunt et multum durabunt
et bonum est castrare et inponere fundare ... et omne opus
incipere et facere quod vis durare et stabile permanere malum est medicari
colli et gulam et incipere ... et ire ad pugnandum et incipere omne opus
quod vis cito compleri quia dat frigidum et ventus debet esse ... et nubes ...
... pluvia et medium convenit esse nebula ... cum hoc signum
surgit ab oriente luna in thauro ... arbores et vineas plantacionibus
validissima est cito ... crescunt et augmentantur ... edificacionem et
... operibus ligneis ... et gutturis ... colli ...
... est medicandum in thauro est signum femininum frigidum et siccum et dat
hominem esse complete stature habere frontem rotundum et amplam et magnum
nasum nares amplas oculos magnos capillos claros et ...
... colli ... dentes formosos ... magnas pedes ...
... barbam ... nobile ... Bonum
est facere quod ad sedicionem pertinet ut arare seminare et omnia opera rusti
calia facere ut equitare ... bonum est edificari de
lignis et lapidibus facere ... est incidere capillos et nova vestimenta
et induere et loqui mulieribus et regibus potentibus obviare ¶
¶ Cum luna fuit in geminis signo bicorpore occidentali calido et humido ae
reo sanguineo masculino. bonum est amicicias ... concordiam
... facere matrimonium ... in isto signo
bonum est incipere iter et ad pugnandum contra ... medicari
et ungues ... debentibus ...
et ... sanguinem ... et ...

ho morit ¶ tempus dat calidum et humidum et facit bonum et quietum
venenum et bonum deportare cum eo ire et non bonum est ibi incipere et generat
si aies de in domo morbidum - ui ad corpus et bremit morietur ex
qualestum infirmus recadunabit et frigiterum deruchis ..... ierum capiari
et bonum est potare vel medicinam accipe una in genuis et brachia
non minuas et spatulas usque ad manum non mediocris. Bonum est signum
calidum et humidum ..... et dat hominem esse mediocrem statura, pectus
amplum et pulcram, personam longum collum magnum caput et faciem rotundam
os parvum et amplas spatulas nasum longum nares amplas ..... labium
subtilia mediocres dentes. barbam pulcram, pedes magnos et adul-
terium et fortem bonum est facere quod non ..... si potest non in eorum sta-
bile bonum est nubere cum mulieribus et bonum est discere textus et legere et ar-
gentum facere et bonum est incipere placitare et ire cum iudices et advoca-
tos querere eos. et ire cum falconibus et emere pueros et ancillas et acomoda-
re pecuniam et facere societatem. Malum est debitum querere et balneare
et videre principes et ..... manus brachia non mediocris ¶ Cum luna fuerit
in cancro signo ..... septentrionali frigido et humido aqueo stabili .....
..... bonum est ibi facere sempaciones ..... incipere plantare et ad
pugnam ..... exire bonum est facere cum aqua vel que de aqua sunt ut
molendinum vel aque ductum optimum est medicinam sumere quia ..... luna
in domo sua est gaudens in ..... humiditate humidat. Bonum est omnia
facere que sine ..... ea que noviter .....
..... edificare domum ..... domi
novam vel possessiones et operari que in igne sunt et .....
..... tempus dat frigidum et humidum ..... hoc signum
surgit ..... luna .....
acomedat ..... ¶
Cancer est signum mobile et humidum ..... et dat hominem esse .....
..... pelles corporis ..... pueros magnum caput nasum
rotundum barbam ..... longam faciem spatulas .....
nares magnas bonum est ..... nova vestimenta et induere
et ponere ..... et ire ad balneum et sumere medicinam et
..... et bonum est emere ..... et pecora et .....
..... similia et emere mel et oleum .....
..... ducere uxorem et ligare matrimonium et .....
et videre principes et societatem et placitare et edificare et .....
usque ad stomachum non mediocris ¶
Cum luna fuerit in leone signo ..... orientali calido et sicco
..... in genere masculino bonum est loqui regibus et principibus et po-
tentibus et operari ea que cum igne sunt et ea que noviter .....
bonum est castrum fundare vel domum et ..... et .....
..... et ..... matrimonium. Malum est ibi longum
in ..... vestem novam in ..... gladio aut infirmabitur in ea aut morietur et malum est ire

Dicatis vel pocionem sumere quia cum in ea cum sumere Malum est medicari
cor operari et stomachum et omnia meliora Item dicas in manibus
suppositas cum hoc signum abomenetum surgit quod dat calidum et humidum
Sed cum luna est sanat leonis aliud pusillum convenit et quod nobis nebulo
sum facit Luna in leone ne sanguinem quisquam ex[illegible] phlebotomiae et potiones
recipe quia Malum est leo est signum firmum bonum est visitare reges
principes et emere [illegible] et animalia et requirere debitum leo est signum ne
calidum et siccum et dat hominem cum pusillum [illegible] et [illegible] forte corpus
[illegible] grossum in finibus [illegible] dentes parvos faciem planam frontem
nec amplam [illegible] modicum capud pedes parvos barbam parvam
[illegible] et [illegible] oculos [illegible] [illegible] manum dis
[illegible] Caveas in eadem nova [illegible] tondere et
manum ponere magnum et bibere medicinas [illegible] stomachum
nec dorsum nec meliora medicatis ¶

Cum luna fuerit in virgine signo [illegible] frigido et sicco melancolico
[illegible] et femineo bonum est seminare [illegible] et omnia plantare
[illegible] ordinare [illegible] et omnia facere que cum terra ut dictum fuit etiam in
quolibet signo omni ut in geminis. virgine sagittario et piscibus bonum
est omnia operari que geminari desiderant malum est virginem ducere uxo
rem quia cito fient ut pauce filios pariet Bonum est viduam ducere ma
lum est [illegible] personalem [illegible] in aspectu operari eaque cum igne fiunt
medicari interiora mediare sumere non est [illegible] laudabile luna
in virgine quod dat frigidum et siccum ventus debet esse [illegible] et nubes
[illegible] parva [illegible] aqua [illegible] modica luna in virgine sementa
et agricola consulit uxorem [illegible] ducere quia [illegible] ad corrupta
nam aut [illegible] in [illegible] aut superbia [illegible] virgo est signum [illegible]
frigide sicce [illegible] et dat hominem [illegible] pulchrum [illegible] et faciem
planam mediocrem [illegible] [illegible] [illegible] longum ma
[illegible] magnos dentes oculos parvos [illegible] capillos [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] Bonum est emere et aperire omnia et novas vestes
[illegible] et facere [illegible] et [illegible] et sanguinem [illegible]
Caveas in [illegible] [illegible] bellum et ponere manum in
[illegible] [illegible] et meliora medicatis ¶

Cum luna fuerit in libra signo [illegible] occidentali calido et humido
aereo sanguineo et masculino bonum est [illegible] occidentem et ad
[illegible] sanguinem minuere et omnia incipere que velociter finem suum de
siderant [illegible] ea que [illegible] malum est medicari [illegible]
[illegible] et [illegible] incipere que cum terra et [illegible] sumere et que non cito
finem suum desiderant [illegible] tempus dat calidum et humidum et sepe aquosum
[illegible] [illegible] et planum [illegible] deporta [illegible] Item di
cas in manibus suppositas Cum hoc signum surgit [illegible] est signum
[illegible] calidum et humide nature et dat hominem esse mediocre sta
[illegible] [illegible] capillos et flavos et faciem oblongam [illegible]
capud oculos [illegible] nasum longum et [illegible] aures parvas [illegible]

baz puaz dentes magnos bi rima curua fronte ꝙ rotundum pnos
pedes emere quē bonū ē mache nouas uestes ꝛ induere ꝛ eme pannos
albos ꝛ plas ꝛ gemmas ꝛ omnes res albi coloris ꝛ equos albos ꝛ omnia or
namenta muliebria ꝫ anulos ꝛ cristallos bonū ē bibe medicinas ꝛ balne
are ꝛ sanguinem minuere ꝛ medicinis uti cauendum ē maxime que in
cam mane debent ꝛ mittere suos ꝛ cartas ꝛ spectacula fabe ꝛ unde pn
cipes dorsum ꝛ medora uenenas pectus uenda no mediceos
Cum luna fuit in scorpione signo fixo semper septentrionali frigido
humido aquo ꝛ flegmatico fetido nō uidetur quod sit bonum maxime qua
tunc luna ē in casu ꝛ in forano suo ꝛ ce est bonum ut dicitur accipe
medicinam iter pluuiosis maxime nec arbores nec montes ascendere
nauem nō intres medicinas uelut nec uectarum faciens sanguinem di
cas in omnibz suspendas ¶ Cum hec signum surgit aborta tempore dat frigidum
ꝛ humidum luna in scorpione quia in suo casu distat signis omnis
nauem ascendit [illegible] naufragio sit [illegible] Scorpius ē signum femininum fri
gidum ꝛ humidum ~~ascendit~~ ꝛ dat hominem hic breuem personam faciem
paruam ꝛ rubicundam cum albedine capillos castaneos [illegible] oculos
rotundos nasum rotundum grossam barbam amplas spatulas figuram
acutam ad [illegible] mediocrem ꝛ ad illum capud nigrum bonū ē simul medicinas
quere debitam Cauendum ē mache nouas uestes loqui regibz ꝛ principibz
mittere nuncios [illegible] minuere sanguinem petras [illegible] ꝛ pugnam edificare
ꝛ plantare arbores uendere ꝛ uiscera [illegible] ꝛ femora nō medicatos ¶
Cum luna fuit in sagittario signo bicorpore orientali calido ꝛ sicco
colerico ꝛ masculino bonū ē inter amicos copulacionem facere discordi
as reconciliare sanguinem minuere matrimonium ordinare ꝫ nō perficere quia
nō ē stabilis in filios bonū ē balneare intrare opus [illegible] ire ad
mercandum ꝛ omnia in capere ꝛ facere que de igne fuit bonū ē pe
cuniam [illegible] maxime ꝛ ea que ad ignem pertinent malum
est facere ea que cum terra fuit ꝛ medicari coxas Item dicas
omnibz suspendas cum hoc signum surgit [illegible] corpus dat calidum
ꝛ siccum Luna in sagittario balneum ingredi salubre ē capiat
[illegible] unguem [illegible] ꝛ flebotomia laudatur Sagittarius signum est
[illegible] calide ꝛ sicce nature ꝛ dat hominem [illegible] pulcre staturae albos
capillos longos faciem longa [illegible] ꝛ grossa [illegible] que
cum uenatorem magnum longos dentes [illegible] signum in [illegible] bonum
ē eme argentum ꝛ pannos [illegible] colores [illegible] bonū ē abin
are regibz ꝛ nouas uestes mache [illegible] pugna maxime sanguinem
minuere ad balneum ire bellum facere in [illegible] medicari [illegible] bonum
ē ꝛ omnia que ad religionem pertinent Cauendum ē requirere debitum
seminare arbores plantare ꝛ ire per [illegible] ꝛ coxas nō me
dicas ¶

Cum luna fuit in capricorno signo meridionali tropico sicco
frigido melancolico terreo ꝛ fetido bonū est seminare agros
ꝛ uineas ꝛ plantare ꝛ omnia que cum terra ꝛ aqua fuit bonum

e iter versus meridiem inceptum ad mercandum et omnia facere que ad eo
debent compleri preter ea que notavimus excepimus. Malum est
ire versus septentrionem. Incipe uxorem ducere et facere ea que cum
igne fiunt non est bonum minuere potionem sumere nec in gradibus est
mediocriter. Tempus dat frigidum et siccum ventus dulces esse erit ipse
terra et nubes discurrent pacata sine aqua et sepe solet esse ne
bula. Luna in capricorno seminatoribus et agricolis felicitatem dabit
inde capricornus est signum mobile frigide et sicce nature et dat hominem
habere magnam personam et magnum pectus et amplum corpus et nigra et
oculos magnos et nasum grandem et latum nares amplas et len
ticulas in facie labia grossa capillos castaneos et nigros bonum
est ire peregre et ire ad inveniendum. bonum est que sunt grani necnon
ut firmum preliminationem emere et ligna que pertinent ad domorum
constructionem et bonum est ducere uxorem virginem ac edificare. Ca
vendum est incidere ungues et caligas et medicinas bibere et
et pilos incidere et sanguinem sanctificationem facere et requirere debitum
gemma et dentes non medicare.
Cum luna fuerit in aquario signo fixo occidentali calido et humido
aereo sanguineo et masculino bonum est domum incipe uxorem
ducere sanguinem minuere et omnia que multum vis durare. Ma
lum est cum in medicina et iter longum incipe et facere que velo
cem finem habere oportet. Tempus dat calidum et humidum et spec
baiti ventum vel erit et acre depurari bonum in dictas in omnibus prop
dictis cum hoc signum surgit ab oriente luna in aquario cybus negat
mediocritas. Aquarius est signum fixum calidum et humidum nature et
dat hominem mediocris stature esse huiusmodi faciem rotundam
nasum sicatum labia rubea oculos pulcros faciem albam capitum
et nigram pulcram barbam dentes magnos et capillos extensos
et vel cerulea et verecundia et bone observationis. Bonum est incidere
ungues et caligas et ire ad loquendum cum episcopis et abbatibus et omnibus
clericis qui habent aliquam dignitatem bonum est res emere non colores
ut pannum et carnes grossas malum bonum est plantare arbores
et requirere debitum et sanguinem minuere de brachio et edificare
que durare cupis et bonum est vendere cancedum est ire peregre et famos
medicari et incidere unguias et capillos balneari et sumere cum
ranti ad medicina non medicas.
Cum luna fuerit in pisce signo bicorporeo septentrionali frigido et
humido et nature aquose flegmatico femino bonum est ducere uxorem
ire et omnia facere que cum aqua fiunt ut molendinum vel aque
ductum vel piscinas incipe et maxime versus septentrionem bonum
est sumere poco et facere iucarii malum est medicare pedes et

z omēs p̄tēs cor̄ z q̄ q̄ ē digne temp⁹ dat aquosum z frigidum l̄inia
in p̄sitib; it̄ in a p̄e po ra sitan ē laudabile poto mb; sinu dio ct⁹
grue podagre z oib; pedum vicijs qūtem ad medicinam p̄ceat
negat remediū p̄sat ē signū frigidū z humide natur̄ z dat hōīe
esse p̄ilar̄ statur̄ amplum pect⁹ hitem p̄nū cap̄d z pilar̄
barbam oclos rotundos dentes ḡūtes labia scalia breuia b̄chia
corp⁹ cui⁹ rotundū pedes p̄nes z hitem magnam voluntatem b̄e
nū est vindē nauigare p̄ctatam face mitti. mittes ¶

¶ aqua ardente dicit q̄ fit h̄ mō vinū ponit in alembico z im
p̄ficit usq̄ ad t̄ciam p̄tem z sup̄ponit̄ vas aliud .s. alud̄el z clau
dit bn̄ z sub cauda eius ponit̄ ampulla uitrea in qua recipit̄ aq
ta⁹ cauda z cauda stat in aqua frigida semp̄ z d; fi ignis lent⁹
z si fortem ignem faceres ab̄r occur̄ret aqua eius ancillaret z sit
ligna sicca z subtilia que ardeat sin fumo z faciat flammam claram
sine sint carbones Cum aut̄ de aqua exierit sacis p̄ma semp̄ me
lior est Cū at̄ debi⁹ aq̄ p̄batissima h̄abi⁹s in bona q̄ntitate eia
cuato vase pone eam in vase suo z destilla eam z si quatuor uicib;
et p̄fissima p̄bandus eam sic si ardeat ut dixi z nō q̄ semp̄ ista
q̄ p̄mo exit in quarta sublimacōe ē melior ē melior ultima vero
z q̄ nō q̄rdz ardeat q̄ius nō sit ultimū bona tn̄ vz lauandis
manib; ē z facie ē s̄uanda in mō aque rosacee de albz .n. cutem
z s̄tiliat z maculas abstergit illa .s. que ultimo z scd̄ q̄ xviij vice vini
uiu remanebit vini vice aq̄ ardent̄ si ip̄ quat distillabit ut dictū ē
It̄ nōndū q̄ si aq̄ s̄uanda est in vasis uitreis ul stagneis ul cupreis sta
neatis ul argenteis z silib; in vas lapideis ul ligneis s̄uari nō p̄t
p̄pt̄ sua subtilitatem z penetrabilitatē z penetrat .n. penetrat vas
sic balsamū z oē vas in quo ē aq̄ dz obstrui cum cera optie ne res respi
rare possit q̄ sine dubio uis aque resoluet̄ z euaporet p̄p̄ia ca
ua in qua tota eius ↄsistat si oē nō uinct̄ Cauto g° est plus tanto ius
oē vas in quo ē aqua ↄseruat̄ dz esse scc̄m z bn̄ obstruct̄m z in loco
humido teneat̄ Itm̄ q̄ ↄtra oib; egritudinib; ualeat h̄ aq̄ p̄mo nigue z
p̄a in spe Gnālit au̅ vz h̄ aq̄ z efficacissima ē in omib; egritudinib;
ex f̄gida ca p̄uenientib; z ē in finis cuia quidam egritudinē subtracte re
parat memoriam visum restaurat q̄itania p̄fecte sanat h̄ mō in uno ul
ampulla istius aque pone v ul vi cariofolos par̄ ↄtritos z pone p⁹ v ul vii
horas de ista aqua q̄ntm̄ capit cista auellane cum medio ciato vini
vini z da ad bibendum paciente p̄ duas ul p̄ iij horas an̄ accessum fiat
sic ter ul quat̄ z sit paciens liberabit̄ ↄ ad epilemsiam ul morbum
caducū s̄h. mō cum mō dato posito uini .i. bone tunice z alique post
nō ↄp̄o capitis circa dex̄ dicto ultimū diem ieiuno stomacho Itm̄
si quis fuit morsus a serpente ul a fera uenenosa aliqua unge
locum ex h̄ac aqua z da in potu modice circa Itm̄ cum lesus fuit a
fumo nitimus ul in oriente palysim z frigi tōn̄ sui aliquis z in istum

p hoc iunge intus illud cum ipsa aqua et da cadeta aqua cum potu cum vino
decoctionis rutece liberabitur patiens Si quis habuerit loquelam impeditam
per paralisim vel per aliam infirmitatem bibat ex aqua predicta cum modi
co boni vini et ipsam aquam sub lingua teneat et perfecte sanabitur si pluri
es hoc fecerit et loquetur expedite videlicet si habuerit egritudinem fuit per paralisim seu
per ad acutus quia si quis est mutus naturaliter non curatur per hoc generaliter
sibi prodesse Si quis habet os distortum cum tumoribus vel cum aliquibus egritudinibus
ungat faciem suam extra aqua et os et teneat eam in ore et fiat
per spacium modicum et levabitur ad dolorem dentium teneat extra in ore super
gingivas illius dentis dolentis Ad dolorem matricis bombix in ea
ponatur mag et supponatur et fiat extra cum modico boni vini et libera
bitur paciens Si quis habuerit tineam seu scabiem hirudam in capi
te aut alibi lavet loca illa extra aqua per iii dies paulisper dico et curabi-
Si quis habuerit tumorem et inflacionem corporis in aliqua parte ex frigida
cum inungatur ex hac aqua et fiat extra quindecim die cum medico boni vini
et liberabitur Si quis habuerit tinnitum et sonum in auribus et surditatem
mittat si modicum extra mixto cum oleo bruto tepida ponatur in
aurem et curabitur Si quis habuerit oculos lippos et lacrimantes si de ea
modicum in oculos posuerit restringit lacrimas lippam curat visum acuit
et clarificat Si quis habuerit in oculo pannum seu telam albam vel ne
bulam seu capillum oculum seu carnem superfluam si egritudo recens
fuerit cito curatur per unctionem huius aque in oculo vel tel
mide et in omnibus egritudinibus oculorum et specialiter ex frigiditate causa prove
nientibus Si quis habuerit dentes putridos et in tempore fetorem cum
cum aqua de albis et tersit eos statim si in gingivis fuerit flecma vel
vermes ipsum flecma abstergit et mundificat et vermes necat vel exentes
et gingivas lavas et dolorem dentium tollit si cum ea lavante
Si quis perdidit appetitum si fiat de aqua dicta quolibet mane cum bono
vino super os ieiunium recipiat et stomachum fortificat et calefacit et facit
hominem hylarem et iocundum et in illo die potest gestari ex eam
assumpsit per modicum spacium sicut dicit hylaris et iocundus ydropisim et
confirmata curat sillimo supra et nervos debiles confortat et fistulam
cancrum morbum regis scrophulas vulnera fraudulenta et antiqua
si in eis fuerit missa sunt aliquo lichinio curat et non permittit
in eis carnem superfluam generari et in omnibus ulceribus et vulneribus
et fracturis pectoris in fractura in qua non debet apponi quia per se sua penetra
bilitate et subtilitate penetrat ad ossa et sedat dolorem et ut breviter
dicam omnibus egritudinibus ex frigida cum specialiter provenientibus valet mira
biliter De octavo et ultimo bono huius aque et qualia preter ea e
tudinem in rebus aliis operatur aqua operatur in rebus aliis
hoc modo vitellum ovi si ponatur intra decoquitur ibi et coagulatur
et si comedatur postmodum in omnibus in quibus datur est ipsum valet
Et si in hac aqua posuerit cariofolos cynamomum et macis seu consimilia

spes volueris sic fiunt p[er] parte dicte spes ad putrefactionem rectificat eas et odorem
ipsarum specierum in se retinet et simpliciter facit de omnibus speciebus quam pomis mea
et h[er]bes ipsarum specierum et herbarum ad se trahit vel cum volueris vinum facit saporem
silmo. cum ut camofelinum et sic similiter potest de aqua habebit odorem spei ut her
be quam posuisti in aqua potest omnes vermes inimicos venenose sit speciem sto
pro bufo aranea et silia ex odore sentimus vinus aqua moriuntur et ei apponi
quare non possunt omnes carnes et omnes pisces et de terra mortui si
in dicta aqua fuit posita non permittit ipsa putrefieri et si ad corpore mortuo
sint putrefactum putrefacto ponatur in os quod maxime corrodit et conservat
quod bonum est corpori et conservat. Si pannum lineum vel laneum bombicem seu
stuppam intinxeris in ea et cum igne accendis ardebit aqua et pannus seu bom
bex non leditur. Item si ponatur hec aqua cum oleo in ampulla vel in alio vase
aqua super natat et oleum stat in fundo. Item si feceris modicum foramen in lapi
de vel ligno et impleveris de ipsa aqua in eo ponas ignem ab alio latere pene
tret. Si in vino nono ponatur statim ipsum clarificat ut videatur antiqu[um].
Item si in vino putrefacto et corrupto ponatur ipsum rectificat et ad pristinum sta
tum reducat. Vinum acetosum rectificat una uncia, tamen pone de ista aqua habet
libras vini. Nota: sal ipsa mediam sulphure vivum unciam et tartari et
carbones tales ij uncias sal metest que omnia sunt commisce et distilla pul
vereum sit pars. Specierum ad se trahit et herbarum nulla vermis venenosi ei
appropinquat carnes et pisces in ea servantur sicut in balsamo facie lumen
minutum reddit claram et tineam scabiem impetiginem putredinem infirmum repit
omnem retentionem telam granum albuginem pellicularum ex palpebratam sup
dinem lacrimas fibris in die ponitur curat cecitatem rubedinem oculorum al
vat. Secunda distillacio surditatem inflationem posteriora fluxus humorum dentes
corrosos et putrefactos curat. 3a distillacio roscas maculas et postulas emendat
Angelica[m] fetidum de meo stomacho quarta distillacio vermes et frigiditates et tortos
in duratos inuncta curat. 5a distillacio contractiones humorum et apertam
et omnem passionem de frigida curat. 6a distillacio ... fistulam et
noli me tangere et omnem infirmitatem corrodentem carnem curat. 7a
distillacio morbum caducum et cardiacum de frigidi causa curat. 8a distillacio
curat lepram cum auro in ea solvitur. 9a distillacio nullam superfluitatem in ea
ne permittat quam ... prodest. Duodecima distillacio [illegible] et
efficitur sicut balsami. Si in quinta distillacione una gutta mitti in vinum
quod est in vase solis spumam facit magnam que spuma continet sub
solem purissimum et perfectum ¶

Et hec de aqua vitae ardente sufficiant ¶

Sequuntur modo consueto Cysioiani cum mensibus distinctis

A	Cysio ia[nus] epi	Januarius	
	Prisca fab ang vin		
C	Marcus transitum	Marcius	
	Gertrud alba bene		
F	Philip sig crux flor goth	Maius	
	Maius in hic fere		
B	Jul procas proton	Julius	
	post abo arnolphus		
G	Egidius ser hubert nat	September	
	lampertecs math mau		
K	Omne november leo	November	
	post hec eliza ce de		

D	Sequitur blisius	Februarius
	puli cornuge	
D	April i ambrosii	Aprilis
	Et tiber sanctique	
F	Ancmarcelle bo vm	Junius
	vite cz mar proth	
H	Pe steph steph	Augustus
	Sumpcio agapithi	
E	Remigi franciscus	October
	Galle lucas vel rmd	
K	December barba	December
	Eius ab inde thomas	

R trium innabit ʒ iii
tag aloes pendit al cubebe
croci carpobalsami rine pip' mace
nuc' longi pip' an' an' ʒ i s[emis] scam.
gariofilorum bruisci spica sene smirac[illegible]
emule asari ciperi io macarodi ellebo.
R pille affe pu' ʒ 1 2 ʒ 1 2 s arsticiaz ʒ iii
spice ʒ iiii mac' ʒ 1 2 ʒ 1 pinee ʒ 1
psilliorum ʒ ii absinthii ʒ 1 2 s sal' m
agarici ʒ v fis[illegible]os galle an' ʒ i
coloq' ʒ 1 2 s siler ȝeme ʒ 1 2 ʒ iii
scamonie ʒ iii aloes ʒ xxiiii ma
ar[illegible]a ʒ v [illegible]benacf ʒ v
gu' ede ʒ i

[illegible]

Urbis que bona sunt valent et [illegible] mala
Rer na' nos sunt bene [illegible] pellet [illegible]
Wher ad sunt [illegible] a ars[illegible] [illegible]
Vale [illegible] sua [illegible] sext [illegible] arbe [illegible]
Veniet ho' sunt [illegible] comedit amicum [illegible]
[illegible]
[illegible] bula [illegible] Maria [illegible]

Declarata itaque condicione et prima eius competenter tractatum
de elementis et qualitatibus et humoribus ex quibus constat
corpus est primitus inchoandum. ¶
Quatuor itaque sunt elementa et elementares qua-
litates ex quibus constituitur omne animatum cor-
pus humanum. Quia inter omnia elementa est nobilissimum et nobilis-
simum inter omnia composita ordinatum ut proprium anime rationalis
organum ipsius operationibus cum virtutibus quam nobilitatis desponsatum.
Est itaque corpus hominis compositum ex iiij^or elementis scilicet terra aqua
igne et aere et quorum quodlibet habet proprietas suas proprias qualitates.
Sunt autem iiij^or prime et principales scilicet caliditas et frigiditas siccitas
et humiditas que dicuntur prime quia primo subsunt ab elementis in eis-
dem et principales quia ab eis omnes varii effectus oriuntur. Harum qualitatum
due sunt active scilicet caliditas et frigiditas, que vero due scilicet siccitas et humiditas
sunt passive unde ad istarum qualitatum prevalentia et dominio dicuntur elementa
activa vel passiva. Dicuntur autem prime due principaliter active nisi quia ille magis
agant, iste patiantur similiter agunt. Nulla enim qualitas est ociosa in cor-
pore. Ideo dicuntur hee active quia actiones earum ille sunt magis vel minus
manifeste caliditas que tunc que siccitatem inducit ut patet in carne
salsa. ¶ Calor enim calidus celestis partes dissolvit et aquosas et aereas et
siccificando et remolliendo inducit siccitatem. Frigiditatem autem inducit
quia calor agens in humiditate primo eam dissolvit et dissolutam consumit et sic
siccitas que sequitur caloris inducitur et est consumatur. ¶ Caliditas igitur est cla-
qualitas summe activa que per se et per eius effectum dicitur quod agit in rem aliquam
primo eius dissolvit ... dissolutis rebus terrestrior efficiatur ...
... fortior fuerit et ideo actior vel acutius minus resistit. Item
caliditas est omnium generationum artifex et causa generationis et corruptionis principaliter
effectiva. Est autem duplex caliditas: caliditas scilicet solaris sive celestis ...
generativa et hec est conservativa et nutritiva unde generantur ...
calore in aere. Alia est elementaris et generativa et hec est corruptiva et consumptiva
sicut ignis fit ex condensatione fractorum radiorum in ... alia ...
... sicut fit condensatio radiorum in speculis ...
ex reflexione radiorum ... inferior est ad superiorem ...
... dissolvit terrestria et aquosa
in aerea et illa in ignea et sic inferiora et minus ... ad
superiora. Item caliditas sunt sue compactionis et remollitiva ...
... dissolvendo mollificat ut patet in metallis ...
calore dissolvendo ... terrestria et aquosa remollit. Item ...
est indurativa ut patet in ... humiditatibus ...
partibus ... terrestribus ... remanentibus ... ¶ Item
... est ... a centro ad circumferentiam ...
... agit dissolvit et sic ... reddit ...
... subtiliat ... subtilitas ...
subtilitas est ... ut patet ...
calore ... Item ... metallo ...
ipsum ... metalli ... dissolvit ...

inuenit decalenatur et rubigines deperat et consumit. Si autem fuerit
aurum vel argentum purum solennitate caloris quidem dissoluitur sed non consumitur
unde aurum perfecte depuratur quamuis per calorem dissoluatur non tamen in suo
pondere minoratur. Item caliditas est naturaliter corruptiua ut est
uidere quod calor plus dissoluit quam consumat ipsos humores putrefacit
et corrumpit ut patet in omnibus fermentis aqua [illegible] ubi calor [illegible]
aquam resoluit in humiditatem que [illegible] et [illegible] remollit [illegible]
et putrefacit ac corrumpit. Item naturaliter est grauaminum alleuiatiua [illegible]
[illegible] humiditas per calorem resoluta consumitur ponderis minoratur et sic
[illegible] rei leuiatur propter calorem agentem in humiditatem fumus generatur
qui fumus alleuiatur et depuratur et [illegible] labitur leue et aer
[illegible] et iterum [illegible] reddit [illegible] hinc est quod terrenum animalium
[illegible] [illegible] leuiora quam corpora mortuorum propter calorem
et spiritum contentum in eis. Et inuenis sic enim corpora animatorum sunt
leuiora post prandium quam ante propter caloris confortationem cum [illegible]
est caliditas aggregatiua agendo enim in [illegible] vel [illegible] et
leuiores partes consumit et remanentibus grossioribus fit [illegible]
et per [illegible] aggregatur per [illegible] et appositionem [illegible] caloris fit
spirituum euaporatio ex quorum absentia ipsorum aggregatur. Item caliditas
est caloris enim euaporatiua [illegible] agens enim in [illegible] partes
[illegible] resoluit [illegible] et illas in [illegible] et [illegible]. [illegible]
[illegible] primum [illegible] in superficie et calor [illegible] sublat
[illegible] sic est [illegible] in [illegible] per calorem [illegible] humores in
[illegible] et ex eis diffusione per corporis superficiem calor [illegible]
[illegible]. Item [illegible] est dissolutiua quia per caliditatem poros [illegible]
euanescunt ex quorum presentia [illegible] colorati eorum absentia [illegible]
[illegible] sic est [illegible] [illegible] quam ex fumo sulphuris
[illegible]. Item [illegible] naturaliter mortificatiua quia [illegible]
[illegible] caloris agens in [illegible] resoluit et
resoluendo in fine destruit et [illegible]. Item [illegible] est [illegible]
[illegible] per caliditatem [illegible] mortuum [illegible] et spiritibus sic spiritum in cor
[illegible] et [illegible] [illegible] sic [illegible] administratio
et sic [illegible] regitur et viuificatur. [illegible]
[illegible] caliditas in [illegible] [illegible] actiua [illegible]
et motiua [illegible] ex motu radiorum suorum [illegible] multiplicata sunt
[illegible] in [illegible] agit in suam [illegible] transformatiua
[illegible] mortua sunt et destructa viuificatiua et
renouatiua ut patet in radicibus et in [illegible] que hyemali [illegible]
mortificat [illegible] calore [illegible] inferiora ad superiora
deductiua attractiua superfluorum et [illegible] et [illegible]
[illegible] est [illegible] et ideo [illegible] inueniuntur [illegible]
[illegible] et remollificatiua [illegible] et [illegible] et cetera. [illegible]

et indurativa constrictiva et oppilativa nunc et salvativa nunc corruptiva
est et in natura propria saporum immutativa, panem acetosum et agrestem con-
vertit in dulcem ut est videre in fructibus et in vinis. Similiter autem
maturationem et excessum dulcia convertit in amara et in salsa. Nam
ex calore intenso convertitur sanguis [illegible] in coleram convertitur
et per eundem aqua per fortem ebullitionem subtilioribus partibus aereis
consumptis terrestribus manentibus in salis [illegible] convertitur.
Est et caliditas [illegible] et indigestorum materiam maturativa et fructibus
celerius per eam unde in calidis fructus citius maturescunt quam
in frigidis et plus dulcescunt. Est et formarum et specierum [illegible] in sua
[illegible] operum ad actum eductiva ut patet in mineralibus. Nam
ex calore aurum, plumbum, argentum et ceterae metallicae species de [illegible]
pulveribus educuntur et forma nobiliori vestiuntur per calorem et dissolventem
[illegible] et depurando omnes [illegible] quantum. Unde patet quod calor
aeris [illegible] est nubes quod mediante calore nobilissimae species et formae
tam [illegible] quam naturales de potentia ad actum educuntur. Est insuper cali-
ditas impressionum [illegible] et plurimarum passionum ut patet [illegible]
tonitruum fulgurum ymbrium et [illegible] generativa. Nam in sua activa attrac-
tiva vapores varios siccos et humidos ad diversa aeris interstitia
elevat quibus aggregatis et condensatis in nubes. Calor includitur
eas alterat ut varias species et [illegible] quas diversimode causat
dissolvit et dissolutis nunc in speciem nivis vel grandinis nunc
in speciem pluviae seu ymbris ad terras undique dispergit. Est ipsa ca-
liditas [illegible] a centro ad circumferentiam elevativa ut patet
in [illegible] in aere et in igne qui summa distantia
a centro terrae elongatur [illegible] et in aliis
omnibus in quibus nascitur calor [illegible]. Est insuper dispositionis
[illegible] sui subiecti ostensiva ut patet in corpore [illegible]
calor. Nam ut dicit Constantinus [illegible] corpus si fuerit calidum
et caro multa [illegible] rara. Color rubeus, pili multi
nigri vel rubei, tactus calidus [illegible] homo multum
facundus [illegible] audax [illegible] amans et libidino-
sus et multum appetens et cito digerens [illegible]
fortis et velocis pulsus etc. et multa alia ponit quae sunt signa
quod calida corpora sunt indicia. Et haec de calore dicta sufficiant.

[illegible] est secunda qualitas activa [illegible]
in actione quam caliditas [illegible] est [illegible]
ad centrum et ideo partes [illegible] facit [illegible]
et ideo [illegible] in ipso [illegible]
[illegible] naturaliter [illegible] infrigidativa [illegible]
[illegible] constringendo [illegible]
interiora petunt et eo non habentes [illegible]

86

recentes se occultant et calefiunt. Unde ex priori frigiditas omnino
accidentaliter calefacit. Item frigiditas est condensativa quia frigiditate movet
[illegible] ad centrum [illegible] [illegible] [illegible] partes [illegible] [illegible] permixtionem
[illegible] humiditatis [illegible] a centro se [illegible] [illegible] humiditate
ad [illegible] constringuntur. Item quamvis [illegible] partes ad centrum sit [illegible]
[illegible] tamen accidentaliter [illegible] dissolutiva sit et [illegible] [illegible]
frigiditate aliqua compositio et compositiones humiditas [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] dissolutionis [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] frigida. Item naturaliter ingrossativa quia [illegible] [illegible] frigidi
partes [illegible] maxime [illegible] [illegible] grossius efficitur [illegible] partes
igneae [illegible] frigiditate [illegible] [illegible] in [illegible] aere [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] et sic tota grossior efficitur. Est tamen frigiditas
accidentaliter [illegible] quia [illegible] frigiditate constringentem multa
[illegible] humiditas et [illegible] [illegible] que humiditas [illegible] [illegible] [illegible] in-
grossabat [illegible] et illius humiditatis fit [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] sic [illegible] impelle [illegible] et expulsa. Item quamvis [illegible]
[illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] spirituum
sit frigiditas naturaliter [illegible] accidentaliter tamen [illegible] quia [illegible] [illegible]
humiditatis que aggravabat totum [illegible] [illegible] fit alleviatio.
Item frigiditas [illegible] est mitte et [illegible] [illegible] quia [illegible] [illegible]
humiditas [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Unde [illegible] paulatim
humiditas per poros resolvitur [illegible] paulatim [illegible] et sic ne calor
dissolvens [illegible] [illegible] impedit et [illegible] ne [illegible] frigiditas [illegible] [illegible]
[illegible] Unde in locis frigidis et [illegible] [illegible] paulatim et [illegible] fri-
giditate [illegible] resistere consuevit [illegible] pori frigiditate con-
stringente. Unde vapores putridi non [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] frigiditas [illegible] accidentaliter [illegible] est [illegible] [illegible] [illegible]
frigiditate in [illegible] impedit [illegible] impedita caloris naturalis [illegible]
[illegible] corrupta humores [illegible] a quibus [illegible] corporis corrupto
[illegible] corrupta [illegible] [illegible] [illegible] et hoc est videre in [illegible]
[illegible] frigida nimis [illegible] poros [illegible] unde recentes
[illegible] [illegible] carne remollitur et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] Item naturaliter est discolorativa sic [illegible]
quia in hyeme calor corporis vel cordis fugiens [illegible] [illegible]
humorum et spiritum ad interiora [illegible] et sic exteriorem
[illegible] [illegible] calore [illegible] discoloratam [illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible] tamen accidentaliter est colorativa quia per frigiditatem
[illegible] [illegible] constrictos et [illegible] ac humorum [illegible] [illegible] [illegible]
fit [illegible] [illegible] coloris. Item frigiditas nimia [illegible] est na-
[illegible] mortificativa quia [illegible] [illegible] nimia fit [illegible] in corde spiritus [illegible]
[illegible] [illegible] et sic in corde mortificatus a quo [illegible] aliorum
[illegible] [illegible] et illorum [illegible] mortificatio [illegible] [illegible] nimio

durante calor debilis extinguitur et sic mutabiliter [illegible] eo habent [illegible]
merum sic facta acerbum. tamen est frigiditas unificativa sicut est videre
in avibus quibusdam que ex arboribus procreantur. que vite fructum cumque
medium tuberositates ex arbore nascuntur sed quamdiu sunt in arbore
mollitie vivificantur et sic quod sicut dicit quidam super h[oc] verba [illegible] propter
porositatem ligni et fumositatem a cortice exalantem sed quando
ille tuberositates in aquis tenerrimis in aqua cadunt statim poros
exteriores constringit fumositates interius retinet que frigiditate ad
unitatem deprimantur in spiritum convertuntur et in multiplicatione et diffusione
per singulas partes ille tuberositates unificantur et postea in quandam
avium speciem transformantur que quidem ab aliis avibus et non ex
corruptione multum sunt diverse pro eo quod sunt de carne et pluma de facto.
et ideo ad esum non apte ut dicitur in quibusdam [illegible] cum dominus laudis
tolerabilibus admittitur. Alios autem spiritualiter replentur. quos
[illegible] ~~aut spiritualiter~~ per singula [illegible] in aqua baptismatis
[illegible] in quibus carnis et luxurie desideria ad humilitatem [illegible]
ficari [illegible] volare ad celestia. totas ibidem [illegible] et alienat
[illegible] alias. Item frigiditas mater est albedinis et palloris sicut sic
caliditas mater est nigredinis et ruboris. Unde in calidis re-
gionibus nascuntur nigri homines et fusci sicut apud mauros. Infri-
gidis non nascuntur albi sicut apud sclavos ut dicit [illegible]
[illegible] et alligatur quia ex dominio frigiditatis in frigidis regionibus
[illegible] ad tale [illegible] disponuntur. Unde gignit albos filios
[illegible] et longos et planos ac molles et [illegible] habentes.
contrarium est in calidis regionibus que gignunt filios nigros crispos et
[illegible] ut apparet in ethiopibus. [illegible] frigiditas
[illegible] dominio [illegible] manifestatur. nam in aliis corporibus [illegible] et
color albus capillus mollis et [illegible] [illegible] et [illegible]
appetitus [illegible] et [illegible] et [illegible] et [illegible] ut
dicit Constantinus li. i. c. xvi. [illegible] sicut intelligendum [illegible]
in omni [illegible] in [illegible] [illegible] ad caliditatis dominante
complexione et in comparatione regionis calide ad frigidam regionem
talia accidentia [illegible] et in suis scriptis [illegible] [illegible]
[illegible] aut [illegible] frigiditatem seu siccitatem ad plenum [illegible]
proprietatem corporum que dicta sunt supra de calore a [illegible]

Siccitas est quedam elementorum passiva qualitas quam sicut ca-
liditas habet. frigiditas [illegible] plus tamen se habet ad ca-
lorem quam ad frigiditatem cum siccitas sit sine calore [illegible]
aut siccitas [illegible] sine [illegible] a sine humore [illegible] humor et sicci-
tas opponuntur [illegible] [illegible] est [illegible] [illegible] est humiditas [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] multos sic [illegible] [illegible] [illegible]

humiditatis communis ... mortificate siccitas itaque illa a qua liberat
siccitate p̄ncipii ... [illegible] ... reualet et
ne maxime iniqualiter humidi ... [illegible] ... humidate diffundit
et quasi obicem se opponit sicut inde... quod ex ... maris ...
... terminum posuit mari et ... terre ... humores
... maris ... ulterius procedere non permittit sed compellit sic
... super Job. xxxviij. Quis posuit mari ... dic. Jeronimus
super ... v. dicit ... posuit ... mari ... [illegible] ... cum
... potuit ... siccitas ... quod non ... in ... oc
et ... ... terminabilis ... et
sine ... bilitas ... mutabilis ut patet ad sensum ...
bilitas ... in ... vel totaliter in ...
et itaque siccitas humiditati contraria tamen in effectu ... mou
... ita sicut luna ...
sine ... actuale vel potentiale quia ...
humiditate que ... dissoluta et diffusa ... humiditatem
... humor et siccitas ... ad ...
contrahat et constringat et sic ... humiditas a ...
... diffusa ... humectam ... sine ...
sic etiam ... in ... herbis ... sed in ...
... que ... cimbalaria ...
et ... Item siccitas ... mouet ... motu
in sua ... hoc ... sicut ... ad ... in
... omne ... et ...
... repellit usque ad radices herbarum ...
... maioris motus ... humore
... radices ... et inde ... herbe ...
... Eadem ... super ...
et ... de ... nocte ... et ...
... et ... magna ...
... in ... aeris ...
... in temporis ...
... ad ...
... igitur ... et ...
... non ... Item siccitas ...
... siccitas ... humiditate ...
... Item siccitas ...
... humiditate ... ipsam ... in ...
... Item siccitas agentes in ...
... aquam ... et ...
... aer ... Item ...

est et remollitiva: per eam siccitas amittit humiditatem quam prius ha-
buerat ex coagulacione. Exemplum: per quod primum sepiretur et mollificatur sic-
cum in arbore et in ligno vetustissimo quod lutum ex [illegible] siccum [illegible] sic
molle reddit et in primum molliciem tactui accedentem redigit.
Item naturaliter est agglutina nam agentes in [illegible] humidorum [illegible] invenit [illegible]
insuper [illegible] et quia non per totum [illegible] et in inducit quedam insup-
er inequalitas exparanti [illegible] et [illegible] elementa ex qua fit
asperitas quia nichil est quam inequalitas [illegible] actu. Tamen [illegible]
[illegible] sic [illegible] acuitur calor qui suo acumine dissolvit
humorem qui dissoluta et per aliquam arteriam distillatur ex [illegible] et
humectat. Item siccitas est motus [illegible]. Nam per dominium
siccitatis minime partes aeree et aquose inspissantur intercisive
et sic [illegible] grossior [illegible] et quanto minor tardior est ad motum proximum
et siccitate expirantur quorum multitudine corpus movetur velocius
[illegible] dominium [illegible] motus difficilius est tamen siccitatis
[illegible] actu motus admirativa et siccitas facit motum ad tenuitatem [illegible]
[illegible] differentie partes [illegible] et sic [illegible] equalitas et
rotunditas [illegible] quia rotunditas non [illegible] angulos [illegible] pellit
impedire [illegible] siccitas [illegible] reddit [illegible] siccitas [illegible] hu-
miditas superfluitates [illegible] et depurgat et velociores reddit
eos. Nam [illegible] superfluitatibus depurgata quibus est ad motum
[illegible] corpus [illegible]. Item naturaliter est [illegible] et per hoc [illegible] co-
[illegible] humores corporis evacuat et alvo [illegible] depurgat
et ne [illegible]. Item naturaliter est destructiva quia humiditatem
[illegible] quam [illegible] et partes rei copulat pariter destruit
et consumit. Causa est quia res animata vel manifesta dissolvit
et destruit. Item animata corpora [illegible] destruit quod ipse naturalis
[illegible] ex [illegible] dissolvit [illegible] illam humiditatem [illegible]
[illegible] materia et spiritu corporis [illegible] mortificatur. [illegible] pessima
est qualitas et mortificativa [illegible] tamen actu.
Nam humores [illegible] ad [illegible] et [illegible] ipse opilantes
[illegible] inducere suffocationem. Siccitas autem [illegible] vel
medicina sicut agens in illos humores [illegible] et [illegible]
vias aperit. [illegible] rei quod [illegible] mortue [illegible]. Quamvis
[illegible] siccitas sit [illegible] in omni corpore elementato ad [illegible] humide
[illegible] et ipsius humiditatis [illegible] insuper adipsius caloris
[illegible] mortalia [illegible] est qualitas et pessima [illegible]
[illegible]. Nam pessimas infirmitates
solet in corporibus inducere ac [illegible] et [illegible] et [illegible] in
[illegible] superfluitates [illegible] insuper [illegible] humorem
[illegible] corporis exterius [illegible] superficiem [illegible]
[illegible] corporis superficialiter [illegible]

lia inmoderata provocat [illegible] occupat et noctem impedit et [illegible] capud a capillis spoliat et decalvat articulos manuum et pedum contrahit et corrumpit et eciam inducere in lepram [illegible] et sic de siccitate effectibus [illegible] sufficiant.

Humiditas est elementaris passiva qualitas activae qualitati in passionibus suis obediens et subdita actionum caliditatis et frigiditatis susceptiva. Est autem humiditas omnium corporum et precipue animatorum nutritiva conservativa deperditorum in corpore restaurativa deperditorum in corpore reformativa. Nam humore et calore omnia crescunt et dicuntur perfici et generari et nutriri et eciam in radicibus sentiuntur. Nam granum terre cuiuslibet primo per humiditatem aqueam et aeream et per incentivum caloris [illegible] adusticatur et dilatatur et tandem ab actione caloris humiditas resoluta grossiore [illegible] et terrestriorem terre [illegible] qui quidem [illegible] in sursum [illegible] et calore [illegible] coagulat et in radicis [illegible] per commixtionem humidi et sicci [illegible] humiditas autem [illegible] radicalis [illegible] et in radice [illegible] similiter [illegible] et vi attractiva [illegible] caloris [illegible] attrahit et attractivam [illegible] sibi sufficit in nutrimentum [illegible]. [illegible] autem [illegible] non [illegible] per calorem [illegible] humiditatem [illegible] et [illegible] transmutat et primo in stipitem deinde in [illegible] [illegible] in [illegible] floris fructus et frondis sic transmutata coagulat et [illegible] quia [illegible] humiditas omnium illorum que vegetantur [illegible] est et [illegible] vegetabilium est nutritiva et [illegible] diffusionem [illegible] in latitudinem et in longitudinem in altum et in profundum augmentativa. [illegible] humiditas [illegible] in corporibus [illegible] et actus est restaurativa. Nam per calorem [illegible] intrinsecus et extrinsecus corpus consumitur et [illegible] [illegible] restaurationem humidi replenetur et nova [illegible] acquisita [illegible] fieret [illegible] [illegible] humidum naturale [illegible]. Est [illegible] humiditas [illegible] corporum [illegible]. Nam [illegible] vaporum [illegible] in aere et in terra [illegible] caloris [illegible] siccitatis [illegible] aer inflammaretur et terra [illegible] combureretur [illegible] caloris activa [illegible] actioni eius resistere [illegible] ad temperamentum reducere et [illegible] [illegible] caloris [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] materia [illegible] et sic [illegible] aliquin calor [illegible] humiditas est [illegible] terre [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] separabiliter [illegible]

[illegible] Habet venas in corde [illegible] et venis [illegible] ligat [illegible] et [illegible]
[illegible] dispositio et [illegible] ad [illegible] habet [illegible] qualitati
[illegible] et [illegible] et [illegible] non [illegible] et [illegible] canales sunt et [illegible]
[illegible] cum [illegible] [illegible] et [illegible] multum [illegible]
[illegible] tamen [illegible] [illegible] alieno [illegible] a [illegible] cum [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
cum ad non [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ad [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] maris arene [illegible]
[illegible] alio [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] naturaliter
mollicina [illegible] [illegible] cum [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible]
a [illegible] [illegible] et [illegible] et remollit [illegible] tamen [illegible]
[illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] etiam [illegible]
[illegible] calore [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible] naturaliter in [illegible] [illegible]
remollitione [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible] lubrificando [illegible] et [illegible]
maxime in ipsa [illegible] [illegible] et maxime [illegible]
[illegible] et hoc [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] et [illegible] et [illegible] et [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] corporis [illegible] et [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] ad [illegible] ille motus [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] caloris [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] naturaliter [illegible] calore [illegible] multum [illegible]
[illegible] [illegible] in ipsa [illegible] et in ipsa [illegible] in [illegible]
[illegible] in [illegible] [illegible] [illegible] et in longum [illegible] caloris [illegible]
[illegible] [illegible] et [illegible] ad [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] non [illegible] [illegible] calor et humor [illegible] naturaliter [illegible]
[illegible] [illegible] et [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] et [illegible] calore [illegible] et [illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] humor [illegible]
[illegible] caloris [illegible] [illegible] flegmatici [illegible]
et in omnibus corporis [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] et humor [illegible] non tamen [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] magna [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] caloris [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] est

naturaliter sentiat nam in contractione per extrema rei omnes partes caliditas re-
plendo ad equalitatem perveniunt et rei substantiam complendo et adequando cum sensu
sine accidentis tamen quia coalescit sic quando aliquo casu sit calidi et frigidi
humores ad aliquem locum confluunt et concurrunt calidi in eo superficies et calidi
frigidi quorum deprimuntur et sic ex contrariis humoribus contrarietas et inequali-
tas cum asperitate quadam corporis inducitur generatur. Item humiditas si fuit
si non exigentia in corpore quecumque [illegible] actionum anime et corporis est adminicu-
lum. Nam ex humoribus spiritus vegetativi corporis generantur et in ec [illegible]
spiritum quorum virtutes suos effectus in singulis organis corporis sensibilis
et motivus per humorum ministerium operantur ut patet in virtute visiva
que mediante humore cristallino visum in oculo operatur. Sic virtus
gustativa nunquam sine humore salivali saporem discernere arbitratur
et sic de aliis. Item humiditas talis destructa in corpore vel corrupta
ab actione [illegible] impedita. Si fuit in toto corpore vel in alia parte corporis
superfluitas humidi fit habundantia et non possit regi a [illegible] principium
et materia [illegible] putrefactionis et generat in corpore quamplurimas passiones
ut patet in apoplexia. Item nimia superfluitas humiditas sic occupat ventriculos
cerebri et non permittit per nervos sensibiles spiritum [illegible] ad sensificandum
et movendum [illegible] animam in corpore suo peragere actiones. Immo aufert
corpori subito sensum atque motum et tandem [illegible] inducit suffocationem atque
mortem sicut dicit Gal. in quinto super amforismos exponens id. solvere apo-
plexiam fortem impossibile debilem vero non facile. [illegible] etiam cum humiditas
occupat [illegible] regionem opilat meatus nervorum [illegible] non potest
referri spiritus animalis ad inferiora [illegible] anhelitus et
[illegible] autem humiditas peccat [illegible] quandoque in qualitate
[illegible] sicut [illegible] corpore quando nociva humiditas [illegible]
[illegible] et in membris et non [illegible] a calore [illegible] nec aliud [illegible]
[illegible] in diversis locis corporis [illegible]
[illegible] ut patet in epilentia qui procedit [illegible] capitis et in [illegible]
[illegible] generatione [illegible] It a [illegible]
[illegible] Gal. vocantur [illegible] aer [illegible]
[illegible] atque [illegible] omnia si fuerint
[illegible] ac [illegible]
[illegible] et [illegible] Si [illegible]
[illegible] et augmentant [illegible]
[illegible] ut patet [illegible]
[illegible] periculum in superficiem locum. [illegible] temporum
maxime generant morbos etc. Tempus namque anni non [illegible]
[illegible] complexionum [illegible] temporis [illegible]
[illegible]
esse calida et humida efficiatur sicut [illegible] frigida sicca [illegible]

... de aliis. Nam si hyems aer ventalis [illegible] siccus et
[illegible] et pestilens aer in hyeme oppositus s. calidus et humidus [illegible] in multos
inveni egrotare et etiam mulieres [illegible] prematuras [illegible] facili abortire et
hoc est ratio. quam assignat quia [illegible] et caliditatem hyemis [illegible] patientis
mulieres habebant humiditates [illegible] et flatis coadunatas. Tertio
[illegible] si fuerit frigidus et siccus claudit poros et non sinit fumos exa-
lare unde retento calore dissolvit humiditatem istam superfluam in hyeme ge-
neratam et est calor sic debilis et ideo pellit eam nec potest digerere nec ex
toto consumere tamen [illegible] eam sic digestam. [illegible] ad [illegible] membra [illegible] et
[illegible] coadunata sit cum diversitate passionum ut si ascen-
dit ad caput patet [illegible] reumatis et catarri. Si vero ad intestina inducit
dissinteriam et sic de aliis. Illa etiam patet [illegible] abortus in mulieribus quia humiditas
illa descendens ad matricem agravat eam et remolliendo retinacula fetus
et relaxando est causa abhortionis aliam quam [illegible] ubi assignat auctor. Et sic
de aliis passionibus [illegible] est intelligendum [illegible] quia [illegible]
humiditas qualiter vel calore immoderato nimis dissoluto vel nimis [illegible]
mendo [illegible] calore remisso superfluitates eius non evacuando et sic intelligendum
est de aere nimis frigido [illegible] claudente humores qui plus debito
constringere [illegible] de aere frigido ad [illegible] [illegible] sufficiant etc.

Restat [illegible] [illegible] [illegible] quatuor [illegible]

cV°II anij folia

Rosa [illegible]

[illegible]

Oleum rosaceum sic fit [illegible] rosas [illegible] in olio [illegible]

[illegible]

R[illegible]

[illegible]

[illegible] in stomacho? [illegible]

[illegible]

R[illegible] c. e. et s. in ii g. [illegible] radix [illegible] monte appellatur [illegible]

[illegible]

Reubarbarum c. e. et s. in ii g. Reu aliud barbarum quod fit de quibusdam [illegible]

[illegible]

Reuponticum [illegible]

[illegible]

R[illegible] p. r. [illegible] Reubarbarum [illegible]

[illegible]

Rubea [illegible] c. e. et s. in ii g. [illegible]

[illegible]

[illegible] capillos [illegible]

Ruta c. e. et s. in ii g. [illegible] memoriter [illegible]

[illegible]

Rosmarinus? [illegible] c. e. et s. [illegible]

[illegible]

[illegible] ... reddit pulvis eius vulneri inpositus ipsum consolidat ... [illegible]
... decocto ... [illegible]

[E]rizades ... [illegible] ... decoctione eius ... [illegible]
... calefacit et mundificat ... [illegible]
... [illegible]

[E]... [illegible] ... virtute habet ... [illegible]
... cum melle confecta ... [illegible]
... [illegible] ... oximelle datur ... [illegible]

[E]... [illegible] ... [illegible]
... venenum ... [illegible]
... [illegible]

[E]bur frigidum est in ii gradu. Os est elephantis ... [illegible]
... elephans ... [illegible]
... [illegible]

[E]... [illegible]
... [illegible]

[E]... [illegible]
... [illegible]

[E]... [illegible]
... [illegible]

[E]... [illegible] ... agreste
... [illegible]

[E]... [illegible] ... virtute habet ... [illegible]
... [illegible]

[E]pithimum calidum et siccum est. Duplex est ... [illegible]
... quod circuit ramos suos ... [illegible]
... [illegible] ... venenum ... [illegible]
... [illegible]

[E]... [illegible]
... [illegible]

[E]... [illegible] ... esula ... [illegible]
... [illegible]

... platearius

[E]... [illegible]
... [illegible]

[illegible] durat

Orbiculi ... [illegible]

Longe [illegible] (margin)

Ozimum ... [illegible]

Spynwebe (margin)

Tela aranee frigida est ... [illegible]

Long [illegible] flitze (margin)

Tapsus barbastus flos ... [illegible]

wynsteyn (margin)

Tartarum ... [illegible]

Opium ... [illegible]

Os sepie ... [illegible]

Viola ... [illegible]

Virga pastoris frigida est ... [illegible]

Vitrum ... [illegible]

Vesicaria ... [illegible]

3 Zinziber calidum est ... [illegible]

3 Zedoar ... [illegible]

3 Zuccarum ... [illegible]

vnde exalt. anna valet vater [illegible] arthemesia cocta in oleo olive vel [illegible] pro [illegible] pessarium circa [illegible] pessarium [illegible] confricate recipiat paciens fumum colofonie [illegible] posite super carbones [illegible] calefiat [illegible] super [illegible] calefactum ponatur super [illegible] [illegible] gladiolus [illegible] fiat [illegible] supponatur pulvis arthemesie et matricarie. Contra emigraneam et cephaleam [illegible] aliquid [illegible] vino decoctionis arthemesie.

Acetum frigidum est et siccum in secundo gradu. Acetum in sua substantia est subtile penetrativum [illegible] et consumptivum ex sua [illegible] et ex qualitatibus suis. Acetum [illegible] ponatur bonum vinum in vase [illegible] semiplenum [illegible] et cooperiatur [illegible] acetum [illegible] calefacere [illegible] lapides [illegible] pone in vino [illegible] vas [illegible] discooperto vel ponatur [illegible] cum vino [illegible] ad solem per duos dies vel tres [illegible] acetum. pone super [illegible] si bullierit bonum est si non non est bonum. [illegible] bullient in aceto [illegible] rose [illegible] galle [illegible] in [illegible] aceto [illegible] ponatur lana vel spongia [illegible] super stomachum si sit vomitus. [illegible] ponatur super renes et umbilicum valet. [illegible] acetosus [illegible] et [illegible] dupliciter [illegible] et [illegible] [illegible] si [illegible] cum calida. [illegible] acetosum [illegible] resolvitur in aceto et coquatur [illegible] acetosus valet [illegible] acetosum [illegible] aceto et melle fit oximel [illegible] fit [illegible] aceti [illegible] mellis [illegible] mellis [illegible] compositum [illegible] fit [illegible] squillas [illegible] apii [illegible] [illegible] die et nocte [illegible] in aceto [illegible] die [illegible] et [illegible] cola [illegible] aceto [illegible] collato pone [illegible] [illegible] coque ut supra. Fit autem oximel [illegible] [illegible] squillas [illegible] [illegible] in aceto et coque [illegible] [illegible] squillas [illegible] ad [illegible] ut supra [illegible] squillas [illegible] [illegible] acetosum [illegible] oximel [illegible] acetum [illegible] [illegible] cum aceto [illegible] [illegible] aceto [illegible] acetum [illegible] [illegible] acetum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

valet. [illegible] acetum [illegible] litargirum et frenesi si fiat fricatio cum [illegible] cum sale et aceto. Ad easdem passiones valet si raso capite [illegible] et aceto et castoreo. [illegible] frenesi valet catulus [illegible] [illegible] capitis [illegible] [illegible] et [illegible] plus valet [illegible] [illegible] aceto.

Alcanna frigida est in primo gradu sicca. Amphorismo [illegible] alcanna herba est [illegible] marinis [illegible] copiose [illegible] [illegible] ubique [illegible] pulverizat et pulverizata per diversas regiones [illegible] pulvis [illegible] coloris est [illegible] [illegible] valet ad [illegible] cutis [illegible] mundificare [illegible] sive in brachio [illegible] [illegible] ad balneum [illegible] herbe cum aqua calida [illegible] alcanna cum albumine ovi et aceto [illegible] paulo plus [illegible] cum aqua [illegible] die [illegible] apparebunt deformes [illegible] die [illegible] lucidissime apparebunt [illegible] curat [illegible] morpheam [illegible] curabilis [illegible] apparebit si [illegible] [illegible] pulvis cinamomi [illegible] ungues et capillos vel alias partes rubeo colore distempera alcannam cum aceto vel aqua [illegible] colore distempera [illegible] oleo [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Auripigmentum calidum est et siccum in [illegible] gradu. Dissolvit [illegible] mundificat. [illegible] species auripigmenti est [illegible] rubeum [illegible] [illegible] antiquum [illegible] auripigmentum [illegible] ponatur auripigmentum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] auripigmenti [illegible] [illegible] et resolve in aqua [illegible] auripigmentum [illegible] [illegible] [illegible] calido [illegible] aqua [illegible] [illegible] aqua [illegible] [illegible] auripigmenti [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] auripigmenti [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

ipsi quia si diu remanet ignum tam bonum [illegible]
fricatione qualiter corroderet. Si est vero causa ablue
cum unge. Si pilos radicitus evellere placet ex
oleo iusquiami et auripigmento simul confecto
inunge et radicitus evelles. Olium iusquiami fit
[illegible] Coque semen iusquiami et pone in foliis et
mitte [illegible] calidis et coque preterea [illegible]
illo oleum bonum est vel aliter coque semen iusquiami in
oleo [illegible] et preterea cola et usui reserva. Ad unguentum
[illegible] serapinum et misce cum eo pul-
verem auripigmenti et [illegible] et inde
fit emplastrum et super unguentum ponetur

Aspaltum id est bitumen iudaicum calidum est et sic-
cum in secundo gradu. Quod est quod venit de partibus
[illegible] [illegible] et nigri coloris et
ponderosum. Alii dicunt quod fit [illegible]
[illegible] in aere et induratur. Quod in quo super lacum
sodoma et gomorra [illegible]
[illegible] [illegible] non veniat
[illegible] ad vulva [illegible] si pul-
[illegible] et [illegible] supponatur et si vulva
fuit nimium longum et latum valet et ad [illegible]
fiones [illegible] [illegible] si potest
super carbones et mulier recipiat fumum
[illegible] [illegible] [illegible]
cum [illegible] [illegible] accipiat per
[illegible] fumum in vulvam abhominabilis
[illegible] ille et ideo valet. Valet et ad [illegible]
[illegible] de capite et [illegible] et [illegible]
[illegible] pulverizata [illegible] et castoreum [illegible]
pillulas cum succo [illegible] et [illegible]
[illegible] [illegible] in succo [illegible]
in vel in vino et [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] et pulverizata et pone [illegible]
in oximelle [illegible] [illegible] cola [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] et clisterizari

Anthera dicitur flos rose est autem quedam
[illegible] [illegible] valet autem contra [illegible]
fluxum et vomitum et pulvis eius [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] supponatur pulvis autem vel cum aqua
[illegible] [illegible] et illinitur in [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] fluxus
[illegible] [illegible] [illegible] vel [illegible]
[illegible] vel [illegible] [illegible] quod [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] contra ruborem oculorum [illegible]
[illegible] valent rose [illegible] [illegible]
[illegible]

Arnoglossa id est plantago [illegible]
in [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] dolorem qui est [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
pulmonis curat. Radix eius in aqua
[illegible] dolorem dentium mitigat. [illegible]
[illegible] aqua [illegible] [illegible] [illegible]
valet [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
et obscuritatem [illegible] et [illegible] [illegible]
[illegible] sanguinis [illegible] abstinet [illegible]
[illegible] dolorem [illegible] tollit [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] duas accessionis
valet vulva [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] si misceatur [illegible] [illegible]
[illegible] fit optimum contra erisipilam
[illegible] [illegible] [illegible]
omnem tumorem [illegible] mollit [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]

Abrotanum calidum est in [illegible] gradu [illegible]
[illegible] [illegible] menstrua provocat
[illegible] et mortuum fetum [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
lapides frangit [illegible] solvit [illegible]
lumbricos et ascarides [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] dolores [illegible]
et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
pulverizatum et [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] solvit [illegible] [illegible]
vetusto oleo [illegible] allopiciam sanat
locis [illegible] pilos [illegible] Abrotanum
[illegible] rigorem febris aufert
[illegible] [illegible] et cataplasmatur [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]

Absinthium calidum est et siccum in [illegible] gradu menstrua et
urinam [illegible] provocat [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] et vulva
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]

Ammoniacum calidum est et siccum in [illegible] gradu [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] cum melle lumbricos [illegible] et as-
carides occidit. [illegible] [illegible]
[illegible] lapidem frangit [illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible] [illegible]
vulva [illegible] [illegible] et menstrua
provocat [illegible] et cum melle [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] cataplasmatur [illegible] colorem [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
et [illegible] colorem bonum reddit.

Anagallis [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] dolorem [illegible]

et f3ut̄ hec insp̄e omīs reliquiī talium p̄
fructuū terā | mel et liquore cū fructib3
recipiut in uasis rotūdis et ponūt in angulis
domoꝝ [illegible] cooperiūt [illegible]
[illegible] fortius [illegible]
plus [illegible] fortius bullit [illegible]
[illegible] illud
[illegible]
illud [illegible]
[illegible] mellicrat [illegible]
[illegible] qui est [illegible] albuin
[illegible] cū aceto coque [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]

[illegible] distue adaps tala 7 dua [illegible] nitrice 7 testiculis resistit venenis [illegible] cu linit morsus vipe [illegible] [illegible] exeo [illegible] [illegible] exeo inglnisto [illegible] [illegible] omnibus [illegible]

Q [illegible] minuti [illegible] 7 [illegible] barbati i [illegible] [illegible] coriandrata.

Consolida minor que [illegible] dyas [illegible] [illegible] salubre [illegible] [illegible] eius dolore [illegible] [illegible] nitre [illegible] cu melle [illegible] [illegible] tollit morsus venenatis bibit medicat [illegible] [illegible] 7 [illegible] [illegible] [illegible] i fusus putredine capitis [illegible] [illegible] cataplasma [illegible] [illegible] [illegible] dyas [illegible] [illegible] eius [illegible] [illegible] [illegible] in panno lineo [illegible] mirabile effectum [illegible].

Q [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ut [illegible]

Q [illegible] lepore 7 mala [illegible] [illegible] albiue [illegible] [illegible] [illegible] vomit [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] scorpionis [illegible] [illegible]

Q [illegible] sudore [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] pulmonis [illegible] sycomini [illegible] [illegible] [illegible] oleum [illegible]

beiwells

post cibum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ad comedendum [illegible] [illegible].

[illegible] ca. e 7 s. i [illegible] [illegible] [illegible] melle [illegible] [illegible] [illegible] palissim [illegible].

Sandalus [illegible] [illegible] Sandali alii sunt albi alii rubei alii citrini [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] dolo [illegible].

Sene ca. 7 sic. arbor e nascentibus in [illegible] arabie 7 babilonie [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] splenis [illegible].

Circa instans negotium in simplicibus medicinis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] autem aut ex debilitate uirtutis aut ex alteratione [illegible] aut ex dolore [illegible]. [illegible] simplex [illegible] soluta [illegible] [illegible] [illegible] solis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] violencia [illegible] cum violencia [illegible] [illegible] calor membrorum [illegible] [illegible] [illegible] violencia [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] oportet [illegible] [illegible] oportet ut [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ut febre [illegible] violencia [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] arbor [illegible] frutex [illegible] [illegible] [illegible] flos [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] possit [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sit per ordinem alphabeti [illegible] [illegible] tractatio.

c. aloen	c. agarico	c. albo
c. ligno aloes	c. aneto	c. antimone
c. auro	c. affodillis	c. aceto
c. ferro	c. allio	c. alcanna
c. argento uiuo	c. acoro	c. auripigmento
c. agno casto	c. amoniaco	c. aspalto
c. alumine	c. aniso	c. amomo
c. ciano	c. absinthio	c. abrotano
c. amillo	c. anacardis	c. asaro
c. antimonio	c. amigdalis	c. ameos
c. agarico	c. antrologia	c. anagalide

Aloen [illegible] libe [illegible] libra aloen [illegible] calida [illegible] complexionis [illegible] [illegible] libra [illegible] coloris est [illegible] [illegible] aloes [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] aloe [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] colore [illegible] colore [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] colore [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] odore [illegible] aloen [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] color [illegible] odor [illegible] aloe [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Aloen [illegible] Aloes [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] aloe [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Aloes ... in aloes sit amaritudo cum dulce-
dine. Unde dicit ... amaritudinem pre-
... et dulcedo ... Contra dolorem ...
... Ad visum clarificandum
... aloe ... contra ...
Ad visum clarificandum ... aloe ...
... aloe ... ad visum clarificandum ... aloe
...
... aloes et ... mastici ...
... et aqua tepida ... Ad visum cla-
rificandum. Contra ... aloe cum
calido succo apii ...
... apii petroselinum ... pondere
... aloes ... mastici ...
...
Suppositorium ... pulvis
aloes et mastici ...
... pulvis ...
... Contra discoloracionem corporis ...
... aloes ... mastici ...
[illegible]

Lignum aloes ...
... flumine ... babilonie ...
... paradisi ...
... lignum ...
... lignum aloes ...
... insula ...
... lignum aloes ... aromaticum ...
[illegible]

[illegible]

A ...
[illegible]

[illegible]

iacet per se bacca lauri ʒ ii. et sic mitte super ora
in ipo vaso ii oleo et unguenti tepidi sic ... [illegible]
sit si mitte galbanum ... ʒ ii. et [illegible]
... ut bu ... [illegible] et sic colle ... unguentum
... unguento ... [illegible]
... [illegible] omnem dolorem ...
... [illegible]

Argentum vivum calidum et humidum est in iiii gradu ... [illegible]

[illegible]

[illegible] recaptet[?] generalia [illegible] q quedam [illegible]
[illegible] instrumentum ut [illegible]
lactuce psillium [illegible] melo [illegible]
[illegible] succo [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] colamentum [illegible]
[illegible]
[illegible] in toto
[illegible] colatura [illegible]
[illegible] decoctionis [illegible]
Agnus castus [illegible] oleum [illegible]
[illegible] fiat decoctio
[illegible] fiat unguentum [illegible]
[illegible]
[illegible] decoctionis agni casti [illegible]

[illegible]

[illegible]

cum licontrion [illegible] ad decoctione datur cont.
g[illegible] receptu homine [illegible] ndo accidit
et can se uidisse [illegible] est quod [illegible] in ma
loco frequenter cum [illegible] glicatis qui [illegible]
epm [illegible] que deda [illegible] receptere
magna lenit respiciens passionem
In tuas [illegible] duo [illegible] extra [illegible] it
apponat ad menstrua [illegible] uocitat [illegible]
fumigiu [illegible] cum [illegible] capitulis in uirtute agnu
emorrohidu in uino [illegible] naribus accepit
emorroidas in [illegible] de fuerit [illegible]
cum et ne cas [illegible] si fiat si sit sine
fluxu cum tumore dolore et extensione illa
[illegible] dolorem mitigat et tumorem sol
uit pulvis [illegible] cum [illegible] et melle in
[illegible] et [illegible] emorroidas [illegible]
et obl[illegible] aperit emorroidas [illegible]

Amidum [illegible] est [illegible] quod fit [illegible]
frumentu [illegible] fiat [illegible]
[illegible] moratur [illegible] renouat
aqua [illegible] frumentu [illegible]
[illegible] remoueatur aqua [illegible]
[illegible] aqua [illegible]
et exprimatur [illegible] et soli exponatur [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] fiat usque ad albedo [illegible] et [illegible]
[illegible] et [illegible] et [illegible]
[illegible] fit [illegible]
[illegible] fiat [illegible] amidum [illegible]
[illegible] cum aqua [illegible]
[illegible] cum lacte amigdalarum [illegible]

Armoniacum calidum est [illegible]
et sic in iij gradu [illegible] et metalla
[illegible] [illegible] dicuntur [illegible]
[illegible] armoniacum [illegible] clarum [illegible]
[illegible] dis. [illegible] pulvis
armoniacum cum sapone [illegible] uel [illegible]
[illegible] ut [illegible] fistule
[illegible] pulvis [illegible]
[illegible] superflue [illegible] est re
[illegible] polipu [illegible] ex
[illegible] pulvis armo
[illegible] in mittatur [illegible]
fiat collirium ex pulvere antimonij [illegible]
[illegible] cum pote
[illegible] aqua rosacea [illegible] pone [illegible]
cum pulvere armoniaci [illegible] sanguis cum
[illegible] infecta [illegible] sanguinare
et pulvis antimonij [illegible] in mittatur
pulvis armoniaci cum succo [illegible]
[illegible] bibat [illegible] ad emorro
ides desiccandas [illegible] succum [illegible]
[illegible] et [illegible] fiat extra
[illegible] pulvis [illegible] pulvis
[illegible] in [illegible] in uesica [illegible]
[illegible] mag [illegible] tum [illegible]
[illegible] pulvis armoniaci

Acacia frigida est et sicca in iij gradu est [illegible] arbo
[illegible] succus [illegible] pomella [illegible] in [illegible]
[illegible] tempus maturitatis colligitur [illegible]
[illegible] cum [illegible] et ad sole desiccatur
[illegible] si [illegible] uocatur acacia [illegible]

aut [illegible] ad [illegible] confortandi [illegible]
Contra [illegible] fiat [illegible]
[illegible] acacia [illegible]
mastic [illegible] distemperatur [illegible]
oui et fiat [illegible] super [illegible] uel
fiat [illegible] [illegible] et [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible]
[illegible] fluxum [illegible] et succo
sanguinarie fiat suppositorium [illegible] et [illegible]
[illegible] Contra fluxum [illegible] acacia [illegible]
[illegible] ypoquistidos [illegible] aqua [illegible]
distempera et [illegible] Contra fluxum sanguinis [illegible]
[illegible] succo sanguinarie fiat [illegible]
Aliud contra fluxum menstruorum accipe [illegible]
[illegible] et fiat suppositorium
[illegible] contra [illegible] fluxum uentris [illegible]
[illegible] sanguine draconis mastice aloe [illegible]
acacia [illegible] acacia
et albumine oui [illegible] acacia [illegible] succo [illegible]
distemperata [illegible] succo plantaginis [illegible] succo [illegible]
[illegible] uel aliis [illegible] [illegible]
[illegible] xvij uar.

Agaricus calidus est in ij gradu et siccus in ij
agaricus est [illegible] et [illegible] ramentum
[illegible] et [illegible] [illegible] tamen sunt
ad duas species [illegible] est masculus [illegible] femina
femina melior est [illegible] forma
[illegible] et sit albissimus [illegible]
oblongus [illegible] forma [illegible] albus femina
est [illegible] leuis [illegible] quasdam [illegible]
[illegible] frustula [illegible]
[illegible] est [illegible] et non est adeo [illegible]
[illegible] leuitas [illegible] ex [illegible]
[illegible] est ex [illegible] est [illegible]
[illegible] facile [illegible] et [illegible] pulueriza
[illegible] est [illegible]
[illegible] efficacia principaliter ad purgandum [illegible]
[illegible] Contra cotidiana [illegible] pondere [illegible]
[illegible] decoctione [illegible] que [illegible]
cum aliis [illegible] est [illegible] [illegible]
[illegible] si febris [illegible] accipe [illegible] agarici
[illegible] succi [illegible] et [illegible]
[illegible] et [illegible] paciente [illegible] hora [illegible]
[illegible] accessionem [illegible] solo [illegible]
[illegible] passione ualet [illegible] et [illegible]
[illegible] mollificatiuis [illegible]
[illegible] fiat [illegible] accipe [illegible] agarici et [illegible]
[illegible] et melle [illegible] aliis [illegible] et in
oleo et melle [illegible] Contra [illegible] accipe [illegible] agari
[illegible] et [illegible] in uino et [illegible] pone
[illegible] paciente. Contra fistulam accipe [illegible]
[illegible] et agarici [illegible] puluere [illegible]
[illegible] cum melle et [illegible] et [illegible]
ossa [illegible] et [illegible]
[illegible] et fistula sanatur Contra emorroidas
accipe [illegible] pulverem agarici et [illegible]
cum succo [illegible] et [illegible]
[illegible] et cum bombace in [illegible] supponatur
Contra morpheam accipe pulverem [illegible]
[illegible] agarici [illegible] fiat [illegible]
[illegible] supponatur pulvis [illegible] decoctio agarici
castorei [illegible] dolorem [illegible]
[illegible] cum [illegible] et
confortat in [illegible] pelle [illegible]
[illegible] e succo [illegible] uel [illegible] et [illegible] operatur.

[illegible] p[illegible] fluuine [illegible]:-

Dile

Anetum calidum est et siccum in secundo gradu. Anetum est herba cuius semen principaliter competit usui medicine, semen radix et eius herba. Virtus inveniuntur in eo ... Anetum desiccatur autem et in multitudine ... colligitur. Semen in ipsa herba desiccatur. Durat quinque per triennium in magna efficacia. Melius tamen est si singulis annis renovetur. Radix si exsiccata fuit nullius vel modicus est efficacie. Herba vero ipsa diureticam habet ... torsionem et inflationem mitigat ventositatem ... cibo misto halitum [illegible]. Ungula(?) ... [illegible] ... dolorem et ventositates ... provocat et mollia ... [illegible] ... Aneti flores mitigant dolorem capitis cocti in vino ... laborantibus ... doloris ... decoctio eius valet contra stranguriam et dissinteriam ... Et liventerion valet ... decoctio seminis aneti ... [illegible] ... cataplasmata ... cocto in vino ... Contra dolorem intestinorum bibatur ... semen aneti in vino et cataplasmetur ... bibant in vino ... suppositorium ... exigit ... ventositates ... provocat. Contra ... pectoris ... pondus ... provocat ... aneti addatur ... vinum et bibant ... colatum. Contra emorroidas accipe pulverem urtice et ... et pulverem aneti ... cum melle ... emorroidas ... semen aneti ... urtice ... pulverizata ... suppone. Si fuerit emoroide ... pulverem ... stringit. Si fuerit ... inflatio ... cum pulvere et melle et albumine ovi et appone ... valet ... suppositorium ... decoctio aneti ... valet contra ... comforta ... [illegible]

Wertel

Affodilli centum capita albucum dicitur. Herba est et est calida et sicca in secundo gradu. Folia eius similia sunt foliis porri ... magis competit usui medicine quam folia ... melior est quam sicca. Diureticam habet virtutem consumendi ... [illegible] ... valet ... morphea et alleopicia(?) ... Accipe ... pulveris ... succo affodilli ... [illegible] ... pulverizate ... bulliant usque ad consumptionem ... patienti ... Contra ... media ... [illegible] ... succi affodillorum ... [illegible] ... bulliant ... bibat ... vini et ... succi affodillorum ... [illegible]

... [illegible] ... valet ...

Allium calidum et siccum in medio quarti gradus. Est autem aliud domesticum, aliud silvestre quod scordeon appellatur. Silvestre calidum est et siccum ... domesticum ... [illegible] ... domesticum ... [illegible] ... silvestribus floribus ... [illegible] ... melius tamen est ut singulis annis renovetur. Allium domesticum ... virtutem habet dissolvendi ... et expellendi venenum. Allium ... [illegible] ... contra morsum venenatorum ... valet ... allia ... et cataplasmata ... venenum ... [illegible] ... contra ... [illegible] ... patiens ... [illegible] ... vino et succo ... [illegible] ... lapidem ... stranguriam ... et dolorem ... allia ... oleo ... [illegible] ... capitis ... allii ... [illegible] ... coquitur ... suppositorium ... morphee ... [illegible] ... consumit ... [illegible] ... allium silvestre ... [illegible] ... valent contra ... domesticum ... allium silvestre ... [illegible] ... dolorem ... [illegible]

Achorus calidus est et siccus in secundo gradu. ... radix gladioli ... [illegible] ... valet contra dolorem lateris ... pectoris ... [illegible] ... colligitur ... [illegible] ... sole desiccatur ... [illegible] ... efficacie ... virtutem diureticam ... dissolutivam. Contra duritiem ... [illegible] ... ad modum aneti ... [illegible]

[illegible] ex [illegible] flore [illegible] rosarum [illegible]
[illegible] destillante addito [illegible] fiat ep[ithima]
[illegible] apponatur pulvis ossis de corde
cervi [illegible] debili [illegible]
cardiaci fiat ex decoctione [illegible] vino et patiens
capite fumum recipiat [illegible] humiditatem
[illegible] vinum decoctionis eius [illegible]
[illegible] stomachi et [illegible]
[illegible] vinum decoctionis eius et mastice
[illegible] dolorem stomachi et [illegible]
[illegible] vinum decoctionis eius [illegible]
[illegible] et [illegible] flores vel saltem folia decocta
[illegible] vino [illegible] admenstruanda
[illegible] et [illegible] et [illegible]
[illegible] fiat fomentum [illegible]
[illegible] decoctionis eius [illegible]
flores in oleo musteli decoquuntur et decocto
[illegible] superponitur

Rubus [illegible] ut [illegible]
[illegible] humiditates eius [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] frigida [illegible]
[illegible] cum [illegible]
[illegible] superponatur [illegible]
[illegible]
[illegible] addatur [illegible]
[illegible] in [illegible] fit oleum [illegible]
[illegible] fit [illegible] ova [illegible] ut [illegible] fiunt
et [illegible] vitella ovorum et pone in [illegible]
[illegible] igne et move [illegible] fiet oleum [illegible]
[illegible] valet [illegible]
[illegible] folia [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] fiat [illegible]
[illegible] pectine et renes [illegible]
[illegible] fortitudo [illegible]
aliquando [illegible]

c. [illegible]	c. [illegible]	c. [illegible]	c. [illegible]
c. [illegible]	c. [illegible]	c. [illegible]	c. [illegible]
c. [illegible]	c. [illegible]	c. [illegible]	c. [illegible]
c. [illegible]	c. [illegible]	c. [illegible]	c. [illegible]
c. [illegible]	c. [illegible]	c. [illegible]	c. [illegible]
c. [illegible]	c. [illegible]	c. salvia	c. [illegible]
c. [illegible]	c. [illegible]	c. [illegible]	c. [illegible]
c. [illegible]	c. [illegible]	c. [illegible]	c. [illegible]
c. [illegible]	c. [illegible]	c. [illegible]	c. [illegible]
c. [illegible]			

Spica [illegible] spica duplex
[illegible] spica nardi et spica celtica. Est flos
[illegible] arboris [illegible]
[illegible] radices [illegible] arboris
[illegible] odore suavis in gustu [illegible]
[illegible]
[illegible] rufa [illegible]
[illegible]
[illegible] radices et folia [illegible]
[illegible] auctoribus [illegible]
[illegible] bruno [illegible]
[illegible] spica celtica [illegible]
[illegible] spica nardi [illegible]
[illegible]
[illegible] spica nardi [illegible]
[illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] passio [illegible] vinum [illegible]

[illegible] decoctionis [illegible]
[illegible] debilitate cerebri [illegible]
applicetur [illegible]
coquatur et oleum musteli vel saltem [illegible] et cum [illegible]
[illegible] ponatur [illegible] oleum [illegible]
[illegible] putredine [illegible]
[illegible] stomachi et [illegible]
[illegible] vinum decoctionis
eius [illegible] putredine [illegible] superponatur pulvis
eius ad menstrua provocanda et [illegible]
et [illegible] pulvis eius [illegible]
panno lineo vel sacculo [illegible] admodum
[illegible] ponatur et sit in oleo musteli vel saltem
[illegible] pulvis et [illegible]
ponatur [illegible] pulvis eius
cum bombice [illegible] supponatur
oleum fit ex spica nardi et optimum est [illegible]
[illegible] podagram [illegible]
[illegible] pulverizatur [illegible]
in oleo per xx dies postea [illegible] colatur
et [illegible] faciunt
de oleum ex spica nardi [illegible]
[illegible] oleum sic fit [illegible] spice
nardi libras [illegible] in olla [illegible]
[illegible] olla [illegible]
et [illegible] olle [illegible]
ad inferiorem [illegible] olla [illegible] igne
[illegible]
in [illegible] olla [illegible]
[illegible]

Origanum [illegible] ii [illegible]
[illegible] aliquantulum [illegible]
[illegible] folia et [illegible]
exsiccata modico [illegible]
splenis [illegible]
[illegible] fellis [illegible]
[illegible] fiat [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] eius [illegible]
[illegible] calefactum [illegible]
[illegible] suco eius supponatur [illegible]
[illegible] post
vel [illegible] suco eius [illegible]
[illegible] oleum [illegible]
[illegible] supponatur

Squinantum [illegible] est [illegible]
[illegible] maritime [illegible]
[illegible] humiditas [illegible]
[illegible]
[illegible] loco
[illegible] non [illegible]
[illegible]
[illegible] cum [illegible]
[illegible]
[illegible] debent [illegible]
laborantibus [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] squinantum [illegible] pacienti
[illegible]
[illegible] menstruis [illegible]
[illegible]
ut [illegible] et [illegible]
[illegible] menstruis [illegible]
[illegible] fiat [illegible]
[illegible] in [illegible] et mane [illegible]
[illegible] et [illegible]

[illegible] (right margin, beside the Origanum paragraph)

Squinantum (catchword)

Spica nardi (note at foot of left column)

S[em]p[er]viva herba e[st] ... frigida ... in iii gradu ... viridis est ... [illegible] ... plagellam ... [illegible]

Siler montanum ... [illegible]

Sulphur c[alidum] e[st] ... in iii ... [illegible]

Sanguis draconis c[alidus] e[st] ... [illegible]

... sanguinis ... [illegible] ... albugine ovi ... [illegible] ... dissinteria ... [illegible]

Squinantum sive palea camelorum ... [illegible]

Sinapis c[alidum] e[st] ... in iiii ... [illegible]

Sarcocolla c[alida] e[st] ... [illegible]

[illegible] [illegible] mel et vinum coquatur ad consumptionem
aceti. Istud est oximel. Detur cotidie pacienti
in vino maane cum decoctione acori. Item detur
l. i. acori succi l. s. aceti et olei [illegible] i. ana
[illegible] n. scrupulum [illegible] i. et dimittere ita per
noctem. Iterum mane coque usque ad consumptionem
medietatis. Deinde dicitur [illegible] pulvis ipsius acori
[illegible] valet contra splen et epar [illegible] malaxatum [illegible] medicinis
in unguento. Et si [illegible] fiat [illegible] decoctum [illegible]
[illegible] textilli [illegible] vino [illegible] supponatur
in modum emplastri. Item [illegible] decoctio [illegible] valet
[illegible] si cum [illegible] febricitanti [illegible]
[illegible] coquatur in [illegible] acori magis et coletur
et in colatura coquatur acetum nube et detur pacienti
[illegible] si fiat sine febre. Si
vero cum febre fiat eis balneum de radice acori
[illegible] vel si non [illegible] ponatur pulvis acori
in balneo [illegible] vel [illegible] acori
in magna quantitate in aqua ponatur in balneo
postea paciens sedeat magis [illegible]
[illegible] desudato [illegible] colatur
[illegible] oculi succus acori et succus [illegible]
ponatur in vase et soli exponatur ut humiditas
consumatur et postea ponatur pulvis aloe et postea
bulliat [illegible] et cola [illegible] postea ponatur
in vase [illegible] et est [illegible] pone
in oculis [illegible] folia [illegible]
[illegible] et [illegible] aere
[illegible]

Amoniacum calidum est in secundo gradu, siccum in primo. Est
autem amoniacum gumma cuiusdam arboris
[illegible] appellatur [illegible]
[illegible] incidentes [illegible] temporibus [illegible]
loca quo distillat [illegible] desiccatur [illegible]
[illegible] amoniacum. Illud eligendum est quod est
album [illegible] et cum [illegible] non admiscetur
[illegible] albumum [illegible] bene coctum
[illegible] virtutem relaxandi et dissolvendi [illegible]
Amoniacum [illegible] splene-
ticos [illegible] emplastrum [illegible] super sple-
nem [illegible] et epar [illegible]
[illegible] albedines oculorum [illegible]
palpebrarum [illegible] pone
[illegible] humiditatem et
[illegible] et viscoso [illegible] gutta
[illegible] amoniacum [illegible]
[illegible] est melle et [illegible]
[illegible] et melle pectore [illegible] molli-
ficato [illegible] butiro vel [illegible]
[illegible] scrofulas [illegible]
[illegible] amoniacum [illegible] succum [illegible]
[illegible] et cera resolve et [illegible]
splenis [illegible] amoniacum et galbanum [illegible] pone
[illegible] resolve [illegible]
[illegible] resolve cum cera [illegible] pul-
verem [illegible] absinthii [illegible]
[illegible] amoniaco fiat
suppositorium vel suffumigium vel de amoniaco
galbano [illegible] fiat suppositorium
contra lumbricos. Detur amoniacum cum succo ab-
sinthii vel [illegible] melle [illegible]
[illegible] absinthii
[illegible] et resolve in aceto et [illegible]
[illegible]

Anisum calidum est et siccum in secundo gradu. Alio nomine
dicitur ciminum dulce. [illegible] habet quod
sic appellatur virtutem consumendi et dissolvendi.
Contra ventositatem et [illegible]
[illegible] vinum decoctionis [illegible] semen [illegible]
[illegible] masticetur et vinum decoctionis [illegible]
[illegible] vel pulvis istorum [illegible] pulverizate
[illegible] et [illegible]
et dolorem [illegible] intestinorum [illegible] vel
[illegible] dolorem [illegible] cum [illegible]
decoctione valet. [illegible] dolorem [illegible] ventositatem
[illegible] tepidum [illegible] contra dolorem
[illegible] si sit [illegible]
fiat decoctio [illegible] et oleo [illegible]
[illegible] et auribus instilletur. Contra [illegible]
[illegible] cum [illegible]
cum decoctione [illegible] decoctio [illegible] cum aliis [illegible]
[illegible] solvit opilationem splenis et epatis.
Contra [illegible] si sit [illegible] et precipue si
sit [illegible] anisi cum [illegible]
[illegible] cum cera [illegible]
[illegible] pulvis [illegible]
[illegible] vel [illegible] cum
[illegible] colore suo.

Absinthium calidum est in primo gradu, siccum in secundo. Absinthii
duo sunt genera. Unum quod dicitur ponticum [illegible]
[illegible] vel [illegible] ponticum [illegible]
colore [illegible] et [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] et efficacie. In fine veris colli-
gitur [illegible] et [illegible] absinthium
[illegible] duas [illegible]
[illegible] ex [illegible] et ponticitate laxativa
[illegible] et [illegible]
[illegible] ponticitate et [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] sua [illegible]
dissolvit et [illegible]
[illegible] ab
[illegible] digestum [illegible] digestivum
dissolvit [illegible] dissolutiva [illegible]
[illegible] expellit. [illegible] absinthio [illegible]
[illegible] cum oleo [illegible] et oleo [illegible]
[illegible] dolore
[illegible]
[illegible] lumbricos et [illegible]
[illegible] succus absinthii
cum pulvere [illegible]
[illegible] Contra opilationem
splenis et epatis detur succus [illegible]
[illegible] epatis [illegible] cum [illegible]
[illegible] dolorem [illegible]
[illegible] ventositatem et humiditate
[illegible] splenis solvit. [illegible]
[illegible] auribus instillatus humiditate [illegible]
[illegible] cum felle [illegible]
auribus [illegible]
expellit [illegible] opilationem epatis [illegible] detur
succus [illegible] fiat [illegible]
[illegible] cum [illegible] pessa-
[illegible] succus [illegible] fiat suppositorium [illegible]

al. sinchio et antemesia coctis in oleo com[munis] vel in l[ibanum?] cum ... q[ui] melius est. Ad dolorem capitis ex ventositate ... ex frigiditate ... succus eius cum aceto et rosaceo ... cum cera et melle contra suffocationem ex frigiditate ... succus eius cum aceto et aqua contra ... splenis absinthium in oleo coctum ... superponitur vel unguentum ... fit ex succo eius et aceto armoniaco ... et ... vel unguentum ad ... et manibus. Ad dolorem et humorem ... ex pectione ex succo absinthii et pulvere ... et melle fiat emplastrum. Ad ... succus eius ... instilletur. succus eius ... clarificat et oculis ... ruborem et ... removet ... et ... dioscoride et macro.

Anacardi ... calidi sunt et sicci in iii° gradu. Sunt autem fructus cuiusdam arboris in india nascentis ... quia similes ... elephantis qui ... et ... meliores sunt ... per xxx annos ... in ... humido vel in ... loco. ... cordi ... super ... vel lepram ... Ad oblivionem ... castoreum ... aceto ... additis ... inungatur ... ex ... confice ... cum succo anacardi et abluto loco patiente cum aqua calida ... illud ... et ... quia ... fit ... ex ... abluendo et ungendo ... morsum ... et ... anacardi ... cum succo anacardi et ... cum aceto et fiat de ... et ... fiat emplastrum. Theodoron anacardinum contra oblivionem valet ... lepram etc.

Amigdale amare calide sunt et sicce ... in ... amare ... usum in ... Contra asmam et tussim ex frigiditate ... amigdale amare et addito ... ad ... folii ... ferventissimo ... oleum quod in ... instillet auribus cum ... humor ... auditum ... Contra lumbricos ... ex ... oleo et farina ... et ... super umbilicum ... ad menstrua provocanda ... ex ... oleo ... fiat ...

Aristologie due sunt species: longa et rotunda. Sunt autem calide et sicce in ii° gradu ... rotunda ... magis competit usui ... radix ... foliis ... colligi ... et ... colli ... flor folii ... radix ... colli.

... debet colli folia ... flor ... pulvis ... dissolvit et consumit ... expellendi venenum ... singultum ... sic ... rigorem ... febrium et lateris dolorem ... sic aqua bibatur aristologie ... aqua ... unde ... aristologia ... epilenticos ... spasmum ... venenum ... et morsum ... pulvis ... cum succo ... et pulvis ... carnes ... sic in ... fistulam ... cum ... et melle ... pulvis aristologie ... in ... vino ... et oleo et fiat ... pulvis ... cum melle ... epilepsia ... euforbium castoreum sulfur ... decoctio in ... et ... oleo ... pulvis ... et ...

Ambra calida est et sicca in ii° gradu. Ambra ... et quia sic ... ambra ... melior est ... cum pulvere ligni aloes ... calamita et laudano ... additio musco ... ambra ... ambra ... cum ... epilepsia ... ambra ... suffocatione ... aromaticis ... suffumigiis ... suffocationem matricis ... et ...

Arthemesia calida est et sicca in ii° gradu. Folia ... radices ... frigiditate ... extra ... sterilitate ... in ... pulverizata ... cum ... melle ... et ... vino ... decoctione arthemesie ... decocta ... folia lauri ...

De balsamo	De brionia	De baucia
De bolo	De branca ursina	De borace
De balaustia	De berberis	De becchio
De borragine	De bdellio	De bedegar
De betonica	De bistorta	De butiro

Balsamus arbor est ut quidam dicunt vel frutex
quae nusquam est distantiae dyascoride et illud est
quod invenitur quod numquam crescit nisi in magni-
tudine istorum arborum. Amplius circa Babi-
loniam reperitur in quodam campo ubi sunt vii
fontes. Si in alias transferatur non flores nec
fructus facit. Tempore autem aestivo inciditur cor-
tex aliquantulum cultello vitreo ponitur pede
[illegible] manans colligitur in vase vitreo suspenso
suspenso sub eo. Colligitur etiam liquor illius
fructus qui dicitur opobalsamum. Frutex dicitur balsamus
[illegible] colligitur xylobalsamum
xylobalsamum frutex vel fructus [illegible]
dicitur carpobalsamum quod non servatur amplius ultra
iiii annos post incipit putrefieri. Est quidem illud
bonum quod est recens vel quod non perforatur licet sit vetus
[illegible] perforatum significat vetustatem esse carpobalsamum.
Xylobalsamum per duos annos servatur post incipit
putrefieri. Est quidem eligendum quod est [illegible]
[illegible] solidum et [illegible]
[illegible] pulverizatur quod si sit significat vetus-
tatem esse. Ista sunt xylobalsamum carpo-
balsamum [illegible] calefaciendi et confortandi.

Opobalsamum calidum est et siccum in ii° gradu. Opobalsamum
est succus balsami et potentissimus est dis-
solvendi [illegible] carissimum est vel [illegible]
[illegible] sophisticatur. Quidam vendunt terebin-
tinam pro opobalsamo quod admiscent parum bal-
sami terebentine [illegible] odorem balsami et
[illegible] accipiunt succum [illegible]
[illegible] admiscent terebentine addito [illegible]
[illegible] admiscent oleum nardinum
terebentine. Quidam auctores dicunt quod si
[illegible] ponatur in [illegible] et accendatur [illegible]
terebentina [illegible] dicunt quod si gutta
opobalsami ponatur in lacte caprino [illegible]
[illegible] descendit ad fundum [illegible]
[illegible] dicunt quod pannus subtilissimus
madefactus opobalsamo et ablutus si in nulla parte sui
[illegible] fuit opobalsamum.
Est autem opobalsamum eligendum quod est recens et [illegible]
[illegible] sic sophisticatur. Si in stilo
[illegible]
[illegible]
[illegible] bonum est [illegible] probo. Pone aquam
in aliquo vase et in illa aqua ponatur opobalsamum
[illegible] in aliquo ligno si sit sophisticatum
[illegible] si sit purum opobalsamum
[illegible]
[illegible] in vase aereo vel [illegible]
[illegible] pone opobalsamum [illegible]
[illegible] opobalsamum in [illegible] vase [illegible] ponatur in
vase [illegible] quod purum est et [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] fuit [illegible]
[illegible] ponens erit [illegible]
fuit. Alia probatio pone opobalsamum in aliquo vase [illegible]
deponere [illegible] vendentes terebentinam [illegible]
ponderis si fuit purum opobalsamum ponderabit in duplo

[illegible] plus terebentina [illegible] plus vel [illegible]
plus est esse sophisticatum. Dicunt quidam quod si ponatur
[illegible] manuum et pedum [illegible]
[illegible] si purum opobalsamum ponatur in [illegible]
[illegible] calefacit quod videtur succedi [illegible]
[illegible] vehementer dissolvendi [illegible]
[illegible] opobalsamum [illegible] cum vino
[illegible] confert [illegible]
[illegible] in opobalsamo [illegible]
frigidam [illegible] vel lapidem [illegible]
fuit [illegible] cum vino vel aqua [illegible]
[illegible] aqua [illegible]
oleo [illegible] inungatur [illegible]
[illegible] opobalsamo vel [illegible]
[illegible] confert [illegible] ex
frigida [illegible] opobalsamum cum vino
[illegible] et aliquando aliquam passionem [illegible]
confert omnibus [illegible] capitis [illegible]
[illegible] aliquam passionem [illegible] confert [illegible]
[illegible] opobalsamum [illegible]
[illegible] per dies [illegible]
[illegible] per [illegible] dies [illegible]
fuit [illegible]
cum vino [illegible] confert [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

Bolus [illegible] dissolvit [illegible] consumit
[illegible] est bolus [illegible]
[illegible] est [illegible]
[illegible] bolus armenicus [illegible]
[illegible] non [illegible]
[illegible] annos [illegible] eligendum
[illegible] rubeus [illegible] albus [illegible]
[illegible] est [illegible]
[illegible] contra [illegible] fluxum
sanguinis vel [illegible]
[illegible]
[illegible] et [illegible] in [illegible]
[illegible]
[illegible] dissolutio
[illegible]
[illegible] cum [illegible]
[illegible] cum succo [illegible]
[illegible] sanguinis [illegible]
[illegible] boli cum albumine ovi vel [illegible]
[illegible]
boli cum succo [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] boli cum [illegible] ovi [illegible]
[illegible] pone [illegible]
[illegible] pone [illegible]
[illegible] boli cum succo [illegible]
[illegible]
[illegible] sanguis [illegible]
[illegible] boli cum succo [illegible]
[illegible] solus cum [illegible]
[illegible] bolo [illegible]
[illegible]
[illegible] boli [illegible]
[illegible] ponenti

Balaustia frigida est et sicca in ii gradu. Balaustia est flos caducus mali granati. Cum enim arbor debet producere flores nimia ariditate ... [illegible] et inde ab arbore cadunt qui sumuntur. Possunt autem servari in magna efficacia per duos annos. Psidia est cortex mali granati. Debent autem cortices cum ponuntur in medicinis seminibus abiectis. Ad omnia valent ad que bolus et species ad vomitum colicum. Psidia et balaustia restringunt ad fluxum ventris ex debilitate virtutis retentive ... Contra vomitum colicum hoc modo. Psidia, cortex et balaustia et flos ... medio coquantur in aceto et spongia in aceto super fundatur pectoris ponatur. Contra fluxum ventris ex defectu virtutis retentive hoc modo coquantur in aqua pluviali et fiat fomentum. Pulvis balaustie vulnera consolidat. Nota quod in loco boli potest poni pulvis balaustie. Et generale sit in omnibus quod cum aliqua species ponitur in aliqua receptione alia que non imponatur ... potest.

Borago calida est et humida in ii gradu. Quedam habere ... inveniuntur. Herba est satis omnibus cognita ... folia que dum viridia sunt precipue competunt usui medicine. Conservata vero per ... secundum virtutem habet generandi bonum sanguinem. Unde valet convalescentibus, abhominationem et sincopizantibus, cardiacis, ... comesta cum carnibus vel cocta in sagimine. Contra sincopim talis sit usus: ex succo boraginis et zuccaro addito pulvere de corde cervi fiat sirupus. Contra cardiacam passionem et epilepsiam fiat sirupus ex succo eius et zuccaro addito pulvere ossis de corde cervi. Contra melancolicam passionem et ... in succo eius fiat decoctio senne et ... fiat sirupus. Si autem herba sicca decoquatur in aqua cum ... colata fiat sirupus in magis colerica. Nota quod semina ... per duos annos possunt in magna efficacia servari. ... non competit usui medicine. Herba cruda comesta bonum sanguinem generat. Contra ... comesta ... frequenter cum carnibus cocta et succo ... pacientis ...

Baucia calida est in medio secundi gradus humida in principio secundi. Huius herbe duplex est maneries: domestica scilicet et agrestis. Herba alia nomine pastinaca ... plus competit cibo quam medicine. Virtutem habet generandi ... sanguinem ... melioris est efficacie ... unde augmentat libidinem, convalescentibus ... valet. Radix vero cocta ... non ... fiat ... conferunt ... dolorem ... ventositatem ... Radices ... quas cortices ... incisiones ... in medio decoctionis ponuntur ... amigdalas ... aromaticas ... galange, piperis modicum ... et alias species aromaticas.

Bdellium calidum est et siccum in quarto gradu. Est autem gummi cuiusdam arboris in transmarinis partibus nascentis. Inestimabilis ... ab arbore illa ... calore ... et in

... Eligitur autem quoddam ... quod aliquantulum molle est et sic ... aliquantulum ... est quod est album, lucidum et ... clarum. Si autem ... humores superfluitatem ... attrahendi et mundificandi, consumendi et ... clarificandi ... quod videtur fit ... excellit ... pulvis eius conficiatur cum aqua rosacea ... illumitur ad faciendum ... desiccandum et ... cum ... aceto ... et cum unguento ... dissolutum est ... pulvere boracis ... illumitur. Nota quod ... boracis ... et ad ... suppositorium ... succo ...

Betonica calida est et sicca in iii gradu cuius folia precipue conveniunt usui medicine et in ... virtute est efficacie ... cum in ... ponuntur ... folia. Ad dolorem capitis frigida ex ... fiat gargarismus cum decoctione betonice cum staphisagria in aceto. Si fiat ... stomachi ... decoctionis betonice ... dolorem ... in capite valet ... eius in succo absinthii cum ... vehementis constipatio ... passio ... fiat ... ad ... mundificandum ... ad ... fiat fomentum ex ... betonice fiat et suppositorium ...

Borax ... Confice pulverem eius et ... est calidus in ii gradu. Est autem gummi cuiusdam arboris in transmarinis partibus ... quam ... calore ... et ... tres sunt species: quedam ... coloris est, quedam subrubea, quedam subalbida ... lucida et clara eligenda est. Virtutem habet ... clarificandi et consumendi ... aliorum colores ... ponitur ... et alios ... colores ... pulvis eius conficiatur cum albumine ... temporibus et fronti supponatur ... pulvis ... obscurum ... et boli cum albumine ... pectoris supponatur ... pulvis eius ... dyasenteriam ... et ... supponatur ... pulvis ... colorem ... pulvis eius ... maiorem et ...

scilicet ad clarificandum faciem mulieres
salernitane apponunt pulverem eius faciei
et notandum quod bene albificat. Explicit de B. Incipit de C.

Branca ursina calida est et humida in primo gradu. Herba ista habet virtutem liquefaciendi, mollificandi et lenificandi. Contra duritiem fiat cataplasma
cum illa herba. Valet contra apostemata matricis, valet contra usum cuius folia tunc
cum unguento parentur vel sugantur.
Contra splenis duritiem fiat unguentum
cum radice brance ursine cocta in oleo
calida loco dolenti apponatur.

Berberis frigide sunt et sicce in secundo gradu. Quidam sunt fructus cuiusdam arboris ponderosi et aliquantulum longi et aliquantum subtiles eligendi sunt. Contra fluxum ventris et febrem valent. Contra febrem rubeam
fiat coctio, et contra calidum fiat
pulvis ex calefactis, pulvis cum succo
contra dolorem capitis supponatur.

Balaustia flores sunt mali granati, frigida et sicca sunt, contra excessus menstruorum
et fluxum ventris. Pulvis cum succo plantaginis ad faciem ponitur.

Bistorta frigida et sicca est, cuius excessus non
curatur. Valet contra fluxum ventris et
ad consolidandum et confortandum.
Pulvis cum vino contra emoroides fiat
et contra dissinteriam decoctum cum succo plantaginis
ministratur. Valet ad restringendum fluxum sanguinis
et ad vulnera consolidanda et aglutinanda.

Bdellium calidum est et humidum in secundo gradu. Gummi est
cuiusdam arboris. Valet contra duritiem
splenis et matricis. Mitigat dolorem et
contra spasmum et paralisim valet.

Berberis frigida et sicca in secundo gradu et mediocriter
mitigat pruritum et spasmum qui fit ex
infectione. Masticata et super morsum ponatur.

reponitur. Apposita dolorem mitigat. Contra
fluxum sanguinis narium valet cum cataplasmata
cum aceto. Valet contra apostemata calida
et dissolvit. Decoctum eius mitigat
dolorem. Contra scabiem et pustulas
et plagas curat. Cortex eius cum vino
contra fracturas fiat. Super fracturam ponatur.

De ciclamine	De croco
De camphora	De cicuta
De colloquintida	De cipero
De cassiafistula	De citonio
De centaurea i. podagra	De corallo
De cardamomo	De catapucia
De cuscuta	De cretano
De capparo	De costo
De calamento	De cucurbita
De centaurea	De cacapucia
De cassia lignea	De cucurbita
De castoreum	De celidonia
De cubebe	De coriandro
De capillis veneris	De camepiteos
De cipresso · cipresso	De calce
De cinnamomo	De celeria
De camedreos	De canapo.
De cauli	
De cimino:	

Ciclamen calidum est et siccum in tertio gradu, quod et malum terre appellatur. Radix
cuius pro ciclamine appellatur. Radices autem
folia et flores sunt et efficaciores.
Radix in recens et exsiccata magnam habet efficaciam.
Recens valet contra fluxum ventris. Radix in
quatuor partes findi et super solem
in umbroso loco exsiccata per triennium
in magna efficacia servatur.
Valet contra dissolutionem ventris
et humores fluentes et apostemata.
Pulvis eius cum aceto et succo
apponatur. Decoctum eius et
loca aliis apponitur dolorem
tollit. Alopeciam curat, capillos
reddit. Contra matricis fluxum.
Pulvis eius cum nascitur pessario
supponatur cum vino et balsamo
et lini semine et oleo. Si mulier concipere non potest
pulvis eius ponatur in vino cum
matricis mundificanda. Radix eius
in oleo nucleis vel oliva bulliat
et calefiat et in balneo decoctum
fiat. Contra spasmum et splenis duritiem
cum oleo et ponatur bulliat et coquatur
in cataplasmate et mundificatur.
Contra dolorem matricis et colica
coctum et modicum aceti fiat decoctio.

... inveterat[ur] ... predictis alius mollificativis ... cataplasmetur ... et unguatur vel ex succo eius vel pulvis ... cum oleo ro[sato] ... pulvis eius ... sepe ... et si inunguatur ... [illegible] ... in lenimento dictionis luna decrescente ... super splenem et cum ... medicus ... quid medicus et ... respondit ... splenem et ... suspendit in fumo ad ... sicut desiccatur ... ita ... splen ... [illegible] ... contra apostema ... calidum ... ponatur ... [illegible] ... bulliat multum ... [illegible] ... fistulam ... imponatur ... et si ... melius est cum ... pulvis eius ... [illegible] ... eius imponatur ...

Camphora calida est et sicca in quarto gradu. Dicunt autem quidam quod camphora est gummi cuiusdam arboris quod nos ... et ... cuiusdam ... dicitur ... et multis ... que camphorata dicitur ... licet ... camphore ... magis est aromatica ... [illegible] ... eius ... quod ... est et ... soli exponitur et desiccatur ... camphora redditur ... [illegible] ... in confectione ... camphore ... [illegible] ... camphora ... aromatica ... aromaticum ... in vase ... [illegible] ... psillium ... ad ... camphore ... psillium ... [illegible] ... [illegible] ... et ... supponatur ... [illegible] ... et ... [illegible] ... fluxus ... [illegible] ... pulvis camphore ... [illegible]

ponatur ... macies ... cum aqua ro[sacea] ... albo puro melle ... [illegible] ... pomum ... [illegible] ... rosea ... melle albo ... odore ... [illegible] ... odore ... pomum ... pulvis eius ... cum oleo ro[sato] ... febribus ... et rubore et ardorem oculorum.

Colloquintida calida et sicca in tertio gradu ... pomum nascentis in ... regionibus ... pomum colloquintida appellatur quod non sola ... mortifera est ... medulla ... potentissima est ... medulla ... medulla ... colloquintida ... medulla ... [illegible] ... medulle ... [illegible] ... colloqu[intid]a ... colloquintide ... colloquintide ... accessionem ... [illegible] ... accessio ... decoctione ... imponendo colloquintide ... colloquintida et fiat decoctio ... hora accessionis ... febris ... colloquintide ... pulvis eius cum melle ... [illegible] ... pulvis ... splenis ... decoctio ... colloquintide ... pulvis ... fiat ... colloquintide ... bombace ... supponatur ...

Cassia fistula calida est et humida ... temperata ... [illegible] ... est eius ... cassia fistula est fructus cuiusdam arboris ...

longitudine ponentur super predicta succedunt eloquentes
et in essentia et nomine Ex colore et sub-
stantia actione coloris et substantie medulla
intus existente nigra capsula incipiunt
xxx vel xl simul in fibris concurrentia. Ber-
dissima capsula que cito dissolvitur vel fenum
si misceatur cum succo stagni. Eligenda est
que grossa est et multa fistula ponderosa et
nigra intus que significat maturitatem que est
concutitur non sonat intus. Que sonat prima
in bonitate et secunda in secunda. Ante medulla
per se suavi per breviam et novum quod est in
venenis. Cassia fistula in receptione aliqua
ab auctoribus confecta in quantitate vel in-
no alia de ponderari quam medulla et sin
seminibus si potest. Sed quia non parant
apotecarii. Apponatur sola vel si debeat
confici aliqua vel cum succo in quo debeat
resolvi. Cassia fistula non bulliat cum
eo. Sed infundatur vel intus calida aqua resol
vatur cum manibus quousque tota resoluta
fuit predicta proiciantur semina cum cannis. Et sic
confundatur in ea cum aut in nomine in decoctione
vel in debet ponderari cum cortice predicta
resolvatur sola medulla in suavi aqua
abluentis sortibus predicta in ponatur pulvis
reubarb. vel mirob. vel cum quo de si purga
tio. Habet autem virtutem leniendi et mundificandi.
Fuorem sanguinis mirabiliter mitigat co-
leram et a colera sanguinem depurat. Valet
naturis in acutis febribus cum aqua data cassia
vel pisce in febribus acutis aut sagone acute
mollit et ventrem sanguinem reddit.

Cuscute calida et sicca in primo gradu. Est autem herba
quedam linum que adheret lino cum
floribus de colligi. Per duos annos potest servari
Nota quod Cuscute principaliter purgat coleram. Sa-
no flam. Valet contra opilationes in decoctione
et vitibus mellitis et flam. Aqua decoctionis eius
valet contra stranguriam dissenteriam si est potestis tenere
libram in multa quantitate ipsius libram valet et
totam est vino tolo. Et rumbis et pectum
talibus habilitas dolentibus coloribus et ylaplasmaticis.

Cardomomum calidum et siccum in ii gradu.
Est autem fructus cuiusdam arboris vel potius
semen arboris et nescire nervus fructus ponti-
cus quedam tuberositates facit flees seminu-
ntur. Sunt et siliquas nigris mediis sed concludunt
tres duas maneries. Scilicet maius et minus mediocre
est quod dicitur camelfero. Minus quod dicitur cardomomum
silvaticum. Cardamomum altius melius est
quod magis est aromaticum. Est et aliud eligendum
cardomomum quod minus est et in colore sanguinem
et aliquantulum demonstratur et dulcedine
in ingestione tenus cum potentis in ore debet
abici laudabilius et est cum pannis dicitur confirmare
et vomitum ab humidis sistere per v. a. per s.
vel ex confortandi et aromatizandi con-
fortandi et ad confortandum stomachum sit aqua
et calida et pass cum sirupo et fiat decoctio
eius in vino odorifero. Ad debilitatem
stomachi et digestionem frigidam et conspicienda
fortitudinem pulvis cardomomi est sola et

ter in stomachi ad operationem vini. Et ad conficiendum
capitis cum pulvis eius cum succo menthe confundatur et
album in muntis ubi offendit fiat et sic pulvis car-
domomi cum menta mixto. Vel sicca in aceto et
aqua salmastria conficiatur et spongia in terra
ubi stomachi supponatur. Contra debilitatem cerebri plus
eius naribus apponatur. Sic fiat remedium po-
natur pulvis eius cum oleo mirtino in testa oui
super cineres calidos usque dum bulliat per ea
in unguentum capitis.

Cerusa frigida est et sicca in ii gradu. Cerusa flos plumbi
seu gersa appellatur sit autem sic Accipiantur lami-
ne plumbeas quadratas inter quas sunt quinque
minus libre et sunt in vasa circa super me-
diocre. Augusta in latitudine pedum unius
et semis vasis cum plus impleatur aceto for-
tissimo predicta pone baculos sic distantes
vasis ab inferiori extremitate vasis ad aliam
extremitatem et suspende laminas plumbeas
perforatas per spatium iii digitorum ab aceto
cum filis. Et predicta cooperi orificium vasis sicut
cum feno vel stramine populee et pone in loco ob
scuro et claude ostium. Et ita dimitte per iii
menses vel iiii. In fine quorum invenies ex hostium
vis aceti exalat. Et in eo ii die diffe
quod vasa in fortius aceti exalet et in invenies
quasi cineres fluxus et inveniuntur
circa plumbum quod in veniuntur in maiori quantitate
quem pone inde cum cultello abradere et pone
in vase magno et appone aqua et per illa
malaxa predicta aqua illa abiice et pone sicut
illa quod remanet in vase aliquantulum decantur
et apposita aqua soli expone aqua autem
illa consumpta aliam appone et ita facies quo
usque sit albissima reponatur in dolio
vase munito. Unde est cerusa retinendum
est. Notandum quod ligni qui cerusam faciunt supra
mentum apolexia epilencia paralisi incurre-
runt. Per frigiditatem aceti dissolvente et morti-
ficante. Valet ad adustiones sanandas et bonam
carnem demandam et superfluam corrodit In
collirio mixta consumit pannus oculorum. Cerusa
habet virtutem mundificandi et exiccandi super-
fluitatem. Unde quidam mulieres cum ea utuntur
prius faciem abluunt predicta pulvis cerusa
cerusa subtilissime cum sindone superius
ducunt. Alie et melius faciunt quod cerusam
aliquantulum terunt et confiunt cerusam cum
aqua rosarum et exponunt soli maxime in estate
donec consumpta sit et aqua terit et facie
albissima fiat et aliquantulum aromatica
propter infirmitates pellicas et facies apponunt
Alie et apponunt pulverem boracis vel camphore
vel ut quidam et bellici marinum et melius operatur.
Et non opus ille quod longo quod venenum adhibere
cerusa dolorem ducunt morbum et punctionem
oris et fetorem.

Capparus sive capparis calida est et sicca in iii gradu.
Est autem capparus in quodam duro. Liba au-
dire qui fructus sit similiter marinus per in-
nigue et capulla est ex alius locis nigris.
Corticem radicis folia et flores usui sunt
operantur. Sed proprie cortex. Dicitur et cortex

colligi[tur] in principio veris [et] in umbra suspenditur
[et] desiccatur vel ad solem per viii dies. Per quinque annos in virtute
efficax est. Est autem eligendus cortex qui cum frangitur
frangitur non pulverizatur [et] qui aliquantulum stipticus
est. Flores autem eius cum advenit sunt rubei. [Contra]
debilitatem [ventris] colli [quae] cum debilitate [calo]
[ris] non valent [retinere] ... cum sale [et] aceto
[et] ... per ... vel per duos dies ...
... [apertionem]. [Ad] ... [et] ...
... [frigiditatem]
calefaciat ... [splenis] ...
[et] epatis duritiam valet decoctio capparis. Fiat [et]
... [unguentum] quod potentissimum est [contra] ...
... pulvis eius in [modum] ... confectus [est]
... [addito] ... [et] oleo
fiat decoctio usque ad consumptionem. Addatur aliqui[d]
... [unguentum] valet [et] ad ...
... quod dicitur ... nunc est ...
... pulvis radicis corticis capparis [et]
... pulvis corticis ... confectus
[cum] melle decoctionis corticis radicis ...
... [Contra] ... foliorum capparis ...
in ... vel pulvis corticis in oleo
... colatum auribus instilletur non solum ...
... [et] ... fistu
losis ... pulvis eius [cum] melle con[fectus]
... novellas. Decoctio aqua
... radicis capparis ... [et] ...
... [et]
... capud [et] ... infra ... digitorum
pone in olla inferius perforata ...
... olla [et] alia olla ... ponatur ita
[ut] ... olle perforate sit in ... ore alterius
olle ... imponatur [et] ... plena
[et] bulliat diu ut ... aque resolvatur
... [inferiorem] olla ...
... [ad] ... consumptio ...
... radicis corticis capparis
fiat unguentum quod unguento ... scrophule novelle
... [cum] ... potione ... valet
... ad ... [et] ... radicis
... capparis ... decoctione ... corticis
radicis ... fiat ... de[coctio] ...
... [vel] ... cum ... [et] ...
... cortex ...
... eius. De poma.

[C]alamentum calidum est [et] siccum in iii gradu. Est autem herba que
alio nomine ... dicitur [calamentum] ...
... est ... [et] ... cum flore ...
... colligitur ... in umbroso loco
suspensum ... desiccatur ... [et]
... [et] ...
... valet ... decoctio. pulvis eius
... [vel] vinum decoctionis [et] ... vel ...
... pulvis eius [et] ... valet [et]
... quod dicitur ... calamentum ...
pulvis calamenti [et] ...
... vel ... [cum] ... vel ...
... [cum] melle confectus potentissimum est [contra] ...

de [et] pulvis eius in ovo sorbili [et] ... [et] fiat
... eius ... [colore] ... ext[ra]
in ... pulvis [et] cibis ...
cum vino decoctio eius ... ungatur
... cum melle decoctio. pulvis eius
... fiat ... eius calefacto
in olla ... vel ... herba ... calamenti
cataplasmatum super ... [repositum] ...
in ... ad ... eius ...
eius auribus instillatum ... [et] ...
modo ... [libidinem] ... [Lepra]
... in vino cocta sit super maculas
ponatur eas mundificat. [Contra] ...
fiat ... ex aceto decoctionis pulvis
rose [et] calamenti ... [sanat] ...
... [tenasmo] ex ... vel ...
... in unguento ... cum melle solo vel
cum melle decoctio. pulvis eius ...
... colophonie [et] ... calamenti
[et] ... [lineo] [et] non sub
fumigio ... colophonie ... pulvis
eius cum ... supponatur. ... est
magister matheus ... magister
platearius ... super ...
... fiat fomentum ex aqua decoctionis
eius ... sal ... valet

[C]entaurea calida est [et] sicca in iii gradu. Est autem centaurea
herba amarissima ... nomine
fel terre appellatur. Est autem centaurea maior
[et] minor ... [et] minor [quam] maior ...
efficacie ... [quam] ... medio
... [et] ... in ... [et] ... amaritudine
cum quadam dulcedine ... [et] ... vel
... ex amaritudine ... [et] ...
... centaurea minor. minor
... efficacie ... folia [et] flores ...
... colligitur [et] in umbroso loco suspenditur [et]
desiccatur ... in virtute efficacie per ... annos ...
... [decoctione] ...
in vino centaurea ... minor ...
dolori ... [et] ... [et] ...
decoctionis ... eius [cum] melle ...
... obscuritatem clarificat. [Contra] ...
[et] epatis ... [et] ...
... decoctionis centaureo ... [et] ...
... herba [et] ipsa in vino [et] oleo decocta ...
[et] ... [et] ...
cataplasmata [et] ... super ... [et]
unguentum ... pulvis eius [et] ex succo
[et] oleo ... valet [contra] splenem ...
[et] splenis duritiem fiat ... In succo
centauree ... radices feniculi. petrosilli [et]
apii ... decoctis cola ... addatur ...
[et] fiat ... valens [et] ... plus ...
... [et] ... si non habes ... feniculi apii
petrosilli ... pone ... [et]
... fiat ... yherapigra ...
pulvis eius cum ... [et] oleo ...
... mollificat ...
... pulvis eius ... [et] ...

budeā inq[ui]t cassia. Sed n[on] dic[itu]r de palest[ri] d[e] iunc-
cum i[n] icte succ[us] eius cu[m] succo porro-
rum. i[n] anu[m] ... valet c[ontra] lu[m]bricos.
Contra succ[us] eius l[ve]l pulvis cu[m] melle consolidat
fissuras succ[us] radicis ... cu[m] ...
aq[ue] r[os]e rosea c[on]miscet[ur] et illinit[ur] oculis ad ...
consolidanda ... c[ontra] ... est ...
... et supponit[ur] q[uia] consolidat ... ...
et q[uia] si apponit[ur] ... aliquandiu ...
... ... consolidat ... fiat ...
... ... et aq[ue] ro[se] ... valet
si ... sit ... si ... sit ... ...
pon[itur] q[uia] consumit ... ... emorroidas
supposita ... ...
... ... sit pulvis ei[us] ... ...
... succum ... ... et terra ... ...
... ... Si l[ve]l cu[m] fiat
... cu[m] ... calidis ...
... pro ... sanguinem et calefacit ...
... pulverem ... ...
i[n] sagapinu[m] ... sagapino et ... ...
i[n] succo ... et fiat suppositoriu[m] l[ve]l fiat
supp[ositori]u[m] ex ei[us] pulvere cu[m] ... olei confectu[m]. Et
... pessariu[m] e felle ... ...
i[n] succo ... ... et ...
et mortuu[m] fetu[m] expellit. Ad ... valet aqua
decoctionis ei[us] ... ... q[ue] ... ...
... decoctu[m] ... consolidat ...
... ... cu[m] vino dolore
ventris ... ...
ventositates ... ... ei[us] cu[m] melle ...
oculor[um] clarificat obscuritate[m].

Cassia lignea c[alida] e[st] et s[icca] i[n] ii[o] g[ra]du. Est aut[em]
cassia lignea cortex cuiusdam arboris
... nascentis iuxta confinia babilonie.
Cassie lignee duplex e[st] ... cassia fistula
et cassia lignea. ... cassia ...
... est cassia lig[nea] l[ve]l xilocassia ...
... ... simile cina-
momo ... ... et rotunda ...
solida ... et ... non duplicat[ur]
... ...
... ... cu[m] aromaticitate ... est
melior ... ... alia sp[eci]es e[st]
q[ue] ... ... colores ...
... e[st] q[uia] no[n] facile frangit[ur] ...
... frangit[ur] colores ... albidos ...
... ... pl[ur]es ... ...
... ... cu[m] aromo-
ticitate ... ... Sophisticat[ur] ...
... ...
sic ... q[uia] cortex ... ...
... ...
... ...
... ...
... ...
... ...
... ...
... ...
... ...
... ...

... ...
... ... passionib[us] ... ...
i[n] oleo ... l[ve]l ... ...
... ...
... ...
... ... et
... ...
... ... passiones
... ...
... ...
... ... cassia lig[nea] ...
... ...
fetore[m] oris ... ... cassie lig[nee].
et storace calamita q[uia] storax calamita ...
... ... ad omnem
dolore[m] ... ... valent
c[ontra] fetore[m] ... et corruptione[m] gignitur
... ... i[n] vino et
aqua ... cu[m] ... ... cassie lig[nee] ...
... ...
fetore[m] oris cassia lignea ... fe-
tore[m] ... ...
... ... fiat supp[ositoriu]m ex bombace
... ...
... cassie lignee ... ... cu[m]
... ... supp[ositoriu]m ... provocat
... ...
... ... sup-
ponat[ur] ... ...
... ... passione[m] ... ...
... ...
... cu[m] melle ... ...
dissolvunt[ur] ... ...

Castoreu[m] c[alidum] e[st] et s[iccum] i[n] ... g[ra]du. Castoreu[m]
v[er]o e[st] testiculi cuiusda[m] a[n]i[m]al[is] q[ui] castor l[ve]l beve[r]
appellat[ur] ... ... q[uia] ... ... ve-
natores cu[m] ... suos testiculos ...
... ...
venatores ... testiculos ... ...
e[st] ... ... venatores ...
... ... pelle ... testiculos
... venatores testiculos ... ...
... ... loco suspensi ... ...
... q[uia] ... castorei testiculi ... ...
... ... testic[ulus] ...
albus e[st] et mollis. Si ... testiculus castorei
... ...
... ... Si sit castoreu[m]
i[n] ... ...
... ... pelle ...
... ... odore[m] castorei ... castoreu[m] l[ve]l ...
... ... l[ve]l ... ...
... ... pulvere ...
... ... odore[m] castorei. Alii apponunt
sanguine[m] ... Alii ... sophisticant ...
sanguine[m] ... et ... ...
... saporis ... e[st] ... ...
... sapore[m] ... si ... ... sapore[m]
et sic ... sophisticatu[m] e[st] ... ...
... ... bonu[m] e[st] ... castoreu[m] sapore ...

medicine acutum et squamosum est et intus spon
giosum sapore et inter se ... et pellicias
habentes ... ad aliud extenuantem
... in magna efficacia ... tu
est ... sine ... abiecta ex
... illud quod ... ponderosum ... poni
... dissolvendi ... attenuandi
... fortis ... confortandum
et alias ... passiones ... castoreum
et ... pulvis ... in ligno
pulvis ... ponitur ... dissol
... corporis
... cum ... vino ...
... fiat ... fortitudinem
... frequenter ... super ...
... fiat decoctio eius
... medicinis ...
... postea ... venas ...
... fiat ...
castoreum ... confortat
... cum ... succo rute ... ...
aceto ... pulvis eius ... succo rute ...
[illegible]

Unde ... ad capillos ...
... fortius ... [illegible]
... cum ... decoctio ... ut
... fiat ... sit ex
... in ... aliquando ...
... et succo ... ut ...
... bibita ... veneno
... resistit ...
... nihil ... et ...
... capite loco ... ...

Capillus ... [illegible]
... arbor ... ...
liquida et folia ... flumen ... veneris
... debilitate ... continuationem
... pulvis
... bibitur ... decoctio
... passione fiat ...
... decoctio
... ut ... pulvis ... ligni ...
... in ... cum vino ...
... passione ...
... decoctio ... folia ... cum ...
... cum ... fiat fomentum ...
... cum ... et ...
... pulvis
... illud

Cinamomum ... arbor ...
... cinamomum ... et ... quod ...
quod cortex est cuiusdam arboris et subtile quod
... cortex ... illam
arboris ... ...
Quod ... est ... nomine ... ...
... sed ...
... cum ... aromaticum

... cum ... quod ... album est et
eligendum est et quod ... est ... est
... est ... in magna ...
... colore ... gustu ...
bonum ... et ... lingua ...
... gustu ... quod ... bonum
... abicitur. Bonum ...
... aromaticitate ... odore ...
... confortandi ... debilitate stomachi et
... debilitatem ... pulvis ...
... pulvis ... in cibis ...
... appetitum ...
... in ... pulvis ...
... modico aceto et pulvis ...
fiat ... quia
... cum ...
... ad ...
... postea ... ut ... ulcera
... et ...
dissolvit ... fit ... Cinamomum
... dissolvit. Est autem
... Cinamomum ... la
... pulvis ... in ...
... fiat ... et ...
... fiat ...
... et ...
... decoctione ... pulvis ...
... pulvis ...
... et ... passione ... pulvis
... pulvis ... grossum ...
... Notandum ...
... ...
... frigiditate ... colum
... tussis ...
... collirium
... ... aceto ...
... et ...
... ...
... ...
... dissolvit ... ...

Cimiciacei ... in ... ...
... tamen ... eis ...
... ...
... et ...
... ... flores ...
floribus abiectis radicibus ...
debent ... et ...
... passio ... et ...
... ...
... ...
et ... decoctionis ... passio pulvis
... solum ... et ...
... et ...

mirabilius [illegible] libe i uino coto decocte si-
locu[m] cataplet[ur] cor. et chir. q[uod] ostat ex melle
et comestis p[er]ib[us] pulius utilis ut alti et
uid p[ro] lepr[osis] hiatis l[ibet] [illegible] q[uod] stag.
et corp[or]e. scu[m]a et q[ui] lepro[s]i no[n] opellit inore
licospori l[ibet] chim ducis li[bra] quo q[uod] nim[ia] [illegible] e
q[uod] hic spes p[ro]dat q[uod] curant splones et q[uod]
fiat decocta puluis utile l[ibet] alti i cto et [illegible]
ad splen[is] s[u]ponat. Si radices libet [illegible]
ponat[ur] i uino p[er] dies .ii. i q[uod] coputrescant p[er]ca
bulliat usq[ue] ad q[ua]rta[m] fere uini p[er]ca
q[ua] mutat p[er] manu[m] solidu[m] et forte ut cota
h[ar]undis excat p[er] ea exilla h[ar]morisurece et alia
et cora fiat [illegible] exp[er]tu[m] et ad [illegible] et ad
splene q[uod] uocitu[m] fem[en] exanep[o]a l[ibet] aliq[uid] ca[m] fra
coq[ue] ipe libe l[ibet] plures diutissime i aqua
salmacia l[ibet] ali salsa. et addito olo et modico
aceto fiat cataplasma. sup[er] pect[us] [illegible]
remediu[m] q[uod] q[ui] libe uocitu[m] q[ui] fit ex fi[n]e ca[m]
pulus e[st] ex e melle [illegible] lib[e]ros occid.
q[uod] cat[ar]ru[m] ponat[ur] pulues ca[m] i sacello et
capiti s[u]ponat[ur] opti[mum] remediu[m] e[st] et fu-
furfurib[us] capitis l[ibet] barbe. farina lupinorum
amarorum decocta i aqua salsa. addito
aceto et i colata posito pulue ut q[ui] l[ibet]
alti[us] ca p[ro]inde capud lauet[ur] q[uod] p[ro]fluuiu[m]
i uino libe decocte loco doloso suppo[n]at[ur]
ulcera. et uulnera co[n]solidat. cat[ar]r pulus s[uper]
asp[er]sus. Adm[irabi]lit[er] mu[n]dificat et ulcera
putrida. et ad maturat[ion]e[m] i[n]gu[i]naria ex simili
ceteris [illegible] calefaciendas coquit[ur] ipe
libe i aq[ua] diu et fomit[ur] in ult[ima] et libe u[el] a[lia]
cataplet[ur] s[u]ponenda pulus ca[m] i oleo
decoct[a]e et uolat i tract[u] s[u]ponat[ur] l[ibet] pulus
ostendit e[st] sucro multi ter et s[u]ponat[ur] fo-
m[en]tu[m]. circa fem[en] q[uod] mortificat et calefacit
et libe s[u]ponenda cataplasmat[ur]. ¶

Camepiteos. c. e[st] et s[icca] i iii. g[radu]. [illegible]
et flone dissoluit laxatiu[m] e[st] et [illegible]
[illegible] accentuatu[m] et [illegible] [illegible] op[er]atione
[illegible] et splenis aperitiu[m]. et i[n]uetatis uini et
[illegible] p[ro]uocat. p[er]icula ca[m]. de qua si duo
q[ua]rta e[st] siccitas fiat ap[er]tione de[n]t[ur]
uentresi exst[er]pat. uini exiguu[m] cu[m]
uino supsu[m] sinora i cortice [illegible] cu[m]
sp[er]ma bibitu[m] cu[m] melle dolore fe-
moru[m] et co[x]aru[m] mitigat. uulnera. putrida
co[n]solidat. loca [illegible] cataplasmata. de sicc[a]
d[ic]t[ur] [illegible] dissoluit et [illegible].

Camni ca. e[st] et s[icca] i iii. g[radu]. [illegible] li[bra]
[illegible] appellat[ur]. Iu[n]iu[m] i[n]cantatu[m] [illegible]
e[st] i [illegible] et ualet qu[am] [illegible]
p[er] u[irtutem] a[pp]i[tiua]m. [illegible] diureticu[m]. uim u[ero]
decoctionis ei[us] stagurosis et dissu[rie] ofic
et pulus ei[us] i [illegible] fuit digestione cofor-
tat [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] poi[us]
apetitu[m] p[ro]uocat. nō q[uod] [illegible] i [illegible]
Cam[illegible] e[st] [illegible] i iii. g[radu]. [illegible]
e[st] et [illegible] libe i magn[a] q[ua]ntitate

[illegible] nō sep[er] [illegible] [illegible] [illegible]
p. u. a. p. s. [illegible] diureticu[m] et [illegible]
eis stillicidiu[m]. [illegible] mebris et [illegible]
et [illegible] [illegible] ofortat. [illegible]
eis ei[us] et [illegible] dolore [illegible] et [illegible]
[illegible] mitigat. q[uod] [illegible] tussim [illegible]
[illegible] decoctione cimini [illegible] siccas
[illegible] et [illegible] [illegible] et [illegible] feniculi
[illegible] et melle ualet. [illegible] tussim [illegible]
op[er]et q[uod] dyaynis. l[ibet] dyaciminu[m] h[ic] [illegible]
ciminu[m] cataplas[ma] cu[m] farina ordei [illegible]
et dolore [illegible] i[n] [illegible] curat. Cimi-
nu[m] i[n] aceto infusu[m] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] liquidos [illegible] [illegible]. ciminu[m]
cu[m] aceto et aqua bibitu[m]. [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] q[uod] dolorem
et tumore[m] [illegible] ciminu[m] [illegible] [illegible]
[illegible] et i uino decocte et [illegible] fem[en]
s[uper] locu[m] dolore[m] ponat[ur] q[uod] [illegible] [illegible]
pulus [illegible] [illegible] simul [illegible] et [illegible]
[illegible] calefacta et i[n] sacellis ponat[ur]
et [illegible] supponat[ur] q[uod] [illegible] [illegible] et dolore[m]
[illegible] et alios dolores [illegible] ciminu[m]
i uino l[ibet] aceto decoctu[m] s[ic] cataplasmat[ur]
[illegible] [illegible] supponat[ur] [illegible] pulus cimini
cu[m] [illegible] ofert s[uper] [illegible] coquit[ur] [illegible]
[illegible] [illegible] medicinaces [illegible] [illegible]
[illegible] fem[en] [illegible] et [illegible] et [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible] a melle q[uod] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] i[n] op[er]at[ur] [illegible]
[illegible] ciminu[m] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] q[uod] humore[m] ex [illegible]
[illegible] l[ibet] [illegible] [illegible] fem[en]. [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] cu[m] cera [illegible] [illegible] [illegible]
et sepe [illegible]. [illegible] e[st] remediu[m] nō [illegible] nō
usu ciminum fit [illegible]. ¶ nō

Croc[us] ca. e[st] et s[icca] i i[o] g[radu]. [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] nascit[ur] et
[illegible] [illegible] q[uod] i [illegible] nascit[ur] [illegible] appellat[ur].
[illegible] [illegible] [illegible] croc[us] ponit[ur] e[st] flore
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] i [illegible] [illegible]
i medio flor[um] [illegible] [illegible] [illegible] flores [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] p[er] u. a. p. [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] croc[us] [illegible] [illegible] puluerizat[ur]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
l[ibet] [illegible] coquit[ur] i [illegible] l[ibet] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] decoctionis [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] q[uod] [illegible] [illegible] si fiat [illegible] ei[us] [illegible]
[illegible] [illegible] colico [illegible] nō [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] p[ro]uocat. [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] fiat pulus [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
croc[us] [illegible] nō [illegible] [illegible] s[uper] i [illegible] [illegible]
[illegible] ponit[ur] [illegible] [illegible] passione [illegible].

[illegible] ex aceto cum mediocri in illo loco
dolentis calidum emplastrum.

Cicuta calida est et sicca in tertio gradu. Virtutem habet dissolvendi
consumendi et attrahendi. Est autem venenum in interioribus quia
venenosa est in se et inequalitatibus suis dis-
solvit. Unde cum quis sumpserit in [illegible] dein
[illegible] mortificatur. Antiqui autem
in medicinis ponebant quia [illegible] fortiora
[illegible] virtute ipsa potentissima. Si redditur
sano si folia [illegible] si semen quia fiunt
[illegible] ut semen eius in medicinis ponitur contra
[illegible] splenis talis sit usus [illegible] libra [illegible] cum
aceto et libra semis armoniaci per x dies [illegible]
[illegible] donec bulliat [illegible]
[illegible] resolutum fuit armoniacum [illegible]
[illegible] illa [illegible] ad
ignem bulliat [illegible] et addita cera toto
fiat unguentum. Hoc unguentum [illegible] potentissimum
[illegible] contra duritiam [illegible]
et epilenticis [illegible] contra [illegible]
[illegible] coquantur radices cicute
in posca. [illegible] radices [illegible] ponendo
[illegible] cuius remedium
est contra [illegible] passionem [illegible]. Fiat eius
decoctio in vino forti et toto loco dolenti
cataplasmetur. Ad [illegible] mortificanda cum [illegible] et
glutinoso humore [illegible] fiat
fomentum ex vino et [illegible] decoctionis eius
[illegible] procedente usu [illegible]
[illegible] fiat cathaplasma [illegible] cicute
[illegible] xxx [illegible] cicute et vini
[illegible] vinum [illegible]
[illegible] coquantur. Fit optimum apozima
epilenticis si [illegible] dies v et 3 [illegible]
[illegible] xl dies [illegible]
[illegible] [illegible]
semel [illegible]
[illegible] vomi-
tum [illegible] apozima [illegible]
[illegible] cicuta alba et
cicuta [illegible] mortificandi virtutem.

Ciperus calidus est et siccus in secundo gradu. Est autem ciperus [illegible]
[illegible] modicum [illegible]. Est autem
radix [illegible]
[illegible] melior et [illegible]
[illegible] in [illegible] regionibus [illegible]
[illegible] Eligendus est qui non [illegible]
frangitur [illegible] colorem et
non facile pulverizatur. Virtutem habet diureticam
[illegible] tempore [illegible] colligitur et
[illegible] ne [illegible]
soli [illegible] ne [illegible] sua [illegible]
[illegible] ponatur contra [illegible]
[illegible] bene
[illegible]
[illegible] dissolvunt
[illegible] in toto [illegible]
bulliat [illegible] colera [illegible]
[illegible] lapidem frangit contra dolorem stomachi
et intestinorum [illegible] ventositate naturali
pro eius [illegible] contra [illegible] fiat sicut et in [illegible] fiat et [illegible]
quia [illegible] decoctione eius [illegible]
[illegible] decoctionis eius [illegible]
[illegible] confortat. Ad idem fiat [illegible]
cum vino datus dolorem stomachi [illegible]
et intestinorum tollit [illegible] cum [illegible]
[illegible] ad consumptionem bulliat [illegible]
[illegible] carbones ponatur et fumum recipiat
[illegible] optimum est ad mundificandum
[illegible] pulvis eius [illegible] impositus [illegible]
[illegible] ponendus
[illegible] ponenda [illegible] conglutinativa [illegible]
[illegible] qui habet album colorem vel citrinum vel pallidum.

Calamus aromaticus [illegible] est.
[illegible] est et siccus in secundo gradu. Est autem radix [illegible]
[illegible] aromatica [illegible]
[illegible] collige [illegible] lignum [illegible]
[illegible] vel [illegible]
[illegible]
[illegible] et eo non [illegible] in media [illegible]
[illegible] eligendus
qui [illegible] colorem [illegible] frangitur non
facile pulverizatur. [illegible] dolorem stomachi et [illegible] ex frigiditate
vel ventositate [illegible] remedium pulvis eius
in quantitate [illegible] cum succo absinthii
et addito vino calido [illegible] pulvis [illegible]
[illegible] pulvis eius [illegible] pulvis cum
[illegible] cardiaca passione [illegible]
passi [illegible] calamus aromaticus [illegible]
[illegible] patientis [illegible]
[illegible] pulvis eius cum bombace [illegible]
[illegible] supponatur.

Corallus frigidus est et siccus in secundo gradu. [illegible]
[illegible] in [illegible] et [illegible]
[illegible] in mari [illegible] Eius [illegible]
[illegible] humorosa glutinositas lapidibus [illegible]
[illegible] calidatate
[illegible] consumitur [illegible]
[illegible] minorem [illegible] rubeus [illegible] alba
minorem humorositatem vel [illegible]
albus fit et [illegible] rubeus [illegible]
[illegible] albus [illegible] rubeus [illegible] competit
[illegible] albus [illegible]
[illegible] corallus rubeus [illegible]
[illegible] coralli albi et rubei. Est eligendus
[illegible] rubeus qui [illegible] et planus et clarus
et quanto plus accedit ad ruborem tanto melior
et qui nulla habet foramina vel pauca. Albus eligendus
[illegible] est planus et qui [illegible] et quanto magis
tendit ad albedinem tanto melior [illegible]
non [illegible] foraminibus [illegible]
[illegible] ponendus est in medicinis [illegible]
[illegible] non est [illegible]
in fit albus [illegible]
[illegible]
[illegible] rubeus [illegible]
[illegible] pulvis [illegible]
[illegible] cum bombace vel [illegible] pulvis
eius cum succo [illegible]
[illegible] passione [illegible]

[illegible] si fiat inde spiritualium cordis [illegible] corallii subtilissime pulverizati conficiatur cum aqua [illegible] in passionibus [illegible] et fiant pillule quas patiens diu teneat in ore et postea dissolvatur [illegible] [illegible] et [illegible] que dantur contra spiritualia [illegible] in ore teneri [illegible] cum saliva [illegible] remollitionem ad spiritualia [illegible] fiat inde [illegible] [illegible] pulvis [illegible] cum succo plantaginis [illegible] dissinteria [illegible] inde [illegible] pulvis [illegible] cum ovo sorbili [illegible] fiat inde [illegible] [illegible] cum succo plantaginis [illegible] pulvis cum [illegible] et succo plantaginis conficiatur et fiat supp[ositorium] vel cum solo succo plantaginis [illegible] [illegible] cum bobace [illegible] [illegible] corrosionem gingivarum et oris sic fiat [illegible] [illegible] vel aluminosa [illegible] pulvis de duabus partibus coralli [illegible] rosarum [illegible] gingivas [illegible] pulvis coralli [illegible] rose [illegible] [illegible] melle conficiatur [illegible] [illegible] pulvis coralli [illegible] [illegible] dolorem [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible]

Cataputia [illegible] cataputia [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] cum vino [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] cum melle [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] ad [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ponatur sine molestia [illegible] vel cataputie [illegible] [illegible] ponatur in vino vel brodio vel [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] odoriferis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] cataputie [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] conficiatur [illegible] ponatur [illegible] provocat. Nota quod olim [illegible] quod fit [illegible] [illegible] cataputie [illegible] [illegible] [illegible] colentur [illegible] aqua et [illegible] fit [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] cataputie [illegible] [illegible] [illegible] necessitatem apponimus.

Crocus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] passionem [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] patiens [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in aqua [illegible] [illegible] melle et oleo fiat [illegible] [illegible] [illegible]

Costus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] albus [illegible] pulvis [illegible] pulvis [illegible] [illegible] melle.

C[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

weysen
selven(?)

mixtum cum lincea nutriente quae ylideam pectoris teri
dissinteriam talis sit usus conficiatur cum vino stiptico
et albo mediocriter dato ita quod nimis sit spissum
nec nimis tenue postea hic decoquatur dum tendet
si ponatur panno loto calenti apponatur et statim
removeatur propter metum idem et vitandum quod colore
stomachi experti est in ventositate hic et exprimitur cum
tantum magistri platearius quidam qui habebat
punctionem tantam sonnambulus et dolorem quod
non poterat se erigere quod contingit ex ventositate
quod generant et pulsus eius satis erat repatus
idem fit si cancabra cum vino decoquatur et panni
tincta et modo emplastri supponatur. melius operatur quod
urinam provocat. Iniciatur ovis colatura pro clistere
mollificat et satis habet in aqua mollificata
ut nimis operetur cum alia mollificativa non
possumus habere quod tussi fratrum et sicca et emplastrum
inest et pleumonia et similia fiat hic in aqua
decoctionis ordei bene mundata et et colata
dissolvatur cancabra et cum dolet et apponatur
igni et bulliat aliquantulum et talis aqua de
prima hic aliquantulum colata detur patienti.

Colophonia calida est et sicca in secundo gradu in primo. est autem
gummi eiusdem arboris quae in multa quantitate
in grecia reperitur. Dicunt quidam quod grece dicitur et in aliis locis
fit. Eligenda est nigra et minus est lucida.
Hic est et quidam admixtione cera venditur hic cum
hec est quod quam ammonitate consumendi et
lesuscitandi et a fumositate consumendi quod
dissinteriam fiat suffumigium ex eius pulvere
carbonibus posito et cum ea continuo ex fiat
cum ex pulvere colophonie et pulvere mastici
quod in ea sunt pustae suae. fiat aspersio super renes et de
mibi postea calido melle et vicem et tamen facta
ligetur ex colophonia et fiat suffumigium inferius
ad pilos de fate removendos et faciendum de
albedinem talis sit usus accipe .ʒ. iii. colopho
nie et ʒ i. masticis et modicum armoniaci
pulverisatum et resolve in vase circo mundo et
postea in eo pulverem colophonie et masticis adulterum
vino postea colophoniam et masticem adultum
appone gummi armoniaci pulverisatum et cola
super aquam frigidam collige et malaxa manibus
postea cum habueris magister postea cum extractione ma
nuum tenens ut album. Cum autem volueris pilos
tollere resolve ad ignem parum et aliquantulum
in frigidis pone super faciem per horam manum
in turbas postea remove pilos usque ad locum
suum et cum posueris super locum pulverem cum digito
madefacto prime ut melius adhereat pilos
removet faciem et dormiat In forma que
quibus corium in modum farine et ephis si ponatur
et facient unciam excludentes ossa et nervos
et ortos etiam nervos cum nervalia cingatur illud
est dicere potest appone et similia ex talis spissis
diuretice pondus duos quod asma tussis cum
non existente dissoluta et digesta accipe
ad patientes fumum per os et in eis attrahit
facit precipue pulvis in multa quantitate.

Coloquintida est fructus herbe calide et sicce in tertio
gradu et in quinto gradu ... tenuis est pericula
lioris regionibus frequenter reperitur. Eligenda
artificiose est et recenta in qua ... libri
... que fuerit provenit et fructus

abis et in ... operantur et ipse requiem sicut ... et
et ... cum maturitate colliguntur et ...
ac ... cum maturitate et postea ...
post. Cucurbita non cruda sed debet ... ut ...
... Scias et dum ... et ... ...
... et frequenter ... operatur quod ...
operis ... et ... ...
valet. Scias quod ... mundificata ...
exterioribus bene ... et in aqua ordei ...
... coquitur in ... aliquantulum quod
illa detur patienti. Si autem non potest accipere ...
illa fiat ... et ... Non quod ...
... efficacia sed non bulliant sed ...
... Non est quod ... ...
poni in ... et duplum ... quantitate ...
... vel ... duplicem quantitatem ...
... et febribus ... aqua vel ... prout
... aqua cucurbita cocta est ...
... colicis in estate ... ...
febricitantibus ... cucurbite sunt ...
... vel est assate cum ... ... et ...
... et ... cucurbita in pasta bene
quod bene cocte dissolvantur in aqua et ex aqua
illa et ... fiat ... Optimum est ... feb
... et ... et ...
... et ... indigesta bene ...
... per ... et aliquantulum laxat ... calefa
ctione ... cucurbite collige et
suspende est ... ut ... desiccetur ...
... abluatur cum aqua. et ad solem
desiccetur et loco sicco conservetur ne ...
... corrumpatur per ... annos. Non ... in ...
... ista ... non possit accipi ...
malorum ... et eodem modo desiccatur ...
... operantur.

Celidonia calida est et sicca in quarto gradu. Non quod
... maiores sunt celidonie ...
quam minores est efficacie et ... habet ...
et ... in ... partibus reperitur in maioris est
efficacie cum una ... ponitur ...
... Cum in ... reperitur. ...
... ponitur sed radix per ... annos ...
in ... Ex qualitatibus suis ...
habet dissolvendi ... dolorem ...
... radix ... cum ...
dolentem et dentem ... et supponitur ...
... et ... in ... ex ...
... et ... radices bene ...
cum vino decoquitur et patiens per os ...
recipiat postea cum vino ...
... faciat ... desiccat et ...
... contra colicam passionem ... et in vino
decocta supponitur vel spongia in ...
... decoctione vel pulvere radicis
eius ... supponatur ... ...
et ... mundificata fiat ...
... ex aqua decoctionis eius ...
... vel ... pulverem
radicis eius cum pulvere ... conficiatur
cum aceto et decoquatur usque ad ...
... ad modum ... et ...
... ...
fistula pulvis eius ... conficiatur

et cum cuello oris fistule et mittatur.

Q**ozemba** c. e. et s. i. iii. g. ylba e. satis gme ex se non inceptionibus poni debet qui invenitur et recepto et aliqua medicina. [illegible] p. ii. annos p. s. et iii. cum [illegible] ex equalitatibus suis et ex [illegible] [illegible] addigone conforta[illegible] que dolorem stomachi ex ventositate datur pulvis eius sup[er] carnes [illegible] carnes superfluas [illegible] l. semen eius in aliis l. vinum decoctionis eius datur.

Q**alax** ca. e. et s. i. iiii. g. [illegible] cum seno tolo postulas et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] valida et [illegible] et [illegible] [illegible]

C**iculcum** [illegible] [illegible] esse **Cidrat**

[illegible] calidus et siccus [illegible] acetosis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] fortior est et cum [illegible] [illegible] potata necessitatem stomachi [illegible] et splenem [illegible] et d. die [illegible] cum aceto bibita et splenem [illegible] dissolvit [illegible] et dolorem renum et vesice [illegible] [illegible] et bibita [illegible] [illegible] et splenem et [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] menstrua provocat.

D**yagridium** ca. e. et siccum in iii. g. est a' succus [illegible] [illegible] nascentis in [illegible] [illegible] quest [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]	c. diagridio c. dyagridiato c. [illegible] c. [illegible] c. [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] colligitur in vasis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] bonum est et [illegible] laudabile est [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] pulvis colophonie [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] colophonie [illegible] diagridium [illegible] [illegible] diagridium est [illegible] diagridium [illegible] [illegible] album est l. [illegible] l. [illegible] in [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] colophonia facile frangatur [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sapore aliquantulum [illegible] abhominabile [illegible] abhominabile [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] multum [illegible] sapore [illegible] colophonie [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] diagridium [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] album colorem [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] pulvis [illegible] [illegible] colophonie [illegible] [illegible] facile et non [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] annos [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] pulvis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] scamonea [illegible] diagridium [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] scamonea [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] scamonea [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] scamonea pulverizetur et addito [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] scamonea [illegible] in arbore [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in medio [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] planta illa [illegible] [illegible] arbore et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] diagridium [illegible]

D**[illegible]** [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] est [illegible] [illegible] arboris [illegible] [illegible]

[illegible] uel ruditas [illegible] effluens excrescere ... calloris generat et in gummi solidatur ... est.
est medicinale. dragagantum album quod melius est si clarum
sit et purum. Est et subrufum et citrinum quod non est adeo
bonum. Eligendum est quod non est obscurum sed clarum. Vel ...
... admixtum. Et nota quod album in fine minus ... sub
... et citrinum in calidis ... poni ... xl. a ... sua.
Virtute habet infrigidandi et mollificandi et conglutinandi. Contra
siccitatem infrigidandi. Contra asperitatem ...
... conglutinandi. Contra siccitatem pectoris
... sit ... aqua ... decoctionis dragaganti
et gummi arabici detur patienti contra calorem et siccitatem
tussis detur ... decoctionis succi ... in qua
fuit dissolutum dragagantum per unam noctem ...
... dissoluatur dragagantum per noctem unam
et ... exprimatur ... ipsius conficiatur
puluis ipsius dragaganti et fiant pillule quas sub lingua
teneat patiens. Que ita dissolute ...
ualent et contra sitim ex calore ...
confectum ... dragaganti ...
...
... decoctionis ... dragaganti ...
... dissolutum fuit dragagantum per noctem
unam. Fiat ...
gummi dissolutum fuit ...
in acutis febribus dragagantum. Et si sub lingua te-
neatur ualet contra fissuram labiorum et oris et ...
... excoriationes ...
dissoluatur dragagantum et ... exprimatur. Contra
... conficiatur puluis ...
... lingua uel labia ...
... Ad faciem dealbandam ... super
... ponitur ... dragagantum
in aqua ... mane exprimitur ...
... faciem ...
... exprimatur ...
... et in eo dissoluatur dragagantum per noctem
... ponatur
... dolores ...
... Nam primo
die ... calida
et non ...
... sapone ...
... dissoluatur dragagantum et in ea decoquatur
puluis ... detur patienti. Eadem aqua ...
...
...
...
... fuit dragagantum. Nota quod est ponatur in
medicinis ... resistit ...
cum aliis ... dissoluitur
... dragagantum ...
... alie species

D... est in principio ...
... liba ... medicine
... flores ... folia ...
...
...
...
...
...
... debet

et liba cum floribus colligi. Cum flores producit
...
...
...
...
...
... decoctionis ...
...
...
... decoctio ...
... et in succo ...
... dolore ...
...
... decoctionis ... liba ...
... et in uino et oleo cocta super locum dolentem
ponatur. Contra frigiditatem ...
... expressi. Fiat ...
ex succo feniculi decoctionis ...
...
...
...
...
...
... decoctione ...
... ponatur liba in
... uino et oleo ...
... usque dum ...
... exprimatur ...
... ponatur ...
...
...
...
...
... fiat suppositorium.

Viride eris idest ...
... Sunt autem tres maneries ...
... quod in India reperitur et est album et
... Est et ciprium quod in Cypro insula
reperitur et est uiridis coloris. Est et tertia species
... quod in Gallia reperitur ...
est ... quod est uiridis coloris et clarum ...
...
uiridis ... reperitur ... poni in medicinis ...
...
... fistula ...
... cum duabus partibus ...
... capitello uel sapone ...
conficiatur ... fistule in
ponatur. ... ossa si reperta fuerint ...
...
...
...
...
...
...
...
...
...
...
super ...

dolorē. Contra fluxum muliebrem fiat suffumigium ex eis cum
fetis cum succo plantaginis cum quo confectus
fuit lapis ematites. Vidimus et ... cum ca.
dissolvit et constringit absque dubio quod artificio constrin
gendi. Est et tamen alia bona utilitas in
adinpositione et exadustione infrigidat et ele
pulverizetur contra emoroidas exitus. Fiat suffumigium
fluentes et constringit inflacione desiccat
et fricatur cum succo capsi barbati in eo
quamvis sit calidum constringit quod cum comburitur
calor eius suffocatur et extinguitur et infrigi
datur. Unde est sicce constringit de aggregatum
inmixtione et aliorum deinceps ¶

Dyptamnus sive dyptamnum calidum et siccum
complexionis est in tertio gradu. Est autem herba cuius radix
est ... in locis calidis et siccis et sciatice
... ... minoris est efficacie
quam herba. Radix in medicinis potest ... in
venenum et minus desiccata ... ...
... efficacia. Illa eligitur que magis solida est
et non ... et non perforata que est cum frangitur
non pulverizatur. Virtutem habet confortandi dissolvendi et attrahendi
venenum et expellendi contra morsum venenosorum
... et contra venenum ipsa herba contrita in
... supponatur et succus detur potui in vino.
Vel si detur succus pulvis cuius conficiatur cum
succo ... et supponatur et in potu ponatur
... ... quod mirabile datum ... ... quod habet
virtutem tiriace ... ... pulvis
... ... aristologie ... ...
et pulvis ... ... ad modum tiriace
... ...
... ... quod non est in tiriaca

Nota. non ... ...
... detur vinum decoctionis pulvis
cum ... ... ficus sicce et vine passe
se bullient in vino forti colentur ... colature
Nota. addatur ... pulvis diptamni ... ...
si sit difficultas inspirandi ... ...
... mortuum fetum ... ...
fiat in ... pulvis eius ... cum succo
... ...
cum pulvis castorei et cum succo rute con
ficiatur et detur ... et colatura ... ...
vel cum succo ... et detur potui ...
... confectione calefaciendi ... ...

De eupatorio	De ere usto
De embilis	De electro
De endivia	De elleboro
De enula	De esula
De epithimo	De eruca
De euforbio	De enulacampana
De epatica.	De ebulo.

Eupatorium calidum est in primo gradu siccum in se
cundo est quod salvia agrestis ... ma
iores est efficacie ... sicca ... contra
... ...
... bulliat in succo salvie agrestis et succo
... agrestis pulverizata ... ...
... ... fiat ... ...
... decoctionis ... ...
... ...
... et salvia agrestis ... ...

febribus ... ...
si fiat ex oppilatione splenis et epatis talis sit usus
... salvie agrestis bulliat in ... ... succi
... et detur talis decoctio ... ...
... cum succo salvie agrestis valent.

Mirabolani fructus sunt ... ...
purgant ... ... valent contra ...
... ...
... ... in decoctione
valent contra emoroidas si pulvis ... cum
succo capsi barbati et supponatur ... contra casum
capillorum pulvis ... est pulvis ...
... in oleo et inungatur. ... ...
... ... valet
quia confortat poros ¶

Endivia frigida est et sicca in secundo gradu. Et alio
nomine scariola dicitur. Quamvis folia operiat
usui medicine folia et usui ciborum ... ...
... ... folia ... ...
efficacie ... ...
... ...
... ...
... valent contra oppilationem splenis et epatis
... contra ... et simplicem et duplicem
... contra calefactionem epatis et ...
... contra ... valent ... ...
... ... cum aqua ... ... succus
eius ... ... cum ... ... contra oppilationes
... et simplicem et duplicem ... ... ex
... digesta et contra calefactionem epatis et ...
contra ... ... fiat ... ex
succo eius ... quod ... fit ... ...
... succus ... ... bulliat succus
scariole ... ...
... ... cola ...
... et non ... ... succus et ex
illa colatura ... ...
fiat ... ...
... ... ovi ... ... contra febres
... et ... epatis. Aut si volueris fac
... ... decoctionis ... ... plus
... ... et cola si placet ...
... ...
... ... contra febres ... ...
... ... Ad febres ex
... ad ... ... et ...
... ... contra
calefactionem epatis et ... ... herba
contrita et supposita ... ...
... quod ... ... folia habet semen ...
... ... semen ... ...
... ... exterior
... ... scariola

Emblici sunt fructus ... ...
... ...
... usui medicinis ... ... folia et ... ...
... ... duplex est ... ...
... ...
efficacie ... folia et radices ... ...
medicinis ... ... herba colligitur ...

Endivia
Scariola

in principio estatis soli exsiccantur ne humiditas corrumpatur. per biennium potest servari et per biennium retinere virtutem. incidendi et mundificandi. contra valet contra venenosa morsus ... exsiccatur que dolorem stomachi et indigestionem ex frigiditate causatam vel ventositate. Contra ventris dolorem ex radicibus vel pulveribus radicis item fiat contra dolorem stomachi ex frigiditate et ventositate contra ventris ... illud ... Item ... ad cordis ... contra fluxum ... ventris cum pulvere cinnamomi ... et solvit ventositatem et dolorem stomachi. herba tota cum foliis si habetur post decoctionem in vino et oleo et cataplasmata ... colicam dolorem passis ... Contra asma decoquitur optime ordeum ut fiat spissa aqua sicut tipsana et in aqua illa decoquatur optime pulvis radicis et detur pacienti.

Epithimum calidum est et siccum in tercio gradu. Est autem herba frequens in calidis locis crescens. herba autem quam quidam vocant thimum et flos est eius ... dicitur epithimum ... super crescens flos autem non herba ... ponitur ... cum ponuntur flores. flores colliguntur ... habent virtutem purgandi ... melancoliam. Contra ... fiat decoctio in aqua ... et ... remaneat et in ... lapides lazuli vel lapidis armoniaci pulverizati et optime loti et detur ... Non ... detur pacienti. ... decoctio ... valet pacientibus ... melancolica passione ex melancolico sanguine. Contra melancolicam passionem ... decoctionis ... mundificate melancolia fiat ... ex aqua decoctionis ... et epithimi folia et ... ut dicunt constituuntur ... splenem cataplasma splene ... in vino ... et oleo decocta et cataplasma ... solvit.

Euforbium calidum est et siccum in quarto gradu. Gummi arboris est in India nascentis que in tempore estivo quandam emittit gummositatem que est arboris conglutinata ... euforbium ... mixtione ... in terra ... Eligendum est ... est albidum ... Adulteratur ... purgat flegma ... principaliter ... sciatica podagram ... passionem ... euforbii ... bdellii vel mastice ... decoctione ... fenugreci et radicis ... ex flegmatico humore fiat. Contra ... cephalargiam et epilepsiam ex flegmatico humore ... vel ... detur pacienti ... Contra litargiam ... pulvis eius ... in naribus ... sternutationem ... posito ... digito ad

... Contra ... non possunt ... pulvis eius cum oleo ... et ... naribus ... ungatur ... pulvis ... ungatur ... euforbii et castorei ... olei ... Contra ... spinam ... detur ... ungatur ... herbam ... fiat ... ex ... ligni aloes et cassie ligni ... euforbii et ... cum melle et detur ... Alio fit ... in vino calido ... euforbii ... fiat ... ex decoctione euforbii et ... asma ... euforbium cum pulvere masticis in ovo sorbili ... splenis ... diasene ... addito mastice et detur pacienti ... pulvis euforbii ... superfluam ... corrodit.

Epatica frigida est et sicca in primo gradu. Est autem quedam herba que in aquosis locis et precipue lapidosis crescit in modum lichenis folia habens et lapidibus adherentia. Et ... melior ... folio melior est et dicitur epatica ... precipue epatis ... Contra ... epatis et splenis ex calida causa et ... calorem et ... cum aqua decoctionis eius ... fiat ex aqua decoctionis eius addito reubarbaro ... decoctionis ... in omnibus aquis ... ex calefactione epatis ... epatica ... et superponatur epati ... repercussione.

Es ustum calidum est et siccum in quarto gradu et alio nomine calcecumenon appellatur ... ita quod non possit pulverizari ... ponatur ... illud ... rubeum ... Contra ... et sal ... fabricatum est et ... in fornace ... pulvis ... ignis per ... dies ponatur ... augmentum ... dicitur ... et ... vertere ... pulvis ... humorem ... carnem superfluam corrodit. Contra fistulam ... pulvis cum melle vel cum sapone ... vel ... et ... ponatur ... elargat ... Contra polipum fiat ... de aphicon vel ... et naribus intromittatur. Ad eos qui ... humores ... pulvis eius ... lapidis lazuli ... cum succo feniculi vel ... in aqua ... humorem ... et angustiose suspiriosa.

Elaterium calidum est et siccum in iii° gradu. Aliud est lactides
et aliud est elactides. Lactides dicitur quia fit ex cucumere agresti
ne. Elactides cucumis agrestis. Aliud elacterium
Elacterium est succus cucumeris agrestis. Fructum
in canicularibus diebus colligunt et fructus cucumeris
agrestis contunditur. Succus expressus soli exponitur
et desiccatur. Quidam decoquunt succum cum melle
faciunt usque ad consumptionem succi et in modum elec-
tuarii dant laxativum. Satis prunis fortiora et fortiora per
x annos potest servari in sua efficacia. Postea deficit vir-
tus. Habet autem virtutem purgandi principaliter flegma. Valet contra me-
lancoliam, contra artheticam, ciragram, podagram et yli-
acam passionem. Pulverizetur et uncia una cum 3
iii distemperetur bene cum oleo ro. Detur postea cum succo
feniculi calido. In yliaca cum passione procedat
dat. Ad clistere mollificativum. Et postea illud ex
aqua malvarum, oleo et melle in 3 v vel vi
elacterii addatur mastice cum aqua ... libera et
ipsa si levior potest dari. Aliquando decocta in vino
et oleo et loco dolenti supponatur. Purgat yliacos
sed artheticos et podagricos convenit. Ad menstrua
provocanda pulvis elacterii conficiatur cum oleo
muscelino vel communi et bombace in cum supponatur.
Ad apostemata fit maturanda elacterii 3 v.
vel vi et farina ordei conficiantur cum vitello
ovi et supponatur. Si natura calida apostemata est
ne sit ... calida ... potest ... Ad apostemata
rumpenda fit optimum unguentum ex elacterio et
terebentina. Ad ungues curandos conficiatur elacterium
in ... v cum modico aceto et in ...
dat tempore. Ad omnem dolorem statim ... ca-
...gat ... elacterii et aceti. Ad lentigines
... faciei et totum ... removet ...
... aceti et camphora ... elacterium in ...
illorum duo conficiantur cum aceto in modum
unguenti in mortario plumbeo et pistello
plumbeo et ponatur in vase vitreo per xv dies
postea in eodem mortario et pistello ...
... moveatur addito aceto. Quibus diu sic
... ungatur facies, omnem abstergit ...

Elleborus calidus est et siccus. ... in iii° gradu. Duplex est eius maneries, scilicet albus
et niger. Albus dicitur quia radicem habet albam vel quia
albos purgat humores scilicet flegma. Niger quia radicem
habet nigram vel quia nigros habet purgare humores scilicet
melancoliam. ... in medicina ... eius receptio ...
... poni: antiquitus in purgationibus utebantur
elleboro sed nos ... scamonea quia ... com-
... fortiora et violentia eius ... potest ...
tolerare sine dolore ... corpus debi-
litat et eius violentiam tolerare non potest.
... cum sumitur cautela ... est medicina ...
recipitur elleborus. Illa quae recipit elleborum album
purgat flegma et ... quia debilitat et ... pectus
... et maxime ... non ... quia nocivum
provocat. ... fortiora purgat ... et ...
... dari contra cottidianam ex flegmate ...
... et arteticam, podagram et ci-
ragram valet oximel factum de radice elle-
bori. Fit autem oximel sic: ... radice ...
vel ... cum ... et in ... radice elle-
bori ... radicem ... tamen ...

... radix ... mana x vel viii radices
postea coquatur ... et sic fiant ... xl vel xl dies
ut accipiant radices virtutem ... postea
... radices et radicibus elle ... alie
radices ... et ponantur in aceto per iii dies
vel iiii postea fiat decoctio ex tali aceto et
melle fiat oximel ... oportens ...
oximel factum de radicibus elle ... proprie
... ad medicinam purgandam ...
... dari ... existente ... digesta
... elleborus albus ... purgat ...
contra artheticam podagram et ciragram fiat
decoctio ipsius ... salsa et fomentetur
... cataplasmetur. Ad ungues ...
conficiatur modicum pulveris elle cum succo ...
... et ... superponatur ...
pulvis eius ... superfluitatem
corrodit. Contra furfures capitis et pediculos
bulliat ... in ...
aceto postea coletur. ... Ad ...
pulvis elle ... fiat ... Unguentum
... lavetur cum
aqua calida. Contra scabiem fiat pulvis ex
elleboro albo ... litargiro ...
... oleum ... in patella ...
... conficiatur bene cocta cum aceto
et ponatur ... Ad ... pulvis elle
et in ... patiens in balneo ...
contra ...
... in ... panno ...
et ... Dyascorides dicit quod
si pulvis elle cum farina et aqua conficiatur
et fiat ... mures occidit si eos
comedant.

Esula calida est et sicca in iii° gradu. Frutex est cuius
radicis cortex tantum competit usui
medicine. In vere colligitur ... in medicina
efficacia servatur ... est in singulis annis
removetur. Virtutem habet purgandi flegma ... principaliter
... contra cottidianam ex flegmate ...
... quia ... purgant ... possit
... scamoneam ... est esula ... potest
dari ... est multum abhominabilis contra cotti-
dianam ex flegmate ... artheticam, podagram,
ciragram, paralisim, yliacam passionem et leucoflegmantiam
detur pulvis eius ... qui fit ex v
... esule, modico cinnamomi, seminis feniculi
..., masticis, ... ad ...
et contra predictas passiones valet cum vino calido
vel aqua calida vel ovo sorbili detur vel cum brodio vel cum
... contra ...
contra predictas passiones et maxime contra yliacam passionem
... cum aqua salsa et oleo
et melle optimum est. Contra leucoflegmantiam ...
... succus feniculi ...
postea residat ... quod super natat ...
et addito pulvere et ... vel fiat ...
multum ... quod abhorrent medicinas
ponatur pulvis eius ... vel ... cum
... contra predictas passiones valet ...

et electuariu[m] ex pulvere eius et vino. et melle
et aliis sp[eci]eb[us]. No[ta] et[iam] e[st] valde abhominabile
clisod' ... et ... co[m]potente ac ...
excisula porcina ¶

Eruca ca[lida] e[st] et s[icca] i[n] iii g[radu]. est a[utem] domestica
et silvestris. domestica melioris est
efficacie. silvestris minoris. usui me[dicine]
co[m]petit p[re]cipue semina. ... folia vene[tur]
... et chorum ... sug... et
... et ... pulsu[m] ... d[e] porca: decocta
cu[m] carnib[us] pulvis seminis eius cu[m] cepis
decoquat[ur]. ... porca dec[octa]. ... decocta
et venib[us] catoplasma libidine[m] ... de
cocto eius i[n] vino pectini apposito. virga[m]
provocat pulvis seminis cu[m] vino et melle
co[n]fictu[m]. cataplas[ma] renib[us] libidine[m] incitat.

Ematites fri[gidus] e[st] et sicc[us] co[n]pilomis est
est au[tem] lapis qui in occidentali et
orientali p[ar]te rep[er]it[ur] durissime s[ub]
nat[ur]a lz cu[m] virtute[m] co[n]stringendi sanguine[m]
vn[de] d[icitu]r ethymatites emathites ab ema q[uod]
est sanguis et tites q[uod] est sistens co[n]t[ra] fluxu[m]
sanguinis e narib[us] fricet[ur] ematites cu[m]
succo sanguinarie sup[er] cote[m] l[ibet] marmor
et in eo co[n]fricato bombix intictus na
rib[us] inponat[ur] co[n]t[ra] emoptoica[m] passi[onem] fiat
... fricet[ur] cu[m] aqua ro[sarum] i[n] fu
sionis dragaganti sup[er] marmor et cu[m]
tali co[n]f[ec]t[i]o[n]e co[n]ficiat[ur] pulvis dragan[ti] et alb[i]
et fiant pill[ul]e quas teneat paciens
s[ub] lingua et ... dissolvitur. ... fiat
... fricet[ur] cu[m] succo planta
ginis addito pulvere simplici. dec[oct]o pacien
... fit usus. et si p[ost] inciat[ur]
... fiat ... albumine ovi
olo. ro. et aceto. et pulvis eius sup[er] rene[s]
... fiat ... co[n]t[ra] flux[um] menstruor[um]
fricet[ur] cu[m] succo plantaginis addito
pulvere bistorte. supponat[ur] ¶

Ebulus ca[lidus] et s[iccus] ... est cui[us] radicis cor
tices et ... p[re]cipue co[m]petit
usui medicine. cortices radicis ...
colligunt[ur] soli exsiccant[ur] p[er] annu[m] ...
Habe[n]t aut[em] virtute[m] dissol[vendi] ... et pur
gandi principaliter fl[egm]a co[n]t[ra] cotidiana[m]
... naturali. arthe[ticam] cyragra[m]
podagra[m]. dec[octio] succ[us] radicis eius cu[m]
pulvere ... addito ... l[ibet] saltem
succ[us] ... eius cu[m] ... pulvis
radicis eius cu[m] succo feniculi et p[re]cipue
valent si co[n]t[ra] leucoflegmancia[m] co[n]t[ra] tumore[m]
ex ... fiat fomentu[m] de aqua sal
sa decoctionis ... valz co[n]t[ra] arthe
et leucoflegmanciam. ... f. ... ...

Aries ... dicitur quia sicut aries e[st] fort[is] ...
... ...
... sol e[st] fortior q[uam] ... ¶ Secundu[m] sig[num]
... taurus qui a sicut taurus ... e[st] fo[rtis]
... sol i[n] eo ... i[n] eo fortior e[st] ¶ ...
sig[num] e[st] gemini q[uia] sicut ...
nenit ... se ... sol e[st] i[n] ...
... ...
... ¶ Quartu[m] sig[num] e[st] can[cer] quia sicut can[cer]
e[st] animal ... i[n] sol ... i[n] ...
... ¶ Quintu[m] sig[num]
e[st] leo q[uia] sic[ut] leo e[st] ...
sol ... i[n] illa p[ar]te celi ardentissim[us] ...
... e[st]. ... sanguine
... ¶ Sextu[m] sig[num] e[st] virgo. q[uia]
sic[ut] virgo e[st] sterilis et n[on] ...
... ...
... ¶ Septi[mum] sig[num] e[st] libra q[uia] ...
...
... et dies noctis ...
... ¶ Octavu[m] sig[num] e[st] scorpio q[uia] sic[ut] sco[rpio] ...
e[st] ... cu[m] ...
... de sole ¶ Nonu[m] sig[num] e[st] sagitta[rius]
... sagittariu[m] ...
... ¶ Decimu[m] sig[num] e[st] capricor[nus] ...
... sol e[st] ...
...
... sig[num] ...
... ¶ Undecimu[m] sig[num] e[st] aq[ua]
... ...
... ¶ Duodecimu[m]
sig[num] ... pisces ...
... ¶ ...
e[st] in marcio ...
... i[n] iulio ... i[n] augusto ...
... oct[obri] ...
i[n] decembri undecimu[m] i[n] ianuario duo
decimu[m] in febr[ua]rio. ¶

Incipit comentu[m] ... s[uper] ...

I ...
...
...
...
...
... et ... de ...
...
...
... i[n] libro ... ¶ ...
...
...
...
...
... ¶ ...
... e longioris ...
... ¶ ...

[illegible]

... non fuit ... [illegible]
... digestionem ... [illegible]
humiditas non fuit ... accidit cum quod
... [illegible] ... ¶ calor
cum naturalis ... [illegible]
... [illegible]
... calor ... [illegible]
... [illegible]
... [illegible]
... frigi[illegible] sit humidum calidum
¶ Modi ... non diversificantur in longitu-
dine ... [illegible]
... [illegible]
... diversificantur modi ... [illegible]
... ¶ ... accidit ... [illegible]
duobus ... [illegible]
... [illegible]
... frigiditas et sic ... [illegible]
... digestionem ... non
potest ... [illegible]

[illegible]

[illegible] esse in habundantia caliditatis et humiditatis in
sua complexione et dimensione actionum super passivum.
¶ Et ideo convenientes primum ab extrinseco sicut mora
in terra convenienti et potus et cibus istis vivit
homo habens illa que habet virtutem complexionis
illa duo predicta scilicet quod desiccatum est in terra
convenienti secundum humiditatem necessario prolongabitur
sua vita et non accidit ei mors naturalis
cuius causa est frigiditas et siccitas. Et si vivit eis secundum
quod oportet forte morietur per alium viventium passivorum
super activas que est causa egritudinis innaturalis et
forte morietur forte innaturali quamvis humor qui
fuit in corpore non fuit valde malus et
accidit multis hominibus quod apparatus corporis eorum
sunt complexionales. Quia propter ista corpora complexionales
generantur isti et in quibus utuntur actione non
conveniente super passivum morientur non naturaliter
et morietur qui vivunt regione non convenienti
et vero qui tenet hos cibos predictos [illegible]
[illegible] vita breviter et eorum [illegible] accepit
[illegible] dictum decursus quarum vita est corrupta
naturalis scilicet caliditatis vel humiditatis que est in corpore et dimi[nutio]
frigiditatis et siccitatis in eis et hoc est quia vivunt rebus
extrinsecis et diete et intemperatis accidit eis cum
mors naturalis per superfluitates generatas in eis et debi-
[lita]tem virtutis activa. Et ideo quod complexio que nata
[est] [illegible] = propter longe vite [illegible] inveniuntur
due causa parte aut est ignorantia in arte
medicine ¶ Et difficile scire si sit et perfecte nata
medicine et medicis longe et brevis vite et complexionis
medicina que ponit [illegible] in ea ista ¶ Scire
scire istam complexionem scilicet valde difficile est et magis
[illegible] per [illegible] sensum et ista propter
est ignorantia naturalis [illegible] que generantur viventia
[illegible] et [illegible] homines hoc certe mora
[illegible] [illegible] et diversitas hominum in natura
scilicet diversitate corporum in hac propter complexionis et
in istis duobus scilicet in habundantia caliditatis et humiditatis
et in diversis virtutum activarum et in [illegible] ¶ Et
in causa vel causa que facit longitudinem vite ut corrum-
patur et crescat aliis partibus scilicet est desiccatio
[illegible] aliquis possit generari alius et cum
hoc accipiat calorem naturalem qui est
in eo [illegible] postquam [illegible] et causa hic est vite
aquositatis et pinguium forte simplicium ¶ [illegible]
[illegible] oportet sunt magis venientia [illegible]
simplicium complexionum [illegible] magis [illegible]
[illegible] ¶ [illegible] propter [illegible] simplicium [illegible]
[illegible] in eis ¶ Dictum est de causis longitudinis
[illegible] [illegible] naturalia [illegible]
[illegible] longitudinem et brevitatem vite causas
[illegible] ¶ [illegible] dicunt quod causa longitudinis

[illegible] est locus calidus et siccus [illegible] magis
corporis [illegible] sanguine locus est calidus
et siccus est convenientes [illegible] humorem naturalem
et ideo impossibile est ut sit causa longitudinis vite in
parte quia putrefactio que accidit per humidi-
tatem [illegible] locis et ideo locus frigidus et siccus
magis [illegible] causa longe vite quam calida
et sicca quia caret putrefactione que fit ex humiditate
et putrefactione que fit ex caliditate et ideo propter in istis
regionibus quia mors que accidit ex putre-
factione vero accidit in eis et sic [illegible]
[illegible] est causa longe vite quia [illegible] ex
[illegible] est humidi et non superhabunda-
[illegible] in eis [illegible] sit [illegible] corporis
est longioris vite [illegible] animalibus que
[illegible] corporibus et semper [illegible] sanguinis
[illegible] est causa per accidens [illegible] cum sanguis
accidit [illegible] ex superhabundantia caliditatis et
humiditatis ¶ Dictum ergo est de causis longitudinis et bre-
vitatis vite secundum nostrum intellectum et posse.
Explicit commentum Averroys super de [illegible]
et morte. Incipit tractatus de vita [illegible]

Vita naturalis est [illegible] ex quo [illegible]
[illegible] in colore [illegible] hoc est propter ad-
[illegible] humorum ergo quales erunt
humores [illegible] in [illegible] talis erit [illegible]
¶ Et quales sunt humores [illegible] talis erit [illegible]
corpus quia simile [illegible] [illegible] ergo si
complexio sit sanguinea sanguis erit [illegible]
et rubeus qui in epate generatur et urina
rufa et spissa et si sit sanguis in toto [illegible]
erit accidens ad colorem sanguinis. Et si
corpus sit colericum sanguis erit coleri[cus]
et cum urine admiscetur erit urina [illegible]
tenuis splendens admodum ignis. Et si
complexio sit flegmatica sanguis erit frigidus et
humidus et urina pallida et spissa admodum
flegmatis [illegible] pallida cum spissa mediocri
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] Et si complexio sit melancolica
[illegible] et urina [illegible] et tenuis et splendens
ad modum cornu. Incipit phisonomia Ar[istotelis]

Diverse membrorum dispositiones secundum artem
phisonomie diversos affectus in homine
ad mores indicant. Non tamen quod
ista signa nomina imponant moribus hominum
sed ostendunt inclinationes [illegible] que cum ratione
possunt freno rationis [illegible] ergo in hoc [illegible]

[illegible] ducendi huius [illegible] ducunt
Constantinum philomonem locum inspiciens [illegible]
nis ¶ Signa multi[illegible] graues et tristes dicimus
[illegible] in hoc oppo[illegible] videmus [illegible] ¶ [illegible] cole
[illegible] stulcos sunt [illegible] et [illegible] pigri et
sompnolenti ¶ phisonomia [illegible] cum masculinis
vehementis animi cum ad impetus studiosus et
animosus ¶ femine [illegible] mirandis et timidesce
¶ Capilli molles et rari [illegible] in genere plo
[illegible] ¶ [illegible] capilli crispi [illegible] timide
et lucri cupidum ¶ [illegible] capilli depressi minimum
[illegible] minores fere animi [illegible]
[illegible] vnde [illegible] ¶ [illegible] capilli flaui et
[illegible] albi indociles indicantur ¶ Capilli
[illegible] et moderate tenues bonos in
[illegible] mores et bona [illegible] dispositionem
¶ Caput nimis magnum stolidum indicat
¶ Caput globosum et breue cum [illegible] sapientia
et memoria ¶ [illegible] caput [illegible] [illegible]
[illegible] insolencie [illegible] dat in
[illegible] ¶ [illegible] caput oblongum et [illegible]
homine [illegible] in [illegible] et prudenti ¶ Frons
[illegible] indociles et [illegible]
[illegible] ¶ Frons lata signat [illegible]
[illegible] ¶ [illegible] rotunda signat [illegible]
[illegible] ¶ [illegible] quadrata et [illegible]
[illegible] magne sapientie et magnanimitatis
est in [illegible] ¶ Supercilia [illegible] vsque ad
[illegible] signat [illegible] et studiosum in
omnibus [illegible] ¶ [illegible] et [illegible]
[illegible] hoc [illegible] sapiente [illegible] ¶ [illegible]
[illegible] declinat et ad gibbositatem
[illegible] ¶ [illegible] supercilia [illegible]
[illegible] signat [illegible]
longa et [illegible] signat [illegible]
[illegible] ¶ Oculi qui [illegible]
[illegible] moderatos et
[illegible] signat [illegible] pungere [illegible]
[illegible] ¶ Oculi [illegible] et obscuri [illegible]
signat [illegible] et [illegible]
[illegible] ¶ Oculi [illegible] signat [illegible]
et [illegible] animum et [illegible] cupidum [illegible]
[illegible] rubentes [illegible]
[illegible] signat hominem [illegible] et
[illegible] ingeniosum ¶ Vbi [illegible] in nigris oculis
[illegible] rubent et [illegible]
ad [illegible] et [illegible] pallida [illegible]
[illegible] ambiunt [illegible]
[illegible] singulariter [illegible] oculi et [illegible]
[illegible] mouentur in [illegible] palpebra
[illegible] signat [illegible] qui omnia [illegible]

[illegible]
[illegible] ¶ [illegible] signat
[illegible] efficientiam [illegible] ¶ [illegible]
[illegible] hominem [illegible]
[illegible] ¶ Oculi [illegible]
[illegible]
¶ [illegible] signat [illegible] et [illegible] in
[illegible] ¶ [illegible]
omnibus [illegible] ¶ [illegible]
[illegible] signat [illegible]
[illegible] ¶ [illegible] minimi
rotunde [illegible] ¶ [illegible] oblonge [illegible]
[illegible] ¶ [illegible]
[illegible] signat ¶ [illegible]
[illegible] ¶ [illegible]
[illegible] ¶ [illegible] ¶ Na[illegible]
[illegible] ¶ [illegible]
[illegible]
¶ [illegible] mobili [illegible]
[illegible] ¶ [illegible] signat [illegible] et
[illegible]
[illegible] ¶ Nares [illegible]
[illegible] ¶ [illegible]
[illegible]
signat ¶ [illegible] dependens [illegible] signat
¶ [illegible] ¶ [illegible]
[illegible] ¶ [illegible]
[illegible] ¶ Labia soluta [illegible]
[illegible] dependet [illegible]
[illegible] signat [illegible] ¶ Os [illegible]
[illegible] ¶ [illegible]
[illegible]
[illegible] ¶ [illegible]
[illegible]
[illegible] ¶ [illegible]
[illegible]
[illegible] ¶ Mentum [illegible]
[illegible] ¶ [illegible]
[illegible]
[illegible] ¶ [illegible]
[illegible] ¶ Vox [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] gaudentes ¶ [illegible]
[illegible] signat [illegible]
¶ [illegible]
[illegible] ¶ [illegible]
[illegible] ¶ [illegible]
[illegible] ¶ Pectus [illegible]
[illegible]
[illegible] ¶ Pectus [illegible]
[illegible] ¶ [illegible]
[illegible] signat hominem [illegible] regione
[illegible] ¶ [illegible] capillos [illegible]
[illegible] ¶ [illegible]
[illegible] ¶ [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] pluralitas [illegible]

petra uel d'dar homines melinolos et mollis [illegible] gaudentes. ¶ Manus nimium breues et ex ligni for[illegible] [illegible] et sagittes ¶ Gracile manus et digitos breues uel [illegible] sunt declinant [illegible] ve [illegible] ¶ Manus in [illegible] et tenues longe sicut et uocate vngues plani albi et molles et tenues et rubentes et bene lucidi optime ingenii indicant. ¶ Vngues in [illegible] et in [illegible] sicut et rapaces. Vngues breues nimium declarant malignum ¶ Vngues collecti et globati [illegible] sicut et malignum. Digiti [illegible] et tenues stultum demonstrant ¶ Digiti [illegible] et reualsi [illegible] et [illegible] ¶ Latera tenuia et angustia et [illegible] timiditate [illegible] ¶ Latera [illegible] [illegible] homine [illegible] ¶ Pars omnis que [illegible] et que [illegible] plena et [illegible] et homines [illegible] et [illegible] molles [illegible] ¶ Pedes [illegible] ¶ Pedes nimium [illegible] ¶ Pedes breues et tenues [illegible] malignum ¶ Cum longis passibus [illegible] malignum [illegible] ¶ Cum celeriter incedendo se [illegible] et vultum se reducit [illegible] totum corpus [illegible] ¶ Cum breues passus [illegible] malignus [illegible] ¶ Color [illegible] color albus cum pallore [illegible] ¶ [illegible] lucentibus oculis [illegible] ¶ Color medius [illegible] albus [illegible] [illegible] bonum ingenium et bonorum morum [illegible]

Explicit phisonomia [illegible]

[L]una [illegible] 10 [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] flebotomia [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ¶ [illegible] tres dies [illegible] in quibus non debemus minuere [illegible] potionem accipere [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] homo [illegible] minuerit [illegible] ¶ [illegible] qui minuerit in dextro brachio [illegible] ¶ [illegible] qui in fine [illegible] [illegible] febrim habebit. Et qui [illegible] ¶ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ¶ [illegible] [illegible] [illegible] melius.

¶ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ¶ Flores [illegible] [illegible]

[illegible] ¶ [illegible] [illegible] et modicum [illegible] [illegible] ¶ [illegible] [illegible] [illegible] ¶ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] balneatione [illegible] [illegible] ¶ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ¶ pillule ad [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

¶ [illegible] ¶ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ¶ [illegible] [illegible] ¶ [illegible] [illegible] ¶ pillule [illegible] ¶ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] de puncto

c. flammula | c. filipendula
c. ferrugine | c. fit[illegible]
c. fumo terre | c. ferido[illegible]
c. fo[illegible] | c. fenugreco

Flammula est calida et sicca in quarto gradu. Flammula [illegible] efficacie [illegible] ligni [illegible] flammula [illegible] [illegible]

Ferrugo est calida et sicca [illegible] [illegible]

Fumus terre est calidus et siccus [illegible] [illegible]

Filipendula est calida [illegible] [illegible]

[illegible] Valeriana [illegible]

[illegible]

[P]etrum ar[illegible]. [illegible]

[illegible]

Feniculus ca. e. et s. in ii. g. [illegible]

[illegible]

Fenugrecum ca. e. [illegible]

[illegible]

[illegible] ca[illegible]	c. gummi arabica	c. galbaneo
c. Gariofilis	c. gariofilata	c. galla
c. Genciana	c. Git	c. genciana
c. Galanga	c. gummi sol	c. galla muscata
c. Galbano		

Gariofili ca. et s. in iii g. [illegible]

[illegible]

[illegible] in aqua [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] vin [illegible] gariofili [illegible] [illegible] et mediate
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] pulvis gariofilorum [illegible] [illegible] [illegible]

Genciana est [illegible] gumma [illegible] [illegible] in iii gradu. Genciana est [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] colligitur [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in pulvere [illegible] cum vino [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] cum vino [illegible]

Galanga est calida et sicca in iii gradu [illegible] galanga [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] galanga [illegible] [illegible] fortitudinem [illegible]

Galbanum [illegible] gumma [illegible]

[illegible] [illegible]

simplex est distinguitur. album quod melius est et est eligendum quod durum est et [illegible] maius pondus et [illegible] pondus [illegible] est [illegible] et si infunditur [illegible] clarus sit eligendus [illegible] et [illegible] ponenda [illegible] [illegible] quod gummi [illegible] [illegible] cum [illegible] gummi [illegible] [illegible] ponitur [illegible] ad [illegible] laxandum et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] aqua [illegible] conglutinare [illegible] [illegible] [illegible] ligandi et fiat [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] aqua ponatur [illegible] [illegible] fiat [illegible] [illegible] debilitate [illegible] detur pulvis eius [illegible] [illegible] [illegible] passione [illegible] pulvis eius [illegible] [illegible] succo plantaginis vel aqua in [illegible] [illegible] pulvis [illegible] pondus [illegible] fiat [illegible] [illegible] [illegible] sub lingua [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] fiat [illegible] detur pulvis eius cum succo plantaginis vel aqua infusa [illegible] [illegible] detur de [illegible] pulvis eius cum aqua [illegible] [illegible] detur pulvis eius [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] fiat [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] aqua [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] fluxum [illegible] detur pulvis eius [illegible] [illegible] [illegible] aqua [illegible] fiat fiat suppositorium vel [illegible] pessarium idem [illegible] in naribus [illegible] sistit fluxum sanguinis [illegible] vel fiat in [illegible] [illegible] [illegible] valet pulvis eius et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] aqua [illegible] [illegible] pulvis eius

Gariofilata vel gariofilatum calida est [illegible] [illegible] [illegible] gariofilatum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] gariofilata [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] radices [illegible] radices [illegible] debent [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] aroma [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Git calidum est [illegible] dolorem [illegible] [illegible] detur vinum decoctionis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] pulvis eius [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] detur pulvis eius [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Granum solis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] vinum decoctionis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] passione

Galbanum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] optime [illegible] [illegible]

Galla [illegible] magis valet [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] fiat [illegible] pulvis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] fiat [illegible] [illegible] [illegible] gallarum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] pulvis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] fiat [illegible] gallarum pulvis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] fluxum [illegible] fiat [illegible] [illegible] gallarum pulvis [illegible] succo plantaginis [illegible] [illegible] [illegible] aliquod solidum [illegible] [illegible] [illegible] fluxum sanguinis [illegible] pulvis [illegible] cum [illegible] sanguinis [illegible] capillos albos [illegible]

[illegible] et siccum [illegible] plurimum et [illegible] addito pulvere [illegible] et [illegible] confectione [illegible] capillos et [illegible] et [illegible] [illegible] abluatur cum aqua [illegible] nec [illegible] in [illegible] et [illegible]

Genestrum calidum et siccum est in [illegible] gradu. [illegible] est [illegible] et [illegible] folia [illegible] minutas et [illegible] et habet florem album [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] mulierum [illegible] valet [illegible] aqua decoctionis eius [illegible] capitulis eius et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] valet

Galla [illegible] calida et sicca [illegible] [illegible] fructus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] dolorem [illegible] [illegible]

Hermodactili. [illegible] calidi et sicci in [illegible] gradu [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] colligitur et [illegible] passionem et [illegible] febre [illegible]

c [illegible]	c [illegible]
c ysopo	c ypoquistidos
c vero	c [illegible]

Iusquiamus frigidus est et siccus in [illegible] gradu [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] album [illegible]

Iris [illegible]

annus calide et sicce complexionis est in iii gradu. [illegible] vocatur barba aaron. et est [illegible] appellatur [illegible] lupus et siccis et mortuis et [illegible] [illegible] invenitur et inestate [illegible] [illegible] efficaciam [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] colliguntur [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] dissolutiva [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] tubositatibus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] tubositatibus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] supponitur [illegible] ad solem ponatur [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] pulvis [illegible]

[L]aurus calide et sicce [illegible] Folia complexionis est in ii gradu [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in foliis et in effectibus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] colligitur [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] radice [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] dissolvit et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] collirium ex pulvere [illegible]

[L]...postidos sic. [illegible] aqua rosa. [illegible] sicce complexionis est in ii gradu [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] colligitur [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ex siccitate [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] loco non multum sicco non multum humido [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ex [illegible]

[illegible] [illegible]

[L]...calide et sicce complexionis [illegible] vinum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

c. laudano	c. lingua avis	c. lentisco
c. liquiricia	c. lapacio	c. lenticula
c. lapide lazuli	c. litargiro	c. laureola
c. lilio	c. lactuca	c. leuistico
c. licio	c. lupino	c. lapide [illegible]
c. licii	c. lauro	ma[illegible]

[L]...[illegible] est [illegible]

[illegible] melancolia[?] ... Illud est quod [illegible]

[illegible]

[illegible] lapidis armeni [illegible]

[illegible]

[illegible] argenti vivi [illegible]

[illegible]

[illegible] ad [illegible] licium [illegible]
cum succo feniculi [illegible] ponatur ad oculos
clarificat et valet contra [illegible] [illegible]
[illegible] et ad [illegible] ulcerationi pulvis
licii cum [illegible] et pone cum aqua ro[sacea] [illegible]
et ulcera illinatur [illegible] [illegible]
[illegible]. [illegible] ex licio [illegible]
febre [illegible]
[illegible] gingivarum fiat [illegible] lavatio.
[illegible]
[illegible] lentigines fiat [illegible]
ex licio et [illegible] quantitate [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

Licium [illegible] calidum est et siccum [illegible]
[illegible] ad solutionem
[illegible] valet [illegible] ex succo [illegible]
[illegible] decoctionis et oleo et melle [illegible]
[illegible] et solvit

Lingua avis calida est et humida [illegible] [illegible]
[illegible] folia [illegible] acuta [illegible]
lingue avis [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] oleo [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] succo lingue avis [illegible]
[illegible]
[illegible] lingue avis [illegible]
[illegible] melle [illegible]
[illegible]
[illegible] succo lingue avis [illegible]
[illegible]
[illegible] magis valet

Lapacium calidum est et siccum in [illegible] gradu [illegible]
[illegible] acutum [illegible] folia et [illegible]
[illegible] rotundum [illegible] folia [illegible]
[illegible] lapacium domesticum [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] lapacii acuti [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] scabiosis [illegible]
[illegible]
[illegible] lapacii acuti [illegible]
[illegible] lapacium [illegible]
[illegible] oleo [illegible]
[illegible]
[illegible] lapacii acuti [illegible]
[illegible]

[illegible] fiat de cocto et colato
[illegible] et oleo fiat [illegible]
[illegible] fiat lapacium in vino et oleo [illegible]
supponatur [illegible] in nocte in [illegible]
[illegible] decoctionis eius solvit [illegible]
splenis et epatis [illegible]
[illegible] lapacii [illegible] addito [illegible]
et fiat aliquantula decoctio [illegible]
[illegible] fiat [illegible] ex lapacio
acuto et [illegible]
valet succus eius [illegible] cum melle [illegible]
in [illegible] succus eius cum succo [illegible]
[illegible] calido [illegible]
in balneo [illegible] ex lapacio [illegible]
[illegible] ex [illegible] lapacium acutum [illegible]
[illegible] valet scabiosis

Litargirum [illegible] est in [illegible] et siccitate
[illegible] in [illegible] gradu [illegible]
[illegible]
Litargirum [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] litargiri [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] litargirum [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] litargirum [illegible]
[illegible] oleum [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] oleo [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] aqua ro[sacea] [illegible] litargirum [illegible]
[illegible]
[illegible]

separat(ur) [illegible] ex pulvere [illegible]
pulvis in modum collirii [illegible]
[illegible] ad faciendum [illegible]
[illegible] superfluum removendum [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] fiat unguentum

[L]actuca [illegible] frigida est et humida [illegible]
[illegible]
[illegible] ab auctoribus [illegible]
[illegible]
[illegible] lactuca [illegible] ab auctoribus [illegible]
[illegible]
[illegible] lactis [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[L]upinus [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] cum melle [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[L][illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible] fiat [illegible]
[illegible] in vino [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] cum melle [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] cum melle [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[L]entiscus [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[L][illegible]
[illegible]

fit ius lenticule in aceto decoquitur usque ad aliquantulam decoctionem et in ipsa mittitur psidiacum(?) in vino et ad comestionem et sic coquitur ablato cortice in illo cicta(?) stet addatur melior est ad digerendum et ad di
genitum et colica restringendum fortior. Si vero lenticula est cortice coquitur in aqua quam illa coleata et est sole commixta fiat pectus stip
tico salubre et si aqua pori cicta bene de coquitur aliud solone muniunt

Laureola calida est et sicca in quarto gradu. Frutex est cuius semen vel fructus usui medicine competit et appellatur cocconidium. Cuius grana inveniuntur ad re
cepta scilicet leuticole vel cocconidium fructus dr. Porum in v. annis potest servari. Hec est virtutis purgativa flegma et colera multum et similiter lapsus et et eget multum fortiter
ulus(?) per se. Acuitur cum bdellio vel per alo
gestio ad flegma purgandum oxi vel cum ea ad colera
purgandam alipus in quantitate dr. v. addito
mastice vel bdellio vel gummi arabico ad repressio
nem eius quam movet propter fortiorem et sic
pulvis cocconidium bullit bulliat
cum oleo et ex oleo unge pectinem per
vices et distillans vene propter tenasmon ex
flegmate et glutinoso humore adherente intesti
nis fiat suppositorium ex bombace intincto et cuius in
vincti profundiatur sicut fiat ex humore in
existente scilicet fluctuatione suprima.

Leuisticum calidum est et siccum in secundo gradu cuius semen
leuistici appellatur semen non libera vel radix
in medicinis datur, poni est invenitur cuius recep
tio per annum. Hec est virtutis diureticam
et extenuativam unde decoctionis
cum ulle et ... pleureticis et epilepticis confortante
et recentiores ex ventositate semen pul
vis est pulvis cinnamomi contra in eius valet

Lapis magnetis ...
Est et calidus et siccus in primo gradu. Hec lapis attrahit
ferrum unde ostendit invenit alicorem ...
... et coartamen ... fit ...
... clarius ...
et ... attrahit et dissolvit. ...
... quantitate sui lapidis ...
... attrahit ...
... pleuritie ...
lapide ... valet ...
pulvis ...
...

aliquantulum extrahit pulvis et ...
... melle cum succo feniculi
et solute melius valet ...
... dr. ii. datus cum succo feniculi contra ...
et splenem et allopiciam ...

c oleo	c olei galanga	c olei musce
c olei anima	c olei ...	c miri ...
c meliloto	c olei acoroidis	c mirta
c olei aluia	c mal mirtatis	c mirti
c olei astice	c olei zinziberis	c ...
c olei centa	c olei rubro	c olei lasta
c olei argilla	c olei alabastro	c olei ...
c olei muma	c olei elle	

Mirtus sunt multa ut dicit plato est calida in primo gradu sicca in secundo. Mirta frutex est cuius fructus dicitur mirtalli parvus competit
folia et flores ... fructus prius ... in colla
et ... efficacia ... folia ...
...
... fructus et folia ... inchoat
... ex ...
fortificat ... et ... et ...
...
... dent ...
... ex ...
... ex succo ...
... optimum ...
...
...
...
...
... et albumen ovi
...
...
...
...
...
...
...
...
...
...
...
...
...
...
...
...
...

[illegible] … dysuria et … vesice ulceribus, vulneribus et ulceratis [illegible] ❡ ❡ ❡

Manna calida est et humida in temperamento. Manna [illegible] sicut ros … [illegible] … dulcedinis … [illegible] … mel … [illegible] … multi alii faciunt manna … [illegible] … mellis … [illegible] … mel … [illegible] … manna … [illegible] … quod manna albida est … [illegible] … velut … mel … dulcis … [illegible] … manna … [illegible]

Mellilotum calidum est et siccum … [illegible] … alio nomine … [illegible] … [illegible]

Malva frigida est et humida in primo gradu … [illegible] … malva … [illegible] … folia … [illegible] … [illegible] … decoctione.

[illegible] … valet … [illegible] … melius … [illegible] … ventrem … [illegible] … mollificat … [illegible] … mollificat … [illegible] … mollificat … [illegible] … decoctio … [illegible] … malve valet … [illegible] … mollificat ❡

Mastix calida est et sicca in secundo gradu … [illegible] … [illegible] … gummi … [illegible] … [illegible] … decoctione … [illegible] … confortat … [illegible]

fenugr... ... exsiccat ... ex ... Glo. ... dissolvit ... decoctio ... [illegible]

... constringit ... [illegible] ... plus. Decoctio ... ualet ... fluxum ... uentris ... [illegible]

Mentha calida est et sicca in ii gradu. Est autem domestica ... [illegible]

[illegible]

Margarita frigida et sicca. Est autem lapis ... [illegible]

[illegible]

Mumia calida est et sicca ... [illegible]

[illegible]

quemque est et lucida et feruit que est
solvit [illegible] appellatur et ad [illegible] ut refert
dice fabis [illegible] abradendi est [illegible]
[illegible] et sanguinis pulvis eius super [illegible]
[illegible] cum succo sanguinarie [illegible] pulvis eius [illegible]
[illegible] sanguinem restringit. Emplastrum de foliis
pulvis eius et albumine ovi [illegible] et [illegible]
ponatur [illegible] in [illegible] tenentur
[illegible] sublinguntur. pillule facte ex pulvere eius
et [illegible] mastice et aqua in fusionis
gummi arabici [illegible] resolvuntur. Si vero [illegible]
[illegible] detur pulvis eius cum ovo sorbili in succo
plantaginis. Contra dissinteriam detur pulvis eius
cum [illegible] gummi arabici. [illegible] est aqua ro.
[illegible] succo plantaginis et [illegible] valet si fiat
[illegible] in testinorum. Si fiat nimis in
[illegible] pulvis eius cum aqua
ordei in fusionis [illegible] fiat emplastrum [illegible]
[illegible] et albumine ovi. Si fiat
[illegible] ponatur super pectine et rene
Si fiat [illegible] super umbilicum ponatur
Contra fluxum [illegible] detur [illegible] cum pulvere
[illegible] fiat [illegible] ex pulvere eius et [illegible]
sit pulvis eius [illegible] ¶

Mandragora frigida est et sicca. [illegible] non
[illegible] ab auctoribus. Cuius due
[illegible] cuius [illegible] et [illegible]. femina [illegible] foliis
[illegible] due [illegible] magis usui
[illegible]. In differentiam [illegible] due [illegible]
formata est ad modum mulieris et ad formam
masculi [illegible] ad formam masculi [illegible]
[illegible] formam [illegible]
formas [illegible]
Radix [illegible] cortex [illegible]
[illegible] poma [illegible] folia [illegible]
[illegible] collecti [illegible] duos [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] pulvis corticis eius [illegible] lacte [illegible]
[illegible] et albumine ovi [illegible]
dolore capitis ex calidi[illegible] folia ipsius
[illegible] super caput ponatur [illegible] et oleo [illegible]
[illegible] quod sic fit. poma mandragore
[illegible] in oleo communi [illegible]
[illegible] cocta [illegible]
mandragoratum [illegible] ad [illegible]
[illegible] capitis ex cal[illegible]
[illegible] in unguento. Si vero pulvis in [illegible]
[illegible] calore [illegible] capitis
[illegible] ex [illegible] oleo in principio [illegible]
[illegible] folia [illegible]

[illegible] [illegible] et [illegible]
[illegible] ex [illegible]
[illegible] et [illegible] modicum [illegible]
est [illegible] ¶

Menta calida est et sicca in secundo gradu [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] duos [illegible]
[illegible] ex [illegible]
et [illegible]
[illegible] solvit opilationem splenis [illegible]
[illegible] in estate.
et [illegible] pulvis [illegible]
est [illegible]
[illegible] solvit et digestionem confortat
[illegible] habet ipsa [illegible]
[illegible] pulvis eius [illegible]
[illegible] cum melle [illegible] ¶

Mala citonia frigida sunt [illegible] collecta
et ligata [illegible] suspensa per annum
in frigida regione [illegible]
[illegible] et fortificandi [illegible]
[illegible] vomitum
et fluxum [illegible]
[illegible] comedendum [illegible]
vomitum [illegible]
[illegible]
[illegible] ponatur super [illegible]
[illegible] in [illegible]
[illegible] vomitum [illegible]
[illegible] pulvis
[illegible] et pulvis
si comedatur appetitum provocat [illegible] con
[illegible] et fit [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ponatur [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] Signum
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible] coquitur mediocriter [illegible]
[illegible] pulvis et cum axungia [illegible]
et illa dicitur [illegible] diaconite [illegible]
confectio digestiva et multum confert [illegible]
ab egritudine [illegible]
[illegible] corrumpitur
[illegible] ponitur [illegible]
Pulvis eorum [illegible]
[illegible] in panno [illegible] et ponitur in aqua [illegible]
[illegible] unguento [illegible] nota
quod [illegible] pulvis [illegible]
[illegible] diaconite sufficiunt.

Mora celsi [illegible] dulcia et illa sunt
[illegible] calida [illegible] alia sunt acetosa
et illa sunt [illegible] suspensa [illegible]
[illegible] dulcia [illegible] valent
[illegible]
[illegible] ex colera [illegible]
[illegible] calore [illegible]
[illegible] acetosa plus competunt [illegible]
[illegible] cum succo [illegible]
[illegible] ex colera [illegible]
[illegible]
[illegible] ex succo [illegible]
[illegible]
[illegible] fit ex aceto
et succo [illegible] fit ex aceto
et succo [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] maturatis [illegible]
[illegible]
[illegible] vomitum [illegible]
Dissinteriam pulvis [illegible]
[illegible]
[illegible] vomitum [illegible]
[illegible] pectoris [illegible] ponatur [illegible]
[illegible] pulvis [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] pulvis [illegible] plantaginis.

Mala maciana i. mala silvestria frigida
et sicca [illegible]
[illegible] vomitum [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

similiter [illegible]
fiat [illegible] in medio et imponatur pulvis
[illegible] mastic. gariofili. [illegible] pulveri-
[illegible] piperis [illegible] et assatur. et ita [illegible]
[illegible] post [illegible]

Marrubium calidum et siccum in iii gradu [illegible]
quae alio nomine prassium dicitur. [illegible]
[illegible] competit [illegible]
[illegible] in umbroso loco [illegible]
[illegible] efficaciam [illegible] dissolvit
[illegible]
[illegible]
[illegible] pectoris [illegible] asma [illegible]
[illegible]
[illegible] fiat [illegible] ex vino [illegible]
[illegible] et fiat decoctio aliquantula spissi-
tudinem [illegible] pulvis [illegible]
[illegible] bonum [illegible] pulvis [illegible]
cum melle [illegible]
[illegible] tussim [illegible] decoctione
[illegible] siccam [illegible]
[illegible] decoctionis [illegible]
[illegible] in vino [illegible]
colica passio [illegible] emoroidas in-
flatas [illegible]
aqua [illegible] decoctionis [illegible] fiat
[illegible] cum melle [illegible]
melle [illegible] pulvis [illegible]
[illegible]
[illegible] pulvis cum melle [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] p. xv. [illegible]
fiat decoctio [illegible] colatura [illegible]
[illegible] et fiat unguentum [illegible]

Mala bacie [illegible] Optimum est
[illegible] folium [illegible]
[illegible]
[illegible] loco [illegible] foliis gariofili [illegible]

Mel calidum est et siccum in ii gradu. [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] mel [illegible]
[illegible] mel [illegible]
[illegible] album [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

o pectori ponitur. Est autem mel confectum quod fit de floribus et c. 4 illud est sic amittere et in medicinis mixturis ponendum est quod consolidat et mundificat. In medicinis autem virtutem corrigit et ut per mel dulce dicitur medicine. Aggregat humorem. [illegible] debet. Cum pulmone et muscilagine ut sicut in sua efficacia. quod frigidus humores [illegible] mellis. [illegible] melle et cum [illegible] tere et [illegible]. Ad [illegible] deco mulsa est calidum. quod sanat [illegible] mel vel sal et melle et [illegible]. Exigitur [illegible] siccum. quod primum [illegible] 4 [illegible] humorem medicine est melle [illegible] per iii dies [illegible] faciebus ad [illegible] in ventre vel [illegible] est melle [illegible] et ad [illegible] et aqua [illegible] in febribus [illegible] testa [illegible] pone pulverem salis et [illegible] et pone [illegible] et [illegible] ad modum digiti.

Muscus est calidus et siccus et subpone [illegible] est [illegible] quod est quae [illegible] reperitur [illegible] in [illegible] et in de [illegible] In [illegible] humores [illegible] collisione [illegible] pelle [illegible] mutare [illegible] pulvere [illegible] Est [illegible] color [illegible] Est et musc' [illegible] et [illegible] ad colorem [illegible] laudabi[lis] est [illegible] mutatur [illegible] ad [illegible] Est [illegible] nix [illegible] sophisticatur [illegible] gustu [illegible] aroma [illegible] Invenitur [illegible] sophisticant [illegible] colore [illegible] sanguine [illegible] pellicula [illegible] sophisticatur [illegible] conglutinatur ex [illegible] pellicula [illegible] m. pellicula [illegible] et [illegible] et [illegible] sophisticatum [illegible] conglutinatur vel pellicula [illegible] [illegible] sophisticatur. Sophisticatur n. sic [illegible] columbarum et [illegible] et [illegible] sanguine [illegible] misce [illegible] in vase [illegible] in vase [illegible] pluribus [illegible] aliis [illegible] aromatum [illegible] suam [illegible] virtute [illegible] aromatum [illegible] [illegible] corporis debilitate [illegible] et dolore [illegible] debilitate [illegible] et [illegible] ad [illegible] [illegible] est [illegible] pellicula [illegible] ad [illegible] et [illegible]

Mirobolani omnes frigidi sunt et sicci. Mirobolani [illegible] sunt [illegible] formam [illegible] effectum. Mirobolanorum [illegible] citrini kebuli bellirici emblici indi. Citrini [illegible] est [illegible] Kebuli [illegible] bellirici et emblici [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] plus [illegible] kebuli [illegible]

... colam. Inter principali ...
... colam. emblici ... colam.
... ponit mirobolanis ...
... debet ...
... ponderari ... debet pon
... nucleis et nucleis ...
... ponderari debet ...
... cum nucleis ponitur ...
... et mirobolani ...
... ponitur ...
... gumosa ...
... ut medium ... gumositatem
... colam ...
... non calefacit ...
[illegible]

Amoenis ... illi mirobolani condita ...
... debilitatem ...
... vel ...
... comedere ... bibitur ...
... firmat ...
... Non oportet
abstinere ...
... bonum mirobolani ...
... Quidam accipiunt ...
... et ponunt ...
... et calefaciunt ...
... faciunt ...
... mirobolanis ...
... albumen ...
... bonum ... albumen ...
[illegible]

Matris ... est ... dicitur ... flos ...
... flores ...
... eligendi ...
... sicut ...
...

Mirra ... est ...
[illegible]

arboris que reperitur in diversis nationibus aut estiva[illegible]
[illegible] quidam [illegible] producit esse [illegible]
[illegible] arbore incisa actione caloris in
[illegible] mirre consimile. Est autem [illegible]
[illegible] subrufa [illegible] aliquantulum [illegible]
[illegible] et lenis [illegible] minuta [illegible]
et illa mirra troglodites vocatur [illegible] ut [illegible]
[illegible] viride [illegible] confortandi [illegible]
mositate [illegible] gummositate conducit [illegible]
[illegible] dissolvendi et consumendi mediocriter ex qualitatibus suis
[illegible] consumit. [illegible] dissolvit enim consumit
[illegible] corpora fuerint mirra [illegible]
[illegible] consumi [illegible] per c. annos [illegible]
[illegible] actione fiat pulvis ex mirra [illegible]
[illegible] alune et [illegible] valet ad
digestionem confortandam et [illegible]
[illegible] in [illegible] et [illegible] asma et [illegible]
pectoris detur vinum decoctionis eius [illegible] mirre et
[illegible] iste [illegible] vini [illegible] decoctionis
mirre et [illegible] Solum vinum decoctionis
mirre valet ad digestionem confortandam. Et [illegible]
[illegible] per vomitum ex fumositate [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] gingivis [illegible] gingive ex
pulvere mirre putredinem consumit et consolidat
pulvis mirre [illegible] putredinem
consumit et consolidat. Fumigium mirre [illegible]
[illegible] cerebrum confortat. [illegible] pulvis
[illegible] calefaciat et
confortat superfluitates [illegible] consumit
[illegible] conceptum adiuvat. [illegible] fumigium
[illegible] quod [illegible] valet.

Matricaria calida est et sicca in ii. gradu. Alio nomine
[illegible] dicitur. Flores et folia competunt
usui medicine. Colliguntur in estate cum flores habent. In
umbroso loco desiccata per annum servari possunt. Virtutem
habet confortandi, [illegible] dissolvendi et consumendi et mundificandi
ex qualitatibus suis. [illegible] matricem [illegible]
[illegible] vinum decoctionis eius [illegible]
calefaciat et digestionem confortat [illegible]
[illegible] cerebrum confortat. Flores et folia [illegible]
calefacta [illegible] dolenti superposita
[illegible] dolorem [illegible] ex ventositate solvit. [illegible]
[illegible] ventositatem [illegible] confortat [illegible]
[illegible] valet [illegible]
[illegible] decoctionis matricarie [illegible]
[illegible] mundificat et superfluitates consumit.

Melissa calida est et sicca in i. gradu. Alio nomine [illegible]
[illegible] dicitur [illegible] viridis et sicca minus est
efficacie [illegible] ad solem [illegible]
[illegible] per annum servari potest. Virtutem habet confortandi, dissolvendi, consu-
mendi [illegible] effectum [illegible]
[illegible] ex [illegible]
[illegible] cum vino [illegible]
[illegible] mundificat [illegible] confortat et conceptum adiuvat.

vinum decoctionis eius valet [illegible]
decoctio in vino [illegible]
[illegible] et [illegible] dissolvit.

Mora celsi frigida sunt et sicca quamdiu domestica
[illegible] que in corporibus [illegible]
debent. [illegible] et sicca [illegible]
[illegible] colliguntur. [illegible]
dissolvendi, consumendi et mundificandi [illegible] et [illegible]
[illegible] et [illegible] valet
[illegible] diamoron dicitur. Et [illegible]
[illegible] cum aqua [illegible] in vino
modico et aceto et fiat gargarismus [illegible]
[illegible] ex succo eius et melle despumato
simul [illegible] per x. annos [illegible]
[illegible] in loco [illegible] ponitur. [illegible] eius [illegible]
[illegible] solvit [illegible] constipatos
[illegible] cortices [illegible] pulvis eius cum melle
[illegible] lumbricos necat [illegible] cortices
mundificat intestina. Cortex enim [illegible]
dissolvendi, consumendi et mundificandi [illegible] ex [illegible]
[illegible] dentem [illegible] dolorem [illegible]
[illegible] aliquantulum [illegible]
[illegible] et [illegible] ex ventositate.

c. nasturcium	c. nux muscata.
c. mirra	c. nux indica.
c. nenufar	c. nux vomica.
c. nigella	

Nasturcium calidum est et siccum in iiii. gradu. Semen nasturcii
[illegible] competit usui medicine. [illegible]
[illegible] reperitur nasturcium. Semen eius debet [illegible]
[illegible] Semen [illegible] efficacie per v. annos [illegible]
[illegible] viridis est [illegible] efficacie [illegible]
[illegible] modice. Virtutem habet [illegible] dissol-
vendi ex qualitatibus suis. [illegible]
[illegible] vinum ex [illegible] solet [illegible]
[illegible] semen nasturcii masticatum et [illegible] [illegible]
[illegible] cum [illegible]
[illegible] vino decoctum [illegible] dolenti superpositum
[illegible] valet
[illegible] superfluitate humoris [illegible]
[illegible] ex pulvere [illegible]
[illegible] fiat gargarismus ex decocto
[illegible] eius et ficuum siccarum [illegible]
[illegible] semen eius [illegible]
[illegible] in vino decoctum [illegible] valet
[illegible] in vino et oleo decocta [illegible]
[illegible] cum [illegible]
[illegible] pondere [illegible]
[illegible] melle [illegible] pulvis [illegible]
eius et cumini et colophonie.

Nigella calida est et sicca in ii. gradu. [illegible]
[illegible] reperitur [illegible]
[illegible] melius est. Est
enim [illegible] per [illegible]
[illegible] dissolvendi [illegible] ex [illegible] et
[illegible] ex pulvere [illegible] oleo et melle. [illegible]

... [illegible] pulvis ... cum melle conficiatur et in faciebus [illegible] ... sanguinem ... pulvis ... cum melle ... [illegible]

... [illegible] ... pulvis ... cum melle ... [illegible]

Nenufar frigida est et humida in secundo gradu. Herba est que lata folia habet in aquosis locis reperitur ... [illegible] ... regionibus ... [illegible] ... florem ... [illegible] ... bonum florem ... [illegible] ... in medicinis ... [illegible] ... in calidis regionibus reperitur ... [illegible] ... contra febres ... [illegible] ... capitis ... [illegible] ... flores ... [illegible] ... applicetur.

Nigella calida est et sicca in tertio gradu. Semen est herbe que in locis ... reperitur ... [illegible] ... semen ... [illegible] ... cum ... melle ... [illegible] ... pulvis nigelle ... [illegible] ... cum aceto ... [illegible] ... nigelle ... [illegible] ... pulvis nigelle in ... [illegible] ... [illegible]

Nux muscata calida est et sicca in secundo gradu. Fructus est arboris ... [illegible] ... tempore ... [illegible] ... [illegible]

... [illegible] ... [illegible] ... confortat ... [illegible] ... nux muscata ... [illegible] ... cum ... [illegible] ... dolorem ... [illegible] ... confortat ... [illegible]

Nux indica calida est et sicca ... [illegible] ... confortat ... [illegible] ... [illegible] ... nux indica ... [illegible] ... cum pomo ... [illegible] ... pulvis ... [illegible] ... pulvis ... [illegible] ... melle ... [illegible] ... [illegible] ... pulvis nucis indice ... [illegible]

Nux vomica calida est et sicca ... [illegible] ... [illegible]

[illegible]	[illegible]

Ozimum calida est et sicca ... alio nomine basilicon ... [illegible] Gazilia

... [illegible]

[illegible] Similiter dissolutum cum oximelle [illegible] et mundificat [illegible] collectum per [illegible] annos [illegible] et [illegible] dissolutum cum [illegible] valet [illegible] in quolibet [illegible] in [illegible] valet [illegible] et [illegible] valet [illegible] melius est in [illegible] et [illegible] vinum album [illegible] valet [illegible] et [illegible] valet contra [illegible] et [illegible] valet contra [illegible] et [illegible] cum [illegible] et [illegible] valet [illegible] mundificat [illegible] valet contra colicam [illegible] dolorem [illegible] valet [illegible]

Opopanax calidum est et siccum in tertio gradu. Est autem succus opopanacis [illegible] herbe [illegible]. In opopanace succus radicis [illegible] in estivo tempore [illegible] et effluit liquor [illegible] calore solis in durum [illegible] adulteratur cum [illegible] et [illegible]. Eligendum est quod clarum est [illegible] et colore sit [illegible] rufum [illegible] colorem. Cum autem debet poni in medicinis [illegible] valet [illegible] et [illegible] valet contra [illegible] valet [illegible] dissolvit et [illegible] valet [illegible] Opopanax in succo marrubii [illegible] et [illegible] valet [illegible] et [illegible] dissolvit [illegible] et [illegible] valet contra [illegible] in succo [illegible] dissolvit [illegible] et [illegible] valet contra [illegible]

[illegible] Emplastrum [illegible] ex opopanace valet [illegible] et [illegible]

Opium frigidum est in quarto gradu [illegible] Opium thebaicum [illegible] et [illegible] opium [illegible] ex [illegible] papaveris [illegible] in foliis [illegible] opium thebaicum [illegible] et [illegible] opium [illegible] valet [illegible] molle [illegible] colorem [illegible] Opium thebaicum durum est et colore [illegible] rufum. Opium [illegible] molle est et [illegible] in [illegible] valet [illegible] et [illegible] opium [illegible] valet [illegible] et [illegible] dolorem [illegible] et [illegible]

Origanum calidum et siccum in tertio gradu [illegible] Origanum silvestre [illegible] et domesticum [illegible] et [illegible] valet [illegible] et [illegible] valet [illegible] et [illegible]

tost

Gba Ro [illegible]

ex illa decocta in vino et superposita renibus [illegible] solvit et dissuriam. Cum electuario ex [illegible] est adhuc [illegible] est. Contra pulsum cum panno [illegible] superposita ano supponatur [illegible] in vino et oleo decocta et umbilico [illegible] durum [illegible] solvit. Fomentum factum ex aqua decoctionis eius matricem mundificat et [illegible] provocat. Ex melle [illegible] si [illegible] ipsi [illegible].

Oxifenicia frigida est et sicca. Subponitur [illegible] in secundo gradu. Dicitur a quibusdam tamarindi. Fructus est cuiusdam arboris in India nascentis que assimilatur [illegible]. Eligendus est tamarindus qui non [illegible] et non multum mollis [illegible] quia corruptus est et infectus. Eligendus [illegible] coloris est et saporis [illegible] in medicinis [illegible] tempore colligitur [illegible] conservatur [illegible] mittatur [illegible] [illegible] in [illegible] vel [illegible] p. x. d. [illegible] [illegible] et cum [illegible] in [illegible] decoctionibus [illegible] ponitur [illegible] colatura [illegible] et [illegible] pulveres [illegible] et colatura [illegible] in [illegible] aqua [illegible] valet febricitantibus [illegible].

Ordeum frigidum est et siccum in [illegible] gradu. Sed ex ordeo multa fiunt que operantur [illegible] polenta et farina [illegible] polenta fit [illegible] aqua [illegible] Ordeum mundatum in mola [illegible] mola aliquantulum [illegible] farina [illegible] in aqua [illegible] decocta [illegible] febricitantibus et laborantibus [illegible] et [illegible] semper [illegible] Ordeum mundatum in aqua sit decoctum usque dum [illegible] colorem et [illegible]. Hec aqua optima est [illegible] polenta et [illegible] febricitantibus [illegible] in [illegible] et optimum [illegible] fit [illegible] et farina [illegible] et sicco quod est [illegible] et [illegible] cum [illegible] farina et melle [illegible].

Os de corde cervi siccum et frigidum [illegible] Os quoddam in corde cervi [illegible] quod simile est cordis [illegible] cartilaginem [illegible] et [illegible] de corde cervi est [illegible] sanguine cordis et [illegible] cartilaginem [illegible] in [illegible] et [illegible] de corde cervi [illegible] album et molle [illegible] de corde cervi [illegible] de [illegible] sanguine [illegible] et [illegible] pulvis de [illegible] cordis [illegible] pulvis

Os sepie frigidum et siccum [illegible] est os illud in [illegible] sepie [illegible] ad dealbandos dentes [illegible] cum [illegible] in panno lineo subtili ponatur et [illegible] facit [illegible] Ad [illegible] et [illegible] facit [illegible] pulverem [illegible] de [illegible] pulverem ossis sepie et [illegible] facit [illegible] melle [illegible]

Olibanum calidum et siccum in secundo gradu. Id est gummi cuiusdam arboris [illegible] nascentis [illegible] Alexandrinum. Et [illegible] masticem [illegible] Invenitur [illegible] masticem [illegible] olibanum [illegible] ponitur in [illegible] masticem olibanum ponatur [illegible] et minutis [illegible] Eligendum est quod clarum et album [illegible] Virtutem habet confortandi [illegible] et [illegible] fluxum ventris [illegible] et dolorem [illegible] et [illegible] vino [illegible] et album [illegible] olibanum [illegible] masticem [illegible] [illegible] fluxum [illegible] cum [illegible] et [illegible] habet [illegible] ad confortationem [illegible] et mundificationem [illegible] fit [illegible] fumigium ex [illegible] melle [illegible] Olibanum [illegible] cum vino [illegible] Contra [illegible] pulvis [illegible] suppositum [illegible]

c piretro	c psillio	c pitulo
c pipere	c polipodio	c polio
c pionia	c petroleo	c pice
c [illegible]	c [illegible]	
c peucedano	c [illegible]	
c petrosilino	c pulegio	
c [illegible]	c pinus	
c [illegible]	c pinus [illegible]	
c prunus	c [illegible]	
c [illegible]	c [illegible]	

P[illegible] c. e. et s. in [illegible] gradu. [illegible]
[illegible] In hieme [illegible]
[illegible]

[illegible]

P[illegible] in principio iii gradus [illegible]
[illegible]

[illegible]

[illegible] collitur. Album [illegible]
[illegible] longo. [illegible]
[illegible] pulvis
[illegible]

P[illegible] c. e. et s. in ii gradu. [illegible]
nomine appellatur [illegible] In hieme colli-
[illegible]

[illegible]

P[illegible] Et [illegible]
[illegible]

[illegible]

P[illegible]
[illegible]

[illegible]

[illegible] ... crassos [illegible] ...
... decoctio [illegible] ...
... [illegible] ...
... [illegible] ...

Petrosilinum calidum et siccum in secundo gradu. Est autem [illegible] domesticum et silvestre [illegible] ... usui medicine [illegible] ... semen [illegible] ... [illegible]

Polipodium calidum et siccum in [illegible] ... [illegible]

Pinea [illegible] ... [illegible]

P[illegible] ... [illegible]

P[illegible] ... [illegible]

[illegible] ... [illegible]

Psillium frigidum et humidum in secundo gradu ... [illegible]

P[illegible] ... [illegible]

[illegible]

P[illegible]

[illegible]

[illegible] tunc bibitum levat.

Parietaria c. e. [illegible] alio nomine [illegible] herba muralis [illegible]

[illegible]

Portulaca frigida et humida est [illegible] virtutis est efficacie [illegible]

[illegible]

Pulegium c. e. [illegible]

[illegible]

P[illegible]

[illegible]

P[illegible] omnium [illegible]

[illegible]

[illegible] et [illegible] reducat [illegible] in
pluribus [illegible] ponitur pulvis eius cum ce-
tera [illegible] digestione [illegible] et
[illegible] ad medicinam
[illegible] in melle comedatur [illegible]
[illegible] sed si [illegible] usui medi-
[illegible] vel [illegible]
[illegible] in [illegible] existente [illegible]
[illegible] ponitur in [illegible] ut [illegible]
[illegible] cum [illegible]
[illegible] et [illegible] in [illegible]
[illegible] in [illegible]
[illegible] ex [illegible] dum [illegible]
[illegible] sicut [illegible]
[illegible] existente [illegible] decoct-
[illegible] illorum

Passule [illegible] et [illegible] in pr[illegible]
[illegible] in
arbore [illegible] desiccate [illegible]
in [illegible] eligantur [illegible] et desiccate [illegible]
[illegible] in [illegible] in uno [illegible]
[illegible] et [illegible]
aromaticarum in foliis [illegible] et [illegible]
per ii annos [illegible] passule
[illegible] decoctionis [illegible]
[illegible] in vino [illegible]
[illegible] valet [illegible] et dolorem [illegible]
[illegible] valet [illegible]
[illegible] in [illegible]
[illegible] existente [illegible]
[illegible] desiccate
[illegible] pulvis [illegible] valet [illegible]
[illegible] fluxum [illegible]
[illegible] valet [illegible] pectoris [illegible]
fluxum ventris [illegible]

Pistacee [illegible] fructus arboris
[illegible] similes
[illegible] sunt in medicina [illegible]
[illegible] et [illegible] fructus
[illegible] valent [illegible]
[illegible] melle
[illegible] pulvis [illegible]
[illegible] in modo [illegible]
[illegible] coitum

Plumbum [illegible] et [illegible] in [illegible]
[illegible] actione ignis dissolvitur
[illegible] fiat [illegible] et [illegible] in
ponatur [illegible] et moveatur [illegible]
[illegible] ad [illegible] Ex [illegible]
[illegible] oleo [illegible] et [illegible]
[illegible] moveatur [illegible] ponatur in aliquo
vase [illegible] unguentum optimum valet contra combusturam
ex igne vel aqua et contra [illegible] et contra
[illegible] ex caliditate et contra herpetem
[illegible] fit autem plumbum ustum quod in [illegible]
[illegible] ponatur plumbum in aliquo
vase super ignem et imponantur [illegible]
i. [illegible] capsicum vel [illegible]
imponatur et moveatur cum [illegible]
[illegible] redigatur ad quasdam massas que
postea pulverizari possunt.

Poli [illegible] sunt [illegible] Sed [illegible]
[illegible] usui medicine operatur. Unde
[illegible] simplici [illegible] potius [illegible]
[illegible] in medicina. Cum flores [illegible] colligi [illegible]
[illegible] dissol[illegible] et [illegible]
[illegible] sic [illegible] decoctionis [illegible]
et passularum valet contra [illegible] intestinorum
pectoris. [illegible] decoc[illegible] valet
contra dolorem [illegible] et [illegible] intestinorum [illegible]
dolorem ex [illegible] et ventositate et contra [illegible]
[illegible] et [illegible] et [illegible] et dissu[illegible]
[illegible] et [illegible] et contra dolorem [illegible] ex ventositate

Pix [illegible] alia navalis. alia liquida.
[illegible] dicitur [illegible] est [illegible] in [illegible]
navalis [illegible] autem quidam
quod pix liquida sit fex picis navalis dum
excoquitur pix navalis. pix liquida quasi
fex residet. qui [illegible] fiunt [illegible]
[illegible] quarum frusta in vasis [illegible]
[illegible] aquam in alia vasa que [illegible]
sunt posita [illegible] liquorositas aliquis
[illegible] pix liquida [illegible] dissol-
[illegible] et laxandi [illegible] fiat [illegible] ex
[illegible] resoluta cum aceto et oleo [illegible] aliud
ponatur [illegible] in aceto per noctem [illegible]
[illegible] resoluta [illegible] oleo. Ex illa [illegible]
fiat unguentum contra [illegible] et [illegible]
[illegible] cum [illegible] resolvatur
[illegible] sapone gallico et fiat unguentum [illegible]
[illegible] fiat [illegible] et [illegible]
[illegible] et colophonia. [illegible] fiat optimum
[illegible] resoluta in oleo [illegible] fiat
[illegible] contra [illegible] pix navalis in
[illegible] ponatur.

[illegible] lepram [illegible] fit aqua de [illegible]
[illegible] faciat [illegible]
[illegible] calide [illegible]
[illegible]
[illegible]
ad [illegible] [illegible]
[illegible]
[illegible] pulverizata [illegible]
[illegible]
pulverizata [illegible] bulliant [illegible]
[illegible]

[illegible] rans

Incipiunt interpretationes somniorum secundum Danielem prophetam

[illegible]

[illegible]

¶ [illegible] [illegible] ¶ [illegible] facit [illegible] ¶ [illegible] nulli [illegible] [illegible] ¶ [illegible] ¶ [illegible] ¶ [illegible] ¶ [illegible] ¶ [illegible] gaudium ¶ palmam [illegible] honorem ¶ [illegible] leticiam ¶ Mortem [illegible] ceterum et cetera.

Incipit prima de generalis introductio ad iudicia astronomie quantum pertinet ad medicum introducendum tam de signis generalibus et in facte quam de [illegible] secundum quod tempore optimum in ipsis est pertingendum.

[illegible] signa [illegible] [illegible] [illegible] terminum quibus sed influentie celestis [illegible] sunt inspicienda. ¶ Primum est de circulo in quo sunt et de numero et ordine eorum in eodem. ¶ Secundum est de proprietatibus signorum et mobilitate et immobilitate et masculinitate et femininitate. ¶ Tertium est cuiusmodi signum quod membrum [illegible] respicit. ¶ Quartum est [illegible] signorum quantum pro tempore [illegible] et cuiusmodi complexionem consideret et que signa sunt [illegible] et que non et que sterilia et que fecunda et quedam alia circa hec. ¶ [illegible] primum. [illegible] sunt notanda. ¶ Primum est quid sit zodiacus qui dicitur orbis signorum vel circulus obliquus ab Aristotele dicente quod latio solis in obliquo circulo vel ab latio facit dissimilitudines clemitorum [illegible]. ¶ Secundum erit de numero signorum et nominibus eorundem. ¶ Tertium erit [illegible] et ordine signorum. ¶ [illegible] apparet quid circulus est ex sphera quia zodiacus dicitur circulus [illegible] [illegible] describere. Vel dicatur obliquus quia non est eque distans ab equinoctiali sed intersecat eum ad angulos obliquos

et superiores [illegible] obliquus incipiat [illegible] intersectio fit in duobus locis qui dicuntur puncta equinoctialia quia quando sol est in [illegible] punctis illis tunc est equinoctium in omni terra. ¶ [illegible] punctus vel prima intersectio in qua sol incipit accedere ad nos et [illegible] equinoctiale et dies incipit [illegible] [illegible] nocte. Alius punctus est intersectio [illegible] in qua sol est [illegible] incipit augere [illegible] diem et sol incipit recedere ultra equinoctiale quando sol est in puncto primo intersectionis vel in prima intersectione [illegible] [illegible] [illegible] et equinoctium vernale [illegible] qui est in puncto secunde intersectionis [illegible] [illegible] secundum astronomos [illegible] equinoctium autumpnale. ¶ [illegible] [illegible] puncta in zodiaco que dicuntur sol [illegible] [illegible] [illegible] quod sol stet in illis quia semper movetur ab oriente in occidentem et [illegible] motu [illegible] [illegible] et primo modo motu primi mobilis ¶ [illegible] [illegible] motu accessus et recessus ad [illegible] secundum dispositionem signorum in zodiaco. ¶ [illegible] [illegible] solsticium quia in eo pro [illegible] [illegible] videtur sol stare apud homines illius regionis [illegible] dicta. ¶ Primum [illegible] [illegible] punctorum est ubi sol incipit recedere a [illegible] [illegible] quando [illegible] accessit [illegible] non [illegible] [illegible] sicut accidit forte 18. kl. Iulii. [illegible] incipit estas et est [illegible] estivale et ibi contingit zodiacus tropicum estivalem [illegible] dicitur conversio vel reversio estivalis quia sol incipit primo redire [illegible] et [illegible] tropicus cancri quia ibi est principium cuiusdam signi quod dicitur cancer. ¶ [illegible] punctus dicitur [illegible] tropicus hiemalis [illegible] est conversio hiemalis scilicet quia sol recessit a nobis quantum [illegible] [illegible] incipit primo accedere [illegible] dicitur solsticium hiemale sicut forte accidit 18. kl. Ianuarii. et tunc incipit hiemps secundum astronomos. [illegible] [illegible] [illegible] puncta in zodiaco distinguunt motum solis in [illegible] [illegible] [illegible] porciones equales que fiunt [illegible] [illegible] [illegible] quia [illegible] motus solis in zodiaco est [illegible] ¶ [illegible] [illegible] [illegible]

omnes circulos describit solis zodiacus [illegible]

[illegible]

De nominibus signorum et [illegible]

[illegible]

Aquarius et pisces. De ordine et oppositione signorum

[illegible] ordine et oppositione signorum [illegible] patet [illegible] primum signum [illegible] aries [illegible] taurus [illegible] leo [illegible] libra [illegible] septentrionalia [illegible] equinoctiale [illegible] sol [illegible]

[illegible]

De triplicitatibus signorum et mobilitate et immobilitate

[illegible] signorum [illegible]

De triplicitatibus signorum que sunt triplicitates

[illegible] quod omne mouens [illegible] non [illegible] aliud esse [illegible]

in mouentibus et motus ut probatur 8° phisicorum ... Ergo per contrarium omne infrigidans et calefaciens et elementis et in elementatis est actio infrigidabile et calefactibile ut patet ... [illegible] infrigidatione ... frigidabile et calefactibile ... calida et ... [illegible] ideo sunt frigida et calida et similiter humida et sicca. Sed non sunt calida for[ma]liter sicut ignis vel aqua. Sed sunt calida virtute non autem in potentia reducibili ad actum. Sed per calefaciunt quia [illegible] ... [illegible] ... [illegible] ... calefacit et Saturnus infrigidat per virtutes eas debitas semper non fit aliqua actione vel passione in eis. Et Item quod complexio in signis principaliter que facit complexionem fortiter in istis inferioribus quod est transmutatio rerum complexionatarum in celo penes situm facit transmutationem in istis inferioribus penes formas. Sunt ergo quedam signa calida sicca ut ignis et hec sunt tria scilicet Aries Leo et sagittarius. Alia tria sunt frigida sicca ut terra sicut Taurus Virgo et capricornus. Alia tria sunt calida humida sicut aer ut Gemini Libra Aquarius. Reliqua tria sunt humida frigida sicut aqua ut Cancer Scorpius pisces. Et iste sunt quatuor triplicitates que in signis reperiuntur ita quod illa signa que sunt eiusdem complexionis dicuntur eiusdem triplicitate. Et hoc sciunt antiqui per experimentum quia quando planeta calidus in[...] sig[nis] calidis auget suam caliditatem et si planeta erit frigidus ... [illegible] ... in signis frigidis et hoc ... [illegible] antiqui per longa tempora.

De mobilitate vel stabilitate vel medioc[ri]tate signorum que pertinet ad quadruplicitates

[illegible] notandum quod sunt quedam signa mobilia ut Aries Cancer Libra Capricornus et dicuntur mobilia quia quando sol fertur sub aliquo horum tempus variabile est penes qualitates suas. Alia sunt fixa seu stabilia sicut taurus Leo Scorpius Aquarius. Quia quando sol fertur sub aliquo eorum vel sub eis tunc tempus est stabile et firmum penes suas qualitates. Alia sunt medie[ta]ria sicut Gemini Virgo Sagittarius Pisces. Quia quando sol est in aliquo horum mediocriter se habet tempus. Et non solum verum est de dispositionibus temporis sed planeta habens aspectum ad aliquem effectum quando est in signo mobili reddit complexiones et effectus mobiles et sic de aliis suo modo ut videbitur magis infra.

De masculinitate et feminitate et de diurnitate et nocturnitate et de ...ibus vel ... signorum

E[t] tertio nota quod sunt quedam signa masculina quedam feminina. Dicuntur masculina quia quando signa masculina habent aspectum super aliquem aspectu effectum reddunt ipsum fortiorem et quando illud ex super quod aspicitur habet sexum masculinum tunc fetus conceptus erit masculinus. Sed feminina ... similiter suum sexum. Masculina sunt Aries Gemini et ceteris. In uno in parte ordine naturali disposita et masculina dicuntur diurna quia magis influunt de die. Alia dicuntur nocturna quod sunt feminina quia plus influunt de nocte sicut taurus Cancer et sic de aliis in uno pari ordine naturali situatis vel situatis. Item quedam habent vocem ut Aries Taurus Gemini Leo Libra Sagittarius. Quedam habent ... ut Virgo Capricornus ... Quedam non habent vocem sicut Cancer Scorpius Pisces. Item quedam sunt in generatione ... nec omnino sterilia nec omnino generativa ut Taurus Gemini et Aquarius. Quedam sunt plures filios generantia sicut Cancer Scorpius et pisces. Quedam sunt sterilia ut Aries Leo Virgo Libra Sagittarius et Capricornus. Quedam sunt ... sicut Gemini Virgo Sagittarius pisces. Alia ... Item quedam sunt quadrupedia ut Aries Taurus Capricornus Leo et finis Sagittarii. Alia sunt pol... Alia bipedia ut Cancer Scorpius. Alia bipedia ... signis

aries ... leo ... [illegible] ... chan... virgo ...

[illegible]

[illegible]

ut Virgo Gemini Libra Aquarius. ¶ Alia sine pedibus ut pisces. ¶ Item quedam sunt ascendentis ut Cancer et omnia ascendentia usque ad usque infine Sagittarium. et ista omnia [illegible] sunt ministre. ¶ Dicuntur autem signa recte oriri quod oriuntur in diutinis horis equalibus autem minori tempore. ¶ Alia oriuntur obliqua scilicet alia scilicet sicut Capricornus Aquarius Pisces Aries Taurus Gemini. ¶ [illegible] autem [illegible] quantum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] nationes signorum [illegible] [illegible] admodum asterum.

Quod signum quale membrum in corpore hominis respiciat

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] caput [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. ¶ Taurus respicit collum [illegible] et gulam et aspergulas quia in illis partibus taurus [illegible] [illegible]. ¶ Gemini respiciunt brachia manus et ulnas et ascellas quia gemini duo iuvenes amplectentes se et totus amplexus est in illis partibus. ¶ Cancer respicit pectus et partes circa ipsum vel ipsum componentes quia cancer habet pectus valde robustum et non caput in medietate. ¶ Leo respicit cor os stomachi et pulmonem epar et humeros quia totus vigor leonis est a corde et ab istis membris. ¶ Virgo respicit intestina et fundum stomachi et umbilicum quia victoria virginis ab hoc descendit. ¶ Libra respicit renes nates et pellicul[a]s circa illa et hiis et talium partes vicinas. ¶ Scorpius respicit membra genitalia sicut matricem pudendum sicut testiculos et bursam virgam quia tota virtus scorpionis est in cauda et hec sunt quasi caudalia hominis. ¶ Sagittarius respicit coxas et musculos earum et lumbos. ¶ Capricornus genua. ¶ Aquarius crura et tibias. ¶ Pisces considerant pedes. Et sic patet quod signum cuius modi membrum respiciat et hoc multum valet ad medicinam.

Item et ultimum principale est de [illegible] triplicitatibus signorum et de complexionibus eorum

[illegible] capitulum principale notandum quod sunt [illegible] quatuor triplicitates signorum. ¶ Prima est calida sicca ut visum est et respicit de partibus mundi orientem et de complexionibus colericam hominum et de etatibus iuventutem. ¶ Secunda triplicitas est frigida sicca et habet de partibus mundi meridiem et respicit de complexionibus melancoliam. ¶ Tercia triplicitas est calida humida et habet de partibus mundi occidentem et de complexionibus sanguinem de etatibus pueritiam. ¶ Quarta triplicitas est frigida humida et habet de partibus mundi septentrionem et de complexionibus flegma et de etatibus senium.

Prime triplicitatis dominus est Sol in die Iupiter in nocte et eorum particeps est Saturnus. Secunde triplicitatis dominus est in die Venus in nocte Luna et eorum particeps est Mars. ¶ Tercie triplicitatis dominus in die est Saturnus in nocte Mercurius et Iupiter est particeps. [illegible] triplicitatis in die dominus est Venus [illegible] Mars in nocte quorum particeps est Luna. Per hec apparent ea que de signis fuerunt proposita.

De planetis

[illegible] planetas considerandum est. Primo de [illegible] et motu eorum. ¶ Secundo de virtutibus eorum in influendo. ¶ Tercio de aspectibus et operationibus eorundem in diversis locis.

[illegible] primum. Quare dicuntur sic

Intelligendum est quod .7. sunt planete scilicet Saturnus Iupiter Mars Sol Venus Mercurius Luna. ¶ Dicuntur secundum quod hec stelle dicuntur planete quia errantes sunt respectu stellarum fixarum quia licet in suis [illegible] uniformiter moveantur non tamen uniformiter moventur respectu firmamenti unde planetes greco error latine dicitur. ¶ Uniformiter quilibet istorum planetarum movetur diversis motibus uno ab oriente in occidentem per motum primi mobilis. ¶ Alio etiam ab occidente in orientem per motum sphere sue. ¶ Item omnes planete preter solem aliquando est retrogradus aliquando directivus aliquando stacionarius et hoc propter diversum eius motum in epiciclo. ¶ Quando directivus est fortiter influit et quando retrogradus debiliter et quando stacionarius mediocriter. Et ita status ut directio seu retrogradatio accidit in planetis penes motum ipsorum proprium qui est ab occidente in orientem.

De virtutibus planetarum in influendo. Nota quinque [illegible] planetarum [illegible].

[illegible] [illegible] [illegible] virgo libra sagitta
aquarius [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible]

e sciendum notandum quod Saturnus est planeta
frigidus et siccus vite contrarius nec
inimicus in motu suo proprio naturali versus oc
cidentem est valde tardus et est proprius pla
neta virorum matronarum nigrorum siccorum
ponderosorum tristium et malivolorum habentium
rara barba et habent macilentam
cutem vestes suas. De Jove homines respiciente
Iupiter est planeta calidus humidus
benivolus in motu suo proprio aliquan
tulum tardus et est proprius planeta vi
rorum vel illorum qui sunt benigni grossi
religiosi reverendi inter omnes et ha
bent barbam spissam et subrubeam
nec fuit calvi. De marte ¶
Mars est tauus planeta qui est
calidus siccus malivolus me
diocris in suo motu proprio nec mul
tum tardus nec multum velox et est
planeta iracundorum tyrannorum furio
sorum calvorum vel crisporum malivolorum
Sol est. De sole ¶ et superiorum
calidus siccus benivolus influens
lumen et vitam omnibus viventibus naturalis
in motu mediocris et est planeta pt
chrorum splendidorum et reverendorum in
facie et omnibus gestibus et qui libe
ter cum magnis et nobilibus conversantur
eius est planeta. De venere ¶ Ven
frigidus et humidus temperate beni
volus et motus eius est fere sicut
motus solis et non est differentia nisi
epte epyacli sui sicut est de mo
tu mercurij ¶ Venus aspicit
iuvenes lascivos comatos seu
pectinatos luxuriosos libenter fa
cientes opera mulierum et cum eis conversantes
Mercurius est temperate. De mercurio.
complexionis benivolus et libenter
communicans dispositionem suam alii plane
te cui coniungitur sive bono sive ma
lo et motus eius est sicut motus so
lis nec est differentia nisi epyciclo
sicut dictum est de venere aspicit autem
homines bene dentatos facundos sa
pientes et leves moris non ma
gni corporis flavi coloris. De luna
Luna est planeta infimus fri
gidus et humidus benivolus et ipse regit
omne humidum cuius motus proprius est
velocissimus ut in Almagesto dicitur et 27 ho
ris perficit ipsum cum paucis temporis frac
tionibus ¶ Aspicit autem homines flegma
ticos ydropicos epylempticos et apoples
ticos sciaticos podagricos arthriticos et
breviter omnes pacientes de causa humo
rali cum ipse omnes humores habeat regere
¶ Isti septem generales proprietates planetarum quorum
duo dicuntur infortune sicut Saturnus et
Mars et duo ipse dicuntur fortune sicut
Iupiter et venus licet alii fortunas
influant tamen in istis contingit sepius
¶ Sol et luna dicuntur luminaria quia
plus illuminant nos quam alia astra
¶ Mercurius est communicativus sue dispositionis
in alios quibus coniungitur et bonis et malis
De aspectibus planetarum et coniunctionibus eorum
Item notandum est quod planeta
sit in signo sicut anima in corpo
re quod secundum dispositionem signi sicut anima
secundum dispositionem corporis operatur unde pla
neta calidus plus calefacit quando
est in signo calido et frigidus minus in
frigidat et contrarium contingit in signo
frigido ¶ Sciendum quod influentia
alicuius planete potest fortificari 4 modis
et isti quinque modi dicuntur 4 fortitudines
planetarum vel testimonia que sunt
domus exaltatio triplicitas terminus
facies ¶ Domus dat planete 4 forti
tudines et est planeta in domo sua
sicut rex in summa arce sua et in ex
celso solio glorie sue ¶ Planeta est in
exaltatione sua sicut rex qui coronatur
vel sicut miles non tamen in summo et excel
so suo gradu ¶ Planeta in triplicitate
sua est sicut rex in honore et inter au
xiliatores suos. Planeta in termino suo
est sicut homo inter cognatos et amicos
¶ Facies dat planete quod locus magistri
dat magistro ¶ Unde facies dat
solum unam fortitudinem terminus duas
triplicitas tres exaltatio 4 et domus
dat 4 fortitudines ¶ Omnis plane
te vel signi habet binas domos preter

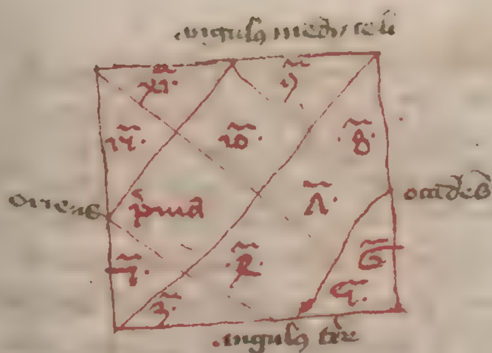
Diversis locis

solis et lune quorum unus habet unam et alius
aliam. ¶ Domus solis est leo quia in ipso
dicitur esse creatus et est signum calidum sicut
est sol. ¶ Domus lune est cancer quia est
signum frigidum humidum ut luna ¶ Virgo
est domus mercurii ¶ Libra domus veneris
¶ Scorpius autem domus martis ¶ Sagitta
rius vero domus iovis. ¶ Capricornus
quoque domus saturni est et sic descende
do per planetas ¶ Aquarius enim domus
saturni ¶ Pisces vero domus iovis. ¶ A
ries quidem domus martis ¶ Taurus ge
minus quoque domus veneris ¶ Sed ge
mini sunt domus mercurii. Sed prime
domus istorum sunt essentiales et proprie. alie
vero sunt accidentales et secundarie::
Quis planeta in quo signo exaltatur
et in quo deprimatur
Sciendum est quod sol exaltatur
in ariete et deprimitur in libra
Luna exaltatur in thauro et deprimitur in
scorpione et sic semper si aliquis planeta
exaltatur in aliquo signo semper deprimitur
in opposito. ¶ Saturnus exaltatur in libra
et deprimitur in ariete ¶ Iupiter exaltatur
in cancro sed cadit in capricorno ¶
Eodem modo de marte quia exaltatur in
capricorno et ruit in cancro. ¶ Venus
exaltatur in piscibus et cadit in virgine
¶ Eodem modo de mercurio et iste sunt ex
altationes planetarum. Quid sit triplici
tas planete
Triplicitas planete est triplicitas
que signum aliquod est eiusdem
complexionis cum planeta ut sol cum est
in ariete et sagittario est in sua triplicitate
et luna in piscibus et in scorpione
et sic de aliis ¶ Et forte planeta est
in sua triplicitate cum est in signo
eiusdem complexionis et eiusdem est
triplicitatis cum signo quod est domus eius
¶ Directa sicut sol in ariete et saturnus
in tauro et venus in capricorno et facies
signorum et planetarum secundum se su
muntur. Unde cum quodlibet signum habeat 30
gradus et partiatur per tres partes quelibet
pars continebit 10 gradus qui dicuntur
facies alicuius planete. Ut prima facies
arietis hoc est 10 primi gradus sunt
facies martis. Secunda facies est 10 est
10 alii gradus sunt facies solis et 10
ultimi gradus sunt facies veneris et sic
similiter de aliis ¶ Decem primi gradus
cancri sunt mercurii et 10 sequentes lune
et 10 ultimi sunt saturni et 10 primi
geminorum sunt martis et sic de aliis
secundum ordinem signorum et planetarum
secundum successionem utriusque eorum::
De aspectu planetarum De diuisione
planetarum non est vis facienda quia
non multum confert quia hec fortitudo eorum
planete et tamen sufficiet sunt adie
tiendum nisi per figuram disponantur
sicut dicit alcabicius ¶ Sciendum
est quod planete habent fortitudines per
horas in quibus dominantur quia semper
planeta dominatur in hora sua. Ut saturnus
prima die sabbati. Iupiter in secunda. Mars
in tertia. Sol in 4. Venus in 5. Mercu
rius in 6. Luna in 7 et iterum recitando
saturnus in 8. et secundum ordinem plane
tarum procedendo luna in 9 et recitando
saturnus in 11 et 12 et iupiter 13.
Mars vero 14 et sic de aliis dicet naturalis
24 horarum omnium plures non sunt hore
in die naturali. Relinquitur ergo quod in prima
hora diei dominice dominatur sol a qua dicitur
dies solis. In secunda venus et sic de aliis
¶ Plures regulas possumus scire quis pla
neta dominetur in qualibet hora diei
cuiuslibet ¶ Et nota quod dies semper de
nominatur a planeta que dominatur in
prima eius hora ut saturnus in prima
hora sabbati et sol in prima diei dominice
Luna in prima diei lune et cetera.
Dictum est. De aspectu planetarum
dictum est per fortitudines et fortitudinis
est alia fortitudo vel proprietas que dicitur
aspectus. Et iste aspectus planetarum est
relatio planetarum secundum suos situs.
¶ Isti aspectus principales sunt .5. unus

ut coniunctione vocabitur coniunctio sit aspectus
¶ In sede dicitur sextilis ¶ Tertius dicitur
quartus aspectus scilicet ex quarto ¶ Quartus
dicitur oppositio ¶ Secundum autem quod
coniunctio inter planetas fit cum appropinquat
sibi per minorem distantiam quam .12. graduum
et unus cadit sub radiis alterius. Iuxta soli
dicitur combustus planeta cum appropinquat
ei per .12. gradus et dicitur tunc omnis
planeta combustus propter splendorem solis
et tunc habundare plurime pluvie. Sicut
videmus quod luna existente cum sole in
fine mensis lunaris fiunt pluvie et
ideo tunc multum pluit ¶ Iste aspectus
inter planetas est amicitie manifeste
et benivolentie ut cum bonus coniungitur
bono augebitur duplicabitur bonitas eorum
Et si bonus malo separatur duplicabitur ma
litia illius et debilitatur mediocriter
bonitas illius ¶ Et qui bene vult
inchoare aliquod laudabile aliquod opus
bonum debet capere lunam ut sit iuncta
cum benivolis planetis vel saltem separata
a malis et qui vult maleficiari puta
de veneno ut aliquid huiusmodi facere de
bet eligere tempus in quo ipsa sit iuncta
malis vel separata a bonis ¶ Secundus
aspectus est sextilis hic est cum planete
distant per sextam partem zodyaci scilicet
per duo signa vel per 60 gradus ut
unus ponatur esse in principio ari
etis alius in principio geminorum vel unus
in medio unius et alter in medio alterius
et sic de aliis et talis aspectus est
amicitie non manifeste sed occulte et
benivole occulte ¶ Tertius aspec
tus est quartus cum planeta as
picit planetam per distantiam tri
um signorum que distantia est quar
ta pars zodyaci totius sicut si unus
planeta esset in principio arietis et
alius in principio cancri aut si unus
in medio vel in fine unius et alius
similiter in medio. Et talis aspec
tus est occulte inimicitie et odii

occulte et proditionis ¶ Quartus aspectus est
oppositionis cum planeta distat ab alio
per dimidium totius zodyaci puta per 6.
signa ut planeta in principio arie
tis vel in medio aut in fine opponitur
planete existenti in principio libre ut
in medio vel in fine et sic de aliis signis
nobis per spatium dimidii zodyaci distan
tibus. Talis autem aspectus est inimicitie
manifeste et belli et nocumenti eviden
tis ut cum aliquis planeta est in uno
situ manifeste et evidenter impugnat
alterum planetam existentem in situ oppo
sito De .12. domibus que planetis ibi ex
istentibus dant suas fortitudines et
per quasdam influentias sine quibus
non potest bene iudicari

Visis proprietatibus signorum et fortitu
dinibus planetarum oportet etiam
considerare de .12. domibus que pla
netis ibi existentibus dant suas for
titudines et per quasdam influentias
sine quibus non potest bene iudicari
nec grosse nec subtiliter ¶ Unde sciendum
quod domus est portio .12. zodyaci. per 12
partes sumpta existentia signi orientis di
visi. Unde domus non sunt semper equales
Ex illis que sunt cum oriuntur signa meridio
nalia sunt minores illis que sunt cum
oriuntur signa septentrionalia et econverso cum oriuntur
signa meridionalia. Tres
domus sunt ascendentes scilicet ut ab
angulo orientis usque ad punctum orientis
scilicet prima secunda tertia. Tres vero
ascendentes super terram. puta que
sunt a puncto orientis usque ad medium
celi ut .12. .11. .10. Omnibus
sunt 6. descendentes opposite hiis
ut patet in figura.

Prima domus est cuius principium est in parte zodiaci que tangit orientem in parte orientis celi et dicitur domus ascendentis. et significat super vitam omnium que incipiunt et super incipientem sicut nativitatem itinerum rumorum interrogationum et omnium motuum. ¶ Secunda domus dicitur domus substantie et adiutorum et ministrorum et significat finem anime vite et finem iuventutis. ¶ Tertia domus est fratrum sororum cognatorum amicorum et [illegible] itinerum [illegible] et brevis itineris et mutationum et questionis et somniorum et religionis et ministrorum religionis. ¶ Quarta domus est patrum et hereditatis et veterum et mobilium ville in qua manet et in qua natus est et thesauri absconditi et eius quod sit hominis post mortem. ¶ Quinta domus est filiorum nuntiorum cibi potus ludorum lucrorum [illegible] et vasorum pictorum et monetarum. ¶ Sexta domus est infirmitatum servorum animalium domesticorum et [illegible]. ¶ Septima domus est mulierum et nuptiarum contentionum et contrarietatum et omnium oppositorum et significat medium finis vite et sociorum et latronum. ¶ Octava domus est domus dicta domus mortis timoris dimicatorum hereditatum mortuorum et finis anime vite. ¶ Nona domus est peregrinationum et itinerum fidei et religionibus sapientie et philosophie librorum rumorum et somniorum. ¶ Decima domus est regni exaltationis et sublimationis regum et

memorie magistri artis matris et dimidium finis vite. ¶ Undecima domus est fiducie et fortune et laudis amicorum et ministrorum et auxiliatorum et amoris finis. ¶ Duodecima domus est domus inimicorum et laboris pugne et tristicie et invidie incarcerationis et iumentorum et bestiarum et significat finem rerum et quod accidit ex operatione mulierum. ¶ Hec sunt significationes ipsarum domorum xii. ¶ Sed 4 que sunt in 4 punctis principaliter sunt fortiores in significando ut prima 4 7 et 10 et dicuntur anguli. Et sequentes 2 5 8 et 11 dicuntur succedentes angulis et disponuntur ad bonum et ad fortunam. Cadentes 3 6 9 et 12 dicuntur ab angulis cadentes et quo ad hoc debilem dispositionem. ¶ Planete habent fortitudines quasdam in domibus istis que dicuntur gaudia. Nam Mercurius gaudet in ascendente, Luna in 3, Venus in 5, Mars in 6, Sol in 9, Jupiter in 11, Saturnus in 12. Et cum quilibet fuerit in domo [illegible] hoc ad hoc [illegible]. De aspectu signorum ad singula membra corporis

Sciendum autem quod luna cum habeat proprietatem movendi et regendi humida manifestum est quod ipsa in quolibet signo respicit quodlibet membrum hominis. Ita quod quando luna est ibi non est bonum ledere ut in medicina illud membrum. Unde aries cum habeat aspectum ad caput si aliquis ledere incipiat luna existente in ariete licet modicum sit vulnus non bene inde potest adipisci sine pena curari. ¶ Similiter est de collo quod est in tauro et de brachiis que sunt in geminis. Unde cum non expedit flebotomari quod de his potius aut sanguis non extrahendus nisi ad minimum et sic oportet considerare in aliis. De incipiendo operibus. Item non est incipiendum [illegible] [illegible] aliquod opus quod sit mobile luna existente in signo stabili ut nec impregnatio luna existente in tauro vel scorpione vel leone. [illegible] aliquis novas vestes

indubitanter fecerit eum curari in eis aut morietur aut ad mortem ledetur. ¶ Similiter malum est opus stabile incipere luna existente in signo mobili. putas fundare domum cum luna est in ariete vel cancro etc.

In quibus signis luna est fortunata vel non fortunata.

No de fortuna — Item luna est infortunata in fine libre et in principio scorpionis et hoc ante puncturam ultima et prima pars .p. 17. gradibus in quibus 12 gradibus dicitur esse in via combusta propter hoc nunc loquor. quia luna et dominus ascendentis fortissime operantur in electione operum omnium et ideo semper scito quod primo attendendus est locus lune et aspectus eius attendendus. deinde dominus ascendentis. ¶ Hucusque dicta de iudiciis particularibus pertinentibus solum ad medicinam pertinentibus.

De iudiciis secundum quod faciunt ad medicinam.

De iudiciis autem particularibus que faciunt ad medicinam notandum primo quod ad perfectum iudicium oportet scire verum. scilicet quando quis domus fuerit vere significet et ascendentem et dominus eius et signum quod est in domo vel quando sit et dominum eius et quomodo se habet ad dominum ascendentis et ad lunam. ¶ Scias quod ascendens et dominus eius significant infirmum. medium celi et dominus eius significant medicum. 7. domus et dominus eius significant infirmitatem. 4. domus cum domino suo significat medicinas. Item si malus est in ascendente vel domus eius malus est ipse paciens sibi ipsi nocebit. Si vero fuerit ibi bonus econtrario contingit. Similiter in .10. domo que est in medio celi si fuerit bonus bene proficiet ei medicus. Si vero ibi fuerit malus aut ledetur a medico paciens. Si vero fuerit fortuna in .7. paciens cito curabitur. Si autem ibi fuerit malus tunc paciens tristabitur de egritudine magnitudinem. ¶ Similiter si in .4. signo fortuna fuerit

medicina cum inuenietur et si infortunium erit ibi medicina sibi nocebit. Item si ascendens fuerit signum mobile et luna fuerit in signo mobili et dominus ascendentis similiter tunc egritudo cito terminabitur ad bonum vel ad malum maxime precipue si luna est cursu velox et dominus ascendentis et dominus septimi fuerint velocissimi. Si autem fuerit econtrario accidere significabunt egritudinis longitudinem precipue cum fuerint in signo fixo. Sed si dominus ascendentis fuerit bonus et fuerit liber ab malis. et luna similiter tunc egritudo terminabitur ad bonum precipue si hoc non [illegible] respiciant dominum domus mortis que est .8. domus. Sed si luna vel dominus ascendentis aut dominus domus infirmitatis que est .6. ab ascendente fuerint combusti et retrogradi aut dominus ascendentis fuerit in domo mortis coniunctus malis et deinde tunc non sine [illegible]. ¶ Item si luna fuerit iuncta domino ascendentis processione et luna fuerit aucta lumine et ambo fuerint expedita a malis fortunis tunc paciens cito curabitur. ¶ Sed si luna fuerit iuncta domino domus mortis et in medio significat mortem. solum quociens luna et dominus ascendentis impediuntur malum signum est et timor de longa infirmitate aut de morte vel de certa duratione. Sed cum fortunati fuerint et in fortitudinibus bene dispositi tunc bonum est et ad vitam. ¶ Sed cum dominus domus mortis et dominus domus infirmitatis vel dominus domus .7. fortificatur per situm aut per aspectum precipue cum impediunt lunam et hoc est malum signum et ad mortem. Sed cum impediuntur et debilitantur est bonum signum. ¶ Item bonum est considerandum ad dominum infirmitatis pacientis hec [illegible] qui fuerit dominus super alios in natiuitate pacientis et ille fuerit qui plura habuit testimonia fortitudinis. Si igitur dominus

rieuuicatis illius licet se habuit nec
obruptus nec retrogradus nec aliter impe
ditus fuit paciens fortificabitur et cura
det. Sed si fuit alio modo signum est
et forte est debilitacionis pacientis et
et mortis. ¶ Item sciendum quod dies .x.
Nota de [illegible] signorum in egritudine est forcioris virtutis quo
ad cursum bonum quia cum signa sint
opposita et qualibet habeat duas quali
tates sic clementia tunc luna in .x. die
semper est in signo ei opposito in ambabus
qualitatibus aut saltem in activis
qualitatibus opposito illi signo in quo
cepit egritudo quia sicut apparet per
medium motum lune luna in .x. die
mutat signum quartum ubi gratia. Si egritudo
[illegible] incepit luna existente in ariete
in .x. die erit in cancro in similibus gradibus
sicut in ariete fuit. ut si fuit
in primo arietis erit in primo cancri et
sic de aliis ¶ Aries autem cum sit calidus
et siccus opponitur cancro qui est frigidus
et humidus in utraque qualitate. Similiter
si in prima die egritudinis fuit in tha
uro in .x. erit in leone qui licet non
opponatur in utraque qualitate opponitur
tamen in qualitatibus activis. Itaque quod
si egritudo causatur ex frigido virtute
mutatur non ab influentia corporis celestis
luna existente in signo calido ut in
posito exemplo ¶ Similiter est si in primo
egritudinis fuit in gemini in .x. die
erit in virgine que ei opponitur in
utraque qualitate et sic de ceteris. Unde si
fuit luna impedita vel debilitata
semper in .x. tamen fit melior crisis vel
saltem forcior in .x. die quam est de virtute
corporis celestis. quod licet in .10. die sit
luna in signo opposito quo ad situm
non tamen est ita oppositum quo ad formam
sicut quartum signum quod septimum signum
semper est oppositum in una sola qualitate
scilicet passiva. ut patet aries est calidus

sicut libra calida humida in sola siccitate
et humiditate opponitur. Similiter cancer et
scorpius opponitur in eisdem qualitatibus.
Similiter gemini et sagittarius. Ideo non
est ita fortis quantum ad hoc septimum signum
ad primum sicut quartum ad idem primum. Sed
sicut non ita frigidum [illegible] humidum sicut
calidum et frigidum ¶ Item est de [illegible]
forcior est .x. quia in .10. die semper occupat
luna signum quod priori opponitur in activa qualitate
semper sed illa est sola. Sed in .x. die luna
semper est in signo in utraque qualitate priori
opposito scilicet in .6. signo. Ubi gratia aries
est calidus et siccus virgo frigidus sicut in activis
solum opponitur. Capricornus et libra in utraque
Semper et scorpius in activis solum. Propter hoc pro
[illegible] in aliis diebus creticis qui
meliores sunt ut forciores. Sed de istis Nota
et de aliis creticis breviter et indiscusse
pertransseo quod non habeo intencionem nisi
ostendere quomodo medicus optimus potest iuvari
in opere et in pronosticacione per scienciam astrorum
quamvis alii incurrunt errores intollerabiles
qui ad hoc non consideraverunt. Unde nota
medicus [illegible] non semper potest scire certa
loca planetarum ut omnia predicta
circa hoc consideret et cum luna maiorem
efficaciam quam ceteri in motu humorum et egritudinum
habeat ideo dico quod [illegible] nostri ex
sola disposicione lune preter alios planetas
precipit ¶ Sciendum igitur quod sicut
virtus activa viget prefata sicut in
corpore [illegible] et clementis sic debet
confortari quam viget calidus etc. immo
ut cum luna est in signo calido [illegible]
similiter digestio debet confortari cum luna
est in signo calido humido ¶ Item et que Nota ad expulsivam
expulsiva dominatur debet dari cum
luna est in frigido humido signo. Et qui
hoc negligerent assurit in certe mor[illegible]

i ino po(natur) uirtus celi contrariu(m) operabi(tur) ut
sicut qui confortabit expulsiuam dando
medicinam laxatiuam uirtus celi prohibe-
ret et hunc opatur adiectiuam fortificans
eam et erit in aliis. Et ideo uerum est
quod dico dicentibus instructis peruerse
aliquid lauare est turpe est uel dissolue velle.

Notandum. ¶ Nota quod si aliquis uoluit proponere
vt operatione medicorum confortare u-
tentem retentiuam ipse debet eligere quod
luna sit in signo frigido sicco. sicut
in thauro vt in virgine. Aut in tem-
pus instructiuo signo frigidum siccum sit
ascendens. Et si per hoc sic erit confecto
in fronti constellatione eandem efficacius
et melius operabitur. Unde sicut secundum
thebit ymagines faciunt huius uirtutes
lapidum preciosorum nec in aliquo tempore ha-
bent nisi ex aspectu planetarum in qui-
bus continentur cum materia illarum fa-
ceret vel metallica. tunc ex parte materie
non ita possunt acquirere uirtutes
sed solum ex uirtute celesti que sit in qua
factione earum inducitur. Sic de
confectionibus constellacionibus in medicinis compositis
particulariter habent uirtutes ex parte compositionis
si in illo componuntur quod ex parte materie ex
qua componuntur. Unde confectiones fa-
cientes confortationem retentiue debent
fieri in dictis constellacionibus. sicut zuccara
rosata. diacitonicon. dyapenidion. et cetera.
¶ Si autem aliquis velit confortare uir-
tutem expulsiuam dando medicinam fu-
giat ponere lunam existentem in signo frigido
et humido. vt saltem humido et quod tale sig-
num sit ascendens ut cum luna est in cancro
aut in scorpione et in piscibus nisi ad-
dicatur. Similiter confortare debet uelle-
tes debent componi in constellatione tali
ut omnes medicine laxatiue ut non
solum uirtus operationis earum sit ex materia
sed et celestis uirtutibus influentia.
¶ Sed cum diuisi planete diuersos humores
respiciant oportet attendere quod semper qui
humorem aliquis dy euacuari. debet eligi
tempus in quo planeta illum humorem as-
piciens male se habet aut debilitetur.
Quis planeta in medicina laxa-
tiua debet debilitari et quis non.

Unde notandum quod saturnus respicit
melancoliam quod illam generat et eam
sicut et ideo melancolia attrahit. similiter dicitur
Mars respicit coleram quam generat et auget
inter et sol. ¶ Iupiter et uenus habent
respectum ad sanguinem. ¶ Sed luna aspicit
fleuma. ¶ Sic igitur patet quis planeta in
medicina laxatiua debet debilitari et quis
non. ¶ Similiter suo modo est faciendo
in omni alia purgatione confortatiua aut
in opere omni faciendo secundum quod planete
habent proprietatem in signis talibus et talibus.
Sicut dicta diuisimode operatur sed quod est in
signo diuisimode dispositio. ¶ Nota etiam
quod quando luna est in signo ruminante bonum
est dare medicinam vomitiuam ut in cancro.
Et qui dederit medicinas stante luna in
leone tunc nocet stomacho et guttu-
ri quod facit vomere sanguinem. Nocet etiam
tunc bonum est flebotomari. Nocet quando
luna est in omni coniunctione sicut in fine
libre et in principio scorpionis in uno per
17 gradus. ¶ Et quedam signa sunt
ut aries. thaurus. capricornius. unde cum
luna existit si dederis medicinam tunc cito
euomet eam ille qui accepit. Unde
tunc non debes dare medicinam secessiuam
sed vomitiuam. Ut sit tempus electum ad
medicinandum

Quando est melius quod tempus
electum ad medicinandum est quando
dominus ascendentis est liber ab malis et
luna nec alie eorum impedite a malis

Sed est domus .10. bene disposita. Et cum
luna patitur medicus ministrare medicinam
¶ Ita ut si etiam administret non conside
randus ad lunae fortitudinem et debilitatem et neglecta
est hic praeter considerationem ad medicina
rum quae sunt partes constitutionis si sciret
hoc est accidens nec est eius domus sed domum
dederit. **Quod tempus sit in medicando**

Unde autem debemus cavere in me
dicando quando luna est in malo aspectu
cum marte vel cum saturno ¶ Item si in prin
cipio curandi luna fuerit in signo mobili
¶ Item si est variabilis in suo principio
lis ¶ Si autem fuerit in signo stabili sic
est infirmitas stabit in uno statu sed
in signo mediocri mediocriter se habet.
Quod sit optimum tempus medendi

Primum autem tempus medendi certis pa
ribus est quando luna est in piscibus non
impedita. ¶ Haec et talia plurima pos
sunt dici de medicis infirmitatum accidentibus
dicendo quod hic prosequendo sunt notanda non
quia dicunt perfectum aut completum doc
trinam sed quia philosophi satis et intelligentes
aliquas plebeas et idiotas licet
aliquando sine scientia quod ut dicitur
laceratur se quae non noverit et qui in
eis per inquisitionem profunditur omnis
vanitas et non facere reprimere. ¶ Ex
his patet quia ad gradualem introductio
ad indicia astronomiae quantum pertinet
ad medicum introductorium est de signis
generalibus et sufficientius quando de curis
secundum quod tempus optimum in operis est per eli
gendum **De consideratione dierum**

In intellectum **creticorum**
dierum creticorum supponendum est
quod licet in caelo non sit contrarietas prae
terquam motum circularem ut ostenditur
in de caelo et mundo tamen ibi est principium
et remotio ut habetur in de generatione quia
luna quidem propter ad nos approximatur
sunt. Et plures celi et causa approximationis
praeter contrarias dispositiones in ipso agentes

Maior autem remotio quae possibilis est
inter corpora divina et caelestia quod dicimus
his oppositionem propter quod dicunt philosophi astrorum oppositionem
esse fortissimum aspectum inimicitiae et
inter illam quae est medietas eius quartum aspec
tum et consequenter medietatem huius medi
etatis et hi sunt accepti pro aspectibus inimi
citatem influentes. Et haec testatur pto
lomaeus in propositione centilogii et suus com
mentator. ¶ Secundo supponendum est secundum
scientiam astrorum quod aspectus prius semper
fortior est quam accidens ad coniunctionem vel
applicationem. ¶ Dies quidem critici secun
dum ab luna aspectibus et eorum proximis
probantur. ¶ Tertius autem luna in principio morbi
conveniens est morbo. propterea ipsa ibidem
existente producitur ad esse fortitudo morbi
et facit insultum super naturam et in unitate
causa. Unde licet luna in principio morbi appropriatur
morbo sive a natura causatur. Licet
luna appropriatur illi motus cum corpore constituto
figurationis stellarum aliquem effectum
ordinantis et confirmantis luna quae perve
nerit ad aspectum contrarium illi loco de
necesse est. Dicitur contrarium illi mor
bo contrarium per et debilitat naturam morbi
propositionem suo. Et haec est aspectus. Quod sunt
oppositionis ut patet experientia supponitur. ¶ Cum
quod natura et morbum sit in unica
rebellio necesse est naturam fortificatam cum
luna pervenit ad aspectum morbo contrariam
luna autem hic non potest facere secundum visum
consecutionis neque secundum centrum visus
manifeste apparitionis. neque secundum
visum aliquid proportionatum cum non eius
non sit cum eius aliquis. Restat hoc
solum fieri secundum medium rectum quam pra
gnostice appellant et haec generet in
dies et causa sicut dies partem secundum motum
lunae equalem sive medium. Ex
his autem patet pro scientiam dies cre
ticos ¶ Primum quod solutio de quadam
.27. dies sit creticus et ad hoc salvandum
oportet scire quod computatio non debet fieri secundum
integrum numerum dierum ut vult ypocras.

et hoc patet ex predictis. Item illa dies dicitur cretica in qua luna pervenit ad aspectum convenientem aut ipse attendit respectu loci in quo fuit in principio morbi. Unde frequentius fit in 20 die quam in 21 quam dicunt antiqui Grecos opinatus est esse creticam secundum convenientiam. Sed ad hoc contingit 20 die declarari sit in 27 diebus cum tamen dies lune totum pertransit zodiacum de necessitate per mediatate medietate que pertransit medietatem spatii. Medietas autem temporis est 13 dies et 16 hore et in hoc tempore luna secundum motum equalem ad oppositum loci pervenit in quo fuit in principio morbi et sic pervenit ad quartum aspectum pertransit in 6 diebus et 20 horis ad secundum iam aspectum quartum pervenit hunc viam in 20 diebus et 12 horis et hoc modo dies 21 esset cretica. Sed et secundum suppositionem patet quod stella attendet ad aspectum dummodo sit infra denis dimidium facit effectum anticipatum et ideo dies 20 frequentius fit cretica quam 21 propter latitudinem denarii aspectus. Ut primo luna conceptus qui corporum particulis sive pertransit pervenit. Sic ergo ut frequentius contingit. Unde Galienus dicit esse mensem lune medicinalem quia medius est inter mensem lune primum et mensem manifeste apparitionis dum ei computatur paululum mensem cum quo in [illegible] modo dicto. Sequitur patet quod mensis apparitionis citra dierum in fluctus esset pertinet. Alio namque ubi bicornis est luna usque ad plenam dicotomia non est quartus aspectus ideo sine aspectus quartus. Sic patet quod neque ab eodem loco ubi bicornis fuit usque ad plenilunium non est aspectus oppositus sed est defectus magnus a 190 gradus aliis ita quod aliquando ascendit defectus ipse ab pertardate motus uni diei eo respondente vel plus et consimilis citra

esset melius figuratur minus addendo vel aspectus convenientes minus diminuendo sed quod applicare potest considerantem et attendere ut plurimum dies creticus 6 die et melius non competentibus. Hoc autem sequitur ex hoc quod computatis spatiis mensis oportet minus pervenit quod non est mensis 96 dierum tamen dubio. Secundum autem quod licet verus motus lune non sit uniformis sive equalis tamen dies cretici possunt uniformiter numerari. Sumimus cum difformitatis accipitur medium quod ut frequentius declinant dies cretici ad medium inter extremitates velocitatis et tarditatis motus lune quam ad extremitatem et quoniam ut in pluribus hoc observamus tamen crises sic sequitur motum lune sive velox fuerit sive tardus. Unde X theorice patentium scriptum est. Oportet quod intelligi quod luna tardum et velocem habet motum. Visus autem necesse est ut semper moveatur secundum motum alterissimum verum natura quo festinat in sua actione aut motu aut propter firmitatem virtutis naturalis. Aut propter fortitudinem et lenitatem materie fit motus et actio super lune zodiacum in 27 diebus complente et si natura tardetur aut ex defectione sua aut ex grossitudine et gravitate materie fit motus et actio eius secundum lunam aliquo zodiacus in 27 diebus peragatur. Bene ergo intelligimus quod diversitates motuum crisis fiunt secundum diversitatem motuum nature in velocitate et tarditate sicut mutationes figure lune in velocitate et tarditate et hec ratio potest attende quod dies 6 erit cretica ad bonum propter velocitatem motus lune licet hoc accidat raro propter quod non dicitur eius crisis esse certa sive salva et recidivum patitur magis cadens 20 dierum creticorum et Galienus dicit quod ex consuetudine ypocras fuit ut diceret illud verbum quod multociens accidere videtur et nunquam in aliquo

suo sinone quod accidit raro ¶ Item
tamen Galienus 3° libri crisis dicit quod
6. dies licet non sit ex diebus crisis quam
accidunt per paroxismos cum inclinaciones recipit
crisim et exponunt consequenter quidam hoc
potest fieri secundum causas quamquam que neque
ordine cause superioris in inventione
illa inclinacionis .i. 6. die fiat crisis
raro tamen est ad bonum. unde Avicenna
quarto Canonis .fen. secundo capitulo decrisi. et
scias quod quamquam nec crisis et inclinacionis
ex. 6. et est. x. et cum verificatur
plurimum egritudinis · non bona crisis
raro fit .i. 6. potest tamen in medium ad
bonum accidere motu lune veloci
existente ut dictum est. verum quia motus
lune verus vindicatur minus distat
fieri a medio motu quam adversitas
tibi relinquitur ut dictum est. et cum distat
tantis motus ut plurimum quidam minutis
respectu facit quod si motus velox
sit in bona parte cit tardius in alia
secundo correcte sumus inhac coniunctione
dicere equalis sive medio motu lune
tamen illud quod in maiori parte propinquum
est veritati inquantum medicus coniecturus
est potest ¶ Porro dictum fuit supra quod
propter latitudinem aspectus quem crisis
accelerare antequam ad punctum aspectus
lune possit pervenire quare ad faciendam
horam crisis estimacione veritati
proximiore necesse habemus uti temporibus quod
certitudine quam minor fit quantitate mensis
lune primum quod · dicam tamen appari
dorum invenimus ¶ Adhoc autem sa
nis propter pervenit conpucacio Galieni
sicut per intellectum patet adhoc
ordinata secundum opinionem mensis galieni
aut minore modo nunquam ponuntur
dies creticis cum suis indicativis ab
stinentes autem et aly accipiunt dies
creticos non secundum eam potestam sed

secundum figuras illuminacionis lune. Sed quia
exhoc factibus dubitari potest quod a motu lune
dependeant. sicut quidam aly effectus lune
ut fluxus maris et consimiles secundum il
las figuras dicunt magis. vero visus. Sine
capitulum de prima crisi videtur declaracio
sua quidem ad propositum lune motum tamquam
illud quod primus dixit defigure illumina
cionis manuductum sit adcertitu
dinem non quod in figure illa situs sit
tamquam in causa quasi ea propter. Eodem
modo facit. Galienus primo. de diebus creticorum
¶ Est tamen advertendum quod ille figura
ciones ad bonitatem crisis magis confe
runt aliis quando dies crisis coincidit tempori
illarum figuracionum et sic conferunt ad
crisim ille figuraciones ¶ Illud autem quod
Avicenna dicit quarto canonis et capitulo
de crisi dierum et paroxismorum dicit quod
lune non est spacio in diebus quantitas
eius a sole unde in parte regni .i. theori
ce capitulo scilicet supradicto scribitur quod
quando fuerit luna a sole accipitur quia
luna fuit non est novum nisi cum a sole
separatur non potest intelligi absolute immo
corrupta est dictum tamen quia scilicet
quod littera iacet nullo modo verificari potest
¶ Est autem littera sua talis. Dixit ypocras
quod revolucio lune est in .29. diebus et
3 fere diminutis diebus quantitatis ex
eis ypocras quod lune non est spacio quo fi
eri fere duo dies et medietas et 3 et
remanent .26. et medietas eius est
13. dies et quarta dies et tercia. Si enim
per revolucionem lune intelligimus mensem
eius primum de quo dictum est supra mani
festum est quod ille .29. dies non conti
nent sed .30. et tercia dies fere a quibus
diebus quantitatis que remanent sive tempori
relinquitur .28. dies et medietas
dies qui ad propositum non valent.

¶ Si vero mensem famosum lunarem
intelligit ille maior est nam continet
.29. dies cum dimidio amplius et duas
dici tercias. et adhuc plus secundum arabes
de quibus ipse fuit. et intellige dimi
dium medio secundum quod consuetum est dici
vulgariter et usualiter due lunaciones .59.
dies continent et adhuc amplius quod
probatur embolismum. quod licet illa cor
rupta est et truncata. ¶ Et non loquitur au
tem ibi secundum opinionem propriam sed
recitat dicta aliorum. quod autem dicit
lunam non operari in diebus competentibus
videtur dicere non secundum opinionem propriam. unde
secundum ipsum quod vehementior fit appropinquatio
diversitatis cum vehementia appropinquationis
diversitatis in dispositione et fit vehementius
illud cum luna est in oppositione dispositionis in
qua fuit. deinde secundum quadraturam et
hoc per dictionem revolutionis ad medie
tatem medietatis ¶ Sed cum doc
tores .2. de regimine acutorum
et galienus ut supra dicunt lunam esse
quasi alteram solem et operari lumine recep
to a sole quomodo ergo luna existens sub
radiis solis potest habere effectum respectu
crisis ¶ Ad quod sciendum. notandum
est quod secundum omnes astronomos tamen
est amicitia inter solem et lunam et simili
tudo naturalis quod proprietate sed mu
tuo foventur et confirmantur virtutibus suis
adinvicem communicatis et huius est quod
cum luna effectum sibi competentem perficere
nequit soli tamquam fautori committit
et tamquam amico validiori cedit
secundum quod exemplum huius visum est in ada
mante et magnete nam naturalis
cum deus eorum talis est ut magnes
in adamantis absentia ferro sibi ap
proximato dispositione aptam movendi
inflicit. In presentia vero adamantis
non facit hoc cedit adamanti non

exsequitur actionem illam. et ipse quasi eam sibi com
mittit si fuerit benivolus et naturalis. et non sophistice
habens tamen actionem non complet in magnetis
absentia. a simili dicunt astronomi lunam
a sole confirmari etiam ab omni figura cuiuscumque
aspectus sit cum eo. unde dicit aven ezre
in suo electionum libro quod omnis aspectus
solis ad lunam bonus est quia lumen a sole re
cipit ¶ Idem quoque ait in libro interroga
tionum. certo quod aspectus solis ad lunam
sive sextilis sive trinus. et quadratus fuit
melior est quam aspectus Iovis et veneris
Et cum saturnus et mars coniuncti cum
luna fortitudo aspectus solis impedimen
ta repelleret utrumque ¶ Ex hiis quoque
patet avicenna cum galieno participat
luna cum coniunctione sui cum sole
complexionem suam et virtutem. hac ratione
lumen habet mutuatum a sole soli com
mittit et cedit eidem quando vigor
inferior cui obedit aut bellum
regi ipso presente. unde fuit tunc in
luna et similiter certum quod huius effectus ad
esse producitur in coniunctione solis et lune
secundum galienum. Sed luna non facit hoc
per se secundum avicennam sed sol mediante
famulo luminaris quibus. unde secundum
galienum .3. dierum creticorum luna indiget
solo motibus quibus agit in tali ad
invicem communicatis est inquietus secundum
quod intuit ... ¶ De diebus autem creticis
ultimus notandum est de operatione ipsorum ad
invicem secundum fortitudinem et debilitatem
quam quidem considerationem circa duo comprehen
quorum unum est secundum ... fortitudinem
aspectuum lune et debilitatis eorum ap
parere precedentis. ¶ Aliud eorum con
sideratio est secundum quod ad invicem re
feruntur morbi ¶ Sicut dictum est supra aspe
ctus fortissimus est oppositionis deinde medie
tas eius que est aspectus .2. et consequenter medietatis

medietas · partes utraque secundum medie
tatem sunt totum perficientes equalem
totius proportionem nisi reconvenit
quinquaginta partes alie secundum proportionem
aliam sunt tot dividentes · Unde Jacob
alkindi dicit equalitatem nunquam posse
reperiri nisi secundum proportionem que est secundum
duplum et resolutionem in unum posse
nisi in proportione dupli · Et dicit propor
tionem dupli existere proportionem naturalem
cum ducat ad equalitatem · Omne
enim quod in equale resolvitur in proportione
dupli consistit · Ipsa ergo proportio dupli
inter omnes est convenientior · Nam secundum
musicos est omnibus concordior proportio
scilicet dupli et sexdupli que secundum eos
dyapason vocatur · ¶ Insuper etiam
musice scribitur quod sit unum et equa
est unitas et proportionum omnium prin
cipium est equalitas · pro tanto hoc modo
arismetica medietas ab equalitate
nascitur. ¶ Primum autem inequalitatis genus
equalitati proximum est dupla proportio
cum sit prima utriusque ad simplicitatem
accedens magis · que secundum hunc
proportionem res disparata minorem reficit
ydempticatem et similitudinem cum ipsa res nata
est secundum aliam quamcumque proportionem ¶ Amplius
cum omnium celestium consideratio ad conveniencie
et proporcionalitatis reducatur naturam est · x · aspec
tum in contrarietate sed oppositum eius · x ·
magis recte est a duobus locis oppositis
et similiter existat lineis quibus medietas
medietatis naturaliter illius sequitur cuius
est medietas ¶ Angulorumque proprietas
hoc idem convenit ut patet in tractatu par
tis geometrie · Unde dicit ptolomeus
· 60 · proportio tetralogii et similis quinctior

quod crise laudabiles sunt in opposicione lune
ad locum principii egritudinis · Deinde secundum
x · aspectum · Deinde secundum figuram orthogo
nam · Aut secundum sedecagonam · ita quod
dies figurationum debilioris virtutis in
decisione sunt respectu fortioris · et hoc innuit
Avicenna · capitulo de crisis dicens · et propter
· d · et nichilominus sit illud quod huius est
secundum oppositionis dispositionis magna sunt · Deinde
secundum quartationem et post diem vicesimum
ad medietatem medietatis ¶ Et hoc ergo
respectu fortior omnium dierum crisis est ·
14 · deinde · x · et · 20 · et sic per ordinem
aspectus et fortitudinis minoris et minoris
¶ Et sciendum quod · x · et · 20 · equales sunt fortitu
dinis quoniam est de utroque aspectus nisi quod
inter illos aliquis illa fortior est in quantum
minori angulo huius est huius proporcio
sicut ea hoc sunt et cetera ¶ Patet
ergo quod · 14 · propter contrarium aspectum oppositum
fortior est aliis · 20 · ad oppositum loci re
naturalis in quo fuit in principio morbi propter quod
ypocras deduxit duobus fecit mencionem
dicens in amphorismis · in particula autem
egritudinis · in · 14 · diebus indicantur et
hoc loquens de acutis absoluto nomine
ut fatetur Gal. ¶ Tertium prima propositi
tam particula · ¶ Sit bonum est in fine
incidentia egritudine que cum febre est cuius
terminus est · in · 20 · diebus et hoc quantum
ad acutas ex proprietate ut ibi habet videri
¶ Sciendum ob dies reliquos per ordinem ab
hac diminuendum fortitudine secundum or
dinem medietationis aspectuum · hoc
est quod autem capitulo predicto allegato
nichil sit · considerandum cum quale cadere
quod ipsi fecit de distinctione quaternarii et
septenarii non quartanus indicibus crisis
incipit vocis forcius usque ad · 20 · diem
deinde aduenit vel septenarius usque ad 39 ·

lum [?] eius magnitudine trahit per crisim
20. aut attende. septenis ¶ Idem vero
vult Gal. 3. particula pronosticorum. Certum
aut sumitur penes medietatem aspectus.
& ideo sunt debiliores septenis qui penes
& summum aspectum. et hoc quod quarto sup
tantum refundo dies creticos adunabit supra
... tamen non respiciendo morbi materiam
¶ Non lateat aut nos dies. 20. esse creticos
esse posuimus ex hypothesi ut quidem luna
ad locum quem in morbi principio possidebat re
vertitur ex quo aliquis per oppositum cum
eius quod dictum est supra quod luna in loco suo
principium. exitus non debet ad crisim
movere nam si hoc verum esset non fieret crisis
in 20. die ¶ Et si 20. die luna adpropinquan
tur ad crisim movet eadem ratione
et in 27. facere debet et multo magis. dies
cretici procedunt tanto magis debilitantur
eorum iudicium ut dicunt. Avic. et Gal. 1.
dierum creticorum inferius. Dies aut crisis
qui post 20. omnes sunt debiles motus valde.
Idem vult primo decrisi et causis. 20.
... vocabile est hoc tamen crisis
non fiat sine voluntate nature contra morbum
et contra morbum fortior tanto natura debilior
non est aut dies 27. esse dies creticos contra
predicta propter hoc quod intelligendum est aliis
decretis. 20. die esse creticum ¶ Primo
namque advertendum est quod sit acutior egri
tudinum communiter infra 20. dies cum
omnes crises aliqua dependent sic et ...
melior a sole sed. Avic. Gal. et alios
auctores quod propter crises 20. dierum fundata
est potius a sole quam aliqua et hoc causa
acceptum est videtur si illa namque sol in
quadratura latitudine sive applicatione appli
catur aspectus sui ex respectu loci in quo
fuit sol in morbi principio. sicut luna in die
... et hoc modo multa inconvenientia sequuntur
credentis. ¶ Preterea eadem crisis potest
evenire et hoc propter diversitatem prolongatorum egri
tudinum et multiplicitatem accidentium. principium
namque egritudinis in nonnullis aliquando propter re
tardationem aliquando propter mutationem materie
morbi sed quod dicit Gal. in 1. de diebus
crisis cui consonat Avic. 20. est vel
... dicit in Gal. quod quedam egritudi
nes incipiunt primo motu tardo et sunt
quasi sepulte deinde movetur motu con
tinuo acuto. contra dicta contra in
20. diebus primus et quedam contra in 20.
sed deinde perveniunt ad 40. aut ad
20. et crisis contra non fit nisi in 40.
vel aut quod est quia egritudo que incepit
in acuitate ab ipso die 20. deinde fit
crisis in 40. aut ipsa non pertinet ...
hoc enim discordes et omnes sententiam
sensit ut dicit conciliator ...
... sit et Avic. fatetur. ¶ Hoc
notandum quod ... principium morbi considerare
valde difficile in hoc est in morbis
cronicis propter sui confusionem et difficile
est accipi precise sed Gal. in illa particula
in quibus valitudinibus determinatio est
... quam particula ... ¶ Et propter
confusionem ipsius crisis ... in hora
crisis precise vel quod dubium est cui dies
sit attribuenda. vide Gal. 1. dierum
crisis dicit quod dies crisis qui sunt
post 20. omnes sunt debiles motus valde
et solutio egritudinis in eis fit per ...
et contrarias post quam ... ¶ Sit
aut quarta crisis in 20. ... quoque crisis
... sed illud fit retro. et in
plenilunio contraria crisis communi dies
multi ut dicit. que aut fuit in ...
... principiis obscuratur et que
retro finit tamen non habet ex illis
quam fuit in plenilunio. vide si in 20. crisis

accidit cum curatione et motu vehementi
operando et hoc fortassis accidere propter
mutationem morbi tempore principii proportionis
in novem quantitatis circuli zodiacalis relata
principium hora crisis indispositione sit
morbi primo concernente influente ut si
principium egritudinis primum huiusmodi a
90 die cum decubuerit accipiatur eritque in
illo proportionata mutationis renovata. Sed
ergo crisis 90 dies reducitur ad aliam
causam quam advenientem hunc ad locum principii
morbi forte cum causa videretur
esse sola. ¶ Aliam et causam in mutationibus
auctores medicine et est quod in pluribus
morbis crises fiunt aliquando secundum
proportionem mensium ad dies et annos aliquando
secundum proportionem annorum et hoc spectat ad
astrologum vel secundum mensuram et unitatem
fortitudine stelle bone disponentis
influentis vel male. Primo effectus
proportionalis permanentes secundum revolutiones
quosdam nunc secundum annos
nunc secundum menses nunc secundum dies
quousque donec earum revolutionum fuit
terminus explere possit terminum.

[T]ertio considerandum est quomodo per
periodi egritudinum in constantie
superiores apparentie reducuntur. Priores
vel cum movent hunc motum proprio motu
aliquo alterius corporis celestis multi-
tudo. Unde ergo inter duos fuerit
periodum in diebus anno qui vocet
superiorem sequentionem proportionem ad nobis
diebus mensuratur duae gerentibus sunt
solis revolutionum periculationes neque
solis diurnales cum aliorum revolutiones
comparantur mensurantur quemadmodum due revolutiones
diurne duabus revolutionibus annis
proportionalis correspondeant quemadmodum
fit motus materie colerice ad dies

compositas per regionem duplicis regionis
revolutionis diurne unum hic ut fit motus
eius tertio mense. Nam cum die primo fit
paroxismum non redit revolutio diurna diur-
na proportionalis sive periodo annuali sed
quam totum percussit zodiacum nisi per secundam
revolutionem et fit vero in 3o. Et sic dicitur
fit motus colere tertio mense. Consimiliter
fit motus melancolie de 2 in 2 proportio-
naliter diurne secundum cuius revolutio totum
perficiens zodiacum in 30 annos
completur huius autem motus annorum 30 dico
proportionaliter et 10 similiter necnon et
9 quaternarii valde attendunt licet cum sit
periodi particulares quaternitissima totum
periodum proportionem mensurabiles. De-
narius enim per ternarium multiplicatus
tricenarium constituit et eius inde intimus
denarium [illegible] facit. Sic hoc [illegible]
[illegible] magistrum mathematicum sed in
[illegible] [illegible] ¶ Senarius cum
[illegible] duo 10 proveniet ad signum [illegible]
[illegible] et consimiliter influere que ab
astrologis [illegible] ephemeridi [illegible]
in motu se asserente aspectu maxime
[illegible] et [illegible] hac ergo secun-
dum periodus [illegible] per 10 magne [illegible]
est in materiis [illegible] et inde proportiona-
lis. Unum autem 2 [illegible] dierum
periodorum dicit quod revolutio [illegible]
est magis completa quam omnis [illegible]
et [illegible] et ergo omnis illa dies sit [illegible]
et intelligendus est materie existente [illegible]
[I]ste ergo denarius tamen dignitatis
[illegible] proportionatur secundum denarium
et mensurat denarius ternarium per
denarium quam proportionaliter [illegible]
in moventibus [illegible] secundum diurnas
revolutiones proportionales [illegible]
ex hoc quod [illegible] movetur de 2 in
2 sit colera de 3 in 3. ¶ Secundum

aut ulcius quod sicut videre est redit
propinquius et quantum in unoquoque supradictorum
nature ubi aggregatur qui si durant in se
in motu constituunt concurrentium eius dicunt
secundum auctores medicine et in eo medicina
est et persolvitur secundum ordinem proportio-
num etc. quam investigatur causa motus
melancolie de qua est quartana. ¶ Motus vero materie
flegmatice ad saturnum reducte secundum
quod dictum est de sole secundum revolutionem saturni
diurnam et revolutione que cum sole coniunctione
peracta. Talis autem motus huius materie
convenientissimus erit cum inter omnes humores
res commisceat se hec et et naturalis situs
humorum minus recedat a natura sanguinis
in motu quantumlibet est eidem ideo conveniens
est proprio in motu suo motori sanguinis
quod est sol ut dictum est aliqualiter adherere.
¶ Duplicis autem quartane periodus pro-
pter saturni revolutionem diurnam propter
materie sufficientiam ad duos paroxis-
mos continuandos et tertium retinet per
periodum propriam que est de quartana et
De periodo vero quintane sextane septime
et novene dicit avicenna quod propter parvitatem
materie tarde movetur et propter grossitudinem
eius ex quo accidit quod paroxismus
eius retardatur vel usque ad sextum diem
vel ad sequentes. Unde dicit quod medicina
occasionem non facit propter hoc quod ipsa est
mira et in eo apparet quod ipsa est pauca
grossa et hec causa sufficit de medico
magister medicus et hec ad hoc unde dicit
avicenna. ¶ Verum adhuc restat quo
licet considerantur sunt medicine et est causa
ordinis illorum periodorum materia utraque
dicere confusa est et indeterminata ut dicit
avicenna. Unde Galenus secundum dierum crisis et quod
similiter. Verum quod materia est causa diuturnitatis
et prolixitatis non est adherens ordi-
nationi non oportet dicere propter quod requiruntur aliqua

celeste ordinanti eam si debeat ordinem
observare ¶ Et quamquam causas horum periodorum
rationabiles possemus recte precisa
quod licet huiusmodi febres sint de
accidentibus raro ad extractandum tamen eas
aliquid delinis dicemus. ¶ Dicemus ergo quod
cum huiusmodi febrium motus ad saturnum reducatur
ut dictum est et quedam sint inter saturni
periodos quibus huiusmodi febrium periodi ad
illos reduci possunt secundum quod declaratur
exsecuti sumus ¶ Ut ergo declaratur breviter
expediamus si proportionem insurrectionis materie
maxime periodi saturni a minori anno
periodo consideremus inveniemus proportionem
correspondentem febri nove. Consimili-
ter si consideremus proportionem insurrectionis
mediocritatis materie periodi sa-
turni a minori inveniemus proportionem correspon-
dentem quintane ¶ Est autem saturni
maximi periodus annorum 467 annorum minor
quidem est annorum 30. ¶ Periodi vero sex-
tane et septene investigari possunt
ex quartario et senario numeralibus tertiane
naturam quandam super diximus decimum nesti-
gatione quartane ex denario et quarto
rio. ¶ Restat nunc aliquid super huiusmodi
periodorum investigatione licet cum eo
modus traditus ab auctoribus
astrologie scilicet quos recitat avenezra
in libro temporum prima parte et sicut ubi
de periodis determinat planetarum et
albumasar in libro de revolutionibus annorum
naturalium ¶ Notandum est quod quando quando
per quod saturnus agit actione explosionis
calidum corrumpere nisi consumitur vite
in materiis quando ita necessarium
sunt principium illud vite calidum quod est sol forti-
esse et vigorosius ut fortius et efficientius
resistere possit saturno quam illud
principium quod resistit materie quod

luna ¶ Saturnus cum venit excedentis
frigiditatis est stella mortifera quia propter solem natura
est calida et non tamen temperata. Mars autem ex
cedentis caliditatis est. iterum vite cuius medi
ocra frigiditate sunt temperatum.

Incipit secunda particula de signis
exterius et aliis [illegible]

Nunc videamus omnia superius in influentia
naturam per partes sunt in eis. De ariete
Dum infirmitas acciderit cuique luna
existente in ariete cum Marte aut sole erit
infirmitas in capite propter caliditatem solis et
dolebit ei pulsus capitis. habebit quoque fe
bres calidas quando vadit caliditas ab eo
patietur quoque anxietatem et non loquetur. Jupiter quoque
nimium calorem patietur et dolorem [illegible]
et habebit vehementissimum pulsum ¶ Si autem est ei
nimie sanguine de vena cordis utatur rebus
frigidis in potu et cibo et calorem minuentibus
Et si infirmitas durat in frenesim
¶ Et si cum eo fuerit Mars aut Saturnus
morietur ex hac infirmitate infra 10 dies
die quo fuit luna cum sole per [illegible] aspectum
ex hoc est si luna fuit in augmento.
Si luna fuit in ariete et infortunium
aspexerit eam ex quadrato aut opposito
Si fuit Saturnus erit infirmitas continue
quousque eum ex[illegible] interitum et infirmitatem
et nunc crescet nunc minuetur infirmitas
et est similis illi qui videre non potest. Et si
astronomicus nescius non poterit eius
scire infirmitatem. Et si fuit luna in di
minutione luminis aut gradum quem re
cipit ad primum aspectum Saturni. id est quando
cum dimisit et post alium aspectum eam aspe
xerit durabit infirmitas in bono sive
in malo quod si aspexerit aliqua infor
tuna morietur et si non aspexerit in eodem
valebit quando luna dimisit istos aspectus
de quibus diximus quod debet evadere
venit Sive in uno vel in alio post hunc aspectum antequam
veniat ad obviationem infirmitas stabit
super eum donec luna veniat in aspectum
aut oppositionem solis et si istos non invenerit

[illegible] Mercurium morietur et si invenerit
in [illegible] meliorabitur. Et hec infirmitas erit
ex aliquo flegmate albo ¶ Et cum infirmus
primum senserit infirmitatem si crescit luna
in lumine et numeris et Mars [illegible] sol erit
in ariete erit infirmitas in capite et sentiet
et nascatur ei apostema in capite de flegmate
albo [illegible] sanguinis [illegible]
Et oportet [illegible] frigid[illegible] et oportet ei [illegible]
medicinam [illegible] minuentem
Et si fuerit luna cum [illegible] in loco
solis cadet infirmus sed primo habebit
magnum periculum. Itaque [illegible]
concordat cum Marte in uno [illegible]
sed Mars non facit sic cum Saturno
et morietur quando Saturnus est in loco solis
¶ Sed si fuerit Jupiter cum ea ibidem vel
Mercurius aut Venus habebit infirmitatem
[illegible] si aspexerit eam Mars vel Saturnus
aliquo aspectu oportet ut des lenem ei
medicinam et leniter dictam et quamquam sedeat
cuique se voluerit ponere cum sedere in
alto loco ut possit circum videre
et balneo utatur. sedeat et dormiat
plane et bibat aquam frigidam et
[illegible] [illegible] [illegible] sic est aspec
tus non est oportet ei dare medicinam
nisi [illegible] nisi sicut volet.

[illegible] [illegible] De tauro

infirmitas et luna est in tauro
et aspicit eam Mars ab opposito [illegible]
infirmitas hec est ex sanguine et sentiet
caliditatem et siccitatem et dolet de nocte et non
potest dormire et voluntatem bibendi vinum
aut res frigidas et est ei necessarium
minuere sanguinem et dare ei medi
cinam que reddat cum frigido et humido
¶ Et si fuerit in tauro Saturnus cum
luna aut venerit ad eum et non [illegible]
fortuna morietur usque ad dies 9.
[illegible] primo cepit cum infirmitate si
luna fuit addens suo lumine [illegible]
[illegible] et aspexerit eam Mars [illegible]
vel [illegible] et luna venit ad Saturnum
al' venit

et Mercurium cum ea. erit hec infirmitas ex fri
giditate et simplici. et erit totus fractus
et diminutus et vix pauca loqui poterit
et stomachus erit impotens digerere. et in
terius calorem habebit. et medicina laxativa
erit ei necessaria. quia hec infirmitas est
de colera alba. ¶ Aspice lunam quando venit
ad oppositum loci in quo fuit quia tunc
habebit maiorem periculum et laborem et
morietur. Et si non invenit lunam aliquam
fortunam in suo signo et si non invenit
fortunam cum ea usque ad 19 dies eva
det. habebit hanc infirmitatem de nocte in
pectore et lingua erit sibi combusta
et habebit maximum calorem in ore. Et
oculis videbit cum ebriositatem et bal
bucit et habet febres ex sanguine et
nimietatem sitim patietur et est ei opus
medicina laxativa et sanguinis mi
nutione. et manducet quicquid velit
et bibat frigida. ¶ Aspice quando luna
fuerit in trino aspectu a sole. si mi
nuitur infirmitas vivet. Si vero
e contra morietur quando luna est in oppositione
solis. Et si invenit Jovem vel Vene
rem vivet. De Geminis

[S]i fuerit luna in Geminis quando aliquis
acciderit infirmitatem et aspexit eam
Mars vel Saturnus ex 4 vel 7 signo illa
infirmitas est quia perdidit sompnum et
quia habuit magnam tristiciam vel nimiam
cogitationem de aliquo negocio et dolebit
totum corpus et durabit hec infirmitas
10 diebus. postea habebit calorem in
corpore et tunc iacet de nocte se inten
det et dolorem habebit in pectore.
Et si tunc luna non fuerit iuncta cum for
tunis morietur usque ad dies
20. ¶ Cum autem fuerit luna in Geminis
addens in suo lumine et gradibus

et Mars aspexit eam ex 4 vel 7. erit hec
infirmitas ex colera rubea et febres habet et
pulsus est velociores. Minuat itaque sibi
sanguinem et frigida bibat cibaria. Et fuerit Saturnus
in isto aspectu et nulla fortuna fuerit cum luna
morietur quando luna venit in oppositum ab illo
in quo cecidit in infirmitatem. Et
si aliqua fortuna aspexit eam evadet
sed magnum habebit periculum. ¶ Si fuerit
luna in Geminis. hec infirmitas est ex flegmate
et si fuerit Saturnus cum ea erit hec infirmitas
in parte capitis. ¶ Cave ne minuas
ei sanguinem. et non bibat humida nec frigida.
sed tunc ei res calidas. ¶ Aspice quando luna
venit in oppositum solis si invenit aliquam
fortunam aspicientem ipsa vivet alioquin
morietur.

[S]i vero sit luna in Geminis et aspexit
eam aliquis de fortunis bono aspectu
vivet. sed multum hec infirmitas maletractabit
Et quando dimisit istam fortunam et non in
venit aliam fortunam quousque venit in
oppositum loci in quo cecidit non poterit sine
medico quod infirmitatem habebit. Sed tunc curatur
cum luna fuerit in oppositione predicta.

[S]i autem luna fuerit in Geminis et cum ea
Sol et Mars. est hec infirmitas in capite et in
oculis et lacrimabitur et vomet infirmitatem
et malagma est ei timor et timet mentem
et apparent ei cum diverse figure. et eius pulsus
non invenitur prius capitis dolet. Ca
ve quod ne minuas ei. et da ei cibum
levem calidum sed fac eum iacere in quieto
loco. ¶ Aspice quod quando luna fuerit ad aspectum
7 loci in quo fuit et tunc morietur in
fine. ¶ Sed cum luna fuerit cum Sole et
Marte et aspexit eam fortuna ex bono
aspectu et luna est addens lumine et
numero evadet cum luna venerit
ad 7 aspectum in quo prius fuit.
¶ Vide ne des ei potionem
sed detur leviter cibo calefacto

Et quod accidit alio infirmitas et luna
... et ...
... cum ea

et in alto sedebit. **De Cancro**

[S]i fuerit luna in Cancro quando alicui infirmitas acciderit et aspexerit eam Saturnus ex quarto vel septimo vel decimo aspectu, infirmitas erit ex cursu humoris frigidi cum inflatione et illum sentiet dolorem. Solebit quod eius pectus et stomachum habet et pectus habet calorem. Pulsus quoque non invenitur, non modicum dolent ei lumbi et opus est ei medicinis aperitivis mundificativis et cristere (?) purgandis. ¶ Si vero non fuerit cum luna vel non aspexerit eam aliqua fortuna donec venit ad quartum locum aspectum in quo fuerit quando cepit infirmitas vel oppositionem, habet mori usque ad dies 10. Sed si aspexerit eam fortuna, evadet sed magnam fatigationem habet. ¶ Sed si eam Mars aspexerit ex quarto vel septimo vel decimo, infirmus primo vomit vel malum stomachum habuit. Opus est ei medicina frigida et stomachum restaurativa. Si non aspexerit eam aliqua fortuna in ipso loco morietur antequam veniat ad quartum aspectum. ¶ Si vero cursu variata est in Cancro, hec infirmitas est ex nimio potu, habet dolorem in nocte et vomitum, sedendo in alto et discooperit se et loquitur et dormire non valet et utraque velud quartane (?) quotidiane infrigidant. ¶ Cum autem venit luna ad oppositionem, evadet. ¶ Sed si invenerit Martem, generatur infirmitas ad febres calidas, pulsus non invenietur uno vel duobus. Est enim nimis necessaria et debet sanari infirmitas. ¶ Si fuerit non divisa de loco ubi fuit ad 90 gradus. Si autem invenit 90 usque ad oppositionem, habet enim malum videre in nocte aut clamat et nimium fatigatur. Sed cum venit ad decimum aspectum, evadet. ¶ Sed si invenit in illo loco fortunam, recidiva erit infirmitas in alia et evadet cum luna fuerit reversa ad locum in quo erat cum infirmitas eum accepit, et si fortuna non invenit morietur, et si fortuna aspexerit eam bono aspectu evadet. ¶ Si vero luna fuit in ... et Saturnus et ipse cum ea habebit morbum ex frigido per 3 dies et evadet.

Si autem luna fuit in Cancro et Saturnus et Venus cum ea, erit infirmitas ex frigiditate renibus et cum venit nimium egrotus cum uxore qui fit nimium debilis et non minuatur ei sanguis; comedat cibos confortativos sicut carnes assas et pullos et non des ei res frigidas et cum exierit de loco illo et venerit ad oppositionem loci in quo erat, si fortunam invenit, cito evadet; et si infortunium invenit, crescet infirmitas et morietur. ¶ Si autem luna fuit in Cancro et Mars et Mercurius cum ea, infirmitas est ex nimio labore scribendi et legendi et est tedio lassitudine (?); medicina purgante colera in gra... ¶ Cum fuit egressa de loco illo et invenerit fortunam, evadet cum luna venerit ad quartum aspectum illius fortune. Sed si invenit infortunam, habet mori cum erit in quarto aspectu illius infortune. Sed si non invenit aliquam planetam erratam donec venit ad oppositionem loci in quo fuerat. ¶ Sed si invenerit infortunam, durabit ei infirmitas donec venit ad locum in quo primum fuit et evadet. Sed si invenit infortunam, parvulum ante primum quando venit ad oppositionem effectum (?) morte capietur. ¶ Si vero fortunam invenit, cito in alia infirmitate evadet.

De Leone

[Q]uando luna fuit in Leone et aspexerit eam Saturnus ex quarto vel oppositione, erit infirmitas ex albo flegmate et dolorem habebit in capite ita quod vomet et intestinum et habebit febres ... et nimium durabit. Et hec infirmitas minor erit in eius quam exterius et nimium erit suspiriosus. Et si nulla fortuna aspexerit, morietur cum venit ad quartum aspectum locum omnes. ¶ Sed si fortuna aspexerit, evadet cum venit ad quartum aspectum. Si vero luna est in Leone et aspexerit eam Mars ex quarto vel septimo vel decimo, erit infirmitas ex sanguine et calore nimium patietur et cum dire febres acceperint bibat ... res frigidas et siccas. Sed

si aspexerit eam aliqua fortuna ex bono aspectu
evadet post fatigationem magnam. Sed si
fortuna non aspexerit morietur quando luna
venerit ad oppositum loci in quo fuerat tempore
infirmitatis incipere. ¶ Si vero prima infor-
tuna aspexerit primum morietur quando venerit
ad quartum aspectum loci in quo fuerat. Si autem
luna fuerit in leone in principio egritudinis et aspiciat
eam mars aut sol ex quarto aspectu
habebit nimium calorem maxime in pectore
et pedes et manus frigidas et dolorem in
capite. Oportet ei minutionem sanguinis si
potest quando luna est in illo signo. Et si in illo signo
non potest minuere diminuatur cum donec veniat
in medietatem sui luminis. ¶ Ungantur sibi
pedes unctione que tollat frigiditatem.
Sed si mars vel sol cum ea in uno
signo fuerit erit hec infirmitas ex do-
lore cordis. ¶ Quando vero luna venerit
ad quartum aspectum loci in quo fuerit evadet.
¶ Cum luna de uno ex locis quos
diximus et venerit Jovem in trino aut ve-
nerem antequam venerit ad quartum aspectum oportet
eum ponere in balneo et in alto loco
sedere. ¶ Si non saturni invenit erit
hec infirmitas ab initio usque evadet
quando luna venerit ad locum in quo fuerat
primum et quando luna invenerit solem vel martem
et fuerit cum saturno vel mercurio erit in-
firmitas sua de dolore cordis et
erit longa et timendum est ne veniat in
mentis oblivionem. Utatur rebus frigidis
simplicibus et ne iaceat in loco lucido.
¶ Respice quando luna venerit vel fuerit in quarto
aspectu loci in quo fuerat si infirmitas
crescit morietur si minuitur evadet quando
luna venerit in oppositionem. Et si invenerit
fortunam non evadet donec luna per-
transeat totum circulum ad locum in quo erat
quando infirmitas eum arripuit. De virgine

Cum luna fuerit in virgine et saturnus
aspexerit eam ex quarto vel oppositione infirmitas
erit quod habebit dolorem stomachi ventris
et tele sustinebit angustiam et in ventre
habebit apostemata et pelle alba in venis
quoque calorem patietur. Et debilis pulsus
est ei et memorie propter ascensionem bilis

infirmitas potest cognosci. ¶ Utatur rebus frigidis
et gravibus. Oportet ei ut semper aqua utatur quod
non agravetur. Ista enim infirmitas futura
est longa. ¶ Si vero fortuna eam aspexerit evadet
post multos dies et si infortuna eam aspexerit
morietur ad dies 20. ¶ Cum fuerit luna
in virgine die 10 quartum vel oppositione erit infirmitas
cum magno calore maxime et nimium assel-
lat et vomit sanguinem et pulsus est fortis
habet malum stomachum et ei medicina necessaria
constipativa necnon rebus lenibus. ¶ Sed si
non aspexerit eam fortuna morietur usque
ad dies 30 et si aspexerit eam fortuna
vivet. De libra

Cum luna fuerit in virgine cursu vacua
habebit inflationem ventris et quando facit urinam
pungit cum urina in vesica et urina non
facit. ¶ Sed si fuerit cum ea mars vel mercurius
vel sol erit infirmitas magis et magis longa.
Oportet ei medicina que stringit ventris re-
stringere habebit magnum periculum quando venerit
luna ad oppositum loci in quo fuerat. Sed
si aspexerit eam fortuna vivet et si non
morietur et si fuerit sic et invenerit saturnum
cum ea vel mercurium et venerem vel Jovem
infirmitas erit longa et habebit dolorem capitis
et non evadet donec luna venerit ad
locum ubi erat quando infirmitas eum cepit
Cum luna fuerit in libra De libra
et venerit ad quartum aspectum et saturnus aspexerit
eam ex quarto vel oppositione erit hec infirmitas ex
nimia potatione et maior erit infirmitas
quando luna erit in diminutione luminis et gravitudinem
et in oculo capit et capita dolent pectus
est strictum tussit et habet flegma album
in pulmone et sternutabit multum. Habebit
febres leves. Oportet ei medicina calida
et cibo grato leviter. ¶ Si non aspexerit
eam infortuna ex malo aspectu morietur
et si non aspexerit vivet quando luna venerit ad
oppositum loci in quo primum fuit. ¶ Si autem
luna fuerit in libra et aspexerit eam mars ex
quarto vel oppositione erit hec infirmitas ex sanguine et
habebit magnas febres et
pulsus sunt velocentes. In
nocte autem videt pessimas
visiones et non potest dormire
et habet aquam cum albo et est
ei necessarium minutio et opus

et medicina temperata. Si vero aspexit eam fortuna
morietur usque ad dies 13. Et si aspexit eam aliqua
fortuna eadem donec luna venit ad oppositum loci
in quo fuerat ¶ Cum luna fuit pegina nubibus
erit hec infirmitas ex dolore pectoris et manuum in
tibiis habet calorem et tussis grave et virulentes
et bulliunt cum locutus medicina que necessaria est ei et
digesta frigida et humida et minutio sanguinis.
Cum autem luna exierit de loco illo et venit for
tuna que fuit cum ea cum luna venit
ad .x. signum evadet morietur Cum autem luna fuit
in libra et mars et sol in oppositione eius erit hec in
firmitas incipiente valde magna. Sed si
fuit contrarium cum luna erit dolor incipiente
et tussis et saturnus et minutio est ei necessaria et
medicina laxativa. Et si luna venit venere
vel ad Jovem quando egredietur de loco illo evadet
si in ante morietur — De scorpione
Cum luna fuit in scorpione et aspexit
eam saturnus ex quarta vel oppositione erit hec infirmitas
ex sanguine putrido et debentio ¶ Et fuit luna
in diminutione luminis et fuit grandis et non aspexit
eam fortuna morietur et si fuit addens lumen
et grandis et fortuna eam aspexit evadet // Cum
autem luna fuit in scorpione et angulus cum ea
et Jupiter aspexit eam ex quarta postea habebit febres
valde necessaria est ei medicina laxativa quare donec
exiverit luna de loco illo et ungat se Jovem evadet
¶ Cum autem luna fuit in scorpione pegina
erit hec infirmitas quando primum incepit esse
levis et primo habet et videt et mittit
sanguinem postea non patitur in tussis et plus
de eo ne solvit in naribus Cum autem luna ve
nerit in contrarium aspectum loci in quo erat patiebatur
febres calidas et cum luna in venit sole et
non invenit fortunam morietur Et autem in
venit fortunam evadet et aspera malique
et vomet et est ei opus medicina ad
illam infirmitatem ut aqua aspera et in balneo
et in loco eque calido vel frigido. Cum
ar luna fuit in scorpione et cum ea mars
et saturnus vel in primo habebit febres calidas
et alias frigidas et est ei necessaria medicina
et res que minuit
eam et facit ut urine na
ture abstellant et non
minuat sanguinem Cum
non luna egredietur de illo
loco et aspexit eam

fortuna evadet usque ad dies 12. Et cum
non aspexit durabit usque ad diem decimum.
Cum autem fuit De sagittario
luna in sagittario et aspexit eam saturnus
ex quarta vel .x. erit infirmitas ex flegmate habebit
quasi calorem in toto corpore pedibus et erit
frigidior. Durabitque hec infirmitas quiete
tempus unget luna saturno bis. Et si in
venit fortunam non durabit amplius
infirmitas quousque venit luna ad oppositum
loci in quo fuerit ¶ Cum vero luna fuit in
sagittario et aspexit eam mars ex quarta vel
.x. et addiderit suo lumini et gradibus est
infirmitas hec quando medietur fere non potest
ex una die ex dolore et capitis et toto corpore
usque aliud et accidit quando fuit in balneo
et minuit calefecit se et minuit frigus
in tunc in primis suum et incepit do
num in multum et assellat opus est ei necessaria
et temperata si vomitu in nimia dieta et leni
syrupo post acetosum. // Cum vero luna
exierit de loco illo et in venit saturnum
morietur. Et si invenit fortunam evadet
sed maximam fatigationem habebit ¶ Cum
luna fuit in sagittario ex Jove vel
venere erit infirmitas extensa et dolo
rem habebit imperfectionem toto quando exierit de
illo loco et aspexit sagittarium ex
quarta evadet et est ei necessaria medicina mollificati
va. Caveat ne se balneet
Cum luna De capricorno
fuit in capricorno et aspexit eam saturnus
ex quarta vel .x. et fuit in diminutione luminis
et grandis est infirmitas ex fatigatione su
doris et frigus cum accepit unus est
clausus et multum stercoris .... fides
que spectus et solent habere febres
ex sanguine ¶ Vocatur reliqua quartana et syru
po quarto ¶ Cum autem luna aspexit
fortunam evadet sed habebit magnam
fatigationem. Et vero non aspexit morietur
usque ad dies 40. ¶ Cum autem luna fuit
in capricorno et aspexit eam mars ex quarta
vel .x. erit hec infirmitas ex vomitu ni
tis coloris et habet fluxum ventris ardet
et multum stomachus et flat habet magnum fe
brem et sudat multum et pulsus semper
non invenientur temperatus medicina opus est
ei medicina frigida ¶ Si autem luna
aspexit fortunam evadet et si non mo
rietur ad dies quinque

¶ Cum autem luna fuerit in capricorno cum marte et sole erit infirmitas ex nimia frigiditate et collectione sanguinis et habet febrem ex colera citrina. Caveat a balneo et se non infundat aqua frigida. Sed quando exierit luna evadet usque ad xl dies.

De aquario

Cum luna fuerit in aquario adherens in suo lumine et gradibus et aspexerit eam saturnus ex quarto vel opposito erit hec infirmitas ex nimio labore et perdit sanguinem et quandoque cessat ista et quandoque minuitur et timendum est de eo. ¶ Si autem precipue quandoque venit ad oppositum si meliorabitur evadet. Si non autem morietur usque ad diem xl. ¶ Cum luna fuerit in aquario corpus primo habebit malum et dolebit intus habebit febres calidas et generabit multum et habebit magnam angustiam. Sed quando luna venit cum sole habebit melius. Aspice quando accidit a sole si in nexu fortune autem venerit ad locum in quo cepit infirmari infirmus evadet. Si autem non in venit morietur. ¶ Cum autem luna fuerit in aquario cum saturno vel mercurio est infirmitas ex colera nigra et si luna addit suo lumine et gradibus et in venit eam fortuna antequam sit in opposito loci in quo erat evadet. Si autem morietur.

De piscibus

Cum vero luna fuerit in piscibus adherens suo lumine et gradibus et saturnus eam aspexerit ex quarto vel opposito hec infirmitas est ex frigore quod eum accepit et habet dolorem incipiente et nocente et est ei opus medicina calida que frigus expellat. Si aspexerit fortuna evadet sed post evadet nec et nocet de sobrietate ei. ¶ Cum autem luna est in piscibus adherens suo lumini et gradibus et aspexerit eam mars a quarto vel opposito erit infirmitas ex nimio cibo et ex nimio sanguine et colera. Opus est ei sanguinem minuere et maiorem dolorem habebit in nocte quam in die. Sed si non aspexerit eam fortuna in ipso loco in quo incepit infirmitas morietur. Si autem aspexerit evadet quando venit ad locum in quo erat quando incepit infirmari. ¶ Cum autem luna fuerit in piscibus et super et venus cum ea fuerit erit infirmus quia sudavit et bibit aquam et habebit dolorem moralem et habebit febrem cum frigore post cum calore. Opus est ei medicina laxativa caloris expulsiva. Et quando luna venit ad oppositum illius loci evadet. ¶ Cum luna fuerit in piscibus et mercurius cum ea est infirmitas ex sanguine opus est ei ut minuat sanguinem et si fortuna aspexerit eam vivet. Si non autem morietur. Et non quando [illegible] et aspexerit eam fortuna [illegible]

De aspectu planetarum

[illegible marginal gloss]

Omnis planeta qui est in ascendente si est bonus vel malus sit significator sicut dominus ascendentis. Quandoque aquarius est leone fortior quia eius dominus significat in rebus finis. Ideo etiam quia ipse dominus suus est dignior venere. Etiam mercurius scorpione quia eius dominus est velocioris operationis quam venus. ¶ Mars si est in sua virtute eius aspectus quadratus est melior quam trinus si est in suo occasu. Sed cum malus planeta est dominus ascendentis vel almutez est melius si est virtuosus. Si autem non est [illegible] vel aspectus est melius illa stella dicit quod cum iupiter est in primo capricorni partibus 3 gradibus et est retrogradus est melior quam si est rectus nam recedit a suo detrimento et vadit ad suum decorem.

Astrologi dicunt quod omnis planeta in capite caude et [illegible] [illegible] boni vel mali sequenti signo quod est ingressurus postquam est progressus 29 gradibus [illegible]. Ut si iupiter esset in 29 gradibus aquarii iam fortunat pisces et pisces [illegible] et est melius ut planeta iam pertransit 3 vel 4 gradus quam solum et est ei virtus usque ad medietatem. Sed est melius ut planeta sit infirmus malus ingressurus suam virtutem quam si fuerit fortis [illegible] ingressurus malum [illegible].

Ab ulteriori est malum ut malus fit [illegible] vel [illegible]. Sit iupiter vel saturnus vel venus non destruet malum. Sed si est ibi mars vel saturnus
est melius si in omni me
li incepcione

Pro longitudine vel
colore considerandum est
[illegible] facies si videt

ascensum lune est dn̄s .3. vel in nono et
honore suo quod videt ascensus aspecte sanus
est ne luna sit ingressa qui sepe est de
malis. ¶ Saturnus significat longum
et est in aliter parte super mediocre. Mar
rs longum. Venus breve. Mercurius
longum. mediocre. Sol magnum. Sed sa
pientes dixerunt quod sol et luna parte signa
vero. momenti secundum naturalem significat sibi
dnūs et est cum marte sanguinolus et
cum saturno cassus. ¶ Longius est recepto
nisi inferiores sint in parte superiores
¶ Ideo Saturno os. Venus. medulla. Iovi
caro. Lune vene. Soli artie. Mercurio
nervi. Pannicul[is] marti coniungunt.
Inspecte planetas qui ducces sunt consi
derande ¶ Primum est cum sis orientalis
vel occidentalis ne sit combustus a sole
nam tres superiores cum sunt orientales
sunt fortiores semper occidentalibus
orientales sunt cum infra .6. signa
ante solem. occidentales cum infra
totidem post solem. Quoniam scitur
alone singulis mutatur
annus scire namque annus considera
coniunctionem solis et lune vel oppositionem
que est antequam sol intret arietem
considera in quo signo sit saturnus
tunc et si sit in signo igneo annus
erit calidus et si sit in frigido erit
talis. Et in humido vel sicco erit talis
et annus secundum naturam signi in quo
quo est saturnus et naturam cuiusque eorum.
dum inspexeris cum saturno naturas planetarum qui
sibi associantur aliquo aspectu. Et indica
bis de Iove cum sunt associabilis soli vel et
in opposito antequam sol intret aliquod signorum
mobilium aliorum capricornum sive cancri et
Sed videntur venus et mercurius in quolibet
mense in tempore coniunctionis solis et lune vel
oppositionis in ingressu mensis si in coniunctione
fuit ascendens et potentia eorum
et sol et luna cum saturno vel eorum aspectus
ad saturnum Iovis et saturni et eodem modo
cum mercurio veneris cum marte et venere
dis significat humiditates et maledictiones et pluvias
et mercurius ventos. Quando fit

citra o alexander. Flebotomandum
ne medicinam assumas vel dentem capias sine
luna in stante alterius qua extrahi sua
medicine ¶ Si volueris flebotomari non accep
tes donec novi lumini crescat quod recedat
a sole et caveas ne sit luna in geminis vel
pisce. Et scias de aspectu solis ad lunam ascen
dentem et simul cum fuerit luna in geminis ex
tunc in signo aquoso ¶ Et cave quod ne fuit
in conventu in constellatione ascendente vel sibi
opposita et simul dico desertum ¶ In utilior
horam flebotomum vene est in duobus me
diis in diebus luminibus ita quod luna sit lu
mine deminuta et quod sit luna in libra vel
scorpione et cum notariae stelle non respi
ciunt quod cum est luna decrescens cum fuit in sua
medietate regula est ut notum ¶ Preterea
est diminuere sanguinis non appone horam
sed prescriptam cum fuit luna decrescens
lumine nec respiciat aliquam stelle no
cive si est opposita mercurio et quod luna sit cum
venere vel respiciat ipsam venus vel mercu
rius. Cum vero luna fuit in constellatione ascen
dente tunc hoc dum vel potentiam super eodem
loco in corpore Quando fit sumendi medicinam
Dum volueris sumere laxativam
laxativam medicinam constituat luna in
scorpione vel libra vel pisce ¶ Sed scias
de approximatione lune cordiali quia cum
fiat congelare humore et medicinam in corpore
et quanto magis elongatur luna a saturno tanto
melius est ¶ Et etiam cum fuit in mercu
rio utrique principium tui operis secundum bonam
constellationem lune et eius absentiam a nocive
stelle et eius prosperitatem in ascendentibus ¶ Cum ergo
dare volueris medicinam vide in quo signo
sit sol quia si sit in signo calido operatur plus
etiam medicinam In medico plurimum. Si autem
in frigido medio temperate aliter secundum signum quod
sol prohibetur constringit virtutes naturales
prava dilligenter est accedendo dum luna sit in
signo calido. Aut medico. Aut elementaria
si autem ambo luminaria medicinas signis se re
spiciunt vel recipiunt erit medicina data
prava minuet. Et non in medico. Aut omnia
multa de naturae prava accipienda solum
Si autem in flegmaticis facile medicina

sumpserit etiam ducet et percipiet si luna fuerit in augmento :—

Nota

[N]otandum quod luna existente in aliquo signo non est utile incidere membrum quod illud signum regit. Attendendum est ergo in mercificio coniunge et mediocriter facere incisiones vel medicinas in membris luna existente in signo habente signum et dominum super illud membrum sive aspectum ad illud :—

[H]ec est figura extractionis occultorum secundum Indos et venerunt peccatores occulta in quadrante ... dei. Si bene scivit circuire equare ascendens et scivit quomodo perambulavit unusquisque planetarum in signo in quo est ex gradibus nescire partem signi et venire partem sed non invenit locum. Et hec est regula. Aspicies ascendens et dominum eius et dominum hore et vide si quis horum melius aspiciat ascendens et ipsum constitue significatorem et aspice ubi sit qui si fuerit in ascendente erit illud occultum ... in medio orientis et si fuerit in signo ascendente erit in ipsa linea orientali ... et si fuerit in quarto erit versus medium ad dextram eiusdem domini aspexeris oriente. Si autem inveneris significatorem inter quartum et ascendens erit inter oriente et septentrione. Sed si fuerit in sexto ab ascendente erit prius orienti quam septentrioni. Si vero fuerit in medio ab ascendente erit prius septentrioni quam orienti. Et si inveneris significatorem inter quartum et septimum erit inter septentrione et occidente et facias diminutionem mensure ut supra. Et si inveneris significatorem inter quartum et ascendens erit inter meridiem et occidente et facias diminutionem ut supra. Sed ante hec omnia debes inspicere scilicet luna utrum inspiciat ascendens vel significatorem vel fortunas simul quia si aspexerit unum eorum significabit celeritatem inventionis. Et si non aspexerit ascendens significabit tarditatem inventionis. Si autem illud occultum fuit in domo scito quod signa aquea significant tectum et terrea ... pavimentum domus. Scito ergo quando ... sit ascendens et quartum in consimili loco ... que occultat et invenies si deus voluerit. Et scito quod si significator sit inter duo signa inter fines duorum signorum principium alterius res illa non fuit furata neque abscondita sed casu cecidit

[Qu]estio de occultatione cuiuslibet rei in domo vel quolibet alio loco sit inveniens. Considera ... ascendens ... ut melius potest attende locum ... post hoc aspice ubi sit dominus ascendentis qui si fuerit in signo orientali erit in ... orientali. Tunc accipe ipsam quartam et divide ipsam ... et diminue ... quartas post hec aspice dominum ... signi orientalis in quo inveneris dominum ascendentis quod si fuerit in signo septentrionali erit septentrionalis eius divisione et aspice ubi sit dominus

eiusdem signi si cum fuit in signo occide
tali dic partem occidentalem et dimitte
reliquas et aspice ubi sit dominus eiusdem signi
qui si fuit in signo meridionali dic partem
quartam meridianam et dimitte reliquas
et aspice ubi sit dominus eiusdem signi
meridiani et similiter divides partem quartam
per 3 donec venias ad locum occultum
et invenies si deus voluit ¶ Si enim
te interrogaverit aliquis de re amis
sa vel occulta an eam inveniet vel
non. aspice ascendens et dominum lune
si fuit dominus ascendentis vel dominus hore
in angulo inveniet rem suam. Si vero fuit
in domibus tenebrosis id est in domibus
que non aspiciunt ascendens non inve
niet eam. Et si dominus hore vel ascenden
tis fuit in ascendente res eius apud
eum est et non est amissa. Si autem non
excessit vel ambo fuerint in 7 inveniet
eam post aliquot dies. Et si dominus
hore vel ascendentis aspexerit solem
inveniet eam. Et si cum hoc aspexerit
lunam erit melius. et ubicumque fuit
dominus hore ibi erit res in[te]llige:

Hore secundum interrogatorem de
occulto. Dixit aspice signum
1 ab ascendente in quo si inveneris
fortunas scito quod in eodem loco sit
aliquid occultum. Similiter aspice in
angulo terre id est in 4 ab ascendente
in quo si fuit fortuna aliqua scito
quod ibi sit aliquod sepulcrum. Sed
si fuit in domo et volueris scire ubi
sit aspice solem et lunam qui si as
pexerint in domo in medio domus
erit post hec aspice dominum hore qui
si fuit in ascendente erit super
portam domus et si fuit dominus hore
in medio celi erit in medio domus
et si fuit in 7 erit in occidentali
parte domus et si fuit domus in 4 erit
versus septentrionem ¶ Si autem dominus
hore fuit orientalis erit illud no
vum sepulcrum. Et si fuit occi
dentalis erit antiquum sepulcrum
¶ Aspice et dominum 4 si fuit in as
cendente erit sepulcrum in terra et si fuit

vero in ascendente erit dilecto. Et si in prima
fuit in ascendente erit spatiose. et si saturnus
erit in loco fetido et tenebroso aut in domo
vasta et destructa vel forsan in lacuna. Et si
sol in meliori loco domus et similiter erit in loco
nitido vel vini. Et si mars erit in venie
vel furno vel coquina. vel in loco ubi sit
ignis et si fuit caput in ascendente erit
in loco alto excelsiori ut in eminentia
et si cauda est in ascendente erit in loco
fetido tenebroso et humido ¶ Post hec
aspice planetas scilicet solem et lunam et si
fuit in ascendente vel aspexerit cum ambo
vel alter eorum significabit celeritatem in inventione
illius rei ¶ Aspice et verum si aliquis
planeta est in 1 quia ipse erit significator
illius rei occulte id est ipse indicabit quid
sit ¶ Post hec divide domum illam vel locum
in 4 partes scilicet orientalem. occidentalem
septentrionalem deinde aspice quantum 3
ambulavit dominus hore in signo in quo
fuit ex gradibus et multiplica eos in 12
et quod collectum fuit divide per signa dans
unicuique signo 30 gradus incipiens
ab ascendente donec finiatur numerus. post
aspice signum quale est ubi cum dederit numerus scilicet
verum orientale vel occidentale vel aut
vel meridianum quia in eadem quarta
erit si deus voluit ¶ Scito quod in ista parte est
inveniet numerus quem multiplicasti in 12 et scito
quia in eadem parte erit si deus voluit ¶
Post hec divide quamlibet partem per 3 partes et
aspice ubi dominus sit signi in quo occiderit
numerus tuus et quantum ambulavit de signo et
gradibus et divide eos per signa dans unicuique
1 gradus et dimidium incipiendo a signo
in quo est planeta et ubi finitur numerus vide
utrum illud signum sit orientale vel occidentale
etc. Et scito quod sit in eadem parte post hec divide
quamlibet partem in 3 partes et aspice dominum signi
in quo occiderit numerus tuus in qua domo
sit et quantum ambulavit dominus eiusdem domus
ex gradibus in signo in quo est et divide eos per signa
dans unicuique 1 gradus et dimidium incipiens
a signo in quo est et ubi finitus fuit numerus

tunc quod signum sit scilicet verum orientale etc. et scias quod medicum prece erit. Hoc in capitulo quod volueris donec reddat loci in visitationem tabuli visus longitudine et latitudine et inveniens si deus voluit et hic est deus esse scientia doctorum secundum quosdam qui et dicit ut quantum pro vel occultet nuptie fortune et domus eius id est si fuerit ista mortalibus signis erit moriente etc. Dicit et ut quantum quod sit vel occultet aspiciat domo et domino eius. Item dicit quod sit si dominus ascendentis et luna fuerit in bono loco fortes et fortuna erit aliquod sepulcrum in loco si deus voluit. Secundum prolomeum sit si aspexerit significator ascendens erit gemmis vel occulte quanta ascendentis. Et si non aspexerit eum erit natura loci significatoris et dominus lune significat eius eo locum locus quod lune significat caput eius quod si fuit super terram erit nomen sepulcrum et si fuit sub terra erit aquarum et domino partis fortune significat longitudo vel brevitas eiusdem vel longitudine vel brevitate vel in assumptis et domino eius gradus capitis et domino eius gradus medii celi vel eo scilicet qui fuit exeas in angulo aqua domino eius lune scilicet nota eius eius prolomei. Vult hic intelligi significator vite quod dicit prolomeus non est dominus ascendentis nec luna nec ille qui fuit dignior in tali domo tamen sed ille cui coniungitur fortune plures ille scilicet qui habuit dignitates et in locis laudatis et nulla fuit iunctus id est non coniunctio dignitati sue alteri et fuit fortis in loco suo aut fortissimus in angulo alio et fuit in loco suo fortis iste talis erit significator mentionis et cognitionibus et locus in quo fuit significabit mentionem et cognitiones id est si fuit in domo regum erit mentio de rege et si in domo peregrinationis erit peregrinatione et sic de ceteris domibus cum augmentatio quod fortitudinis huius significatoris alie auctoritates quando sit ut scilicet habeat dignitatem in gradu coniunctionis sive preventionis que fuit ante interrogationem et in ascendente eiusdem coniunctionis sive preventionis quod tunc fortior erit. Omnino quod et verum habeat potestate sive dignitate

in ascendente revolutionis eiusdem anni non et in ascendente coniunctionis anni eius in qua mutatio scilicet saturni et iovis fuerit et in signo et quod pervenit profectio eiusdem anni. Hic tamen sit si fuit fortis in figura id est si fuit directus et liber a bonum impedimento et fuit in angulo habuit ibi aliquam dignitatem et ascendente illi fuitque in eo sit collaudabile et fortunatus erit fortior omnibus planetis et dominus orbis figure preterite quod si sit hoc unica hic non potuit eo quod valde raro invenitur talis habeat salte pro ex eis id est habeat partem in ascendente revolutionis anni vel in ascendente interrogationis et in locis laudatum et in ascendente vel gradu coniunctionis vel preventionis eiusdem et sit fortis in loco suo figure id est sit directus et fortis sit in fortitudine planete etc. et careat omni debilitate et sit in angulo et habeat de hiis due testitatibus quod dixerimus id est habeat pro in ascendentium et in locis laudatum vel in ascendente revolutionis anni in ascendente prioris coniunctionis scilicet saturni et iovis et sit dominus coniunctionis et preventionis eiusdem. Tunc coniunctionis vel preventionis dicitur qui hic dignitatem in gradu coniunctionis vel preventionis. Iste enim ut dicit dicunt philosophi hic auctoritates mentionibus quod fuit coniunctione vel preventione et quidam deceptos astrologorum cum invenit vel istum fortem in angulo nullum dubitant ex parte quod iudicabat prosperum solum et vera fiebant eorum iudicia. Hic quod talis cum iste fuit de predictis auctoritatibus due vel plures et fuit hora interrogationis in bono ut supra diximus erit significator qui dominus et liber.

arbore sagittarum pistorum et non est
divinatio moribus indicans quod populum
iudicavit et scito quod hec est discatis
astrologie et occultabant antiqui
sapientes astrologorum docentes qui
in hac arte summi doceri erant

~~Explicit liber primus [illegible]~~

Omnipotens sempiterne deus respice propicius ad preces ecclesie tue et da nobis fidem rectam spem certam caritatem perfectam humilitatem veram corporum pacem et cordium aeris temperiem terre fertilitatem et concede ut in nobis sit semper affectus pacis fortis obediencia perseverans pax perpetua mens pura sanctitas et mundicia cordis compunctio spiritualis virtus anime vita inmaculata conversacio irreprehensibilis ut universi tendentes in te mereamur regnum felicitatis introire amen

[interlinear gloss: quia renibus fit una]

Dicitur urina quia fit renibus una

[interlinear gloss: .i. demonstratio]

Aut ab urin[a] greca quod demonstratio fiat

Aut quia quod tangit mordet et siccatque urit

Est de lacte serum sic limpidus eliquat humor [marginal gloss: [illegible]]

Sic liquor urine de massa sanguinis exit

Sanguinis est urina serum subtile liquamen

Humorum quod constat aqua veterata sede

Et princeps operis dum fit cribratio rerum

Dum fit ab impuris pure discretio partis

[interlinear gloss: [illegible]]

[marginal gloss: [illegible]] Qualis quid tantum quod in hoc [illegible] [illegible]

Etas natura sexus labor ira dieta

[interlinear gloss: balnea]

Cura fames motus lavacrum cybus ebrietas potus

Debent artificis cura bene notari

[interlinear gloss: [illegible]]

Si cupit urine iudex consultus haberi

441

// Cur et cum cuncta
lapsu venit

Quattuor ex primis cum papule dicente

Prebet iudicium potior sententia primi

substantie
Integritas lapsus vitam virtus minus aut plus

Et status hiis medius fit et hic examine certus

colores
His dem ultimam possime viciat colores

Quos ex subscriptis potius perpende formis

Nigrior urine facies incommoda febris

Quartane solvit mortem pretendit acute

vena minoris
Si nigri ad fundum se residens deprimit humor

Matrix purgatur mala sentiunt pluens frigores

scilicet mortem in febre
In febre fluunt mortem nigra fetida pinnacula pinguis

excessus digestionis
Peste livido rursus venitque remote

Nubes dic arctica que nigra et pendula nubes

scilicet adustionem
Largius obsistat sedimen sed ~~natiuit~~ naturale tibet

albus ut aqua ... prima lactis
... glaucus ut cornu ...
... ut cornu ...
... sequitur indigestio
pallidus ... carnis ...
... pallidus sequitur
... digestio
... ...
rufus ... auri ... sequitur
... auri ...
... ...
... ...
rubicundus ... croceus ...
... rubeus ... flamma ...
...
... ut cant. ... cyanos
... ... cyanos
... ...

lividus ut plumbum ... ut cornu ... ... sequitur ... adustum
... ...
... ...

Rurlis oppss turbata pace sedporis

Sanguinis fluxum dicitt de nare futurum

Et si signa mala generat sine solutus

Judicio mortis depriment vel liberant eger

Egrum mixture cum spissa fedeo sudans

Subtilis cogitu [mictio] refugit ingressus liquoris

Ut tenuem colleat qui nec sibi equalor [struck] heret

Impetitt euentus casus quod statue violendi

Non obtusa [parte] pdam . deducta . clasa mara

[marginal note, illegible] Limida si fuit liuor vel percutiat

Vel totalis cit procuum limida melior

Aut mebri nature humore mortificetur

Aut sursum limens varys accomoda causa

[illegible]

Pannum continente medius morbusque caducus

Hectices synochus bene iunguntur catarrus

Triagbonia lapsus matricis ptisis fluctus fluxus

Coste pulmonis vicium dolor articularis

tussis
Constipat tussis bis extinctum caloris

Sunt tibi humores cause quas collige signis

V. Paralisis vir mania linens oleacta morte

Pervigilia urat linuat peruert freneses

iunctis
Sudor cum guttis se vincit atque minus

speciale
Constanter loquitur speciale malum

Lividitate ... malum ... articulare

Est quoqz ictericia nigra fieri mali

vel mercit

Fervebit si matrix oppressit aut dyafragma

Insiat urine lividus orta colorē

cū bile cūfarit

liēn splene / passiō nigra

Fellis subalis urine lingent colorē [illegible]

[illegible]

Splen· ydropem cacapulam nessim dyabete [illegible]

passio melā — epilepsia / cadū

Ictericiā coleram qz nigrā | pedeo potohomia

fingit apta — cū cancuore

Sparts algorem febris ~~cancrote~~ mortem

In sene vim fragilem vel defectū puerilem

i. stomachi

Iallesis humidos et collu lipothomiam

cotidiana

Quod quartanā declarat et amphimerinā amphimerinā

Matrias vanas iuvat in inficere querelas

Hemoroides et dolomata qz signat

fallax
Vt se mediam fraudis insectaretur

Talis aut dicta potest aut indigesta notari

gemini
Expulsi suspiciens quae nulla liquorem

albus
Est in iudicio claucus colore emulus aster

Caminus offendit nativi iuncta coloris

Si fuit tenuis mediocris aut mediocris

flegmatis acre
Glaucus vel albus notat excessus [illegible] [illegible]

accidens mixtus
Glauca melancolice est consita [illegible]

lactea [illegible] [illegible]
Lactea sub[illegible] [illegible] [illegible] febris

Rumpitur et accusat patientem [illegible] morte

Lucas in ingressu signis adiecta sinistris

Fallitur urine sententia sit et certo

Servatur ordine quo fuit in ethica signis

Menses sepe affatus bona inspiro uitans

fusa

Lactea subtenuis cum larga fossa liquore

Fine mali uomens & uerirescente calore

libido

Soluit & amoris langis emendaret eger

Infebre quam replicat typicus que incepollet error

Lactea subtenuis dictat quod causa sit eius

Frigida pressuram longi fractura laboris

Lactea subtenuis febre declinante salute

Imperat & corpus decolorat uite refirmat

Ebescens atrophos uel lactea spissa figurat

Vorcapisim colicam siquidem capitis est dolorem

Flematis excessum membrorum reuelare fluxum

Talis apostasius cum conpulsio soluit

Sepe fit urine dispitus postea dispar

Super pl [illegible] capiti . pro media [illegible] [illegible] ac at

[illegible] [illegible] [illegible] testi [illegible] alips.. i febrib: [illegible]

[illegible]

quatuor.

supina . ymum
Imus ut a medio vel supino discrepat imum

Summus supra fac mediando vel infima supra

Summus ut media vel preterea gerit ymum

Et similes sibi regio sunt regioni

In reliquis est et similis vero generalis

¶ Pallida cum pingui vel subcitrina colore
flaviae
Falsitate mortem predicat frigora febris

Pallida cum tenui colera declarat adustam

Pallida subtenuis extra flegmatice febrem

Pallida cum spissum mediocriter assertam

Flegmatice artaris nefreses fide noscite

Si male disposito precedat corpore glaucus

Lactea vel karapos et pallida postmodum videatur

ypostasis ... flaueus

Signo pallorus liuos nil resimile ...

Et redit ad ipsum bis digestum tenere

In febre quinua tenet sibi pallida clara

Ponde opostasias in dextre parte situm

Indicat affati ostante uigente uigore

At pliter absentet ventus nec bistra tempet
liuus
Pallida spumosa pignis lenis amosa
... pres.
Pauimenta fit pestus pusice nil absone test

At fluor accedit mors beniet bitt vercedit
... replicate ... pris
Arridet et cuscitabit fluxus gsupao paucam

Indicat niuam roto quatuor mitam

Est mult tenuis citrina vel rest figuris
... afficat
Flegmaticum inuenit vt que nigri efficat humor
... terciana
tercio
Condempnat tercio duplici semis impetuit annos

neruus enim fol.
Continuat pulsus iuuene aufert diuturnum

Protendit spatium plus quam contractio signet

i. ornatica
Talem constituit crescens planeticia febris

Autumpno pocius et sub brumalibus horis

quis
// Thoracis spasmis quibus delicta fatetur

inde
Pectoris offensam semel obsita fine

Splene si uitiis validis virgatur corrosus

// siccam uiat
Sicca caput eclipsio largit liuoris signoris

limina
// In febre continua sub morbi limine ethis

salicis
Prolixando metu fit dementia uigoris

not i. morbi
In medio frenesim monet sub fine duelli

Designat acute finem febris pectoris

efficit
// Flatus et colere quas continet bino reddit

Citrinam tenuem cum continuus humor

is quamvis

Plus tenuem eius audius tenuis resolutus unius

Incensam cum febre magis sine febre remissam

i. similis

¶ In rufum vergens puri color emulus auri

Equalis purus medius cum se liquor offert

i. sani et fortis

Corporis in crasi validi dominatur actus

paracismus tertiane

¶ In primo iuvene sene flegmatico initie

Rufa manens tenuis notat hic incommoda febris

i. minima sive tertiana

Continuam tertianam duplicem sive que longo

tertiana

Spatio offensam vel febrem continuam

Principio cum sit nova semina morbi

cuius

Rufa parum tenuis similis est regionem

Nubes rara motu generata caloris

i. febris vel epialtae

In pasta capitam succedit plane febrem

i. tertiana

Cum tertianam morbo iam cedente figurat

Spissa parum iam non [illegible] mag[is] indi[cat] ista

Indicat ex salso vel dulci flegmate febrem

Flegmatis ac salsi mordax exhibent humor

Et sine febre facit enormes excitat aestus

Exterius pungens [illegible] acumine partes

Si sub russa parum tenuis non nubila fiat

Et talem faciat continua [illegible] formam

Ydropicos [illegible] prendit [illegible]

Russa [illegible] pinguis [illegible] nubis

Indicat [illegible] febrem cum flegmate dulci

Insuper si subdat color [illegible] continet

Flegmatis excessus dulcis sine febre [illegible]

Russa [illegible] tenuis vel pinguis [illegible] continens

[illegible] quibus finit [illegible] flegmate dulci

Vel salso monstrat [illegible]

In [illegible] mag[is] prendit [illegible] [illegible]

Si color est russus pinguis [illegible] febrem

Signat continuam de flegmate [illegible] tenentem

[illegible] [illegible] membra [illegible] [illegible]

Dissom pocit pingius russique coloris

Si sit tam rectus et simul eius obumbrat
Aut unor inuit aut plauit insinuat
Urine residens mag aut cnipia nota
Si spumosa mag fiat citrinique coloris
Emula distincte lineos sub russa remissa
Ad locum pulmonis morbos lateris que colorat
Ad locum pulmonis morbus lateris peregrinat

Pinguis rufa per lineus oleaginea arbris tinus
Obsitum fit febris hetice signa fidelis

Clara rubens tinctum dup et epar calefaciunt
Quartanam que fit insinuat typum
Hic mora vel breuitas nubes que status etas
Hic plurat in finum passio forma locus
Ut pede precedat proboli sententia sunt hic
Omnis iudicio discutiendo tuo

Turbida spissa parum rubeo prefusa colore
Paruam tarci notas acuta datur

Si summa liuor obtinet vel tumida nubes

i. capta prolixiores

Pretendit medium plenitudinem de malis

Spissa rubens sinochum si summa liquor albescat

Spissa rubens sinochum despecto liquore figurat

Causon idem si plus tenuis quam spissa refulsit

Sinochide causon subtilis . i. igneus invadit

Fervor est testis rubicundi forma coloris

Hic color est in corpore sub determinat saltus

In febre gravius minus est sine febre ...

Ruptam venas vel ... sub ... succendit causticus humor

Aut est ruptum ... antefracto vesice vesicule

Menstruus dicitur mulieribus corpore sanguis

Talem disposuit in sano corpore saltus

Aut nimius coitus crassus labor immoderatus

Quod est dignitatis ... a lege priorum

Agricolam ... maiore denique morte

Indicat urina ... tincta colore

Sepius artifice deludit forma coloris

sinocha de ... fit sinochus ex putrido

... sinochi ...

... causon ... passio ...

Et fitudem plenam vidim censurat liquoris
Est in contentis ~~vitta~~ vitta lex discreto certa
Judicii constant vita vel fides
Cetera postponens nec constans auctor
Hinc ypocras Galien summa fluxa trahat
In contentorum seriem forma notetur
Et teneat species significata modos
sperma ... vena / sanies capi
Circulus ampulla granum nubecula spuma
Pus pinguedo ethimos sanguis arena pili
Furfura crinoides squame partes athomosis
Sperma cinis sedimen spuma esca petens
Spissus in urina si circulus est et aquosus
Flemmate posterior cellula plena dolet
dark
Purpureus spissus affligit sanguine frontem
dark
Sive felle nigro pallidus et tenuis
Expers parte colere sunt flientes tamen
Si tenuis fuit circulus atque nubes

// Insinuat sensus radicem mortificatos
Ptisicos et ydrios hinc nocumento dati
// Deficiente febris si post rubens fidatur
Consurgit cerebri natura vigor reparatur
// In frenesis causam in febre viroris adaptate
Fellens ad mortem frenesi attingit utrumque
tractant
Si tremulus fuit spasmosis membra gravantur
// Si niger extat vel mortificat vel abundat
Incidens huius aut humor distinguit utrumque
// Nos residens ampulla arenes restat calculus
Morbi crudificat causam morbique [illegible]
Et nefresim generat cetera quoque dolore molestat
cum granula [illegible] fluxus
[illegible]
// Tremulus venenatae si sunt mala causae
i. oculi
In serum serie si granula fixa tenentur
si granula [illegible]
[illegible] dectur
In cerebro [illegible] latet [illegible] morbi

Si subsistant et spissa parum nec mota regressa

Accrescant capiti loca proxima patiet humor

prurior
Pruror ad partem sit fluxus debiliorem

Corpus aereum nubecula spiritualis

Indicat offense leviam precoris per calorem

Est ventosa vel intensa albi spuma caloris

Ancta particulis continetur spiritus ~~hic plate brune~~

Hic ~~plate~~ brune calor et sedet spume

Sedo flavis
Que ingrossat attenuat per color

Inclusa manens quibus distincta innuit

i. debilia mea — ferit
Non robusta quam renunciat membra ferit

Indicat quartanam vel epar procedit adustum

Si nigra est vides et quasi tincta croco

Vlcera vesice renes effusa fervens facit — cola ex engiosa yctericia

Aut vermem scabiem si quibus assit odor

capitis
Ex ~~[illegible]~~ regione fluit sedimen famosum

Est dolor et paritis arte lesa datur

Pretendens olei formam resolutio pinguis

Cum febre dissolvit coitum libros sine febre

Humor in urina fit summo pendulus imus

Membra que supina ledit medianam vel yma

Extinguuntur vesicam residens stat est ...

Fractum signat medius descriptione supina

Forum genitoris habitu unctum anoris

Restat et renum bene totis hic tibi planum

Humida signum dectamus stat reliquarum

Reddit trombosum liesten quem metallosum

Et subsistente medium sectoris furtum

Si ... fit purus bilis cerebri arripitur

Et dolor affine quis ... septima fine

Si fluit a lubris purum manet et sine tribus

Renum testatur hic putto que ...

Si patitur dolor cruciat ut plurimus ab epate fiat

Et sanguis purus manat semita dolorum

Renum vesice lapidem testatur arene

Renum si rubee sed vesice magis albe

Emula carneum fit forma suo retinenti

Aranea pilo similis vel cutis de casu renum

Aut per [humoris] liquoris fluxum [i. per aquam] siccata caloris

Inde plurimum venis vel totius [corporis] nocumentum

Per squamas tenues et furfura mictio nota

[hec urina si sit febe]
Per squamas tenues et furfura mictio nota

Vesice scabies aut si febris generatur

Totius plurimum integritatis corporis cruciatur

[arthetice]
Fertur fides per Almansorem quod etiam felinis

[urina]
Est vesice species in bibita fetentibus

Imutatur gutta regnat minuta per alba

Simili fuit non alteruter abi dicit

Qui vel conceptus assit sanguis vel inceptus

Matrix sicca venit sequitur retentio fluxus

Dispositor affectus (affectus) dormiens compresso virge

~~Mamme~~ [illegible]

Mamme grossities et perturbatio venarum

Et menstruato conceptus signa geruntur

[illegible] Conceptum maris insinuat dexter status

ut fera [illegible] Membrorum levitas [illegible] gravida lacte si lac stet si pellic[illegible] [illegible]

Atque tumor ventris in dextra parte rotundus

Femineum fetum gravida signa figurant

Firmatus in semper bonis [illegible] fateatur

Illecebris coitus genitalia membra gravari
Fomentum veneris ludibria blanda saporis
Quue gonorrium vel inde fuit resolutum
Sub forma cineris corpuscula pissa deorsum
Infalis membris notat morbi sanguine gravari
Ex lateris emoroides plenis tumore
Sepius apparent ut quando menstrua humor
temporibus certis sua respiracula vestat
Informat sedimen color collectat sed que
Forma locus color est albus sed guphis
permutat sive convi sub forma figurat
Inferior fundi locus est generat que
Album quamvis residens generans permutat ... digestio ... fit ...
Si sedimen sit bene fit digestio virtus

Fortis nature triplici vigescit acro motu

Clarificat mundat cumulat condensat et urit

Ventosum color extenuat sorbetur liquore

Virtus que bona sunt retinet et mala repellit

Nec natura suos secat tamen inficiat actos

Hys clarat signis consilio certa salutis

cucurbiton

Cuccia febris est dispacio morbi

Ledit et infestat stomachum quamque porum

Dissenus et venus facit distincta motus

Munitas reliquis fetu si pendet tamen petit altum

Plumine ventoso digestio lesa probatur

Balsamo ime loca sudore lege coloris

Ius ventoso movet stomachum cum purge salute

Ebrubeum quam de sanguine constat aquoso

Est penis rubeo q'ms dicamus albo

Designat ribus longat sit cauda febris

Cum sit causa mali notatur filios quort

fenis et expectatus vesolubiles et moderatq

Ptatur fimestat opq columen cq rigors

Rlaus cuevat : sedimen nigre sitq

quod sumu terr ante medtu mg e vicdsum

Hoc cu offendit in pluribz illud in uno

plus nuo ptat nephilis nigra nec is plus

Plus ptat sedimen nigz sed non nuo plus

De fim nuu cause violencia pgusat

Arguet ante et cuultat mala circumstantia aliqua

Finito libro sit laus et gloria cristo et marie

152

~~Incipit liber moralium de regimine dominorum qui alio nomine dicitur secretum secretorum editus ab aristotile ... et dividitur ...~~

Domino suo excellentissimo et in cultu christiane religionis strenuissimo domino Guidoni vere de Valencia civitatis Tripolis glorioso pontifici Philippus suorum minimus clericorum se ipsum et fidele devocionis obsequium. Quantum luna ceteris stellis est lucidior et solis radius luce lunari [illegible] fulgencior tantum in ingenii vestri claritate vestreque sciencie preminencias [illegible] natio nostro nos [illegible] ... quam barbaros quam latinos. Hoc est quod aliquis fame interpres quis hunc [illegible] valeat refragari. Nunc ... largitor gratiarum a quo cuncta bona [illegible] sua vera [illegible] ... [illegible] gratia [illegible] et [illegible] In te namque reperit [illegible] ... [illegible] abrahe fidelitatem ysaac consideracionem iacob ... [illegible] moysi ... [illegible] perfeccio [illegible] benignitas ... salomonis Job pacientia castitas danielis ... facundias ... [illegible] ... cum ... in vita plenissime ... [illegible] per vos in ... liberalissimus ... litteratissimus in ecclesiasticis et legalibus ... in divinis et moralibus doctissimus. Ideo dignum fuit ut haberet vestra clemencia librum preciosum in quo de omnibus scienciis aliquid [illegible] ...

Cum igitur essem vobiscum apud Antiochiam reperi hanc preciosissimam philosophie margaritam placuit vestre dominacioni ut transferretur de lingua arabica in latinam. Parendo vestro mandato cupiens humiliter

obedire et voluntati vestre sicut teneor deservire. Hunc librum quo carebant latini eo quod apud paucissimos arabes invenitur transtuli cum magno labore de arabico ydiomate in latinum ad vestram gloriam et honorem ... quandoque litteram ex littera quandoque sensum et sensu cum alius sit modus loquendi apud arabes alius apud latinos. Hunc librum peritissimus princeps philosophorum aristoteles composuit ad peticionem regis Alexandri discipuli sui qui postulavit ab eo quod aut ad ipsum veniret aut secreta quarundam arcium sibi fideliter revelaret. videlicet motum operacionem et potestatem astrorum in astronomia arte alkimie in natura et arte cognoscendi naturas et operandi in ... [illegible] nigromancia et geomancia. Huic autem ... non potuit propter etatem et quia ... secreta predictorum ... occultare mentis omnibus posuerat tamen volentem ... postulacioni tanti domini ... ... Volens itaque nimie secreta arcium occultare hunc librum edidit in quo enigmatibus et exemplis et figuratis locucionibus ... philosophicam doctrinam ... ad ... ad sanitatem corporis observandam et in ... cognicionem corporum celestium ... in ... nos medullatam ... ... Alexandro ... posuerat ... in ... itaque ... librum ... decem ... quorum ... in se capitula ... ... in ... quod querit ... Libri ... colligere et ... librorum ... capitula ... capitulorum

Vestre igitur prudencie ... opus quod ad vestram ... gloriam et honorem ... ut mea memoria ... apud vos maneat et appareat erga ... obsequium devocio ... supplicans humiliter et devote ... in hoc ... valeo ...

·ius Deo referatur qui in condicione quidem
inserenda et eius componenda. Quantum autem
michi videtur in dictamine vel in commento
apponam hoc mee imperitie et simplicitatis
ascribere in parte quam malicie. Ad eum
vero facientis quam non certissime in
distinccione in peccatione et loquentia perfectum
fecerit habundancie suppleant supplectam et
corrigat corrigendam et divina clemencia
vos custodiat sanum et in columem ad laudem
suam et gloriam et honorem et post longissimum
tempus spacium cocedat nobis ad omnes vi-
tutibus gaudia felicitatis pervenire.

De prologo cuiusdam doctoris in commendatione
Aristotilis. De prologo istius qui
transtulit istum librum. De regibus et modis
eorum circa largitatem et avariciam. De
largitate et avaricia et aliis virtutibus.
De doctrina aristotilis in virtutibus viis.
De intencione finali quam debent habere
reges. De malis que sequuntur ex carne
nali appetitu. De epistola aristotilis missa
ad peticionem alexandri. De regis sapientia.
De regis religione. De regis prudencia.
De regis ornatu. De regis continentia.
De regis consuetudine. De regis iusticia.
De regis castitate. De regis solacio.
De regis discrecione. De reverentia.
De probitate. De regis solicitudine.
De subiectione. De iure. De fide sub-
diti. De studio et moribus. De corporis custo-
dia. De hora eligenda in astronomia.
De observancia sanitatis. Quod medicus
sanitatem conficit. De utilissima epistola in
conservatione sanitatis ad conservandam sanitatem
et modum vivendi. De modo comedendi.
De consuetudine servanda. De quadrupartitione
anni temporibus. De qualitate et divisione de
hieme. De vere. De estate. De autumpno.
De cognicione quatuor membrorum princi-
palium. De calore naturali et eius remedio.
De calido patente et eius remedio. De

De nutritione ciborum et eorum remediis.
De modo generationis et eorum medicina.
De cognitione ciborum. De cognitione
aquarum. De cognitione et generibus
vini. De balneis. De hiis que corpus
impinguant. De hiis que corpus mace-
rant. De dispositione laboris. De arte
conficiendi mel que apponitur
medicine. De prima medicina.
De secunda. De tercia. De quarta.
De sexta. De septima. De octava.
De magnete et olimite et finali. De
flebotomia. De minucione sanguinis.
Et de hiis eo pertinentibus ad hoc. De
arte cognoscendi qualitates hominum.
De capillis. De oculis. De superciliis.
De nasis. De ore. De facie. De tempori-
bus. De voce. De motu corporis.
De gutture. De ventre. De pectore.
De humeris. De brachiis et pulmo.
De genibus et de planta pedis et de
ingressu et de incessu. De qualitate
et calliditate hominis. De iusticia. De hiis
qui sequuntur ex parte. De caelo et ex
emplo eius etc.

Deus omnipotens custodiat regem
nostrum ad gloriam credencium et con-
firmet regnum suum ad tuendum
legem divinam suam et perdurare
faciat ipsum ad exaltandum honorem
et laudem bonorum. Ego suus servus
executus sum mandatum imperii sui
et dedi operam ad inquirendum
librum moralium in regimine domini
qui nominatur secretum secretorum quem
edidit princeps philosophorum Aristotiles
filius Nichomachi de Macedonia
discipulo suo magno imperatori Ale-
xandro filio philippi regis grecorum.
Quem alexander senuit. Quem librum
se et hunc quidem librum composuit in

senectute et vetulum corporalium de-
bilitate. Post quam non poterat cor-
poralos labores et itinera sustinere
tolerare nec regalia negocia exe-
qui. Quia alexander constituerat eum
prepositum et magistrum quem elegerat et
dilexerat multum eo quod erat viri
sani consilii et magne liberalitatis pene-
trabilis intellectus vigilans in legalibus
studiis. magnanimus moribus et spiri-
tualibus sapiencius contemplativus. discre-
tus humilis amator iusticie. relator veritatis.
Et propter hoc multi philosophorum reputabant
eum de numero prophetarum. In veni enim
in antiquis codicibus grecorum quod
deus ex celsis suum angelum transmisit
ad ipsum dicens. Pocius te nominabo
angelum quam hominem. Sane multa ge-
ssit et magna miracula et extranea
opera que nimis longum esset dicta
per ordinem enarrare. Unde in morte
sua diverse sunt opiniones

~~De morte aristotilis~~

Quedam enim secta que dicitur peripa-
tetica asserit ipsum sursum ascen-
disse ad empyreum celum in columpna
ignis. Dum vero viveret erudivit
alexandrum per observacionem sui sani consilii
et imitacionem preceptorum et ideo subiugavit
civitates et triumphos acquisivit
et terra regna et tocius mundi solus
tenuit monarchiam et in oriente et occidente
expansit famam suam. et pervenit clima
mundi omnes gentes et diverse naciones
se subiciebant suo imperio et potestati
voluntates atque ipse nec fuit
aliquis qui sibi auderet resistere
in facto vel iudicio. Porro inter alias
morales epistolas composuit aristotiles
propter delectacionem cordium et finale secretum
hanc scilicet epistolam suam quam dixit
alexandro. Quando cum alexander subiugasset

persas et captivavit magnates direxit
aristotili sub hac forma ~~Epistola alexandri ad aristotilem~~

O Doctor egregie rector iusticie significo
tue prudencie me invenisse in terra per-
sarum quosdam homines habundantes racione in-
tellectu penetrabilem studentes super alios
dominari et regnum adquirere. Quicquid vero
super hoc decreveris nobis significes tuis
scriptis. Cui aristotiles sic rescripsit ~~Rescriptio~~

Si potes mutare ipsius terre aerem et
aquam et super disposicionem civitatis
imple tuum propositum. Sin autem dominare
super eos cum bonitate et exaudi eos cum
benignitate. Quod si feceris confido
cum dei adiutorio quod erunt omnes subditi
in tuum beneplacitum et preceptum et per amorem
quem habebunt in te dominaberis in eis pacifice
cum triumpho. Alexander quando recepit epistolam ad-
implevit suum consilium diligenter et erant
ipse magis subiecti imperio suo quam omnes
alie naciones.

Johannes qui transtulit librum istum filius
patricii linguarum interpres peritissimus
et fidelissimus inquit. Non remansit locus
nec templum in quibus philosophi consueverunt
reponere et recondere sua opera secreta quod
non visitavi nec aliquem peritissimum quem
crederem aliquam scienciam notabilem de scripturis
philosophorum habere quem non exquisivi quousque veni ad
oratorium solis quod construxit esculapius
ipse. In quo inveni quendam virum ab-
stinencie solitarium in philosophia peritissimum quem
me humiliavi quantum potui summa diligencia
et supplicavi devote ut mihi ostenderet secreta
scripta illius oratorii. Qui libenter tradidit
et inter cetera opus desideratum inveni propter
quod illuc ieram et pro longissimo labore
quesiveram. Cum [illegible] ad propositum veneram
[illegible] referens gracias altissimo [illegible]
[illegible]. et ad peticionem regis illustrissimi
laboravi. studio translatavi ipsum primum
de greca lingua in caldaicam. et de hac

in arabicam linguam ipsum sicut ... in veni
[illegible] transtuli illum perfectissime ad ...
[illegible] ad reges

Alexandri peticionem

Fili gloriosissime et iustissime imperator
confirmet te deus in via cognoscendi
in semitam veritatis et reprimat appetitus
bestiales, corroboret tuum regnum et
illuminet tuum ingenium ad suum servicium et
honorem. Tuam siquidem epistolam recepi
honorifice sicut decet et plene intellexi
quantum habeas desiderium de mea persona ut
tecum essem, ostendens quantum possum abstinere
arguens me de tuis operibus parte autem.
Porro hec de causa proposui et festinanciam feci
... ut essem tibi libera
clemencia ponderans cuncta tua opera et suppleres
vices meas et regula certissima ad
omnia que volueris et que ostenderis
tecum si prius tecum essem. Non debebas quod
me arguere cum scias tu scire. Scias quod
non ob iniuriam veniam ad tuam clarissimam
gloriam propter contemptum quia gravitas et debili-
tas corporis mei accidentia venerunt et reddunt
me ponderosum atque inhabilem ad eun-
dum. Propterea quod interrogasti et scire de-
siderabas est archanum tale quod humana pecto-
ra vix poterunt tollerare. Quomodo ergo pos-
sunt in mortalibus pellibus depingi? Ad il-
lud ergo peticionem ... in ...
... me oportet et tenor ...
respondere sicut tu teneris ...
discrecionis non exigere ... amplius
quod hoc secreto quam tibi tradidi in hoc
libro quod si attente et studiose legeris
et intellexeris ad plenum scienciam que
in ipso continetur in ... ubi ...
quod non erit virus ... illud quod sive de
... aliquo obstaculo quia ...
... tibi deus contulit et intellectum
... velocitate ingenii et ...
sciencie. In singulis ...
... quam ... propter ...

poteris apprehendere et figurative intelligere
totum illud quod postulasti ... quia
desiderium in tuenis voluntatis apperiet
tibi ... ad tuum propositum obtinendum
et perducet te ad finem optatum domino
concedente. Causa quidem secretum est quare
tibi figurative revelo secretum meum
loquens tecum exemplis enigmaticis et
signis quia timeo nimium ne liber
perveniat ad manus et veniat in potestatem
et ad potestatem arrogancium. Et si perve-
niret ad illos bonum et archanum divi-
num ad quod summus deus illos iudicavit
immeritos et indignos ego sine causa
transgressor essem divine gracie et fractor
celestis secreti et occulte revelacionis.
Propter hoc sub attestacione divini iudicii
sicut tecum ago sacramentum eo modo quo
mihi revelatum. Quamobrem quod qui
occulta tegerit et archana revelat
ipsum in premio ... in formam ...
... esse non poterit
... deus
qui custodiat te et me a similibus et ab
omni opere inhonesto. Post hec autem
omnia ad tuam reducam memoriam
illud particulare documentum quod tibi sepe
consuetus sum exponere et tuam no-
bilissimam ... informacione hoc est
tuum solacium et speculum salutare. Oportet
tot ... quibus regem decet ...
hic duo ... substancia regni
sunt unum et fortitudo ... quibus
tuetur et confortabitur regnum suum et non
habet hec ... in rectis et
... subditus ... et ipsi subditi ...
... obediunt ... sicut ...
in obediencia ... et fiat
persona ... et vegetabilis et subdita.
... et hec ... tibi ... propter quam
in ... subditi obediunt ... causa
quidem duplex una extrinseca et alia
intrinseca. Extrinseca ... tibi ...
... ut dispensat eius ...

divitias sapientie et ea ipsos exaltat lar-
gitatem retribuendo mihi singulorum et
cum isto toto oportet reges habere etiam
cautelam de qua faciam tibi in subsequen-
tibus mentionem scilicet in capitulo de divinis
inveniendis. Quandoque et in dignitate eos ad
operationes et istud patet et in primo
gradu. et illud sequitur duas habet causas in
tristiciam. Causa operatur tristiciam et ut rex
iusticiam exaltat et possessiones et ac-
quisitas pecunias perdendo et nesciendo.
Causa vero in tristicia et secretum maiorum
philosophorum et historiarum quos gloriosus deus pre-
elegit et eis suam sapientiam commendavit.
Et ego commendo tibi istud secretum cum
quibusdam aliis que invenies in pre-
sentis articulis huius libri. In quibus existit
maxima pars sapientie in venies et doceberis.
Insuper vero est finalis que in te dirig-
itur. Item et tunc principale
prohemium et finale signum significationes
verborum et enigmata exemplorum quorum
tunc plene ac perfecte desideratum poteris
consequi. Deus itaque sapientissimus
et gloriosus tuam illuminet rationem et declaret
intellectum ad perveniendum istius scientie
secretum. ut mea sicut mereatur ...
heres et successor fidelis ipso auxiliante
qui suas sicut habundanter divitias
in vias sapientie et studentibus elevat
gratiam cognoscendi et nichil et diffi-
cile. sine quo nichil est possibile possidere.

De regibus et eorum largitate. Capitulum

Reges sunt quatuor. Rex largus
sibi et largus subditis
et rex avarus sibi et avarus subditis et rex
avarus sibi et largus subditis. et rex
largus sibi et avarus subditis. Indi vero
dixerunt non est vicium in rege si est
avarus sibi et largus subditis et bonus.
Persi dixerunt assertores contrarium et con-
tradicentes Indis dixerunt non est laudabilis
rex qui non est largus sibi et subditis. Sed in-
ter omnes meo iudicio peior est rex
laudandus qui est largus sibi et subditis et avarus

quod regnum ipsius toto tempore destruitur. Oportet
itaque scire et invenire de istis virtutibus et viciis
et discernere quid sit largitas et quid sit avaricia
et ubi error largitatis et quid mali sequitur
in absencia largitatis. Palam sit autem quod quali-
ter reprehende que veniunt discrepando amedio et
sicut observato largitatis difficilis est de virtutibus
facilis et consilio facilis avaricia et prodigalitatem
discere et difficile est largitatem acquirere. Si vis ergo
virtutem acquirere largitatis considera possibilitatem tuam
tempora necessitatis et merita hominum. Debes
ergo largiri dona tua possessionibus tuis mensurate
hominibus indigentibus atque dignis. Qui ergo extra
alios prodit et regulas transgreditur largitatis.
Qui autem largitur dona sua non indigentibus
nullam accipit laudem et quidquid datur indignis
perditur. Et qui fundit vero moram suas
divitias. veniet cito ad amara litora
paupertatis et assimilatur illi qui super se dat suis
victoriam inimicis. Rex igitur qui tribuit bonis
suis quando necesse est hominibus indigentibus talis
rex et largus est et subditi eius regnum prosperabitur
eius mandatum observabitur talem regem
laudaverunt antiqui tales est virtuosus
largus et moderatus. Rex vero fundit in-
ordinate bona regni sui et in dignis
et non indigentibus talis est depopulator
rei publice destructor regni et in-
peterius regimini unde prodigus appellatur
eo quod spoliat eo regno et sua prudencia.
Nomen vero avaricie multum decet
regem et dissonat regie maiestati
Si ergo aliquis regnum alteri istorum vitiorum
habuerit vel avariciam vel prodigalitatem. si vis
consilium. debet cum summa diligencia pro-
videre unum fidelis discretum et electum.
cui committere debet res publicas
dispensandas. et regni divicias gubernandas.

O Alexander fili dico tibi quod quandocumque
quisquis regum qui super plus commitat
donationes vel ultra quam regnum valeat
sustinere talis rex procul dubio destruitur
et destruet. Dico ergo iterum quod nunquam

cessam dicere clemencie tue quod declinacio prodigalitatis
et avaricie et castigacio largitatis est contra regnum et pro-
dicitas regnorum. Et hoc fit quando rex fuerit abstinens
se et retrahit manum a rebus et possessionibus
subditorum. Unde inveni scriptum in preceptis magni
doctoris Hermogenis quod summa et vera bonitas
claritas intellectus et plenitudo legis ac regni
perfeccionis in rege est abstinencia pecunie et
a possessionibus subditorum que fuit causa destruccionis
regni Indie quia superfluitas expensarum superabat
redditus civitatum et sic deficientibus redditibus et ex-
pensis reges extenderunt manus suas ad
res et redditus aliorum. Subditi vero propter iniu-
riam clamaverunt ad deum excelsum et gloriosum.
Qui venit inimicos tali dum afflixit contra
eos et nomen eorum penitus delevit clemencie.
Et non sicut gloriosus sit Deus remissus et dimissus
quod misit de fructu suo penitus id regnum.
Dicas itaque quod divicie sunt causa duracionis
[illegible] et sunt [illegible] et non [illegible]
vite anima si talis vita destruatur. Laudo
igitur [illegible] a superfluitate. Et si habundanciam
expensarum ut largitas et temperancia
[illegible] stulta et superflua [illegible] et [illegible]
sustancia largitatis et virtutis [illegible]
non reducere ad memoriam donatam [illegible]
de genere bonorum et debita virtutis et remunerare
merentes remunerare iniuriam honorantes
honorare venerandos venerare subveniens
simplicibus supplere defectus innocentum
salutantibus respondere linguam refrenare
iniuriam ad tempus dissimulare et stulta stulticia
fingere ignorare. Pro certo quod te quem semper solebam
docere in tuo pectore scitare. Cetera itaque
fiducia quod id documentum erit in vita et operibus
claritatis semper lucens et sufficiens scientia
ad tuum regimen toto tempore vite tue. Veritas
propter dico tibi sapienciam et prolongatam a
veritatem et si nunquam exposuisse tibi in sequentibus
documentum sufficere deberet tibi in omnibus
operibus tuis in hoc seculo et futuro. Scias itaque
quod intellectus est caput regiminis salus anime
salvator virtutum speculator viciorum in
ipso namque speculamur fugienda
eligimus eligenda. Ipse est origo virtutum et
radix omnium bonorum laudabilium
et honorabilium. Et primum instrumentum
intellectus est desiderium bone fame
quia qui vere desiderat bonam famam
famosus erit et gloriosus et qui ficte desi-
derat per infamiam confundetur. Fama
ergo est quod principaliter et per se appetitur
in regimine quia regnum non appetitur propter se
sed propter bonam famam. Principium ergo sapiencie
intellectus est desiderium bone fame que
per regnum et dominium acquiritur. Si igitur ita
et dominium et regnum acquirit ut desiderat
non erit fame acquisicio sed invidia.

Invidia

Invidia vero generat mendacium quod est
radix reprobabilium et materia viciorum.
Mendacium generat detraccionem detraccio
generat odium, odium generat iniuriam, iniuria
generat pertinaciam, pertinacia generat iracundiam,
iracundia generat repugnanciam, repug-
nancia generat inimiciciam, inimicicia generat
bellum. Bellum vero dissolvit legem
et destruit civitates et hoc est contra naturam
nature et quod repugnat nature destruit opus.
Studeas itaque et diligas desiderium bone
fame quoniam per desiderium bone fame
elicitur veritas. Veritas est radix laudabilium
et materia omnium bonorum que est contraria
mendacio et generat desiderium iusticie.
Iusticia generat confidenciam, confidencia
largitatem, largitas facit familiaritatem,
familiaritas amiciciam, amicicia generat
consilium et iuvamen. Per hoc firmatus est orbis et
sunt constructe leges hominibus consentanee
et hoc vero convenit nature. Patet ergo
quod desiderium regiminis propter bonam famam
est durabile bonum et laudabile.

O Alexander declina omnia bestiales (?) voluptates
quia corruptibiles sunt. Bestiales namque
appetitus inclinant animam ad
corruptibiles voluptates absque discrecione
nulla discrecione generata et in corpore
labilitatem et corrupcionem in intellectu.

voluptates

Intencionem est quod conatus voluntatis generat carnalem amorem, carnalis amor generat avariciam, avaricia generat desiderium divitiarum, desiderium vero divitiarum generat inverecundiam, inverecundia presumpcionem, presumpcio infidelitatem, infidelitas latrocinium, latrocinium vituperacionem, ex qua nascitur captivitas que ducit ad detrimentum legis et destruccionem familiaritatis et ad ruinam tocius corporis. Hoc est contrarium nature. ~~De discrecione regali et verecundia regis~~

Primo ergo principaliter convenit regi quatinus ad se ipsum ut fama sui nominis divulgetur in laudabili sapiencia eloquentem esse et quod cum sibi conveniet sapiencia, quia ipse laudatur et honoratur necnon timetur ab hominibus cum viderent eum in sua sapiencia eloquentem esse et operibus prudenter agentem. Porro ex levi potest sciri et probari signa apprehendi an in rege sapiencia sit vel in sapiencia diminucio. Rex quicumque subponit regnum suum divine legi, dignus est regnare et honorifice dominari. Rex vero in servitutem redigit suam legem subiectis regno suo, est in pecco transgressor est veritatis et contemptor sue legis. Rex vero contempnit legem suam ab omnibus contempnetur, quia contempnitur et in lege divina. Iterum illud quod sapientes philosophi et divini sapientes dixerunt quod videlicet in primo decet regiam maiestatem obtemperare legalibus in statutis non in ficta apparencia sed in facti evidencia, ut cognoscant omnes ipsum timere deum excelsum et potentem subiectum divine potencie. Tunc enim solent venerari et timere dominum suum. Si autem tamen in apparencia sed religiosum ostenderit et in operibus sit manifestus, difficile sit ne explicetur opera celata et apud populum cognoscantur, adeo reprobent ab hominibus et contempnent. Iterum famabilis eius factum diminuet, eius imperium decidit. Ita sic auferunt honores et quae plura dicta

Non est precium nec est thesaurus qui possit redimere bonam famam. Insuper decet regem sibi legis peritos honorare, religiosos venerari, sapientes diligere et conferre cum eis atque movere dubitabiles questiones, honeste interrogare ac discrete respondere. Sapienciores ac honestiores et nobiliores magis honorare. Secundum quod decet statum universitatis oportet insuper regem futura cogitare et futuris casibus prudenter occurrere, ut possit adversa levius tollerare. Decet etiam ipsum quietatem habere maximam et motus animi retinere ne in precipitem commocionem progrediatur in actibus suis deliberando errorem suum racionabiliter recognoscere et sapienter revocare. Quia summa sapiencia est in rege se ipsum regere. Cum vero reges vident aliud bonum, ut vale faciendum faciat cum discrecione, nec nimis tarde nec nimis cito ne videatur iter remissus vel impetuosus. Multum convenit regie dignitati honorifice induere et semper ad pulchro apparatu apparere et excellere alios in decore. Decet ergo debere eius pulchro et extraneis indumentis. Decet et si quidem regem cum quadam prerogativa omnes alios superare, ut per hoc dignitas decoretur, potencia non ledatur, et debita reverencia tribuatur. Decet vero regem facundum esse et affabilem, claram vocem habere, que multum prodest cum plurimorum ~~per~~ Alexander quam pacificum et honorificum regem absque affabilitate. Non necessitas id expostulat. Decet ut cum quando aures hominum sunt semper attencius ad eius eloquenciam quam sui affatibus pacientis, quia plus animantur omnibus animi corda saturantur nec multum libenter videt regem. Decet etiam regem abstinere et non multum frequenter conversari cum subditis et maxime vilium personarum, quia nimia familiaritas hominum parit honoris contemptum. ~~De consuetudine Indorum~~

Et propter hoc pulchra et consueta Indorum in disposicione regni et ordinacione regis qui statuerunt quod rex tantum semel in anno coram omnibus appareret cum regali apparatu et armato exercitu sedens nobilissime

in suo decorato ornatu armorum pulchritudine
decoratus. Et ibi stent milites aliquantulum
remoti, nobiles vero et barones circa ipsum. Tunc
solet ardua negocia expedire varios et
partes ri- convenientes declarare auctoritate et opera
qui circa rem publicam fideliter gesserunt laudare
Consueuit siquidem in illa die porta clarigari
non nimius de ... euidenciare · grauia
onera exponere. Finito sermone sedebit rex. ·
Quando assurget unus de collateralibus suis
prius qui sapientior et facetior omnibus rep
eritur. et sermocinabitur ad regis honorem et
commendationem gratias referens glorioso deo qui ita
bene ordinavit regnum et tam sapienti rege
patriam decoravit et laudabilem populum in
regem obedientem et unanimem conformavit
Et post laudes divinas et commendationes
regales vertat se ad laudem populi commemorando
bonos mores captando benivolenciam induc
ens eos exemplis et racionibus ad humilitatem
et obedientiam reverentiam et dilectionem regis
Quo facto omnis populus laudabit regem et lau
des extollet super eius bona opera commendare et p
regis vita sua exorabit parentes et famili
as regis opera et sapientiam enarrabunt et propter
docebunt pueros suos ab infancia et inducent
ad regis amorem honorem obedientiam et
timorem. Hoc igitur modo publicatur et dila
tatur fama regis in secreto et aperto. Consueuit etiam
et tali tempore malefactores et seductores puniri
et de medio populi ut presumptoribus via noc
endi precludatur. et ideo consuetum est solet
civium tributa tali tempore alleviare cum merca
toribus dispensare pro eis de redditibus remit
tere ipsos in suis mercacionibus diligenter defensare
et custodire. Et causa huius quia civitas populosa fiet in
immigrant illuc .n. mercatores concurrunt libenter in
civitate ibi bene recipiuntur et lucrantur divites
et pauperes cives et forenses. Inde ...
... et reditus augmentabuntur. Cautela ...
... diminuitur et offensa magnatorum ...
que sunt laudatores famam hominum referentes per
universum orbem. Unicuique ... reddendum
... et sic munit civitates multiplicat

redditus accrescat regis honor et gloria sic
continuantur et compescantur iniuria sic
vivit rex pacifice et secure sic consequitur
voluntatem ¶ ~~O alexander appetere quod corrumpitur~~
~~... cito~~ relinque
O alexander noli appetere quod corrumpitur
et corruptum et quod te oportet cito relinquere
Pete divicias incorruptibiles vitam
inmutabilem regnum eternum durabili
tatem gloriam. Et ideo cogitacionem
in bonum super te dede te virilem et gloriosum
Serva vias bonum et beatam. Ne similes
in multiplicacione ... avibus et ne
flexibilis ad peccandum sicut ceteri
brutorum. Gusta ... Forma ... defuturis et
accidentibus casibus quia nescis quid futura
dies pariatura sit ... defensionem
... in potu concupiscencia ... semper
O clementissime imperator noli te inclinare
ad coitum mulierum quia coitus est quedam
proprietas porcorum. Que gloria erit tibi
si exerceas vicium irracionabilium bestiarum
et actus brutorum. Crede michi indubitanter
quod coitus est destruccio corporis et abreviacio
vite corrupcio virtutum legis transgressio
feminees mores generat. et ultimo inducit
illum quod pertinet ... imperatoriam
maiestatem. prudentes hic fideles cum
quibus delectabiliter cum viris in statuendo
et gubernacione cum fide thesauros exigendos
Anima. n. humana talis in talibus
delectatur. Per ... renovescat solacium
corporis et curiositas ... cum
corpus vigoratur. Si tu ergo volueris in
talibus delectari ad placitum per ... in
tali vita diebus tribus aut quatuor ... sem
per tu videre ex ... et semper fiet
prudentem ¶ Cum ita per finis in ipso sola
cium sume te ipsum et permitte alios ad
libitum exponere et finge ... te talem fore
animo quia te ... multa secreta

pape et audire et hoc non fiat frequenter .
eis sed semel in anno . Et debes etiam habe-
re de tua familia speculatores qui tibi referant
ea que fiunt et dicuntur per regnum tuum . Cum
fueris inter bonos barones honora sapi-
entes et quos tu videris merito hono-
randos . teneas quemlibet in suo statu
In vita habere unum aut alium secundum quod
decet gaudium universaliter hominum ipsum
Nullus sit detentus in bilibus qui non sen-
tiat tuam largitatem . pareat omnibus de-
mentia maiestatis et nobilitatis animi
liberalis . dicat regem regere inter
discretionem hominum et communicationem . Insu-
per abstine quia frequens risus tollit
reverentiam generat senectutem . Insuper
debes scire quod magis tenetur rex hono-
rare homines in sua curia et suo conspectu
quam alibi quia est sua in terra
Si quis aliquam iniuriam fecerit puniatur
secundum qualitatem sue persone . ut hic
ante alium et distant ab minimis abstinere
aliter enim puniendus est nobilis et excellens
et aliter popularis et abiectus . Dimittas
rigore et communicationem observare . nec
sic inter regem et subditos distinctio per-
sonarum . Jam sepius in libro est tractatum
quod ille rex est laudabilis . et amandus
qui assimilatur aquile dominanti inter
aves non est qui assimilatur uni avium
subditarum . Prima est in auctoritate in principatu
regnie maiestatis persistat in unam .
perseverare . ut offensam facere considerandum
est quo modo usque fiat . an ubi ut
tibi placeat et aliis ad gaudium prorog.
an in contemptum et dedecorationem tue
dignitatis . Si primo volueris puniatur si
non secundo morte moriatur . Alexander
obedientia dominatores in quatuor
modis ostendit . scilicet in religiositate in
dilectione curialitate et reverentia

Alexander scire te debes quod subditorum velle
in mentibus et in insidias ab eis . hoc est scias habe-
contra te machinationes obliquitates quia nequaquam
potest dicere ab hominem sicut facere . Conantur ut
quod nichil est quod possit dicere et per hoc cavitabis
corpus facere . Insuper scias quod discretio magnitatis
et gratia dignitatis et reverentia domini et exaltatio
regni . Prima siquidem procedit . et ut illa
reverentia habeatur in cordibus subditorum maior
est dilectio . — II — III

Regitur et quod rex est in regno sicut pluvia
in terra que est dei gratia celi beneficio terre vita
viventium inanimatum . Et tamen in pluvia
fiunt tonitrua . cadunt fulmina currentes in
tumescunt . fiunt maria et multa mala
per que multa mala inveniat homini . Verum
tamen accidentia mala non in perdunt . quin
laudent homines et deum ipsum in sua maie-
state conservante signa sue gratie . Propterea
mine . quia per pluviam vivificatur nascentia
vegetabilia pullulant et aucta virtutibus
in fundere beneficio et ideo referunt homines
laudes deo et obliviscuntur mala preterita que
super eos evenerunt . Exemplum regis
venit exemplo ventorum . quos deus ex
celis emittit et extendit de thesauro
sue in nive et per ipsos nubes crescant
segetes fructus arborum maturantur . Resumit
vires ipse aqua desiderata recipitur . naves
navigantibus apparent . et multa alia bona
sunt ventus . tamen in pertinentia et dur-
sa procella in ferunt tam in mari quam
in terra . Dolores in turbines ad maria
et codium in ducunt dirigas hominum in
qualibus dissipant et dissiniunt . per eos
corruptiones aeris generantur . venena mor-
tifera oriuntur et multa alia in commo-
ventia assunt . et cum in pluribus in ferentes
creature dominicatur creaturis ut collat ab eis
ita mala . ipse nichilominus sustinet ventos

Deducit cursum suum et tenet ordinem quem statuit eis qui cuncta sua sapientia equali pondere certo ordine dispensavit et statuit servis suis ea ut sumant et hoc exigunt exigencia mensure sue et inenarrabili bonitate.

Hec siquidem eadem prudentia ... et in hyeme et estate quando frigora et calores sumunt principia invariabiliter et immutabiliter stabiliunt ad generacionem propagacionem et durabilitatem rerum naturalium et tamen multa inconveniencia et mortalia pericula proveniunt de frigore hyemis et calore estatis.

Sic eciam accidit in rege. Ita siquidem sunt ab ipso commoda provenientia que suis subditis ... et moleste fuerint tamen eis in temporibus maxime valitura imminebit. Alexander inter cetera copia et necessitate miserabilium et debilium personarum subveni in indigentibus, in subsidio indigencium dimicare pro lege tua hominum sapientum. Corpus lingua eloquentem intellectum amantem ut necessitatem tuam supplere valeat et eos misericordie regere et amare. In hoc et legis observancia hominum ... complacencia creatoris. Alexander thesauriza in terra dolegiorum et granis vallibus ad vestimentum que tibi sufficiant in tempore famis et indigencie, ut cum venerit sicut solet accidere annus famis et inopie valeat tuis hominibus tua prudencia subvenire. In tempore necessitatis succurrendum et civitatibus et tunc debes aperire cellaria tua publicare per regnum tuum et civitates frumenta et grana tesaurizata. Hoc est magna cautela maxima prudencia munimen regni salus populi custodia civitatum. Tunc tuum procedit preceptum, tunc tuum prosperabitur regnum et tecum preclara prudencia vivent et populi tui ... implebunt ... majestatem. O Alexander, sequere monitum ad hoc moneo te quod tu meam custodias doctrinam, quem si servaveris tuum propositum consequeris et regnum tuum durabile permanebit. Videlicet pro sanguine humano quam quamvis effundere, hoc deo convenit qui novit occulta et secreta hominum. Noli ergo assumere tibi divinum officium quod non est tuum. Cave effundere sanguinem humanum. Cave ergo quantum potes sanguinem effundere humanum quia doctior ... vos suppositi erant. Non creatura in effigie creature destruens ... voces celorum clamant ad divinam majestatem dicentes: Domine, servus tuus vult tibi esse similis. Quod si iniuste interfecerit eum, respondebit creator excelsus: Permitte eum qui interficeret, et interficietur. Mihi vindictam et ego retribuam. Sic quociens voces celorum representabunt in suis laudibus mortem interfecti donec vindictam sumat.

De misericordia. Quid est ... per temporis ... Alexander, quandoque in omnibus operibus habeas ... milicia ... materias ex parte ... ad memoriam gesta parentum annales patrum ... mea propter multa bona exempla que traheris facta eorum. Quicquid dat ... documenta in futurum. Minorem ne contempnas quia minor et vilis sicut solet accidere poterit eciam ascendere ad honores et divicias et tunc erit validior et potencior ad nocendum.

Caveas in frangendo fidem datam et federa confirmata. Hoc quidem in fidelibus miseris et meretricibus convenit. Serva fidem datam, quia omnem infidelem consequitur finis malus. Si enim fidem in frangendo aliquando homo eveniat tamen opera fides et mala ex ... regibus degenerare malorum. Scias ... quod per fidem fit hominum congregacio civitatum in habitacione virorum communio regum dominacio. Per fidem castra tenentur civitates serviunt reges dominantur. Siquidem tollas fidem cuncti homines ad statum pristinum redibunt: videlicet ad instar brutorum et similitudinem bestiarum. Cave, o clementissime rex, infringere fidem datam. Serva fidem juramenta tua et federa certa. Sic precipit quamvis ... quia tecum ... ingenio duo sunt spiritus qui te custodiunt: quorum unus stat ad dexteram, alius ad sinistram custodiens et scientes opera tua et scientes creatori que ...

tu devenire facias. In veritate solum
hec te deberent et quelibet retrahere ab
vitiis et ab omni re que inhonesta. Cuius
te compellit tam frequens iniuste non est hoc
faciendum nisi ex magna necessitate. Rex
vero militum rogatus et frequenter requisitus
non debet iurare. Scias quod non convenit
dignitati et decori regis honori qui iuras
subditorum et servorum suorum. Si quis
querens que est fuit destructio regni
[illegible] et [illegible] querere ubi quando
reges eorum videbant inimicos ad [illegible]
dum et deceptionem hominum. Et primates
civitatum [illegible] que fuerunt
utilia ad salutem et humani generis va-
letudinem [illegible] et [illegible] abutebantur
[illegible] ad subversionem proximorum et
equitatis [illegible] iniurias non potuit.
amplius sustinere. O dulcissime fili Alexander.
scire te volo quod in ordinatione
[illegible] et regiminis [illegible] quedam
[illegible] valde [illegible] providere
ad [illegible] familiarem et communem [illegible] regis
non [illegible] locum. tamen [illegible] ubi est
[illegible] loco [illegible] ubi [illegible]
et [illegible] et valde [illegible]
in quorum observantia [illegible]
[illegible] penitere [illegible]
[illegible] qui hoc [illegible] debilium
mulierum [illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible] in hoc et
[illegible] regni destructio nimia [illegible]
[illegible] gymnasia [illegible] in civitatibus
[illegible] regni [illegible]
ut doceant filios suos [illegible] liberales
et faciant eos [illegible] nobilibus et liberalibus
[illegible] et [illegible] debet [illegible]
in necessariis [illegible] aliquam
[illegible] et [illegible]
[illegible] et multa
vigilantia [illegible] petitiones eorum [illegible]
recipe et attende. collauda [illegible]
et remunera [illegible] hoc [illegible]
[illegible] ad tua [illegible]
[illegible] et [illegible] in [illegible]
[illegible] modo et commendans [illegible]

[illegible] hoc honorat imperium
decorat totum regnum. illuminat curia. annales
et gesta regalia memorie melius commendant.
Cuius [illegible] regnum [illegible]. Cuius eorum
gesta per totum mundum perpetualiter diffamantur.
Hoc [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
meruerunt. Nam puella [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]
et [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] in [illegible] que [illegible] ad [illegible]
[illegible] nequaquam confidas in operibus et [illegible]
[illegible] ne committas te illis. Et si necessitas
[illegible] illi te committas que [illegible] et dilecta [illegible]
tibi. quia [illegible] mulier [illegible] [illegible]
[illegible] te [illegible] et commissum apud
eam [illegible] in suis manibus et [illegible]
[illegible] Non enim te [illegible] hominis
venenum. [illegible] et [illegible] multitudo regum
et [illegible] [illegible] mortem et occupaverunt
venenorum. Alexander [illegible] medicum ne-
[illegible] unus medicus potens et [illegible]
[illegible] et de facili audet nephas committere.
et scelus reducere ad effectum. [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] non sunt [illegible]. [illegible]
[illegible] et [illegible] medicina noli
[illegible] nisi [illegible] [illegible]. et [illegible]
[illegible] cognoscentes [illegible] qui
[illegible] que necessaria sunt in [illegible],
[illegible] et de consilio medicorum [illegible] pondere
et mensura. et [illegible] considere [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] ubi
[illegible]. [illegible] et [illegible]
[illegible] missa fuit illa [illegible]
puella que ab infancia imbuta et nutrita
fuit veneno serpentium [illegible] [illegible] in
natura serpentium. et nisi [illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible] magnam [illegible]. [illegible]
[illegible] horribile [illegible]
[illegible] in [illegible] hominum. [illegible]
[illegible] [illegible] solo visu [illegible]
experimento [illegible]. et nisi hoc [illegible]

eciissem morte tua fuisset, in dedecore totius exercitus
O alexander sicud tutus nobilissimum et maxime superiori
et angelicam quam comedebat et ibi non ut deponetur
set ut glorietur, non sic de condicione et greve in
moderate. secundum documentum sapientum. O rex clementissime
sine si fieri potest non surgas nec sedeas. nec co
medas. nec bibas et nichil penitus facias
sine consilio viri periti in arte astrorum. Scias igitur
pro certo quod nichil fecit deus gloriosus vanum et
ociosum in natura. sed omnia fecit per probabili
dictavit in certissima ratione et pulcram viam et ingressum
omnem cognovit peritissimus doctor in. nam pro
cum opponatur ex contrariis qualitatibus et celestibus
in sua generacione propter quam ad res corporeas
et per hoc sunt facta de istis et rebus formatis
Et adhibens fidem dictum in sapientiam qui
dicunt scienciam planetarum difficilem esse quod nemo po
terit ad ipsam pervenire. Ista nesciunt quid dicunt
quia apud potentiam intellectus nichil est difficile et
certa est stabilis cura via rationis. Sunt et alii
nimis facili qui dicunt deum omnia providisse et
preordinasse ab eterno. Non dicunt nec prodest fructum
precognoscere ex quo debet necessario evenire.
Quod igitur valeat sciencia stellarum. Ita similiter.
mitte curam. Dico igitur quod licet que sunt
necessario ventura tamen si precaveant leviter
tollerantur ... declinatur. et sic quodammodo
evitantur. quia eo ipso quo fuerit sine in mete
nocivum. et preciuse recipiunt previdere et evitare
et transeunt sine molestia et maxima lesione
contingit. Non quoniam sperat nimis frigida
homines parant hospicia calida providentes in
diversa carbones et ligna acquirunt et se de aliis
multis premuniunt. et propter hoc veniente hyemo a frigore
non ledimur. Hoc et faciunt in estivo calore
prefrigeria cum tabernam et vana spe [illegible]
fervore estatis. Similiter qui precavere possunt
annos famis et indigencie per conservacionem
frumentorum et providenciam sunt minus moleste
ac leviter sustinent tempore famis Confert ergo
multum sciencia precavere quia declinant melius
et ex possunt homines que ventura prenosticat de
fundatum in excelsum et pulchrum, oportet quod
per summam potenciam sciencia a deo auctore et alio
ordinabit. Non. n. ita prestenamus

quod sic potencia in aliquo deroget deo.
Possunt si quidem homines domini clementiam
deprecari oracionibus precibus devocionibus ieiu
niis sacrificiis. elemosinis et multis aliis
bonis de commissis veniam postulantes
et de reatibus penitentes. Et tunc vero
simile est. quod deus omnipotens avertat ab eis
que timent et formidant. Capitulum
Veniamus ergo ad tempus sermonis
Sciendum est ergo quod astronomia dividitur
in tres partes videlicet in ordinacionem
celorum et speciarum. in disposicione planetarum
in divisione signorum et eorum elongacione
et de suis motibus. et ista pars astronomie
vocatur sciencia. Secunda pars est qualitate
de motu cognoscenda motum firmamenti
et signorum super rebus mutabilibus an quod
fiunt sub firmamento lune et hec pars
dicitur astrologia sive scientia iudiciorum. et ambe
partes astronomie et sua de talibus rebus velles
desperares planetis et signis ... quod
Ista planete sunt et .xxix. de quibus
... tibi ad plenum in quadam parte
Nunc vero tibi prius dare capitulum utile
Volo medicinarum doctrinam et quan
dam aliam secretam. que tibi sufficiat in
forcione sanitatis ut non indigeas aliquo
medico quia conservacio sanitatis et salutis
melior et preciosior est omni. medicine
valde sunt tibi necessaria ad regimen hu
mani. Sciendum est igitur quod non est via ad
veniendum aliquatenus ... non propter certitudinem
et non est potentia in planetatem et non est sanitas
in perequalitate et complexione et non est
equalitas in permixtione humorum et
conservacione sanitatis. et ad plurima alia
acquirenda. et revelaverunt eam sciencie philosophi
Sunt prius et iustas ... quibusdam
aliis quod ... illustravit spiritu divine
sciencie et sapiencie et docuit eos
dono suo. Ipsius sequentes philosophi ...
principium et originem habuerunt. Indi et
latini, persi et greci ab ipsis exhauserunt
et scripserunt eorum principia et secreta quia
in scriptis eorum nichil fuerit ... nisi expletum

non venit sed a sapientibus approbatur. Alexander
[illegible] ipsi cum predictionis et in [illegible] illius
causam predictionis probabit quod illud diligimus
quod amamus et illud querimus quod intendimus.
Habere tamen debes quod gloriosus deus in
ceteris philosophos inter grecos
illuminat ad scientias capientes. et in
naturalium gratia cognoscenda de hoc tibi
tractavi scientiam secretam. Unde si ipsius
possumus procedere in hoc libro duo continet.
Convenerunt itaque plures sapientes
[illegible] et plures naturales quod homo
compositus ex oppositis elementis et ex qua
tuor contrariis humoribus que semper in
digent alimentis et potu quibus si caret homo
corrumpitur eius substantia et si habet super
fluum vel etiam diminute incurrit debilitates
et infirmitatem et alia inconvenientia multa.
Si vero utitur temperate inveniet iuvamentum
vite corporis fortitudinem et totius substantie
sue salutem. Convenerunt et unanimiter
quod qui transgreditur debitum modum in pleno
et in vacuo in sompno et in vigilia in motu
et quiete in dissolucione et in retencione
ventris in sanguinis minucione non po
terit evadere diversas egritudines et molesti
as et infirmitates de quibus omnibus vestre maiestati
sum locutus breviter attendens dicere
nam causas de quibus egritudinis et de
remediis earum. Convenerunt itaque uni
versi quod qui caveret a superfluitate et indigentia
conservando equalitatem et temperantiam
ille perveniet sanitatem salutiferam et longevitatem.
Dicentes ergo si quidem non in veri[illegible]
philosophorum discrepanciam ab hac sententia
Videlicet quod omnia delectabilia huius
mundi sive sint divicie, sive delicie,
sive honores, sive voluptates, [illegible]
ista sunt perdurabilia. Cum ergo appareat
unde ac diurne studeat acquirere que du
rabilia. Convenit et vitam conservent et
sanitatem propter voluntatem nec comestionem
[illegible] suppeditat. Audivi de ypo

crate corpore infirmo [illegible] qui conservabat dietam
per quibus debilitate corporis sustinebat. Cum dixis
set discipulus. Doctor egregie si velles
bene comedere non sustineres tantam corporis debilitatem
Cui ypocras dixit fili comedo ut vivam [illegible]
non vivo ut comedam. Alexander [illegible] perdurabilitatis
querende et non durabilitas per alimentum. Come
[illegible] diminuerit [illegible] alimento et com
estione abstinere se a suis appetitibus et potibus
gule vincere [illegible] sufficit
per hoc sanissimi corporis melioris operationis [illegible]
[illegible] vite boni appetitus et levitate motus
et hec tamen [illegible] et sepe [illegible] persistat
et [illegible] longa hec ergo manifestum argumentum
per abstinentiam a nimia comestione et superfluitate
purgatum et [illegible] sanitas. Alexander in
mediana [illegible] causam. Docuimus
quod conservanda sanitatis in duobus principaliter con
sistit primum est quod homo utatur alimentis convenientibus
sue etati et tempori in quo est et consuetudini
nature videlicet ut utatur cibis et potibus quibus
nutriri consuevit et secundum sanitatem confirmavit.
Secundum est quod purget se ab eo quod generat corpus
superfluitate et corruptis humoribus. Sciendum est
quod quedam sunt [illegible] ubi corpus
diminuuntur et resolvuntur tamen ipsa corpori
[illegible] quam ipsa alimenta [illegible]
solvuntur in quibus in primis per calorem naturalem qui
desiccat humiditates corporum et nutrit ac pascit
eadem humiditate. Resolvuntur et per calorem naturalem
solis et venti qui desiccant humiditatem omnium
corporum et pascunt eas quod humiditates corporum
[illegible] [illegible] [illegible] et calidum vaporalem
[illegible] grossa ubertate quam illud quod dissolvit
et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
et grosse per nimium calorem et [illegible] [illegible]
[illegible] corporis et sensum et [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] resolvit [illegible]
corpus est [illegible] quando per sudores [illegible]
[illegible] et [illegible] ad [illegible] sanitatem
quod [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
in sanitate. Ubi [illegible] [illegible] [illegible] nature co
[illegible] calida [illegible] corpus [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] in [illegible] et [illegible] corpus [illegible]
calor augmentat et in [illegible] nimia in
flamacione. aut per calidam [illegible] et [illegible]
aut per calorem [illegible] [illegible]

et vino cum tunc oportet et continuat vivant. Signa
tamen si non fuit stomachus calidus et fortis et bonus
calidi stomacho melior est sicut forax albarum et gros-
sa. quia talis stomachus est velud ignis validus
potens comburere multa et grossa ligna. Si vero sto-
machus frigidus et debilis competit melior est subtilis
et levis. quia talis comparatur igni comburenti paleas
et subtilia ligna. Signa itaque boni stomachi
sunt hec levitas corporis claritas intellectus velocitas
motus appetitus. Signa vero mali stomachi
et debilis digestionis sunt hec. gravitas corporis mol-
licies. pigricies. inflacio faciei. oscitacio frequens.
gravitas oculorum. turpis et mala
eructuacio. que si fuerit acetosa vel insipida
aut amara aut aquosa. aut fetida et ex
hoc generantur ventositates et inflaciones in
ventre et diminuitur appetitus. Si in hoc vero
nimium perseveraverit incurret extremitatum
repletiones multiplicabit
tremores corporis apostemata oris et quedam
alia mala que omnia contraria sunt sanitati
et destructiva corporis corruptibilis. Debes
ergo clementissime te ipsum diligenter custodire
in convenientibus superdictis. De tempore. II.
Cum hoc corpus corruptibile sit et ei accidat
corruptio ex oppositione copulationis sive
complexionum et humorum qui sunt in eo visum
est michi pro tua utilitate quedam valde et
omnino necessaria conscribere secreta medicine
quibus convenientibus et maxime cum sit inhonestum
nec approbatum medicis in sanitatem regis.
Si autem lex exemplaris in speciebus et mixtionibus
ordinem prohibemus cum indigeat medici-
na in dignitatibus. exceptis hiis accidentibus
bellicis et aliis que omnino vitari non possunt.
Oportet te Alexander cum a sompno surrexeris
modicum deambulare et membra tua equaliter
extendere et caput pectinare quia membrorum exten-
sio corpus corroborat. et pectinacio capitis vapores
ad ipsum ascendentes per vaporacionem a stomacho
educit. In estate lavare te in aqua frigida quia
hoc constringit et retinet calorem capitis et exci-
tat desiderium comedendi. Deinde
induere te vestimentis optimis et ornare te indu-
mento pulcherrimo. quia anima tua naturaliter delec-
tatur in huiusmodi ornatu et pulchritudine et virtus
splendescit in te et confortatur et delectatur in te in
intus. Deinde fricabis dentes et gingivas cum
corticibus arborum calidis et siccis et amari saporis

Hoc siquidem multum iuvat dentes et eos
mundificat et diserat linguam et ornat
loquelam liquefacit clarificat locucionem
super excitat desiderium comedendi.
Expedit eciam te suffumigare cum suffumiga-
cionibus convenientibus tempori. Hoc enim
naturaliter confortat aperit clausuras cerebri
et grossa reddit colla et brachia pin-
guem facit faciem clarificat faciem atque visum
et tardare facit canicies corroborat
sensum. Post utere unguentis optimis
atque odoriferis tempori convenientibus
convenientibus in quo fueris. quia non odor
bonus reficit animam et omnes odores et quasi
alimentum animi refecta fuerit anima et spiritus
quasi et corpus dilatatum corroboratur. cor
gaudebit sanguis in venas incipiet
currere et letabitur. Post hec accipies
electuarium. scilicet electuarium ligni aloes quod
in libris medicinalibus invenitur. et quod
ex boni corroborativo pensum
mensura diversi generis quia hoc valde
prestat. scilicet calorem et flegma et stomachi
stomachi. excitat calorem corporis fugat
ventositatem et bonum reddit saporem.
Expedit eciam cum nobilibus sedere et cum sapientibus
loqui secundum consuetudinem atque quod deceat
Cumque volueris fieri comedere in
horam consuetudinis nec laborare aut
motum. scilicet aut equitando aut deambulando
aut aliquid aliud faciendo. quia hoc corpus multum
iuvat fugat ventositatem corporis aptum
corroborat et atque alleviat et calefacit
stomachum accendit constringit et spargit
et liquefacit superfluos humores et resolvit
et flegma descendere facit ad stomachum
calidum in tempus et calidum minime
ex siccitate refiat. Ponantur tibi mense
et comedes ex hiis quos diligis
iuxta desiderium tuum cum pane alioquin
levato qui erit perfecte fermentatus et
pone ea que apponere debes ubi
Si superfluit homo in uno paret
pulmentum molle molliens ventrem
et aliud reddens stricturam sicut si prius minime
possent leviter fiat digestionem et

remoueris antequam comederit et postea molle
consumetur variaque. Similiter si sumpserit
homo plura quam mensura mollia que cito
digeri possunt et ut aliquid procedat ven-
tris in fundo stomachi. quia fundus
stomachi calidior et fortior ad deco-
quendum eo quod in eo pete se [illegible]
nese. Et [illegible] oportet exercitium [illegible]
[illegible]. Et a comestione debet
[illegible] manum et cessare a comestione.
Dum adhuc voluntas seu desiderium
sit comedendi. quia ex superfluitate
cibi angustatur stomachus quare corpus
ledetur anima et cibus remanet indigestus
in fundamento stomachi ponderosus
et nocivus. Similiter anima tunc [illegible]
one aque retine super cibum. Ponere
in consuetudine. tibi nocet quia potatio
aque frigide super cibum. stomachum re-
frigidat et extinguit calorem [illegible]
[illegible] et cibum [illegible] et in pedimento
[illegible] bibatur. quo inde [illegible]
[illegible] corporum. Si non necesse fuit
ut aqua sumatur. ut per calidos corpus
ut per calorem stomachi ut est per calo-
rem [illegible] fiat modice et frigide tibi
sit. Cum tu non refectus fueris in
cede super scutella mollia de inde tem-
perate dormi et requiescere una
hora super latus dextrum. Deinde ad
sinistrum reuertere et super id dormi com-
pleta (?) quia latus sinistrum frigidum et est
inde digestio et [illegible]. Si sentis
grauitatem in stomacho et in [illegible]
[illegible] mediana et pone cibum [illegible]
[illegible]. camisiam calidam ponderosam
[illegible] amplectere puellam calidam [illegible]
[illegible]. Si non sentis [illegible]
[illegible] signum et frigiditatis stomachi
vomitum prouocandum. Si vero
meridiana et bibe aquam calidam
cum sirupo et [illegible]. quia in [illegible]
[illegible] cibi corrupta in ventre [illegible]
[illegible] corporis [illegible] et [illegible] an-
prandium [illegible] calorem stomachi

si post prandium quod [illegible] deficiendo
ab in [illegible] in [illegible] stomachi
et [illegible] inclusiones [illegible]
ante quam prandium dormias matutinus
[illegible] corporis et defectus humiditatem. Post
refectionem vero [illegible]
[illegible] dormit homo quiescat corpus
et [illegible] caloris naturalis diffusa corporis
corpus ad stomachum ad interiora stomachi
et [illegible] stomachus super [illegible]
cibi tamen quarto [illegible] quietem
et propter hoc dixerunt quidam physici quod magis
vespertina prestat comestio quam meridiana.
quia meridiana comestio recipit calo-
rem diei quo sensus operatur et anima [illegible]
propterea que audit homo et [illegible]
et propter cogitationem et propter plurima mala est
que corpus [illegible] ex calore temporis
et propter hoc in hora meridiana diffunditur ca-
lor [illegible] per exteriora corporis [illegible]
[illegible] debilitatur et stomachus et sic
in [illegible] in cibum. Verum
tamen in [illegible] sic totum contrarium quia
[illegible] corporis tranquillitatis laboris
et [illegible] et requies sensibus et [illegible] et frigidi-
tas [illegible] que ducat calorem naturalem
ad interiora stomachi. Item [illegible]
non debes quod qui consueuit comedere bis
in die. si [illegible] una vice
comedat et non [illegible] sicut comedere
illi qui consueuit semel comedere in die et
incipit bis comedere. quia [illegible] stoma-
chus nequit cibum digerere et indigne
[illegible] remanet [illegible]. et qui consue-
uit una hora [illegible] comedere et [illegible]
ferre suas comestiones in aliam horam
[illegible] quod [illegible] non [illegible]
minus [illegible] quia consuetudo est alia natura
[illegible] aliquando necessaria que [illegible] non
[illegible] [illegible] consuetudi-
nem [illegible] discrete et [illegible]
[illegible] consuetudinis in [illegible] prandium

[illegible]
[illegible] fiet. Et amore
itaque [illegible] certissime cognoverte
stomachum esse mundum a purgatum a primo alio et
hoc cognosces per situm i. cum voluntate ame-
denda sive ceperis ponderositatem stabis ad eos cur-
rere. quia si quis cibum sumpserit absque corporis
necessitate .i. comedendi voluntate invenit
calorem naturalem velud ignem accensum. Et tunc
corporis sive voluntatem comedendi debes sta-
tim comedere. quia nisi cito comederes statim
stomachus implebitur humoribus pessimis quos
attrahit ad se ex superfluitatibus corporis qui contur-
babunt cerebrum vapore pessimo. et cum affuerit
cibus sic tepidus non prestat [illegible]

De iiii^or temporibus anni. C. II

Cum intencione vero brevi in hoc loco de-
terminabo de iiii^or temporibus anni. De
qualitate. De proprietate uniuscuiusque temporis
et diversitate eorundem. Quatuor sunt anni
tempora que sic distinguuntur. Ver in-
cipit cum sol ingreditur signum arietis et
micat vernus et durat per xc. iii. dies xxiii.
horas et quartam partem hore. Hoc est a decimo
die exeunte marcio usque ad vicesimum quartum
diem iunii. In hoc tempore nox et dies adequantur
in suis regionibus. Dulcescit tempus recrescit aer.
sufflant venti. Dissolvuntur nives. currunt
torrentes in montes scaturizant. fontes
exaltantur humiditates ad summitates arborum
et capita ramorum. semina surgunt. crescunt
segetes. virescunt prata. pulcrescunt et colo-
rantur flores. induuntur novis foliis arbores
ornatur terra graminibus. generantur animalia. pratorum
pascua cuncta resumunt vires. cantant
aves resonat philomena. tellus recipit
integre ornatum suum et pulcritudinem suam et fit
sicut sponsa pulcherrima ornata variis co-
loribus ut appareat hominibus in festo nupciarum.
Ver enim est calidum et humidum et temperatum aeri si-
mile et comparatur in eo sanguis et diffunditur per omnia
membra corporis et confert in eo quod est equalis com-
plexionis temperatum et talia in eo comedi
ut sunt pulli gallinarum et ova non superflue et
usque ad sex et lactuce agrestes quas rustici
scariolas vocant et lac caprinum. Et nullum
tempus melius est ut valeas ad
minucionem et confert in eo usus et motus
corporis et solucio ventris et motus balnea-
rum et sudores et species potaciones ad digerendum
a purgatoriis accipienda. Quicquid autem
per digestionem sive per minucionem acciderit
hoc tempus sua humiditate restaurat. C. III

Estas tunc incipit quando sol intrat
primum punctum cancri. et du-
rat xc. ii. dies et xxiii. horas et
tertiam partem hore. hoc est a vicesimo quarto
die iunii usque ad vicesimum quintum
diem septembris. In hoc tempore elongantur
dies decrescunt noctes. In omnibus
regionibus crescunt calores inflammantur
aer tranquillitas et in mari serenitas
maris. Desiccantur segetes nascuntur et
serpentes fundunt venena corroborantur
corporum virtutes et sic mundus quasi sponsa
corpore plena etate perfecta calore in-
flammatur. Estas enim tempus calidum
et siccum in quo excitatur colera rubea.
Oportet in eo cavere ab omni quod sit
calide et sicce complexionis excitant
coleram rubeam. Ab esu quoque et potu
et nimia saturitate abstinendum ne calor
naturalis extinguatur. Comedas in eo que
frigide et humide complexionis sunt
ut carnes vitulinae cum aceto et cucur-
bite pulli saginati. pulmentum ex farina
ordei et fructus acris saporis [illegible]
et coitus prorsus et ab omni
minucione abstineas nisi necesse fuerit. in
organis et motus corporis sine balneo
habeat parum.

Autumpnus autem incipit quando sol in-
trat primum gradum in libre et du-
rat per lxxxviii dies et xxvi horas et
horas tres quintas. hoc est a vicesimo quinto
die septembris usque ad nonum decimum diem
novembris. In hoc tempore adequantur dies et
noctes sicut in vere. In hoc est nox crescit
et tollit dies. aer frigescit. et venti
septemtrionales mutantur. tempus decrescit
flamma diminuuntur fontes. marcessunt
virida desinunt fructus. facies terre caret
sua pulcritudine. volatilia querunt

calidas regiones animalia suas appetunt
alimentis superatur ... cadit ubi colligitur
melancolia ... et mundus apparet
femine plene etatis in senectute vestibus
... recessit ... et senes
senectus ... et tempus frigidum
et siccum in quo colera nigra consurgit.
Oportet quod in eo tempore sumantur calida et
humida. ut sunt pulli et agni vinum vetus
et uve dulces. Ab omnibus cibis cole-
ram nigram generantibus motus
corporis et usus veneris magis quam
in estate. balneum quoque et purgatio
si necesse fuerit. In hoc tempore si homo indigeat
vomitu fiat in meridie et in calidiori
hora diei quia in ea omnes superflui-
tates congregantur in hore purgatio
venaris debet fieri in tempore [illegible]
et agritudo et pro omnia que ...
nigram coleram et reprimunt humores
... De hyeme

Hiemps vero est cum incipit quando
sol intrat primum signum capricorni
et durat lxxxix dies et
xxiiii horas. hoc est a vicesimo octavo
die novembris usque ad xx diem marcii.
In hoc tempore nox elongatur dies ab-
breviatur ... frigora existunt
ventus ... arbor folia ... prima
... in durante quasi
lapis ... propter animalium ...
... et in cavernis ... propter nimium frigus
et nimia humiditate ... obscuratur
aer ... tempora contristantur
... pecora et ... debilitantur
virtutes corporis et mundus quasi
... gravida ... decrepita in
... nuda morti propinqua.

Hyemps est tempus frigidum et
humidum in quo ... oportet
... id est venire ad calidos et
... calidas ut sunt pulli gallinarum
et ... caro et assature et omnia ...
... calida sicut quoque et ...

et vinum rubeum optimum et sumantur electuaria
calida ... et absolute venaris ...
... neque venire neque abi-
... ne digestio debilitetur ungu-
entur corpus unguentis calidis et ut balneis
minus potus et venus nocent. Hoc tempore
non nimia comestio quia hoc tempore ...
frigore naturalis calor colligitur et ingreditur
in interiora corporis et ideo melior est digestio
in hieme quam in vere et estate ... frigore
et quia ... propter calorem et diffunditur calor
naturalis per omnes partes corporis et propter paucitatem
caloris stomachi digestio impeditur et humores
commovet ... consuetudine

O Alexander ... hanc ...
... custodi naturalem calorem
conserva ... quando calor temperatus
in homine ... temporibus
longius custodit ... in ...
homo ... naturalis ... nature
sit ... senectute que minat in corpore
... aut accidentaliter ...
... et alius causis ... Hec
impinguat et humectant corpus quies et
securitas ... et ...
et potatio dulcis et lactis ... potatio
dulcis vini et dormitio post comestionem
super stramina mollia et ... refecta
loca et temporibus convenientia et ...
balneorum. Dulcium aquarum et in illis sessio
modica ne corpus debilitetur ...
balnei ...
ad eo quod homo ... temporum
congruum. Unde in hieme ... quod
... calide nature
... frigidum
sint in estate et oportet vomere ...
quoque in uno mense maxime in estate ...
... lavat corpus et stomachum ...
... humoribus pessimis et putridis et
si pauca fuerint humores in stomacho ...
portabit ad digerendum calor corporis ...

P

Luxuriantem et pinguescentem ... cum hoc
dispositione coniungat letitia gaudium et leticiam
et honorem et gloriam et honorem et nimias divi-
tias et honores perfectum atque satietatem in plebe
sua. et in habitationibus delectant. et facies pulchras
aspicere. et libros delectationis audire.
vestimenta optime et varietate cum vestibus
et unguenta ungat temporibus. Contrario
hec corpus macerant ac debilitant et restat
comedere modicum et bibere. et nimium laborare.
ac frequenter ad solem stare et operari mensuram
deambulare et dormire ante prandium super
stramina Dura mentem sollicitare in aere
et balneo aque sulphuree in aere et comedere
salsos cibos vinum vetus nimium potare
nimium coire. et sanguinem minuendo ...
exercere et cogitationes pessimas et tristitias
ire et gula ... Si quis repletus ...
dissipatus manet in balneo ... dolor
... in destructione ... mane potest
Si quis coiens venire repleto paralisim
... post cibum quis ... in ...
... Cum simul lac et pisces comedunt
... vinum et lac simul ...

Corpus ... sint ... pectus
... in eo congregantur
superfluitates ... hec signa
... tenebrositas oculorum. gravitas supercilii
repercussiones ... auditum in
dictione ... quis autem sentit ... hoc
... accipiat ... et decoquat ...
... cum ... ut ...
... teneat in ore ...
... donec ... et postea ...
in ... grano sinapis ... in pondere
unius ... cum pulvere confecto ...
unguentum et hoc in ... Quod ob
... hoc et negligit ... pectus
in firmitates ... cum ipsum ...
dolorem ... et ... gravitudines

Pectoris et stomachi ... Capitulum de ... C
... in eo superfluitates hec signa
... lingua ... ad ...
... acerbum sentit ...

... tussis A pectore quod diminuit ...
... et ... vomitum. et post vomitum
sumere ... cum ligno aloes
masticare et post comestionem sumere
... magis ... nimis ...
... magno ... confectum
ex ligno aloes et ... Cum ...
hoc non fecerit. dolorem ... in ...
dolorem in membris et febris et alias
nimias egritudines ... ex ... patiens
hec signa ... capitis et pectoris
... lingua ... spuit
... scapule gravantur ...
... sitis nocturna in ...
... difficilior ... magis ... Si quis
sentiat in pectore tremorem ...
brachia et manus ... tussis
Si quis ad ... quotidianae ... sentiet ...
cum pleno ... potuque medulle ...
nec macer ... flegmatice. et ...
comedat. ... vomitus ... conveniens
sunt quibus ... pectori ...
... et ... radices ...
... et cardamomum aut ...
folia ... aut ... aut ...
... et ... et ...
aquam ... vomitus ...
... omnis humor ... qui ...
... sentiet ... pectus ...
Cum si vomere non potest ... stomachus
... vomitus tota die ac si ...
... altero die ut ...
deficiente Quia autem ...
melancoliam ... fellis
... dolorem ...
... pulmonum ... emergit ...
... acute febris patitur

Ventris quis corpus ... Deventa
... Cum quod ... ventrem ...
valitudo ... que ... con-
sistat. ... torquet ...
... cibos in ...
potus in ...
corpus dolor. ...
... dum ... et ...

queunt (venter et mollit) medicaminibus ... ... lavacro de consuetudine sicut bibat et post olus sepe mixto sumat. aut aliis ... sicut expressus. et ad motum ventris ... in sale et melle mixtus. vocant ... venter et ... purgat ... et mercurialis herba que ... vomitum et digestionem facit accomodata ... ... hec ... in ... fluit ... eam ... colera. hoc ... fluxus ... in ventris solutione ... ... in nasitur ...

... et quia ... corpore ... ... in ... in ... nascitur hec ... vesica plurimum ... ... color pallidus ... urina ... lucida ... ... alio ... ... medicamenta ... radices ... veteri et optimo ... uno ... ... aque calide et ieiuno ... ... similiter ... vino decocti utilissime ... qui neglexerit ... ydropicus fiet. aut ... dolore ... sequitur ... et ... dolor et urine difficultas ... venter ... fiet ...

... ... hoc ... ... herbam accipies que dicitur ... et de ... radices. et ponat ... et herbas in vino albo bono ... et sumat ex eo quolibet mane ... sic temperatum cum aqua et melle. et abstineat ... comestione ... ... hac medicina ... dolorem in testiculis et pulmonibus ... lapidis ...

... dolor ... in capite purgari debet caput ... gradum medicamine ... radicum ... ysopi

... ... mellissima debet ... ... illic ... fuerint ... sic ... fuerit ieiuno ... hoc qui neglexerit. huiusmodi in ... ... et fiet surdus et ... ... lumine ... ... et ... ... alopicias vocant ... ... capilli ... ... dolor ... ... semen sinapis optime ... misceas et ieiuno maxime in balneo ...

Legi siquidem in ... antiquorum. quod quidam rex potens congregavit medicos meliores ... eidem ut quilibet corpus suadeat ... medicamina ... homo ... et non indigeat alia medicina ... greci ... et ... qui sumat in quolibet mane aqua ... pleno ... non ... alia medicina ... affirmavit ... ieiuno stomacho ... multum ... dragmas ... ego ... quod qui ... ponderositatem non habet ... non timet ... quolibet mane xij dragmas ... bono ... non ... et memoria commendat intellectus ... et qui in tempore ... compleccionem ... in ... et non timebit febrem quartanam ... et qui ... nuces cum ficubus et paucis foliis rute venenum ... ei non nocebit

Omnis rex ... mortis omnibus ... ... calorem naturalem qua ... calidus ... temperata ... in homine ... naturalis. calor ... temperatus ... ... et corruptio corporis ... causis una naturalis alia ... naturalis ... ... repugnancia ... contrarietate ... in corpore ... non ... ... ex aliqua ... accidentali ...

sive ex offensione ad lapidem sive ex aliis sive ex aliis sive ex infirmitate et malo ipsorum [illegible]

Olere quedam subtilia, quedam media, quedam grossa. Subtilia sicut generant sanguinem clarum et bonum, ut sunt ut frumentum, pulli gallinarum et ova [illegible] fasiani [illegible] cum aselle anseris. Grosse licet multa sit qualitas corporum tamen [illegible] ministrant nutrimentum [illegible] ubi abundat valent calidis hominibus et laborantibus [illegible] post prandium que licet pure sint quantitates, multum tamen [illegible] dant corpori. Media autem abundantia non generant inflationem [illegible] superfluitates [illegible] quantitatem corporis [illegible] ut carnes agnine, arietine et castratine et [illegible] que sunt calide humide tamen [illegible]. Salse in [illegible] carnibus quando assantur, quando inde acquirunt [illegible] calefactionem et siccitatem. Et utique tales carnes assantur [illegible] comedentibus et [illegible] [illegible] in eis suaves species apponuntur. Que vero ubi abundant sunt que generant melancoliam, sicut bubali vacce et boues et omnes que sunt grosse, sicut et aspere. Animalia ubi [illegible] [illegible] tales carnes que pascunt et nutriunt in aquosis humidis et umbrosis locis carnes sunt meliores et [illegible] De piscibus

Sciendum est quod pisces pure sunt et sunt [illegible] pelle et [illegible] masticationis qui [illegible] sic in aqua [illegible] [illegible] tales [illegible] [illegible] quam ille qui nascitur in mari [illegible] multa aqua. Oportet quod caveri ab illis piscibus qui sunt [illegible] substantie [illegible] pellis [illegible] venenosi [illegible] ad [illegible] [illegible] in libro quem [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] materia terminatur

De generibus aquarum

Sciendum debes quod aque sunt valde cuilibet [illegible] tam animalium quam vegetabilium et [illegible] quod [illegible] sufficienter de aquis et [illegible] quod omnes aque tam dulces quam [illegible] originem [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ut superfluitates, quod leviores et [illegible] sunt aque ille que sunt [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] non habentibus [illegible]

aqua [illegible] loca et levis et optima [illegible] [illegible]. Aqua vero nascens in [illegible] lapidosa que habundant in [illegible] et [illegible] in fine et notabilis et in aqua [illegible] et serpentes et alia animalia venenosa [illegible] sicut [illegible] [illegible] [illegible] bonorum [illegible] claritas [illegible] odor. [illegible] cito calefiunt et cito frigefiunt. In [illegible] delectabilia. Aque vero salse et amare fumose sunt [illegible] siccant ventrem et dissolvunt. Aque autem marine sunt calide et graves quia [illegible] et non movent et [illegible] durat [illegible] et [illegible] [illegible] et faciunt [illegible] et pulmonem. Aque [illegible] [illegible] [illegible] sunt [illegible] in fine [illegible] [illegible] [illegible]. Et potatio aque frigide stomacho [illegible] ante prandium [illegible] corporum et extinguit [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] post prandium calefacit corpus et generat [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in stomacho. Debes [illegible] bibere aquam frigidam in estate et calidam in hieme [illegible] [illegible] quia potatio aque calefacte in estate mollificat stomachum et debilitat et destruit appetitum. Sicut potatio aque frigide in hieme extinguit calorem et destruit in [illegible] [illegible] nocet pulmoni et multa generat [illegible]

De generibus vini

Sciendum quod vinum cuius [illegible] natura [illegible] [illegible] [illegible] soli [illegible] nature [illegible] in plano in locis madidis et umbrosis [illegible] vinum nocet senibus et hominibus abundantibus humiditate et flegmate [illegible] [illegible] [illegible] et calidis [illegible] [illegible] quod calefacit et liberat a superfluitatibus frigidis et grossis et vinum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] tanto magis generat sanguinem [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible]

dignitate nostra H[oc] in uno anno [illegible]
mus et dulce nostris stomachus generat ven-
tositates et inflationes laudabilis
et suaviter omni vino ad omnes complexi-
ones et illud quod nascitur in terra optima
in montibus et vallibus aut racemis et
bone dulcedinis perfecte maturitatis
specialis est· qui non vindemiatur donec
corex sit fracture sue substantie
humiditatis corrupte superfluitate prebuit
et granatorum· cuius color et aureus vel
lux medius in rubeum et citrinum
nam et sapor et [illegible] delectabiles
aut [illegible] in [illegible] aut [illegible]
speciales sunt et clarescunt [illegible]
[illegible] tale reperitur sunt de ipso tempe-
rate iuxta etatem corporis et quis
quantitatem quod confortat stomachum
calorem corroborat naturalem
iuvat digestionem confortat [illegible]
[illegible] generat album et decoquitur
et perducit purificatum ad omnia
membra que regit· et [illegible]
[illegible] album in cursum membris de
nec [illegible] in sanguinem substantia
[illegible] descendit ad [illegible]
re tempore et reddit caput [illegible]
ob in fortunatis casibus In super cor
letificat [illegible] reddit [illegible]
[illegible] liberat animus et hominem
facit audacem· et [illegible] ad [illegible]
appetitum· et in tota ad bona [illegible]
[illegible] aut [illegible] habitudinem in
magna quantitate· tunc [illegible] in [illegible]
[illegible] obfuscat intellectum· impe-
dit sensum· et turbat cerebrum
debilitat virtutem naturalem et animalem
generat oblivionem turbationes
[illegible] quibus regit et disponit tota
operatio corporalis· fugat appetitum
debilitat actiones corporis et natu-
rales generat tremorem membrorum
et [illegible] acuendo co-
lera [illegible] quia reddit
eius sanguinem grossiorem

[illegible] in [illegible] optime [illegible]
timor et horror et tremor· somnum [illegible]
fantastice visiones [illegible] dolores debili-
tatio [illegible] destructio somnis· ab hoc
stomachi dissipat complexionem generat
grossitudinem· et quod deterius lepram [illegible]
et [illegible] venenorum [illegible] non
[illegible] modo firmat quia vinum [illegible]
[illegible] et [illegible] roborat que [illegible]
[illegible]· et [illegible] valitates que [illegible]
in libris medicinalibus· et [illegible]
[illegible] et quandoque venenum mortiferum
Quidelicet illis qui ultra modum [illegible]
sumunt et transgrediuntur certam quantita-
tem mensuram Vinum [illegible] natura [illegible]
[illegible] [illegible] confectum et lesiones
maxime per corpus medianam [illegible]
venenum [illegible] notum et quod venenum mortiferum
[illegible]
Qu[illegible] nullo modo [illegible]
mane sumitur syrupus [illegible] ieiuno
stomacho et non ieiuno qui sunt [illegible]
humiditates et habitudinem et flegma [illegible]
quia valde [illegible] et [illegible]
[illegible] bonum vinum mirabiliter
commendant ubi [illegible] vinum et de hoc
[illegible] in [illegible] cum [illegible]
et panis optimi frumenti et carnes [illegible]
[illegible] cuius [illegible] et vinum bone [illegible]
et [illegible] tempore [illegible]
ma comestione· potu coitu et labore
quamvis hinc [illegible] accidit egritudo [illegible]
[illegible] illum [illegible] vino [illegible]
sumpto· ut abluat se cum aqua [illegible] et
[illegible] super [illegible] aquam [illegible]
et [illegible] et [illegible]· et [illegible]
corpus suum [illegible] confecto et [illegible]
[illegible] in [illegible] frigidis et [illegible]
[illegible] quod [illegible] ebrietas optime medicina
[illegible] ponit [illegible] et de toto [illegible]
potu vini ab potu [illegible]
in ad [illegible] aquam paulatim [illegible]

aliud donec veniat ad puritatem aqua et
et post istud omne fiat complexio nature
egrotantibus egritudinibus IIII. CII
Post hec facias quod quedam corpus
corroborant et impinguant scilicet animi leta
quies et leta et sue nec continuam qui sunt
mire tempore competenti et in hora necessitatis
sicut predixmus. Rege quod bene corporis tui sumus
ut acescat et observa meum consilium in hoc
propter magis utiles solacium et divicias hec
reverencia super inimicos accipere. delectare
visus. solacium in instrumentis musicorum vitalis
et delectari et in rebus formosis. audire
cantica leta cum animas delectis. in diu
fulgentibus et speciosissimis vestibus et confer
re cum sapientibus querendo de rebus prete
ritis et futuris confortare. odores redolentes
convenientibus convenientibus tempori in quo est.
Hec sunt que macerant corpus. Diminucio cibi
et potus frequentatio coitus et laboris in calido
et sole. vigilia dormicio cum pravitatem sed
super duris lectis quia caliditas impedicium
propter nimiam humiditatem que inest corpori
in aquis sulphureis et salsis et dissolutis sive extra
tis et calidissimis. fames frequens purgatio
venaris nimius usus venaris paupertas sollici
tudo timor de rebus frequenter accidentibus et male
evenerit. Balneum et utique unum de miraculis
balneū huius mundi quia edificatum est secundum iiii
tempora. quia frigidum attribuit hyemi.
tepidum veri calidum estati siccum autumpno
Desiderat primus prudenciam et fac in balneo iiii
mansiones ordinatum ita ut prima sit frig
ida. secunda tepida. iii sicca. iiii calida. Et
tu quis ingredi volueris. debes primo ali
quantulum in prima stare deinde in secun
dam et vel parum morari. et post in terciam
et ita parumper moram facere post modum in iiii
ingrediendo quartam similiter facere et cum vo
luerit exire debet eundem modum simili
filando moralia in qualibet camerarum
ne exeat de nimio calore ad nimium
frigus aut de nimio frigore ad nimium
calorem et sit balneum edificatum in alto
et in loco ventoso et habeat fenestras
magnas referentes flammas lucis diu
ces et utendum est in eo caloribus con
venientibus tempori in statu scilicet in est
estate utendum est duplicato et quad
ruplicato in autumpno in hyeme frigido
quadruplicato. Deinde sedendum est super
sedilia aquis refectis imbuta et postea
faciat se tegere in linteamine albo
mundo delino una parte post aliam.
Postquam itaque compleverit omnia hec et deli
cate ablutus fuerit exeat ad alias
mansiones statim et utatur sequentibus
dealbantibus et ungentibus. Et quia ne cinnamo
actione pertinet se et utatur ungento
purificato convenienti tempori et in
vere et estate debet uti ungento et
de mirta confecto et de succo herbe
que dicitur bledes. et quod super corpus
artificiales aquas et temperatas.
Deinde debet ablui et siccare
corpus donec fuerit bene lotum et
mundum. Deinde ungat corpus
quibusdam unguentis que conveniunt
temporibus suis. Deinde gradiatur
expectat sicut determinatum in prece
dentibus. Deinde tergat se donec
alleviatur. Si itaque fiat bibat
siruppum rosarum et sumat de electua
rio cum musilato. Deinde tendat
brachia sua aliquantulum deinde
post modicam horam sumat parvum
cibum cum tranquillitate et bibat de
bono vino temperato cum tanto de
aqua et secundum quod consuevit bibere
et non sumat nimium. sed moderate.
Deinde fumigabit se in tempore
convenientibus illi tempori. Deinde
requiescat in lectis delicatis et
accipiat de sompno bonam partem
et hoc multum iuvat. Deinde

continuatio debet residuum dici in gra-
du et quiete ipse siquidem ordo sanitatis
[illegible] et [illegible] Et in vero est
senex ut quod supportat a frigiditate. et quan-
titate caveat multum morari in balneo et
[illegible] [illegible] stare in lectulo
donec corpus suum sumat. De quantitate
balnei et moderificatione aquam vero
comparatam precipit super se in tantum
[illegible] quantum voluerit et [illegible]
flegmaticum non in aqua balnei
in ieiuno stomacho et ungere se
ungentis calidis. Et in vero sunt
calide nec teneat [illegible]
O alexander quando congregatum
fuerit datum dicamentum et que
replenens te non indigere medico
omnibus diebus vite tue tum dum ad
introitu faciendum et utique [illegible]
in firmitates que generantur
[illegible] expiradis et ante suas
cognoscunt an sint breves vel lon-
ge [illegible] [illegible] per signa pectinalia
agnoscuntur atque fines debeant eueni-
re. Et [illegible] facilius et ostendi [illegible]
diversorum et cognitiones in sanitate
et in aqua [illegible] et [illegible] signum in
quibus rebus [illegible] [illegible] signa sunt
meliora et [illegible] sicut determina-
tum in libro de aquis et hec signa
sufficiunt illi scilicet qui bene tenet in
memoria doctrinam illius libri.
Sicut est [illegible] in libro quem
fecit de medicamentis [illegible] et in
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible] grecorum et [illegible]
[illegible] [illegible] et [illegible] in quibus
[illegible] [illegible] sunt [illegible]
Rerum quod securitas [illegible] valida et
[illegible] [illegible] [illegible] non in
venire bene [illegible] [illegible]

[illegible] si [illegible] latere [illegible]
[illegible] utique et ut [illegible] malignam me-
dicinam que [illegible] inestimabilis que est
vocata [illegible] per [illegible] Ego siquidem
[illegible] [illegible] nec [illegible] nomquis
in [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
adam fuerit [illegible] [illegible] [illegible] quod
[illegible] et homo [illegible] [illegible] et [illegible] et
[illegible] et [illegible] et [illegible] [illegible] et
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] nesci-
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] omnes homines
[illegible] sunt qui [illegible] [illegible] disputaverunt de
[illegible] que sunt super [illegible] [illegible] de [illegible]
[illegible] et in fine et [illegible] [illegible] in
[illegible] [illegible] medicine inestimabilis quod
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] siquidem
[illegible] quod [illegible] nomine hoc [illegible]
provisionem [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et
[illegible] et [illegible] omnes [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] ~~[illegible] [illegible] [illegible]~~
[illegible] ~~[illegible]~~
Quomodo in [illegible] sume [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] per xxv. [illegible] et [illegible]
[illegible] [illegible] et [illegible] et [illegible] pomo
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] albo
et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
in vase [illegible] quod sit ad medietatem et cum
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] igne et [illegible]
sine fumo. et [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] decoquatur usque [illegible] sicut mel [illegible]
[illegible]. Hoc [illegible] et mel optimum quod
[illegible] medicine [illegible] [illegible] [illegible] sicut [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible]
[illegible] de rosis [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
aque [illegible] post [illegible] [illegible] [illegible]
sunt de [illegible] [illegible] media [illegible] [illegible]
[illegible] de aqua [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] de aqua [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] et de aqua lingue [illegible] [illegible]
[illegible] colligantur omnia [illegible] et decoquantur [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] :-

de garofolo. [illegible] anna [illegible]
si ponatur diem et noctem donec extra-
hatur tota vis corp. deinde ponatur
super ignem suavem donec diminuatur
tercia pars aque. deinde [illegible] clarescat
deinde ponatur in eo de [illegible] [illegible] tres
[illegible] et [illegible] [illegible] spissum fiat
deinde pone in eo vnam dragmam et dimidiam
de musco bono et vnam dragmam de ambre
et tres dragmas de ligno aloes et [illegible]
et [illegible] prima medicina sive potio cuius effectus
est confortare stomacum cor et cerebrum [illegible]
[illegible] de marbolan [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] medulla [illegible] de
babilonia [illegible] pro [illegible] [illegible] et [illegible]
sine cortice bono [illegible] [illegible] coloris sive
[illegible] et de [illegible] [illegible] [illegible]
in suo [illegible] vnae [illegible] bone et
[illegible] omnia ponantur in [illegible] [illegible] aque
dulcis per vnum diem et vnam noctem deinde
decoquantur suaviter donec deficiat medietas
aque deinde misceatur et coletur donec
clarum et ponatur in eo de melle [illegible]
[illegible] [illegible] et [illegible] decoquatur donec [illegible]
inspissetur [illegible] [illegible] apponatur de pulvere [illegible]
[illegible] vnam vnciam et de [illegible] quarta
pars vnae et [illegible] medicina cuius [illegible]
[illegible] est corroborare stomacum et [illegible]
et purgare malos et [illegible] humores
qui [illegible] in stomacho sine [illegible]
et violencia sive aliqua lesione in super [illegible]
fortare [illegible] [illegible] et pedes et [illegible]
[illegible] vnam [illegible] de emblez et deinde
et de [illegible] [illegible] [illegible] pro [illegible] [illegible]
et de [illegible] [illegible] [illegible] et de [illegible] galle
[illegible] et de nuce muscata vnam [illegible]
[illegible] [illegible] non [illegible] subtiliter et pone in [illegible]
[illegible] [illegible] et [illegible] in eo per vnam
diem et per vnam noctem. deinde decoquantur
[illegible] suavi igne et suaviter donec diminuatur
medietas. deinde misceatur et coletur
[illegible] [illegible] fiet. et per [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] deinde [illegible]
[illegible] donec spissum fiat [illegible] [illegible]

[illegible] medicina cui [illegible] [illegible]
[illegible] omnia [illegible] [illegible] et maxime
[illegible]

Quia [illegible] [illegible] [illegible] ne assumatur
medicina [illegible] [illegible] nisi
de [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] valentes
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] in [illegible] [illegible] [illegible]
flebotomiam et sanguinem minuere
[illegible] [illegible] [illegible] quod [illegible]
a sole et caue ne sic [illegible] [illegible]
in [illegible] et caue de aspectu solis
et [illegible] [illegible] et [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] caue et ne [illegible]
[illegible] in [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] oportet et similiter [illegible] de saturno
[illegible] [illegible] [illegible] ad [illegible]
[illegible] et [illegible] medicinam [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible] in [illegible] et in [illegible]
et [illegible] [illegible] [illegible] in [illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible] luna deterior cum
[illegible] in [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible]
minuere [illegible] sanguinis [illegible] [illegible]
[illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] luna [illegible] in [illegible] [illegible]
[illegible] in [illegible] stelle [illegible]
et opposita [illegible] et [illegible] luna [illegible]
[illegible] et [illegible] ipsam [illegible] et
[illegible] [illegible] [illegible] luna [illegible] in
constellatione ascendente. et [illegible]
dominum et [illegible] [illegible]
[illegible] in corpore [illegible]

Cum volueris sumere medicinam
[illegible] [illegible] luna in
[illegible] et [illegible] in [illegible]
[illegible] et caue de [illegible] lune
ad [illegible] quia [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] e medicinam in corpore [illegible]
[illegible] magis [illegible] luna [illegible]
tanto melior et [illegible] [illegible] [illegible]

cum fuerit in mercurio [illegible] in ariete vel in medium
[illegible] cum [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in suo
Dum voluerit [illegible] [illegible] ascensu
aurium [illegible] in quo signo sit sol
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] diligenter in [illegible] signo et
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
sit in colerico signo [illegible] de [illegible]
[illegible] medicina in melancolico [illegible]
[illegible] aut in flegmatico medicina [illegible]
qualitatem et [illegible] signum quod sol [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] relaxatam
Preterea diligenter [illegible] [illegible]
luna sit in colerico signo aut melan-
[illegible] aut flegmatico [illegible] cum ambo
[illegible] in colerico signo [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] medicina [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] monet [illegible] in melancolico
aut [illegible] [illegible] [illegible] sumere [illegible]
[illegible] si in flegmatico signo sol et luna
[illegible] [illegible] medicina [illegible] [illegible]
et [illegible] [illegible] fuit [illegible]

Herbarum ~~De experimentis quam~~ Dehin.

De [illegible] et experimentis [illegible]
[illegible] quarundam herbarum et corporum
[illegible] [illegible] [illegible] in signis
[illegible] [illegible] atque sunt quidem libri [illegible]
de experimentis [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] et id quod nunc [illegible]
[illegible] [illegible] planetis [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] in [illegible] sic et lapidibus [illegible]
[illegible] in [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible]
et [illegible] [illegible] in [illegible] maxime
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] lapidum [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] multe [illegible]
[illegible] [illegible] ornat et corpus [illegible]
[illegible] [illegible] ad corporibus [illegible]

sunt [illegible] [illegible] effectus [illegible] [illegible] et ideo [illegible]
[illegible] mediantibus mediantes [illegible] morbos [illegible]
[illegible] expellentes [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] planetis [illegible] [illegible] lapidibus [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in
libro de lapidibus et in [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] plenius [illegible] in
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] maximum [illegible] et divina [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et ad
[illegible] [illegible] [illegible] lapides
animalem vegetabilem et mineralem
quam non [illegible] nec habet nec [illegible] [illegible] lapidis
[illegible] lapis quodam modo assimulatur lapidibus
[illegible] [illegible] mineralis et planetarum [illegible]
[illegible] reperitur in qualibet loco in quolibet [illegible]
et in quolibet [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] elementa [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] nominibus [illegible] nomine [illegible]
quo [illegible] cum vulgus [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] philosophorum. Unde [illegible] [illegible]
in quatuor partes [illegible] que [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] sic in eo divisio [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] modo [illegible] [illegible] [illegible] ubi
[illegible] in [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
et duobus modis sic [illegible] sine [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] aquam [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] humiditatem et caliditatem [illegible]
[illegible] [illegible] et non [illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible] ad [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
aquam ignis [illegible] [illegible] replebit opus [illegible]
[illegible] aqua [illegible] dealbabit et si [illegible]
igne [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ~~[illegible]~~

Et pater [illegible] hermogenes qui triplex in
philozophia dicit [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] et non [illegible] dubium [illegible] [illegible] [illegible]
superioribus et superiora inferioribus [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] aqua descendit omnis [illegible] [illegible]
sic omnis res [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

sola dispositione cuius principio et sol. cui non adest [illegible]
que ponunt [illegible] pauperum in uno [illegible]
ab ea [illegible] in [illegible]
[illegible] Et [illegible]
[illegible] exigitur qui [illegible]
[illegible] superare [illegible]
[illegible] in celum [illegible]
in terram et tamen [illegible]
[illegible] Digerunt in [illegible]
[illegible] non est
lux luminum [illegible] fugient [illegible]
nebule [illegible] superior [illegible]
[illegible] omne densum [illegible]
[illegible] maioris mundi [illegible] opacum
[illegible] hoc [illegible] simplex [illegible]
[illegible] de mirabilibus mundi [illegible]
qui pugnat cum aqua et vento. Video cum
[illegible] super [illegible] quod currit aque cum
vento [illegible] in modo [illegible]
[illegible] In [illegible] lapides
[illegible] in isto lapide [illegible]
[illegible] possibile [illegible] posset [illegible]
[illegible] Sicut [illegible]
[illegible] Sunt duo lapides [illegible]
[illegible] qui in [illegible]
[illegible] albus et alius rubeus [illegible]
in aqua [illegible] Sed aut operatio hec
[illegible] super aquas in occasu solis et
[illegible] usque meridiem
[illegible] Lapis
[illegible] rubeus [illegible] operatur [illegible] apparere
[illegible] usque ad meridiem [illegible]
[illegible] usque ad occasum solis. Hec
[illegible] sufficientius
lapidem [illegible] unius [illegible]
[illegible]
[illegible] lapidem Et operatio
[illegible] lapide [illegible]
[illegible] Videtur [illegible]
[illegible] que [illegible] Et
[illegible] Et duo [illegible]
[illegible] lapis [illegible]

hore [illegible]
in [illegible] quam [illegible]
[illegible] Lapis vero iubente [illegible]
operatur. Et ego [illegible] et virtutes
lapidum in [illegible]
[illegible] Sed [illegible]
[illegible] in quibus [illegible]
de [illegible] [illegible]
diversitas planetarum et [illegible]
[illegible] quod
recipit formas [illegible]
et [illegible] naturas [illegible]
[illegible] in eo et [illegible] in [illegible]
aquas [illegible] et in [illegible]
[illegible] Recipit [illegible]
planetarum de natura [illegible]
[illegible] recipit [illegible]
et pulsiones ventorum in suo loco. Et
[illegible] figuras [illegible]
[illegible] in planet[is]
omnis figure [illegible] in planet[is]
[illegible] in planetis [illegible]
[illegible]. Et cum [illegible]
[illegible] in [illegible]
celo. [illegible] maurus qui [illegible]
[illegible] planetarum [illegible]
[illegible] et assimulatur [illegible]
Datinus tenet [illegible] maurus [illegible]
[illegible] et non [illegible]
hec [illegible] in planetis [illegible]
[illegible] quas habent super [illegible]
[illegible] superiores [illegible]
que [illegible] operantur
Et hic non [illegible]
[illegible] Sed [illegible] meditationes
quia [illegible]
[illegible] in quo [illegible]
[illegible]
[illegible] planetarum [illegible] ergo
[illegible] ad [illegible]
[illegible]
[illegible] Et nolo [illegible]
[illegible] quia [illegible]
[illegible] vegetabili [illegible]

arbut[illegible] Et quod quedam vegetabilium [illegible]
[illegible] luminosum [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] vegetabilium [illegible] florum
non ferens [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible]
[illegible] vegetabilia ferre fructum [illegible]
[illegible] sicut [illegible] pomum palma [illegible]
[illegible] [illegible] ferens [illegible]
[illegible] amarus et [illegible]
quedam vegetabilia [illegible] primos [illegible]
[illegible] et quedam nascuntur sine semine
[illegible] plantatione [illegible] [illegible]
[illegible] quedam [illegible] vegetabilium
[illegible] quecomplexionatum
[illegible] virtute [illegible]
similitudine [illegible] [illegible]
que [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] mutat
[illegible] [illegible]
[illegible] naturalis [illegible] [illegible]
[illegible] in colore sapore et [illegible]
[illegible] [illegible] colligit omnes [illegible]
[illegible] et virtutes naturales [illegible]
[illegible] in mutatione [illegible] fiat
[illegible] principiis [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] sufficiunt
[illegible] in venies quandam speciem vegetabilium
[illegible] [illegible]
[illegible] generant [illegible] et quedam [illegible]
et quedam faciat amorem et quedam odium
quedam [illegible] [illegible] reliquum et
honorem et [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] verissimas [illegible]
[illegible] fortitudinem [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] quedam corrumpit
corpus et facit mortem Ego faciam
[illegible] mentionem [illegible] [illegible]
[illegible] argumentis [illegible] manifestus
[illegible] quippe [illegible] vegetabilium [illegible] generat

venenum et honorem et quedam arbor [illegible]
folia [illegible] forma [illegible]
fructus [illegible] arbores [illegible] odor
[illegible] [illegible] ipsum in suo [illegible]
et portat [illegible] [illegible]
honorem [illegible] et alia arbor [illegible]
[illegible] [illegible] folia [illegible]
in [illegible] [illegible] portantis [illegible]
arbores [illegible] Et alia arbor [illegible]
folia [illegible] palmites [illegible]
super [illegible] arbor [illegible] qui [illegible]
portantis [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] pugnare [illegible]
[illegible] super [illegible] [illegible]
[illegible] ad [illegible]

Est [illegible] herba [illegible] et quedam [illegible]
que [illegible] plantat [illegible] folia [illegible]
longa [illegible] folia sua [illegible] fert [illegible]
et [illegible] flores [illegible] longos [illegible]
[illegible] Quicumque comedit [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] folijs et fugit [illegible]
[illegible] persona feminea [illegible]
in [illegible] Et est alia [illegible] que [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] folia [illegible] nimis [illegible]
[illegible] in [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] in nocte [illegible]
[illegible] in nocte [illegible]
[illegible] corpus [illegible]
ipsam [illegible] vij grana
aut comedit [illegible] timor [illegible] in
corde suo et semper [illegible]
tempore vite sue

Hec de effectibus plantarum Est quedam
planta que [illegible] languorem [illegible]
[illegible] plantat [illegible] palmites [illegible]
[illegible] flores [illegible] [illegible]
folia non [illegible] [illegible]
et [illegible] [illegible] qui [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
languorem [illegible] Et est [illegible]

arte que plantarum quedam similitudine aut semine sumuntur aut rami quercu aut folia sunt rotunda aut flores sunt celestis coloris aut semina sunt rubea aut [illegible] lunam efficit. Qui habuerit operata et odoraverit eius odorem sanabitur dolorem et de melancolia et de solicitudine et timore et frenesi et de multis aliis infirmitatibus. Est et alia planta que vocatur [illegible] hoc generat. Est et alia quercus mirabilis [illegible] et valet illa ad amorem et [illegible] [illegible]

O Alexander perfecta et premissa custodire et solum plenam solucionem. Esto igitur virtuosus et deus [illegible] te reget et dirigat et custodiat cum bonitate propter omnes actiones.

~~De iustitia regis~~ Iustitia

Iustitia est commendatio laudabilis de proprietatibus altissimi similium gloriosi. Unde regimentis [illegible] habet esse eius quem deus elegit et constituit super suos suos cui commendavit sunt negocia et regere [illegible] subditos et omnia eorum sicut deus [illegible]. Ergo in hoc assimilandus est deo et ideo oportet regem assimilari et imitari altissimum in omnibus suis operibus. Ipse enim vero est sapiens [illegible] sciens et eius potentia et eius [illegible] sunt [illegible] et magnitudo eius dominii [illegible] et super commendatorem. Ergo sapientia et continuum eius in iustitia [illegible] et eius opera iustitia. Iustitia quem operatur celi et constituta sunt super terram. Iustitia est mixta sunt [illegible] iusticiam et forma intellectus quem creavit deus gloriosus et posuit creaturis, per eam ergo [illegible] et per iustitiam edificata est terra et constituta sunt reges et obediunt et domesticantur [illegible] et [illegible] domesticantur [illegible] et appropinquant remoti et [illegible] et liberantur ab omni vicio et [illegible] reges suos ab omni corruptione. Propter hoc dixerunt Indi iustitia regnantis valet [illegible] sunt [illegible] fertilitas que est ad [illegible] superveniens. Dominator iustus melior est quam pluvia [illegible] et in veritate in uno [illegible] lingua [illegible] [illegible] intellectus [illegible] [illegible] nec sufficit [illegible] suis reliquo. Et omnes res [illegible] [illegible] creavit [illegible] et iustitia est causa intellectus qui ponit in te eius [illegible] ut operacionem [illegible] [illegible] et [illegible] iustis. Ergo [illegible] iustitia

et radix eius ab intellectu et ipse est operans et dominans est ad hoc. Ipse est eius potentia et operatio ipse et eius [illegible]. Et ipse [illegible] [illegible] ipse est [illegible] operans et replens [illegible] quoniam [illegible] [illegible] quod recipit [illegible] [illegible] [illegible] aut quod ipsa iustitia est duplex. [illegible] et occulta [illegible] qui [illegible] [illegible] quod [illegible] operatur super [illegible] [illegible] iustitia ponderata et mensurata [illegible] in intellectum et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] seu actualitas [illegible] opera sua et [illegible] ac conformatio suorum [illegible]. Ergo apparet ut [illegible] quod [illegible] assimilantur in iustitia simplici altissimo. Et propter hoc oportet ut sit similis moribus operibus suis [illegible] et communibus. Qui [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] iustitia et [illegible] iustitia dei altissimi et voluntas [illegible] in [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] dominum. Et [illegible] [illegible] [illegible] opera sua [illegible] [illegible] [illegible] apparebunt opera sua [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in [illegible] [illegible] et transgressiones iustitie [illegible] differunt et iustitia est nomen relativum ad [illegible] [illegible] et [illegible] in [illegible] et [illegible] [illegible] et forma mensure. Et [illegible] [illegible] [illegible] ad [illegible] et ad [illegible] [illegible] [illegible] et ad operationem bonitatis. Et iustitia dividitur in divisiones. Est iustitia que spectat ad [illegible] [illegible] [illegible] et iustitia [illegible] ad [illegible] in [illegible] suo [illegible] hoc qui [illegible] in [illegible] [illegible] [illegible]. Ergo [illegible] iustitiam in [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] commensurationes [illegible] et [illegible] [illegible] et eius exemplificatio [illegible] formatur laudabilis. Sapientia philosophica [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et in [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et demonstrat eius gradus. [illegible] [illegible] et radices eius [illegible] iustitia in [illegible] dividitur in duas partes divisiones [illegible] quibus divisio est unus gradus [illegible]

circa aquarum diffusionem et habitabilis
eius interius preciosius et nobilius celum firma-
mentum et omnes celi ordinatores sunt regimina
universi in inferioribus et superioribus a deo
gubernatis. Quod [illegible] mundi visibilis nihil
est in aperte tali modo in mundo est [illegible] va-
lentes quod liber et hoc eius figura [illegible]
et celum seu vinculum eius materia et species
in ordinatum iudicium esse dicatur nullatenus
lege. Rex et regnum quod rex regit. Rex
et pastor qui defendit a predonibus preciosus
et sapientior sustentata per curam. In causa
et formis que colligit a subditis subi-
ecta sunt sibi, subiecti virtute. Iustitia
et per [illegible] in terris in qua et salus sub-
ditorum. Causa quod illud primum et formale et fi-
nis est et celestis et vita simplex spiritualis
in fine perfectionis et in complementa
bonitatis in qua forma rex omnium
et nominatur intelligentia et de illa sua
exiunt illa sua minor in gradu suo
que vocatur anima universalis et progressa
sunt ex illa anima alia sua que vocatur
vegetativa cum mensuratione que accidit
dicitur in longitudine latitudine et
profunditate in quo fuit et corpus simplex.
De inde corpus cum figuris nobilissimis
que superat omnes figuras nobili-
tate [illegible] maior [illegible]
remansit in uno loco [illegible]
[illegible]
[illegible] prior [illegible]
[illegible] usque [illegible]
sunt [illegible]
aliud in [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible] et in medio omnium elementorum et
[illegible]
et [illegible] ordinate sunt sicut sphere quedam [illegible]
[illegible] in [illegible] sicut [illegible]
et dispositioni simplices gloriosissimi in diffinicione
[illegible] et pulcritudine ordinatissima et more
[illegible] in suis partibus et [illegible]
[illegible]
[illegible] et frigus et [illegible]
[illegible] sunt quedam in quibus [illegible]
[illegible]
[illegible] cum frigido et humidi-
tate [illegible] elongacione [illegible]
universi [illegible] organizata
[illegible] fuit ergo
organizata [illegible]
in profundis [illegible] montium
[illegible] et [illegible]
[illegible] et humiditatibus [illegible]
[illegible] in quibus aer terrenus [illegible]
[illegible] aurum argentum [illegible]
lapides margarite [illegible]
alumen et [illegible] que [illegible]
[illegible] omne genus quod movetur
[illegible] et transit de loco in locum [illegible]
[illegible] magis in [illegible] vegetabilis vero
[illegible] nobilior et organizata [illegible] nobilius
et in compositione quam sit vegetabilis, homo
nobilior et in compositione universi [illegible]
[illegible] magis in eo dicatur et [illegible]
in eius compositione omnia et universe [illegible] que
inveniuntur in creaturis simplicibus [illegible]
homo est ex corpore [illegible]
[illegible] simplicia [illegible] spiritualis [illegible]
[illegible] in [illegible]
[illegible] que propinquior est [illegible]
[illegible]
[illegible] quod anima vegetabilis est [illegible]
spiritualis [illegible] intelligencia vocatur [illegible]
[illegible] duas [illegible]
[illegible] in partibus [illegible]

et significat. Sunt vero organa quae illustrant gloriosius
domus viii virtutes quae sunt vis attractiva, retenti-
va, digestiva, expulsiva, nutritiva, refor-
mativa, vegetativa. Operatio generativae non inc-
choatur in conceptione corporis humani et in
receptione spermatis in vulva et eius dispositione
[illegible] per vii menses, et postea perficit istud
corpus et [illegible] ab altissimo creatore
et solum tunc continuat ipsum. Et anima
sensibilis ab illo usque ad egressionem suam et
[illegible] et acquirit illud regimen usque
ad complementum xv annorum, et tunc vis intellec-
tiva [illegible] figurarum seu similitudinum
ut in comparatione sensibilium. Et acquirit aliud
regimen usque ad complementum [illegible] annorum, tunc
advenit [illegible] seu philosophica quae spe-
culatur formas intellectuales et acquirit
aliud regimen usque ad complementum [illegible] annorum,
tunc accedit alterius regimini voluntaria et hec
tunc aliud regimen et usque ad complementum annorum,
tunc venit ei virtus legalis plantativa [illegible]
[illegible] acquirit inde ad regimen usque ad
finem vitae. Postquam ergo anima sic perfecta [illegible]
[illegible] in corpore recipitur [illegible]
[illegible] universali quae [illegible] per ipsam et ducitur
usque ad supernam perfectionem et tunc acquirit aliud
regimen donec pervenit ad [illegible] seu
[illegible] intelligentiae [illegible]
[illegible] Si vero [illegible] perfecta fuit anima [illegible]
[illegible] usque ad abyssum inferiorum [illegible]
recipit regimen ex capite [illegible]
[illegible] Rex quem creavit [illegible] altissimus Rex
et fecit eum nobilissimum [illegible] et [illegible]
et [illegible] premit et remunerat eum [illegible]
[illegible] corpus sunt [illegible] et eius in
[illegible] regem in ipsa collocavit in nobi-
liori loco [illegible] et superioris [illegible] caput
constituit ei [illegible] v. regentes ipsum
et praesentantes ei quaecumque sunt ei necessaria [illegible]
et a quibus [illegible] custodientes. Nihilominus
omnis ipsum [illegible] quod et mutabile et non habet
[illegible] neque perfectionem [illegible]
[illegible] quilibet istorum v. bajulorum seu

sensuum [illegible] quod differt [illegible]
[illegible]
quo ei communicat aliquis aliorum [illegible]
[illegible] communicat [illegible]
[illegible] et perfectio suorum operum. Ergo quinque
habet bajulos [illegible] qui sunt scilicet v. sensus
in oculo, in aure, in naso, in lingua et in
manu. Sensata quae oculi sunt visibilia
quae sunt [illegible] species, videlicet lux et tenebrae,
color et corporis figura [illegible] remotio
et propinquitas, motus et quies. Sensata
vero auris sunt auditus sonorum [illegible]
[illegible] et non animalium [illegible]
et duplex [illegible] ad loquelam
humanam et irrationalis sonus sicut hinnitus
equi [illegible] et his similia. Sonus
vero non [illegible] ut fragor lignorum et collisio
lapidum et his similia quibus [illegible]
sicut [illegible] tympanum et fistula. [illegible]
quod quaelibet vox in ordine suo [illegible]
[illegible] movet aerem [illegible] et movetur
[illegible] nobilis [illegible] quod non [illegible]
[illegible] pervenit usque ad [illegible]
apud sensum auditus. Tunc deservitur
apud ipsum ad [illegible] imaginativam.
Sensatum vero gustus linguae sunt [illegible]
et saporis sunt ix species dulcedo et amari-
tudo [illegible]
[illegible] ponticitas, stipticitas, acuitas.
Sextus sensus qui est in manu et in [illegible]
ut palpativa et tactus est in calido et
frigido, aspero et leni et est vis [illegible]
[illegible] pellis [illegible] in
superficie corporis [illegible]
[illegible] Ratio quare [illegible] et qualibet
istorum sensuum [illegible]
[illegible] cerebri [illegible]
[illegible] sicut tela araneae [illegible]
sunt quasi velamenta et cortinae [illegible] regi
[illegible] sunt [illegible] quilibet sensus [illegible]
et pervenit [illegible] usque ad illas [illegible]
sunt in ipsa [illegible] cerebri. Tunc [illegible]

vestigia [illegible] bonum apud [illegible] imaginationes que [illegible] cogitative [illegible] in medio cerebri ut speculetur [illegible] et eligat ac [illegible] in eis figurare et exemplis et cognoscat in eis [illegible] et in [illegible] mensuram [illegible] que [illegible] illius [illegible] in [illegible] v. sensib[illegible] [illegible] nominis [illegible] [illegible] planete [illegible] aquas [illegible] sunt v. [illegible] homo et volantia [illegible] [illegible] quarum [illegible] que [illegible] sine quibus non [illegible] aliqua planta que nascitur [illegible] in eo et sit sapor et ramus et folia et fructus et radices [illegible] cum musicales qui non [illegible] omnis [illegible] consonans [illegible] sunt dies nobilissimi [illegible] in [illegible] [illegible] in comprehensione [illegible] quilibet [illegible] [illegible] [illegible] habes in corde et non [illegible] [illegible] apud [illegible] in [illegible] medicare [illegible] consilium quia [illegible] in [illegible] corporis voluntates sicut [illegible] cerebrum [illegible] [illegible] [illegible] consilium in eo [illegible] voluntate [illegible] [illegible] qui sunt in [illegible] [illegible] consilium melius [illegible] querentes consilium [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] consilio.

[illegible] non [illegible] consilium [illegible] in [illegible] [illegible] respondent et [illegible]

[illegible] resiste [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in [illegible] in [illegible] [illegible] in quo [illegible] [illegible] et in [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] consilii et [illegible] mensura [illegible] que [illegible] et desiderium [illegible] [illegible] caveas ne [illegible] alterum [illegible] [illegible] in [illegible] [illegible] sunt [illegible] destructionis [illegible] regio in pluralitate [illegible] ac [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et non [illegible] [illegible] consilium [illegible] [illegible] corporis [illegible] debilitatem [illegible] [illegible] in quibusdam [illegible] [illegible] que sit in regione [illegible] generationes [illegible] [illegible] genitum [illegible] [illegible] superiorum [illegible] [illegible] ad [illegible] [illegible] quibus [illegible] qui [illegible] nulla [illegible] fuerit [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] planete [illegible] generatione in [illegible] et [illegible] in [illegible] [illegible] [illegible] et pessima [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

in [illegible] cum [illegible] aliquis z regalis suis
[illegible] vero nichil potuit explicare de [illegible]
[illegible] ars autem ipsum [illegible] dimissi
ne apposuerit ipsum sive voluntate [illegible]
[illegible] quod scientie [illegible]
disciplinam z diligunt scientias z [illegible].
[illegible] z tempore suo celestium [illegible]
ac regimine regum z [illegible] z [illegible]
[illegible] hinc audit ex mirabilibus
[illegible] z dispositionibus planetarum z na
[illegible] corporum aliud quod [illegible] nunc
[illegible] fuit cognitione ad generem
[illegible] fuit [illegible] R nota quod exprimit
[illegible] puerorum [illegible]
[illegible] scientias [illegible]
z [illegible] z [illegible] honorum
[illegible] fuit [illegible] regale. [illegible]
[illegible] diligentia patris quod non
potuit [illegible]
[illegible] quod [illegible]
[illegible] regni
qui [illegible] in hoc quod
[illegible] pueri [illegible] z [illegible]
z [illegible]
z [illegible]
[illegible] z que [illegible]
[illegible] in [illegible]
[illegible]
[illegible] consueverit esse
bene eloquentie. [illegible]. [illegible].
z [illegible] corporum qui nos [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] diligit [illegible].
[illegible] regum [illegible]
[illegible] contrarium [illegible]
[illegible] regis [illegible]
[illegible] consilium [illegible]
[illegible] regni [illegible]
[illegible] aliud pro posse. [illegible]. post
[illegible] nichil [illegible]

sine consilio philosophorum [illegible] non [illegible]
[illegible] consilium [illegible]
libro [illegible] legitur quod [illegible]
[illegible] consilium [illegible]
[illegible] quod [illegible]
[illegible] regimine [illegible]
[illegible] quod omnes corporum [illegible]
quod [illegible] a nobis consilium [illegible]
[illegible] secretum [illegible] quando
z quolibet secretum suum in secretis
consiliis [illegible]
non [illegible] pluribus [illegible]
[illegible] quod non oportet hic ponere
in omnibus operibus in [illegible]
[illegible] considerare [illegible]
[illegible] in [illegible]
suis [illegible] fieri [illegible]
[illegible] R [illegible] philosophorum [illegible]
[illegible]
[illegible] per consilium [illegible].
[illegible]
[illegible] z [illegible]
[illegible] consilium quod
non [illegible]
z in libro [illegible] medicorum [illegible]
z [illegible] z [illegible]
consilium quod [illegible] in [illegible]
[illegible] quolibet [illegible] potest [illegible] z
[illegible] pro inimicos [illegible]
[illegible] manifeste
z in quolibet tempore [illegible]
[illegible] inimica [illegible]
[illegible] in [illegible]
[illegible] nec
[illegible] in [illegible]
in [illegible] consilium
[illegible] consilium [illegible]
z [illegible]
[illegible] remanet apud te [illegible]
[illegible] z [illegible]
[illegible] consilium [illegible]
[illegible] in [illegible]

ᵹ ꝓ ȝ valeᵹ ad finē [illegible] ꝑ Volunt quem

[illegible] memoria e vo alii operaᵗ
ꝯsilium · ꝗ magis ꝯsiliatus vult baulitᵹ
in regimi [illegible] qui [illegible] ꝯsiliū possᵹ
desancte ꝛ corrumpe regimen cum esset dicens
ꝛ procedit ꝛ intendere ꝓprius voluntatibus
ꝛ [illegible] declinacōem earū ꝛ rnt
[illegible] que [illegible] essent candenta ¶ [illegible]
[illegible] [illegible] v. baulitᵹ qui
[illegible] sicut [illegible] · sunt [illegible]
[illegible] ꝛ nō [illegible] bonū maxime
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]

De baulitis [illegible] ¶

Primum ḡ sup quo sunt omnes res
[illegible] · ꝑ [illegible] medi
[illegible] [illegible] [illegible] Quia
vii [illegible] ꝓpter sunt planete
[illegible] sᵗ duos · ꝛ [illegible] lune sup
[illegible] · ꝛ duos [illegible] sunt me
diane sᵗ vii · ꝛ duos [illegible]
ꝛ [illegible] [illegible]
[illegible] quorum [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] quibus [illegible]
baulitᵹ [illegible] [illegible]
pecunia ¶ [illegible] [illegible]
[illegible] que sᵗ [illegible]
[illegible] ȝ [illegible] ¶ ꝗ
[illegible] [illegible] in [illegible]
ducat [illegible] [illegible]
[illegible] · [illegible] regimen ꝛ
ꝛ [illegible] modum [illegible]
[illegible] ponat [illegible] dicat [illegible] ꝗ
[illegible] [illegible]
[illegible] · [illegible] ꝯ [illegible]
ꝛ [illegible] ut [illegible]
ꝛ [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]
in [illegible] [illegible] ·
quē ḡ illorum videris [illegible]
[illegible] sup [illegible] mod [illegible]
[illegible] in eo ¶ ille baulius q [illegible]

pecunie acquirende ꝛ thesauros obseruandos nō
[illegible] [illegible] [illegible]
pecuniam [illegible] cū [illegible] [illegible]
[illegible] sine fine · ꝛ nō q̄ [illegible]
sine fine · quia quanto magis crescat pe
cunia · crescit [illegible] [illegible]
[illegible] ¶ ꝛ hoc in baulo [illegible]
regim [illegible] · quia [illegible]
pecunie ꝛ ardor [illegible] ad [illegible]
[illegible] · ut [illegible] [illegible]
ꝛ [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] pecunia [illegible] · ꝗ [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] nō legat
[illegible] [illegible] nova · ꝛ [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
ꝛ ¶ [illegible] [illegible]
[illegible] obedienciam · qui magis
[illegible] [illegible]
ponit [illegible] suas · ꝛ ꝑsona [illegible]
quibus has [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] ꝗ que ¶ [illegible]
[illegible] · ꝛ [illegible]
[illegible] ¶ [illegible] ꝗ sit [illegible]
[illegible] ꝗ [illegible] ꝛ audit [illegible] ꝗ
nichil [illegible] oblivioni ¶ [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] ¶ [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] eloquencia ¶ [illegible]
ꝗ sit penetrabilis in omni [illegible] · ꝛ [illegible]
in arte arismetica · que [illegible]
[illegible] [illegible] ¶ [illegible]
est ut sit verax in [illegible] · ꝛ [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] in [illegible] · [illegible]
[illegible] [illegible]
¶ [illegible] ꝗ sit sine nota [illegible]

z elucetur in alia z pi[illegible] sunt notu[illegible] [illegible] de
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] q[uod] sic
magnanimi[illegible] in potius diligens [illegible]
[illegible]
[illegible] sunt [illegible]
[illegible]
[illegible] dignitatem ut regiminis z q[uod] diligat [illegible]
[illegible] z q[uod] diligat z amplectat
[illegible] z offi
[illegible] sunt [illegible]
[illegible] q[uae] qui in [illegible] [illegible]
[illegible] in [illegible] faciens [illegible]
[illegible] in [illegible] z [illegible] quos deus
[illegible] equales. Duo[illegible] q[uod] sit [illegible]
[illegible] omni[illegible] in [illegible] que vide
[illegible]
[illegible]
[illegible] valuit aliquid
[illegible] regna [illegible] quelant
[illegible] quaerentium [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] est q[uod] sit de [illegible] [illegible]
[illegible] sua [illegible] sic omnibus [illegible]
z q[uod] sit [illegible] ad [illegible] z [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

S[illegible] [illegible] non [illegible]
[illegible]
[illegible] in [illegible] ut [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] in [illegible]
[illegible] ut leo [illegible]
ut gallus. [illegible] ut canis. [illegible] z [illegible]
ut [illegible] ut [illegible]
[illegible] z [illegible] ut columba
[illegible] ut vulpes. [illegible]
[illegible] ut agnus. velox z agilis ut capre-
olus. [illegible] tardus z piger ut ursus.
[illegible] ut [illegible]
[illegible] ut asinus. [illegible]
[illegible] ut [illegible]

[illegible] ut [illegible]
vagabundus ut aquila. in dormiens ut
thaurus. mutus ut piscis. [illegible]
ut angelus. luxuriosus ut porcus. [illegible]
[illegible] ut [illegible]
ut [illegible]. Et [illegible] repperi[illegible]
animal [illegible]
[illegible] sua [illegible]
[illegible] planta nec [illegible]
[illegible] de [illegible] habens [illegible]
[illegible] in [illegible]
[illegible] hoc vocatur [illegible] mundus
[illegible] in [illegible] qui non [illegible]
[illegible]
[illegible] duobus [illegible] qui dicitur
[illegible] sunt in uno [illegible]
unus erat magis [illegible]
[illegible] multis
quam [illegible] ad placitum suum. que
[illegible] sua
[illegible]
in [illegible] non habens [illegible]
nec [illegible]
[illegible] in via dixit [illegible]
[illegible] z lex [illegible]
tua [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] in [illegible]
in lege mea [illegible] mea [illegible]
[illegible] mea [illegible] in
[illegible] in fide in lege mea [illegible]
z [illegible] sanguinis [illegible]
[illegible] z [illegible] id est [illegible]
[illegible]
[illegible]
amo [illegible] ut [illegible]
[illegible] consequenter [illegible]
[illegible] Demonstrarem [illegible]
[illegible]
[illegible] lege tua. [illegible]
[illegible] lex mea [illegible]
In primis volo bonum in me ipso z filiis
[illegible] mea z volo alterum [illegible]
[illegible] malum [illegible] sequentibus [illegible]

meam nec [illegible] in
[illegible] Et arcus equitatum [illegible]
[illegible] nulla [illegible] et nulla
[illegible] in [illegible] et [illegible]
[illegible] cui libet unicuique [illegible]
[illegible] me [illegible] et me [illegible]
[illegible] et [illegible] incolumem
[illegible] sanitatem [illegible]
omnibus [illegible] Et dixit
ei [illegible] ubi [illegible]
magnus [illegible] qui in celo est iustus deus
bonus cui [illegible] nichil
[illegible] nichil [illegible]
[illegible] qui [illegible]
[illegible] bonum [illegible]
[illegible] in [illegible]
[illegible] non [illegible]
[illegible] non [illegible] operibus [illegible]
Magnus in iudicio. Quid [illegible] hoc [illegible]
[illegible] ego [illegible]
ego sum [illegible] tu [illegible] et tu vides
me ambulantem [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] magnus [illegible]
[illegible] descendens [illegible] multa [illegible]
aperuit [illegible] suam [illegible]
[illegible] cum post quam [illegible]
[illegible] in [illegible]
[illegible] relinquens [illegible]
[illegible] Et nunc [illegible]
[illegible] me qui [illegible] sum.
Iudeus [illegible] Domine [illegible]
[illegible] meam [illegible]
[illegible] volo [illegible]
[illegible] multa et magnus in
[illegible] vestigia eius dixit [illegible]
[illegible] noli derelinquere in hoc [illegible]
me [illegible] et [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] meum [illegible] non
[illegible] nec in [illegible]
[illegible] eius [illegible] nec [illegible]
[illegible] visum eius [illegible]

[illegible] sine [illegible]
[illegible] legem [illegible]
[illegible] est
est [illegible] et [illegible]
[illegible] in [illegible]
[illegible] ad celum dixit [illegible] meus
tu nosti quod [illegible] in tua lege [illegible]
[illegible] sicut [illegible]
[illegible] ergo caput [illegible] in me
[illegible] deus non [illegible] magnus [illegible]
in [illegible] et [illegible] de multa
[illegible] multa [illegible]
[illegible] que [illegible] magnum
[illegible] suum [illegible] et [illegible]
[illegible] suam [illegible]
[illegible] relinquens [illegible] in [illegible]
[illegible] Iudeus non [illegible]
[illegible] in me [illegible]
[illegible] sum et [illegible]
[illegible] legem tuam que tibi [illegible]
[illegible] mee [illegible]
magnus [illegible] in [illegible] dicens Tu [illegible]
[illegible] in me. Derelinquisti me [illegible]
[illegible] noli me [illegible]
[illegible] tibi [illegible] et [illegible]
[illegible] in quibus [illegible] sum et
[illegible] et [illegible]
[illegible] magnus et [illegible] cum
post se [illegible]
[illegible]
[illegible] post [illegible]
[illegible] illius [illegible] illius
[illegible] et [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] ~~[illegible]~~

Oportet te eligere ad [illegible]
[illegible] prudentes
que [illegible] regimen [illegible]
[illegible] quantitatem
[illegible] in [illegible] et [illegible]

cognicionem [illegible] qui [illegible] sunt [illegible] tue. [illegible] oportet [illegible] rationis [illegible] oportet te [illegible] subsummacionem putatam [illegible] necessitatis. talem ergo quem eligis [illegible] secretorum [illegible] qui [illegible] habeat perfectam eloquenciam [illegible] in breui sermone subtili. et sicut ipse [illegible] voluntatem [illegible] sapiens [illegible] ita oportet quod sic [illegible] significans in tua voluntate. et in [illegible] quod intendat tua [illegible] sunt [illegible]. quia si non [illegible] oportet [illegible] non [illegible]. inquibus [illegible] sua [illegible] tua [illegible] quod [illegible] sua [illegible] tibi [illegible] iuxta [illegible] in [illegible] tuo [illegible] sit [illegible] persone [illegible] ipsius [illegible] tua [illegible] tue est [illegible] eius [illegible] tua est.

De nunciis regis

Scias quod nuncius tuus [illegible] demonstrat sapienciam [illegible] et eius [illegible] oculus [illegible] non audit [illegible] signa [illegible] absencia. Oportet te ergo eligere [illegible] honoratum [illegible] qui sit in tua [illegible] sapientem veracem honorabilem [illegible] fidelem [illegible] [illegible] [illegible] culpam. et si inveneris [illegible] talem [illegible] et [illegible] in quibus [illegible] velle et tuum [illegible] si [illegible] quia [illegible] ipse est [illegible] in veracis [illegible] et in hac [illegible] ad [illegible] nuncius [illegible] nichil addens nichil diminuens [illegible] in quibus [illegible] responsionem [illegible] non in [illegible] tuam talem [illegible] et [illegible] responsionem. [illegible] si [illegible] aliquo [illegible] ad [illegible] ut colligere [illegible]

[illegible] tue [illegible] quia [illegible] multis [illegible] qui [illegible] unde [illegible]. Quoniam [illegible] in [illegible] mixtam [illegible] inhabitare [illegible] [illegible] cognoscebat quod dominus [illegible] esse [illegible]. Caue ergo ne mittas nuncium tuum maiorem [illegible] mittas cum elongaris a tuo [illegible] tue et [illegible]. Nuncium [illegible] et [illegible] cordis [illegible] et ordinacionem et qualitatem cognoscit [illegible] fidelitatis bona [illegible]. [illegible] non [illegible] venit [illegible] demum [illegible] que in [illegible] sicut [illegible] fuerit diminutus in regimine tuo non [illegible] pone in [illegible]. De subditis [illegible]

Iam notum est quod subditi sunt domus tue pecunie [illegible] thesaurus tuus quibus confirmatur regnum tuum. [illegible] quippe [illegible] tuos [illegible] arbor fructifera [illegible] et non [illegible] ipsos [illegible] [illegible] que reddunt [illegible] et nichil [illegible]. [illegible] qui [illegible] palmites [illegible] erectos que dant [illegible] et semen [illegible] ad multiplicacionem sui quando [illegible] colitur et regitur. Iusta [illegible] est [illegible] et defensio [illegible] potencie. Oportet ergo quod [illegible] et quod remoueas [illegible] ab [illegible] et [illegible] in [illegible] et in [illegible] indigeant. [illegible] vnum [illegible] qui non [illegible] arbor [illegible] qui sic [illegible] mortuis [illegible] presens [illegible]. Qui si non [illegible] rebellabit eius regnum et [illegible] que [illegible] [illegible] plurime

Dispensatores in oppositis eius faciendo qui per hoc in gradibus corrumpere [illegible] [illegible] quilibet [illegible] [illegible] [illegible] apparere in suum in corruptione sui operis et conabitur se ostendere fidelem et [illegible] [illegible] [illegible] oppositionibus [illegible] [illegible] fiunt quilibet [illegible] ut in officio [illegible] ipsi suo deceptus diuicius perseueret et intus sunt tales qui unum dicunt et aliud faciunt et intus corrumpunt ut eos manu teneant et defendant. De preliatoribus.

Preliatores sunt addiciones ut multiplicacio regum propter eos honorentur cum ad ordinandum regnum in gradibus suis [illegible] quantum ad ordinacionem et ne essent in corpore gradibus et dispositionibus ubi non [illegible] ex [illegible] [illegible] et remota de suis [illegible] et hec necessaria ordinacio [illegible] in [illegible] qui dicit et refert [illegible] [illegible] quod ordinacionem quadruplicem necessariam esse quia [illegible] [illegible] [illegible] quadruplex in [illegible] [illegible] [illegible] et recto dextera et sinistra et sic [illegible] [illegible] [illegible] oriens et occidens meridies et septentrio [illegible] nisi quod quilibet preparent [illegible] [illegible] regni in eius regimine et plures sunt [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] collationis hec faciunt [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] corpus que [illegible] [illegible] quaternarii et circumueniunt in [illegible] [illegible] quod quilibet [illegible] [illegible] [illegible] corpus que completur quaternarii et circumueniunt in [illegible] sicut quilibet [illegible] [illegible] [illegible] et sicut quilibet [illegible] ductores [illegible] et quemlibet ductorem [illegible] decanum et sicut quemlibet [illegible] ad expeditionem faciendam [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et ueniet ad quolibet [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] quolibet [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] mille [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sunt [illegible] in summa [illegible] milia [illegible] [illegible] Et sic in [illegible] mille papies [illegible] [illegible] et ueniunt cum eo [illegible] ductores cum quolibet ductore [illegible] decani et cum quolibet decano [illegible] pugnatores. Sunt ergo in summa [illegible] mille bellatores papies uni ductorum cum quo uenit [illegible] decani et cum quolibet decano [illegible] pugnatores [illegible] faciunt. Et sic in [illegible] [illegible] [illegible] papies [illegible] [illegible] et uenit cum eo [illegible] bellatores. In hoc ergo [illegible] [illegible] in [illegible] et [illegible] [illegible] et consequens [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in [illegible] [illegible] quilibet [illegible] [illegible] [illegible] inferiores se in suo gradu et sic alternatim [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] sic in [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et necessarium est [illegible] [illegible] [illegible] sapienciam [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ualeant [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et diligenti cogitacione corpus et [illegible] papies [illegible] [illegible] remoue [illegible] [illegible] [illegible] eos [illegible] [illegible] [illegible] in remocione sua [illegible] [illegible]

Propter quod [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et oportet [illegible] [illegible] [illegible] in [illegible] [illegible] [illegible] ad opus [illegible] ad [illegible] et in [illegible] terribile [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et regnum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in [illegible] [illegible] [illegible] alio modo [illegible] indiget [illegible] magnus et numerosus [illegible] in [illegible] sonus audiat [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] bella et opponere [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in [illegible] qui sunt [illegible] [illegible] et non [illegible] in [illegible] quibus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in [illegible] [illegible]

plura in [illegible] [illegible] [illegible] nec [illegible]
tis vates [illegible] quibus docuerunt presumptuosi et
aut duces in congregationibus quod tantum et quod
nunquam conveniat rex cum rege qui alter erit inde
[illegible] sic in destructione alterius et hoc invenitur et
in [illegible] [illegible] in vita et ex [illegible] et [illegible]
surgens et convertens ex duobus ex oppositis
repugnantibus. Est igitur [illegible] considerare species
stellarum victoriae ex quibus utriusque quorum corporum
et quando utriusque partes. [illegible] species
victoriae de se ipsis monitum et cessant plura et
proveniet plurimum quando [illegible] perseverantia in spe
separanda partem quamlibet utriusque. Sic ergo conatus
animus et in terrore tua in durabilitate et perseve-
rantia [illegible] in stabilitate et sustentatione illorum
qui sunt cum gentibus et noli vilipendere personas
corporis quasi [illegible] [illegible] colligere [illegible]
[illegible] et honores et plus [illegible]. Cave
et quod non oportet te in [illegible] non vigilare
ut [illegible] si subito in [illegible] ab mini-
mas quietem [illegible]. sic tota sollicitudo tua et
providentia tua in praemunitione [illegible] custodibus
et custodibus et exploratoribus et necessaria est
vigilantia in quolibet tempore noctis et diei et
noli castra mittere non in loco [illegible] ut
[illegible] et [illegible] aquas et [illegible] multa [illegible]
alia [illegible] quamvis non indigeas eis.
Et multiplica machinas [illegible] et voces
horribiles. qui hoc sunt [illegible] [illegible]
qui [illegible] sunt in durabilitate [illegible] [illegible]
et amor ac [illegible] inimicos et [illegible] manus.
[illegible] diversis generibus armorum. quaedam cum
missilibus et sagittis quaedam in arcu et [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]. Et quando
venient tempus ad pugnandum. [illegible] tuas
formas [illegible] et arcus ligneos in
quibus sint armata sagittarum [illegible] missilia
ignis. Et si [illegible] [illegible] de [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] usque ad hoc. Fac ordinari duces tuos
sicut [illegible] non sequitur. Constitue [illegible]

ad dexteram [illegible] [illegible] et [illegible]
[illegible] ad sinistram [illegible] lanceas
[illegible]. et in [illegible] seu in medio [illegible]
[illegible] facies [illegible] seu [illegible]
seu sagittarum. et [illegible] voces horri-
biles et [illegible] motus diversos et sic
super loca [illegible] ubi [illegible] ad [illegible]
[illegible]. Quando [illegible] [illegible] [illegible] in [illegible]
[illegible] et in [illegible] [illegible]. Caveas
[illegible] [illegible] et [illegible] cum [illegible]
tuos [illegible] et [illegible] [illegible]
in adversariis [illegible] [illegible] illas
[illegible] [illegible] [illegible] bellum. et cum [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] quod [illegible]
et [illegible] victoriae [illegible] [illegible]
[illegible] victoriam [illegible] non [illegible]
[illegible] [illegible] pusillanimitate cordis
in [illegible] ipsis. et [illegible] [illegible]
super eos. Insuper multiplica insidias. et
[illegible] in [illegible] cum [illegible] [illegible]
quia [illegible] de [illegible] [illegible] et [illegible]
et [illegible] cautela [illegible] ad
[illegible]. et unum ex fundamentis [illegible].
et habeas [illegible] [illegible] [illegible]
loca [illegible] ad [illegible] in [illegible]
et [illegible] necessariis ad [illegible]
[illegible] tuos. Multiplica et [illegible]
[illegible] in [illegible] et castra [illegible]
[illegible] ut [illegible] [illegible]. qui [illegible]
[illegible] et [illegible] velocissima ut [illegible]
[illegible] in quibus et [illegible] [illegible]
in necessitate et [illegible] castra [illegible]
in [illegible] in [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] ut [illegible]
[illegible] et multiplica [illegible] [illegible]
[illegible] in [illegible] [illegible]. et [illegible]
[illegible] [illegible]. ut [illegible] [illegible]
[illegible] et pila venenata. et si [illegible]
[illegible] ut fortes ut ad locum [illegible]
[illegible] habueris aquas [illegible]
in [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] venena

[illegible]operiat. et tunc [illegible] effectus spiritu-
ales. Observa in omnibus perseverantiam
quia res [illegible] convertibiles et res [illegible]
[illegible] et magis sequantur fugientes. [illegible]
sitivae in tuis operibus si sit possibile et tibi
sunt universa opera tua [illegible]
et convenientes. Observa ergo [illegible] et [illegible]
pro bellum [illegible] tuum. quia [illegible]
[illegible] et gens [illegible] sunt homines [illegible]
[illegible] et convenientes et [illegible]
[illegible] sine [illegible]
homines [illegible] et [illegible]
magne pugne ergo [illegible] qualibet [illegible]
[illegible] ad opus
tuum. minimum [illegible] faciens [illegible] magnum
et [illegible] post ponendum et sicut
opera tua in manifesto et occulta [illegible]
modo [illegible] et iuxta qualitates [illegible]
dispositione [illegible] sicut docui
in [illegible]. Mane ergo volueris [illegible]
[illegible] super cele-
stium [illegible] ascendentem seu [illegible]
in [illegible] et [illegible] et [illegible]
eius et quod sit in bono loco ex ascen-
dente et [illegible] ascendentem
in [illegible] martis et [illegible] visione
martis [illegible]
[illegible] omnium [illegible] eius. nam
[illegible] et signa que sunt ex
eadem [illegible] que hic est apud [illegible].
Mane ergo volueris [illegible]
[illegible] ascendentem [illegible] et [illegible]
ad locum in quem [illegible] et in [illegible]
[illegible]. Et cave ne luna sit pessima
i. eclipsata [illegible] seu [illegible]
ne sit [illegible] solis. aut in
[illegible] aut in xii. [illegible] aut [illegible]
[illegible]. Et ergo [illegible] in ascendente
seu [illegible] demonstrabit bonum
et [illegible] et tunc maxime
si mercurius erit in medio celi [illegible]

[illegible]abit complementum operis et perfectionem
Et si erit in vii. [illegible] demonstrabit [illegible]
[illegible] operis et [illegible] et prosperitatem
et perfectionem [illegible] et si fuerit in [illegible]
significabit complementum necessarium [illegible]
[illegible] eventus. Et cave ne sit luna
in ingressu [illegible] in quadratura solis
aut in eius oppositione. Et ergo [illegible] venias
oriente seu ascendentem in eius oppositione
ut quadratura solis [illegible]
et [illegible] opus. Et sit [illegible]
[illegible] luna medium celi. et
mercurium [illegible] ipsam [illegible]
[illegible] et sit mercurius in ipso [illegible]
et [illegible] quae [illegible]
[illegible] signum. De ~~[illegible] hor[arum]~~
Et [illegible] est illa quam
te non oportet ignorare [illegible].
[illegible] et cognoscat [illegible]
nobilis [illegible] abstracta sunt [illegible]
[illegible] et hec liberata sunt [illegible] et
[illegible] cognoscat [illegible]. Cum vero [illegible] sunt
[illegible] et [illegible] corporis [illegible]
et vive [illegible] existens in corde non
[illegible] ipsam [illegible]
in [illegible] augmentat. [illegible]
[illegible] in intellectus [illegible]. Unde
si quis querat [illegible] qui [illegible] sunt
in hoc mundo purissimi intellectus et [illegible]
visionis cum miraculis [illegible]
[illegible]. Scias et hec [illegible]
[illegible] hanc [illegible]
Sicut te oportet querere signa et vestigia [illegible]
pulchritudine [illegible] secundum scientiam philosophorum
[illegible] que est scientia integra et [illegible]
[illegible] antiqui [illegible]
[illegible]
[illegible] et magistro [illegible]
et [illegible]
[illegible] qualitates et [illegible]
[illegible] historia [illegible] et [illegible]
te super eam [illegible]. Discipuli [illegible]

ypocratis sapientis discipuli formam eius in pergameno et portaverunt eam philemoni dicens Considera hanc figuram et iudica mihi qualitates eius et complexiones. Qui respiciens compositionem et dispositionem figure et comparans partes eius ad partes dicens Iste homo luxuriosus et deceptor diligens coitum. Discipuli vero voluerunt eum occidere dicens O stulte hec est figura dignioris et melioris hominis qui sit in hoc mundo. Philemon vero pacificavit eos dicens Ego cognosco. Hec est figura sapientis ypocratis quod hic quesivistis a me de me dixi hanc scientie mee et scientia scientiam. Redeuntes ad ypocratem dixerunt ei quid fecerunt et quid dixit eis philemon. et narraverunt ei quibus dixit ypocras Certe verum dixit philemon. nec pretermisit unam literam. Quia ex quo ego eius perspexi et consideravi hec turpia et reprobanda constitui animam meam regentem super ipsam et retraxi eam ab eis et triumphavi super retentiones concupiscentie mee. Hec est verum laus et sapientia ex operibus ypocratis que philosophia nichil aliud est nisi abstinentia et victoria concupiscibilium. Postea tu quod ubi explicat scientia phisonomie regulas et constitutiones abbreviavit et sufficientius dicit ubi magnum premium ex nobilitate nature et puritate eius. Scias quod matrix est similis olle fervide decoquenti. Albedo autem quod lucide colore et flammis color nimium signum est diminutionis decoctionis. Ergo quod accidit cum hoc diminutio in creatura diminuet similiter et natura

figure quod absit homo lucido. plano. qui declinans est ad iram et luxuriam. Et cum videris hominem frequentantem in te visum et cum respicis eum et erit ex hoc erubescens et maxime si in vultu spirat. et lacrime apparent in oculis hic diligit te et timet te. Et in contrarium fuerit in vidue et contemptus te. Et tamen [illegible] ab omni homine in fortitudine et diminuitur in aliquo medium sicut auctoritas

ab minimis. Et quando est et caliditas natura que venit mediocritatis stature in nigredine oculorum et capillorum et cum rotunditate vultus. Albedo nec nimia in medium et fulvus color temperatus et in regalitate corporis et rectitudo stature et mediocritas capitis in parvitate et magnitudine. et raritas verborum nisi cum nec fuit. mediocritas et in sonoritate vocis et subtilitate que natura declinat ad nigredinem et a siccitate et optima optatur et ideo hic placet et talis homo habeat tecum et etiam in operibus tuis. Dum talis promoveri separatur. in cui temperatio animi in certitudine intellectus. Capilli autem plani et suaves signat mansuetudinem et frigiditatem cerebri. Multitudo vero capillorum super vertice humeros signat fatuitatem et stoliditatem. Multitudo et pilorum in ventre et in pectore declinat hominis luxuriam et frigiditatem nature. et diminutionem apprehensionibus. et amorem in iniquitate. Cui color et rufus in sapientie et infelicitate et inferioris. Et niger capillus in inimicitiam et amorem iustitie. Crocearis inter hos duos colores est homo diligens pacem. Cuius vero oculi magni inveniuntur et invidus. piger in obediens et perperam nec sic sunt lucidi. Cuius vero oculi sunt mediocres declinantes ad celestem colorem ut nigredinem penetrabiles et intellectus auxilii et fidelis. Cuius vero oculi sunt extensi in extensione vultus. talis est malicia et nequitia. Et cum sunt oculi sicut oculi asini in sapiens est et durus nature. Cuius vero oculi fuerunt rubei. ille audax et animosus. fortis et potens. Cuius vero oculi moventur velociter et visus et acutus talis homo est fraudulentus

clarus in factis. Lentiores (?) non acuti sunt
illi qui habent maculas albas aut nigras
vel rubeas circumquaque qui a talibus homi-
nibus deterior est omnibus et magis refrenandus.
Supercilium quod habet multos pilos significat
impedimentum loquendi et quando extendun-
tur supercilia ad tempora hic est vanus et
immundus. Cuius vero supercilia fuerint
mediocria in longitudine et subtilia et nigra
est magnae quietis (?) et in perfectione ad
intelligendum. Nasus cum fuerit subtilis
est dominus iracundus valde. Et qui habet
longum nasum protensum ad os et
audax et probus. Nasus vero simus est
impetuosus et qui habet foramina nasi
grossa [illegible] est iracundus.
Et cum fuerit nasus latus in medio et
inclinatus ad summitatem est verbosus
mendax et in naso illud est melius
qui est mediocris longitudinis
et latitudinis et mediocris ad
extremitatem et cuius foramina sunt
media. Non intantum magna facies plena
et carnosa ... significat ignoran-
tiam [illegible] iniuriosum et in-
mundum. Cuius vero facies est me-
diocris in genis et temporibus [illegible]
ad pinguedinem est verax amans in-
telligens aptus sapiens. Cuius bene
dispositus et ingeniosus. Cuius labia
sunt lata est bellicosus et audax. Et qui habet
labia grossa stultus est. Et qui est car-
nosus in facie est minus sapiens
importunus mendax. Et qui habet gracilem
faciem et curam (?) circumspectus in operibus
suis subtilis in intellectu. Et qui habet
faciem parvam declinantem ad
citrinitatem est pessimus vitiosus deceptor
ebriosus. Et qui habet oblongam
faciem est iniuriosus. Et qui habet inflata
in facie et genas plenas est valde
iracundus. ~~deceptor~~ ebriosus. Qui
habet auriculas magnas est valde stultus

hoc est signum bonae receptionis et memoriae.
Et qui habet aures valde parvas est stultus latro
luxuriosus. Qui habet vocem grossam et sonoram
est bellicosus eloquens. Cuius vox est media
inter subtilitatem et grossitiem est sapiens providus
verax iustus. Et qui est velox in verbis et
si habet exilem vocem est in pluribus
insolidus. Importunus et mendax.
Cuius vox fuerit grossa erit iracundus.
Sapiens. Malae naturae. Et qui habet dulcem
vocem est invidus suspiciosus. Pulchritudo
vocis indicat stoliditatem. In superbiam
et magnam animositatem. Qui movet
frequenter et loquitur cum manibus est
invidus. Eloquens. Deceptor. Qui
non abstinet est amator [illegible]. hic est
perfectus in intellectu. bene dispositus in consilio.
Cuius collum est gracile et longum [illegible]
stolidus. Cuius collum breve valde
[illegible]. astutus et dolosus.
Cuius collum est grossum est stolidus
comestor magnus. Cuius venter
magnus indiscretus. stolidus. superbus.
amans coitum. Strictura (?)
et [illegible] pectoris significat [illegible] in-
tellectus et bonum consilium. Latitudo pectoris
et gracilitas humerorum et tergi significat hominem discordantem
naturae. Strictura pectoris et gracilitas
significat [illegible]. Elevatio humerorum
signum est [illegible]. Quando
brachia intendunt in tantum quod manus
pervenient ad genua significat audaciam et
probitatem cum largitate. Qui vero decurtata
brachia significant amatorem discordiae et igno-
rantiam. Palmae longae cum digitis longis
significant dominum sive bene dispositum ad multas
artes maxime mechanicas et sapientem
in operibus. signum est et bonum regimen.
Grossitudo digitorum et brevitas significat
stoliditatem et insipientiam. Pedes
grossi et carnosi significant stultitiam
et amorem iniuriae. Pedes parvi

et levis signat duritiem. Subtilitas vero
signat ignoranciam et econtra grossities auda
ciam et fortitudinem. Latitudo vero cubitorum
et scapularum signat fortitudinem, corporis amplitudo
titudo vero carnium in genibus signat debilitatem
virium et molliciem. Cuius passus sunt
lati et tardi prosperabitur in omnibus operibus suis et
factis. Et cuius passus sunt breves est im
petuosus suspiciosus impotens in operibus
male voluntatis. Iste homo est optime memo
rie bone compositus in natura qui habet carnes
molles humidas mediocres in asperitate
et lenitate, non nimis longus nec
nimis brevis, albus declinans ad rube
dinem, mitis aspectus, capilli plani
mediocres magnorum oculorum declinantes
ad rotunditatem, mediocris et tamen
sunt capitis magnitudinis, colli equa
lis, bene composita, cuius humeri parum decli
nat carentes carnositate in auribus et
in genibus, clare vocis cum temperancia
in subtilitate et grossitie. Longitudo pal
marum, Longitudo digitorum declinancium
ad subtilitatem, modicus in risu et ira
sione et scientie cuius aspectus quasi
communis et letitie et iocunditatis. Verum
tamen non oportet te precipitare sententiam
et iudicium tuum in uno signo istorum, sed
collige testimonia universorum, et cum
tibi dare videbitur signa, declina semper
ad meliorem et probabiliorem partem.
Completus est tractatus de signis et
moribus naturalibus hominum ad regem ma
gnificum Alexandrum, qui dominus noster
fuit toto orbi dictus monarcha de
septentrione. Anno domini M°
CCCC LX IIII°.
Explicit liber per manus illius

Liber magistri Hermanni de Ptzo wosko doctoris medicine et regis de Cometha m...

Enumdum que futura sunt de
stella que dicitur Cometa que vi
sa est sub anno domini M CCCC LX
octavo. Eadem die mensis aprilis in secunda
hora noctis et post pluribus noctibus in fine
Arietis et in principio Geminorum. Dico quod
hec stella fuit de natura Martis secundum
sanctatore qui dicit Cauda non fit sine
Marte et aliquantulum de natura lune
que habet facere Cometam multam. Signat igitur
secundum Haly in fine Centiloquii fame mag
nam ignes combustiones guerras. Item
secundum Albumazar quarto de coniunctionibus mag
nis dicit ultima cum talis stella fuit in
Ariete erunt multe egritudines generaliter
capitum et mortalitates in pluribus et
homines inveniet dolores siccos sicud
scabiem pruritum et erit mors hominum et
depopulationes et tribulationes aliquarum civi
tatum vehementes frigus cum corruptione
messium et casu fructus arborum et penu
riam arbore et plantacionum in terra. Et
si apparuerit in oriente signat tunc regem
de inimicis suis et cadere bubones in
hominibus et durabit illud annis sequentibus
cum multis egritudinibus gangrenalibus et
habebis in quarta estivali cum nimia mor
talitate. Item idem in libello suo de flo
ribus capitulo ultimo dicit quod Cometa in
Ariete apparens signat paucitatem bonorum et
multum malum et penuriam et rebelliones
inter homines et si in oriente fuerit erit be
llatores opus eius. Item secundum Ptolemeum
super quadripartitum capitulo ultimo erunt venti
septentrionales multi et pericula navium
ea qua trahit caudam versus septen
trionem. Hec gerendum Geminus et singulis

in Georgias. Item quia cauda eius fuit
indirecto principii Geminorum secundum Albuma-
zar ubi supra accident multe egritudines
mortalitates et fames et mors prelatorum ubi
ortus signatiuum vehementis tonitrua
et choruscationes multi venti calidi consu-
mentes fructus. Item idem in libello de flo-
ribus si apparuerit cometa in Geminis signi-
ficat [illegible] et fornicationes in hominibus et de-
structionem religiosorum. Item idem ubi supra
si fuit a parte orientis significat mortes magnatum
[illegible] a dignitatibus suis et mutationes
regum. Item Lincolniensis tractatu suo de
generatione cometarum dicit stelle comate
significant in mundo res mirabiles iuxta naturam
planete quem sequuntur stella illa [illegible]
[illegible] commendatore proxime in denario
quando cum cometa apparuerint [illegible]
crines et fuerit in angulo alicuius regni
morietur rex aut homo potens illius regni
et dispergentur eius thesauri aut mutabit
consiliatores et multiplicabunt latrones et infir-
mitates et mors et fames. Et si huiusmodi cometa
contra regem aut principem terre iam est quod
cor in regno aut heretici proximi quibus
machinatur mortem principis et destructionem
regni. Et quia per Haly Abenragel libro
octavo capitulo primo omnes eclipses et alia
significata semper considerari debent cum revolu-
tionibus annorum. Sed in revolutione anni predicti
Mars fuit in domo fortis fuit enim in occidentis
domo succedens angulo occidentis que est
[illegible] et dominus Martis et cum hoc do-
minus mortis est. Saturnus et luna fuerunt in
angulo terre et tandem in apparitione comete
Mars fuit in angulo occidentis vadens
versus angulum terre. Saturnus transiens ad an-
gulum terre et cauda successit eidem in domo
sua scilicet Capricorno. Luna quoque in [illegible]
habebatur a Marte in signo aereo scilicet libra
per aspectum [illegible] signum ex domo
Martis et in fortunio lune et Saturni quod
effectus erit mali. Iuxta Hermannum in libro
[illegible] erit aut effectus maxime in
septentrione [illegible] que [illegible]
de hiis stelle dicit Lincolniensis

tractatu ubi supra quod effectus cum evenerit ubi ex
aliquo terre vaporibus sublimatur et ubi videtur
et fuit stans ibi [illegible] super eodem pro-
fecto et maxime ubi homines movet ad terro-
rem vel errorem quia eius effectum [illegible]
cum possit sunt [illegible] Item per Haly [illegible]
ubi apparuerit stella ibi erit effectus. Item Albu-
masar in libello de floribus in fine dicit [illegible]
ac situm comete in qua parte sit et ubi erit
effectus. Sequitur igitur quod in dicta parte
ut [illegible] et [illegible] septentrionali proculdubio
incendiis et circumstantibus effectus apparebit.
Non enim pro hoc gloriosissime princeps trepidare velit
celsitudo sed magis placeat illi cum instrumentis
stella scilicet a sydere [illegible] qui omnia [illegible]
potest et mutare [illegible] a nullo ut
per suam inestimabilem clementiam [illegible]
bonum consilium quod ad regni [illegible]
cedere. Amen.

[illegible] speculationis [illegible]
[illegible] volentibus eius in [illegible]
[illegible] ordine [illegible]
occurrit in [illegible]
[illegible]
in [illegible] possit [illegible] est
[illegible] astrologie [illegible]
[illegible] videndum [illegible]
dicendum [illegible]
[illegible] astrolabium [illegible]
planum in modum celestis spere [illegible]
[illegible] in spera [illegible]
[illegible] dicitur [illegible] astrolabium
[illegible] labium [illegible]
[illegible] astrolabium in se con-
tinet motum celestium corporum [illegible]
[illegible] astrolabium dicitur [illegible]
[illegible] ortus et occasus [illegible]
[illegible] est [illegible]
[illegible] dierum et noctium [illegible]
[illegible] dierum et noctium
[illegible] ortus et occasus [illegible]
[illegible] stellarum fixarum [illegible] planetarum [illegible]
[illegible] orbibus [illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible] tenendo [illegible] quem [illegible] sentiunt. nemo nisi qui in [illegible] in hiis sunt operacione faciliter [illegible] videndum est de nominibus [illegible] ut [illegible] que [illegible] in sequentibus dicenda sunt de facili [illegible]

[illegible] armilla per quam suspenditur astrolabium ad capiendam altitudinem. post hec alia armilla [illegible] in [illegible] astrolabio quam arabice dicitur alhidada [illegible] tabula [illegible] que [illegible] in .360. partes [illegible] celi [illegible] que [illegible] possit [illegible] tabule [illegible] celi [illegible] puncto tabule [illegible] divisi [illegible] capricorni [illegible] almucantarath [illegible] celi [illegible] partes tabule [illegible] que [illegible] circuli [illegible] tertiam partem [illegible] videtur [illegible] puncto [illegible] est in medio [illegible] circulorum [illegible] almucantarath [illegible] zenith [illegible] in directo capitis [illegible] partes circulorum [illegible] almucantarath [illegible] De inde [illegible] linee [illegible] in parte inferiori tabule [illegible] horas [illegible] orientem [illegible] in mane [illegible] in nocte [illegible] linee [illegible] in parte inferiori [illegible] in superiori [illegible] medii celi [illegible] linea [illegible] armille [illegible] puncto tabule [illegible] tabulam in duo [illegible] superior [illegible] medii celi sive linea medii celi [illegible] linea anguli terre sive linea medie noctis [illegible] que [illegible] almucantarath [illegible] sive [illegible] que [illegible] et stelle [illegible]

in quo [illegible] gradus signorum [illegible] septentrionalia [illegible] capricorni [illegible] usque in fine [illegible] meridionalia [illegible] que [illegible] usque in fine piscium. post hec sequitur almuri [illegible] linea [illegible] sive calculacio [illegible] capricorni [illegible] ad designandos gradus. De inde alhidada [illegible] in medio [illegible] tabulam in quo [illegible] De inde [illegible] que [illegible] tabulas [illegible] supra dorsum [illegible] astrolabii [illegible] circuli [illegible] continet [illegible] que [illegible] divisiones .365. [illegible] divisiones [illegible] possunt [illegible] in .12. signorum [illegible] gradus [illegible] in .360. partes [illegible] que [illegible] in [illegible] .90. [illegible] alhidada [illegible] suspenditur astrolabium ad capiendam altitudinem. De inde [illegible] in .12. partes [illegible] arabice [illegible] que [illegible] linea que [illegible] dorso astrolabii [illegible] altitudinem solis in die [illegible] stellarum [illegible] in nocte

[illegible] volueris [illegible] in quo signo est sol [illegible] gradus [illegible] in [illegible] primo [illegible] mense in quo es De inde [illegible] dies [illegible] mensis [illegible] circulo [illegible] signorum [illegible] gradus [illegible] sol [illegible] mensis in quo es

in circulo meridiano. Si scimus gradum
in quo est sol, ponendo in gradum super
gradum signi et invenies diem mensis
ubi per lineam super diem; in vento (?)
gradum solis in dorso astrolabii. Vide
iterum et sume eundem gradum eiusdem
signi in circulo signorum in rete et finalis
De inde vide quod signum directe illi
signo sit oppositum et sume de ipso
totidem gradus sicut sol currit in signo
in quo est, et nota ipsum gradum qui
dicitur nadir solis .i. oppositum gradui solis.

Post hec altitudinem solis in diebus
suspende astrolabium de manu
tua per armillam et tamdiu torqueas
in gladium (?) sursum et deorsum quousque radii
diurni solis per ambo foramina [illegible] foramina
quo viso statim gradibus erige ipsum
in quantum altitudinis quia ipsa est altitudo solis
super cuiuspiam. Sicut accipies altitudinem
stellarum in nocte. Ergo si volueris scire
quota sit hora diei accipe altitudinem solis
sicut dictum est et serva eam. Postea move
rete donec ponas punctum quod est gradus
sol in almicantarat super summitate unius altitudinis
quam accepisti et aspice punctum in
dicto [illegible] horarum ceciderit ex horis
inequalibus (?) sicut quod ipsa est hora
quam queris. Pones autem gradum solis
in almicantarat orientalis ab ortu solis usque
ad medium diei, et post meridiem diei
in almicantarat occidentalis. Et nota quod hore di-
ei per gradum nadir solis, hore vero
noctis per gradum solis inveniuntur et quotiens
ceciderit sicut cuiuspiam orientalis capiuntur
ex celo et sunt ex stellis positis in rete
ipsum est ascendens in eadem hora et eius
oppositum occidens et quotiens ceciderit
super lineam medii celi est in medio celo
super terram et eius nadir in medio celi sub
terra sunt in angulo terre et in linea
anguli terre. Secundum cum in ipsa ponentur
gradus solis eadem inter duo almicantarat
ponens sub uno quod dimittis poteris
ut accepisti. Et nunc sic duo sufficiunt
ponens eum sub almicantarat proximo quod est

sic gradum solis et non videbis almicantarat in limbo
et pone signum post tamen pone sub almicantarat superiori
illo. Et iterum nota almicantarat ponentes sub signis.
De inde quot gradus sunt inter primum signum
almicantarat et 2m nota et sume de gradibus in limbo
eandem proportionem ad almicantarat quam se habent gradus
altitudinis qui sunt inter duo almicantarat ad 4.
Et tunc adiunge proportionem post almicantarat et
post gradum solis in almicantarat et sic unum quod
ei congruit inveniet. Et sic hec verificatione
soli verificabis stellas fixas in nocte cum
ceciderint inter duo almicantarat.

Quando in nocte volueris scire horam
sume altitudinem alicuius stelle fixe de
stellis positis in rete et pone ipsam super
summitate altitudinis in almicantarat. Deinde vide
super quam horam cadit gradus solis ipsa enim est
hora de qua queris. Et quotiens ceciderit
super cuiuspiam orientalem ipsum est ascendens
in eadem hora et quod ceciderit super cuiuspiam
occidentalem est occidens et cetera sicut dictum est
in precedenti capitulo. Cum vero gradus sunt ste-
lla [illegible] supposita inspice orientalem, pones eam
super almicantarat inspice orientalem. Et si cupis scire
pones eam inspice occidentalem. Et in diebus
accipe rubores sive crepusculum vespertinum
et ortum aurore in mane sume altitudinem
stelle alicuius sicut dictum est et pones in almicantarat
super summitate unius. Tunc videbis ubi ceciderit
gradus in quo est sol ipso die. Quod si ceciderit
super lineam que vocatur linea crepusculi de
crepusculo habebis in mane noctis 2m oppositum
eorum. Magis clarissimum si est super lineam ortus
aurore. Hunc ortum aurore in ipsa
nocte clarissime.

Cum volueris scire arcum diei pone
gradum in quo est sol illo die super lineam
cuiuspiam orientalem et nota locum almicantarat
in limbo. Deinde move rete donec
ponas gradum solis super lineam cuiuspiam
occidentalem et nota locum almicantarat in limbo.
Et quot sunt de gradibus limbi inter ista
notata in 2m almicantarat est arcus diei
illius tot est arcus noctis. Si vero volueris
arcum noctis scire pone gradum solis super

almu[canta]rat occid[entis] et no[ta] locu[m] almuri de
inde po[ne] ca[put] s[upra] almu[canta]rat orie[ntis] et q[uod]
ab[s]scidit almuri e[st] arcus noct[is] q[uod]
remanet e[st] arcus diei ...

Si scire volueris q[uo]t hore sunt p[re]t[er]
ita cuiuslibet hore pone nadir g[radus]
initiu[m] cuiuslibet hore volueris et no[ta] locu[m]
almuri in limbo deinde pone eum in nadir
si fuerit ip[s]e et quod est almuri est g[radus]
ip[s]i[us] hore in alt[itudine] die autem ita si expre
ssio arcu[m] diei sive noctis et divide p[er]
.12. idem unus gradu[um] unuscuiusque hore p[ro]ducet

Si scire volueris quota de hora
cuiuslibet sunt et fractiones signa
locum almuri in limbo post hec vero
nadir gradu[s] solis si fuerit in die sive ip[s]ius
gradu[s] solis si est in nocte ad initium ip[s]ius
hore et g[radus] quos abscidit almuri in limbo
erunt p[ar]tes sue gradus cuiuslibet de ipsa hora.
Si volueris scire q[uod] i[n]nascit de ipsa mane
equatore unum usque ad finem ip[s]ius hore
et q[uod] abscidit almuri erunt p[ar]tes hore
que iudicant

De scire q[uo]t sunt hore equales i[n]
die vel in nocte capere arcu[m] alicu[ius]
eorum et divide p[er] .15. et que divisiones ha
bueris tot horas equales habebis in die si
feceris ~~de die vel in nocte~~ si feceris
vel in nocte si feceris de nocte et q[uod]
r[e]sid[uum] .15. i[n]nascit erunt fractiones de
hora equali

Si volueris scire tem[pus] solis ascen
sionis eius ho[ra] q[ua] volueris scire et pone
g[radum] sol[is] almu[canta]rat alicuius in p[ar]te in qua
fuit scire facies ad inveniendum horam
post hec appare quod sequitur

Si volueris scire quot hore equales
cuiuslibet in die usque ad horam inq[ui]
ces scire alicuius solis pone eum super
alicui in almu[canta]rat et no[ta] locu[m] almuri
in limbo et postea itaque gradum solis sup[er]
almu[canta]rat orie[ntis] et arcum quem abscidit
almuri in limbo divide p[er] .15. et que di
visiones exierint tot horas scito
cuiuslibet ab ortu solis ad horam quesitam

In nocte vero accipies alicu[ius] aliquam
stelle ponis in certi et pone similiter
in alicui alicui almu[canta]rat sup[er] et no[ta] locu[m]
almuri deinde itaque g[radum] sol[is] s[upra]
almu[canta]rat occid[entis] et q[uod] abscidit al
muri divide p[er] .15. ut fuit hec
si vis scire quot hore equales sunt
inter horam in qua fuisti et ortu[m] aurore
Si vis scire altitudinem alicuius stelle et pone
eam in almu[canta]rat sup[er] et no[ta] locu[m]
almuri deinde pone gradum solis
s[upra] lineam orti[us] aurore et g[radus] que
abscidit almuri divide p[er] .15. et
habebis horas equales ab hora in qua
fuisti usque ad ortu[m] aurore

Si volueris scire alt[itudinem] solis in
meridie alicuius diei scias p[ri]mo in
quo gradu sit sol et ip[s]um g[radum] pone
medij celi et vide si quem alt[itudinis]
dedit in almu[canta]rat et tanta est mag[nitudo]
solis alt[itudo] ipso die similiter alicui
stellarum scire potes ut ponas eam
stelle s[upra] lineam medij celi et videas
s[upra] quem almu[canta]rat accidit et almu[canta]rat
tanta est eius magna alt[itudo] in eadem
regione scita ad p[ri]mo

Si vis scire qui exunt alicui stella
c[a]pellis p[ro]p[ri]is in astrolabio pone
tamen eam s[upra] almu[canta]rat orie[ntis] et vide
s[upra] quem horam iaceat gradus solis
et ipsa hora orit[ur] eadem stella postea i[n]
nocte qua hora occidat s[upra] posueris
tamen eam s[upra] almu[canta]rat occ[identis] et vi
deas s[upra] quam horam iaceat gradus
sol[is] hec quod totum tempus noctis in
die non oportebis p[ro]nadir solis gradum
sol[is] s[upra] in nocte p[er] gradum solis. Ut lucet
notandum stellarum q[ue] ponte est in astrolabio
primo primo alicui alicui stelle notam
et pone eam in almu[canta]rat s[upra] similiter alicui
postea videns stellam quam volueris scire
s[upra] quam alicui iaceat in almu[canta]rat in qua
parte sit s[upra] orientem sive in occ[identem].
Primo viso pone et aliquam in dorso ast
rolabi s[upra] eadem alicui et suspenso ast

libro de [illegible] per annulis [illegible]
[illegible] plage celi in qua
[illegible] stella et maior qua
vide poteris per fortuna [illegible]
pendente sic aspectabis [illegible]
quod queris.

Si vis scire cum quo gradu signi
alicuius sit aliqua stella in medio
celi, pone lineam eiusdem stelle [illegible]
secundum lineam medii celi [illegible]
gradibus [illegible] signorum [illegible]
stella [illegible] stelle
[illegible] lineam [illegible] oriens vel occidens
[illegible] gradus signorum contingit
idem [illegible] habebis cum quo gradu
oritur vel occidit aliqua stella.

Si volueris invenire quam plagam
mundi [illegible] altitudo solis pone
[illegible] almucantarat [illegible]
[illegible] sit postea vide in
qua altitudine sit ipse gradus sol [illegible]
lineas azimuth [illegible] a principio [illegible]
[illegible] a coluro [illegible] capricorni [illegible] equinoctii
sunt [illegible] in dorso astrolabii
[illegible] eadem [illegible] plagam. De
inde aspectabis [illegible] tenens
sursum [illegible] superficie [illegible]
[illegible] altitudinem solis
[illegible] fortuna [illegible] tunc
ponere [illegible] ut non moveat
ad aliquam partem [illegible] lineas [illegible]
astrolabii [illegible] plagas mundi
[illegible] oriens [illegible] oriens
[illegible] occidens [illegible] de ceteris [illegible]
in nocte per stellas poteris [illegible]
in die per solem [illegible] capitulo

Quando volueris scire quantum decli-
nat aliquis gradus signorum
a circulo equinoctiali pone [illegible] gradum [illegible]
medium celi [illegible] vide [illegible] distet
a circulo equinoctiali [illegible] sunt
distancia [illegible] declinacio [illegible] maxima est
in capite cancri et capricorni [illegible] 23
graduum [illegible] minutorum [illegible]
potest habere stellarum [illegible]
si ponas eas in linea medii celi et

videas quantum distet [illegible] a circulo
equinoctiali [illegible] maxima declinacio

De habendo latitudinem regionis [illegible]
scire debes quod [illegible] sol [illegible]
[illegible] arietis et libre [illegible] die [illegible]
[illegible] altitudo solis in meridie [illegible]
[illegible] 90 gradibus [illegible]
[illegible] regionis [illegible] latitudinem
regionis invenire volueris vide altitudinem
solis in meridie [illegible] 13 capitulo. De
inde vide quantum sit declinacio gradus solis ipso
die a circulo equinoctiali et si sol fuerit in signis
septentrionalibus adde eam cum altitudine meridiana
et si in meridionalibus minue [illegible] habebis
altitudinem solis a capite arietis et libre [illegible]
[illegible] 90 gradibus et quod remanet
est latitudo regionis [illegible] altitudo
poli supra orizontem [illegible] distancia
cenith ab equinoctiali [illegible] regionis
[illegible] stellas fixas que sunt [illegible]
[illegible] perpetue apparitionis que non occidunt in
regione [illegible] latitudo [illegible]
quod stelle [illegible]
[illegible] regione [illegible] climate [illegible]
[illegible] boreum [illegible]
maioris [illegible] quod est in capite
algol que est in capite medusse et
[illegible]
[illegible] tunc ipsa altitudo
[illegible] medii linea
celi [illegible]
[illegible] de inde cum inferior fuerit
[illegible] summe altitudine et summe minime
[illegible] duas [illegible] est latitudo
regionis [illegible]

Si vis scire longitudinem [illegible] regionis
[illegible] oportet
[illegible] eclipsis [illegible] alio
[illegible] non poteris longitudinem [illegible]
per eclipsim solis et lune [illegible]
per eclipsim lune [illegible]
[illegible] que fuit [illegible]
[illegible] principium

medium et finem eclipsis 2m quod in tabulis precedentibus [illegible] diversitatem aspectus

et hoc serva. Deinde cum videris eclipsim in veris partibus que sit hora in principio medio et fine eclipsis et si accidat cum horis sequentibus [illegible] tabulas pro hec due regiones sunt in [illegible] eiusdem longitudinis. Et sic non coadunaverit hore vide dictum et hec longitudinis inter eas. Sed aut per tabulam [illegible] in veris horis eclipsis quod per tabulas tue civitatis inde ea est differentia longitudinis ad illam in qua facte sunt tabule. Et autem tantum est occidentalis et tanto plus vel tardius hic invenies quanto plus vel tardius habent ibi eclipsim

[illegible] per umbram capere elevationis altitudinis

cuius in vere volueris facere primo quod in dorso astrolabii sunt duo quadrantes ut duo quadrantes unum quadrantem inter orientem et septentrionem alium inter septentrionem et occidentem quorum hic duo latera unum erectum per medium circuli alterum iacens per modum basis. Erectum est latus per modum umbre verse iacens vero umbre extense et sunt divisa latera ista per 12 et vocantur divisiones digiti umbre sive puncta. Cum ergo facere volueris quot puncta sunt in umbra [illegible] latitudinis solis quod si fuerit 45 erit umbra extensa 12 punctorum et versa similiter [illegible] vel elevatio solis sibi et si fuerit altitudo plus quam 45 gradus tunc erit umbra minor ut elevata et eodem [illegible] latus umbre extense. Si vero fuerit infra 45 gradus erit umbra minor ut elevata et eodem [illegible] latus umbre. Verse [illegible] et [illegible] quot puncta ex eo accidunt [illegible] erit umbra versa. Igitur cum volueris facere umbram extensam tunc altitudinis divide 144 per punctos quos habes ex punctis umbre extense et quod exierit erit numerus umbre verse eiusdem altitudinis et [illegible] divisa per punctos [illegible] umbre exierunt puncta altitudinis [illegible] multiplicatis punctis umbre extense [illegible] in punctis faciunt 144 [illegible] exit 144 que [illegible]

[illegible] [illegible] 12 quod est numerus punctorum [illegible] in [illegible] Cum ergo volueris facere quot [illegible] in umbra divide punctos umbre quot sunt per 12 et quod divisionibus exierit tot erunt [illegible] in ea. Et si fuerit umbra [illegible] notabis eam [illegible] 12 et erit [illegible] cum. Si vero acciderit [illegible] fractionem punctorum et volueris facere [illegible] fractionem per [illegible] loci in quo acciderit [illegible] in [illegible] eo quod sit [illegible] [illegible] hic [illegible] [illegible] [illegible] punctorum et [illegible] [illegible] [illegible] quos [illegible] [illegible] notabis divide [illegible] [illegible] sunt puncta in [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et non [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] erit fractio quam queris

[illegible] Cum volueris facere [illegible]

altitudinem solis ex punctis umbre extense sic [illegible] numerum punctorum umbre extense si fuerint [illegible] 12 et [illegible] [illegible] [illegible] umbre extense [illegible] [illegible] altitudo [illegible] [illegible] superior et quot fuerint [illegible] altitudo solis [illegible] umbre per altitudinem solis [illegible] [illegible] hoc facere volueris et si fuerint puncta plus quam 12 divide per eas 144 et quod exierit erit numerus punctorum umbre [illegible] quem [illegible] [illegible] in loco altitudinis [illegible] erit altitudo solis [illegible] umbre. Si vero fuerit umbra [illegible] et fuerit numerus punctorum 12 et [illegible] volueris facere altitudinem [illegible] [illegible] umbram si volueris et si fuerint plus quam 12 divide per eos 144 [illegible] numerus punctorum umbre extense [illegible] altitudinis [illegible] [illegible] cum [illegible] umbre extense [illegible] fuerit [illegible] fractio et volueris facere [illegible] [illegible] [illegible] precedenti [illegible] est [illegible]

Quando volueris scire altitudinem alicuius turris sive alicuius rei elevate pone inglarum sive .44. [illegible] in dorso astrolabii et post hec tamdiu antecedes vel retrocedes donec similiter rei intrantes per ambo foramina inglarum in mobili post unice et cum hoc feceris longitudinem que fuit a loco tuo usque in radice illius rei elevate in conprenso et huic addas staturam tuam videlicet ab oculo tuo usque ad terram et quod collectum fuit ipsa erit altitudo quam queris et hujus quarta cuiusdem erit longitudo. Cum vero in regula sive .44. [illegible] Si volueris aliter ponere in vertere altitudinem eius quem admodum facies per stellas et post hec aspice si ceciderit regula in quadrante et sic lateris umbre extense inspice punctorum sive quod ceciderit in diminutione eorum .12. et numerum punctorum partem que est expectatum erit per altitudinem vel extro ut quod est inter te et illam post hoc metire spacium longitudinis et multiplica eam quod sumpsisti de inde adde super staturam tuam que est ab oculo tuo usque ad terram et quod exit erit altitudo vel quam queris. Et si ceciderit regula sive lateris umbre recte in statu quantum sit per punctorum sive quam ceciderit quem quod .12. et quod fuit ipsa erit altitudo vel ex longitudinem que fuit inter te et illam post hoc metire longitudinem et ceteris sic computa per quod sumpsisti in diminutione quod fuit ab oculis tuis usque ad terram et quod per stet et quod collectum fuit ipsa erit altitudo vel similiter longitudinem absque statu tuo adde quod cum ipse si ceciderit regula sive lateris umbre recte erit altitudo minor longitudinem que fuit inter te et illam modo addendum est statum post inventum multiplicatione eius in parte quam habes si accepisti altitudinem stando et ante accepisti altitudinem sedendo addes quod est ab oculo tuo iterum usque ad terram et est si volueris scire partem vel elevate ab aliquo loco usque ad superiorem eius necesse est et scire altitudinem vel de inde quantum fuit a loco inter .1. inter utrumque altitudinem. Similiter hoc erit a loco que volueris usque ad summitatem eius. Post hoc aspice quod superfluum est quod fuit inter utrumque altitudinem et hoc erit quod fuit a loco que voluisti usque ad summitatem eius. Et per hoc opus operabitur in omni suspenso quod non pertingit usque ad terram. Cum volueris scire eius longitudinem a loco suspensionis eius scilicet quod pertinet. Si vero autem volueris scire altitudinem vel ad cuius radicem non valet accedere propter separationem alicuius rei ut est mons vel flumen vel aliud simile accipe eius altitudinem ab aliquo loco et statuto punctos sive quos ceciderit regula de quo tamen fuit quantum sit per longitudinem expectatum altitudinem quod si ceciderit regula sive lateris umbre extense videlicet [illegible] punctos sive quod ceciderit ex .12. et quod fuit ipsa erit per altitudinem vel longitudinem vel altitudinem vel secundo ceciderit sive lateris umbre recte divides .12. per numerum punctorum et quod exierit ipsa erit longitudo de altitudine vel serva ipsam post hoc precede a loco tuo sive que versus elevationem vel ubi retro ab ea et iterum accipe altitudinem eius quemadmodum fecisti. Et scies quanta sit per longitudinem de re elevata ex loco secundo tue sedis. De inde accipe superfluum quod fuit inter utrumque per partes et quod fuit sive post metire spatium quod est inter stationes primam et secundam et divide unum earum per quod inter eas est per .1. quod sumpsisti ex superfluo quod erit inter utrumque partes et quod exierit erit altitudo vel ex diminutione statu tuo adde cum et quod fuit erit altitudo vel semper. Si volueris scire quantum spacium quod est inter te et radicem vel elevate ex aliquo loco que volueris accipe altitudinem vel que expectatum est ante angulum statu sumendo partes quod sumpsisti ab ipso loco de quo scire voluisti quantum sit inter ipsum et directe rei elevate et quod exierit erit longitudo inter utrumque
Si vero volueris scire quantum spacium.

+ ex similitudine [illegible] quod est [illegible] sit in spacio et per hoc scies quantum sit inter utrumque locum

sit inter duo loca in planicie suppone
de astrolabium de manu tua sinistra ut
cadat regula super quadrantem quod aliter non po
terit fieri nisi sint in astrolabio duo
quadrantes post hoc aspice ex foraminibus
tabularum donec videas locum et cum hoc feceris
aspice regulam que si ceciderit super lineas
umbre extense accipe punctos istos
qui sunt per ex 12 et quod fuerit ipsi erit pro
spacii quod fuit inter utrumque metam
ex spacio tuo sive plus fuerit medium vel
quartam et si autem ceciderit regula super lineas
umbre verse divide 12 per numerum punctorum
que fuerint et quod exierit erit quod est inter
utrumque locum hoc quod de illis placet inter
similis spacii tui quod fuerit et fractiones
erunt ex uno cubitorum qui sit in eo quod
si volueris scire quantum addit altitudo alicuius
loci super alium accipe calamum et erige
in spacio tui spacii tuo et pone notam
in loco qui opponitur visui tuo ex ea
et cum hoc feceris sta in aliquo locorum et non
sis inclinatus sed equaliter erectus et suppone
de astrolabium de manu tua et sit regula
super dyametrum qui transit ab oriente in
occidentem et post hec aspice per foramina
pinnularum absque motu regule tue sed
adsit aspectus tuus et non quod feceris
regula erunt loca equalia et si ceciderit
super notam erit locus tuus altior loco
calami per ipsam quantitatem quam fuit in calamo inter
locum aspectus tui et notam Si vero ceciderit
aspectus tuus sub nota locus tuus est inferior
loco calami secundum ipsam quantitatem que fuit
inter aspectum aspectus tui et notam et per hoc
opus deducuntur aque de celo ad locum
[illegible] cum longitudo quod est inter utrumque locum
et scies quantum addit altitudo loci in quo est
aqua super locum ad quem eam vis ducere
extendes et divides per totam longitudinem
et scies quantum cadet ex eadem longitudine
[illegible] 10 cubitorum vel plus erit
quam levius et hoc scilicet faciet in centum
cubitis usque ad completionem longitudinis et minus
quam poterit descensio erit cubitus unus
et omnes centum cubitos complongitudine [illegible]

si volueris scire quantum sit ab ali
quo loco in celo donec usque
ad alium locum pone regulam super dya
metrum astrolabii et deponendo alidi
dam in fine [illegible] et inde sta in isto uno
loco et aspice cum ex foraminibus
tabularum absque motu regule et cum hoc
feceris pone notam in loco stacionis
tue et inde sta in altero loco et
aspice cum sicut fecisti prius et ibi
pone notam et inde metire spa
cium quod est inter utrumque locum metam et quod
fuerit erit ipsa longitudo inter utrumque
locum in celo, sed [illegible]

Cum volueris scire per quot gradus as
cendat unumquodque signum in circulo
directo sive in linea medii celi
pone principium signi in linea medii
celi et nota almuri in limbo deinde
pone finem predicti signi super lineam me
dii celi et quantum se movit almuri
almuri est ascensio in circulo directo, sic
potes invenire ascensiones duorum
vel trium signorum vel quot quot placuerit
ponendo principium super lineam medii
celi et notando locum almuri de
fine ipsorum signorum super eandem
lineam pones vide quantum se movit
almuri et hoc erit eorum ascensio

Et scire per quot horas equales ut
in equales vel per quot gradus oritur
aliquod signum in qualibet regione declinante
ad aliquam regionem constitutam et pone in
icium signi cuius ascensionem scire
volueris super lineam orientis
et nota locum almuri in limbo deinde
pone finem eiusdem signi super eandem
orientis lineam et quantum se moverit
almuri ex gradibus limbi tanta est
ascensio ipsius signi in eadem regione ex
gradibus equalibus quod gradus [illegible] divisi
per 14 quod dimissi erunt horas per tot horas
equales oritur hoc signum in eadem regione
quod autem infra 14 remanserit gradus

non poterit. erunt secunde de hora
in prefata. Si autem volueris facere per quod
hoc accidat signa in eadem regione
facere per [illegible] occidentis sicut fecisti
per orientem et habebis occasum ipsorum in eadem
regione ut scis.

a. De inveniendo loca planetarum

Per astrolabium sume in nocte altitudinem
alicuius planete et finis eam. Deinde su
me stellas altitudinem alicuius stelle et pone
eam in almucantarat quod processit. Post hec
vide quot gradus ex gradibus signorum ca
dat in almucantarat. Sic similiter altitudinem pla
nete quam sumpsisti in eadem circa in qua
accepisti planetam quod in ipso erit pla
neta. Similiter poteris facere. Inde cum
videris lunam accipe altitudinem eius et finis
deinde accipe altitudinem solis et pone in al
mucantarat. Et super et deinde gradus et gra
dibus circuli signorum accidat super similem
altitudinem. tunc in parte in qua accepisti pla
netam ipse erit gradus in quo erit luna.

t. De retrogradationibus planetarum alio modo

poteris hic invenire. Sume altitudinem
planete quam est in linea medii ce
li et finis eam. Iterum sume ad eandem
horam per aliquam stellarum fixarum ascensum
et horam et finis. Postea finis deinde
quando planeta ille in capite descende
a linea medii celi [illegible] in eadem
hora sume eius altitudinem que sit equalis alti
tudini quam prius sumpsisti ad lineam medii
celi [illegible] in eadem hora sume [illegible]
stellarum fixarum ascensum et horam. Deinde
sume differentiam quod inter ascensum primum et
ascensum secundum cum almuri in limbo
et [illegible] differentiam medium sume pro se
ascensum primum secundo [illegible] gradus quibus ...
dicit [illegible] lineam medii celi in ipso
planeta [illegible]. Si autem vis facere
[illegible] in [illegible] utrum planeta sit
[illegible] vel [illegible] considera utrum pla
neta altitudo quam sumpsisti quando erat prope
lineam medii celi sit equalis altitudini

gradus in quo est planeta vel maior vel
minor. Si est equalis tunc planeta est
directa in via sua [illegible] sicut [illegible].
Si autem altitudo planete est maior quam
altitudo medii celi sicut in quo est planeta, tunc
planeta est retrogradus a via sua. Si autem
eius altitudo est minor tunc planeta est
[illegible] et tunc dicitur [illegible] solis.

q. Quod si volueris facere per planetam

sic: accipe gradus vel differentiam altitudinis eius
et finis eam et pone in ipsa hora altitudinem alicuius
stelle et finis eam quousque fuerit secunda nocte
vel secunda [illegible] ut appareat diminutio
vel augmentum ob finis predictam stellam fixam
quousque sit in similem altitudinem quam sumpsisti
in parte in qua prius accepisti eam altitudinem. Post
hec accipe eadem hora altitudinem planete
eiusdem. Et si fuerit planeta in parte orientalis
vel secundum eius altitudinem fuerit minore prius
erit directus. Si vero fuerit maior erit re
trogradus. Et si fuerit planeta in parte occidentalis
erit econtra, scilicet si addiderit erit directus, si
minuerit erit retrogradus.

q. Quando volueris facere ascensum ad motum

alicuius anni accipe gradum ascensionis in
revolutione anni preteriti et pone [illegible] super
lineam [illegible] orientis et nota almuri
in limbo. Deinde move almuri
[illegible] 92 gradibus [illegible] per unius
gradus [illegible] fuerit 2 gradus vel duos post
[illegible] involutionem [illegible]
[illegible] almuri 2 [illegible] quorum unum
quemque anni 92 gradibus [illegible] per unius
gradus [illegible] non [illegible] annis vel [illegible]
non sit sensibile de illa [illegible] gradus
potes eum sumere per duos annos vel
[illegible] 93 gradus [illegible]
[illegible]. Et si fuerint plures anni [illegible]
[illegible] 92 gradus addendo tunc
[illegible] quod collectum fuerit [illegible]
minus 360 gradibus [illegible] post [illegible]
move almuri [illegible] note [illegible]
minus quam [illegible] hec [illegible] quod
accidit super lineam [illegible] orientis [illegible]
[illegible] signorum erunt gradus ascensus [illegible]
anni.

Sole lucente si altitudo eius fuerit super meridianum capricorni 1 signi 47 gradus umbra uero semper est equalis corpori suo. Et si sol venit in umbra extensa super planum ad duo puncta uel 3 maior umbra sed et medietas. Cum ad 8 uero est dupla ad umbram. Et si umbra versa sic soli fuerit in meridiem vel post sol venit ad 2 puncta umbra equalis erit uero respectu eius medietas. Cum ad 8 umbra erit duplo maior vero. Cum ad 6 duplo et dimidio. Cum ad 8 erit 3 triplo maior. Cum ad 12 tunc est quadruplo maior ut sic. Cum extra [illegible] in [illegible] vel tunc occupauerit illa hora qua umbra corporis erit duodecima sui corporis licet [illegible] de dicta mensura est si [illegible] umbre angularis [illegible] occupauerit oportet ut 7 umbra in fine 7 sunt corpus sunt equales. Item dico sicut per si equalis et hec singulis diebus in fine [illegible] est accidit sole 47 gradu altitudinis occupante. Erunt ergo notum sole existente in principio cancri et in fine geminorum in medio umbre erit uero 3 medietatis uero [illegible] et sic 3 alio tempore [illegible] Item [illegible] ea in umbra versa in fine prime hore est umbra septupla ad eam. 1 umbra habet 6 et uero 4. Item in fine tertie umbra habet 7 et uero habet 8. Item in fine quarte est equalis 1 umbra habet 8 et uero 3. Item in fine quinte umbra habet 3 et dimidium et uero dimidio minus. Item in fine sexte umbra est dupla ad eam. Item in fine septime umbra est dupla ad eam tertia parte minus. Item in fine octaue umbra continet eam et dimidium eius partem unde est sesquialtera proportio. In fine none habet eam et tertiam partem uero [illegible] sesquitertia. Item in fine decime habet eam et quintam partem eius. Item in fine undecime continet eam et undecimam partem eius. Item in fine duodecime umbra est equalis uero. Item in umbra extensa si accidit sic fine prime [illegible] conmento

meridiano uero est septupla ad umbram habet 7 et uero 6. Item in fine secunde umbra habet 8 et uero 4. Item in fine tertie umbra habet 3 et uero 2. Item in fine quarte equalis uero habet 3 et dimidium et umbra dimidio minus. Item in fine sexte uero erit dupla ad umbram. Item in fine septime uero erit dupla eam parte minus. Item in fine octaue uero habet umbram et medietatem eius unum et proportio sesquialtera. Item in fine nona habet uero umbram et tertiam partem eius. Item in fine decima habet uero decem quam umbra et insuper quintam eius. Item in fine undecima habet uero decem quam umbram et undecimam partem eius. Item in fine prime umbra [illegible] 28 partem [illegible]

Ad cognoscendum quantitatem tabularum in astrolabio ponendarum sciendum est quod quanta distantia est a cenith usque ad circulum arietis vel ab orizonte usque ad polum tanta est elevatio ad quam illa tabula [illegible]. Quanta vero fuerit distantia eius [illegible] polum et cenith vel circulo arietis usque ad elevationem [illegible] arietum [illegible] tamen circuli equatoris centrum super orizonte in [illegible]. Distancia vero duorum [illegible] plurium [illegible] cognosceri [illegible] circulos [illegible] venit in quam 29 gradus [illegible] tabula con[illegible] esse qui [illegible] circulorum distantia possunt colliguntur.

Sequitur compositio chilindri

Ad designandum compositionem
cylindri horologii scilicet
viatorum primo sumatur lignum maxime
solidum minime porosum equale
non nodosum arte tornatoris
circuiendum quousque eius super-
ficies rotunda sit et undique plani-
ssima tam in superiori parte quam inferiori
et media equalis efficiatur et hoc perfectum
potest perpendi faciat basem in inferiori
parte eius decentem oportet altiorem al-
titudine corporis sufficiente ut [illegible]
[illegible] [illegible] in capite cy-
lindri fiat spacium rotundum parum
profundum sufficiens corporis capacius
[illegible] remanente in quo spacio
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] spacii [illegible]
[illegible] autem corporis cylindri [illegible]
superiori scilicet procedendo usque ad centrum
basis perforetur quod cooperiat [illegible]
[illegible] per medium noduli [illegible] [illegible]
[illegible] arte [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] cooperculi [illegible]
[illegible] foramen corporis foramine [illegible] cor-
poris in parte superiori [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] post [illegible] cy-
lindri [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
possit foramine [illegible] et sic patet
compositio cylindri. Ad figuram autem
[illegible] est sciendum quod totum corpus cylindri
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] partes dividitur
equales scilicet [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] linee [illegible]
cylindri usque ad basem et alia linea
in medio [illegible] [illegible] usque deorsum
[illegible] erunt duo spacia [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] linea
[illegible] usque deorsum [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] usque deorsum [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] linee primo [illegible] [illegible]

Numerus horarum	Numerus minutorum	Puncta	Numerus graduum	Gradus
1	3		5	
2	7		10	
3	0		14	
4	8		19	
5	6		23	
6	7		27	
7	13		31	
8	6		34	
9	9		37	
10	4		40	
11	11		43	
12	0		45	
13	20		48	
14	28		50	
15	21		52	
16	30		54	
17	8		55	
18	29		57	
19	12		58	
20	45		60	
21	48		61	
22	34		62	
23	33		63	
24	36		64	
25	44		65	
26	47		66	

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
medium linee in superiori
[illegible] [illegible] alia linea
que [illegible] [illegible] usque
deorsum [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] potest perpendi [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
inferiori parte [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] spacium [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] linee [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] protrahendo lineam in
[illegible] [illegible] [illegible] de
[illegible] usque ad summum et
alia in inferiori parte [illegible]
[illegible] [illegible] super basem
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] spacium in quo [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] spacium [illegible] linea medium
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] una linea [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] et inferiori [illegible] [illegible] basem
[illegible] alia linea [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] linee [illegible]
[illegible] in inferiori parte cylindri [illegible] in
[illegible] spacio in quo [illegible] [illegible] [illegible] spacia
[illegible] lineas [illegible] [illegible] [illegible]
.4. linee [illegible] [illegible] .6. [illegible]
[illegible] primo [illegible] usque deorsum ad [illegible]

lineam equinoctialem et alie 6 linee in-
de sunt equidistantes sibi ad eandem lineam
equinoctialem protracte iam quod tunc in uno-
quoque in 6 divisionibus sunt 12 linee
a summitate chilindri usque ad dictam lineam
equinoctialem protracte equaliter et linea
prima prime linee describe in principio
protracte stantis super primam lineam equ-
inoctialem currat equaliter de ortu prime
primi alius et cetera prime medium linee equ-
inoctialis sibi proxime usque ad medium li-
neam equinoctialem linea sibi proxima versus
dexteram stante super primam equinoctiale
et sic de aliis lineis usque ad unam que
contra se altera currat usque ad medium
et altera stet super lineam equinoctialem
et quelibet linea stans super equinoctiale
habeat sibi lineam linealiter correspon-
dentem a medio equinoctiali usque ad fina-
lem in spaciis ante et inter decem lin-
eas in inferiori parte chilindri deinde scribas
omnes menses anni et signa illis corre-
spondencia sic ponantur in spacio primo
post primam lineam equinoctialem que versus dexte-
ram primam lineam scribe in chilindro
scilicet altera medietas de decembri
cuius residuum est quod tunc incipiunt dies
crescere et in proprio spacio post illud scilicet super
lineam mediam scilicet altera medietas
eiusdem mensis ordine retrogrado quia illa
medietate dies decrescunt quo scilicet
in sequenti spacio post finem decembris
ponatur Ianuarius et post eum novembris or-
dine retrogrado postea februarius super-
ius procedens octobris inferius retrogra-
de deinde marcius procedens superius
septembris inferius retrograde postea
aprilis superius procedens augustus in-
ferius retrograde maius procedens iu-
lius retrograde ultimo iunii una
medietas procedens quia ad hunc tempus
et alia medietas retrograde quia tunc
decrescunt dies hec linee [illegible] ap-
te ponantur et quod in medio signorum

mensium signa nascuntur primum
capricornus in quo dies incipiunt cres-
cere correspondet sub linea equ-
inoctiali medium in toto spacio usque
ad primam lineam ordine procedendo
ponatur et post eo sagittarius ordine
retrogrado postea aquarius procedens
et post eum scorpio retrograde de-
inde pisces superius procedens libra
inferius retrograde postea aries
ce superius procedens. Virgo inferius
retrograde. Taurus obliquum superius pro-
cedens. Leo inferius retrograde. [illegible]
geminus superius procedens cancer
inferius retrograde. Videndum est quod
signa in quibus dies crescunt po-
nuntur procedendo in quibus decrescunt
retrograde. Cum de mensibus et signis in
chilindro dictum sit dependent umbre
verse et extense dicendum. Est autem
umbra extensa secundum arzachel in
suis canonibus umbra omnis vel
erecte super faciem terre plane ad
rectos angulos aut est 12 partes sive
illa erecte [illegible] gnomon que puncto
umbre est 12 partes [illegible] illius umbre
Queritur ergo quod puncta sunt in umbra
dicto 12 [illegible] umbre ante
versa et umbra omnis vero quod fit in
recto superficiei terre in aliquo re que
fuerit erecta super faciem terre super
lineam [illegible] quoque est in ea
et 12 puncta scilicet in umbra extensa
forma ergo puncta umbre verse quod
est primus faciendum divide spacium ad
hoc deputatum secundum longitudinem per lineas
primas equinoctiales ab una linea ad
aliam equidistante per tot spacia
equalia quot sunt puncta umbre verse in
divine magis dici [illegible] in
qua dies chilindri fiunt [illegible] chi-
lindri fuerint longitudinis divide per tot
spacia equalia quot possunt esse puncta
ea umbre verse in regione ad quam
aliquis credis accedere ubi fuit
ad eum scilicet scias quod faciendum

fiat cum dividis gradu quibus .61. gradibus
et dimidio videtur .22 puncta unius vel
et 4 minuta et 5

tabulam in spera exterius superposi-
tam que docet altitudinem solis in in-
cessu signi cuiuslibet ad omnes horas
diei. Set quia est in maiori altitudine quam
ut est in inicio cuiuslibet ad singulas
horas diei cuiuslibet per hanc autem
tabulam patet quod altitudo solis hora
.6. sunt meridie in inicio diei
estivi in regionibus Anglie est .61.
gradus et .38. minuta et .30 minuta
dico quod est per in plures .22. puncta
que per tabulam umbre aque ad finem
inde exemplum divide spacium ad p
unctum de punctis et minutis ad mi
nus ad .22. partes equales et si lon
gitudines sunt aliquantulum longiores
ut plus dupla cilindri superficio
quibus digitorum et minutis divide
a summo usque ad bassum per decem spa
cia in .24. vel .26. partes equales
et protrahe tot lineas superficiales que
quidem puncta designant et quod
ad quamlibet lineam superficiale designa
viendo preterea duo puncta protrahantur
linea secundum continua equaliter sursum
sinistram et in spacio superiori sca
lari cum ex crescentibus per .2. scilicet linee
designentur .4. puncta protrahatur et in
spacio superiori scalari .49. et sic
usque ad ad bassum cum de punctis
unius eorum chilindri aut si vis cir
cumferentia divide in spacio scilicet de
punctis vide quod sunt puncta et
minuta in tabula super primo posita
ex dictis .4. gradum ex gradibus altitudinis
sume et sume cum de punctis ciphi
divi in protrahis 2m spacium punctorum
lineam superficialem a capite chilindri
dividendi et in capite chilindri
et lineam illam .4. gradus .1. illud spacium
continebit .4. gradus ut post et vide
quot puncta et minuta sunt in hac
tabula in dictis .10. gradibus altitudinis super
et sume tantum de punctis chilindri
a capite eius et sic protrahe lineam

superficialem et erunt in illam lineam
et pone lb. 4. quibus gradus et sic fac
de omnibus gradibus donec compleveris tot
gradus quod potest sol ascendere in meridi
die in qua regione volunt Considera
quod in hac regione scilicet Anglie vel Oxonii
ascendit per .61. gradus et dimidium et .28.
minuta et datum est super quibus videt
inclinatur .22. puncta et .4. minuta
ad protendendas lineas horarum vide quantum
sit altitudo solis ad omnes horas diei cum
sol fuit in inicio signorum in quibus dies
crescunt in qua regione velis quod quidem
faces per astrolabium in spera autem prius
scilicet Oxonii per tabulam istam sequentem

1	[illegible]													
2														
3	4	0	5	20	7	0	9	0	11	40	12	0	12	0
4	8	0	9	0	13	30	18	0	22	0	24	0	24	0
5	10	0	12	0	18	40	26	0	33	0	37	40	36	0
6	12	0	14	0	23	0	32	20	42	0	44	0	48	0
	13	0	16	0	25	0	36	40	44	0	45	0	44	0
	14	26	14	44	24	46	38	0	40	0	48	14	60	54

Capricornus aquarius pisces aries taurus gemini cancer

hore

Tabula est facta Oxonii in Anglia de
ascensione solis ad omnes horas dierum cum
sunt in inicio signorum Postea sume
cum de gradibus chilindri sicut que puncta sunt
singula signorum locis in quibus dies cre
scunt divide ergo tot gradus et divide
protrahe lineas aliquas superficiales per omnia
puncta et erunt linee horarum ut fiat de
inde fiat salus sine lingua ex cupro vel
argento in aliquo experimento per-
forata per cuius foramen leniter currere
posset quedam regula similiter ex cupro
vel argento gracilis et rotunda cuius dicte
extremitates extensio in chilindrum
cooperculi incurre per formam foramina

Pone stilum super puncta chilindri et umbra
ostendet tibi puncta umbre recte quarumque

in parte medietatis cooperculi sed in signatis
et per illam partem cooperculi ex opposito partis de
[illegible] [illegible] in [illegible] quod quidem
foramen [illegible] lignum a cooperculo exeat
et [illegible] magnitudinis sic [illegible]
eius cooperculi proportionabiliter sit, quantum longitudo
[illegible] sed extra cooperculum
numquam sit plus longitudinis quam 12 punctorum
[illegible] de opposito chilindri sit decem. Opera-
tio autem per chilindrum sic: si vis scire horas
cuiusque diei, pone stilum sive stilum
super gradum mensis in quo fueris et umbra
stili docet te horas precisas. Et 12
horas sine dies maior fuit [illegible]
[illegible]. Volens autem scire altitudinem solis pone
stilum super gradus et umbra stili ostendet tibi
gradus altitudinis solis in qualibet hora diei. Volens
autem scire puncta umbre recte [illegible]
horarum [illegible] puncta umbre recte
scire volueris in qualibet hora divide 12
et puncta que habes et numerus quociens ostendet
tibi puncta umbre recte in eadem
hora. Volens scire altitudinem cuiuslibet
rei in plano erecte vide proportionem
punctorum umbre recte ad stilum in aliqua
hora et eadem erit proportio omnis
rei erecte ad suam umbram. Et si sit
umbra equalis stilo erit res erecta
equalis sue umbre et si sit [illegible] umbra
mediocris stili [illegible] erit res erecta
mediocris sue umbre et stili [illegible]
[illegible] et [illegible] umbram scies altitudinem
rei erecte et [illegible] explicat compositio chi-
lindri cum arte sua. [illegible] compositio quadrantis
∴ Sit et alia quedam ars [illegible] gradus
in chilindro vel in plana tabula quere
circuli partem super centro et describe
circulum [illegible] dividas et quamlibet [illegible]
in 6 et harum quamlibet in 4 ut sit divisio
in 90 partes. Hec facto ab ipso centro
a ubi [illegible] [illegible] super
[illegible] et deorsum pendentes lineas [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] lineas

[illegible] que [illegible] dividat
in [illegible] partes equales divide
[illegible] non in [illegible] divide quia
[illegible] longitudinis [illegible] gnomonis
in [illegible] quem [illegible] dare
[illegible] et ab ipsa non deorsum
perpendiculares lineas [illegible]
equedistantes sint tante longitudinis
quantum poterit [illegible] in [illegible]
pendentes. Postea in [illegible] [illegible]
[illegible] seu angulum [illegible] pone
et in primum gradum de 90 [illegible]
[illegible] [illegible] apte [illegible]
[illegible] et quam [illegible] perpendiculare lin-
eam [illegible] ubi et ista [illegible] notat
in [illegible] signet sic quod deorsum
descendat ad singulos per ordinem
sequentes gradus [illegible] a primo in
[illegible] a non [illegible] et [illegible]
[illegible] [illegible] usque ad 66 gradus
in quo [illegible] non [illegible]
sed est [illegible] sol [illegible]
lineam perpendicularem sit 66 gradus
[illegible] [illegible] in [illegible] de
[illegible] longitudinis [illegible] et in singulorum
signorum et mensium initiis est gradus
sol [illegible] in fine cuiusque hore
[illegible] [illegible] vide et [illegible]
spacium [illegible] in hac linea [illegible]
[illegible] [illegible] eundem spacium in longitudine
[illegible] in [illegible] [illegible] deorsum
mensurans in linea quam [illegible] signa
vel mensis [illegible] [illegible]
hore [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] inicio in fine 6 hore [illegible]
[illegible] sol gradum 18 [illegible] [illegible]
[illegible] in lineas perpendiculares [illegible] [illegible]
[illegible] usque in fine 18 [illegible]
[illegible] in linea [illegible] [illegible] [illegible]
usque ad [illegible] hore [illegible] pone et
sic in singulorum mensium et signorum in
[illegible] cuiusque hore [illegible] [illegible] in
[illegible] punctis [illegible] sicut
cuiusque hore sunt a punctis ad puncta

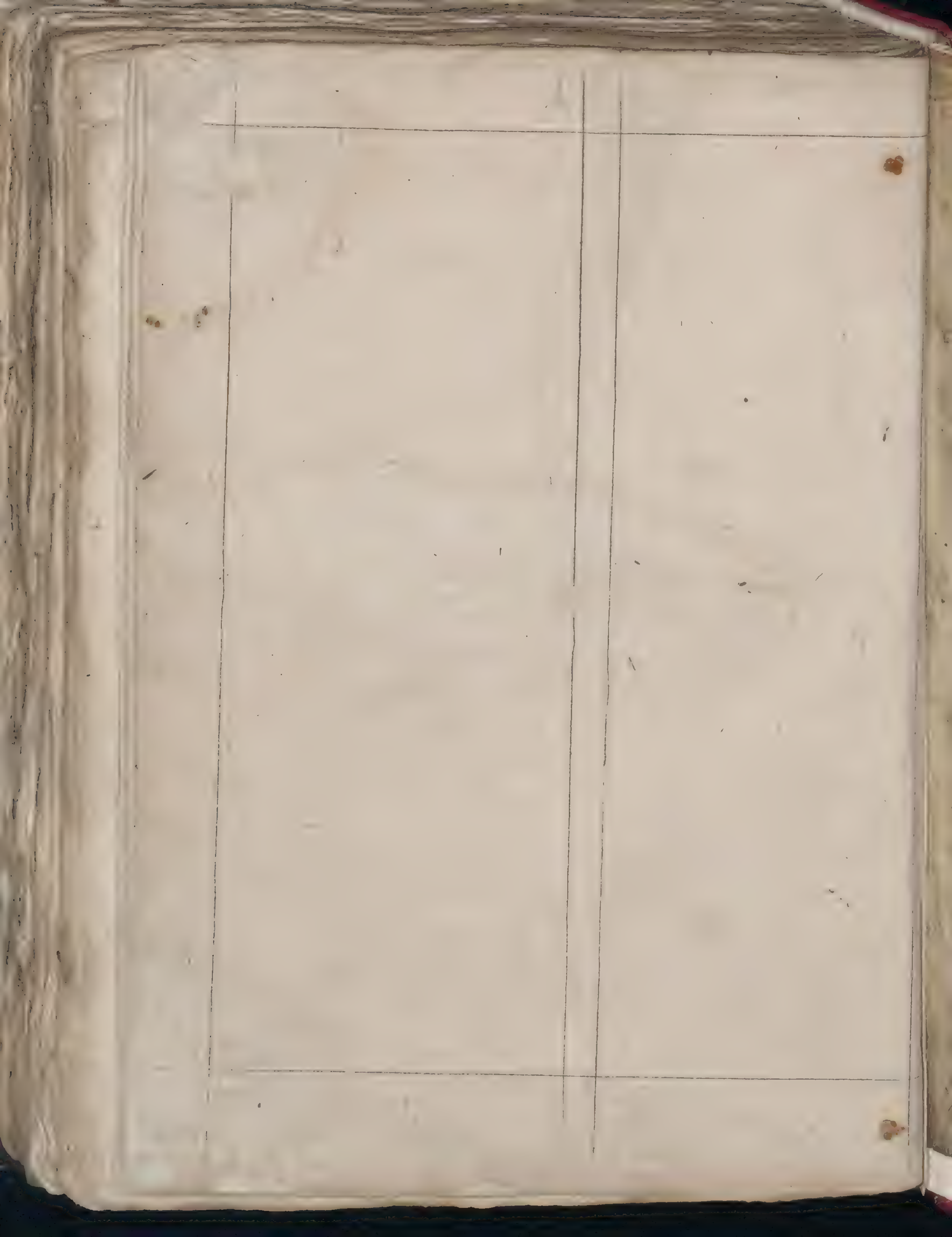
obliquas lineas sicut augmentata dierum
et decrementa requirit de duabus
reliquis horologii huius mensuris per
fiat quod ut clarius pateat super
totalem quadrantem per decem in divisum
et perpendiculares lineas vero hor-
ologii huius non pendentes cum 60
gradibus sub hiis depinge ut scilicet
ipsorum spacia et minima graduum proportionem
horarum inter nulla premissa singula
incidentis consumate sunt huius
modi horologii in suo usu videlicet
fructibus incipiens et signi lineas ad
circuitum ad polum medium in parvum
suspende ad quem cum per horas sufficientie
gnomonice exigit umbre ipsius
non dubitas ad esse juxta hoc eciam
horologio et 12 per decem signorum et
mensium inter vallis plurimi perfecte
et quarum ad locis et debitam meri
diani dispositionem quibuslibet corporis
erecti in plano stantis altitudinem per
umbram ipsius faciliter poteris in
venire Cum enim cum sine in pla
nicie erecti corporis umbre triangulum
orthogonium efficiat cuius inclinationis
velut in suo trigonum umbram altitu-
dinis aeque quamque proportione altitudinis
ad umbram esse statim patet. eadem
sine dubio in umbris planicie
et qualibet corporis quod umbram facit habet
Item ... in duodenario duplum
triplum dimidium bisse dextantem
septuncem seu alias quantitates habitudines
diligenti mensura notari
oportet. ut ipso adaptato divine
sionis ... umbre per lucem
solis in ipsis eminente quam pro
portione ipsa et umbre sunt statim
posset ostendere ut si ad sextam
altitudinis partem umbre primo pervenit
planicie umbrarum altitudo que
umbram facit sextupla est semis ad
totam tripla semis ad dimidium du

plus semis ad totam longitudinem altitudinis corporis
est vel ad duplum longitudinem altitudinis umbra
pervenit altitudo rei ad planiciem in umbram
breviter est dupla semis ad triplum tripla
est altitudo semis ad quadruplum longitudinem alti-
tudinis umbra pervenit altitudo est quadru-
pla et sic de ceteris. Et sic explicit
tractatus ... etc.

1	Uncia
2	Sextans
3	Quadrans
4	Triens
5	Quincunx
6	Semis
7	Septunx
8	Bisse
9	Dodrans
10	Dextans
11	Deunx
12	As

	Hore in solis ascensu	1	2	3	4	5	6
	Hore in solis descensu	11	10	9	8	7	
Signorum	Capricorni	5	9	13	15	17	18
mensium	Januarii et decembris	5	9	13	16	18	19
initium	Aquarii et sagittarii	6	10	15	16	20	21
passus	Februarii et novembris	6	12	17	21	23	24
	Piscium et scorpionis	7	14	20	25	28	30
	Martii et octobris	7	16	24	30	34	36
	Arietis et libre	8	18	27	35	40	42
	Aprilis et septembris	9	20	31	40	46	49
	Tauri et virginis	9	22	33	44	51	54
	Maii et augusti	10	23	35	48	56	60
	Geminorum et leonis	10	23	36	48	59	63
	Junii et julii	11	23	38	50	61	65
	Cancri	11	24	38	50	61	66

In hac tabula nota quod ponis in fine cuiuslibet hore passus sol[is] qui
accidit in initio cuiuslibet mensis vel signi sicut ea patent per capitulum

[illegible] Amen [illegible]

[illegible] Lubicensis dyoc. [illegible] nominatim viro domino Johanne [illegible]

[illegible] nec non [illegible] testium subscriptorum honestus vir magister [illegible]

[illegible] sigillo maiori burgensium [illegible]

[illegible] notarii publici scriptum subscriptum et signatum [illegible]

[illegible] appellationem [illegible] insinuavit et eam [illegible] publica [illegible]

[illegible] domine [illegible] ecclesie [illegible] honestos viros [illegible]

[illegible] de quibus [illegible] modum [illegible]

[illegible] domini Johannis [illegible] vobis satisfacere [illegible]

[illegible] negocijs ad suam [illegible]

[illegible] deliberate [illegible] causam [illegible]

[illegible] sub pena mille marcarum brandenburgen. argenti [illegible]

in quos compromissum fuit [illegible]

[illegible] si de iure [illegible] forte [illegible]

[illegible] ubi iusta causa non subest [illegible]

[illegible] dominos meos consules et cives [illegible]

[illegible] dominorum meorum [illegible] statutus fore [illegible] dominos [illegible]

[illegible] appello [illegible] me et dominos meos et adherentes [illegible]

[illegible] addendi minuendi mutandi [illegible]

[illegible] appellationem [illegible] vel [illegible]

[illegible] talis [illegible] Amen. Anno nativitatis eiusdem [illegible] mensis

[illegible] honorabilibus [illegible] consules [illegible]

[illegible] civitatis [illegible] dyoc. [illegible] negocium [illegible]

[illegible] domini [illegible] petri dicti de [illegible] brand. dyoc. [illegible] testium subscriptorum [illegible]

[illegible] constituerit [illegible] honestum virum [illegible] Lubicensis [illegible]

[illegible] commissione [illegible] delegato [illegible] appellatione [illegible] appellationem [illegible]

[illegible]

